سلطان محمد خانِ فاتح

لیکوال :

ادریس ازاد

تاریخي داستان

Ketabton.com

ژباړن :

قریب الرحمن سعید

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسلمانانو پر خلاف د صليبي سازش دزنځيري کړيوبربنډونکې په زړه پورې ناول

سلطان محمد خانِ فاتح

ليکوال:
ادريس ازاد

ژباړن:
قريب الرحمن سعيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	سلطان محمد خان فاتح
لیکوال:	ادریس ازاد
ژباړن:	قریب الرحمن سعید
کمپوز:	ژباړن
د ښېښتی طرحه او انلاین چاري:	مختار احمد احسان - د لراوبر بر ښنايي کتابتون

www.Larawbar.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب لړلیک

ددې تاریخی پیښو په اړه ۵

-دلیکوال د زړه خواله ۷

-۱. سکندربیګ ۱۰

-۲. د پنځه زره کیسز فوځ سالار ۲۷

-۳. شاهي ښارګر ۵۷

-۴. د قیصر جاسوس ۹۴

-۵. د زیجیډین ترون ۱۳۲

-۶. د بوسنیا شهزادګۍ ۱۷۴

سلطان محمد فاتح : دویمه برخه « تیرې شوې پاڼې» ۲۱۳

سلطان محمد خان ۲۲۷

طلايي ښکر ۲۵۵

ایا صوفیاء ۲۹۱

د ډوډۍ په سر اختلاف ۳۳۳

د روم قیصر ۳۶۹

مقدسه نقشه ۳۹۹

د فاتح یلغار ۴۲۴

د پای ځو ټکي ۴۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

ددې تاریخی پیښنو په اړه

که څه هم دا کتاب په څرګنده توګه د یوه داستان په شکل لیکل شوی ، اولیکوال یې هڅه کړې چې تاریخي پیښې په کی داسی را ونغاړي چې لوستونکی یې هم د لوست څخه او هم د تایخي پیښنو څخه پوره پوره ګټه پورته کړای شي ، خو په حقیقت کی دا همغه تاریخ دی چې اوس هم د شکل او بڼې په بدلون سره په اسلامی هیوادونو کی تکراریږی.

سلطان محمدخان فاتح دهغو مسلمانو ، ویاړلو حکمرانانو څخه دی چې عیسویانو ته یې په خپل مرکز قسطنطنیه کی ماتی ورکړه او قسطنطنیه یې په استنبول (اسلام بول) باندی بدله او د اسلامی خلافت برخه یې وګرځوله.

دسلطان محمدخان سوبه ټول اسلامی امت ته یو درس دی. دعزم ،میړانی ، استقلال او هوډ درس. دزرګونو کالو تاریخ لرونکی قسطنطنیه په استنبو له باندی بدلول دا ډاګیزه کوی چې که چیری په اسلامی امت کی یووالی ، عزم او استقلال وی نوکولی شي صلیبیان که هرڅومره په وسلو سنبال هم وی دماتی سره مخ کړي .

دسلطان محمد خان فاتح عزم د اسلامی ډلو ټپلو مشرانو ته هم یو درس دی ، او هغه داچی دصلیبیانو دمترکو لاندی د راتلو په ځای که دعزم او هوډ خاوندان شئ نو صلیبیان به په خپله ستاسو تر مترو کی لاندی راځي.

دا باید په ډاګه وی چې سلطان محمدخان فاتح د عثماني امپراطورۍ اتم ځوان سلطان دی ، اودغه کورنۍ په اصل کی افغان ترکان وو چې هغه وخت یې دافغانستان(خراسان) څخه د چنګیزیانو د وحشت له ویری د خپلو کورنیو سره یو ځای سوریې ته اوبیا ترکیې ته لیږد کړی و او هلته یې دخپل اتحاد او یووالی په واسطه ستره امپراطوري جوړه کړه چې نژدی شپږسوه کاله یې د نړۍ په یوی ستری برخی حکومت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اروپا ته اسلام دهمدی عثمانی حکمرانانو (افغانی ترکانو) له خوا راوړل شوی خو نن افغانانا د خپلمنځی اختلافاتو په لومه کی داسی را نغښتی چی هر غلام پری حکمرانی کوی.

دا داستان د افغان ولس له پاره ځانګړی درس لری. ځکه زمونږ دولس تاریخ دا ډاګیزه کوی چی افغانانو هم د هند په ستره وچه او هم په اورپایی هیوادونو په مختلفو شکلونو سره حکمرانی کړی ده ، او شونی ده چی دخپل اتحاد او یووالی په اساس به که خدای کول یو ځل بیا د نړی د یوه غښتلی اسلامی هیواد په څیر راڅرګندیږی.

دهغی ورځی په هیله،

قریب الرحمن سعید

۲۰۱۱کال داګست میاشت ، ناروي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

دلیکوال د زړه خواله

بالاخره د قسطنطنیی د سوبې ویاړ اووم عثماني سلطان «سلطان محمد فاتح» ته ور په برخه شوه.

دا په حقیقت کې د اسلام د ستر پیغمبر رسول الله صلی الله علیه وسلم له اړخه بشارت او زیرې و چې ویلي یې وو: تاسې به هرومرو قسطنطنیه فتحه کوئ ،... نو بیا به ډیر ښه امیر دهغې امیر وي او ډیر ښه لښکر به همغه لښکر وي .» (مسند امام احمد ، څلرم ټوک ، ۳۳۵ م مخ).

د رسالت همدغه فرمان وو..... چې د هر دور او وخت مسلمان فاتحین یې د قسطنطنیی د نیولو له پاره هڅول. خو د پرلپسې حملو او بیا بیا هلو ځلو سره سره بیاهم ددې پخواني ښار دروازې دمسلمانو فاتحینو تر مخه نه پرانستل کیدې.

هغه وخت چې سیدنا معاویه رضی الله عنه خلیفه شو نو هغه د لمړي ځل له پاره د خپل زوې یزید په مشرۍ د قسطنطنیی د سوبې له پاره دمسلمانانو لښکر ور ولیږه. په دې حمله کې ډیره ستر ستر جلیل القدره صحابه رضی الله عنهم اجمعین په شهادت ورسیدل. چې په دې ډله کې سیدنا ابو ایوب انصاري رضی الله عنه هم شامل و. ددې ښار دکلابندۍ په وخت کې سیدنا ایوب انصاري رضی الله عنه سخت ناروغه او بیا شهید کړل شو او هملته د قسطنطنیی د دیوال لاندې خاورو ته وسپارل شو.

د سیدنا عمر بن عبدالعزیز رحمة الله علیه ، هشام بن عبدالملک ، مهدي عباسي او هارون الرشید په څیر ستر ستر خلفاؤ هم ددې ښار د نیولو له پاره زبردستې حملې وکړې خو د قسطنطنیی په نیولو بریالي نه شول

قسطنطنیه یو نه تسخیریدونکې ښارو ، ددې ښار درې واړو خواو ته سمندر بهیږي ، یواځې یو اړخ یې د وچې سره نښلي ، دښار چارچاپیر نژدې ۱۴ میله دایروی شکله ستر دیوال و ، په دې دیوال یو سل اویا فته لړې ستر او مستحکم برجونه جوړ کړل شوي وو ، ددې دیوال په داخل کې یو بل دیوال جوړ کړل شوې و اوبیا ددې دواړو دیوالونو ترمنځ یو ستر خندق کیندل شوې و چې شپیته فته پراخوالي یې درلود او سل فته یې ژوروالې و. دهغې اخوا یو بل دیوال هم موجود و چې ددې ښار سل زره خلک یې په خپله لمن کې خوندي ساتلي وو. په دې توګه د دې ښار سوبه کول نژدې بلکل ناشونې ګرزیدلې وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسطنطنیه د عیسایي روحاني نړۍ ستر مرکز و . همدا علت و چې د مسلمانانو ستري ستري لښکرې به د خپلو ټولو شتو وسایلو سره یو ځای ددې ښار د سوبې کولو له پاره را تللې..... خو هر ځل به ناکامه بیرته ستنیدلې. خو بلاخره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بشارت وړ د عثماني دولت اووم حاکم « سلطان محمد فاتح » و ګرزید.

«عثماني ترکان» .... چې مونږ یې د «عثماني خلافت » په نامه پیژنو ،.... د خراساني کوچیانو (طغرال) د زوی « عثمان» د زوزاک څخه وو. کله چې دوې کوچنۍ اسیا ته را ننوتل نو د خپلو ځانو له پاره یې د یوه سلطنت بنسټ کیښود. خو د درې سوه کالو په جریان کې ددوې څخه د نړۍ ډیر ستر ځواک جوړ شو، په شرق کې ددوې عروج په «سلطان سلیم» او په غرب کې یې په « سلطان اعظم» باندې پای ته ورسید. خو دعثماني دولت تر ټولو مشهور حاکم « سلطان محمد فاتح » وو ، چې په لاسو یې د عالمیانو دسردار (صلی الله علیه وسلم) بشارت تکمیل ته ورسید.

ددولسم « قسطنطین» او د «سلطان محمد فاتح» تر منځ دا جنګ په ډیرو حیرانونکو پیښو او تاریخ باندې مشتمل دې. په ځانګړې توګه هغه وخت چې عثماني سلطان خپلې بحریې ته په وچې باندې د بیړیو د چلولو حکم وکړ اوبحري لښکرو یې نژدې لس میله غرنۍ تیږلوړه واټن د کشتیو په راښکودو سره وواهه.

دا ستره او نه زوال موندونکې معرکه په حقیقت کې د تاریخ یوه ډیره ستره نه هیریدونکې پیښه ده چې ما د یوه مکمل ناول په بڼه کې بیان کړې ده. غربي تاریخپوهان د قسطنطنیې فتحه ، د منځنیو پیړیو او اوسنی عصر تر منځ یو حد ګڼي ،.... او دا هم یو حقیقت دې چې د پخوانۍ بازنطینی سلطنت پایتخت او د ټولې عیسایي نړۍ روحاني مرکز تسخیرول ... د جهالت په تیارو کې د را نغښتو غربي نسلونو اخري ماتې او د مسلمانانو اخري فتحه وه.

هغه وخت چې رومي پادشاه « قسطنطین» په دریمې عیسوي پیړۍ کې عیسوي مذهب قبول کړ نوهمدا ښاریې خپل پایتخت و ګرځاوه ، نو دهمغه وخته یې نوم قسطنطنیه پاته شو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې ښار باندې جهاد کونکو ته د مغفرت زیرې ورکړې دې. د قسطنطنیې پادشاه ته یې د روم قیصر وایه ، د سلطان محمد فاتح په وخت کې هلته د قسطنطین په نوم دولسم قیصر حکمراني کوله. په دې جنګ کې اخري قیصر هلاک شو او قسطنطنیه د تل له پاره ...« اسلامبول ، یا استنبول» و ګرزیده ، او په دې توګه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه بله وړاند وینه ، لکه د نورو په څیر ، ریښتونې ثابته شوه . لکه چې ویلي یې وو: (اذا هلک قیصرا فلاقیصر بعده) « کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبیا به بل کوم قیصر را پیدا نه شي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما هڅه کړې چې ددې ناول تاريخ د افسانې په بڼه وړاندې نه کړم او نه ددې افسانې څخه د تاريخ د جوړولو هڅه وکړم. ما هڅه کړې چې د دې ناول ټول تاريخي کرچار په حقيقت باندې ولاړ وي. اوزه په دې کار کې تر ډېره پورې بريالې شوې هم يم. خو ما ددې کار له پاره خپل ډېروخت مصرف کړې دې او په دې وختو کې مې د (ايډورډ ګين ، کريسي ، عثماني دولت ، د اسلام تاريخ، او جهان ديده ،) څخه علاوه دجغرافيې او صليبي جنګونو دتاريخ زيات کتابونه تر سترګو تير کړي دی.

ددې ناول له مخې د پنځلسمې پيړۍ منځنې وخت و، دا پيړۍ په دې اساس ډېره مهمه ده چې دهمدې پيړۍ په منځنۍ برخه کې دعيسايانو مقدس ښار قسطنطنيه فتحه شوه .... او دهمدې پيړۍ په اخري لسو کلونو کې د اندلس مسلمانان د تل له پاره له منځه ولاړل.... ما غوښتل چې...که نور نه وي نو لږ تر لږه د ال عثمان تاريخ خو په لنډه توګه په دې ناول کې را ونغاړم. خو د ناول په ډېره په زړه پورې برخه کې دې ليکنې ته ځاې پيدا نه شو . همدا علت و چې ما د بلې برخې پيل «د تيروشو پاڼو» تر عنوان لاندې يو لنډ فصل وليکه ، په دې کې د طغرال څخه ان تر سلطان محمد فاتح پورې دعثماني حکمرانانو تاريخ په لنډه توګه وړاندې کړل شوې دې ، په دې اساس دا ناول يواځې ناول نه بلکه يو مکمل تاريخی سند ګرزيدلې دې. لنډه دا چې زه دخوښۍ احساس کوم چې دا تاريخي ناول د خپلو لوستونکو تر مخ وړاندې کوم او په دې وياړم چې ما په خپله خوښه عثماني تاريخ په ډيره ښه بڼه بيان کړې دې ، خو دا پريکړه به ددې ناول لوستونکې کوي.

په اخر کې زه .... د منيراياز، رياض امين ، عبدالرحمن طاهر ، محمدسليم سني ، او د قاسم يادڅخه ممنون يم ، ځکه چې ددې دوستانو د علمي همکاريو نه پرته ددې ستر ناول سرته رسول اسانه کار نه و .

ستاسې د آندونو منتظر

ادريس آزاد

P.O.Box No:1064

اسلام اباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

١

سکندر بیگ

دعربي نسل يو ځواکمن آسپ ، په داسې حال کې چې يو نقاب پوښه پرې سپور و ، په ډېر طمطراق سره ميدان ته را ننوت. دا ميدان «اورنه» يا (اينډريانوپل) نوميده. دميدان په څلورو خواو کې ګڼ شمير تماشاچيان ناست و. ددې آسپ سپور نقاب پوښه درا ننوتلو سره سم په ټولو خلکو کې چپه چپتيا خپره شوه. نن د ترکانو کلنۍ ميله وه .او په دې لوبغالي کې د توريو وهلو ، نيزي ويشتلو او نورو لوبو مقابلې رواني وې. دغه نقاب پوښه اس سپور په داسې حال کې چې خپله الباني دوه سرې توره يې په هوا کې خوځوله دميدان منځته را غې ، او دلږ څه ځنډ وروسته يې خپل نقاب لرې واچاوه. دا آس سپور پخپله « سکندربيګ » وو. سکندر بيګ د سلطان مراد خان منل شوې زوې و. دهغه د آس تر شا په يوه نرۍ شانته لښته د « سلطان بايزيد يلدرم» بيرغ رپيده ، په دې وخت کې سکندر بيګ په ميدان کې ولاړو ، او د (ينې چرې) سالارانو ته يې ور غږ کړ. دا سالاران په دې لوبغالي کې د مقابلو منصفين وو. سکندر بيګ ورته وويل چې:

« د ال عثمان په جاه و جلال مې سوګند: چې په ټول عثماني سلطنت کې داسې ځوان نه ميندل کيږي چې په لاسو يې سکندر بيګ مات شي.... که چيرې داسې کوم ځوان دلته په دې ميدان کې شتون ولري نوزه ورته د زور د ازميښت له پاره بلنه ورکوم.»

د عثماني سلطنت د ستر پادشاه « سلطان مراد خان ثاني» ناست ځاې بلکل د سکندر بيګ مخامخ وو. کله چې سلطان د سکندربيګ دا چلنج واوريد نو په ډېر وياړ سره يې و خندل ، خو د سلطان څخه څو ناست ځايه لرې دناستې «مارسې» په وچ تندې باندې دا خبره ښه و نه لګيده ، مارسې د سکندر بيګ په دې چلنج باندې ډيره تاوه راتاوه شوه. دغه الباناوي حسينه ، مارسې ، د سکندر بيګ ښه نه راتله. دسکندر د چلنج په اوريدو سره د ينې چرې د فوځ يو ځوان سالار « اغاحسن» را مخته شو ، د اغاحسن دکتلو سره سم د سکندربيګ په مخ ډيره تحقيرونکې خندا خپره شوه. اغا حسن په يوه ستر قوي ذاته ايراني نسله آس باندې سپور و ، او په لاس کې يې ديمن جوړه شوې درنه توره وه. کله چې د مقابلې دواړه ګډونکونکي يو دبل مخې ته راغلل نو په ټول ميدان کې حيرانونکې چپتيا خپره شوه. د تماشاچيانو تر منځ جوش و جذبه راپيدا شوه ، مارسې هم په خپل ناست ځاې کې پورته پورته غورزيده. يوه منصف د تکبير د غږ په پورته کولو سره دمقابلې د پيليدو اعلان وکړ. په دې وخت کې دواړه سپاره په داسې حال کې چې خپلې تورې يې بربنډې نيولې دې يو بل ته را نژدې شول. سکندر بيګ ورته په هيبت ناکه توګه وويل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ډېر ښه ځوانه.... ! زه ستا د جرءت په کتلو باندې ډېره زيات حيران شوې يم. زه تاته د لمړۍ حملې اجازه درکوم.»

اغا حسن د سکندربيګ څخه د څه ويرې پرته ورمخته شو او په پوره ځواک سره يې په هغه وار وکړ. سکندر دبرق په څير خپل ځان تاو راتاو کړ او د اغا حسن د ګذار څخه يې ځان خوندي وساته. بيا يې وخندل ، خو اغا حسن يو ځل بيا په ډيره بيړه مخته راغې اويو ځل بيا يې په سکندر باندې په پوره ځواک سره حمله وکړه ، خو د سکندر اس د خپل مالک د مزاج څخه پوره پوره خبر و ، آسپ په يوه درنګ سره خپل ځاې بدل کړ او په دې توګه د اغاحسن دويم وار هم خطا ولاړ. اغا حسن دريم ځل بيا خپل آس پونده کړ ، خو اوس نو سکندر هم خپله اراده بدله کړې وه. هغه د ځان دتاوولو په ځاې د اغاحسن د تورې ګذار په خپله توره تم کړ اوبيا يې په ډيره حيرانونکې توګه دبرق په څير په اغا حسن باندې دخپلې تورې وارونه پيل کړل. په ميدان کې د تورو شرنګار تر ډيره لرې پورې اوريدل کيده. د اغاحسن په شاته تلو باندې د مراسي ګلرنګه څيره تکه سپينه شوه. ځکه هغې چې کومه هيله درلوده هغه له منځه ولاړه. هغې غوښتل سکندر له ماتې سره مخ شي ، په داسې حال کې چې سلطان مراد خان د فخر او وياړ نه خپله غړۍ تاوولة او خندونی و. هغه به دسکندر په هر وار باندې عش عش کاوه او پورته پورته به لګيده.

د لږ ځنډ وروسته د مقابلې پريکړه وشوه ، د اغاحسن توره د سکندر د درنې تورې په يوه ګذار دوه ټوټې شوه. په ټول لوبغالي کې دخوشحالۍ څخه لاسونه و پړکيدل ، سکندر دپخوا په څير مقابله وګټله ، دسلطان مراد خان تر څنګ ناست دهغه نوې ځوان زوې ، دخوشحالۍ څخه دخپله ځايه را پورته شو او په دواړو لاسو يې لوښې ډبول. خو مارسي په ډير خراب حالت کې ناسته وه. هغې نه غوښتل چې سکندر بيګ يو ځل بيا ووينې. ځکه سکندر پر هغې باندې خپل رعب حاکمول غوښتل خو مارسي ته د سکندر ټول کړچار ناخوښه و ..... او د خپلې مور يې هم.

دپوخ عمر «مارتها» د مارسي مور وه. دا ښځه د البانوي شهزادګانو سره يوځاې د «اورنه» شار ته راغلې وه. سکندربيګ هم البانوي شهزاده و ، دهغه البانوي نوم « جارج کسټرياټ» و ، سلطان مرادثاني ډيره موده مخته دالبانيا فرمانروا « جان کسټرياټ» د تورې په زور دخپل ځان تابع ګرځولې و. جان کسټرياټ بيا سلطان ته عذر و زاري وکړې او خپل رياست يې ترې بيرته وغوښت ، سلطان هم دهغه غوښتنه و منله خو دهغه د څلورو زامنو په ضمانت کې داخستو وروسته يې هغه ته خپل رياست بيرته ورکړ. ددې شهزادګانو سره يو ځاې البانوي کنيزه « مارتها» هم د سلطان قصر ته روغله. کله چې مارتها د عثماني سلطنت دارالخلافې ، اورنه ، ته ورغله نو ډير ژر يې هلته په اشرافي طبقې کې اثر و رسوخ پيدا کړ. مارسي دهمدې مارتها لور وه او جارج کسټرياټ يعنې سکندربيګ هم دهمدې مارتها په کور کې خاپوړې کړې وې او را ځوان شوې و. سکندربيګ د ينې چرې د طبيعت په مطابق عيسايي مذهب پرېښود او اسلام يې قبول کړ. خو مارتها تر اوسه هم په خپل عيسايي مذهب باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه ولاړه وه. که څه هم دمارسي په زړه کې داسلام له پاره ډېره مینه وه خو د مور له ویرې هغه تر اوسه پورې همغسې عیسایی پاته شوې وه. مارتها ډېره کلکه مذهبي ښځه وه او داسلام پر خلاف یې ډېره سخته کینه او حسد درلود. خو مارسي هغه وخت ډېره حیرانه شوه چې دهغې مور مارتها د سکندر په مسلمانیدو باندې هیڅ هم و نه ویل. مارسي خپلې مورته د شک په سترګو کتل. هغې دا شک کاوه چې دهغې مور به پخپله سکندر بیګ د اسلام په منلو باندې مجبور کړې وي. هغې دخپلې مور او په خپل کور کې د رالوې کړل شوې ځوان جارج کستریټ په کرچار باندې شک کاوه او داسې یې انګیرله چې ددوې دواړو دکرچار څخه د عثماني سلطنت پر خلاف د سازش بوې رازي.

مارسي ته ددې شک په پیدا کولو کې «ابوجعفر» ډیر رول درلود، ابوجعفر یو عمر رسیدلې وګړی و. چې هملته په «اورنه» کې د یوه مذهبي مشر او د جومات د امام په څیر اوسیده، خو په حقیقت کې د (قسطنطنیې د قیصر) جاسوس و. هغه دلته «اورنه» ته د یوه مذهبي مشر په څیر راننوتې و او دمارتها د راتلو تر مخه یې د سازش جال خپور کړې و. هغه وخت چې مذهب پاله وینځه مارتها د سلطان محل ته را ننوته نو د ابوجعفر سازش نور هم په زیاتیدو شو، هغه تر هر څه لمړی مارتها ته د صلیب اعظم سوګند ورکړ او په خپل سازش یې کې را ګډه کړه. پخپله ابوجعفر په قسطنطنیه کې د «ایاصوفیاء» د چرچ سره تړلې و او ښه پوخ راهب و. کله چې قیصر سلطان مراد ثاني د عثمانیه سلطنت په تخت باندې کیناستې وکوت نو دیوه نوې چال په لوبیدو یې پیل وکړ. ابوجعفر چې اصل نوم یې «ډیمونان» و دستر عیسایی سلطنت د پادشاه یعنې د قسطنطنیې د قیصر جاسوس و. هغه د قسطنطنیې قیصر (مینومیل) ته دعثماني سلطنت د دارالخلافې «اورنه» څخه هره میاشت د هر کوچنې او غټ خبر په اړه معلومات ور کاوه. ځکه په اورنه کې د قیصر د ټولو جالونو د غوړولو مشرې پخپله همدې ابوجعفر په غاړه درلوده. لمړی ابوجعفر دمارسي دمور کورته په پرلپسې توګه دولس کاله تګ راتګ کاوه. مارسی دهغه څخه ان د کوچنیوالې په وخت کې هم سخته کرکه کوله. هغې به دهغه دمکار شکل دلیدلو څخه بد راتلل خو د ابوجعفر د دې سازشونو په اړه یې هیڅ ډول معلومات نه درلود خو دهغه دعاداتو او کړچار څخه یې دا انګیرله چې دا مکار شخص هغسې نه دې لکه څنګه یې چې د شکل اوصورت څخه معلومیږي. کله به چې ابوجعفر دمارتها کورته را ته، نو دواړه به بیا په یوې بندې خونې کې کیناستل او تر ډیره به یې خبرې کولې. دوې به کله کله سکندربیګ هم راباله. خو مارسي ته د خپلې مور سره د مسلمانانو ددې مذهبي مشر ځانته ناسته ښه نه ښکاریده او په دې اړه ډیره شکمنه وه.

سکندر بیګ چې دکومه وخته مسلمان شوې و نو دهغې وروسته یې کړچار نور هم کرکجن او دبداخلاقیو نه ډک ګرزیدلې و. هغه به چې څومره ډیره دلته د مارتها په کور کې تم کیده نو همغومره وخت به یې مارسي ته په ډیرو بداخلاقه سترګو کتل. مارسي دکوچنې والې څخه د سکندر بیګ دغه کړچارنه خوښاوه. ځکه سکندربیګ لا د همغه ورکتوب څخه بداخلاقه او بدمزاجه انسان و. کیدې شي چې دهغه ددې بدمزاجی لامل دا وي چې دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مخه دهغه پلار ... جان کسترياټ ته سلطان مرادخان ثاني ډېره د ذلت نه ډکه ماتي ورکړې وه . اوبيا يې هغه د خپلو نورو دري کوچنيو ورونو سره يو ځاي يرغمل کړ او تر «اورنه» پورې يې راوست . اوبيا دا چې دهغه دغه درې واړه ورونه د همدې ليږد په وخت کې ناروغه اوبيا ددې د سترګو تر مخه ددې دنياګۍ څخه ولاړل . نو دا ټول هر څه د سکندربيګ د سترګو تر مخه وو . ددې ترڅنګ د مارتها غوږه ژبه او سازشي کړچار هم و چې سکندربيګ يې دومره بدله اخستونکې او مغرور ګرځولې و .

نن يو ځل بيا مارسي و کتل چې سکندر بيګ د مقابلې ميدان وګاټه . دسکندربيګ په سوبه د مارسي په وجود کې د قهر او غصې څپې راپيدا شوې وې . او نن خو دهغې د غم او غصې يو علت دا هم و چې سکندر بيګ سهار وختې دکوره د وتلو سره سم مارسي ته ويلي وو چې:

« نن د تورې د وهلو د مقابلو ورځ ده . او زه به نن يوځل بيا د «اورنه» د جنګجويانو اتل و ګرځم .... دا سپک ترکان زما دمقابلې توان نه لري ، نو نن که چيرې زه بريالی شم او د بريالیتوب مډال و ګټم نو د مارتها کاني څخه به ستا د لاس غوښتنه کوم.»

سکندر بيګ ، مارتها ته د کاني په نامه غږ کاوه . کله چې مارسي دهغه دا خبره واوريده نو دغصې څخه تکه سره شوه او ورته يې وويل :« دومره کبر مه کوه .... په حقيقت کې سلطان په تا باندې ډير باوري دې . به دې خاطر د شاهي درنښت په اساس ستا مخې ته هيڅوک نه راځي . زه ډاډمنه يم چې د «ينی چري» کوم سالار به په ډيره اسانۍ سره تاته ماتې درکړي.»

سکندر بيګ دمارسي ددغې د زهرو نه ډکې جملې باندې ډير و قهريد او په غصه دکوره ووت . او اوس مارسي کتل چې د يني چري يو سالار د سنکدر بيګ په لاسو په ډيره بده توګه ماتې وخوړه . دمارسي سترګې د ميدان څخه را واوښتې او په خپلو پښو باندې و نښتې . هغې د نن سهار خبرې را يادولې ، هغه وخت چې سکندر بيګ ورته ويلي و چې : «زه به نن ستا دمور څخه ستا لاس غواړم»

مارسي ډيره نا ارامه وه ، او د راتلونکې وخت څخه په ويره کې . د مارسي سترګې ښکته وې ، په همدې وخت کې په لوبغاړی کې شور و غوغا شوه ..... د لاسونو د پړکار شور ،کله چې مارسی ميدان ته وکتل نو دحيرانتيا څخه يې خوله خلاصه پاته شوه . يو اجنبي ځوان چې په عربي کاليو کې پټ و د لوبغاړی په يوې غاړې کې په يوه سپين آس سپور را ښکاره شو ، ددې ځوان خدوخال هم حجازی و ، هغه په ترکې نسله بهترين آس باندې سپور و او په ښي لاس کې يې درنه ځليدونکې توره نيولې وه . د هغه په وجود باندې نه زره وه اونه بل څه . دهغه په سر هم د اوسپنيزې خولۍ په ځاي خالصه حجازی پګړۍ تړلې وه . ددې ځوان ټول عمر د اولس کالو په شاوخوا کې و . تماشا چيانو ورته په پوره زور سره لاسونه و پړکول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اجنبي ځوان په کتلو او راتللو سره سم د سکندر بیګ په تندي باندې لیکې را پیدا شوې. هغه ته ددې عرب ځوان را تلل ډېر حیرانونکې وو. په همدې وخت کې د لوبغالي اعلان کونکي په لوړ اواز اعلان وکړ او خلکو ته یې ډاګیزه کړه چې دا اجنبي ځوان «قاسم بن هشام» نومیږي، او د حجاز د مکې دښار اوسیدونکی دی، د مکې ددې ښاره د اسلام دلمر وړانګې را خپرې شوې دي. ډنډورچي اعلان وکړ چې قاسم د عثمانی روزن ځای د تورې وهونکو د استاد (طاهر بن هشام) کوچنې ورور دی. خو په دې وخت کې د مارسي حالت هم د کتلو وړ و. هغې بیا بیا په خپل ناست ځآی کې ځنګ بدلاوه او خپلې لاسونه به یې موټې کول اودخپلو احساساتو ځرګندونه به یې کوله.

کله چې دغه عرب آس سپور د سکندر بیګ مخې ته راغې نو سکندر د خندا کولو هڅه وکړه، هغه د پخوا په څیر دغه عرب آس سپور ته په کرکجنه توګه وکتل او ورته یې وویل: «ځوانه ! زه ستا په مخ کې د جرءت او میړانې نښې وینم. خو په افسوس سره باید ووایم چې ستا دا ټولې هیلې به د سکندر د لمړې وار سره سمې له منځه ولاړې شي. دا مکه نه ده، بلکه د عثماني خلافت مرکز «اورنه» ده او زه د سلطان مرادخان ثاني تر ټولو تکړه او غښتلې توره وهونکې یم.»

قاسم، دسکندر بیګ فرعونیت په پوره توګه احساس کړ او په عارفانه توګه یې وخندل اوبیا یې په ډېره سوکه توګه هغه ته مخ کړ او ورته یې وویل:

«زه د وخته مخته لویې لویې دعوی نه کوم، خو زه همدومره درته وایم چې زما په وجود کې د خالد بن ولید وینه بهیږي، زما ډېره کلکه هیله داده چې زه یوه ترک شهزاده ته د حجازي تورې اوسپنه وروښایم.»

قاسم همدومره وویل اوخپل آس ته یې پونده ورکړه. سکندر هم په پوره توګه دهغه دحملې له پاره تیار و. قاسم خپله توره په هوا کې پورته کړه او په خالصه عربي ژبه یې دالله اکبر غږ پورته کړ اوپه سکندر بیګ یې ورحمله کړه. په دې وخت د لمر وړانګې د قاسم په عربي توره باندې ولګیدې اوبیرته یې د تماشاچیانو سترګو ته ور منعکس کړې. دا یوائې د تورې شعلې نه وې بلکه د اسماني تندر په څیر شعاعې وې.... د قاسم دغه درنه حمله د سکندر له پاره د هزیمت او ناکامۍ پیغام و. ځکه دهغه ټول چالونه خوشې ولاړل، هغه به پرلپسې توګه هڅه کوله چې د قاسم هر ګذار په خپله توره باندې تم کړي، داسې څرګندیده چې قاسم به ډېر ژر ستومانه شي، مارسي به د قاسم په هر وار باندې د ځایه پورته پورته کیده، خو په اخر کې دخپل ناست ځای څخه پورته شوه او ودریده. ټولو تماشاچیانو قاسم ته لاسونه پړکول، سلطان هم د مرحبا، مرحبا چغې وهلې، ترځنګ یې شهزاده «محمد» خپله شاهي مرتبه تر پښو لاندې کړه او دکوچنیانو په څیر یې لاسونه پړکول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې يو ناڅاپه قاسم د يوې نوې حربې څخه کار واخست. هغه يې وکړه چې خپل ځان ستومانه وښيي ، سکندر هم د قاسم په وارونو کې کمزورتيا احساس کړه ، سمدستي يې خپل ډوب شوي زړه ته تکيه ورکړه او په قاسم باندې يې حمله راوسته. اوس نو قاسم د سکندر د هر وار څخه خپل ځان ځنګ کاوه. دهغه آس به لړ لړ شاته ته. اودهغه توره به هر ځل د سکندر د تورې سره په ټکر کې وه او د هغه د تورې وارونه به يې تمبول. سکندر هم نور ډير ستومانه شوي و ، غوښتل يې په يوه ډول نه يوه ډول دا مقابله پای ته ورسوي. په دې وخت کې يو ناڅاپه قاسم د خپل آس د زين څخه خپله پښه شاته کړه او دزين د پاسه کيناست. په دې بلې لمحې کې ، هغه وخت چې تماشاچيانو د قاسم چال وکوت نو ټول حيران پاته شول ، ځکه قاسم دخپل وجود بار په خپلو پښو باندې واچاوه اوپه يوه ټکان سره و دريد ، په دې وخت کې د لوبغالي ټولو ناستوخلکو د لاسو د پړکولو تر ځنګ د قاسم ددې چال په وړاندې و دريدل. اوس نو د اوږود قد خاوند قاسم د سکندر نه په لوړه وه ، هغه ته په سکندر باندې دحملې کولو له پاره هم لاره پرانستې وه. هغه د آس په زين ددريدو سره په سکندر باندې داسې سخت ګذار وکړ چې د سکندر وار پار يې وارخطا کړ. مارسي هم د خوشحالۍ نه چغې کړې ، سکندر بيګ د اوږود قاسم دغه ګذار و نه شو زغملې ځکه د قاسم توره د سکندر په اوسپنيز خول باند ې لکه د اوسپنې د ګرز په څير راپريوتې وه ، سکندر هڅه وکړه چې په خپله توره د قاسم ګذار تم کړي خو قاسم دومره سخت ګذار کړې و چې سکندر د آس په زين باندې ټينګ نه شو او لاندې را پريوت. قاسم هم د يوه لوبغاړي په څير د آس د زين څخه ښکته را ټوپ کړ او د سکندر د راپورته کيدو د مخه يې دهغه په سر پښه کيښوده. د سکندر په تندې باندې د خولو د څاڅکو په کتلو سره مارسي د خوشحالۍ نه چغې کړې ، سلطان هم د خوشحالۍ په جذبو کې ډوب و او لاسونه يې پړکول.

په زمکې باندې دپښو د اېښودو سره سم قاسم سکندربيګ تر خپلو لاسو لاندې کړ. که څه هم سکندر بيګ هڅه کوله چې خپل ځان کنترول کړي خو قاسم پرې ناڅاپي سخته حمله وکړه او بيرته يې څملاوه. اوس نو سکندر ته خپله ماتې تر سترګو شوه. قاسم په يوه ټکان سره خپل اړخ بدل کړ او د سکندر په اړخ يې ځواکمن ګذار وکړ سکندر هڅه وکړه چې د خپلې تورې په واسطه د قاسم دغه ګذار تم کړي خو هغه د قاسم په چال و نه پوهيده ، قاسم د ښې اړخ په ځای خپله اراده بدله کړه او د سکندر په چپ اړخ يې قوي حمله وکړه ، دسکندر په اړخونو او بازو ګانو باندې اوسپنيز خولونه تړلي وو. خو د قاسم تورې د هغه دغه اوسپنيز بندونه له منځه يوړل بلکه د سکندر بازو يې هم زخمي کړ، اودهغه د ويني څاڅکي په زمکه را پريوتل. په دې وخت کې په لوبغالي کې ناست تماشاچيان غلي شول، قاسم د حالاتو نزاکت احساساوه نو په دې خاطر يې دخپلو حملو لړۍ بنده کړه او سکندر يې په خپلو زخمونو کې تاورا تاو پريښود او په شا ترې ولاړ. دلته د مقابلې منصفين په يوه ليکه کې ولاړ وو. د ټولو خلکو په مخونو کې يو ډول حيرانتيا ، يو ډول احساس او يو ډول جذبه ډاګيزه کيده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په پوره بې خبرۍ سره د لوبغالي د تماشاچیانو په لور کتل چې په دې وخت کې سکندر د پوره بې اصولۍ څرګندونه وکړه او په ډېره بېړه د قاسم په لور و ور وخوزېد. که چیرې په همدې وخت کې ماسی دخپله ځایه په قاسم باندې غږ نه وې کړې نو په ډاډمنه توګه به سکندر د قاسم ورمیږ ور پرې کړې و. قاسم د مارسي غږ وا ورید او سمدستي دحالاتو په لور متوجه شو ، هغه نه یواځې د سکندر د ګذار څخه ځان خوندي وساته بلکه پر هغه یې یو ځل بیا ځان وړونکې حمله وکړه. په دې وخت کې د تورو د شرنګار اواز تر لرې لرې پورې اوریدل کیده. اوبیا تماشاچیانو وکتل چې د قاسم په ګذارونو سره د سکندر توره ټوټې ټوټې شوه او په هوا کې د نڅا وروسته لاندې زمکې ته را پریوته. اوس نود سکندر لاس خالی شوې و ، قاسم هم خپله توره خطا کړه او د سلطان مراد ثاني په لور دکتلو پرته یې د عراقي پهلوانۍ په خیر داسې یو داو وکړ چې سکندر یې د زمکې څخه څو فټه پورته کړ او بیرته یې زمکې ته راخلاص کړ ، سلطان د قاسم په دې میړانې باندې د خپله ځایه پورته شو او حکم یې وکړ چې مقابله پاې ته ورسوئ.

مقابله خو هسې هم پاې ته رسیدلې وه. ځکه سکندر د قاسم په لاسو مات شوې و اوپه زمکه باندې پړمخ پروت و او دزمکې خاورې یې څټلې.مارسي چې سکندر په داسې حال کې وکوت نو دخوشحالۍ څخه دلیونتوب مرحلې ته رسیدلې وه. دلوبو په پاې ته رسیدلو سره سلطان مراد ثاني د لوبو د ګډونکو تر منځ انعامونه وویشل. او ټولو ته یې په خپل خپل وار شاباسې ووایه. خو کله چې د قاسم نوبت راغې نو سلطان ، قاسم د اوږو څخه و نیوه ، په ډېر غور سره یې ورته وکتل او بیا یې ورته وویل: « قاسم بن هشامه ! ستا د تورې د وهلو فن د ستاینې وړ دې. عثماني سلطنت ستا په خیر ځوانانو ته سخته اړتیا لري.د عیسایانو تر ټولو ستر جرنیل « هونیاډې» دخپل یونیم لک فوځ سره همدا اوس زمونږ په پولو باندې پروت دې ، د « هونیاډی» د تورې مقابله ، یواځې ستا توره کولې شي. زه غواړم چې ته زمونږ په روزل شوي فوځ یني چرې کې شامل شې ، زه به تا د یني چرې د «زرکسیزې ډلې سالار» و ټاکم.»

د سلطان دا پریکړه د قاسم له پاره د هیلو نه پورته وه.هغه ولړزید ځکه هغه خو یواځې د یو څو ورځو د تیرولو له پاره دلته «اورنه » ته دخپل ورور طاهر بن هشام کور ته راغلې و . او که نه هغه د مکې په ښار کې پوره مصروفیات درلودل ، دخپل مور اوپلار د خدمت ، دکښت او زراعت ، مال او حیواناتو ساتنه ....ددې هر څه ښه سبنالول او ساتل د هغه په دندو اومسؤلیتونو کې شامل وو. دهغه مشر ورور طاهر لا دمخه د سلطان مراد ثاني ملازم و. طاهر په عثماني روز ځاې کې د تورې وهلو د فن استاد و. توره وهل او پهلوانې د قاسم میراثی کورنۍ لوبه وه. دهغه پلار هشام د حجاز یو نوموړې او ستر پهلوان تیر شوې و ، اوس قاسم یواځې دخپل ورور دکتلو له پاره راغلې و . هغه یواځې یوه ورځ مخته « اورنه » ته را غلې و ، دلته د راتلو وروسته ورته دکلنۍ میلې په اړه معلومات ور په برخه شول ، هغه ډیر خوشحاله شو او سهار وختې دخپل ورور طاهر هشام سره یو ځاې لوبغالې ته ورغلې و. اوس نو دا یو ناځاپې کار و چې دهغه په سر راپریوتې و. هغه د سکندر کبر اوغرور و نه شو زغملې ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دخپل مشر ورورسره د سلا کولو وروسته یی دي مقابلي ته را و دنګل.تر څو سکندر ته دهغه ددې لویی کولو سزا ورکړي. خو دمقابلي وروسته هغه ته د سلطان له اړخه همدلته په « اورنه » کې داوسیدو حکم شوي و ، دسلطان دحکم په اوریدو سره قاسم په سکته کې راغي او چپ چاپ و درید. سلطان د قاسم ددغه چوپیا په کتلو سره وویل چې:

« اې ځوانه ! ته زما په دې خبره خوشحاله نه شوې ؟ تر اوسه ستا عمر کم دې نو په دې خاطر مې د زرو کسو سالار و ټاکلې. خو که ته په دې دنده خوشحاله نه اوسې نو زه به تا د پنځه زرو غوره او ښه عسکرو سالار و ټاکم.»

داسې بریښیده چې قاسم اوس د کوم ژور خوب څخه را ویښ شوي وي ، هغه یو ناڅاپه دسلطان په لور وکتل اوبیا یی لږ څه په ټيټ اواز سره وویل چې:« نه ! درونده سلطانه ! زه دکوم لالچ په خاطر خاموشه شوې نه وم. بلکه زما د چوپتیا علت زما مور او پلار دي ، ځکه زما مور اوپلار هلته په کور کې دخپل کرکیلې او مالدارۍ په خاطر یوازې دی. په داسې حال کې چې زما مشر ورور طاهر بن هشام دلته ستا په عسکر ځاې کې دتورې وهلو د فن استاد دې.»

سلطان په ډیره ښه توګه د قاسم خبرې واوریدې. اوبیا یی په ډیره نرمه لهجه قاسم ته وویل چې:« مال او مالدارې یا کور ددنیاوي ژوندانه له پاره تکیه ده. د یوه ریښتوني مسلمان او مومن عسکر له پاره د دنیاوي ژوند څخه راتلونکي اخروي ژوند ارزښت ډیر وي.... ته په داسې حال کې چې یو ډیره ښه عسکر او د تورې د وهلو دفن ماهر یی ولې خپل وخت په مال او مالدارۍ باندې ضایع کوې ؟... تر هغو چې ستا د مور اوپلار پورې اړه لري نو زه به هغوې همدلته را وبلم...زه به په دې اړه ستا د ورور طاهر هشام سره خبرې وکړم.»

اوس نو دقاسم سره بله کومه لاره نه وه. په پټه خوله یی د تسلیمۍ سره ټيټ کړ ، سلطان دهغه دخوښې څخه خوشحاله شو او سمدستي یی د خپل «یني چري» فوځ سپه سالار را و باله اوهغه ته یی حکم وکړ چې د قاسم بن هشام په مشرۍ دې هغه ته پنځه زره فوځونه ورکړي. په دې توګه یی قاسم هشام د پنځه زریز فوځ ستر سالار و ټاکه. پخپله قاسم حیران و چې سلطان یواځې د یوې تورې د وهلو د مقابلې په کتلو هغه ته دومره ستر فوځ ورحواله کړ خو تر څنګ یی هغه د سلطان د پریکړې څخه ډیر خوشحاله هم و ځکه هغه کولې شو چې په دې توګه د خپلې خوښې جنګجویانه ژوند څخه خوند واخلي.

مارسي هلته د ښځو په ناست ځاې کې ناسته وه او دسلطان او قاسم تر منځ خبرو ته یی غوږ ایښې و. اوس نو د هغې په زړه کې د قاسم په نوم غوټه پرانستل شوې وه. ځکه دا دښه قد و قامت خاوند عربې ځوان د سکندر د تکبر او غرور بت ورمات کړې و اودهغه د فرعونیت له پاره د اجل پیغام ګرزیدلې و. په دې اساس دا اړینه وه چې مارسی پرې ځان قربان کړي..... هغې په خوږو خوږو سترګو سره د قاسم بن هشام غنمرنګه مخ ته کتل. ترهغو چې

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د سلطان تر څنګ ولاړ و نو مارسي د همغې لورې ته متوجه وه. خو کله چې قاسم د سلطان څخه جدا شو نو د مارسي سترګو د هغه قدمونه څارل. هغه هلته لرې د معزیزنو په لیکو کې د خپل ورور طاهر هشام څنګ ته ولاړ او کیناست. اوس نو د مارسی له پاره په لوبغالې کې بل کوم کار نه و پاته. د خپله ځایه پورته شوه او بیرون ولاړه .

کور ته په رسیدو سره مارتها په مارسي باندې خوله و لګوله. او ورته یې وویل چې: « نجلۍ ! ستا کړچار ډیر خرابیږي ، نن سهار یو ځل بیا تا د سکندر سره د بداخلاقۍ څرګندونه کړې ده !»

د خپلې مور مارتها په دې خبره مارسي سر ټیټ کړ ، بیا یې په لړه ترخه ژبه وویل چې:« درنې مورې ! ته دې دا زړه څخه و کاږه چې زه به د سکندر بیګ ناوې کیږم....زه ستا د غه نازولې یوه لحظه هم نه شم زغملې»

مارتها ورته په قهر سره وویل:

خبردار ! چې کومه غلطه خبره د خولې نه و نه کاږې.بدبختې نجلۍ ! ته ولې خپل ځانه هیروې ؟ سکندر بیګ د البانیه شهزاده دې. او ډیر ژر به د سیمې پادشاه شی . په داسې حال کې چې مونږ د هغې غلامان یو .د سکندربیګ نه علاوه به بل هیڅوک هم تا دومره خوشحاله و نه شي ساتلای.»

« واه ! دا څه خبره دې وکړه ؟ شهزاده صاحب خو پخپله د سلطان مراد ثاني په لاسو کې یرغمالی دی. او د هغه پلار « جان کستریاټ » د سلطان مراد خان ثانی باج ورکونکې ..... ته د یوه یرغمالي په اړه څنګه وایې چې هغه به په راتلونکې کې د البانیه پادشاه وي ؟» مارسي په طنزیه توګه خپلې مور مارتها ته ځواب ورکړ. خو مارتها یو ناڅاپه خاموشه شوه. ځکه هغې نه غوښتل یو ځل بیا و وایې چې سکندر بیګ د البانیه راتلونکې پادشاه دې. هغه په دې پوهیده چې د هغې او جعفر ترمنځ د دولس کلنې جوړکړل شوي سازش پوره کیدو ته لا څو ورځې پاته دې. او هغې د داسې نازکې خبرې د کولو په اړه د ډیره احتیاطه کار اخست. کله چې مارسی خپله مور مارتها خاموشه و کتله نو د موقع نه یې په ګټه اخستو سره په ډیره بیړه د انګړ په لور ور منډه کړه. او دلته یې مارتها د خپل سازش په فکرونو کې ډوبه پریښوده.

مارتها او ابوجعفر دواړه سکندر په مکمله توګه په خپل جال کې را نغاړلې و. سکندر د مارتها تر سترګو لاندې وړکتوب تیر کړې و. هغې ته هغه وخت ډیر ښه په یاد و کله چې د البانیه پادشاه « جان کستریاټ » د عثماني سلطنت د سلطان مراد خان ثاني په لاسو ډیره بده او ذلت ناکه ماتې خوړلې وه .... په هغه وخت کې مارتها په البانوي محل کې د یوې وینځې په توګه شپې تیرولې. مارتها د ځوانۍ او ښایست تر څنګ یو ذهینه او چالاکه پیغله وه. په محل کې د وینځیتوب نه مخته هغې د یوه البانوي امیر څخه د محبت دوکه هم خوړلې وه. د هغې په غیږه کې د خپل همغې محبوب یوکلنه نجلۍ هم پرته وه. البانوي امیر په لمړیو کې د مارتها سره ډیره مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله. خو کله چې د مارتها غیږه ډکه شوه ، نو هغې مارتها په ډېره بې عزتۍ سره دکوره وویستله. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله لاره نه وه چې تر پادشاه پورې خپله شکایت و رسوي. هماغه و چې هغه د البانیا دپادشاه جان کستریاټ دربار ته ورسیده اوپادشاه ته یې خپله ټوله قصه واوروله. خو کله چې پادشاه د البانوي امیر نوم واورید نو په هغه ولایت کې یې د بغاوت دخپریدونه د مخنوي په خاطر هغه امیر ته هیڅ هم و نه ویل. خو مارتها ته یې په خپل محل کې ځاې ورکړ. او همملته یې د خپل ځان سره د وینځې په توګه و ساتله.

مارتها ډیره ذهینه او چالاکه ښځه وه ، همدا علت و چې ډیره ژر د پادشاه تر سترګو شوه. هغه ټول ځلور شهزادګان چې سلطان مراد خان ثاني له ځانه سره یرغمل راوستي وو، د پخوا ځخه د مارتها سره اشنا وو. همدا علت و چې جان کستریت سلطان مراد خان ثاني ته دخپل زوي سکندر بیګ د ورسپارلو په وخت کې مارتها هم دهغوې سره یو ځاې ور کړه. مارتها اودغه ځلور واړه شهزادګان همملته د سلطان په محل کې اوسیدل. مارتها د خپلې لور اودهغو ځلور شهزادګانو سره یوځاې د محل په اخري شاتنۍ برخه کې په ازادۍ سره زیست کاوه. سلطان هغه ځلور واړه شهزادګان په مکتب کې داخل کړل او د پادشاه په مصارفو باندې تر روزنې لاندې و نیول شول.

« اورنه » ته د مارتها د راتلو ډیر کمې ورځې شوې وې ، خو هغې ډیر ژر دمحل دننه خپل اړیکې و غځول.هغه ډیره مذهبي ښځه وه . د بله اړخه ابوجعفر هم همملته په اورنه کې موجود و. ابو جعفر یو روزل شوې هوښیار جاسوس و. هغه هلته په « اورنه » کې د سلطان په خلاف د جاسوسۍ جال خپور کړې و ، د کوتوال نه نیولې د ینې جري فوځ د یو شمیر سالارانو پورې یې د خپل پټ کار تارونه غځولې و. ان تر دې چې دسلطان په دربار کې یې هم کارندې موجودې وې. داسې بریښیده چې په اورنه کې ابوجعفر بې تخته پادشاه و. هغه به په ځرګنده توګه د یوه مذهبي لاربنود په څیر را ښکاره کیده ، خلکو به ورته د غرب خطیب وایه. خو په حقیقت کې هغه د قسطنطنیې د ارتوډکس دچرچ «ایا صوفیا» یو روزل شوې پادری و. هغه هلته په اورنه کې دځو کالو ځخه اوسیده او جاسوسانو به یې ورته د عثماني سلطنت د ټولو کړو وړو په اړه خبرونه ور رسول

د البانیه دماتې وروسته مارتها او البانوي شهزاده «اورنه»ته راغلل ، دهغوې راتګ ابوجعفر ته د هغه د سازش د جال د خپرولو له پاره نورې اسانتیاوې هم راپیدا کړې. هغه د ټولو دمخه د مارتها کمزورتیاوې راپیدا کړې اوبیا یې دغه ښایسته ښځه په خپل جال کې د راښکیلولو له پاره منډې ترړې پیل کړې. دیوه مذهبي مشر اولاربنود په څیر ،خلکو ته د سلطان د محل شاتنۍ برخې ته د هغه تګ راتګ دومره عیبجن نه ښکاریده. لمړۍ ځل چې هغه دمارتها کورته راغي نو مارتها هغه د مسلمانانو مذهبي لاربنود وګانه او څه ځانګړې پاملرنه یې ورته و نه کړه. خو دغه مکار ابوجعفر په خپلې همغې لمړنۍ کتنه کې مارتها په خپل بوتل کې بنده کړه. په لمړیو کې مارتها د عیسویانو د دې سازش ځخه په ویره کې وه. خو د ابوجعفر غوږه مالۍ هغه ډیره ژر په خپله ولکه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوسته ، اوس هغه د یوې البانوی وینځې په ځای د «قیصر» یوه ډیره مهمه جاسوسه وه. مارتها به د ابوجعفر له پاره سلطانی محل ته ورتله اودهغه ځایه به یې مکمل را پور ابوجعفر ته ورکاوه او په دې توګه یې د یسوع مسیح ددین له پاره خپل ځان وقف کړې و .

په دې وخت کې یوه ډیره مهمه پیښه رامنځته شوه. د سربیه پادشاه (لارډ ستیفن) خپله شهزاګۍ لور «سروین» د سلطان مرادخان ثاني په نکاح کې ورکړه. دسربیه پادشاه لارډ ستیفن که څه هم په مذهبی توګه عیسایي و خو د مرادخان ثاني د نیکه (سلطان بایزید یلدرم) د وخته راهیسې دعثماني سلطنت خیرغوښتونکې او وفاداره پاته شوې و. دبایزیدیلدرم د وخته راهیسې ستیفن دمسلمانانو سره یو ځای په ډیرو جنګونو کې ګډون کړې او په هر محاذ به د سلطان تر څنګ ولاړ و. د انګورې په جنګ کې هغه وخت چې د تاتاریانو حاکم (امیر تیمور) سلطان بایزیلدرم ته سخته ماته ورکړه ، نو ستیفن هم دسلطان سره یو ځای ولاړ و. په هغو وختو کې ستیفن نوې ځوان شوې و ، ستیفن سلطان بایزیدیلدرم ته د وفادارۍ د نښې په توګه خپله خور هغه ته په نکاح ورکړه. او اوس یې سلطان مرادخان ثاني ته ، چې دبایزیدیلدرم لمسې او دسلطان محمدخان اول زوې و ، د وفادارۍ د نښې په توګه خپله لور شهزادګۍ «سروین» واده کړه. کله چې شهزداګۍ سروین د سلطان محل ته را غله نو د مارتها او ابوجعفر غوږونه را پورته شول. په دې وخت کې ابوجعفر مارتها ته وویل چې:

« مارتها ! دا شهزادګۍ ستا دمنګلو څخه لرې نه ده. هغې ته د سترصلیب سوګند ورکړه او د خپل ځان سره یې په جهاد کې شریکه کړه.»

مارتها هم شهزادګۍ سروین سره خپل اړیکې و غځول اودهغې محل ته یې تګ را تګ پیل کړ. خو هغې ته ډیره ژر څرګنده شوه چې د لارډ ستیفن لور دخپل پلار په څیر په پاک زړه د عثماني سلطنت ملاتړې ده. مارتها ډیره ژر ناهیلې شوه او ابوجعفر ته یې وویل چې شهزادګۍ سروین دومره غوره مرۍ نه ده چې په اسانه د ستونې تیره شي. خو ابوجعفر نا هیلې شوې نه و. په دې خاطر یې په خپل جال کې د شهزادګۍ سروین د راښکیلولو له پاره هلې ځلې جاري و ساتلې.

په حقیقت کې ابو حعفر یو ډیر سفاک او ظالم انسان و. هغه د البانیی پادشاه جان کستریاټ ، دسلطان پر خلاف بدګمانه کاوه او هغه یې د بغاوت په لور را کشاوه ، ددې کار له پاره هغه یو ستر پلان جوړ کړې و. خو کله یې چې دخپل دغه پلان څخه مارتها خبروله نو هغه ډیره په ویره کې شوه ، ځکه چې د ابوجعفر سازش ډیر ظالمانه اوسفاکانه و. دسلطان پر خلاف د البانیی د پادشاه جان کستریاټ دبدګمانه کولو له پاره ابوجعفر ، دسلطان په محل کې د اوسیدونکو البانوي معصومو شهزادګانو د وژلو پلان جوړ کړ. مارتها چې په یوه ډول ددې کوچنیانو مور ګڼل کیده ، نه غوښتل چې د ابوجعفر په دې سفاکانه سازش کې راګډه شي ، خو ابوجعفر څو ورځې په پرلپسې توګه مارتها ته ددې کوچنیانو د وژلو له پاره حکم کاوه. خو کله چې مارتها دهغه خبره و نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منله نو ابوجعفر پیغله مارسي د مارتها څخه په زوره جدا کړه ، مارتها ډیره سخته په جال کې را ګیره شوې وه. اوس نو هغه د ابوجعفر سره دهغه د زمکې لاندې جاسوسي پروګرامونو کې داسې ورننوتې وه چې د بیرته راتګ ټولې لارې یې په خپل مخ تړلې وې.

بلاخره مارتها په لړزان توګه د ابوجعفر حکم منلو ته غاړه کیښوده او د البانوي پادشاه جان کیستریاټ درې واړو معصومو کوچنیانو ته یې په ډوډۍ کې زهر ورکړل. سکندر په خپلو ورونو کې تر ټولو مشر ، او تر یوه ځایه چالاکه او هوښیار هم و. مارتها د ابوجعفر په سلا سکندر ژوندې پریښود خو پاته درې واړه شهزادګان یې د سفاکې ښځې په څیر په زهرو ووژل. په حقیقت کې دغه کوچنیان د خپل مور او پلار نه لرې په یو ډیر لرې هیواد کې دهمدې مارتها درحم او کرم پورې تړلې وو. نو کله چې دغه درې واړه کوچنیان د لوبو نه وروسته دسترخوان ته را غلل نو د غذا خوړلو په لوبو کې هغوې ته مرګ انتظار کاوه. دا زهر ابوجعفر راوستې و چې کرار کرار یې اغیز شینده.

کوچنیان د غذا د خوړلو وروسته بیرته په لوبو کې مشغول شول. خو یو ساعت وروسته تر ټولو کوچنې شهزاده ته د قې کولو تکلیف پیدا شو اوبیا د لږ ځنډ وروسته د هغه روح دهغه دتنې څخه ووت، هغه نور کوچنیان تر یوه وخته پورې پاته شول او دڅو ورځو سختې ناروغتیا وروسته یو په بل پسې له دې نړۍ و کوچیدل.

د دې درې واړو شهزادګانو په مړینې سلطانې ماڼۍ په لړزیدو راغله. سلطان مراد خان ثاني سمدستې دربار را وغوښت او ددربار حاضرینو ته یې دغه ټول حالات تر مخ کیښودل. سلطان پخپله هم ډیرزیات غمژن او پریشانه و. ځکه چې دهغه تر پالنې لاندې د البانیه درې کسه معصوم شهزاداګان په ډیره پټه توګه یو په بل پسې وفات شوې وو ، دهغوې د ډلې څخه یوازې یو شهزاده «جارج کستریاټ» ژوندې پاته شوې و. په حقیقت کې دا دیوه مسلمان پادشاه له پاره د ډیر شرم او خجالت ځاې و. دسلطان خپل زوې «شهزاده محمد» ددې البانوي شهزادګانو همصنفې او همځولې و. دسلطان له پاره د ډیرې زیاتې اندیښنې خبره دا وه چې د البانیې پادشاه به اوس دهغه پر خلاف راپاڅیږې او د عثماني سلطنت په شمالې ولایتونو کې به په بغاوت لاس پورې کړې. ددربار حاضرین ټول په فکرونو کې ډوب ناست وو. ځکه د دې شهزاداګانو دغسې پټه مړینه د ټولو له پاره معممه وه ، او د مجرم په اړه هیڅ ډول معلومات نه ترلاسه کیدل. په اخر کې سلطان د خپلې ځارګرۍ د محکمې مشر ددې مړینو د پټو رازونو درا برسیره کولو له پاره ماموُر کړ. تر څنګ یې د البانیه د پادشاه په لور یې د تعزیت له پاره یو درونډ هیئت و استاوه. خو هغه ته یې دا پیغام و لیږه چې دا معصوم شهزادګان د کومې نه پیژندل شوې ناروغتیا له امله وفات شوي دي. ددې ترڅنګ سلطان مراد خان ثاني دا یو قدم بل هم واخست چې جارج کستریاټ یې نیغ په نیغه د خپلې ځارنې لاندې واخست اودهغه د روزنې له پاره یې پوه او وفاداره وګړي و ټاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو ابوجعفر او مارتها ته د البانیا د پادشاه له لوري د بغاوت هیله پیدا شوې وه اودهمدې له پاره په انتظار کې ناست وو. ابوجعفر د دې معصومو شهزادګانو د مړینې په اړه د قسطنطنیی قیصر ته په خپل راپور کې و لیکل چې:

«معظم شهینشهاه او د مسیحیت ستر محافظ ، د قسطنطنیی درونډ قیصر !

ما ددرې کسو معصومو عیسایی کوچنیانو په پاکو وینو باندې د سلطان مراد خان له پاره پرلپسې عذاب ولیکه. او د عثماني سلطنت البانوي پولې مې د بغاوت دبارودو څخه ډکې کړې دي. سلطان زمونږ د هیلو سره سم څلورم شهزاده نیغ په نیغه دخپلې څارنې لاندې نیولې دي او اوس زه دمسیح ددین په مطابق ددې څلورم شهزاده فکري اوذهني روزنه کوم ، زه به ډیر ژر هغه دسلطان په کور کې دننه د یوه ستر دښمن په څیر تیار کړم.»

دقیصر خیر غوښتونکي

ډیمونان.

اوس نو ابوجعفر مارتها ته دا دنده ورکړې وه تر څو شهزاده چارج د سلطان پر خلاف ښه و پړسوي. ددرې ګونې قتل وروسته ، اوس مارتها په مکمله توګه د ابوجعفر په لاسو کې نڅیده. دهغې له پاره د ابوجعفر دخبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. په دې اساس مارتها همغه څه کول چې ورته به د قیصر د جاسوس ابوجعفر« ډیمونان» له اړخه ویل کیده. مارتها شهزاده جارج ته د انتقام اوبدلې د اخستلو په خاطر دا ویل چې دهغه درې واړه ورونه د سلطان مرادخان ثاني له خوا په زهرو وژل شوي دي. جارج لا تراوسه پورې د لس یولس کالو هلک و. هغه دخپلو بې اسرې ورونو په مړینه باندې سخت غمژن شوې و . هغه به د مارتها له خوا دسلطان پر خلاف را پړسول کیده ، په دې خاطر دهغه د وجود دهر رګ په وینه کې د انتقام اوبدلې اخستلو وینې ګرمیدې. هغه ته به د سلطان هر قدم او هر کار دظلم یوه نمونه څرګندیده. دهغه تر مخه به د خپل مفتوح هیواد او خپل مغلوب پلار مخ تر سترګو کیده ، هغه ته د خپلې بدحالۍ هغه وخت هم را په یادیده چې پلار او مور یې ورڅخه بیلیدل ، او پخپله د کوچنیوالې په عمر د خپلو درې نورو ورونو سره یو ځاې یو بیګانه هیواد ته د بندیانو په څیر بوتلل کیده. بیا یې خپل کمرعمره ورونه په داسې حال کې کتل چې دمرګ په خاطر د زهرو په نشه کې لاس و پښې وهلې او کانګې یې کولې. مارتها دغه نوې ځوان شهزاده د خپلې غوږې ژبې په جال کې را نغاړلې و.

که څه هم البانوي شهزاده جارج کسټریاټ نیغ په نیغه د سلطان تر څارنې لاندې راغلې و خو دهغه په سینه کې د غم او غصې جهنم را خوټیده. مارتها به په دې لمبو نور هم تیل ور شیندل. خو تر څنګ به یې هغه د سمدستې بدلې اخستلو څخه منه کاوه. مارتها به هغه ته ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« جارج ! کوم داسې کار در څخه په بیړه کې تر سره نه شي چې دهغې په واسطه دا پټ راز ټول را څرګند شي او بیا ته دخپلې بدلې د اخستلو څخه بې برخې شې.»

اوس نو جارج په مستقیمه توګه په شاهي مکتب کې ښوونه او روزنه تر لاسه کوله. دلته هغه د شهزاده محمد سره هم ملګرې شو. خو شهزاده محمد د جارج څخه په عمر کې پوره کوچنې و. جارج هوډ وکړ چې د بلوغ د مرحلې وروسته به د سلطان مرادخان ثاني دا زوي شهزاده محمد وژني او د خپلو ورونو د بدلې د اخستلو تنده به پرې ماتوي. د جارج خام ذهن ددې خیالاتو او فکرونو سره ورځ په ورځ پخیده. کرکې ، غم اوغصې هغه بدمزاجه او بدکړچاره کړ. شاهي ښوونې او روزنې د جارج پټې ورتیاوې هم را بربنډې کړې ، کله چې هغه ځوان شو نو د یوه ضدي بلکه تجربه کار شهزاده په توګه ځوان و ځلید.د شاهي مکتب څخه د فارغیدو وروسته هغه د ینی چرې په عسکری روزن ځاې کې د عسکری فن د ښوولو او زده کولو جوګه شو. هغه ډیر ژر د تورې وهلو او نیزې ویشتلو فن زده کړ. چې ددې روزنې استاد یې« طاهر هشام» و.

د ینې چرې روزن ځاې په حقیقت کې د عیسایی بندیانو له پاره د اسلام د ښوولو او د مسلمان په څیر دهغوې د روزلو له پاره جوړه کړل شوې وه ، خو دجارج ذهن په دې روزن ځاې کې هم بدل نه شو ، جارج که څه هم د سلطان دغوښتنې په اساس خپل مذهب په ښکاره توګه تبدیل کړ خو په زړه کې همغسې عیسایی پاته شو . مارتها اوابوجعفر هم هغه ته په ښکاره توګه د مذهب د بدلیدو مشوره ورکړې وه. جارج هم دهغوې دمشورې په اساس مذهب بدل کړ او اسلام یې و مانه. سلطان د جارج اسلامی نوم «سکندر بیګ» کیښود. او جارج ته یې دخپل زوې حیثیت ورکړ. خو سلطان ته دا ډاګیزه نه وه چې هغه یو مار په خپل لستونې کې پالې. داسې یو مار چې شاته یې د ابوجعفر په څیر یو زهرې ښامار او دمارتها په څیر یوه خطرناکه ښاماره ولاړه ده.

۱۴۴۳زیږدیز کال پیلیدونکې و ، دپسرلې ښایسته موسم پیل شوې و او د تخت کیناستې کلنۍ میله په خپل اوج کې وه. نن سکندر بیګ ته غاښ ماتونکې ماتې ورکړل شوې وه. او دهمدې ماتې په خاطر د مارتها لور مارسي دخوشحالۍ څخه پورته پورته غورځیده. خو مارتها او ابوجعفر دسکندر د ماتې په خاطر ډیر غمژن ښکاریدل. خو سلطان ددې میلې دغه مقابله یوه لوبه وګڼله او شاته یې ورغورځوله

سلطان د لوبې او میلې د پاې ته د رسیدول وروسته سکندربیګ خپل محل ته را وباله اودهغې په چپ بازو باندې د راپیداشوې زخم په اړه یې و پوښتل. سکندر لا تر اوسه پورې دخپلې ماتې د اغیز څخه نه و راوتلې. کله چې سلطان ، سکندر په خپل حال کې وکوت نو ترې وې یې وپوښتل:

«سکندربیګه ! مونږ ستا په میړانې او ځواک باندې قایل یو ، تاته په دې اړه د اندیښنې کولو اړتیا نه شته. مونږ پریکړه کړې ده چې تا د غربي پولو د جاګیر او زمکو والي و ټاکو. اوس وخت را رسیدلې دې چې تاته دحکمرانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو دنده در وسپارل شي. مونږ ستا د ښووني او روزني څخه ډاډمن یو ،اوتا خپل زوي ګڼو . ستا دماتې خوړلو د اغیز د له منځه وړلو له پاره همدا لاره مونږ ته غوره ښکاري.»

دسلطان دپریکړې په اوریدو سره د سکندر بیګ احساسات را ژوندي شول. هغه سمدستې دخپلې ماتې ټول غم له یاده وویست. او یوناڅاپه یې ورته دخپلې بدلې منزل را لنډل و ښود. سکندر خپله ملا ټیټه کړه او د سلطان د پریکړې څخه یې خوښي و ښوده او دخندا کولو هڅه یې وکړه او ویې ویل:

دروند سلطان ! تا یو یرغمالي شهزاده ته دخپل زویوالي لقب ورکړ. اودا چې تا ماته تر ټولو ستره او ښه روزنه را کړه ، زه به ستا دا ښیګڼه هیڅکله هم له یاده و نه کاږم او نه به یې د بدلې د پوره کولو ورتیا ولرم. زه ستا ددې ټولو ښیګڼو په بدله کې یوازې دا ژمنه کولې شم چې د سلطان هر خدمت به د زړه له کومې په پوره خوشحالۍ سره تر سره کوم.»

سلطان د سکندربیګ د خبرو په اوریدو سره ډیر خوشحاله شو او بیا یې وویل چې:

« سکندره ! مونږ په تا پوره پوره باور لرو !....ته همدا سبا سهار وختي د غربي پولو په لور د تللو له پاره ځان تیار کړه. هلته د سرحداتو د جاګیر والي ته زمونږ دغه شاهي فرمان له ځانه سره یو سه ، دنن نه اخوا ته زمونږ دسلطنت یو ستر جاګیردار یې. او زه هیلمن یم چې ته به خپله دغه دنده په ډیره ښه توګه تر سره کړې.»

اوبیا د میلې په دریمه ورځ سکندر د خپلو ساتونکو سره یو ځاې دغربي پولو په لور روانیدونکې و . د تللو تر مخه سکندر مارتها ته په کلکه وویل چې د تللو د مخه مارسی مجبوره کړی چې له ماسره واده وکړی او بیا یې له ځانه سره یوسي. مارتها هم همداسې هیله درلوده. خو مارسي په سپینه پاڼه ترې ددې کار کولو په اړه ښننه و غوښته، خو کله چې سکندر نور هم زیات فشار راوست نو مارسي دیوه بل چال په لوبولو باندې پیل وکړ اوپه علني توګه یې وویل چې هغه نه غواړی د یوه مسلمان سره واده وکړي. هغې اعلان وکړ چې که چیرې سکندر بیرته عیسایی مذهب ته را وګرځي نوبیا دهغه سره واده کولو ته تیاره ده. دمارسي ددې اعلان سره سم سکندر ، مارتها او ابوجعفر ټول حیران دریان پاته شول. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله چاره نه وه چې مارسي د اصل حقیقت څخه خبره کړي ، مارسي هم د وخت پیژندونکې مارتها لوروه. هغې یو چال ولوباوه اودخپلې مور څخه یې حقیقت را وسپړوده. مارتها خپله لور مارسی یوې بلې ځانته خونې ته یوړه او دا حقیقت یې ورته ډاګیزه کړ چې سکندر بیګ په اصل کې مسلمان نه دې بلکه هغه د خپل ځان اودخپلو ورونو د بدلې داخستلو په خاطر د اسلام د منلو ډرامه جوړه کړې ده. د مارتها د خبرو په اوریدو سره د مارسي سترګې د حیرانتیا څخه بوتې را ووتې. دهغې دزړه درزار نور هم زیات شو او هغه یو ناڅاپه دې ته متوجه شوه چې هغه د یوې سترې پټې څخه خبره شوې ده. هغې دخپلو زیاتو معلوماتو د تر لاسه کولو له پاره خپله مور نوره هم و ګړوله او ترې ویې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« موري ! نن ماته رېښتيا رېښتيا ووايه چې د دغه ابوجعفر حقيقت څه دي او دا څه ډول انسان دي ؟ ځکه دغه کس لکه څنګه چې په ښکاره توګه تر سترګو کېږي په حقيقت کې هغسې نه برېښي ؟»

د مارسي د خبرو په اورېدو سره مارتها و لړزېده . هغې خو نه غوښتل چې د سکندر راز هم را بربنډ کړي خو مجبوره شوه د اسې قدم واخلي. خو د ابوجعفر په څير د يوه خطرناک جاسوس د مخ څخه يې د نقاب د لرې کولو په اړه رنګ تک ژيړ شو خو د خپل ځان د سنبالولو هڅه يې وکړه او مارسي ته يې وويل:

« لورې ! دا وخت د دې خبرو نه دې. تا شرط ايښې و چې ته به د يوه عيسايي سره واده کوې ، په دې خاطر ما تاته د سکندر بيګ په اړه حقيقت ډاګيزه کړ . اوس نو ته نور وخت له لاسه مه ورکوه او ژر د خپل واده له پاره ځان تيار کړه .»

د مارسي په ذهن کې توپان را پورته شوې و . هغې ته په لومړي ځل دا احساس راپيدا شوې و چې د هغې مور په څومره لوې سازش کې را ښکيل شوې ده . هغې د خپلې مور په سترګو کې سترګې ور ننوېستې او په پوره زړه ورتيا يې ورته وويل چې:« سهی ده ، کومه ورځ چې ته ما ته دا ډاګيزه کړې چې دا مکار ابوجعفر څوک دې ؟نو زه به په همغې ورځ د سکندر سره د واده کولو له پاره ځان تيار کړم.»

د مارسي د خبرو په اورېدو سره مارتها په خولو کې ډوبه شوه . اوس نو ورته د خپلې لور قانع کول ستونزمن شوي و . هغې دا هم نه غوښتل چې د هغې د ضدي لور کرچار د سکندر بيګ او ابوجعفر تر مخه را برسيره شي . ځکه هغه په دې پوهيده چې سکندر څومره خطرناک وګړې دې . که چيرې هغه يو ځل د هغې د لور څخه يو ځل مخ واړوي نو په ډاډمنه توګه له منځه به يې يوسي . د مارتها له پاره هر ډول پرېکړه ستونزمنه شوې وه . سريې ټيټ کړې و او په فکرونو کې ډوبه ناسته وه . بلاخره د سکتې نه را بيرون شوه ، د خونې نه باهر ورته سکندر بيګ او ابوجعفر دواړه منتظر ناست و . مارتها په درندو قدمونو سره مخته راغله او په داسې حال کې چې خپل ځان يې نورمال ښوده ويې ويل:

« سکندره زويه ! مارسي د واده کولو له پاره تياره ده . خو د دومره ژر واده کولو څخه ويرېږي ، ته په اطمينان سره ولاړ شه ، زه به پخپله مارسي هلته ستا جاګير ته د له ځانه سره دروړم. بيا مونږ ټول هملته له تا سره واوسو .

ابوجعفر په ډېره عجيبه توګه د مارتها په مخ باندې خپلې سترګې ور ننبلولې وې. هغه د مارتها خبرې په ډېر غور او دقت سره واورېدې او بيا يې په تفهيمي او طنزيه توګه د هغې سره د هوکړې سر و خوځاوه . مارتها د ابوجعفر په نيت پوه شوې وه او د ننه وجود يې ټول د ويرې په لړزه کې و . هغې ته دا معلومه شوې وه چې دې خطرناک شخص ته به د ټولو کړو وړو اندازه معلومه شوې وي ، په هر صورت سکندر د مارتها خبرې په ډېره حوصله سره واورېدې او د هغې په اړه يې د کوم قهر او غصې څرګندونه و نه کړه بلکه مارتها ته يې وويل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ترورې سهې ده ! زه به دهغه ځاې د چاپيريال د کتلو وروسته ، ډير په تاسې پسې هلته د راتلو له پاره څوک را و ليږم.»

د سکندر دخبرو څخه دمارتها ويره لږ څه کمه شوه خو ابوجعفر ورته وويل چې:

هو هو ! په دې کې د انديښني کولو څه خبره ده. مارسي او سکندر دواړه د يوه کور کوچنيان دي. مونږ چې کله هم وغواړو دهغوې تر منځ واده کولې شو .... اخر مارسي به دسکندر پرته بل چيرې ځی ؟ د ابوجعفر اخري خبرې دوه معناوې درلودې. دا چې سکندر به پرې پوه شوې او که نه ، خو مارتها پرې رسيدلې و ه.

خداې خداې يی کول او سکندر دهغه ځايه ولاړ. دهغه دتلو سره سم دمارسي په وجود کې ساه راپيدا شوه. د شپې مارسی وکتل چې دهغې مور په خپله بستره باندې اوړي را اوړي ، بيا نژدې نيمه شپه وه چې مارتها دخپلې بسترې څخه را پورته شوه، دلور خواته راغله ، هغه ډيره زياته نا ارامه وه. کله چې مارسي دخپلې مور دا حالت وکوت نو پرته له ځنډه يی ترې وپوښتل: « درنې مورې ! ولې دومره انديښمنه يی ؟ مارسي دخپلې مور دکيناستو سره سم دا خبره وکړه. مارتها اوږده ساه واخسته او په ډيره مړژواندې ژبه يی وويل:« مارسي ! زه ستا په اړه انديښمنه يم. ته پوهيږې چې سکندر يو ضدی او جګړه کونکې انسان دې. هغه به ستا دانکار کولو څخه په غضب شي. دا غنيمت دې چې تر اوسه پورې هغه تا دخپلې وينځې لور ګڼي ، او په دې هم پوهيږې چې ته د هغې پرته دبل چا کيدې نه شې. خداې دې نه کوې ، که هغه ته دا ډاګيزه شي چې ته دهغه سره واده کول نه غواړې نو حالات به ډير کړکيچن شي.»

د مارتها دخبرو په اوريدو سره مارسي راپورته شوه ، کيناسته ، او دمور د اوږې سره خپل سر يو ځاې کړ او ورته يی وويل: « مورجاني ! ته انديښنه مه کوه ! هيڅ ستونزه به نه راپيدا کيږي.»

مارتها او مارسي تر ډيره وختّه پورې په همدې خبرو کې مشغولې وې ، خو دسهار نه لږ څه مخته د مور اولور سترګې ورغلې او بيدې شوې.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

دپنځه زره کسيز فوځ سالار

دخپل ورور کور ته د قاسم د راتلو نن پنځمه ورځ وه ، دري ورځې مخته يې د توري وهلو په فن کې چې کومه کارنامه تر سره کړې وه په هغې دهغه ورور طاهر هشام اوورانداريې «سکينه» دواړه ډير خوشحاله شوي وو. دهغوې دواړه کمر عمره زامن هريو «عمر» او «علي» له ده سره دهمغه دريمې ورځې څخه وروسته را بلد شوي و. هغوې نن ټوله ورځ د خپل مکتب د همعمره کوچنيانو سره د خپل کاکا د توريې د وهلو دمقابلې د ګټلو قصې کولې .

سبا سهار وختي قاسم خپلې دندې ته حاضريده. دهغه ورندار ورته سهار وختي د زيتونو په غوړيو کې حلوه تياره کړې وه ، کله چې مابنام طاهر کورته راستون شو نو هغه يې په لاسو کې د سمندري ماهيانو څو ټوټې و کتلې. داسې څرګنديده چې نن د قاسم له پاره ځانګړې ميلمستيا تياره کړل شوې وې. مابنام يې ورندار د زورلو په خاطر ، دسترخوان په سر ورته وويل چې:

« بس ، اوس نو وخت ستا د واده کولو له پاره هم مناسب دې ، زه به کومه ښه ښايسته ترکي پيغله پيدا کړم او ستا د رشتې خبره ورسره و چيړم.»

ددې خبرې په اوريدو سره کوچنيانو دخوشحالۍ نه ټوپونه پيل کړل (دکاکا واده دې ....دکاکا واده دې) ، طاهر هم د سترګو لاندې خندل ، خو قاسم احتجاجا پورته شو او ويې ويل چې:« نه ورندار نه ، د اوس نه دا تيرې را سره مه کوئ ، زه خو اوس بايد نړۍ ووينم غواړم سلطان «قيصر» ته د درس ورکولو له پاره قسطنطنيه کلابنده کړم. دبله اړخه د غربي اروپا خطرناکه سپه سالار « هونياډې » دصليبي ځواکونو د قومندې د اخستو له پاره راستون شوې دې ، عثماني سلطنت د څلورو خواو څخه په ګواښونوکې ډوب دې. نو په داسې وخت کې به د ينې چرې د فوځ د پنځه زرو عسکرو سالار څه ډول د واده جنجالونه وپالي» قاسم د واده د نه کولو له پاره ډيره معقوله لاره خپله کړې وه. سکينه د قاسم دځواب څخه ډيره حيرانه پاته شوه.

«او هو ... ! تا خو داخبره ډيره جدي واخسته. سهي ده ، وروره سهي ده ، ته لمړۍ قسطنطنيه فتحه کړه اوبيا واده وکړه. بلکه دهمغه ځايه له ځانه سره کومه اروپاې ميم راوړه.» سکينې ورته په خندا کې وويل اوخبره يې واړوله.

طاهر دخپل ورور او خپلې ښځې د بحث څخه خوند اخست ، بيا يې په خندانه خوله وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سکینه بیگم ! سلطان د قاسم څخه ډېر اغیزمن شوی دی ، نو لرې نه ده چې هغه به پخپله د قاسم له پاره کومه ښه رشته را پیدا کړي.»

دطاهر په دې خبره درې واړو وخندل. په همدې وخت کې د کور دره چا و ټکوله. دوی ټول چپ چاپ شول ، د طاهر په تندي ګونجې راپیدا شوې او په لوړ غږ سره یې وویل چې:

« په دې وخت کې به څوک وي ؟... خیر زه به یې ووینم ...» هغه د دروازې په لور د ورتلو له پاره پورته کیده چې قاسم پرې ور مخته شو ، « ته کینه وروره ! زه به یې وینم چې څوک دی ؟» قاسم چې دروازه پرانسته نو مخې ته یې یو د پوخ عمر اجنبي ولاړ وموند. دا ابوجعفر و. قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. د ابوجعفر په سترګو کې د مار په څیر ځلاوه. ابوجعفر د قاسم دکتلو سره سم هغه ته په خندانه خوله سلام وکړ او بیا یې ورته وویل:

« ته ما نه پیژنې خو ستا ورور زما دوست دی. په هرصورت ، نن خو زه یوازې ستا د زیارت کولو له پاره راغلی یم .»

دابوجعفر دخبرو داوریدو وروسته ، قاسم هغه ته د میلمستون دروازه پرانسته. اودغه پوخ عمري ابوجعفر ته یې هلته د کیناستو له پاره اشاره وکړه .« ته دلته کینه ، زه مې ورور خبروم اوبیرته را ستنیږم. خو که مهرباني وکړې اوخپل نوم دې را ته و ښایې تر څو یې زه خپل ورور ته ووایم.» « بلې ، زما نوم ابوجعفر دی ،» کله چې قاسم خپل ورور طاهر ته د ابوجعفر د راتلو په اړه وویل نو د هغه د تندې ګونجې نورې هم ژورې شوې.

«ابوجعفر !...د غرب خطیب ، دا سړی دلته څنګه راغلی دی ؟ تر څو چې ماته معلومه ده دا سړی خو د ښار په هغه سر کې د «بغدادی دروازې » د جومات خطیب دی.» طاهر دفکر په نړۍ کې ډوب ، دخپل تندې خولې په لاس وچې کړې اوویې ویل :« هغه وایی چې له ماسره د کتلو له پاره راغلی دی ، هغه ستا دوست دی ....هغه همدا سې ویلي دي که نه...»

« زما دوست.....؟ نه ، ماخو هغه یو ځل نیم چیرې کتلی دی. خیر ورځه ، وربه شو چې خبره څه ده.»

دواړه ورونه د ابوجعفر دکتلو له پاره میلمستون ته راغلل ،او هلته دمیلمه سره کیناستل ، ابوجعفر په خپلې چاپلوسانه لهجې سره وویل:

« شیخ طاهر !...ستاورور خو ډېر جنګجویه دی. د میلې په ورځ د هغه دکړچار څخه سلطان ډېر اغیزمن شوی دی په دې خاطر یې هغه د ینی چرې دپنځه زرو کسانو سالار و ټاکه. زه دهغه دهمدې بریاو د مبارکۍ په خاطر دلته راغلی یم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر په ډېره حيرانتيا سره دابوجعفر خبرې اوريدې اوبيا يې په پوره ادب سره ورته وويل: « ستا څخه ډېره ډېره مننه ، تا زحمت وګاله... ريښتيا هم په ينې چرې کې زما د ورور مقرريدل زما او زما د کورنۍ له پاره د سعادت خبره ده.»

قاسم او طاهر دواړو ته تر اوسه دا ډاګيزه نه وه چې ابوجعفر څومره خطرناک انسان دې. خو ابوجعفر د طاهر په اړه دهر څه نه خبر و. خو اوس د هغه توجه د قاسم په لورې وه. ځکه چې د ينې چرې سالار دهغه د سازش ځانګړې ښکار نبنه وه. تر اوسه هغه د ينې چرې د فوځ درې کسه سالاران په خپل خپور کړې جال کې را ښښلولي وو.... دهغه کار داو چې هغه به ناواده شوې او کمعمره سالاران د عيسايي تنکيو پيغلو په لومو کې راګيرول.... اوبيو ځل به چې ځوک دهغه د راز ملګرې شو او په جرم کې به ورسره شريک شو نو بيا به دهغه بيرته را ستنيدل شوني نه ښکاريدل. هغه به د ينې چرې مهم سالاران د بغاوت په لور رابلل. ينې چرې د سلطنت تر ټولو مهم او جنګجو فوځ و.

دا فوځ د عثمانيه سلطنت د بنسټ ايښودونکي «عثمان خان» زوې «اورخان» دخپل ورور «علاؤالدين » او «قراء خليل» په سلا باندې منځته راوست. د «اورخان» په وخت کې ، کله چې کوچنۍ اسيا د عيسايي حکومتونو څخه پاکه شوه نو د عثماني سلطنت خاص مامورين د ټول هيواد په جاګيرونو کې خپاره کړل شول ، په پخوا وختونو کې ګڼ شمير عيسايان بنديان کړل شوې و او نور ګڼ شمير يې دسلطنت رعايا ګرزيدلي و او دذميانو په څير يې په دې کوچنۍ اسيا کې خپل ارام ژوند کاوه. صدراعظم علاؤالدين خپل ورور «اورخان» ته سلا ورکړه چې ستر ستر جاګيرداران چې د سترو سترو فوځونو خاوندان هم دې ، ځينې وختونه د سلطنت له پاره دګواښ سبب ګرځي.

په دې وخت کې ترکانو کوم منظم فوځ نه درلود. او صدراعظم علاؤالدين ددې خبرې څخه په ويره کې و چې يو وخت به دهغه جاګيرداره عيسايي رعيت د ګاونډيو عيسايي سلطنتونو سره پټ تارونه و ځغلوې او دمخالفت او بغاوت کولو وړتياوې به پيدا کړې. په دې خاطر هغه دا اړينه و ګڼله چې د عيسوي بنديانو او عيسوي رعاياو څخه ځوان او دنوي عمر خاوندان د سلطنت د ځارنې لاندې وروزي اوپه دې توګه هغوې ته اسلامي ښوونه او روزنه ورکړي ،مسلمانان يې کړي او يو ځواکمن فوځ ترې جوړ کړي.

دې فوځ ته به ځانګړې شاهي فوځ ويل کيږي. ددې خلکو څخه به د بغاوت او سرکشۍ هيله نه کيږي. او تر څنګ به يې ددې نوو ځوانو مسلمانانو خپلوان هم د سلطنت مخالفت نه کوي. ددې برعکس به هغوې ته هم په اسلام کې د راننوتلو ترغيب ورکول کيږي. همدا علت و چې دا وړانديز سمدستي ومنل شو.

ددې کار دپلي کولو له پاره په لمړي کال کې زر کسه عيسايي ځوانان ددې کار له پاره را وړل شول اوهغوې ته فوځي روزنه ورکړل شوه، په پيل پيل کې چې کله دوه زره کسان د فوځي روزنې څخه فارغ شول نو دوې ټول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان د خوندي ساتلو د کارډ په څير وګمارل شول ، سلطان دهغوي دروزني له پاره يوه ستر صوفي « حاجي بکطاش» ته ددعا له پاره ورغي ، دغه خداي پاله بزرګ ديوه ځوان په اوږه باندي لاس کيښود او دې فوځ ته يې دعاينه وينا وکړه او د «ينې چري فوځ » نوم يې پرې کيښود.

په دې ډله کې قاسم بن هشام لمړی کس و چې عيسايی نه و. خو بيا هم په يني چري کې شامل شوې و، عيسايي ځوانانو به داسلام د قبلولو وروسته دسلطان تر څارنې لاندې د حرب د فن په اړه اعلې روزنه تر لاسه کوله .دهغوې په فوځې روزنه کې به ډيره سختې کيده ، همدا علت و چې هغوې به هر ډول ستونزې په اسانۍ سره زغملې. دخپل مورو پلار ، وطن او مذهب د پريښولو وروسته به دهغوې ټولې هيلې دسلطان سره تړلې وې نو په دې خاطر د اسلام ملاتړ دهغوې د ژوندانه مقصد او نصب العين ګرزيده. سلطان به هم په هغوې ډير باور کاوه ، دا فوځ به په ډير شان وشوکت سره اوسيده او څنګه به چې د سلطان آند و په همدې توګه به عيسايانو ته په خپله په دې فوځ کې د ورننوتلو هيلې په زړه کې را ټوکيدې. همدا علت و چې هر کال به د بلې دورې له پاره د خلکو شميره په خپله پوره کيده بلکه کله به دخلکو شميره دومره زياته شوه چې خلک به بيرته تللو ته مجبوريدل.

خو دا ځل سلطان د هيلو پر خلاف يو مسلمان ځوان په يني چري فوځ کې راننويستې و. خو د سلطان ددې پريکړې حقيقې حکمت دا و چې هغه غوښتل چې په دې نوې مسلمانو فوځونو کې يو پوخ مسلمان هم ورګډ کړي تر څو د راتلونکې وختو د سازشونو څخه اګاه و اوسې. ابوجعفر د يني چري يو شمير سالاران بيرته مرتد کړي و او عيسايت ته يې را ګرځولي وو. په يني چري فوځ کې د ابوجعفر فعاليتونه ورځ په ورځ پراخيدل.

د بله اړخه دسلطان اګاه غوږونه ددې حالاتو څخه پوره خبر وو. همدا علت و چې سلطان د پوره بصيرت څخه کار واخست او قاسم يې په دې نوې مسلمان فوځ کې شامل کړ. خو دا خبره د ابوجعفر له پاره ښه و نه بريښيده. هغه د سلطان د پريکړې څخه سخت په ويره کې پريوتې و. ځکه چې اوس نو د يوه پوخ عرب مسلمان په شتون کې د ابوجعفر له پاره په يني چري کې دبغاوت کولو پلان جوړول ستونزمن شوې و. دابوجعفر په ګيډه کې همدا درد و چې هغه يې دعثماني فوځې روزن ځاې د استاد طاهر هشام کورته په راتلو مجبور کړې و. او س نو ابوجعفر د قاسم دايمان داندازې داخستلو هڅه کوله.

خو قاسم بن هشام د ځو ښتو نه مسلمان ، مجاهد او جنګجو و. ابوجعفر ته د طاهر او قاسم دخبرو د اوريدو څخه پوره ناهيلې را پيدا شوې وه ، ځکه چې دهغې مکارو او تجربه لرونکو سترګو دا احساس کړې وه چې په خپل جال کې ددې دواړو عربو ورونو را تاوول اسانه کار نه دې.

هغه د اخوا ديخوا خبرو کولو نه وروسته نيغ په نيغه د قاسم څخه وپوښتل چې:« ددې علت به څه وي چې سلطان دلمړي ځل له پاره په يني چري فوځ کې يو مسلمان سالار و ټاکه»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د پخوا څخه د ابوجعفر مارشکله سترګي کتلي وي اودهغه کړو وړو ته سخت متوجه شوي و . اوس چې هغه دا پوښتنه وکړه نو قاسم ته هم حیرانونکې وه. خو پخوا له دې چې قاسم په دې اړه څه ووایي ، طاهر په خبرو پیل وکړ : « اوریدلي مې دي چې په یني چري کې کوم بغاوت را ټوکیدونکې دې. غالبا چې سلطان به دهمدې حقیقت د را بربنډولو په خاطر زما په وړور باور کړې وي»

دطاهر په دې خبره د ابوجعفر زړه نور هم غمژن شو ، ځکه په یني چري فوځ کې د بغاوت مشري پخپله دهمدې په غاړه وه. دطاهر هشام خبرو په میلمستون کې یو انقلاب راوست ، ابوجعفر ډیر وارخطا شو ځکه چې قاسم په پرلپسې توګه د ابوجعفر سترګو ته کتل. ابوجعفر ددې عربو ورونو سره نور پاته کیدل نه غوښتل په دې خاطر یې ډیره ژر اجازه واخسته او دهغه ځایه ووت.

بله ورځ قاسم خپل نوي کالي واغوستل او دخپلي خوښې په آس سپور شو او د یني چري مرکزی قرارګاه ته ورغې. دلته هغه تر ټولو لمړی د اغا حسن سره وکتل ، دا همغه ځوان و چې دمیلي په ورځ یې د سکندربیګ څخه ماتې خوړلې وه. قاسم ته ددې ځوان په مخ کې عجیبه شانته سادګي او خلوص تر سترګو شو. قاسم ته ډیره ژر دا څرګنده شوه چې ددې ځوان سره دهغه دوستې کیدونکې ده. اغاحسن د قاسم څخه په عمر کې زیات و ، ترڅنګ یې د یني چري د فوځ یو تجربه لورنکې سالار هم و. هغه د خپلو بریاو او کرچار له کبله ډیره ترقي کړې وه او د لس زره کسیز فوځ مشری ور په غاړه وه. کله چې اغاحسن قاسم وکوت چې د یني چري د فوځ مرکزي چاپیریال ته را ننوځي نو پښه یې و نیوله ، ځکه هغه ته د همغې میلې په ورځ د قاسم میړانه خوښه شوې وه. د قاسم په کتلو سره هغه یو ناڅاپه دهغه مخې ته روغې. قاسم هم سمدستي دخپله آسه را ښکته شو ، په دې توګه د یني چري دواړه سالاران یو بل ته ورغاړی وتل. اوبیا یې په خبرو خبرو کې ددفتر په لور مخه کړه.اغاحسن ورته د تللو په وخت کې وویل چې:« زه ستا مشر وړور طاهرهشام پیژنم. هغه هلته په روزن ځای کې د توري د وهلو درس ورکوي اوزه هم کله کله د خپل شوق په خاطر دهغه درسونو ته ورځم.»

« ډیرښه !.... ددې مطلب دا شو چې زما وړور به هم تاسې پیژني...... زه ډیر خوشحاله یم چې د ټولو تر مخه مې له تاسره لیده کاته وشول. په هغه ورځ تا ډیر ماهرانه ګذارونه وکړل. که چیرې ستا توره نه وې ماته شوې نو په ډاډمنه توګه به تا سکندر بیګ ته ماتې ورکړې وه »

اغا حسن د قاسم دغه ماهرانه آند ته حیران پاته شو ، دا حقیقت و چې دهغې توره په دوکه کې ماته شوه او که نه هغه نور هم دڅو ساعتو له پاره د جنګ کولو توان درلود .

قاسم ټوله ورځ د اغاحسن سره پاته شو ، هغه د اغاحسن دکمانډ لاندې د زر کسیزو ، پنځه سوه کسیزو ، سل کسیزو ، لس کسیزو عسکرو د سالارانو سره لیده کاته وکړل. دیني چري ټول فوځ په یوه ځای کې سرا راټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي و. ددې فوځ ټولو وګړو خپل وطنونه ، کورنۍ ، او مذهبونه پرېښې و او په دې وخت کې د اسلام د سرلوړۍ په خاطر د خپلو ځانو د ځارولو له پاره تيار ناست و.

کله چې مابنام کورته د راتلو له پاره قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته نو هغه ته يو ناڅاپه ابوجعفر په ياد راغې.اوبيا ورته په ينې چرې کې د بغاوت خبره رایاده شوه. هغه د ټولې ورځې د ملګرتيا څخه په دې پوه شوې و چې اغا حسن يو باوري سالار دې ، همدا علت و چې هغه په ډېر راز سره د اغاحسن څخه په دې اړه وپوښتل: « دا خبره به څومره سهي وي چې په ينې چرې کې يو شمير خلک د سلطان پر خلاف په فعاليتونو کې مصروف دي ؟ ايا ته په دې اړه څه معلومات لرې ؟»

اغاحسن ټکان وخوړ او دقاسم په لور يې و کتل اوبيا يې په ډېره محتاطه توګه وويل چې: «نه زه په دې اړه ډېر معلومات نه لرم. ماته همدومره ډاګيزه شوې ده چې يو شمير خلک د تنخواګانو د لوړلو او نورو اسانتياو د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کوي»

قاسم ورته په تفهيمي توګه سر و خوځاوه او د اغا حسن څخه يې اجازه واخسته او ولاړ.

د ينې چرې په فوځ کې قاسم ډېر ژر د يوه وړ او مقبول سالار په څير را څرګند شو ، اوس يې « مور و پلار» هم همدلته «اورنه» ته د هغه د مشر ورور طاهر هشام کورته راغلې وو. اوس نو هره ورځ په خپل آس سپور د ينې چرې د فوځ مرکز ته تګ او بيرته راستنيدل د قاسم معمول ګرزيدلې و . کله کله به هغه د داغاحسن سره د ډوډۍ د خوراک له پاره هم تم کيده او کور ته به ناوخته راته.

يوه ورځ قاسم د خپل عسکرې مرکز څخه دکور په لور روان شو ، په لاره کې د زيتون څو باغونه مخې ته راتلل، دلسمې شپې سپوږمۍ د زيتون په ونو باندې خپله رڼا غوړولې وه ، ددې باغونو سره نژدې دغره په څنډه کې د اوبو يو ستر ډنډ و چې څلور خواو ته يې شين والي خپله قالينه خپره کړې وه. قاسم چې د اوبو ددې ډنډ غاړې ته ورسيد نو لږ څه تم شو ، ځکه چې کوم کس د کومه ځايه دتالاب په لورې کاڼې وويشت. دا کاڼې په اوبو کې پريوت او د اوبو څپې يې راپيدا کړې. قاسم سمدستي خپل آس و دراوه او د برق په څير يې په ډېره بيړه خپله توره را وويستله« دلته څوک دي ؟ مخته راشئ ! او که نه ، که ما پخپله پيدا کړئ نوبيا به مو د څټ د وهلو پرته پرې نږدم .»

ژمنۍ هوا هره پاڼه په نڅا مجبورروله ، دسپوږمۍ په دغه رڼا کې د ونو سيورې لکه د جادو وزمه ښار په څير تورې په ديو شکله توګه خاموشه ولاړې وې.هرې لورې ته خاموشي خپره وه. د آس د سومانو لاندې د زيتون د ونووچې پاڼې په ټول چاپيريال کې يونوې رنګ راپيدا کړې و . دقاسم غوږونه پورته و او خپل ټول حسونه يې بيداره کړې و او د چا د شتون د محسوسولو هڅه يې کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ناڅاپه هغه د آس د هنږیدو اواز واورید. دا اواز د انار دکوچنیو ونو د شا څخه راته. قاسم د خپلې تورې لاستې نور هم ټینګ کړ او آس یې همغې لورې ته ور وګرځاوه. هلته په ور نژدې کیدو سره یې و کتل چې هلته یو آس نه بلکه دوه آسونه وو چې دیوې بګۍ مخې ته تړل شوي و. دلته په دې ورانې ویجاړې کې د بګۍ په کتلو سره قاسم نور هم حیران شو ځکه داسې بګۍ دلته په «اورنه» کې ډیر وخت د خانانو ښځې استعمالوي، دقاسم تندې ګونج شو او فکر یې وکړ چې حتما دلته کومه خبره شته. هغه همدې بګۍ ته نزدې ورغې او په لوړ اواز یې وویل چې « دلته څوک دي ؟..... زه پوښتنه کوم چې دلته څوک دي ؟» هغه تر لږه وخته پورې همداسې څو اوازونه وکړل، کله چې هغه ته ځواب ورنه کړل شو نو هغه ددې بګۍ شاته پرده دتورې په څوکه پرانسته ، خو دلته هم څوک نه وو. اوس نو قاسم نور هم محتاط ګرزیدلې و. تر اوسه هغه د دې حالاتو په نزاکت باندې فکر کاوه چې د انار د ونې د شا څخه ورته یوه غټه بلا شانته را ښکاره شوه ، قاسم سمدستې توره په تیکې کې کیښوده او د آس د زین څخه یې کمان را پرانست ، په دې کمان کې یو غشې لا دمخه ایښودل شوې و ، هغه سمدستې دغې غټې شانته بلاته حکم وکړ او ورغږ یې کړ چې: « خبردار ! ته څوک یې ؟ هملته تم شه ، یوقدم هم مخته را نه شې ، او که قدم دې واخست نو په غشي دې ولم.»

دغه هیولا هم په خپل ځاې و دریده ، اوبیا لږه شیبه وروسته یوه ډیره ښکلې نقره یې قهقهه دزیتونو په دې باغونو کې واوریدل شوه. ددې خندا په اوریدو سره قاسم حیران شو چې دا خندا خو د کومې ښځې خندا ده. قاسم داسې و انګیرله چې هغه دکومې جادوګرې ناولې ښځې سره مخ شوي دې. خو هغه په انتظار کې اړود پاته نه شو. ځکه هغه دښځې په څیر هیولا په خپله په خبرو پیل وکړ.

« وویریدې !...... د یني چرې د پنځه زره کسیز فوځ سالاره ، وویریدې.»

دا دمارسې اواز و. هغه سمدستې د ونو د سیورې څخه را ووتله او مخې ته راغله. قاسم ته دمارسې په اړه هیڅ ډول معلومات نه و. مارسې په نرمو قدمونو باندې په کراره کراره راغله اود قاسم تر څنګ و دریده. اوس نو هغه په څرګنده توګه په سترګو کیده، د لسمې شپې د سپوږمۍ دړنا وړانګو دهغه روڼ اوښایسته مخ نور هم ښایسته کړې و. دهغې غټې سترګې دنیل رنګه ډنډ په څیر ځلیدې. هغه په خندا خندا د قاسم خوا ته راغله او په ډیره ښه لهجه یې ورته وویل:

« درونده سالاره ! زه له تاسره په دې توګه د کتلو په اړه ببنه غواړم ، خو ماسره ددې نه پرته بله لاره نه وه. که چیرې ددې نه مې زیات ځنډ کړې وې نو شونې وه چې ډیره زیاته تباهي به خپره شوې وې. په دې اساس ما دا غوره و ګڼله چې ستا لاره و نیسم او له تاسره خبرې وکړم..... زه د ډیره وخته راهیسې ستا انتظار کوم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسی دخبرو څخه قاسم ټکان وخوړ. خو هغه تر اوسه پورې په لاره کې ددې ولاړې پیغلې په خبرو باندې باور نه شو کولې. هغه د مارسي څخه داسې پوښتل چې هغسې پوښتل یې حق هم و.

«ته چې ماته څه ویل غواړې هغه به را ته وروسته ووایې ، خو لمړی راته دا ووایه چې ته یې څوک؟»

مارسي خپلې زلفې او سترګې را پورته کړې او د شونډو څخه یې خندا لرې کړه او په پوره دقت سره یې وویل چې :« درونده سالاره ! ته زما په اړه د پوهیدو څخه مخته دغه مهم راز په غور سره واوره چې زه یې درته را بربنډوم.» مارسي ددې خبرې سره سم ورته وویل:« درونده سالاره ! ته یقین وکړه چې د سلطان له اړخه منل شوې زوې سکندربیګ د زړه نه مسلمان شوې نه دې. بلکه هغه د عیسویانو د یوه ژور چال اوسازش له مخې د جان کستریاټ څخه په سکندر بیګ باندې بدل شوې دې . سلطان هغه ته په ناپوهی کې دغربې پولو جاګیر ور وسپاره. تا ته به دا ډاګیزه وی چې هغه دالبانیه د مړشوې پادشاه جان کستریاټ مشر زوې دې ، هغه غواړې چې د یو شمیر عیسوي جاګیردارانو او د فوځ د یو شمیر سالارانو په کومک بغاوت وکړي ، هغه غواړي د البانیه د سلطان د باج ورکولو څخه ځان ازاد کړي او د سلطان څخه بدله واخلي ،ځکه دهغه په آند دهغه درې کوچنې ورونه د سلطان لخوا په زهرو وژل شوی دي.

درونده سالاره ! ته زما په خبرو باندې یقین وکړه ، په دې ژور پلان اوسازش کې ابوجعفر نومې یو شخص هم شریک دې....زه تاته ددې نه زیات نور څه ویل نه غواړم.»

مارسي همدومره خبره وکړه اوبیا په ډیره بیړه دخپلې بګی په لور ور روانه شوه. قاسم تر اوسه پورې دحیرانتیا څخه هملته په خپل ځاې د وچ لرګي په څیر ولاړ و . هغه وکتل چې د ونو د بوټو څخه یو ځوان راووت چې د ګاډیوان په څیر کالې یې اغوستې وو. هغه هلک په تیزی سره په بګی کې کیناست او آسونو ته یې لښته ورکړه ، قاسم د حیرانتیا ددې ډنډ څخه هغه وخت را ېبښ شو چې د مارسي بګی دهغه ځایه تللې وه.

هغه ته دهغه ځایه په ناڅاپي توګه ددې اجنبي پیغلې تلل د خفګان وړو ګرزیدل ، له ځانه سره یې پریکړه وکړه په آس سپور شو او د آس واګې یې سستې کړې ، اوس نو هغه مارسي تعقیبوله ، هغه غوښتل چې ددې پیغلې په اړه معلومات تر لاسه کړی چې هغه څوک وه ؟ او هغه څه یې چې ده ته ویلې تر کومه ځایه پورې حقیقت لري ؟ دهغوې بګی هم په لمړیو کې ډیره ګړندی ځغلیدله. خو ښاری ابادی ته په رونږدې کیدو سره هغې خپل ګړندیتوب پریښود او کرار کرار روانه و ه. د ینې چرې عسکرې کالونې د « اورنه» څخه بیرون اروپایې لورې ته پرته وه. دهغه ځایه د ښاره پورې د راتللو له پاره خو کوسه واټن وهل کیده. دښار دیوالو ته د ورسیدو سره سم دمارسی بګی په ناڅاپي توګه تم کړل شوه. دلته هم سپوږمي ټوله سیمه په خپله رڼا باندې ښایسته کړې وه. دقاسم آسپ چې د بګی څنګ ته ورسید نومارسې د بګی شاته پرده پورته کړه ، قاسم هم د بګی شاته برخې ته ور ورسید

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهلته ودريد. اوس نو مارسي اوقاسم يودبل سره مخ په مخ و. دواړو يو دبل په سترګو کې سترګې ور ننويستې. خو بيا معلومه نه شوه چې ولې مارسي خپلې سترګې ښکته کړې، قاسم داسې و انګيرله چې هغه پخوا هم مارسي چيرې کتلې وه. هغه په خپل ذهن باندې زور راوست، خو هيڅ ورته په ياد را نه غلل. بلاخره قاسم په ډيره باورې توګه د مارسي څخه وپوښتل:

«ګوره محترمې! هغه څه چې تا ماته وويل هغه نامکمله او نا قابل باور دي. زه په همدې خاطر ستا تر شا راغلم تر څو له تا څخه نور معلومات هم تر لاسه کړم. ددې نه علاوه زه هم غواړم له تا وپوښتم چې تا ددې خبرې د ويلو له پاره زه ولې انتخاب کړې يم؟» که تا غوښتلې نوپخپله تر سلطانه پورې ور تللې شوې، د سلطان نه اخوا د سلطنت نور مهم مشران هم دلته شته، خو ددې ټولو په شتون کې زه، بلکه يو نوې او اجنبي شخص ولې غوره کړ؟ قاسم ددې خبرو کولو په وخت کې د آسه را کيوتې و.

مارسي قاسم ته ځواب ورکړ، «درونده سالاره! ته به د «اورنه» له پاره اجنبي اوسې خو زما له پاره بلکل اجنبي نه يې. ما وکتلې چې ته زما تر شا را روان يې نو پخپله مې بګې و دروله تر څو ښار ته د ورننوتلو دمخه تاته خپله مجبورى ووايم. په دې وخت کې دلته په اورنه کې ستا نه اخوا بل داسې کس ماته نه تر سترګو کيږي چې زه ورسره په اسانۍ سره ووينم او باور پرې وکړم. ما ته ددې له پاره هم انتخاب کړې چې تا دميلې په ورځ سکندر بيګ ته ماتې ورکړې ده او په همغې يوې مقابلې کې دې دهغه د شيطانى فطرت په اړه اګاهي تر لاسه کړه .... زه له تانه دا غواړم چې دخداې له پاره، چې زما په اړه اوس د پوهيدو هڅه مه کوه، ځکه چې زه مجبوره يم. کله چې کومه مناسبه خبره مخته راغله نو زه به پخپله ستا مخې ته راځم او خبروم به دې. بيا به زه تاته دا هم ډاګيزه کړم چې زه څوک يم.»

اوس نو د اوږد قد قاسم د مارسي سره ډير نژدې ولاړ و، هغه د مارسي په سترګو کې د سهار د ستوري په څير ځلا هم کتله او د شفق په څير سوروالې هم. دا پيغله د قاسم د آند څخه هم ډيره ښايسته او حسينه وه. د مارسي پراخه تندې د هغې د ذهانت ثبوت وړاندې کاوه. دهغې وجود نازکه هم وا و سخت هم، داسې څرګنديده لکه د ياقوتو کانې ته چې لباس ور اغوستل شوې وي. دقاسم ذهن دمارسى دښايست په کتلو سره راپاريدلې و. هغه خپل ځان سنبال کړ او تر شونډو لاندې مسکا کې يې وويل:

«تا چې ماته څه وويل، زه هغه سلطان ته نه شم ويلې، ځکه د کوم ثبوت پرته سلطان ته د سکندر په څير د نژدې وګړي په اړه داسې ګوته پورته کول دعقل خلاف کار دې.....هو، زه به دخپله اړخه د سکندربيګ په اړه ځانته د معلوماتو د تر لاسه کولو هڅې وکړم.....اوس که ته چيرې ماته دخپل ځان په اړه څه نه وايې نو مه يې وايه.... خو زه غواړم چې په دې لړ کې يو ځل بيا له تا سره ووينم. کيدې شي چې تا زما خبره درک کړې وي.» قاسم د مارسي نيل رنګه سترګو کې د غوټې خوړلو په وخت کې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مارسي د قاسم په حالاتو پوه شوې وه او په زړه کې يې ډيره خوشحالي احساسوله ، مارسي ته پخپله هم د قاسم په خير د يوه توانمنده انسان اړتيا وه. نو هغې که دقاسم سره د زړه سودا کولې او قاسم هم دهغې دمحبت ځواب په محبت ورکړې وې نو دا دمارسي له پاره دراتلونکو ګواښونو او خطرونو څخه د خوندی پاته کيدو يوا ځنۍ لار وه . مارسي د قاسم خبرې واوريدې او دڅه فکر کولو وروسته يې په ټيټ اواز سره وويل:

« سهی ده !...... زه به پخپله له تاسره ووينم..... خو ته زحمت مه باسه ،»

«نو تاته به څه ډول ډاګيزه شي چې زه له تاسره کتل غواړم ؟» قاسم دمارسي خبره ور غوڅه کړه او ترې وپوښتل. مارسي ورته د مسئلې حل و ښود او ورته يې وويل: « ددې حل دادې چې کله کله به زما باوري ملازم «اکبر» ستا په خدمت کې حاضريږي»

قاسم ورته يو ځل بيا وويل چې « ايا ستا ملازم خو به همدا کوچوان نه وی چې همدا اوس ستا بګۍ ځغلوي ؟»

« هو !...... همدا دې ،.....زه به هغه ښه وپوهوم چې هغه به څه کوی !»

ښه ، ډير ښه ، يوه اخري خبره راته وکړه ، تا ديوه شخص نوم واخست....ابوجعفر ... ايا ته ددې وګړي په اړه لږ نور څه هم ماته ويلې شې ؟ قاسم ته په همدې وخت کې د ابوجعفر نوم به ذهن کې راغي نو سمدستې يې دمارسي څخه دهغه په اړه وپوښتل ، مارسی ورته وويل:

في الحال زه ددې نه زيات څه نه شم ويلې ، چې دا شخص د عثماني سلطنت پر خلاف په هر سازش کې شريک دې. خو اوس ددې نه زيات ځکه زه نه شم ويلې چې ددې وګړې پر خلاف له ماسره هيڅ ډول ثبوت نه شته. خو دا سړې ډير مکار او سازشي شخص دې اوزه په دې ډاډمنه يم چې همدې سړې د «يني چرني» سپه سالار انو او د سلطان يو شمير خپلوانو ته هم لاره پيدا کړې ده.»

دابوجعفر په اړه دداسې خبرې په اوريدو سره قاسم نور هم په حيرت کې پريوت ، ځکه چې هغه د ابوجعفر سره کتلي وو. ابوجعفر دهغه د ورور کور ته راغلې و او په همغې ورځ قاسم دهغه دمارصفتنه سترګو دکتلو وروسته ډير محتاط شوې و . قاسم غوښتل خبره اوږده کړي او لږ څه نور معلومات هم تر لاسه کړي چې مارسي ترې سمدستي اجازه و غوښته ، مارسي مسکۍ مسکۍ کيده او دشاتو په څير په خوږه ژبه يې وويل :

« اوس ماته اجازه راکړه چې پر ما ناوخته کيږي.»

قاسم ورته زړه نازړه سر و خوځاوه. مارسي کوچوان ځوان ته اشاره وکړه ، بګۍ روانه شوه او لږه شيبه وروسته هوايي شوه. قاسم په درنو پوندو بيرته راستون شو او په اس سپور شو او دخپل کور په لور روان شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه وخته راهیسې چې سکندر بیګ « اورنه» پرېښوده او ددې ځایه ولاړ نو د ابوجعفر فعالیتونو دپخوا څخه نور هم ډېر ګړندي شوي و. ځکه چې دهغه تر ټولو غوره او مهمه مهره اوس د خپل مقصد په لور روان شوې و. سکندر بیګ د غربي سیمو په لور د تللو په وخت کې ډېر مذموم مقاصد له ځانه سره وړي و. اوس نو ابوجعفر همدلته په «اورنه» کې ناست او دوه ستر پلانونه یې مخته بوتلل. لمړی یې په البانیه کې دسکندربیګ بغاوت او هلته د خپلې خپلواکۍ پلان و. اوبلی یې د ینې چري فوځ د یوه ستر بغاوت له پاره تیارول و. هغه څه چې اوبوجعفر د سکندربیګ په اړه غوښتل هغه ټکي په ټکي پوره شوي و او سکندر هم د ابوجعفر څخه اخري هدایت اخستې و اود خپل مقصد په لور روان شوې و. او په یو څو ورځو کې سلطان مرادخان ثاني ته دالبانیه له لورې د یو ستر زیان خبر رارسیدونکې و. دبله اړخه ابوجعفر په ینې چري فوځ کې د خپل بغاوت د پلان د پلې کولو په اخرۍ لیکو کې و. په ینې چري کې یو شمیر داسې نوي مسلمانان هم وو چې د زړه له کومې یې د اسلام په منلو کې لا تر اوسه ډېر وخت پاته و. ابوجعفر به همداسې ځوانان ښکارول. هغه په همدې توګه ډېر شمیر ځوانان د مختلفو لارو څخه دخپل پلان اوسازش په دې جال کې را ښکیل کړي و.

ابوجعفر ډېر خوشحاله و ځکه دهغه پلان په پوره بریالیتوب سره مخته روان و. هغه د تیرو څو کالو راهیسې همدلته په «اورنه» کې پروت و. خو هیڅکله د چا سترګو ته رانغې. او اوس خو دهغه ټول کارونه په اورنه کې پای ته رسیدونکي وو. هغه اوس د سکندربیګ له اړخه د بغاوت انتظار کاوه. هغه ته د البانیه دخپلواکۍ د اعلان په اړه بیړه وه ، ځکه دهغې اعلان سره سم دلته په اورنه کې د ینې چري د فوځ یو شمیر سالاران راپورته کیدل او ددې ځاې اوسیدونکې یې یرغمالول. همدا راز د ینې چري یو شمیر سالاران او د سلطان یو شمیر خپلوان د سلطان د محل د نیولو له پاره لاس بهوهلي ناست وو. په دې توګه ابوجعفر د قسطنطنیې دقیصر په حکم د عثماني سلطنت د تباه کولو له پاره هر څه تیار کړي و. د بله اړخه د څو ورځو راهیسی دا خبر هم خوله په خوله کیده چې دسلطان یو شمیر اروپایی باج ورکونکې ریاستونه د بغاوت په لور روان دي اویوشمیر خو یې لا تر مخه دا اعلان کړې دي.

په داسې حال کې چې د بوسنیا ، سربیه او هنګري فوځونه د «هونیاډې» تر بیرغ لاندې سره را ټول شوي و. په حقیقت کې دسربیه دپادشاه « ستیفن» چې د سلطان مرادخان ثاني خسر هم و، دمړینې وروسته سربیه د عثماني سلطنت څخه د بیلتون او دخپلې خپلواکۍ اعلان کړې و. د لاړه ستیفن ځاې ناستې یوبل عیسوي « جارج برنیک وچ » نومیده. دا وګړې دخپل سلف په څیر عاقل او سنجیده انسان نه و. په دې اساس د قسطنطنیې قیصر دهغه په خلکو کې د تارونو د ځغلولو له پاره ښه کار و کړ. قیصر دهغه په ولس کې د عثماني سلطنت پرخلاف دکرکې د راپارولو له پاره ډېر ګړندې کار وکړ او په دې لاره کې یې جارج برنیک هم دخپل ځان ملګرې کړ. د هنګري خلکو هم ، چې په دې وخت کې یې د «نکوپولس» د ترخې ماتې تجربې له یاده ویستلې وې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوې هم د عثماني سلطنت پر خلاف دبغاوت له پاره خپل ځانونه تیارول پیل کړل. هغوې په دې تیاریو کې څو کاله وخت مصرف کړ.

په همدې وختو کې سلطان مرادخان ثاني په (۱۴۳۰) کال کې « د زانتي جزیره » او د «یونان» د جنوبي برخو تر څنګ د «سالونیکا» پورې ټوله سیمه فتح کړې وه او دلته یې وینسیانوته ماتې ورکړې وه. تر څنګ یې د وینس ریاست په ډېرو خرابو شرایطو سره د سلطان سره سوله وکړه ، څرنګه چې وینس دقسطنطنیې د قیصر ملاتړې و نو په دې اساس د قسطنطنیې قیصر دهغوې په ماتې اوذلت باندې ډېر خوابدې شو. همدا علت و چې قیصر په خپلو سازشي پلانونو کې د پخوا څخه زیات ځآن مصروف کړ. د یوه اړخه دلته په اورنه کې دهغه جاسوسان خپلو مقاصدو ته ور نژدې شوې و اود بله اړخه سربیه ، رومانیه ، هنګري ، کروتیا عیسایی سلطنتونو هم د بغاوت بیرغ را پورته کړې و. که څه ددې بغاوتونو د ټکولو له پاره یو ځل سلطان په ۱۴۳۸ کال کې یو لښکر واخست او د جنګ په ډګر کې یې نژدې اویازره عیسایان بندیان له ځانه سره راوړل. خو کله چې سلطان دهغو میدانو څخه بیرته راستون شو نو په هغوې سیمو کې یو ځل بغاوتونو سر را پورته کړ.

په همدې ورځو کې د غربي اروپا د جنګونو تجربه لرونکې سپه سالار « جان هنې ډېز» یعنې « هونیاډې» هم د هنګرې څخه راستون شو. هونیاډې د سجمنډ پادشاه نا جایزه بچې و. دهغه مور «ایلزبت مارسې» یوه ښکلې حسینه اوبدکاره ښځه وه. هونیاډې هنګرې ته د رارسیدو سره سم د فوځ سالارې په خپله ولکه کې واخسته او دراتلو سره سم یې د ترکانو پر خلاف د جنګ اعلان وکړ. هغه د « ټرانسلونیا» د ولایت څخه ترکان وویستل. د ترکانو جرنیل « فریدبیګ » چې دسلطان له اړخه هلته د چارواکې په څیر ټاکل شوې و د هونیاډې په لاسو په شهادت ورسید. په دې جنګ کې د فریدبیګ ځوان زوې او شل زره نور عثماني عسکر د هونیاډی له لاسه په تورو و ربیل شول. او هغوې چې د هونیاډې لاسو ته ژوندي ورغلې و دهغوې سره یې هم ډېر ناروا سلوک وکړ. هغه د دې سوبې په خوشحالیو کې په هنګرې کې جشنونه اومیلمستیاوې جوړې کړې او په دې جشنونو کې به یې کله کله مسلمان بندیان په ډېره بې دردۍ سره وژل. په دې توګه د خوشحالیو په غونډو کې د دې ترکي فوځیانو وژل یوه په زړه پورې لوبه ګرزیدلې وه.

کله چې سلطان مرادخان ثاني ته د فریدبیګ او نورو شلو زرو فوځیانو د وژلو او د بندیانو د بې رحمانه وژلو خبر را ورسید نو هغه د هونیاډی پر خلاف او د بدلې اخستلو له پاره د یوه ستر لښکر د ورلیږلو پریکړه وکړه ، خو هغه ته دا ډاګیزه شوې نه وه چې عیسایی دنیا یو ځل بیا متحده شوې او د اروپا د براعظم څخه یې د ترکانو د ویستلو پرکړه کړې ده.

دا ځل ترکانو ته د ماتې ورکولو او د اروپا د لویې وچې څخه دهغوې د ویستلو له پاره په اروپایی ولسونو کې ډېره زیاته جوش او جذبه را خوټیدلې وه چې مثال یې ددې نه مخته نه و لیدل شوې. د هنګرې پادشاه « لارډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلاس » اود هنګري سپه سالار « هوینادې » په دې اړه د هر چا څخه مخته وو. او اوس خو د فریدبیګ د وژلو وروسته دهغه دمیړاني اوبهادرۍ قصې په ځای ځای کې کیدې. په دې خاطر د ټولې اروپا هر ځوان غوښتل د عثماني سلطنت پر خلاف په دې جنګ کې شریک شي. ددې ترڅنګ د رومن کتولیک دکلیسا پوپ دې جنګ ته د مقدس جنګ نوم ورکړ او خپل کارډینل «جولین» یې ددې صلیبي جنګ په خاطر دخپل نماینده په څیر روم ته و استاوه.

کارډینل جولین د شرقي اوغربي اروپا بیړنۍ دوره وکړه اوپه هر ښار کې یې د مسلمانانو پر خلاف دخلکو د راپارولو له پاره تبلیغ پیل کړ. هغه به هر چیرې چې ورته ، نو هلته به یې د مسلمانانو په اړه د درواغو قصې جوړولې اوخلکو ته به یې اورولې او د اروپا عیسویان ته به یې د غفلت د خوبه د رابیداریدو تلقین کاوه. کارډینل جولین د یولسمې پیړۍ د «پطروس هرکولیس» د ژوند تاریخ پوره لوستې و. هرکولیس لمړنۍ کس و چې دصلیبي جنګونو بنسټ یې کیښود. هغه د سلطان صلاح الدین ایوبي پرخلاف د ټولې اروپا فوځ را یو ځای کړې و اودهغه دمقابلې له پاره یې راوستې و. هرکولیس هم پخپله پادري و اودمسلمانانو سره سخته دښمن پاته شوې و. هغه ددې مقصد له پاره خپله ځوانه لور لوڅې پښې او شکیدلې کالي په کوڅو او سرکونو ګرځوله .... خو تر شا به یې دعیسوي راهبانو یو لښکر هم را روان و. هغوي ټولو به په غاړو کې دصلیب سترې سترې نښې را ځړولې وې. اوستر صلیب به یې د ټولو تر مخه وو. هغوي به خلکو ته ویل چې مسلمانانو ستر صلیب په کوړو وهلې دې اود مقدس صلیب سپکاوې یې کړې دې.

د پطروس هرکولیس په قدمونو د تلو له پاره جولین هم همدا کار وکړ. هغه د اروپا اوسیدونکو ته وویل چې ټوله عیسوي نړۍ د ترکانو په لاسو تباه کیدونکې اوډوبیدونکې ده نو که اوس هم عیسوي ځوانان د جنګ ډګر ته را ونه دانګي نو بیا به دمسیح نوم اخستونکې په نړۍ کې پاته نشي. همدا علت و چې ډیر ژر د هنګری ،سربیا ، والیشیا ، پولینډ ، جرمني ، ایټالیې ، فرانسې ، استریا او بوسنیا فوځونه د هونیاډې تر قومندې لاندې سره راټول شول.

دابوجعفر ځانګړې لاس پوڅې سکندر بیګ په همدې حساسو وختو کې دالبانیې په لور روان شوې و . سکندربیګ د ډیر لږ وخت له پاره هلته په خپل جاګیر کې تم شو ، هغه هم د ترکانو پر خلاف د هونیاډې د راتلو انتظار کاوه ، څنګه چې د هونیاډې لښکر مکمل شو نو سکندر هم د خاصې البانیې په لور ورغې اوبیا همغه څه وشول چې......

د سلطان مرادخان ثاني منل شوې زوې ، دهغه په محل کې د اولاد په څیر پالل شوې سکندر..... دچاسره چې سلطان ډیره زیاته مینه کوله او څوک چې سلطان یوائې د اتلس کلنۍ په عمر کې د یوه «سنجق» حاکم ټاکلې و او بیا ورته دسکندر بیګ لقب ور کړې و .... غدار وخوت. سکندر د خپل کړچار څخه دا ثابته کړه چې هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې مار په څير دې سلطان ورته شيدې ورکړل او را څوان يې کړ. سکندر د سلطان ټولې ښيگڼې له ياده وويستلې او د خپل سازش په اخري مرحله کې يې په پوره بريالېتوب سره قدم واخست.

داسې وشول چې ..... هغه وخت چې سکندر د اورنه څخه تلو ته تيار و نو غوښتل يې چې مارسی هم له ځانه سره يوسي خو ابوجعفر وته سلا ورکړه چې « مارسي اوس له ځانه سره مه وړه ....» هلته په البانيه کې د خپل کورني پادشاهۍ د جوړولو وروسته به بيا ستا له پاره د محل دکنيزې مارتها او دهغې دلور مارسي درغوښتل اسانه وي ، ځکه چې دا مور اولور دواړه په خپل عيسوي مذهب باندې ولاړې دي»

سکندر ته هم د ابوجعفر خبره معقوله ښکاره شوه. نو هغه وخت چې مارتها هلته په خونه کې دننه دخپلې لور مارسي سره خبرې کولې اوبيا بيرون را ووتله نوهمغه وخت ابوجعفر او سکندر په خپلو منځو کې دا پريکړه کړې وه. همدا علت و چې دمارتها په دې خبرې چې مارسي له تاسره اوس تلل نه غواړي ، سکندر خفگان و نه ښود .

سکندر دهغه ځآيه د غربي پولو په لور ولاړ او څو مياشتې يې هلته د هونياډې د فوځونو د تياريدو له پاره انتظار و کيښن. خو کله چې په ۱۳۴۳ کال ترکي فوځونو د هونياډې په مقابل کې ماتې وخوړه ، فريدبيگ د شل زره نورو کسانو سره په کې شهيد کړل شو نو سکندر هم په خپل آس سپور شو د غربي پولو په لور ولاړ ، په دې وخت کې دهغه سره يواځې يوه ساتونکې ډله وه. سکندر په ډيره گړندۍ توگه سفر کاوه. هڅه يې کوله چې په پټه لارو باندې ولاړشي ، هغه د سلطاني لښکر د قرارگاه پورې راغې خو دې قرارگاه ته د رارسيدو دمخه يې څو کوسه لرې دمه وکړه او د شپې د راتلو انتظار يې وکړ.

نيمايي شپه سکندر دخپلو ملگرو سره يو ځاې دسلطاني لښکر خيمو ته را ورسيد. سکندر خپل ساتونکې دخپله ځانه د يوې کلا په څير راتاو کړل اوپه خپله د سلطان رئس الافندې «ميرمنشي» خيمې ته ورننوت. ميرمنشي په خواږه خوب ويده و چې سکندر توره يې د ورميږ سره و نښته ، سکندر د خپلې تورې په څوکه باندې ميرمنشي و ټومبه ، ميرمنشي سمدستي راپورته شو ، خو کله يې چې سترگې پرانستې نومرگ يې په سر سپور و . کله چې هغه حالات وکتل نو سکندر ورته تر سترگو شو . په دې وخت کې ورته سکندر وويل:

« رئيس الافندي ! زه تاته حکم کوم چې همدا اوس او همدا گړۍ د البانيا صوبيدار ته شاهی مکتوب وليکه.... هغه ته وليکه چې سکندر بيگ چې دسلطان له اړخه د وائيسراې په څير هلته دررسيدلې دي ، ورته د البانيه د دارالسلطنت په کډون د ټولو سيمو واکمني وروسپاره.»

درئيس الافندې د پښو لاندې زمکه و تښتيده ،هغه دا فکر هم نه شوکولې چې دسلطان روزل شوې غلام به تر دې حده پورې مخته ولاړ شی. هغه ته په خپلو غوږونو يقين نه راته ، په دې خاطر هغه د لږ څه ځنډ نه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سکندر سمدستي دخپلي تورې سر ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، په دې وخت کې د رئيس الافندي ساه بنده شوه ، او سمدستې يې دحکم د تعميل کولو اشاره وکړه. سکندر يې د غاړې څخه توره لرې کړه.

افندي په لړزان ځان پورته شو او په ډيره بيړه يې سلطاني حکم نامه وليکله. ددې مکتوب د ليکلو وروسته يې پرې د سلطان مرادخان ثاني مهر ثبت کړ او هغه يې سکندر بيګ ته ورکړ ، سکندر بيګ په يوه لاس مکتوب واخست او په بل لاس يې توره پورته کړه او کمزورې ريس الافندی يې پرې داسې وواهه چې دهغه سر له تنې څخه پرې کړل شو . اوس نو هغه د البانيې د ښار « کروټيه » دترکي صوبيدار په نامه حکم نامه تر لاسه کړې وه . هغه غوښتل دهمدې فرمان په واسطه په البانيه باندې ولکه وکړي.

سکندر خپل کار په پوره برياليتوب سره تر سره کړ اودخيمې څخه ووت ، دهغه ملګرو په پوره احتياط سره پهره کوله ، سکندر خپل ساتونکي له ځانه سره واخستل او په پوره بيړه د البانيې په لور ولاړ. هغه د خپل سفر په دريمه ورځ دکروټيه «آق حصار» ته ورسيد. سکندر د شاهي فرمان له مخې د ترک صوبيدار څخه د خپل پلار تخت بيرته واخست او ترکي فوځونو ته يې د البانيې څخه د سمدستي وتلو حکم وکړ. په البانيه باندې ولکې کولو وروسته ، بله ورځ هغه په ښار کې اعلان وکړ چې هغه د اسلام دين پرې اينبې او بيرته عيسوي شوي دې. البانوي خلکو چې دخپل پخواني پادشاه زوي په دومره ميړانې سره د سلطنت په ولکه کولو وکوت نو پرې زيات خوشحاله شول . هغوې د سکندر بيګ لاس نور هم ورکلک کړ او دهغه په فوځ کې ډلې ډلې را شامل شول.

سلطان مرادخان ثاني ته دترکي فوځي سالار فريدبيګ د وژلو اوماتې وروسته د خبر هم سخت ټکان ورکړ ، هغه په څو ورځو کې مات رامات شو ، ځکه چې هغه سکندر بيګ په ډير نازو نعمت کې پاللې و . دسکندربيګ بې وفايي سلطان ته داسې ټکان ورکړ چې هغه يې دناروغتيا له امله د کټ کړ. نن سبا د ابوجعفر په مخ خوشحالۍ هم وې او حيرانتياوې هم. ځکه دهغه له اړخه تيار کړل شوې سازش برياليتوب ته رسيدلې و ، سلطان لا تر اوسه پورې ددې ټکانونو څخه را وتلې نه و چې يوبل بد خبر ورته را ورسيد. دهغه دسلطنت په اسيايي برخه کې د کوچنۍ اسيا په ښار « قونيا» کې قيصر يو لوې سازش بريا ته رسولې و . د قونيا سردارانو هم دبغاوت بيرغ پورته کړ ، دې کار سلطان دخواږه خوبه را ويښ کړ. دغې دريم بد خبر سلطان د ناروغتيا اومړينې څخه را وويست او نوې ژوند يې ورپه برخه کړ. هغه د يوه سيلۍ اوتوپان په څير را پورته شو ،خپله توره يې د تيکي څخه را وويسته او نيغ دسلطنت دربار ته ورغې.

اوس نودهغه ذهن پرانستل شوې و ، په شاهي مسند کيناست او دربار يې را وباله..... خاصدارانو منډې ترړې ووهلې او په څو لمحو کې يې د عثماني دربار ټول ستر ستر وزيران ، امران ، رئيسان اوسالاران را ټول کړل. نن د ټولو وګړو په مخونو کې يو ډول تجسس اوپلټنه وه. په دربار کې داسې چپه چپتيا وه چې د ستنې د لويدو اواز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په کې اوریدل کیدې شو . په دې وخت کې سلطان خپله توره په زمکه کې و ټومبله او را پورته شو . او دزمري په څیر و غورید.

«دسلطنت مشرانو ، وزیرانو ، امرانو او سپاهیانو ..... !

مونږ ته په پرلپسې توګه خراب خبرونه را رسیږي ، لمړی د سربیا پادشاه بغاوت وکړ ، چې مونږ ورته سزا ورکړه دهغه سره د جنګ په میدان کې مونږ اویا زره عیسویان بندیان و نیول او هغوې ته مو د نافرمانۍ کولو سزا هم ورکړه . تاسې ټول په دې ښه پوهیږئ چې اوس یواځې په دې درې کالو کې د اروپا ټول عیسویان د هونیاډې تر بیرغ او قومندې لاندې سره راټول شوي دي ، هغوې زمونږ یو ولایت (ټرانسلونیا) زمونږ څخه تر لاسه کړې دې او زمونږ یو ډیر میړنې اوبهادر جرنیل « فریدبیګ » اودهغه زوې یې د شل زره نورو عسکرو سره یو ځاې شهیدان کړې دي ، عیسایانو یواځې په دې باندې صبر و نه کړ او اوس په هرې میلمستیا اومیلې کې ترک بندې فوځیان راوړي اوپه ډیره بې دردۍ سره یې وژني . او بیا تاسو ټول په دې پوهیږئ چې د سکندربې وفایی هم یو لړزونکې خبر و . خو دا یاد ساتئ چې سلطان ددې معمولې خبرونو په اوریدو باندې زړه بدې نه دي ، په دې اساس ما پریکړه کړې ده چې ددې بغاوتونو سر په پوره ځواک سره و ځپوم.

پخوا مو په خپلو پریکړو کې لږ څه ځنډ کاوه خو همدا اوس مونږ ته خبر را رسیدلې دې چې په کوچنۍ اسیا کې زمونږ د ښار د « قونیا» سردارانو هم دعثمانې سلطنت په مقابل کې د بغاوت بیرغ پورته کړې دې په دې اساس مونږ سمدستي .... په یوه وخت کې ددوو لښکرو د تلو پریکړه کړې ده . لمړی به په اتیا زرو کسو مشتمل فوځ د « شهاب الدین پاشا » تر مشرۍ لاندې داروپا په لور ورځي اودویم لښکر به زما د قومندې لاندې د قونیا په لور حرکت کوي تر څو دهغه ځاې بغاوت و ځپوي اوبیا دهغه ځایه د کوچنۍ اسیا په لور حرکت وکړي ، په دې اساس ټولو سالارانو ، سپاهیانو او دحکومت نورو مسؤلینو ته حکم کیږي چې همدا اوس ددې دواړو لښکرو د تیارولو له پاره هلې ځلې پیل کړي.»

سلطان ډیر په قهر و او دا ټوله وینا یې په پوره جذباتو سره واوروله . هغه خپلې خبرې خلاصې کړې اوبیرته په شاهې مسند باندې کیناست . په دربار کې په مکمله توګه خاموشي خپره و ه . ټول خلک د سلطان ددې ناڅاپې پریکړې څخه حیران شوي و ، ځکه چې دا ډیره ستره پریکړه وه . په یوه وخت د لرې لرې محاذونو له پاره ددوو لښکرو ورلیږل څه داسې وړه خبره نه وه .

تر لږه وخته پورې په دربار کې خاموشي خپره وه . بیا د سلطنت یو وزیر را پورته شو او په پوره ادب سره یې وویل: « د معظم سلطان پریکړه په یقیني توګه په پوره درائیت باندې ولاړه ده.خو که چیرې معظم سلطان لمړی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونیاډې دبغاوت د ځپلو او بیا د کوچنۍ اسیا د بغاوت د ځپلو له پاره توجه وکړي نو شونې ده چې په دې توګه به دواړه محاذونه په اسانۍ سره فتحه شي.»

وزیر په داسې حال کې دا سلا ورکوله چې ټول وجود یې لړزیده. سلطان دهغه د سلا په اوریدو باندې وخندل او په نرمه لهجه یې وویل: « مونږ به همداسې کوو. د شهاب الدین پاشا لښکر به لا تر هغه وخته پورې خپلې لیکې نه وې جوړې کړې چې مونږ به د قونیا د بغاوت دځپلو څخه فارغه شو او دهغوې سره به یو ځای شو.»

د سلطنت وزیر د سلطان د ځواب په اوریدو سره ډاډمن شو ، اوس نو د سلطان دځیرې څخه سختې لرې شوې وه. او په دربار کې ناستو خلکو د اوسنیو تازه حالاتو په اړه یو دبل سره په خبرو لګیا شول. په همدې وخت کې د سلطان دځانګړي فوځ ینې چرې سپه سالار را مخته شو او په ډیر آدب سره یې سلطان ته وویل: « معظم سلطانه !.... ما ته څه حکم دې ؟»

سلطان ورته ځواب ورکړ چې:

« ته به هم د شهاب الدین پاشا تر بیرغ لاندې دهغه سره د اروپا په لور خوزیږې ، له ماسره به د ینې چرې پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي. او پاته به ددې نور فوځ څخه وي.»

کله چې سلطان خپله خبره پوره کړه نو سپه سالار بیا وویل :

دمعظم سلطان سره د ینی چری کوم پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي ؟

سلطان تر لږه وخته پورې فکر وکړ او بیا یې یو نا څاپه ټکان وخوړ او حکم یې وکړ « هغه عرب ځوان چیرې دې چې د میلې په ورځ یې سکندربیګ ته ماتې ورکړې وه ،هغه سمدستې را وغواړئ او زما سره د تللو له پاره یې تیار کړئ.»

د ینې چرې سالار دحکم دتعمیل له پاره سر ټیټ کړ او شاته ولاړ. ددې وروسته تر څو ساعتو پورې د فوځونو د لیږلو په اړه خبرې کیدې ،په همدې وخت کې قاسم بن هشام هم را و غوښتل شو. کله چې قاسم د سلطان مخې ته راغې نو دسلطان توجه دهمغه لورې ته شوه ، سلطان قاسم خپل ځان ته راوباله او ورته یې وویل چې:

قاسم بن هشام ! ته به زمونږ سره بله ورځ سهار وختې د قونیا په لور سفر کوې ،که چیرې ته په دې لړ کې څه ویل غواړې او یا دکوم شي له پاره اړتیا ولرې نو پرته له ځنډه یې ویلې شې»

قاسم په ډیر ادب سره دسلطان خبره واوریده او بیا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه ! ستا تر سیورې لاندې ماته د هیڅ شي اړتیا نه شته. ستا په رکاب کې ماته جهاد کول به زما د ژوندانه تر ټولو ستره نیک بختي وي. ته به بله ورځ سهار وختي د ټول لښکر څخه مخکې ما هلته بیا مومې.... البته...»

قاسم غوښتل څه ووايي خو يوناڅاپه يې خوله و نیوله. هغه د لمړي ځل له پاره د کوم سلطان دربار ته راغلې و ، همدا علت و چې د هغه الفاظ په ژبه باندې نه راتلل. خو سلطان ورته سمدستي وويل:

هو ، هو !ووايه ، تا څه ويل غوښتل ؟

قاسم په غټه ژبه ورته وويل:

درونده سلطانه ! زه غواړم یوه ډیره عاجزانه مشوره درکړم. معظم سلطان غواړي خپل یولښکر د شهاب الدین په مشرۍ د اروپا په لور ولیږي اوپخپله غواړي چې د کوچنۍ اسیا په لور وخوزیږي ، خو زه اندیښمن یم چې د «اورنه» داسې پریښوول به په دې سیمه کې د قسطنطنیې د قیصر له پاره د خپلو جاسوسیو د تارونو د غزولو له پاره فرصت برابر کړي ، زه دا احساسوم چې په اورنه کې يو شمير پټ لاسونه د معظم سلطان د سلطنت په خلاف په سازشونو کې ککړ دي. اودا همغه لاسونه دي چې سکندريې بغاوت ته اړ کړې دي.»

سلطان د قاسم په خبرو باندې ټکان وخوړ دهغه په سترګو کې د خونړي زمري دسترګو په څير ننبې راپيدا شوې ، په خپلې ګدۍ کيناست او سترګې يې په قاسم کې ورښخې کړې. او د کومې مهمې خبرې د کولو په فکر کې شو ، د لږ څه ځنډ وروسته سلطان وويل:

« قاسم بن هشامه ! زه ستا ددې آند ډير درنښت کوم دلته زمونږ پخوانې ډير پوه او تجربه لرونکې ملګري هم شتون لري خو تا دهغوي ټولو څخه خپلې سترګې ډيرې پرانستې دي. مونږ همدا اوس اوس پريکړه کړې ده چې مونږ به تا د خپله ځانه سره قونياته نه بوځو. بلکه مونږ ه ته دلته په اورنه کې د شاهي سلطنت د څارګرې اداري مشر و ټاکلې....مونږ پخپله هم په دې شک کې وو چې دسکندر بيګ تر شا د قسطنطنيې د قيصر لاس دې ،خو مونږ دې لورې ته توجه نه وه کړې چې په اورنه کې په کوم سازش باندې هم څارنه وکړو. مونږ له تا څخه ډيره زيات خوشحاله يو او دحکومت ټولو مسؤلينو ته حکم کوو چې د اړتياو په وخت کې له تاسره پوره پوره مرسته وکړي.»

د قاسم له پاره دسلطان دا پريکړه د هيلو پر خلاف وه. په همغه لمړۍ ورځ پنځه زره کسيز فوځ دسالار په څير د قاسم ټاکل هم هغه ته دحيرانتيا وړ وو. قاسم لږ څه فکر وکړ..... پادشاهان همداسې وي ، چې په هر وخت کې د توقع اوهيلو پر خلاف پريکړې کوي. اوس نو دقاسم سره سلطان ته د ويلو له پاره نور څه نه و. قاسم د حکم سره سم خپل سر ټيټ کړ نو سلطان ورته يو ځل بيا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته به له ماسره ددربار د خلکو د تللو وروسته ځانته وينې ..... مونږ غواړو چې له تا سره څه ډيرې اړينې خبرې وکړو .» قاسم يوځل بيا خپل سر د تعظيم له پاره ښکته کړاو شاته ولاړ.

کله چې درباريان ولاړل نو ددربار خاص دربان قاسم د سلطان د قصر تر دروازې پورې وروست. دلته خاص خادمې قاسم له ځانه سره يو ړ او دسلطان د اوسيدو د ځاې په لور ورسره ولاړه. دا د « يلدرم قصر» وو. ددې ځاې ټوله لاره د شيشيې تيږو په واسطه ښايسته کړل شوې وه. په شاهې ګلستان کې رنګ رنګ فوارې نصب کړل شوې وې، قاسم خاص ديوان ته ورننوت. مخامخ ورته په شاهې کاليوکې ملبوس يو ښايسته شکله ځوان ولاړو. دا ځوان شهزاده محمد نوميده. دمعظم سلطان دويم زوې. د سلطان د ستر زوې نوم شهزاده «علاؤالدين » و. شهزاده محمد په خندانه توګه د قاسم استقبال وکړ. په دې وخت کې خاص خادمه يوې لورې ته ودريده. شهزاده محمد د قاسم سره په ډيره مينه ورغاړيوت. اوبيا يې په خندا خندا کې وويل:

« د ميلې په ورځ مې ستا د تورې وهلو فن ډير زيات خوښ شو. اودهمغې ورځې راهيسى مې غوښتل چې له تاسره ووينم. خو کله مې چې نن ستا د راتلو په اړه واوريدل نو ستا د ليدلو له پاره راغلم.... خو د معظم سلطان سره دکتلو وروسته يوځل هرومرو له ماسره هم ووينه. زه به په همغه ځانګړې خونه کې ستا سر د ليدلو منتظر اوسم.»

قاسم ته شهزاده محمد ډير ښه انسان ښکاره شو. ژمنه يې ورسره وکړه چې دبيرته راستنيدو په وخت کې به ورسره هرو مرو وينې. بيا قاسم د همغې خادمې په لار ښوونه د سلطان مرادخان ثاني تر مخه حاضر شو. سلطان قاسم دمينې اوشفقت له مخې د خپله ځانه سره کيناوه. او خپلې خاص خادمې ته يې د قاسم د خدمت کولو له پاره حکم وکړ. دا د سلطان دليدلو کتلو ځانګړې خونه وه. په خونه کې څلورو خواو ته تکيه لرونکې ګدۍ ايښول شوې وې. په ديوالونو يې د عثماني سلطنت د خطاطانو او انځورګرانو ډير ښه انځورنه او ليکنې موجودې وې. په چت کې يو قرمزي فانوس را ځوړل شوې دې، دکمرې په فرش باندې ديونان څخه راوړل شوې سره تيږه يا « سنګ احمر» ځليده، او دکړکيو رنګينه پردې را ځوړندې شوې وې. سلطان د قاسم څخه خپله لمړۍ پوښتنه وکړه :

« تاته څه ډول معلومه شوه چې د اورنه په قصر کې جاسوسان فعاله دي ؟»

دروند ه سلطانه ! زه کالونې د تلو په لاره کې ديوې اجنبي پيغلې په واسطه تم کړل شوم. هغې خپل نوم او ادرس د ښوولو نه ډډه وکړه خو دا يې راته وويل چې سکندر بيګ د معظم سلطان پر خلاف د بغاوت کولو اراده لري.ما ددې پيغلې څخه په دې اړه د نورو معلوماتو اوهم دهغې دنوم او ادرس په اړه وپوښتل خو پيغله د ستړګو په رپ کې په خپله بګۍ کې کيناسته او ترې تم شوه....څرنګه چې سکندر ستا ډير نژدې زوې ګڼل کيده ، نو په دې خاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دهغې پيغلې خبره دروا غ وګڼله او هسې مې پرېښوده» قاسم پخپل دغه ناوړه عمل باندې د شرم احساس وکړ او دا خبرې يې وکړې.

دسلطان سترګې د حيرانتيا څخه وازې پاته شوې وې ، په ډېره بې صبرۍ سره يې د قاسم څخه وپوښتل«دا د څه وخت خبره ده ؟دسکندر د تلو څخه د مخه او يا دهغې وروست ؟»

«دسکندر د تلو وروسته خبره ده»

هو !....سلطان د قاسم دخبرې د اوريدو وروسته په تفهيمي توګه وويل چې:« ددې نه ډاګيزه شوه چې سکندر بيګ د پخوا څخه غدار و . اودا هم ډاډمنه شوه چې دلته په اورنه کې هم دقيصر جاسوسان شتون لري..... ډېر ښه ددې نه علاوه تاته په دې اړه نور څه معلوم هم شته ؟»

قاسم ورته په نازړه توګه ځواب ورکړ: « ددې نه علاوه زه د يني چري په څو کسو سالارانو باندې هم شکمن يم. زه يې څارم او وينم چې هغوې د باغيانه فکر خاوندان دي. او څو نور شخصيتونه هم زما له آنده مشکوک دي.... خو تر اوسه پورې مې دهغوې په اړه شواهد نه دي تر لاسه کړي، اوس چې تاسې ماته دا مسؤليت را سپارلې دې نوزه به انشاء الله د سر په قيمت باندې ددې ټولو سازشونو جرړې راسپړم»

« ډېر ښه ! مونږ له تاڅخه همداسې هيله لرو. زه غواړم چې دقونيا څخه زما دراستنيدو وروسته به ته مونږ ته دلته په اورنه کې د جاسوسانو د نيولو زيري راکړې. پخوا خو ما د قونيې څخه د اروپا په لور د تللو اراده درلوده خو اوس مې پريکړه کړې ده چې مونږ به يو ځل دقونيه څخه بيرته دلته اورنه ته راستنيږو او غدارانو ته به عبرتناکه سزا ورکوو . مونږ ستا سره د بسپنې له پاره دخپلې څارګرې ادارې مشر بهران هم ټاکو او د ښار کوتوال ته هم په دې اړه ضروری هدايات ورکوو .»

قاسم د لږ څه فکر کولو وروسته سلطان ته وويل:

« درونده سلطانه !.... تا خو زه د ټول دربار تر مخه د شاهي څارګرې ادارې مشر و ټاکلم، ددې کار څخه خو به دلته په اورنه کې مشغول جاسوسان ټول خبر شي او په خپلو فعاليتونو کې به محتاط شي. زه غواړم چې تاسې بهرام خان او دښار کوتوال ته زما په اړه هدايات ورنه کړئ، ځکه زه غواړم چې خپل دښمنان په بې خبرۍ کې را ګير کړم ».

سلطان مراد خان ثانی يو فقير مزاجه انسان او يو ډېر غښتلې او ميړې عسکر و . هغه ته د قيصر په څير ددغسې سازشونو چل نه ورته. خو دسلطنت علماء اوپوهان د سلطاني بصيرت اوتدبير څخه خبرو. غالبان سلطان دخپل دور انديشۍ له مخې غوښتل چې بهرام او ښار کوتوال په دې کار باندې خبر کړي خو قاسم هغه ددې کاره منه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د قاسم مشوره و منله. د دې وروسته قاسم او سلطان دواړه تر ډېره وخته پورې د غدارانو او جاسوسانو په اړه په خبرو اترو کې مشغول پاته شول ، د ډېره وخته وروسته کله چې قاسم د سلطان د درباره راووت نو شهزاده محمد ورته هلته په خپله خونه کې منتظر ناست و . هغه د قاسم د کتلو سره سم د هغه د ښه راغلاست له پاره راپورته شو او قاسم یې له لاسه و نیو او د خپل ځان سره په نژدې ګدۍ یې کیناوه.

درونده قاسم بن هشامه ! دهغې ورځې دمقابلې په جریان کې که چیرې زمونږ د وینځې لور په وخت په تاباندې غږ نه وکړې نو سکندربه ستا سر له تنې پرې کړې و. »

د شهزاده محمد دخبرې په اوریدو سره قاسم دحیرانتیا څخه ټوپ شانته کړ.

« وینځه ، کومه وینځه ، او دهغې کومه لور ؟... زه خو ، درونده شهزاده ، ستا په خبره و نه ورسیدم »

شهزاده د قاسم دخبرو په اوریدو مسکې شو اوبیا یې وویل.« ایا تاته در په یاد نه دي چې دمقابلې په وخت کې کله چې ته د مصنفینو تر څنګ ولاړ وې او د تماشاچیانو په لور دې کتل نوستا تر شا سکندر پر تا باندې ډېر خطرناکه ګذار وکړ ، په همغه وخت کې ستا د خبرولو له پاره چې کوم چا غږ پورته کړ هغه دسکندر دالبانوي وینځې لور « مارسي» وه.»

قاسم د حیرانتیا په سمندر کې غوټې وهلې ، بیا یې لږ څه په سادګۍ سره وویل

« اواز خو نه و ،البته ما یوه چیغه واوریده ، خو زه پوه نه شوم چې دا چیغه د کومه ځایه راغله»

« اوس نو شهزاده محمد مسکې و اویو ځل بیا یې وویل: « هو ! ښاغلیه. هغه د مارسی چیغه وه..... خیر دا خبره به پریږدو ، ... مونږ دڅه له پاره دلته ناست یو او څه خبرې مو را وسپړلې ....اوریدلې مې دې چې ته یې دشاهي څارګرې اداری مشر و ټاکلې. درونده وروره ! دخداې له پاره ، زما له پاره هم یودوه رازونه هم را بربنډ کړه.» شهزاده ذومعنې جمله استعمال کړې وه. دواړه پرې دزړه دا خلاصه وخندل. خو د قاسم ذهن په پرلپسې توګه په همغې چیغې کې راګیر و . او تر اوسه یې فکر کاوه چې دې پیغلې په ډېر نازکه وخت کې دهغه ژوند خوندي ساتلې دې اوپر دې یې ډېر احسان کړې دې. په دې سوچ اوفکرکې شو چې څه ډول دهغې کنیزې لور ته ځان ورسوي او دهغې ددې احسان په اړه ترې خپل ممنونیت څرګند کړي.

په کوم خیال کې ډوب قاسم دشهزاده محمد څخه وپوښتل « محترم شهزاده !.... حق خو دادې چې زه ددې پیغلې شکریه ادا کړم. خو نه پوهیږم چې هغه به چیرې پیدا کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم په ذهن کې څه نور خیالات هم را څرخیدل ، داسې معلومیده چې دهغې په وجود کې څارګرې را نغاړل شوې وه. او که نه په دې توګه ، په خپلې لمړنۍ لیدنه کې به یې د یوه شهزاده سره ددومره بې تکلفه خبرو کولو هڅه نه وې کړې. شهزاده محمد د قاسم خبرې واوریدې او په زوره یې وخندل.

« ډیر ښه !..... په دې څو لمحو کې خبره تر دې ځایه راورسیده. هسې نه چې زمونږ دڅارګرۍ مشر په غیب کې عاشق شوی وي.» نوې ځوان شهزاده ! خپله خبره کلکه کړه ، خو قاسم ورته وویل چې:

« نه درونده شهزاده ! داسې کومه خبره نه شته...... ما هسې په اخلاقي توګه دا خبره کوله ،ځکه چې هغې پیغلې زما ژوند خوندي کړې دې.»

شهزاده محمد یو ځل بیا مسکې شو « درونده وروره !.... ستا اخلاق په خپل ځاې د قدر وړ دي. خو یاد ساته چې ته یو مسلمان یې او هغه د یوې عیسایې مور عیسوي لور ده.»

د قاسم له پاره دا خبره حیرانونکې وه ،هغه په خپل تقدیر باندې رشک کاوه چې د څارګرۍ دپیل سره سم ورته تر ټولو لمړۍ اطلاع ورکړل شوه. دهغه ذهن دیوې عیسوي پیغلې په پیدا کیدو کې مشغول شو ، چې د میلې په ورځ یې دقاسم ژوند خوندي کړې و. اودا پیغله د البانوي سکندر د کنیزې لور وه. داخورینتیا ډیره عجیبه پیښه وه. ددې په خبریدو سره د قاسم وینښتان زیږه شول ، هغه په بې صبرۍ سره خبره وکړه او ویې ویل:

« خو درونده شهزاده ! ماته خو ددې پیغلې دځاې په اړه معلومات هم راکړه. تر څو زه دهغې د ممنونیت د ادا کولو له پاره هغې لورې ته ورشم.»

« ډیره ښه ! ....سبحان الله...... داسې معلومیږي چې زمونږ د پنځه زره کسیز فوځ سالار او د څارګرې ادارې مشر قاسم بن هشام د یوې عیسوي پیغلې د مینې او محبت په زلفو کې را ګیر کړل شو.»

شهزاده محمد په کړس کړس خندل او قاسم بن هشام هم ورسره دخنداکولو ټوکیزه ډرامه کوله . شهزاده محمد ورته بیاوویل.

« سهي ده ، زه به تاته د مارسي ځاې ځیرې و ښایم. خو په یوه شرط. لمړۍ هغه شرط پوره کړه.»

قاسم ورته سمدستي وویل « بې شکه...... امر وکړئ ، څه ډول شرط ؟»

شهزاده محمد ورته په خندا کې وویل :« زما شرط دادې چې ته به له ماسره ددوستۍ کولو ژمنه کوې ....ته به له ماسره ژمنه کوې چې ته به زما سره ښکار ته هم وځې. او زما سره دکتلو له پاره به دلته سلطاني قصر ته هم تشریف راوړې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم ددې خبرو په اوريدو سره د ډېر ساه واخسته. « ستا سره دوستي ؟.... دومره د ښه نصيب خاوند ! ماته ستا ټول شرطونه منظور دي.»

دقاسم دخبرو سره سم دواړو په زوره زوره و خندل ، قاسم ددې نوې ځوان شهزاده سره لاس ورکړ او ورته يې وويل : « سهي ده ! درونده شهزاده. اوس راته ووايه چې د سکندربيګ د البانوي کنيزې لور مارسي چيرې اوسيږي ؟ »

شهزاده محمد قاسم ته دهغې درک ورکړ او ورته يې وويل چې د شاهي محل شاته کالونۍ کې د البانوي کنيزې مارتها کور دې. اوس نو د قاسم له پاره د شهزاده سره نور پاته کيدل شوني نه و. هغه ته دخپل مشن لمړۍ سراغ په لاس ورغلې و. همغه و چې دلږڅه ځنډ وروسته يې د اجازې د اخستلو غوښتنه وکړه ، نوې ځوان شهزاده هغه ته اجازه ورکړه او ورسره د خاص ديوان تر دروازې پورې راغې اوهلته يې پريښود ، او کله چې قاسم دهغه ځايه ولاړ نوشهزاده يوه ډيره عجيبه خبره وکړه:

دوسته ! مونږ په دې ښه پوهيږو چې ته د البانوي کنيزې کور ته د شکريه د ادا کولو په ځای دسکندربيګ د سازش جرړې راسپړې ، خو مونږ به تا و نه ځنډوو.»

قاسم په ساده توګه د شهزاده په لور وکتل او په زړه کې يې دهغه بصيرت ته افرين ووايه. قاسم په دې وپوهيده چې د سلطان مراد خان ثاني په نسبت دهغه زوې « محمد» ډېر ښه ذهن اوبصيرت خاوند دې... بيا قاسم شهزاده ته سلام وکړ اومحل څخه راووت.

اوس نو دهغه په ذهن کې دجذبو او احساساتو آسونو ځغاسته کوله. هغه غوښتل چې څومره ژر چې کيدې شي دمارسي سره ووينې ، د وخت په تيريدو سره دهغه يقين پخلنې ته رسيدلې و اوپه دې پوه شوې و چې مارسي همغه پيغله ده چې د زيتون په باغونو کې يې دده سره ليده کاته کړي و. تر اوسه پورې دماښام تيارغونې ته لا وخت و ، ځکه هغه غوښتل چې دشپې په تياره کې د مارتها کور ته ورشي. هماغه و چې دهغه ځای په لور د تللو په ځای خپل آس د خپل کور په لور را وګرځاوه. هلته په کور کې يې ورور طاهر هشام موجود و. کورته د راتلو سره سم بې وريرونو مخې ته ور و ځغاستل او په پښو پورې يې ور ونښتل ، اوس نو دهغه وريرونه دهغه سره پوره پوره اشنا شوي و. کله به چې قاسم کور ته راغې نو دهغه سره به يې لوبې کولې ، دهغه مور وپلار هم په اورنه کې د ژوند څخه خوشحاله و. ځکه چې هغوې دلته دخپلو دواړو زامنو ،نګور ، او لمسو سره يو ځای اوسيدل. دقاسم مور تر اوسه دومره زړه شوي نه وه. هغه يوه نيکه او ديندار ښځه وه. همدا علت و چې دهغې دواړه زامن ددينې عقايدو خاوندان و. قاسم هلته په خپله کمره کې دکوچنيانو سره په لوبو کې مشغول و چې طاهر پرې را ننوت.

« اوريدلې مې دې چې ته نن سلطان ور غوښتې وې؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته څنګه وپوهيدې ؟ ما خو هيڅ ته هم نه دي ويلي ؟» قاسم ترې په لږ څه حيرانتيا سره و پوښتل.

« ماته ستا دوست دلس زريز فوځ سالار اغا حسن دا خبره وکړه. طاهر ورته په خندا کې وويل ،او بيا د قاسم سره يو ځاې په فرش باندي کيناست.

« هو ! سلطان غواړي په يوه وخت کې دوه لښکرې وليږي ، يو د « هونيادې» د مقابلې له پاره اروپا ته ، او بل د « قونيا» په لور د بغاوت دځپلو له پاره . قاسم ورته وويل. « ته يې په کوم لښکر کې شامل کړې يې ؟» « ماته سلطان حکم کړې دي چې همدلته پاته شم او دقيصر د جاسوسانو جرړې را وسپړم. هغه زه د شاهي څارګرې اداري مشر ټاکلي يم.» قاسم ورته لږ څه ټيټ اواز سره وويل. « دا څه خبره ده ، شاهي څارګر، ايا ته اوس د پنځه زريز فوځ سالار نه يې ؟ طاهر ترې په حيرانتيا سره و پوښتل.

قاسم ورته وويل چې « نه ، داسې کومه خبره نه شته ، په حقيقت کې ما پخپله سلطان ته ويلي و چې دلته په اورنه کې د قيصر جاسوسان شتون لري.»

په دې وخت کې قاسم ته يو فکر را پيدا شو او سمدستي يې د خپل ورور څخه وپوښتل: « وروره ! ته د ابوجعفر په اړه څومره معلومات لرې ؟ همغه ابوجعفر چې يو ځل دلته زمونږ کور ته راغلي و.»

طاهر په حيرانتيا سره د قاسم په لور وکتل ، او د لږ څه فکر کولو وروسته يې په ټيټ اواز سره وويل چې « زه خو دهغې په اړه همدومره پوهيږم چې هغه د « بغدادي دروازې » د جومات امام او خطيب دې. خو ماته دهغه ځاېه دومره معلومات هم تر لاسه شوي چې دهغه اړيکې ان د شاهي دربار پورې غځيدلې دي. دطاهر د خبرو په اوريدو سره قاسم په دې منځ کې را ټوپ کړ.

« نه ، ايا ته په دې پوهيږې چې هغه «اورنه» ته له کومه ځايه راغلې دې ؟ دهغه څلور خواوې څه دي ؟ اودا چې ايا په اورنه کې دهغه کوم خپلوان هم شته او که نه ؟»

طاهر لږ څه فکر کې پريوت. اوس نو دهغه په تندي د فکرونو ګونجې را پيدا شوې وې ، د څو ثانيو د خاموشۍ وروسته يې وويل: « تر هغې چې ماته معلومه ده ، په اورنه کې ابوجعفر هيڅ خپلوان نه لري. دا سړې دعربو اوسيدونکې دي او دڅو کالو راهيسې دلته په اورنه کې مقيم شوې دې.»

ددې ډاګيزه کيدو نه وروسته چې ابوجعفر دلته په اورنه کې کوم خپل خپلوان نه لري د قاسم سترګې را وځليدې. هغه نيغ کيناست. او طاهر ته يې وويل: « ورور جانه ! تا کله هم ابوجعفر ته په غورسره کتلي دي ،... ته يې په ياد راوړه ، هغه به هرو مرو د عربو په څير سور ښڼن اودښه روغتيا خاوند وي ، خو دهغه سترګې دعربو سره هيڅ مشابهت نه لري ، دهغه د سترګو شينوالي د لاطيني ولسونو په څير دې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دخبرو په اوریدو سره طاهر مسکې شو « او هو وروره ! ته خوربنتیا هم جاسوس شوې يې.... دومره لرې لرې تارونه سره را یوځاې کوې.... تاته به هسې وهم وګمان را پیدا شوې وي ، ابوجعفر د تیرو شلو کالو راهیسې دلته اوسیږي ، تر نن ورځې پورې پرې هیڅا شک نه دې کړې ، ...او اوس ته یې چې هغه د عرب په ځیر هم نه منې ..... حال دا چې هغه ډیره ښه عربې وایي.»

قاسم دخپل ورور خبره واوریده خو خاموشه پاته شو . ځکه دهغه دماغ بل کوم ځاې کې و . کله چې طاهر قاسم په خلا کې په فکرونو کې ډوب وکوت ورته یې وویل:

« راځه ، اوس دې دا سراغ رساني او څارګري پریږده ، راځه چې ډوډۍ تیاره ده !»

قاسم په دسترخوان باندې دکیناستو نه وروسته هم همغسې خاموشه پاته شو . د هغه وخته چې سلطان ورته څارګري سپارلې وه ، نو دهغه دماغ ډیر فعاله شوې و . اوس هم هغه د قسطنطنیی دقیصر او ابوجعفر په فکر کې ډوب و . هغه ته دا محسوسیده چې هغه مسؤلیتونه چې ورسپارل شوي دي دهغه د ترسره کولو له پاره اړینه ده چې هغه ته د قسطنطنیی د قیصر په اړه پوره معلومات ترلاسه شي . هغه دهمدې فکرونو په ژورتیا کې دخپل ورور څخه یو ځل بیا وپوښتل.

« ورور جانه ! د قسطنطین په اړه دا مشهوره ده چې هغه د جنګ په ځاې دښمن د سازشونو له لارې له منځه وړي ، .... ایا دا خبره ریښتیا ده ؟»

طاهر د قاسم خبره په پوره دلچسپۍ سره واوریدله . او ویې ویل « دا ریښتیا دي ..... قیصر د زمکې لاندې سازشونو کې یو نوم لري..... زمونږ د سلطان نیکه « سلطان بایزید یلدرم » او د اسیاد مشهور فاتحَ«امیر تیمور» تر منځ د اسلامي تاریخ تر ټولو رسوا کونکي جنګونه په حقیقت کې دهمدې قیصر د پټوسازشونو پایلې وې . ما د تربیت ځاې په کتابتون کې دهغې مکتوب نقل وکوت چې قیصر دبایزیدیلدرم پر خلاف امیر تیمور ته لیکلې و . هغه په کې لیکلې و چې.....

«زما سلطنت تر ټولو زوړ دې ، دسیدنا محمد صلی الله علیه وسلم او د اصحابو کرامو په وخت کې هم زمونږ سلطنت په قسطنطنیه کې موجود و . دهغې وروسته د بنوامیه او بنو عباس په وختو کې هم دخلفاو سره مونږ بیا بیا سولې کړې دي ، ددوې څخه یې هیڅ یو هم د قسطنطنیې د نیولو هڅې نه دی کړي.

خو اوس عثماني سلطان زمونږ په ډیرو سیمو باندې ولکه کړې ده ،او غواړي زمونږ دارالسلطنت قسطنطنیه هم تر غاښو لاندې کړي . دهمدې حالاتو په اساس مونږ مجبور شو چې له تاڅخه بسپنه وغواړو ، او دا ځرګنده ده چې ستا نه پرته مونږ دبل چا څخه دا سې غوښتنه هم نه کوو . که چیرې ته د بایزید یلدرم دمسلمانیدو او زمونږ د عیسایت په اړه فکر کوې نو تا ته دې دا ډاګیزه وي چې بایزید یلدرم دلته په اروپا کې په پرلپسې توګه فتوحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي او په ځواکمنې کې يې ورځ په ورځ ډېرښت راځي ، داسې معلومېږي چې هغه به د دې لورې څخه ډېر ژر ځان بيغمه کړي اوستا په ولکه شوو سيموباندې به يرغل دروړي اوبيا به تاته دا ستونزمنه وي چې د هغه مقابله وکړای شئ. بايزيد خان « سلطان احمدجلائر» او « قراء يوسف ترکمان» چې له تا څخه را تښتيدلي و د خپل ځان سره د عزتمندو ميلمنو په توګه ساتلي دي. او دا دواړه باغيان ستا پر خلاف د جنګ کولو له پاره هڅوي ، تا ته به داخبره د بې عزتۍ نه کمه نه وي چې ستا باغيان د سلطان بايزيد يلدرم سره د ميلمنو په څير واوسيږي او ته يې د هغه څخه بيرته و نه غوښتې شې. نو اوس خو ډيره مناسبه داده چې ته په کوچنۍ اسيا باندې حمله وکړې ، ځکه دا هيواد بايد په طبيعي توګه ستا تر ولکې لاندې اوسي......

او قاسمه ! امير تيمور دومره ستر پادشاه و خو بيا هم د قيصر د چال لاندې راغې. د قيصر دې ليک په اسلامي نړۍ کې د باروتو کار و کړ ، او ددوو مسلمانو پادشاهانو تر منځ د « انګورې» په سيمه کې داسې خونړۍ جګړه و شوه چې د جنګ په ذکر کې د مسلمانان خپل منځې عامې وژنې باندې اسمان هم و ژړل. په هغه جنګ کې تيمور بايزيد ته سخته ماتې ورکړه ...... او سلطان بايزيد يې د اوسپنو په بنجره کې بند کړ او کوڅه په کوڅه يې و ګرځاوه او رسوا يې کړ.

قيصر د تل له پاره د همداسې لويدلو لارو کار اخلي ، کله چې کمزورې شي نو بيا د مسلمانانو لاندې خپلې ريښې ځغلوي ، خو کله چې لږ څه فرصت هم تر لاسه کوي نو بيا د هيڅ لويدلي حرکت څخه هم ځان نه سمپوی. تا ته به ډاګيزه شوي نه وي چې د« سلطان مرادخان اول» څخه د ويريدو په خاطر ، قيصر درې ډيرې ښايسته او حسينې پيغلې لمرې مراد خان ته ورکړې ، يوه پخپله د هغه له پاره اودوه د هغه د زامنو له پاره. خو د هغې سره سره بيا هم قيصر د سلطان اول په خلاف په سازشونو کې را ښبتې و. په ۷۸۲ هجري کال کې د قسطنطنيې قيصر « پليولوګس» لمرۍ د سلطان پر خلاف ډير ناوړه سازش جوړ کړ او بيا چې کله د سلطان د غضب څخه وويريد نو د خپل زوی «تهيوډورس» يې د سلطان دربار ته راوليږه او د هغه څخه يې وغوښتل چې هغه ته هم د يني چرې په فوځ کې د ورداخليدو عزت وروبښي.

قيصر د مسلمانانو پادشاهانو محلونو ته د خپلو لوڼو او خويندو د ورليږلو څخه هم کار اخست. د عثماني سلاطينو په محلونو کې به هم د قيصر شهزادګانې هر وخت په خطرناکو سازشونو کې ککړې وې.»

طاهر ، قاسم ته د قيصر په اړه په پوره تفصيل سره خپله خبره وکړه. او دا د هغه کار و چې داسې پيښې په همداسې تفصيل سره ولولي او بيا يې بيان کړي. ځکه هغه يو تجربه لرونکې معلم و. قاسم د خپل ورور په خبرو کې داسې ډوب شوی و چې د وخت د تيريدو احساس يې هم نه و کړي. هغه يو ناڅاپه متوجه شو چې هغه خو د مارسې سره کتل غواړی په دې اساس يې دندې ته په دلچسپې باندې غوره والې ورکړ او د مارسې د کور په لور يې د تللو پريکړه وکړه. د ډوډۍ خوړلو وروسته يې لاس پريمنځه او بيا را پورته شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر چې قاسم را پورته کیدونکې وکوت نوترې ویې پوښتل:« څه خبره ده ؟ ایا ته چیرې ځې ؟»

« هو ! زما تګ ډېر ضروري دي. تا چې د معلوماتو لړۍ په کوم ځاي کې پری ایښې ده ، دهمغه ځآیه وروسته به یې زه د اوریدو تمنا لرم. ستا خبرې ډیرې په زړه پورې او هر اړخیزه دي. اوس زه ستاسې څخه اجازه اخستل غواړم»

دډوډۍ دخوراک وروسته کوچنیان دخوبه ډک و ، هغوي دخوب خونو ته ولاړل. قاسم خپل آس را پرانیست او د کوره بیرون ووت. شپه شوې وه. هوا هم لږ څه یخیدو ته روانه وه ، په اسمان کې ستوري ځلیدل ، دقاسم آسپ هم د «اورنه» په کوڅو کې په ګرزیدو باندې مصروف و. هغه بیړه نه کوله. هغه غوښتل چې ډیر وخت داسې تیر کړي ، دیخنۍ د راتلو وخت و او خزان په پوره عروج کې و. د «اورنه» بازار بند شوې و خو په کوڅو کې یویو کس خوزیده ، دقاسم آسپ هم د ګرزیدو وروسته دمحل شاتنۍ برخې ته ولاړ. دلته دوه دوه او درې درې منزله عمارتونه و ، دلته دښار اشراف ، امران ، رئیسان او وزیران اوسیدل ، تر څنګ یې د سالارانو او بیروني هیوادو د سفیرانو کورونه هم و. قاسم د شهزاده محمد له اړخه د ورښوول شوي کور په لټه کې و ، هغه په یوه کوڅه کې ور ګرزید او خپله نښه یې و موندله. په څو لمحو کې دمارسي دکور تر مخه ودرید. لاس یې ور مخته کړ او د دروازې زنځیر یې و ټنګاوه. اوبیا یې د کوم کس د راتلو انتظار پیل کړ. څو لمحې وروسته د دننه څخه د دروازې دپرانستلو اواز راغي ددې سره دقاسم تجسس نور هم زیات شو ، دروازه پرانستل شوه او یوه عمر تیرې ښځه ترې را بیرون شوه. قاسم سمدستي یو دوه قدمه ورمخته شو او دهغې زړې خادمې تر مخه ودرید او ورته یې وویل:

«درنې ! زه غواړم د محترمې مارسي سره ووینم.»

قاسم په نازړه توګه دمارسي نوم واخست. خادمې هم ورته په حیرانتیا سره وکتل ، اوس نو هغه په مکمله توګه د دروازې څخه بیرون راوتلې وه.

مارسي ؟؟..... درونده ! تا ماته څه وویل ؟ زه خو پوه نه شوم ؟

« زه غواړم دمارسي سره ووینم. قاسم ورته خپله خبره راغبرګه کړه ، اوس نودغې ښځې په پوره دقت سره قاسم ته کتل.

« ستا نوم ؟..... تر څو زه یې مارسي ته ووایم» خادمې ترې په استفهامیه توګه و پوښتل.

« بس ته هغې ته همدومره ووایه چې د شهزاده محمد یو دوست راغلې دې» قاسم خپله پیژنه همداسې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه د زاړه عمر خادمې د يو څو لمحو له پاره فکر وکړ ، بيا کور ته ورننوته او دروازه يې په ځان پسې بنده کړه ، قاسم د حيرانتيا په نړۍ کې ولاړو . تر اوسه هغه نه و پوهيدلې چې څه پيښيږي ، چې په دې وخت کې دغه عمر خوړلې خادمې يو ځل بيا دروازه پرانسته ، په دې وخت کې د دې خادمې سره يوه بله معززه ښځه هم مل وه . دا پخپله مارتها وه . مارتها د قاسم د سلام د ځواب د ويلو وروسته هغه ته د را ننوتلو وويل . او پخپله دهغې نه مخته مخته روانه شوه . کورته د ورننوتلو په وخت کې قاسم وکتل چې د مارتها تر څنګ يو حبشي غلام هم په پوره ورتيا سره روان دې او ورسره دوه سرې توره يې هم له تيکې راويستلې ده .

قاسم په پوره بې پروايي سره د مارتها ميلمستون ته ورننوت . په ميلمستون کې ډيره ښه سامانونه ځاي په ځاي شوې و . په دې سالون کې د مسلمانانو د رواياتو پر خلاف د لرګې چوکۍ پرتې وې ، په مخامخ ديوال باندې د عيسې عليه السلام مجسمه (صليب) را ځوړنده شوې وه . مارتها د قاسم سره د کيناستو په ځاې ولاړه پاته شوه او د قاسم څخه يې وپوښتل « درونده ځوانه ! ايا ته ماته ويلې شې چې ته ولې زما دلور مارسي سره کتل غواړې ؟» دهغې په لهجې کې لږ څه دروندوالې و .

قاسم د شرم نه سر ټيټ کړ او ويې ويل « زه د محترمې مارسي څخه ممنونيت کول غواړم..... ځکه چې هغې زما ژوند خوندي کړ او پر مايې ډير احسان وکړ . »

د قاسم د ځواب سره د مارتها په تندي ګونجې را پيدا شوې او ويې ويل :

« ځان ؟....مارسي ستا ژوند خوندي ساتلې ؟.... کله ؟ څه ډول ؟ په کوم ځاې کې ؟» د مارتها په لهجې کې حيرانتيا وه .

قاسم ورته په خندانه توګه ځواب ورکړ « په اصل کې ما د سکندر بيګ سره د تورې وهلو مقابله درلوده ، په همدې وخت کې ، کله چې سکندر پرما د تورې ناڅاپې وار کاوه نو مارسي ماته په لوړ اواز غږ وکړ او..... »

لا تر اوسه قاسم خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې يو ناڅاپه مارسی هلته کمرې ته را ننوتله .دهغې په سترګو کې د حيرانتيا سپينوالې و . او په سخت عصبي کشمکش کې ډوبه وه . کمرې ته د را ننوتلو په وخت کې دهغې سترګې دغضب نه خلاصې پاته شوې وې ،کله چې دننه را ننوتله نو مارسي دقاسم تر مخ ودريدله ، قاسم هم دمارسي د درنښت له ځايه پورته شو او ودريد . مارسي په سترګو کې قاسم و پوهاوه او ورته يې وويل :«آآآ، ته ..... غالبا چې ته به همغه ځوان يې چې دميلې په ورځ يې سکندر بيګ ته ماتې ورکړه .....ما ته هملته کتلې وې .»

مارسي دخپلې مور او غلام په شتون کې د قاسم د نه پيژندګلوي ادا کاري وکړه . قاسم هم دمارسی په دې کارپوه شوې و نو ځکه يې په خندا کې په ډيره ټيټه لهجه وويل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! زه د همغې ورځې د احسان د ممنونیت په خاطر دلته حاضر شوې یم. تا زه په همغه ورځ په ښه وخت کې خبر کړم او زما د ژوند په خوندي کولو کې دې را سره مرسته وکړه ، نوې ژوند دې را وباښه ، چې د هغې له پاره زه ستا د احسان ممنون یم. او ستا له پاره خدمت کول خپله نیک بختي گڼم. »

د قاسم د خبرو په اوریدو سره مارسی وخوزیده او مسکی شوه ، « واه ،....دا څنگه خبره ده. ته د دومره اوږدې مودې وروسته زما د احسان د ممنونیت له پاره دلته راغلې یې...... ډیره ښه» کله چې مارسی دا خبره وکړه نو قاسم غلې شانته شو اوبیا یې په مړاوې اواز سره وویل « په اصل کې ما ته ستا نوم او ستا د ځای درک همدا نن معلوم شو ،همدا علت دې چې زه دومره ناوخته ستاسې په دربار کې حاضر شوی یم. »

په دې وخت کې مارتها هملته ولاړه وه او د قاسم د خبرو څارنه یې کوله. خو اوس د هغې وهم او بدگماني له منځه تللې وه. دا سې معلومیده چې قاسم او مارسي په خپلو اداکاریو کې بریالي را وتلې و. کله چې مارسی وکتل چې قاسم ریښتیا هم یو ساده سپاهی دې نو مسکی شوه او ویې ویل:

« سهی ده ، هیڅ خبره نه شته ، مونږ دومره ناوخته هم ستا شکریه او ممنونیت منو. تاسې کینی ، زه به ستا د درنښت له پاره څه مشروبات راولیږم.» مارتها په ډاډمنې لهجې سره قاسم ته دا خبره وکړه. اوبیا یې خپل حبشي غلام له ځانه سره واخست او د کمرې څخه بیرون ووتله. مارتها خو ولاړه خو قاسم ته ډاډ نه و ورپه برخه شوې. هماغه و چې خپله اداکاري یې په ځاې وساتله او مارسی ته یې وویل:

« گوره ! تاسې ما خپل خادم و گڼئ ، که چیرې زه په خپل ژوند کې ستاسې کوم خدمت وکړاې شم نو زما له پاره به ویاړ وي.»

مارسي د شونډو لاندې خندل او د قاسم خبرې یې اوریدې. اوبیا یې په ډیر ټیټ اواز قاسم ته وویل:

« تا خو وعده خلافي وکړه. ځکه چې تا زما د منه کولو سره سره بیا هم زما درک پیدا کړ ، خو زه حیرانه یم چې تا ته زما درک او ادرس چا در وښود ؟»

« ما ستا مور ته ویلي دی چې زه د شهزاده محمد دوست یم. او د شهزاده څخه مې ستا درک تر لاسه کړ. په اصل کې ما غوښتل چې ستا کور ته یو ځل راشم. ما غوښتل ستا د مور سره ووینم او ورسره لیدنه وکړم»

قاسم د مارسي سر خپل ځانته رانژدې کړې او په غوږ کی یې ورته څه خبره وکړه ، د قاسم خبره د مارسي په غوږونو کې انگازې کولې او د هغې ذهن کې ورکیوته. قاسم ته د مارسي دومره را نژدې کیدل د تعجب خبره وه. مارسی هم په خپل وجود کې دیخوالي احساس وکړ ، د هغې د مخ غومبرې سره شوې و اوسترگې یې ښکته وې. قاسم ورته یو ځل بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« او له تاسره ليدنه هم اړينه وه ، ته که سبا ورځ ماته لږ وخت راکړې.... څه ډيرې ضروري خبرې دي چې له تاسره يې کول ډير اړين ګڼم. »« وخت ؟..... دورځي ؟ ......ليکن چيرې؟» مارسي دموم په څير ويلې شوه او ويې ويل.

اوس نو هغوې دواړو يو بل سره په پټه خبرې کولې ، قاسم ورته په ځواب کې وويل: « زما په فکر چې که ته د لاله شاهين يادګار ته راشې.... هلته زړه هديره هم ده ، زه به تاته د لاله شاهين د يادګار سره نژدې د شاه توتو د ونې لاندې انتظار کوم.»

په دې وخت کې د بيرون څخه د کوم کس د راتلو پښبار ترغوږو شو ، اوقاسم خپله خبره بدله کړه ، اوس يې نو په لوړ اواز وويل « ستا مور خو ډيره درنه او سليقمنده ښځه ښکاري ، زه ستا دمور ددې کار څخه ډير اغيزمن شوې يم.»

دقاسم دخبرې دکولو سره سم خادمه ميلمستون ته را ننوتله. دهغې په لاسو کې د مشروباتو څخه ډک پتنوس و. دخادمې نه لږه شيبه وروسته مارتها هم هغې خونې ته را ننوتله. اوس نو دلته دقاسم کار سرته رسيدلې و. او د نور زيات تم کيدو اړتيا يې نه ليدله. ځکه چې هغه دمارسي مور له نژدې څخه کتلې وه. او هغه يوا ځې دهمدې ښځې دکتلو له پاره دمارسي کورته راغلې و. هغه شاهي ځارګر و نو په دې اساس يې دسکندربيګ په لاسو روزل شوې البانوي کينزه مارتها د سترګو نه شوه غورځولې. اوس نو هغه د مارتها دکور اودهغې د ټول کړچار په اړه پوره معلومات تر لاسه کړې و .او دهغې په اړه يې خپله رايه جوړولې شوه.

ددې نه وروسته ، قاسم تر لږ وخته پورې ددې خلکو سره اخوا ديخوا خبرې کولې اوبيا يې ترې اجازه واخسته او ولاړ.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

شاهي ځارگر

د لاله شاهين يادگار دښار د جنوبي دروازې څخه بيرون دښار دديوال تر څنگ جوړ کړل شوې و . دا په يوه وخت کې شاهي پارک و خو نن سبا په قبرستان بدل شوې و . دلته د شاهي کورنۍ او نورو امراو خپلوان او مړي ښخول کيده. په ونو به گونگيان کيناستل او په خپله ژبه به يې خبرې کولې . ددې ځاې د شاهي باغ ټولې ښکې ښکلې له منځه تللې وې ، دلته به د ورځې هم د انسان غونې زيږيده ، کله ناکله به کوم کس ددې ځاېه تيريده .

دمارسې بگۍ د دې باغ دننه ورننوتله . دبگۍ نوې کوچوان ځوان د خپل عمر نه زيات زيرکه او هوښيار ښکاريده. هغه د مارسې بگۍ د ابنوس د ونو سيورې ته يوړه ، او گڼو بوټو شاته يې و دروله.مارسې د بگۍ نه راښکته شوه او د ياردگار تر څنگ د باره دورې د ماڼۍ لورې ته ورغله. هغې په خپل لوې پړونې کې خراسانۍ توره را نغاړلې وه. مارسې..... دمارتها لوروه او دخپلې مور مارتها په څير هوښياره .....او ميړنۍ وه. هغې دومره ويران ځاې ته د راتلو څخه هيڅ ويره نه احساسوله. مارسې د باره درې زړو پاتخو ته ورسيده او بيا هلته باره درې ته ورننوتله. خو د ننوتلو مخته يې د احتياط نه کاراواخست او په ډيره محتاطه توگه يې غږ وکړ: « سالاره ! ..... محترمه سالاره ! ..... ايا ته همدلته يې ؟»

ددې سره سره چې مارسې د قاسم د نوم سره پوره بلده وه خو هغې به قاسم ته سالار وايه. دمارسې غږ ته چا ځواب ورنه کړ. نو هغه دا و انگيرله چې قاسم تر اوسه لاندې راغلې په داسې حال کې چې هغه بايد دمارسې څخه مخته دلته راغلې وې. مارسې ته انديښنه پيدا شوه او خنجريې په لاس کې کلک و نيوه ، خو د لږ ځنډ نه وروسته دمارسې تر شا د ونو د ځنگله څخه يو اوږود ښايسته ځوان را ووت. دا پخپله قاسم و . قاسم د راتلو سره مارسې ته وويل چې:

« زه بښنه غواړم ، په حقيقت کې ما تر ډيره پورې هڅه کوله چې ستا د تعقيبونکو شک له منځه يوسم. ما غوښتل و پوهيږم چې که چيرې څوک ستا په تعقيب پسې راغلې وې نو بايد مخته راشي.»

مارسې اوږده او يخه ساه واخسته. خو هغه ته د قاسم ددې کار څخه دا ډاډ ور په برخه شو چې قاسم يو محتاط وګړې دې، اوس نو قاسم او مارسې د باره درې په زينو ور وختل اوهلته د نيم تياره او وراسته چت لاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيناستل. د باره دري په زمکه باندې په ځاې ځاې کې ګیاه را شنه شوې وه. دا وخت خزان په عروج کې و او وچې پاڼې هرې لورې ته پرتې وې، دوې دواړو دخپلو کيناستو له پاره ځاې پيدا کړ اوبيا دواړه يو بل ته نژدې کيناستل. دا د مارسي او قاسم لمړنې ليدنه کتنه وه. دواړه تر يوه وخته پورې خاموشه ناست و.

تر ډيره پورې يوبل ته نژدې ناست و، او سترګې يې د مخامخ يادګار په کنډرو نښتې وې. ددواړو د زړونو کيفيت څه بله ډول و. هغوې يو بل ته څه ويل غوښتل خو دهغې و ديلو له پاره يې الفاظ نه شو پيدا کولې. بالاخره مارسي دا سکوت مات کړاو وويې ويل:

«غالبا چې تا زه دکوم کار له پاره دلته را بللې وم.» دمارسي په لهجه کې نرې شانته طنز هم شامل و. قاسم ورته متوجه شو:

«هوووو!.... کار!...... هو! رېښتيا هم ما تاته د يوه کار په خاطر دلته د راتلو تکليف درکړې دې» قاسم ورته په تتره ژبه وويل. هغه په فکرونو کې ډوب و چې ايا رېښتيا هم هغه مارسی دکومې خاصې خبرې له پاره دلته رابللې ده؟ اوکار به څه شې وي؟ دهغه تر مخه ټول حالات را بربنډ شوي و. دنمونې په توګه، هغه په ابوجعفر باندې شک کاوه، ابوجعفر دمارسی د مور مارتها کور ته تګ راتګ کاوه، مارتها پښخه عيسايېنه وه، سکندر بيګ د مارتها په غيږه کې ځوان شوې و. هرومرو دسکندر او ابوجعفر تر منځ هم ژور اړيکې موجود و. مارسی دخپلې مور، ابوجعفر، اوسکندربيګ دحالاتو ښخه نبه خبره وه. خوپخپله يې دڅه وجوهاتو په اساس سکندر بيګ ښه نه ايسيده. شونې ده چې دا به سکندر بيګ خپل مزاج و. په هر حال دا ثابته وه چې مارسی د سکندر بيګ پر خلاف وه.

قاسم په همدې خبرو کې ډوب و. اوس به نو قاسم دمارسي څخه نور څه پوښتل؟ يواځې همدا چې هغه د ابوجعفر په اړه نور څومره معلومات لري؟ که چيرې همدومره خبره وايې نوبيا خو دمارسي په ځاې د ابوجعفر معلومات په خپله پلټلې شول. قاسم په خپل فکر کې را نښتې و.... اخرولې يې مارسي دلته رابللې ده. بالاخره د شونډو لاندې مسکې شو او د اتمام حجت په خاطر يې همغه پوښتنه وکړه.

«ما غوښتل له تا څخه د ابوجعفر په اړه و پوښتم.»

څرګنده نه ده چې د قاسم په لهجه کې به څه وو چې مارسي پرې په زوره زوره و خندل..... قاسم فکر وکړ چې دا به قهقه خندا نه وی، داسي بريښيدل چې د هندوانو په کوم مندر کې طلايې ګنګرې و شرنګول شو. مارسي يواځې ښايسته او ښکلې نه وه بلکه د ډير ستر او عالي شخصيت خاونده هم وه. دهغې تجربه کاري مور، مارتها، هغې ته دميراڼې او په پوره جرءت سره دنيغ په نيغه د تنقيد کولو فن هم وروښولې و. مارسی دا و انګيرله چې قاسم په زړه کې غل دې، څه لري خو نه يې وايي. غالبا چې د محبت او مينی غل، خو دهغه دقاسم په خير د يوه جرير

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسان په حیا کولو باندې حیرانه وه. هغې په شریرو سترګو قاسم ته وکتل او ورته يې وويل:« زه خو د ابوجعفر په اړه همدومره پوهیږم چې هغه د مسلمانانو مذهبي مشر دې ، د بغدادي دروازې د جومات خطیب او امام دې او تیرو شلو کالو راهیسې دلته په «اورنه» کې میشت دې. ددې نه اخوا دهغې وخته چې زه په ښه اوبد پوه شوې یم نوموړی وینم چې زمونږ کور ته تګ راتګ کوي ، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کیني او کومې ځانګړې مسئلې په اړه پټې خبرې ورسره کوي. زما مور ډېره سخته عیسایېه ده او د مسلمانانو پر خلاف دهر ډول عمل څخه دریغ نه کوي. ترهغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابوجعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفايي ته يې اړ کړې دې. پخپله سکندر زما ډېر بد ایسي ، هغه په وړکتوب کې زما سره یو ځای را ستر شوې دې خو په طبیعې توګه کمینه ، بدذاته او بد مزاجه دې...... بس همدا خو خبرې وې چې زه پرې پوهیدم او تاته مې وکړې...»

دمارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو ، څه فکر يې وکړ ، مارسي ورته ټکې په ټکې هر څه وويل. اوس نو هغه ډاډ من شوې چې مارسي يې یو اځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې لیدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پایلو کې تر ډیرو ورځو پورې بې نومه پاته کیږي اوکله چې ورته نوم ورکول کیږي نو بیا يې دمحبت په نامه یاد وي. قاسم یو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو اودخپله ځانه سره يې وويل:.....قاسم جانه ! په هوش کې راشه...... ته یو سپاهي يې او ستا ژوند ستا ددين له پاره وقف شوې دې. ته به څنګه د یوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پیمان او ژمنه وکړې ...... اوبیا خو مارسي مسلمانه هم نه ده ، یوه عیسایي پیغله ده.

په همدې وخت کې هغه ته یو فکر راپیدا شو اود مارسي څخه يې یوه حیرانونکې پوښتنه وکړه.« ډیره ښه ! مارسي جانې ! ...... ستا د قصې څخه خو داسې انګیرل کیږي چې ته عثماني سلطنت سره د خپلې ګروهې او عقیدې په نسبت ډیره همدردي لرې. ایا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم کوم فکر راغلې دې؟»

د قاسم پوښتنه ډیره حیرانونکې وه ، مارسي یو ټکان وخوړ او قاسم ته يې په کلکو سترګو وکتل او ورته يې وويل:

« قاسم صیب !......ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه تر لاسه کړې ده او په همغې کې را ستره شوې یم ، زما په ناسته پاسته ، اوعادتونو او رواجونو په رګ رګ کې اسلام جاري دي خو ما تر اوسه پورې د اسلام د منلو اعلان په رسمي توګه نه دې کړې.»

« مګر ولې ؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغیزمنه شوې یې ، نو ویلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تا د اسلام په رڼا کې د را ننوتلو څخه منه کوي ؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس راپیدا شو ، دهغې دبلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ایا په دې اړه اعلان کول اړین دي ؟ زه خوچې تر اوسه پورې په څه پوه شوې یم هغه دادې چې هره ښه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دي. اوهر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غیر اسلامي دي ...... زه غیر متوازن کارونه نه کوم ، اوهره ښه خبره خوښوم..... ایا زه جومات ته ولاړه شم او د ابوجعفر په څیر د وګړو په لاسو اسلام اعلان کړم او دمارسي په ځای په خپل ځان د سکندر نوم کېږدم .؟»

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو. هغه فکر هم نه کاوه چې دیوې غدارې مور لور به دومره د علم ، پوهې ، تدبر او عقل خاونده وي. هغه دمارسی ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو. او د څه ډېره وخته خاموشه پاته کیدو وروسته یی وویل:

« ستا خبره بلکل سهي ده. خو ایا دا به سهی نه وي چې په ښکاره توګه هم اسلام خپل کړې ، ځکه ستا له پاره په ټولنیزه توګه ډیر ښه ژوند میسر دي.» مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ : « هو ! که ما همداسې کړي واي نو یقینا چې ښه فرصتونه به راته پیدا شوې وي. او تر ټولو لمړی به دا کیده چې دسلطان د ویل شوي زوې سکندر سره به راته نکاح کول را پیښیدل. په داسې حال کې چې هغه زما بد ایسي. او پاته شوه دا خبره چې دخلکو په سترګو کې به زما د اسلام دمنلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډیر شوي واې ، نو دا کار خو د اسلام له اړخه هم غیر معقول دي. عزت باید زیات کړل شي خو دالله تعالې په دربار کې ، زه په دې آند یم چې دا کار د نیت په خلوص سره شوني دي.

مارسي یوائې ښایسته او ښکلې نه وه بلکه د ډیر ستر او عالي شخصیت خاونده هم وه. دهغې تجربه کاري مور ، مارتها ، هغې ته دمیراني او په پوره جرءت سره دنیغ په نیغه د تنقید کولو فن هم وروښولې و. مارسی دا و انګیرله چې قاسم په زړه کې غل دي ، څه لرې خو نه یی وایی. غالبا چې د محبت او مینی غل ، خو دهغه دقاسم په څیر د یوه جریر انسان په حیا کولو باندې حیرانه وه. هغې په شریرو سترګو قاسم ته وکتل او ورته یی وویل:« زه خو د ابوجعفر په اړه همدومره پوهیږم چې هغه دمسلمانانو مذهبی مشر دي ، د بغدادي دروازې د جومات خطیب او امام دي او تیرو شلو کالو راهیسې دلته په «اورنه» کې میشت دي. ددې نه اخوا دهغې وخته چې زه په ښه اوبد پوه شوي یم نوموړی وینم چې زمونږ کور ته تګ راتګ کوي ، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کیني او کومی ځانګړې مسئلې په اړه پټې خبرې ورسره کوي. زما مور ډیره سخته عیسایئه ده او دمسلمانانو پر خلاف دهر ډول عمل څخه دریغ نه کوي. ترهغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابوجعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفایی ته یی اړ کړې دي. پخپله سکندر زما ډیر بد ایسي ، هغه په وړکتوب کې زما سره یو ځاې را ستر شوې دي خو په طبیعي توګه کمینه ، بدذاته او بد مزاجه دي...... بس همدا څو خبرې وې چې زه پرې پوهیدم او تاته مې وکړې...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو ، څه فکر يې وکړ ، مارسي ورته ټکي په ټکي هر څه وويل. اوس نو هغه داړ من شوي چې مارسي يې يواځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې ليدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پايلو کې تر ډيرو ورځو پورې بې نومه پاته کيږي اوکله چې ورته نوم ورکول کيږي نو بيا يې دمحبت په نامه ياد وي. قاسم يو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو اودخپله ځانه سره يې وويل:.....قاسم جانه ! په هوش کې راشه...... ته يو سپاهي يې او ستا ژوند ستا ددين له پاره وقف شوی دی. ته به څنګه د يوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پيمان او ژمنه وکړې ...... اوبيا خو مارسي مسلمانه هم نه ده ، يوه عيسايي پيغله ده.

په همدې وخت کې هغه ته يو فکر راپيدا شو اود مارسي څخه يې يوه حيرانونکې پوښتنه وکړه.«ډيره ښه ! مارسي جانې ! ...... ستا د قصې څخه خو داسې انګيرل کيږي چې ته عثماني سلطنت سره د خپلې ګروهې او عقيدې په نسبت ډيره همدردي لرې. ايا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم کوم فکر راغلې دی؟»

د قاسم پوښتنه ډيره حيرانونکې وه ، مارسي يو ټکان وخوړ او قاسم ته يې په کلکو سترګو وکتل او ورته يې وويل:

« قاسم صيب !......ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه ترلاسه کړې ده او په همغې کې را ستره شوې يم ، زما په ناسته پاسته ، اوعادتونو او رواجونو په رګ رګ کې اسلام جاري دی خو ما تر اوسه پورې د اسلام د منلو اعلان په رسمي توګه نه دی کړی.»

« مګر ولې ؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغيزمنه شوې يې ، نو ويلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تا د اسلام په رڼا کې د را ننوتلو څخه منع کوي ؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس راپيدا شو ، دهغې دبلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وويل:

«ايا په دې اړه اعلان کول اړين دي ؟زه خو چې تر اوسه پورې په څه پوه شوې يم هغه دادی چې هره ښه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دی. اوهر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غير اسلامي دي....... زه غير متوازن کارونه نه کوم ، اوهره ښه خبره خوښوم...... ايا زه جومات ته ولاړه شم او د ابوجعفر په څير د وګړو په لاسو اسلام اعلان کړم او دمارسي په ځاي په خپل ځان د سکندر نوم کيږدم.؟»

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو. هغه فکر هم نه کاوه چې ديوې غدارې مور لور به دومره د علم ، پوهې ، تدبر او عقل خاونده وي. هغه دمارسی ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو. او د څه ډيره وخته خاموشه پاته کيدو وروسته يې وويل:

« ستا خبره بلکل سهي ده. خو ايا دا به سهی نه وي چې په ښکاره توګه هم اسلام خپل کړې ، ځکه ستا له پاره په ټولنيزه توګه ډير ښه ژوند ميسر دی.» مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ : « هو ! که ما همداسې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واې نو يقينا چې ښه فرصتونه به راته پيدا شوي وې. او تر ټولو لمړی به دا کيده چې د سلطان د ويل شوي زوې سکندر سره به راته نکاح کول را پيښيدل. په داسې حال کې چې هغه زما بد ايسي. او پاته شوه دا خبره چې دخلکو په سترګو کې به زما د اسلام دمنلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډير شوې واې ، نو دا کار خو د اسلام له اړخه هم غير معقول دې. عزت بايد زيات کړل شي خو د الله تعالې په دربار کې ، زه په دې آند يم چې دا کار د نيت په خلوص سره شوني دې.

قاسم دا سې انګيرله چې دکومې عامې پيغلې په ځای د کومې عالمې ، فاضلې او پوهې پيغلې سره ناست دې ،اوس نو هغه د زړه له کومې به مارسې باندې ځاريده. هغه خوښايسته هم وه او دهغې ذهانت ، اودخبرو کولو انداز دهغې شخصيت نورهم را برسيره کاوه ، پههمدې خيالونو کې ډوب قاسم يو ځل بيا وويل:

« ليکن مارسې ، که چيرې ته په څرګنده توګه اسلام و نه منې نو بيا به ستا ژوند د کوم مسلمان ملګرې سره څه ډول منسلک کړل شي ؟ زما مطلب دادې چې که چيرې ته په عيسايي مذهب باندې همداسې ولاړه اوسې نو شونې ده چې ستا واده به هم ديوه عيسايي ځوان سره تر سره شي.»

قاسم په ډيره ساده توګه د مارسې څخه دا پوښتنه وکړه. خو ددومره پوهې سره خبرې کونکې مارسې خپلې سترګې ښکته کړې او په مخ يې سرې سرې نښې را څرګندې شوې . دواده کولو يادونه هغه بلکل اوبه اوبه کړې وه. کله چې قاسم دمارسې مخ ته وکتل نو په زړه کې يې دا خيال راغې..... چې هر څنګه چې وي دا پيغله له ماسره مينه کوي ، قاسم ته دا فکر په پوره ډاډ سره په زړه کې را وګرزيد . خو مارسې دقاسم د پوښتنې په اړه يواځې همدومره وويل چې:

« ماته په څرګنده توګه د اسلام منل د اعتراض وړ خبره نه ده. زه خو يواځې دخپلې مور درويې په خاطر خاموشه پاته شوې يم.»

کله چې مارسې خاموشه شوه نو قاسم د خوشحالۍ نه په کاليو کې نه ځايده. ځکه نن نه يواځې مارسې دمسلمانيدو په اړه اقرار کړې و بلکه په دې توګه يې دهغه د محبت پيغام هم منلې و. اوس نو قاسم خپله خبره لکه څه په څرګندو ټکو کې وکړه .

« مارسې ! ستا جادو کونکې شخصيت زه دخپل جادو د اغيز لاندې راوستې يم. ته په داسې حال کې چې يوه پيغله يې خو د ډيرو تکړو اوپوهو نارينه و څخه هم د عقل او فکر نه ډکه خبره کوې. اوس خوستا د سترګو څخه زه ويره احساسوم.» ددې اخرې خبرې د کولو په وخت کې قاسم په ذومعنې توګه وخندل.

مارسې ترې هم په خندا کې و پوښتل چې: « ايا زما سترګې دومره بد شکله دي ؟ » ددې خبرې سره يوځاې مارسې خپلې سترګې راپورته کړې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د مارسي په سترګو کې و ننوت او ویې ویل « ویریږم چې د دې سترګو په بحر کې ورډوب نه شم »

دا خو یو شرارت و ، مارسي بلکل په دې خبره اوبه شوې وه . د هغه مخ د انارو په څیر تک سور ګرزیدلې و ، کله چې قاسم او سپنه ګرمه وکتله نو بیا یې وویل چې :

« مارسي ! که چیرې ماته په ژوند کې ستا د مشورو تر څنګ ته هم یې ، نو شوني ده چې په دنیا کې به د نیمایې فساد د جرړو د له منځه وړلو جرءت پیدا کړم . »

مارسي د قاسم په دغه خبره باندې په زړه کې عش عش وه ، اوس هغې غوښتل څه ووایې ، خو دلږ څه ځنډ وروسته یې په الفاظو تکیه وکړه او ویې ویل :

« زما مشورې ستا دبصیرت څخه ډیرې ارزښتناکه نه دي ، ماته به ددې څخه بله ستره رتبه دکومه شی چې ستا په څیر دیوه شجاع او زړه ور سالار مشیره را ته وویل شي . »

دقاسم زړه په ګوګل کې ټوپونه وهل ، ځکه هغه دا انګیرله چې مارسي دهغه اقرار منلې دي ، خو په دې وخت کې یو ناڅاپه مارسي څه شرارت لورې ته ولاړه اوویې ویل :

« سالار صیب ! ایا تا زه دهمدې خبرو له پاره دلته رابللې وم ......ما خو فکر کاوه چې دملک اوملت کومه مهمه خبره او دنده به وي چې ته یې دې کنډوالو ته په راتلو مجبوره کړې یې . »

په دې خبر قاسم لږ څه زوړند غوندې شو ،خو په ژولې ژبه یې وویلې « په حقیقت کې په محبت او جنګ کې هر څه روا دي ، »

قاسم د محاورې لار غوره کړه . خو مارسي یو ناڅاپه یو نوې رنګ اختیار کړ او خپله خبره یې داسې را غبرګه کړه .« نه ! درونده ! دا بلکل غلطه خبره اوفلسفه ده . په محبت او جنګ کې هر څه نه شي روا کیداې، ډیر داسې څه شته چې نه خو په محبت کې روا دي او نه په جنګ کې . خو شرط دادې چې د روا اوناروا پریکړه باید د انسانې آند په واسطه وکړل شي . دا محاوره خو په حیواناتو باندې تطبیقیږي ، ځکه چې هغوې په محبت او جنګ کې هر څه روا بولې . »

اوس نو قاسم ته د خپلې کمزورتیا احساس شوې و . دهغه په اعصابو باندې ډیره پوه او عاقله پیغله سپره شوې وه ، هغه خپل ویده ضمیر ته ور غږ کړ او په لږه شیبه کې یې مارسي حیرانه دریانه پریښوله .« مارسی ! په دې کې هیڅ شک نه شته چې ستا آند ډیرې ژورې خبرې هم را سپړي ، خو حقیقت دادې چې محبت په خپله د جنګ بل نوم دې . اویا جنګ د محبت . زه یو عسکر یم ، او دهیواد د پایښت اوبقا له پاره جنګیدل زما دنده ده . خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دندې د تر رسولو له پاره محبت زما دتكميل لاره ده..... په دې خاطر که ما د محبت له پاره رابللې يې او يا د ملک او ملت د بقا په خاطر ، دواړه يوه خبره ده.»

دقاسم ددې ښکلو خبرو په واسطه د مارسي سترګې خلاصې پاته شوې. اوس نو هغه بې ځوابه پاته شوې وه. په دې خاطر هغې وخندل او په مرموزه توګه خاموشه پاته شوه.

پوره ډير وخت تيرشوي و. په دې وخت کې نا ځاپه کوم شوپرک د چت دکوم درز څخه راوالوت ، اوپه يوه ترپ د مارسي او قاسم تر مخه را پريوت. مارسي د ويرې او وار خطايی څخه چغې کړې ،او يوناځاپه د قاسم په لاسو کې را پريوته ، دهغې چپ لاس د قاسم په ښي لاس کې پريوت ، هغه داسې شو لکه برق يې چې په سينه کې راننوتې وي ، دمارسي زړه په زوره زوره په ټوپونو شو. اودقاسم په زړه کې يوه نوې غوټې په پرانستو شوه. خو دا ټول هر څه د څو ثانيو له پاره وو. ځکه د لږ ځنډ وروسته مارسي د قاسم څخه بيله شوه او بيرته په خپل ځاې کې کيناسته. دهغې مخ د شرم اوحيا څخه لکه د انار په څير سور شوې و ،اوس نومارسي بيرته تلل دخپل ځان له پاره غوره وګڼل. ځکه په دې توګه د قاسم دبدن سره د يوځاې کيدو اوبيرته جدا کيدو په واسطه دهغه وجود ټول په لړزا راغلي و ، هغې د خبرو کولو توان هم له لاسه ورکړې و ....

هغه په لړزيدلو پښو را پورته شوه اوپه زمکه پرتو وچو پاڼو ته يې په کتلو سره وويل:« اوس نو بايد مونږ له دې ځايه ولاړ شو »

د قاسم له پاره د نن ورځې ليدنه دهغه د دويشت کلن ژوند بهترينه اوښکلې تجربه وه. هغه ډير خوشحاله و ، دمارسي سره دهغه يو ځاې والي داسې معلوميده لکه هغه چې د اوه براعظمونو پادشاهي تر لاسه کړی وي. قاسم هم راپورته شو اودمارسي سره قدم په قدم مخته ولاړ. په لاره کې يې يو ځل بيا د مارسی څخه وپوښتل:

« اوريدلې مې دي چې ابوجعفر د سلطان د خپلوانو سره هم اړيکې ځغولې دی. ايادا ريښتيا دي ؟»

مارسي ځواب ورکړ چې « هو ! ما هم همداسې اوريدلی دی، زما مور به ويل چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره ډير نژدې اړيکې لري ، »

« د شهزاده علاوالدين سره ؟......دا ته څه وايې ؟.....نوايا شهزاده علاوالدين ، يعنې د سلطان مشر زوي هم دهمدې غدارانو ملګرې دې ؟» قاسم ترې په ډيره حيرانتياسره په ډير لوړ اواز سره و پوښتل.

« نه ! په يقين سره چې نه ، زه شهزاده علاوالدين په شخصي توګه پيژنم ، هغه هيڅکله هم داسې کار نه کوي ، ابو جعفر به دکوم چال اوپلان په خاطر هغه په خپل جال کې را ګير کړي وی.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د ډاډ ساه واخسته ، خو هغه ددې نوې خبرې په معلومولو خوشحاله و ، چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره هم تګ راتګ لري. يعنې هغه ته يو نوې راز را ښکاره شوې و.

قاسم او مارسی په خپلو کې خبرې اترې کولې او ابنوس تر ونو راورسيدل ، نوې ځوان «اکبر» بګۍ تياره کړې وه او همله ته ولاړ و. مارسي او قاسم دواړه پښه نيولې شول. مارسي د قاسم څخه د اجازې اخستلو په توګه وويل.

«ته خو ديني چرې سالار يې. داسې برېښي چې ته به هم د محاذ په لور د روانيدونکې لښکر سره سبا هغه لورې ته سفر کوې. ما غوښتل چې يو وخت پخپله ستا ناست ځاې ته حاضره شم او ستا د کورنۍ سره ووينم.» مارسي په ډيره خلاصه توګه دا خبره وکړه.

قاسم ورته وويل : اتفاقا چې زه يې د دواړو لښکرو سره د تللو څخه بې برخې کړې يم. ما ته يې ويلې چې همدلته په «اورنه» کې و اوسم او د کومکې موادو د استولو څارنه وکړم.» قاسم د مارسی څخه خپله نوې دنده پټه کړه. او د خپل نه تګ په اړه يې اخوا ديخوا خبرې وکړې. مارسي د قاسم د ځواب څخه تر ډيره پورې حيرانه ولاړه وه، هغې هيڅ هيله نه درلوده چې د قاسم په څير يو ميړنې عسکر دې د جهاد د دندې څخه شاته پاته شي. په دې اساس يې په استفها ميه توګه ترې وپوښتل :

ايا سلطان ستا په څير يو وياړلې توره وهونکې سپاهې يواځې د غنمو د دانو د لټون له پاره پرېښې؟» د مارسی د خبرې په اوريدو سره د قاسم روح په لړزه راغې ، هغه د څه ځنډ کولو پرته وويل «نه سلطان چې ما ته کوم کار سپارلې دې ، د هغې نه بيانول زما دندې لمړنۍ غوښتنه ده. زه شاته پاته کيدونکې سپاهی نه يم..... کيداې شې چې تر اوسه د جنګ په ميدان کې زما د وړتياو د ازمېښت وخت نه وي راغلې ... زه هيلمن يم چې سلطان به د قونيا څخه د بيرته راستنيدو په وخت کې ما ته هم د صليبيانو پر خلاف په ستر جهاد کې د ګډون وياړ راکړي.»

مارسی د قاسم په خبره وپوهيده او په تفهيمې توګه يې سر وخوځاوه ، او د خپلې خبرې په اړه يې ښښنه وغوښته. قاسم هم په خندا شو. د لږ څه خاموشې وروسته مارسی د قاسم د سترګو څخه سترګې راوويستې ، را وګرزيده او په بيړه د بګۍ په لور ور روانه شوه. او په بګۍ کې کيناسته.

د بله اړخه سلطاني لښکر کوچ کړې و. خو شهاب الدين پاشا د هغوې څخه شو ورځې وروسته روانيدونکې و. د قاسم په زړه کې که څه هم د جنګ د ميدان څخه د لرې پاته کيدو غم ځپې وهلې خو د مارسی خبرو د هغه په دماغ د نشتر په څير داغ لږولې و. هغه غوښتل چې د صليبيانو په مقابل کې د جنګ په ميدانو کې خپله ميړانه را څرګنده کړي ، د هغوې سره پنجه په پنجه شی ، د هغوې د اوسپنو سره اوسپنه ټکر کړي ، او هغوې ته دا ډاګيزه کړې چې د مکې عرب اوس هم د خالدبن وليد په څير زړه ور او ميړنې د ځواک خاوندان لری ، خو اوس هغه ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اورنه» کې د تم کیدو حکم شوې و ، په همدې خیالونو کې ډوب د ینې چرې دخیمه ځاې په لور ور روان و . دهغه په ذهن کې د راتلونکې پلانونه اوختل را اوختل.

لږ څه مخته په یوه چوک کې و درید اوشاته یې مخ را واړاوه ،هغه غوښتل د اغاحسن ځاې ته ورشي. ځکه اغا حسن د ینې چرې د لس زریز فوځ قومندان و . هغه هم نوې مسلمان و خو په ایمان او قول کې د اوسپنې په څیر پوخ اوکلک و . اوس نو د قاسم دهغو فوځې تمځاېو په لور روان و چې د ښنتو او تیږو څخه د فوځې سالارانو له پاره جوړ کړل شوې و.

قاسم داغاحسن کمرې ته نژدې را ورسید نو د کمرې دننه یې په زوره زوره خندا وې واریدې. داسې بریښیده چې دننه په کمره کې ښه ټوکې ټکالې رواني دې. قاسم دتم کیدو پرته د اغاحسن کمرې ته ورننوت. د اغا حسن کمره د ینې چرې د ځوانو افسرانو څخه ډکه وه. کمره په ډیر ښه فرش فرش کړل شوې وه. او دیوالونو ته تکیه ګانې ایښوول شوې وې. قاسم د ټولو سره دترغاړې وتو وروسته وویل:

« نن خو محفل د دزعفرانو دکشت په څیر ګرزیدلې دې ، داسې بریښې چې تاسو ته میاشتنۍ تنخوا تر لاسه شوې ده .» دقاسم په خبرو باندې خندا نوره هم زیاته شوه. خو سالار امیر خان په لوړ اواز ځواب ورکړ چې « وروره ! مونږ ته خو همدا معسکر کور هم دې او دنیا هم. دلته خو هره ورځ زمونږ اختر وي او هره شپه مو دبرات شپه وي» په دې خبره ټولو یو ځل بیا ښه په زوره وخندل.

د ینې چرې په فوځ کې امیر خان تر ټولو زیات خنده کونکې او لوړ غږې وګړې و. قاسم خان ته داسې ډاګیره شوه چې نن دهمدې امیر خان په برکت دا محفل دومره رنګین ګرزیدلې دې. کله چې ټول کیناستل نو قومندان اسلم خان لږ څه په سخته لهجه وویل:

« محترما ! د تنخوا ګانو خبره به څه وي ؟ اوریدلې مې دې چې د بایزید یلدرم په وخت کې به ډیرې اوچتې اوچتې تنخواګانې ورکول کیدې. تر څنګ یې د اورنه د خلکو تر منځ د ینې چرې د فوځیانو ډیر ستر مقام او ښه دبدبه وه. اوس خو یې ینې چرنې دکوهیانو په ویستلو او دپلونو د جوړولو په څیر په سپکو کار و مصروف کړې دې.»

داسلم خان دخبرو سره سم د محفل رنګ بدل شو. د اغاحسن په ګډون په یو شمیر سالارانو دا خبره ښه ونه لګیده. خو یو شمیر نورو د اسلم خان دخبرې سره سر تاو کړ. قاسم تر اوسه پورې یو ډیر پوه او ماهر جاسوس ثابتیده. هغه دراتلوسره سم د محفل څخه داسې یوه پوښتنه وکړه چې دهغې په واسطه په ینې چرنې کې درا ټوکیدونکې بغاوت له پاره لمړنې معلومات تر لاسه کیدې شول. د اسلم خان د خبرو سره دقاسم خان تندې و غوړید ، هغه به ډیره ساده ګۍ سره بل غشې پریښود.

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دوستانو ! دا راته ووایاست چې دسلطان سره کوم کوم کسان تللي دي او د شهاب الدین پاشا سره به څوک ملګرتیا کوي ؟»

اغا حسن سمدستي ځواب ورکړ ، « دسلطان سره د یني چري یواځې پنځه زریز فوځ تللي دي ،پاته ټول فوځ په جاګیردارانو او سردارانو باندې مشتمل دې. ددې پنځه زریز فوځ قومندانی زمونږ دوست «ریاض بیګ » کوي ، خو دشهاب الدین سره به د یني چري د فوځ دیارلس ډلې روانیږي . په لمړیو لیکو کې به زه او امیر خان د قومندانانو په څیر درومو. پاته نور ټول چې دلته ناست دې ، د اسلم خان پرته ، به دفوځ په قلب کې پاته کیږی. په میمنه او میسره باندې جاګیرداران او سرداران ټاکل شوي دي. و ددرې زره پیاده فوځونو کمان پخپله د سلطان دخور دخاوند «محمد چلپي» په غاړه دې...... دا خو زمونږ حال دې خو زه حیران یم چې ستا نوم په هیڅ لیست کې نه تر سترګو کیږي.

اغا حسن د شهاب الدین د فوځ دټللو تفصیلي خبره وکړه اوپه اخره کې یی د قاسم څخه همغسې پوښتنه وکړه چې مارسي ترې کړې وه. قاسم داغا حسن پوښتنه له نظره و غورځوله اود اسلم خان په لور یی وکتل او ورته یی وویل :

« دا اسلم خان یی ولې دلته تم کړې دې ؟»

اسلم خان ددې پوښتنې څخه حیران پاته شو . هغه په تړ ترې ژبه وویل چې:

«تا تا تاسې...... خپله خبره ګول مول کړه او زما په اړه دې وپوښتل ، لمړی ته ووایه چې ته ولې دلته پاته کړل شوې یی او له ځآنه سره یی ملګرې کړې نه یی.؟

پخوا له دې چې قاسم په خبرو پیل وکړې ، سالار عبدالرحمن په خبرو شروع وکړه « زه به درته ووایم چې قاسم بن هشام ولې د لښکرو سره یو ځاې نه کړل شو.»

ټول محفل خاموشه کیناست او د پوخ عمري سالار « عبدالرحمن» په لور متوجه شو .

« سلطان قاسم ته دلته په اورنه کې د اوسیدو په وخت کې د جنګ کولو حکم کړې دې. داسې اوریدل کیږي چې دلته دقیصر پټ فوځ شتون لري.»

دعبدالرحمن دخبرو په واسطه اسلم خان خپل څنګ بدل کړ اوپه سترګو کې یی د ویرې نښې را څرګندې شوې، هغه فکر کاوه چې قاسم خان به پخپله د کوچ څخه ځان په څنګ کړې وي ، خو دلته اوس خبره بلکل برعکس شوه. دعبدالرحمن دخبرو سره سم په ټول محفل کې یو حیرانونکې څرنګوالې راپیدا شو .« پټ فوځ ! دا ته څه وایی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

اورنه خو د عثماني سلطنت زړه دې ، نو که چیرې دلته هم پټ فوځ شتون ولري نو بیا د هونیاډې پر خلاف د جنګ کولو له پاره تلو ته څه اړتیا ده ؟ امیر خان په تندې باندې دیولس لکیرې جوړې کړې او ویې ویل:

اسلم سمدستې د امیر خان دخبرې سره ځان یو کړ « هو ! که چیرې همدلته دهغوې فوځ شتون ولري نو بیا خو عثماني سلطنت د سختو ګواښونو سره مخ دې ، په داسې حالاتو کې هغې لورې ته د سلطان تللو ته څه اړتیا ده ؟»

د اسلم دخبرو په وخت کې قاسم په مکمله توګه دهغه لورې ته متوجه و . د اسلم خان دخبرو په پای کې قاسم خان یو ځل بیا خپله پوښتنه تکرار کړه او ویې ویل:

« هو ! تا غوښتل چې ووایې چې ته ولې د لښکرو سره یو ځای ولاړ نه شوې ؟»

دا ځل دقاسم په خبرو کې یو ډول سختوالې هم و چې اسلم خان ډیر ښه محسوساوه ، هغه یوځل بیا تړتړې شو او په لړزانده اواز یې وویل:

« په حقیقت کې زمونږ په کور کې کوچنې پیدا کیږې. او زما دکورنۍ د پاملرنې له پاره زما څخه اخوا بل څوک نه شته.»

قاسم خان ترې په حیرانتیا څخه وپوښتل چې «ایا ته دلته د معسکر په اقامت ځای کې نه اوسیږې، لکه څنګه چې دا نور سالاران هم اوسیږې ؟ ماته خو دا هم ډاګیزه شوې نه وه چې ته به واده ولرې.»

دقاسم دخبرې ځواب همغه عمرتیري عبدالرحمن ورکړ « په حقیقت کې چې د یني چرې کوم سپاهی اویا سالار واده کوې نو هغه ته د چونۍ په سیمه کې د سلطان له اړخه یو کور ورکول کیږې ، ته خو پوهیږې چې مونږ ټول پخوا غیر مسلمان و . او ته په دې هم پوهیږې چې دیني چرې ډیره کې سپاهیان هغه بندیان دي چې عثماني سلطنت په مختلفو جنګونو کې بندیان کړې دي ،په دې خاطر نه دلته زمونږ کومه کورنۍ شته او نه مور او پلار ، او خویندې ورونه. ستا خبره بیله ده. دیني چرې په تاریخ کې ته لمړی کس یې له بیخه مسلمان یې او مسلمان پیدا شوې یې.»

قاسم خان ته په دې اړه پخوا دومره معلومات نه و . هغه د کوم شک په بستې د اسلم په اړه تحقیقات کول. ځکه هغه ته معلومه شوې وه چې د یني چرې یوشمیر سالاران د ابوجعفر په اشارو باندې ناڅي. په دې وخت کې یو ناڅاپه قاسم خان ته کوم فکر پیدا شو او مصنوعي خندا یې وکړه او بیا یې وویل:

« یاره ، بس پریږده ، تاسو خو ډیر ښه اورنګین محفل جوړ کړې و . ما هسې په هسې ستاسې په رنګ کې بنګ ورګډ کړل ، راځئ دا خبره پریږدو او دا راته ووایاست چې زما د راتلو تر مخه مو په کومه خبره خنداګانې کولې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم نه غوښتل چې اسلم دخپل ځان په اړه حساس کړي. اوبیا دخپل شک په اساس بل کوم کار و نه شي کولې. دقاسم دخبرو د اوریدو سره سم اغا حسن په خندا شو او ویې ویل:

« ستا د راتلو تر مخه دلته د مشاعرې محفل جوړ شوې و ، او قومندان امیر خان خپل فارسي شعرونه اورول.

ددې خبرې د اوریدو سره قاسم دامیر خان په لور وکتل او په خندا یې ترې وپوښتل. « ډیر ښه ، ته شاعري هم کوې. لږ خو مونږ ته هم واوروه ، چې تا څه لیکلي دي ؟ امیر خان سمدستي ځواب ورکړ: « هو د شاعرۍ به څه ووایم ، مونږ ته خو په اندلس کې شاعري په کار وه. مونږ به هلته د « الحمرا » په دربار کې شعر وایه. اودخاص دیوان شهزادګیو به د برنډو څخه پر مونږ ګلان را شیندل.

دامیرخان په دې خبره یو ځل بیا محفل دخندا ډک شو او دخونې فضا بلکل بدله شوه. په همدې وخت کې قاسم خان عبدالرحمن ته وویل:

« قاسم بن هشام. ته خو عرب یې ، ایا فارسي شاعري باندې هم پوهیدې شې؟

ته د پوهیدو خبره کوې ، زه به درته په فارسی کې اشعار واوروم.

په دې وخت کې ټول محفل غوږ په اواز شو. قاسم د شونډو لاندې خندل ، او د لږ څه ځنډ نه وروسته یې په ډیر ښه اواز سره داسلم خان په لور د کتلو په وخت کې دا شعر ووایه.

ان نه من باشم که روز جنګ بیني پشت من   آن منم که درمیان خاک وخون بیني سرې.

د قاسم دا شعر دومره ښایسته و چې د اغا حسن په کمره کې د واه واه اوازونه پیل شول.د شعر دویلو په وخت کې دقاسم سترګې په اسلم خان ورښتې وې ، هماغه و چې هغه په ډیره بده توګه په خپل ځاې کې راغونډ شوې و.

اغاحسن او امیر خان د قاسم خان د شعر په اوریدو سره په وجد کې راغلل او د قاسم خان څخه یې وغوښتل چې خپل شعر یو ځل بیا واوروی. قاسم مسکې شو او خپل شعر یې یو ځل بیا ووایه. دا ځل په ستاینه کولو کې اسلم خان هم را یوځاې شو ،

د ینی چرې د سالارانو دا غونډه همداسې ګرمه وه چې کمرې ته یو پوخ عمرې شخص را ننوت ، دهغې په مخ باندې د وقار او دبدبې ښنبې وې ، قاسم دهغه په کتلوسره دا و انګیرله چې دا هم د یني چرې د فوځ کوم سالار دې. دا کس پخپله « محمد چلپې » و ، نوموړې دسلطان مراخان دخور میړه او د شهاب الدین باشا ددریزره ایز پیدل فوځ سالار ...... په خونه کې شته دیني چرې ټول سالاران دهغه په درنښت و دریدل ، محمد چلپی خونې ته مسکې را ننوت. اوبیا یې د ټولو سره د ښه راغلاست وروسته داغا حسن تر څنګ کیناست. اوبیا همله په فرش

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې د کیناستو وروسته یې ټولو سالارانو او قومندانو ته وویل « سپه سالار شهاب الدین حکم کړې دې چې دنوې میاشتې د سپوږمۍ د کتلوسره سم به د دوشنبې په ورځ زمونږ لښکر د اروپا په لور کوچ کوي ، هیله ده چې تاسې ټول به تر هغه وخته پورې تیار اوسئ ، زمونږ د فوځ د کوچ کولو له پاره یواځې پنځه ورځې پاته دي ، داخل چې کوم جنګ مونږ ته مخته دې هغه به د ټولو جنګونو څخه مختلف وي ، مونږ د هونیاډې د فوځ پر خلاف جنګ ته ورځو . تاسې ته به معلومه وی چې څو اونۍ دمخه د ټرانسلوانیا د هربان سټاټ په سیمه کې هونیاډې زمونږ سالار فرید پاشا ته سخته ماتې ورکړې ده ، بیا دغه هونیاډی ترکي بندي فوځیان په بیلا بیلو میلمستیاو کې دخلکو تر مخه د تیغه تیر کړل او په بې ګناه توګه یې د جنګي بندیانو ویني توې کړې مونږ به دهونیاډی څخه ددې شهیدانو د وینو بدله اخلو .

دهونیاډې په دې بریې اوزمونږ د فوځونو پرلپسې ماتې په ټوله اروپا کې د اروپایانو تر منځ د خوشحالۍ څپې راپیدا کړې دی ، په همدې اساس یې دترکانو د مکملو ویستلو له پاره په اروپا کې یوه ستر یووالې را منځته کړې دې . « شاه لارډ سلاس » چې په دې وختو کې د هنګري اوپولینډ دواړو هیوادونو مشري په غاړه لري دې غورزنګ ته نوې روح ورکړې دې. په دې اتحاد کې هنګري ، پولینډ ، لاچیا ، اوبوسنیا حکومتونه په پوره ځواک سره شریک شوی دی. سربیا هم چې دلارډسټیفن په وخت کې د عثمانیانو دسلطنت ملاتړې وه د هغه د ځآې ناستې « جارج برنیکوچ » په مشرۍ دهمدې اتحادي فوځونو په لیکوکې ورګډه شوی ده . فرانس او جرمني هم دخپلو جګړه مارو ډیره شمیره دې لیکو ته ور لیږلې ده . ددې نه علاوه د اروپاېې هیوادونو زیات شمیر عسکر په خپله خوښه دې لیکو ته راغلي او په کې راګډ شوې دې . تر ټولو مهمه خبره داده چې صلیبیانو دې جنګ ته دمقدس جنګ نوم ورکړې ، په دې اړه د روم پوپ ډیر په جوش او جذبه کې راغلي اوخپل نماینده کارډینل « جولین سیزراینی » یې د یوه ستر وسلوال فوځ سره هلته ور استولې د ي. ددې نه علاوه د اروپا دهرې سیمې څخه ددې فوځ د بسپنې له پاره مالي او خوراکي تعاون را روان دې. په حقیقت کې دا یو صلیبي جنګ دې اویاد ساتئ چې دا جنګ دعیسایت مذهبی جوش د اسلام پر خلاف راپارولې دې. د وینس او جینوا دجمهوریتونو بحري بیړۍ هم د عیسایی لښکرو د بسپنې له پاره رارسیدلې دی...... په دا سې حال کې چې د بدقسمتۍ څخه دعثماني سلطنت بحري ځواکونه د نشت سره برابر دي . په دې خاطر هونیاډ فکر کوي چې زمونږد سلطان فوځونه به د کوچنۍ اسیا څخه، چیرې چې هغوې د قونیا د امیرکرمانیا په سیمه کې په جنګ کې مصروف دي اروپا ته ولاړې نه شي...... اتحادي ځواکونه په ښکاره توګه دلارډ سالاس تر قومندې لاندې دي خوپه حقیقت کې دهغوې سردار دهنګري د پخوانې پادشاه « سجمنډ» نا جایزه زوې « هونیاډې » دې چې په دې وختو کې دعیسایی نړۍ تر ټولو ستر اتل ګڼل کیږي.

د محمدچلبي په ژبه کې دومره اغیز و چې په کمرې کې ټول سالاران خاموشه او غلي ناست و ، محمد چلپي د هونیاډې دفوځ داسې یو انځور وړاندې کړ چې قاسم خان یې هم په عسکری مهارت اوپوهه باندې قایل شو . په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې وخت کې هغه ته دا ډاګیزه شوه چې دجنګ په اړه دا خبرې کونکې ، نړۍ کتونکې او عزتمنده وګړې د سلطان دخور میړه دې.

قاسم په ډیره مؤدبه توګه د محمد چلپي څخه وپوښتل:

« درونده سالاره ! که د محاذ حالات دومره خراب وي نو بیا خو معظم سلطان ته پخپله په کارو چې د اسلامي فوځ قیادت وکړي .»

محمد چلپي د قاسم په لور مخ ور و ګرځاوه او په خندانه توګه یې ورته وویل:« داسې بریښي چې ته به قاسم بن هشام اوسې. ستا د میړاني او بهادرۍ قصې هلته سلطاني محل ته رارسیدلې دی. خیر په هر صورت. ستا د پوښتنې ځواب دادې چې: معظم سلطان به په خپله دجنګ قیادت کوي ، زمونږ دغه اتیازره کسیز لښکر خو یوازې د لمړیو دلګیو په څیر مخته ورځی»

خو قاسم د یوه فکر په اساس یوه ځل بیا ترې وپوښتل:« دورنده سالاره ! که د محترم سلطان دراستنیدو دمخه زمونږ فوځ د هونیاډی د فوځ سره لاس و ګریوان شی نوایا په هغه وخت کې به هم زمونږ ځواکونه د سلطان د رارسیدو انتظار کوي ؟

« نه ! که داسې وشول نو مونږ به په کلکه مقابله کوو . او انشاء الله دمعظم سلطان د رارسیدو دمخه به دښمن ځپوو .» دمحمدچلپي په لهجې کې عزم او هوډ وو. هغه په جګه غاړه ځواب ورکړ.

په دې وخت کې اغاحسن ترې وپوښتل:« درونده سالاره ! اوریدل کیږي چې دلته په اورنه کې دقیصر خطرناکه جاسوسان شتون لري اوهغوې دمعظم سلطان په مقابل کې په سازشونو لګیا دی ؟

د اغا حسن دخبرې سره سم ټول سالاران غوږ په اواز شول ، محمد چلپي ځواب ورکړ.« دغه ډول راپورونه ماته هم را رسیدلې دي خو تر اوسه پورې په چا لاس نه شی تر پورته کیدې. خو تر هغې چې د قیصر پورې اړه لري نو هغه خو دهمغه لمړۍ ورځې راپدی خوا د مړانو دجنګولو ، خنزیرانو ، سپیو او مرږانو د لوبولو شوق لري. ډاګیزه ده چې داسې شخص به نیغ په نیغه د جنګ میدان ته د راتلو په ځای په همدې ډول سازشونو تکیه کوي.....مونږ په افواهاتو باندې کنترول پیدا کړې او معظم سلطان ددې خبرو د چاڼولو له پاره ډیر پوه او ماهره وګړي ټاکلې دي .

داسې معلومیده چې محمدچلپي د قاسم د منصبي دندې څخه خبر و. خو په عام محفل کې یې دهغې د یادولو څخه ډه ډه کول مناسب و ګڼل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغا حسن په خونه کې تر ډېره پورې په مختلفو موضوعاتو باندې خبرې کيدې ، ان تر دې چې د ماسپښين د لمانځه واخت راغې. دسلطان دخور ميړه محمدچلپي دنورو سالارانو څخه اجازه واخسته او په کومې لورې ولاړ. تر څنګ يې د اغاحسن په کمره کې ټول نور سالاران هم د ماسپښين دلمانځه د ادا کولو له پاره را ووتل ، اوس نو په دې خونه کې يواځې اغا حسن او قاسم دواړه ځانته پاته شوي و. قاسم د نورو وسالارانو د وتلو وروسته تر ډيره ځنډه پورې خاموش ناست و اوبيا پورته شو اود خونې دروازه يې د دننه څخه کونډه کړه. اغاحسن په ډېر تجسس سره د قاسم خان دې کار ته کتل او بيا يې ترې په ډېره رازداره توګه وپوښتل:

« قاسمه ! څه خبره ده ، نن خو ډير په فکر کې ډوب معلوميږې»

قاسم اغا حسن ته دخپل سره د رانژدې کيدو اشاره وکړه اوبيا يې په ډير ټيټ اواز سره اغاحسن ته وويل: « آغا !..... تاوکتل چې قومندان اسلم زما د تنخوا په خبره باندې څه ډول تبصره وکړه. ؟»

اغا حسن ځواب ورکړ: « څه ډول ؟ په ما خو دهغه خبرې ښه و نه لګيدې. د يني چرې ټول سپاهيان د سلطان د زامنو په خير دي ، مونږ ته د تنخوا او مال و دولت سره کومه دلچسپي نه شته. اسلم خان ډيره ناوړه خبره وکړه او زما په آند چې په ټولو ډيره بده ولګيده. خو تا ترې څه مقصد تر لاسه کړې دې ؟»

اغا حسن يو پاک سپاهي و ، د سراغرسانۍ سره يې سروکار نه درلود. د اسلم خان خبره پرې په ښکاره توګه بده لګيدلې وه ، خو قاسم ، داسلم خان په اړه په شک کې لويدلې و. ځکه هغه په يني چرې کې د غلطو افواهاتو دخپرونکو پلټنه کوله. سلطان مراد خان ثاني په رينښتيا چې يو تجربه لرونکې پادشاه و. دا چې هغه د سراغ رسانۍ د کار له پاره د قاسم بن هشام په څير ځوان ټاکلې و دهغه د بصيرت ښه ګټل کيده. قاسم دهمغه لمړۍ ورځې څخه هر چاته د شک په سترګو کتل. هغه د اغاحسن خبرې واوريدې او اوپه تأدبي توګه يې وويل: «اغا ! دعقل څخه کار واخله. دې ته هم ووينه چې اسلم خان د لښکرو سره د تللو څخه ځان په څنګ کړې دې. په داسې حال کې چې د سلطان پټه محکمه وايي چې دسلطان سره غداران به د سلطان په نه موجوديت کې دسلطنت پر خلاف بغاوت جوړوي ، اودا هم ويل شوي چې د يني چري يو شمير سالاران هم ددې غدارانو سره ملګري شوي دي.»

د قاسم په خبرو اغا حسن په فکر کولو مجبور شو. اغاحسن په پلټونکو سترګو قاسم ته وکتل او ورته يې وويل:

« دا خو ماته ډاګيزه شوې ده چې زمونږ په فوځ کې تور ليوان شتون لري. خو د اسلم خان په اړه ما ددې نه مخته هيڅ دا ډول فکر نه و کړې. ستا خبره مې زړه ته را غورزي. ځکه تر هغو چې زما معلومات دي ، دهغې په اساس د اسلم خان په کور کې د کوچنې د پيدا کيدو له پاره لا تراوسه ډير وخت شته. هغه زما دوست دې. څو ورځې دمخه يې ماته ويلي و چې خداې تعالې به ورته د شوال په مياشت کې لمړنې اولاد ورکړي. خو نن چې هغه کوم عذر

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې کړ نو زه هم پرې حیران شانته شوم ، اوبیا تر ټولو ستره خبره داده چې یو سپاهې د جنګ میدان ته د تللو په وخت کې هیڅکله هم عذر نه کوي ، ولو که هر څومره ستونزې هم ولري.»

قاسم ډاډمن شو . اوس ورته ډاګیزه شوه چې په اسلم خان یې شک کول سهي وو . هغه د څه ویلو له پاره خوله پرانسته چې یو ناڅاپه یې خبره و دروله دهغه سترګې د دروازې په لور واوښتې. دهغه شپږم حس رابیداره شوې و ، دقاسم د سترګو په ځلیدا اغا حسن هم په پلټنې پیل وکړ. قاسم په خپلو شونډو باندې ګوته کیښوده او اغا حسن ته یې د چپ پاته کیدو اشاره وکړه . اوپخپله دخپله ځایه راپورته شو . اوس نو هغه په پټوپښو د دروازې په لور ولاړ . دروازې ته نژدې ورسید او په یوه بې اوازه توګه یې د دروازې کونډه پرانسته. اوبیا یې و ناڅاپه ددروازې دواړه پلې په یوه شرک سره پرانستې ، د دروازو د پرانستو سره سم یو درز شو او د یني چري یو فوځې دکوټې دننه راپریوت. داسې بریښیده چې هغه د دروازې د پلې سره غوږ ایښې و او د اغاحسن او قاسم خان دخبرو د اوریدلو هڅه یې کوله.

قاسم او اغاحسن دواړه ژر تر ژره خپلې تورې د نیام څخه را وویستې ، قاسم خپله توره په هوا کې و خوزوله او مخته ولاړ او ددروزاې کنډه یې بیا کلکه کړه. دا دیوه سراغ رسان په څیر دهغه لمړی معرکه وه. د یني چري دغه سپاهې د اغاحسن او قاسم د تورو په کتلو سره وارخطا شو . دهغه په مخ باندې د مرګې زیړې راخپور شوې و . او په چغو او سورو یې پیل وکړ. قاسم دخپلې تورې څوکه دهغه په ورمیږ کیښوده اوشاته یې ټیل واهه او ددیوال سره یې و نښلاوه . قاسم تر ې په ډیر غضب اوقهر سره و پوښتل:« تاولې زمونږ خبرې اوریدلې ......؟ ته څوک یې ؟..... اود چاپه وینا دلته د جاسوسی له پاره راغلې یې ؟»

ددې ځوان ستونې وچ شوې و . هغه توکانې تیرې کړې تر څو خپل حلق تازه کړي. په همدې وخت کې اغا حسن چې دغه ځوان ته یې په پوره غور سره کتل وویل « دا د یني چري د دوویشتم دلګې عسکر دې چې د اسلم خان د قومندانی لاندې جنګیږي.»

د اغا حسن په خبره قاسم خان په ډیرو معنې لرونکو سترګو دهغه په لور وکتل اوبیا یې ددې ځوان څخه وپوښتل : « نوم دې څه دې ؟ »

«تت .....تر.....ترکبا.....ترکباز...» ځوان د ویرې په ترټرې ژبه خپل نوم وواېه. « زمونږ د خبرو د اوریدو له پاره ته دلته چا را استولې یې ؟» قاسم ترې یو ځل بیا وپوښتل.

خو دا ځوان خاموشه پاته و . قاسم د خپلې تورې څوکې ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، دترکباز د سترګو اوښکې راغلې. دهغه د ستونې څخه د حلالیدونکې وزې د اواز په څیر اواز را وت. قاسم ترې یو ځل بیا خپله همغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه تکرار کړه.« ووايه چې تا دلته چا را لیږلې وې ؟» که چیرې را ته یې و نه وایی نو یاد لره چې زه به ستا پښې اولاسونه پرې کړم او په چوک کې به یې ګوذار کړم.»

دویرې څخه د ترکباز رنګ د خزان د پاڼو په څیر ګرزیدلې و ، خوبیا یې هم څه ونه ویل. کیدې شې چې هغه نه غوشتل د چا نوم واخلي. کله چې قاسم وکتل چې ترکباز په اسانۍ سره اقرار نه کوي نواغا حسن ته یې د ترکباز د پښو اولاسونو د تړلو اشاره وکړه.

اغ حسن خپله توره کیښوده او دخپل صندوق څخه یې رسۍ را وویستله او لکه شیبه وروسته ترکباز لاس و پښې تړلې د زمکې په فرش باندې تړلې پروت و. اوس نو اغاحسن او قاسم دهغه تر څنګ ناست و، قاسم ورته وویل :« ګوره ! مونږ ته ووایه چې ته دلته چا را استولې یې. اوکه نه ته پوهیږې چې مونږ به ستا غوښې ټوټې ټوټې کړو » ددې خبرې سره سم قاسم په خپله توره دهغه مټ ورزخمي کړ ، دهغه کمیس و شکید اود اوږې څخه یې وینې را رواني شوې. اوس نو هغه بلکل ویرې اخستې و هغه دخپلې مړینې له ویرې په فریاد او ژړا کې وویل چې:

« زه ..... زه ....اس.....اس .....ودي ....اس ودي ..... اسودي راليږلي وم ..... او زه ....»

په دې وخت کې دکمرې دکړکۍ نه یو غشې راغې او دترکباز په ستوني کې و ننښت. ..... تر یوه وخته پورې خو قاسم او اغاحسن هم په دې و نه پوهیدل چې دا څه وشول. ترکباز په خپلو وینو کې ککړ پروت و. لاس و پښې یې تړلې وې ، اوسترګې یې دخپلو ګاټوسره راوتلې وې. ..... هغه دمړینې په حال کې و. غشي دهغه د ستوني سره یو ځاې ننښتې و اودهغه ساه یې وربنده کړې وه.

خو کله چې قاسم خپل فکر راسم کړ نود برق په څیر یې ټوپ کړ او دکمرې دروازه یې پرانسته او بیرون ووت. اوس نو هغه هلته د بیرکونو تر مخ جوړې شوې برنډې کې منډې وهلې. هغه د عمارت اخرې برخې ته روان و ځکه هلته په چت باندې دختلو له پاره د خټوڅخه زینې جوړې شوې وې. قاسم په ډیره بیړه په زینو باندې ور وخوت. دهغه تر شا اغا حسن هم په منډه کې و خو دواړو شاته نه کتل. هغوې څو ثانیې وروسته دبام سر ته ورختلي وو. خو دلته په راتلو سره هغه نا هیلي شول ، ځکه دترکباز وژونکي دبام هغه بلې لورې ته ټوپ وهلې و او تبنتیدلې و. کله چې قاسم اغا حسن بام ته د راختلو په وخت کې وکوت نور ورغږ یې کړ« منډه کړه ....دلته نه شته ......هغه بلې لورې ته...... د بوټو په لور یې ووینه.... هغه د بام څخه ټوپ وهلې دې.»

قاسم هم په خپله بیرته شاته منډه کړه او د سیلۍ په څیر د عمارت شمال لور ته ورغې خو دلته هم اغا حسن او قاسم ناهیلې شول ، ځکه دښمن د ولکې څخه وتلې و ، قاسم او اغا حسن د فوځ د یوه دلګې سره یوځاې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معسکر شاوخوا ټوله سیمه وکتله خو د ترکباز قاتل داسې غیب شوی و لکه دخره دسره نه چې ښکر غیب وي. دماښاام دلمانځه وروسته چې کله بیرته کمرې ته راغې نو اغا حسن ته یې وویل.

« دترکباز لاش سره دې څه وکړل ؟»

« هغه خو د جاسوسۍ د څانګې مشر بهرام خان له څانه سره یوړ. کوم وخت چې مونوږ د قاتل په لټه کې و نو بهران خان دلته راغلی و اوخپل کار یې تکمیل کړی و ، » اغاحسن ځواب ورکړ او قاسم یو اوږود ...... اووو وکړ.

قاسم ترې یو ځل بیا و پوښتل « ښه ، دا راته ووایه چې ستا په ذهن کې ددی پیښې په اړه څه معلومات را پیدا شو ، اودا چې دا « اسودي » به څوک وي ؟ ځکه ترکباز د مړینې نه مخته د اسودي نوم اخستې و.»

« نه ، ماته په دې اړه کوم خاص معلومات نه شته ،..... کله چې هغه ټک ټک کاوه ...... او آس آس یې وایه نو مافکر کاوه چې هغه به اسلم خان ویل غواړي. خو هغه بیا د اسودي نوم واخست. ..... څرګنده نه ده چې دا اسودي څوک دې ؟ د اغا حسن په مخ باندې دژور فکر کولو اغیز و . قاسم د کوم خیال سره اغا حسن ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« اغا ، ته د اسلم دقومندي لاندې بل کوم سپاهي را وبوله. کیدي شي چې د اسلم تر لاس لاندې وګړي هغه ته د اسودي په نوم غږ وکړي. ځکه چې په عمومي توګه د فوځ عسکر خپلو سالارانو ته دخپلې خوښې نوم ورکوي. داسلم مخ اوخیره هم توره ده ، کیدې شي دهغه د لاس لاندې وګړي د هغه د تور رنګ په خاطر هغه ته اسودي غږ کوي.

د قاسم دخبرو سره اغا حسن یو ټکان وخوړ ، اوپه ستایونکو سترګو یې د قاسم په لور وکتل او ویې ویل: « په خداې چې ته ډیر ذهین انسان یې. ته باید د همدی پټې څانګې مشر اویا شاهی سراغ رسان واوسې.ته بلکل سهي خبره کوې ، داسلم خان دغه نوم دهغه تر لاس لاندې خلکو نه دې ایښې ، بلکه په یوه وخت کې پخپله سلطان هغه د اسودي په نوم یاد کړی و . په دې اساس اسلم خان کله کله دخپل نوم سره د اسودي لقب هم استعمالوي. خو بدې دا ده چې ماته داخبره مخکې ولې په یاد را نغله. په حقیقت کې د قاتل لټون زما دماغ هغه لورې ته متوجه کړې و .» هغه حسن په ډیره څرګنده او ډاګیزه توګه دا خبرې کولې. قاسم خان هم په ډیر عجیب حالت کې ناست و. ځکه یو ډیر مهم سراغ یې موندلې و. هغه لږ څه په ژولې توګه اغا حسن ته وویل.

« اغا ! ...... فکر کوه چې اسلم ددې پیښې څخه خبر نه شي. زه غواړم هغه په کومې ځآنګړې توګه تر خپلې ولکې لاندې راوړم.» د قاسم په خبرو اغا حسن ډیر زیات حیران شو اوویې ویل « غواړې هغه ونیسې ! مقصد دې څه دې ؟ ته په کوم حیثیت په هغه باندې لاس ږدې ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم ته دا احساس پیدا شو چې هغه باید د اغاحسن تر مخه په قاسم باندې د ولکې کولو خبره نه وې کړې ،خو اوس یې خبره د خولې څخه وتلې وه. په دې خاطر یې د درواغو ویلو په ځای هوډ وکړ چې د اغاحسن په څیر مجاهد شخصیت د خپل ځان ملګرې کړي.

« په حقیقت کې زه د سلطان له اړخه په وختي ډول د سراغ رسانۍ له پاره ټاکل شوې یم. ما ته په دې لړ کې ستا کومک ته اړتیا ده. زه د پخوا څخه یو شمیر خلک تر خپلې څارنې لاندې لرم. خو دکوم څرګند ثبوت د نه لرلو په اساس دهغوې پر خلاف لاس نه شم پورته کولی. خو اوس د لمړي ځل له پاره ماته ددې سازشي زنځیر یوه کړۍ تر لاسه شوې ده. په دې خاطر زه غواړم اسلم خان اسودي په ناڅاپې توګه و نیسم.»

دقاسم ددې نوې دندې د اوریدو په اړه اغا حسن ته کومه حیرانتیا پیدا نه شوه. بلکه تر یوه حده پورې خوشحاله شو. بیایې په خندانه توګه قاسم ته وویل. « اسلم خان اسودي ته خو به معلومات ورپه برخه شوی وي چې دهغه رالیږل شوی عسکر دمړینې په وخت کې د اسودي نوم اخست.»

د اغا حسن خبره بلکل په ځای وه. قاسم دیوې لمحې له پاره فکر وکړ اوبیایې وویل. « زما په آند ، تر هغو چې اسلم خان ته دا یقین تر لاسه شوې وی چې زمونږ په لاسوکې د هغه د نیولو له پاره کوم څرګند ثبوت نه شته ، نو هغه به د تیښتې هڅه نه کوي ، او پخوا تر دې چې هغه وتښتي نو زه به یې څټ ورمات کړم»

په همدې وخت کې قاسم د کوم آند په اساس یو ځل بیا وویل : « اغا ! ایا تاته د اسلم خان اسودي د اوسیدو د ځاې په اړه معلوما ت شته.؟»

« مقصد دې څه دې ، ایا نن شپه خو به نه غواړې هغه ونیسي ؟» اغا حسن ورته په پلټونکو سترګو وویل. قاسم ورته د هوکړې په خاطر سر و خوځاوه.« بې شکه چې زه د نیکۍ په کار کې دځنډ کولو قایل نه یم. زه به همدا نن ددې غدار په سر د تندر په څیر راپریوځم ، زه به د هیواد ددې دښمن څخه د قیصر د ټولو جاسوسانو نومونه را باسم.»

اغ حسن په پوره دلچسپۍ سره د قاسم خبرو ته غوږ ایښې و. بیا یې سمدستي وویل:

« سهې ده ، زه هم له تاسره یو ځاې ځم.» « یواځې ته نه بلکه قومندان امیر خان هم له ځانه سره یو ځاې ورو. کیدې شی چې اسلم دفاع وکړی اویا دهغه څه نور ملګرې دهغه د ملاتړ له پاره را و ځغلي.»

ددې خبرو نه وروسته تر ډیره وخته پورې اغا حسن او قاسم په خپل راتولنکې پلان او په مختلفو امورو باندې خبرې اترې وکړې ، ان تر دې چې شپه پخه شوه ، قاسم را پورته شو او ویې ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مونږ به نیمه شپه دخپل پلان دپلي کولو له پاره حرکت کوو .دا ډیره ښه شوه چې تاته داسلم خان دکور لاره اوګودر معلوم دي...... اوس نو ستا په غاړه دا کار هم دي چې امیر خان هم په دغه ټول پلان باندې خبر کړې او په خپل وخت یی له ځانه سره د چونې تر دروازې پورې راوړې.»

قاسم خان ، اغا حسن ته خپله دنده ور وښوله ، دقاسم د هرې خبرې سره اغا حسن د اثبات سر خوځاوه. د ټولو اموراتو د ترسره کولو وروسته ، قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته او خپل کور ته رهي شو.

شپه تر نیمایي زیاته تیره شوې وه. د اورنه په فوځي چونۍ په سیمه کې دافسرانو د اوسیدو دځایو ته نژدې دریږ آس سپاره تر سترګو شول. دا دهغوې افسرانو داوسیدو ځاې و چې کورنۍ یی درلودې. ددې د اوسیدو د ځایو شاتنۍ برخه کې د شاه توتو ګڼې ونې ولاړې وې ، دلته به ټوله ورځ د افسرانو کوچنیانو خپلو ځانو ته شاتوت را ټولول. دغه درې واړه آس سپاره د شاتوتو دې ونو ته راورسیدل او همدلته و دریدل. دلته د ونو سیورې دتیارو په ډیرښت کې کومک کاوه. دا درې واړه دخپلو اسونو څخه را کیوتل او خپل اسونه یی د شاتوت په ونو پورې وتړل. اوس نو دغه درې واړه سیورې د عمارت په لور روان شول.

د عمارتونو په دریم کتار کې لمړنۍ کور د اسلم خان د اوسیدو ځاې و. دغه درې واړه سیورې همغه لورې ته ورغلل. کله چې د اسلم خان کور ته ورنږدې شول نو و دریدل. دا دپښو خښتو څخه جوړ شوې یو کوچنې داوسیدو ځاې و.ددې کور بیرونۍ دروازه دکوڅې په لور خوارلس فته ستره وه ، شاته یی د کور داوسیدو د کوټو دیوالونه وو. دامیر خان سیورې د کور شاته برخې په لور ولاړ. اغاحسن او قاسم ددروازې په لور ور غلل. دینې چرې دغو درې واړو افسرانو خپل مخونه را نغاړلي وو. هغوې د چیتا په څیر په پوره چالاکۍ سره دکور دروازې ته راغلل او دروازې ته یی غوږ ونیوه. هغوې غوښتل دکور دننه کوم اواز واورې ، تر ډیره وخته پورې د دروازې څنګ ته ولاړ و تر څو دکور دننه د حرکت څخه ځانونه خبر کړې. وروسته بیا قاسم په دې ډاډه شو چې اسلم خان اودهغه کورنۍ د خرګوش په خوب ویده دي ، په دې خاطر یی سمدستې د دروازې په سر د ورختلو له پاره ورټوپ کړ ، دهغه وجود په تور رنګه کالیو کې پټ و او په خپله ملا یی دوه عدده خنجرونه تړلي وو. بلې لورې ته یی د تورې خالي نیام را ځوړند و ، ځکه توره قاسم خان په خپله خوله کې نیولې وه. تر شا یی د غشو ستره کڅوړه وه ، قاسم په ډیر احتیاط سره هغه لورې ته ورکوز شو ، اغا حسن هملته په کوڅه کې ولاړ و تر څو د اسلم خان د کور ددړې دپرانستو وروسته ور ننوځي. قاسم خان په ډې احتیاط سره دروازه پرانسته ، او اغا حسن یی دننه رانټویست.

په بل اړخ کې امیرخان هم خپل کمالونه ښوول ،هغه د کور د شا له مخې د ونو په کومک د کربوښي په څیر خپلې پنجې لګولې اود کور چت ته را وښوت. دچت په منځ کې دتللو په ځاې یی دبام په یوې لورې دیوال باندې په پټو پښو لکه دپیشو په څیر تګ کاوه ان تردې چې د کور دبام تر زینو یی ځان راورساوه. هغه ددې ځایه دکور تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګړ په ښه توګه کتلي شو . امیر خان په تر ټول پورته پاټکي باندې غلي کیناست. هغه د همدې ځایه د اغا حسن او قاسم خان د فعالیت څارنه هم کوله.

قاسم او اغا حسن دبیروني دروازې څخه دننه راغلي و، هغوې هم دلته د کور په انګړ کې و ، په انګړ کې د شاتوتو یوه ستره ونه ولاړه وه.ددې ونې سیوري لکه د پیرې په څیر په دیوالو باندې پریوتې و . دسپوږمۍ شپه وه. خوسپوږمۍ خپل ځو منزلونه وهلي و او نزدې و چې د لمر په تعقیب کې دهغې د شفق څخه ور ټوپ کړي. قاسم او اغاحسن مخته ورغلل او برنډې ته ور ننوتل.دلته ډیره تیاره وه او دکوټو دروازې دد ننه څخه تړل شوې وې. قاسم او اغا حسن په بیلو بیلو دروازو باندې غوږون کیښودل تر څو د ددننه څخه کوم اواز و اوري. خو په کوټو کې پوره پوره خاموشي وه. قاسم ته دا کار څه غیر قدرتي ښکاره شو. خوهغه پرې و نه پوهیده. بلاخره یې په دروازې باندې زور وکړ ، خو هغه وخت ډیر حیران شو چې دروازه کونډه شوې نه وه. هغه سمدستي دروازه پرانسته ، اواغا حسن ته یې هم دخپل ځان په لور د راتللو اشاره وکړه. په خپله همدې تیارې خونې ته ور ننوت.

څو لمحې وروسته هغه په خونه کې دننه ور ننوتې و خو کوټې ته و رننوتلو سره سم نزدې و چې په هغه یو افت را پریوځي. په هغه چا د توري داسې دروند ګذار وکړ چې نژدې و سر یې له تنه جدا کړي خو معلومه نه ده چې هغه کوم ځواک و چې قاسم یې ټوپ وهلو ته اړ کړ. قاسم ټوپ کړ اویوې لورې ته ودرید اوپه دې توګه په تیاره کې دپټ دښمن دتورې دغه وژونکي ګذار هسې ولاړ.

اوس نو قاسم ځان سنبال کړې و. هغه د خپل دښمن دتورې بل ګذار دهغه د تورې د پړک په واسطه و کوت اودبیا یې هغه دخپلې تورې په زور تم کړ. اوسپنه د اوسپنې سر و جنګیده او د ټنګ اواز ترې راپیدا شو ،داسې بریښیده چې دښمن یوا ځې نه دې بلکه دهغه بل کوم ملګرې هم دلته شاوخوا کې پټ شوی و. هغه ملګرې یې په اغا حسن باندې یرغل وروستې و ، ددې نه دا را څرګنده شوه چې اسلم خان اودهغه ملګرى لا دپخوا څخه په سنګر کې ناست و .قاسم په همغو تیارو کې ددښمن د تورې ګذار تمباوه. بیا هغه یو ناڅاپه یو بل داو ولوبوو. هغه خپله پښه و غځوله او په زمکه پریوت. اوپه همدې ملاسته کې و خوید او ددښمن پښو ته یې ځآن ورساوه. مقابل لورې غوښتل چې په قاسم د پاسه راپریوځي خو په دې وخت کې قاسم دخپلې تورې څوکه پورته ونیوله ، په دې وخت کې مقابل لورې په قاسم راپریوت خو توره یې په ګیډه کې ولاړه او ترشا یې ووتله. دغه تیاره خونه یوې چغې ولړزوله اودمقابل لورې دګیډې څخه د وینو سیلاب راسر شو. قاسم ددښمن را پرځولو وروسته بیرته پورته شو اوپه بیړه بیرون ووت. خو دلته اغا حسن خپل مقابل لورې دښمن څو لمحې دمخه ختم کړې و. اغاحسن اوقاسم ته د زینو په لور د یوه سیوري دمنډې اواز ترغوږو شو ،اوبیا دلږ ځنډ وروسته دتورو د ټنګار اواز راغې ، داسې معلومه شوه چې امیرخان هم ددښمن سره په ټکر کې لویدلې دې. کله چې اغا حسن او قاسم د زینو په لور ورمنډه کړه ، خو پخوا تر دې چې هغوې په زینو ور وخیژې د زینو څخه د یوه درونډ شي د راپرزیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اواز یې واورید، خو دا کس دقاسم په پښو کې د لويدو سمدستي وروسته بيرته و دريد ، اغا حسن هغه د سپوږمۍ په رڼا کې و پيژانده چې اسلم خان دي. دهغه ځخه توره لويدلې وه اوپخپله د زينو څخه رالويدلې و خو روغ و جوړ و. قاسم خپله توره پورته کړه اوداسلم په ورميږ يې ور کيښوده. اسلم جرءت وکړ اوپه لوړ اواز يې وويل: « څو......څوک ياستئ ؟ اوزما څخه څه غواړئ ؟»

کله چې اسلم اواز راوويست نو قاسم خپلې تورې ته نور هم زور ورکړ او د زمري په څير يې په غړمبار پيل وکړ او ورته يې وويل:

« اسلم خانه ! ته مونږ ډير ښه پيژنې چې مونږ د اسلام او وطن د غدارانو له پاره مرګ ثابتيږو. ته که غواړې څه مراعات تر لاسه کړې نو ستا خير په دې کې دي چې ته بايد هر څه چې درسره وي مونږ ته يې ډاګيزه کړې.»

«څه.......څه درو ته ډاګيزه کړم ؟......ما ....ماته خو څه معلوم نه دي ، که چيرې تاسو ماته څه وويل نو تاسو به پخپله هم خوندی پاته نه شئ. تاسې د يني چري په يوه سالار لاس پورته کړې دې» په دې وخت کې اسلم خان حوصله په ځای کيده.....

قاسم په ناڅاپي توګه د اسلم خان د ورميږ څخه خپله توره را ديخوا کړه ، اسلم په حيرانتياسره د قاسم په لور وکتل ، خو څو لمحې وروسته دهغه دردناکه چيغو ټوله فضا و خيرله. قاسم خپل توره په پوره توګه دهغه د ښې اړخ په ورون کې ور ننويستې وه. د تکليف اوزخم ددرد په خاطر دهغه ستونې نور د چغو څخه چاودېده. کيدې شي چې دهغه چيغې په شاوخو کورنو کې هم اوريدل شوې وي ، اوس نو چې اغاحسن او قاسم څه کول غوښتل بايد سمدلاسه يې تر لاسه کړې وي. امير خان هم تر دې وخته پورې هملته په چت باندې ناست.و. هغه د يوه ښه روزل شوي عسکر په څير خپله مورچه پرې نه ښوده. قاسم د اسلم په ورون کې خپله توره ننويستې وه خو بيرته يې و نه ويستله. اسلم دتکليف د زوره چغې او سورې وهلې. خواغا حسن ورمخته شو اودهغه په خوله يې لاس کيښود اوخوله يې وربنده کړه. قاسم د يوه وينه تويونکې انسان په څير د اسلم خان په سترګو کې ورکيوت او ورته يې وويل:

«اسلم خانه ! د ژوند څخه ډير ارزښتناک بل کوم څيز نه شته. په ځانګړې توګه ستا په څير غدارانو ته. اوس کې ته غواړې ژوندې پاته شې نوريښتيا ريښتيا ووايه چې ستا راليږل شوي کس ولې زمونږ خبرې اوريدلې.؟...... دا راته هم ووايه چې د ابوجعفر سره دې اړيکې تر کومه ځايه دي ؟ .... اوپه يني چري کې ستا نه اخوا نور څومره کسان د قيصر جاسوسان دي. ؟..... اوياد ساته ، چې نورې چغې و نه وهې ، او که نه زه به دې غوږونه در پرې کړم.
«

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم په خبرو کې ډېره زياته سفاکي او بې دردي وه. اسلم خو پرېږده چې اغا حسن هم د قاسم په خبرو باندې لړزيده . اغاحسن دقاسم په اشارې سره د اسلم دخولې نه لاس لرې کړ، اسلم د قاسم د سفاکۍ څخه دومره ويريدلې و چې ډېرو سختو دردونو سره سره يې بيا هم ژبه و دروله. دقاسم دبيا پوښتنې په اړه هغه د طوطی په څير په خبرو پيل وکړ. هغه ووېل چې په حقيقت کې ابو جعفر د قيصر جاسوس دې اودعثماني سلطنت د تباه کولو په خاطر دلته د تيرو شلو کالو څخه ميشت شوې د ې. هغه دا هم ووېل چې ابوجعفر په ينې چرې کې هم دخپلو جاسوسانو جال خپور کړې دې. خو هغه په ينې چرې کې دموجوده جاسوسانو نوم او ادرس و نه وېلې. هغه ديوه سالار نوم واخست چې څټ يې ځوړند شو ، داسې معلوميده چې هغه بې هوشه شوې وي ،په همدې وخت کې امير خان د چت څخه په مرموزه توګه دوې ته ووېل چې « تر څنګ کور کې څه حرکت تر سترګو کيږي ، ،تاسې په بيړه خپل کار تر سره کړئ»

قاسم په مايوسۍ سره د اسلم په لورو وکتل او د لړځنډ وروسته يې خپله توره دهغه د ورانه څخه را وويستله. اسلم د بې هوشۍ په حال کې په زمکه ترپيده .خو سترګې يې پرانه نستې ، قاسم ، اسلم په همغه ځاې کې پريښود . او اغا حسن ته يې د پورته ختلو او د اميرخان سره دخبرو له پاره ور ولیږه ، خو پخپله هغه بلې بندې خونې ته ورغې. دقاسم په آند چې دلته د اسلم ښځه بنده پاته وه. هغه دروازې ته ور ورسيد اودروازه يې ور ټيل وهله. قاسم هملته پرته ډيوه رڼا کړه او دبرنډې په ديوال کې يې پروت مشال هم روښانه کړ ، اوس نو مشال په لاس قاسم بندې دروازې ته ودريد اود هغې د پرانستلو هڅه يې کوله. د لږڅه هڅې وروسته دروازه په يوه کړک سره پرانستل شوه خو هغه ته کمرې ته ور ننوتل په نصيب نه شول ، معلومه نه ده چې د زينو سره پروت بې هوشه اسلم کله په هوش کې راغلې و او په زمکه باندې په ښويدو ښويدو کله د قاسم تر شا را رسيدلې و ،اوس نو دهغه په لاسو کې يو اوږود خنجر د ورايه ځليده. کله چې قاسم د دروازې پټې ورماتې کړې نو اسلم هغه نيمه دړه را پورته کړه او په قاسم يې د تورې درونډ ګذار وکړ ، قاسم بلکل په همغه اخرې لحمې کې د شا له خوا اواز واوريد اوپه بيړه را وګرزيد. خو اوس ډير ناوخته شوې و د اسلم خان خنجر د قاسم په ښې اوږې باندې راپريوتې و اودهغې دغوښې دپرې کولو ورسته بلې لورې ته وتلې و. په دې توګه اسلم خان د خپل زخم بدله واخستله. قاسم په زوره زګيروې وکړ. خو په خپل ځاې باندې ثابت قدمه پاته شو، مشال دهغه د لاسو څخه ولويدخو تر اوسه پورې يې رڼا خپروله. قاسم دخپل زخم هيڅ پروا و نه کړه او په پوره زور سره يې خپله توره راخلاصه کړه او داسلم سر يې د تنې څخه جدا او دکوټې منځ کې ور وغورځاوه. دمشال رڼا تر ډيره پورې دننه کوټه روښانه کړې وه. داسلم پرې کړل شوې سر د کمرې په صحن کې رغړيده. اوبيا په هغه بله خونه کې ښځينه اواز تر غوږو شو. دا د اسلم دښځې چغې وې.

قاسم رالويدلې مشال بيا راواخست. او کمرې ته دننه ور ننوت. هغه د رڼا په مرسته وکتل چې هلته يوه ښځه ناسته ده، ټول وجود يې د ويرې نه ريږديږي ،دهغې په پښو کې يوه تيزه توره هم پرته ده. داسې معلوميده چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره اسلم خپلې ښځې ته د خپل ځان د دفاع له پاره ورکړې وه. خو هغې ښځې دخپلې کمزورتیا په اساس هغه استعمال نه کړاي شوه. او د ویرې نه یې لاندې غورځولې وه. د اسلم ښځې چې کله د خپل میړه پرې کړل شوې سر وکوت نو خپل ذهني توازن یې له لاسه ورکړ ،هغې په راوتلو سترګو تر ډېره پورې نقاب پوشه قاسم ته کتل اوبیا یې یو ناڅاپه په پښو کې پرته توره را پورته کړه او د یوې پاګل وحشي حیوان په څیر یې په قاسم باندې حمله وکړه. قاسم څو قدمه شاته شو او بیا ددې ناروزلې ښځې د تورې ګذار په خپله توره باندې تم کړ ، دهغې ښځې توره دهغې له لاسه ولویده او د دیوال سره ولګیده. په همدې وخت کې د بیر ون څخه د منډې اواز راغې ،دا اغا حسن چې قاسم ته یې ویل چې څو کسه وسله وال کسان غواړې دغه کور د مخې له لورې تر کلابندۍ لاندې راولې. قاسم ددې خبرې په اوریدو سره د برق په څیر بیرون ته ور ودنګل اود درې درې زینې خیزونو په وهلو سره د کور بام ته ورسید. اغا حسن یې هم تر شا په منډو و. امیر خان لا د پخوا څخه هلته په چت باندې موجود و . هغه د عسکري پوهې څخه په ګټې اخستو سره مخکې دمخکې یوه رسۍ دلاندې کیوتلو له پاره دکور شاته غوځولې وه. تر ټولو دمخه اغا حسن لاندې کیوت ، ....بیا قاسم او په اخر کې امیر خان هم لاندې را کیوت. اوس نو هغوې بلکل خوندي و. درې واړه په ډېره محتاطه توګه د شاتوت د ونو سیورې ته راغلل او پخوا ددې څخه چې هغه وسلوال کسان دې کورته را ننوځې د یني چرې دغه درې واړه سالارانو خپل کار تکمیل کړې و او د فوځې چونۍ د سیمې څخه وتلي و.

سهار د اورنه په خلکو کې عجیبه عجیبه خبرې کیدې. هرې لورې ته حیرانتیا خپره شوې وه. خلکو په ځاې ځاې کې د شپې د پیښې شوې پیښې په اړه خبرې کولې ، ځکه په یوه ورځ کې د یني چرې په عسکرۍ چونۍ کې څلور کسان وژل شوي وی ، دهر چا په ژبه همدا خبره وه چې د قیصر جاسوسان په اورنه کې را خپاره شوي دي.

خو قاسم په بل کوم فکر کې و. دهغه سره ډیر کم وخت و ، خو تر مخ یې کارونه انبارونه وو. په دې وخت کې هغه د بغدادي دروازې ترخنګ ګرزیده را ګرزیده. ځکه ابوجعفر همدلته اوسیده. اوس ورځ وه خوهغه دا ځاې یواځې په دې خاطر کوت چې په راتلونکې ګام اخستو کې ورته اسانتیاوې پیدا شي، بازار کې هم پوره ګڼه ګونه وه. خلکو ترکې خولۍ په سر کړې وې او درانه کالی یې اخستې و ، ټول په خپل کاروباري ژوند کې نښتې وو. قاسم په کرار کرار په بازار کې ګرزیده. خو یواځې یو څوکسان د پرونبو پیښو په اړه په خپلو منځو کې خبرې اترې کولې. قاسم عربی کالی په تن کړی و چې کمیس یې تر پښو پورې را غځیدلې و ،په سر یې حجازی لونګۍ تړلې وه ، هغه د بازار د غوغا څخه بې پروا د بغدادي دروازې په لور وروان و. هغه غوښتل د بغدادي دروازې جامع جومات ته ورشي. هغه د بغدادي دروازې جومات ته ور ګرزیدونکې و چې په دې وخت کې یې سترګې د مارسی په ځوان کوچوان باندې ولګیدې. دمارسي کوچوان په بازار کې د څه اړینو شیانو د اخستلو له پاره راغلې و ، هغه غوښتل د مارسی کوچوان (اکبر) سره ووینې ، کله چې د اکبر لورې ته ورنژدې شو نو اکبر هغه وپیژانده

(c) ketabton.com: The Digital Library

« او.... صاحبه ته !.....ته دلته څه کوي ؟..... مارسي ستا ډېره ستاینه کوي ، نن خو زمونږ کورته هغه راغلې دي..... هغه زما دمشرې مالکې دوست دې.......هغه د چوغې خاوند ....؟

داسې ډاګیزه شوه چې اکبر د قاسم ستونزه اسانه کړه. هغه چې د چا لټون کاوه هغه پخپله د قاسم مخې ته راغې. قاسم سمدستې د اکبر څخه وپوښتل.

« څوک ؟..ابوجعفر ؟»

« هو ! هماغه ابوجعفر..... دنیلا ستګرو خاوند ..»

کله چې اکبر ورته د نیلا ستګرو خاوند وویل نو د قاسم ذهن بیا په را وڅرخید.د نیلا ستګرو خاوند عرب اوسیدونکې ، ابوجعفر به تل دقاسم په زړه کې را ټکیده. قاسم سمدستې پریکړه وکړه چې هغه به مارسی ته یو پیغام استوي ، په همدې خاطر یې اکبر ته وویل :

« زه تاته یو لیک درکوم. ایا ته یې په سهي توګه خپلې کوچنۍ مالکې ته ور رسولې شې ؟« هو ! بلکل ، زه به لیک هرو مرو کوچنۍ مالکې ته ور سپارم.»

د مارسي کوچوان دخپل عمر نه زیات چالاکه و. خو اوس قاسم ته ستونزه راپیدا شوه ، څکه هغه غوښتل په بازار کې دخط د لیکلو کوم ځاې پیدا کړې ، هغه فکر وکړ چې دکوم سراې د منشي د کاغذ او قلم څخه باید کار واخلي. په دې خاطر هغه د مارسی دکوچوان سره یوځاې د یوه سراې په لټه کې روان شو. په بازار کې پوره ګڼه ګوڼه وه. خلک په پښو تلل راتلل، خویوشمیر خلک په خرو اواسونو سپاره په بازار کې ګرزیدل. دهرشې اوهر ډول وسایلو څخه دوکانونه ډک و ، ښځه او نر ټول په پیرلو او پیریدلو کې مصروف و. دا د اورنه تر ټولو ستر بازار و. دا د بغدادی دروازې څخه پیلیده او دښار تر منځه پورې رسیده. قاسم او اکبر د سراې د لټون له پاره ان د بغدادي دروازې تر چوکه پورې را ورسیدل ، قاسم د اکبر د وینا په اساس په یوه ځاې کې تم شو ، دا ډېر ستر او ښایسته سراې و ، قاسم اکبر له ځانه سره واخست او سراې ته ور ننوتل. د سراې د عمارت په کتلو سره حیران پاته و ، دا تیرو څخه جوړشوې یو ډېر ښکلې عمارت و ، قاسم دعمارت له منځه تیر شواو د استقبالیه میز په لور ورغې ، هلته یو دپوخ عمر سړې دهغوې ښه راغلاست وکړ ، قاسم ورته د کیناستو سره سم خپله خبره وکړه. هغه پوخ عمري سړي سمدستي کاغذ او قلم د قاسم تر مخ کیښوول تر څنګ یې د قلم رنګ هم رامخته کړ. قاسم خان قلم او کاغذ راواخست او مارسي ته یې ولیکل:

«نن یوځل بیا عقاب ستا په انګړ کې دې ، پخوا له دې چې هغه ستا د کیناستو ځاې زیانمن کړي دهغه عزایم ځانته ډاګیزه کړه ، د ستورو د چال چلند په اساس نن ورځ زمونږ له پاره ډېره غوره ورځ ده. د چمن د مرغانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاره د دې عقاب خطر کمیدونکې دې. امید دې چې د شاهین تر راتلوپورې به دغه عقاب دکوم ښکاری ښکار وګرځي. خو دهغه په تګ راتګ باندې ، په ځانګړې توګه نن ورځ ځانګړې ځارنه په کار ده ، والسلام»

دا د رازه ډکه لیکنه وه. خو مارسی ذهینه نجلۍ وه ، هغه ته ددې مسئلې ډاګیزه کول ستونزمن کار نه و، قاسم مارسي ته لیکلی دغه لیک را تاو کړ اوبیا اکبر ته ورکړ. اکبرپه دې و پوهیده چې کار پوره شوی دی ، نو سمدستي د تللو له پاره تیار شو. خو قاسم یوځل بیا هغه تم کړ. په چوترې باندې ناست دغه پوخ عمری سړې چې د قاسم دا لیک یې دخپلو عینکو لاندې کوت ، حیران پاته و. ځکه د قاسم د لیک مضمون ډیر عجیب و. که چیرې لیک د مارتها اویا ابوجعفر لاسو ته هم ورغلې وې نوبیا یې هم راز ترې نه شو پیدا کولې. قاسم تر اوسه پورې د یوه ډیر پوه سراغ رسان په څیر خپل ځان ثابت کړې و. هغه اکبر ته وویل:

«ګوره اکبره ! .....خپلې مالکې ته دې ووایه چې ددې لیک ځواب به همدا نن راکوي اوهغه هم ژر تر ژره...... اکبره ! ته په خپله د خپلې مالکې ځواب ماته راوړه. زه به نن ماسپښین ستا د راتلو انتظار کوم.... هلته د لاله شاهین دیادګار تر څنګ.....»

د قاسم د هدایاتو د اوریدو سره سم اکبر خپل سر د درنښت په خاطر و خوځاوه. هغه ولاړ اوقاسم هم پرېښود چې ژر تر ژره ولاړ شی. له یوې خوا قاسم اکبر د مارسي دکور په لور ولیږه خو دبله اړخه یی اراده وکړه چې هغه به په خپله د ابوجعفر د څارنې له پاره د مارتها تر کوره ورځي. خو اوس هغه داکبر د بیرته راستنیدو انتظار کاوه. کله چې اکبر د سراې د منشي څخه ووت نو قاسم هم د منشی شکریه ادا کړه او بیرون وتلو له پاره را پورته شو. هغه د سراې څخه د را وتلو په حال کې و چې په دې وخت کې یی سراې ته د یوه اجنبي په را ننوتلو سترګې ولګیدې. دا سړې دخپل شکل اوصورت څخه د هنګرې عیسایی معلومیده ، اوهمدا خبره وه چې قاسم یی دهغه لورې ته متوجه کړې و .دا اجنبي مسافر و اودهغه په شا بار کړل شوې سامان ددې ګواه و چې هغه همدا اوس اوس اورنه ته را ننوتې و ، پخوا ددې څخه چې قاسم دهغه په اړه څه نور فکر کړې واې ، اجنبي بلکل د قاسم سره نژدې تیر شو ،خو تم شو او په ډیر معصومیت سره یی دقاسم څخه و پوښتل.

«ایا دا سراې دې ؟»

د اجنبي د لهجې څخه د قاسم ګمان په یقین بدل شو. دا رېښتیا هم دهنګرې اروپایی اوسیدونکې و ، د قاسم په څیر سراغ رسان د هنګرې ددې اوسیدونکې پوښتنه غنیمت وګڼله اوپه مکمله توګه دهغه اجنبي په لور متوجه شو.

« هو ! تاسې دکومه ځایه راغلي یاست ؟..... ایا ته د سراې په لټون پسې یې ؟» قاسم اجنبي ته دځواب ورکولو په ځاې په عامه توګه ترې وپوښتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! زه دهنګرى ځخه راغلي يم ، او همدا اوس دې ښار ته رانوتم.» د اجنبي په خبرو کې بلکل سادګي وه ، هغه د شکل او صورت نه د قیصر جاسوس اویا د عیسایي فوځ سپاهي نه معلومیده. دهغه په مخ ساده شانته خندا وه اود سترګو شاوخوا يې توري حلقې وې. دهغه سترګې هم داروپایي خلکو په څیر شني شانته وې. دهغه په کتلو سره دقاسم اعصاب ارام شوې و. هغه په دې فکر کې شو چې دا شخص خطرناکه نه دې. دهغه لهجه ، خبرې او قواره د جاسوس په څیر نه معلومیده. کیدې شی چې دا کوم سوداګر اویا سیل کونکې وي ، په همدې خاطر قاسم د زړه له کومې د تللو پریکړه وکړه، خو دخپلو معلوماتو په خاطر يې داجنبي ځخه اخري پوښتنه وکړه. هغه دهغې دمخه يې اجنبی ته وویل:

« هو !دا سراې دې او ډير ښه سراې دې.... ته را ته سوداګر معلوميږې.» د قاسم په استفهامیه لهجه ورته وویل:

هغه سړي وخندل. او خپل سر يې د نفې په خاطر و خوځاوه.« نه ، نه ، ماته سوداګر مه وايه. زه د دنیا د اخستلو له پاره نه يم راغلي ، او نه يې د پلورلو له پاره راغلي يم. زه خو په دې خاطر را وتلې يم تر څو خلک وپوهوم چې د دنیا پیرل اوپیرودل بندکړئ ،ژوند ډیر لنډ دې اودغه لنډ ژوند په پیرلو اوپیردلو باندې له لاسه مه ورکوئ.»

قاسم یو ناڅاپه د اجنبی په خبرو کې دلچسپي واخسته. هغه اجنبي ته په مسکا وویل چې:

« ستا د سوداګرئ خبره سهي ده. خو د ژوند د لنډون خبره دې غلطه ده. ژوند به ولي مختصر وي ، ژوند خو ډیر اوږود دې. لمړې په دې دنیا کې ژوند کول په کار دي اوبیا هغې دینا کې. دمرګ ملايکه خو یوازې دانسان بدن لمسوي ،..... هغه د روح دمرکز ځخه لرې اوسي.....»

اجنبي د قاسم خبرې په پرانستو سترګو اوریدې. بیا يې په بیړه دخپلې شا ځخه سامان را ښکته کړ ، او د قاسم سره ورغاړې وت. « واه ! زه څومره خوش نصیبه يم ، په اورنه کې د لمړي قدم د ایښودو سره سم زه د یوه ډیر مناسب انسان سره مخ شوې يم. تا د ژوند په اړه ډيره ښه خبره وکړه..... دا ډیره ستره خبره ده. ايا ته خو به حکیم نه يې ؟»

د اجنبی په خبرو قاسم وخندل او ورته يې وویل « نه !دروند ه میلمه ، دا دومره ستره خبره نه ده. دا خو عامه خبره ده .دا خبره خو تاته د مسلمانانو یو کوچني ماشوم هم کولې شی.»

اوس نو اجنبي د پخوا ځخه هم ډیر حیران پاته شو.

« ایا ریښتیا هم دمسلمانانو کوم کوچني ماشوم دا خبره همداسې کولې شي ؟»

« هو ! یو کوچني ماشوم هم !» قاسم ورته په خندا کې ځواب ورکړ. اوس نو هغه دغه اجنبي کوم خبطي وګڼې ګانه. ځکه هغه وکتل چې اجنبي خلا ته ګوری او د خپل ځان سره خبرې کوي. اجنبي ویل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ددې مقصد دا شو چې د مذهب سره هم د کائناتو په اړه د ستونزمنو پوښتنو ځوابونه شته. ما خو دا فکر کاوه چې مذهب د يو څو کسو پوهو خلکو د لوبو وسيله ده ..... که چيرې مسلمان په مرګ قايل نه وي نو په يقيني توګه به دهغو سره د انسان دموخو له پاره اعلې او برتر شعور شتون ولرى ..... ددې مقصد خو دادې چې زه بلکل سهى لورې ته راغلې يم .....هو ! زه بلکل سهي ځاې ته راغلې يم. اوس به زه د تندې احساس نه کوم ، اى اربانه ! تا واوريدل چې زه سهي ځاې ته راغلې يم.»

د اجنبي ددې خبرو د اوريدو سره دقاسم دلچسپي نوره هم زياته شوه. خو دهغه سره دوخت کمښت و. ځکه هغه غوښتل د ابوجعفر د نيولو له پاره پلان جوړ کړي. په دې خاطر ددې نه زيات د پاته کيدو جوګه نه و. هماغه و چې داجنبى څخه يې رخصت واخست او روان شو. خو اجنبى هغه له لاسه و نيوه « ته چيرې ځې ،.....را څه لما سره راشه. زه يو اجنبى يم ، ماته لاره و ښيه ، ته ماته ډير نيک انسان معلوم شوې.»

قام ودريد او په ډير متانت سره يې اجنبي ته وويل:« درونده ! زه خو اوس له تاسره نه شم تم کيدې ، خو ته همدلته په سراې کې اوسه زه به ستا دکتلو له پاره يو ځل بيا راځم ....خو تا ماته خپل نوم او دلته اورنه د راتلو مقصد و نه وايه. نو که ته په دې اړه څه ونه وايې نو زما او ستا تر منځه به دغه بيګانګې څنګه له منځه ولاړه شي.؟

اجنبي په ډيره ټيټه لهجه وويل« زه ښنه غواړم چې ماتاته خپل نوم و نه ښود. زما نوم «اربا ن» دې ، د هنګرې اوسيدونکې يم اوهمدا اوس اوس د قسطنطنيې څخه دلته اورنه ته راغلې يم ، زه کوم ځآنګړې کار نه کوم خو داوسپنې د ويلې کولو په کار کې پوره مهارت لرم ..... اوسپنه زما په لاسو کې ويلې کيږې ... په دې خاطر ما دکسب له اړخه ددې وخت داود وګڼه.»

اوس نو قاسم په خلاصو سترګو اربان ته کتل ، قاسم په پوره جوش او ولولې سره اربان د لاسو ونيو او په ډيره مينه يې ورته وويل:

درونده اربانه ! ته دلته زمونږ معزز ميلمه يې. ته همدلته په سراې کې اوسه. ستا ټول مصرف به زه ورکړم ، خواوس زه په بيړه کې يم سبابه څه وخت ستا په خدمت کې حاضر شم.

قاسم په معذرت سره داربان څخه رخصت واخيست. او دسرايه راووت. اوس نودهغه مخ د سلطاني قصر په لور و. ځکه هلته د امرانو د اوسيدو ځايونه و. هغه غوښتل د سلطان دقصر شاتنى برخې ته د ابوجعفر دځارنې له پاره ور وځغلي ، اوغوښتل يې چې دمارتها تر دروازې ور ورسيږې.اوبيا دځارنې له پاره بايد يو داسې ځاې و ټاکي چې دهغه ځايه دابوجعفر په تلو راتلو باندې ځارنه وکولې شي. خو هغه ته د مارتها د دروازې پورې د ورتلو اړتيا پيدا نه شوه.ځکه هغه د لرې څخه دمارسى کوچوان وکوت. ځکه قاسم لړه شيبه مخته همد ې کوچوان ته دمارسى په نوم يو ليک ورکړې و ، قاسم فکر وکړ چې دهمدې کوڅې په سرکې په اکبر باندې ورغږ کړي .....بيا هغه يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریکړه وکړه اوهمغې لورې ته روان شو په کومې چې اکبر روان و . هغه څو کوځې داکبر تر شاولاړ اوبیا په یو موړ کې را وګرزید ، ویې کتل چې اکبر د ښار دننه سړک لورې ته روان دې. په دې خاطر یې په هغه ورغږ کړ. اکبر د غږ سره سم و درید کله یې چې شاته وکتل نو خوله یې دحیرانتیا څخه وازه پاته شوه . هغه په ډیره بیړه د قاسم لورې ته راغې ،قاسم دهغه سره دغیرمعمولی یوځاې کیدو په ځاې دمعمول مطابق په لاره دتلو په وخت کې دیو ځاې کیدو پریکړه وکړه. د لږ څه وخت وروسته قاسم او اکبر یوځاې په لاره روان و . اکبر لکه د طوطي په څیر په خبرو لګیاو.

«نن زما مالکه ډیره خوشاله وه. ستا دلیک نه وروسته یې دخوشحالۍ نه ټوپونه وهل ، خو بیا پوه نه شوم چې ولې زما مالکې د مشرې مالکې اودهغې د میلمه دخبرو داوریدو له پاره کړکۍ ته ورغله اوهملته ورته ولاړه وه اوغوږ یې ورته ایښودې. مالکې مې ماته هم وویل چې دهغوې خبرې واورم ......نن مالکه ډیره خوشحاله ده ، صاحبه ! ما ددې نه مخته هیڅکله هم هغه دومره خوشحاله نه وه کتلې.»

اکبر تر اوسه پورې خبرې کولې. خو قاسم دهغه خبرې غوڅې کړې او ورته یې وویل چې « ایا تا هم د ابوجعفر او مارتها خبرې واوریدې ؟

«هو !» اکبر په لنډه ورته وویل:

قاسم ترې بیا وپوښتل : « هغوې څه ویل ؟»

اکبر تندې را ګونج کړ او د لږ فکر نه وروسته یې وویل « هغوې دواړو په یني چرې کې د راپورته شوو پیښو په اړه خبرې کولې، ابوجعفر ورته ویل چې دا کار د شاهي سراغ رسان کړنه ده. .....اومارتها ، یاد ساته چې دا شاهي سراغ رسان ډیر زیات خطر ناکه او چالاکه انسان دې...... ما هغه کتلې دې. دهغه وجود د اسپ د وجود په څیر او دپړانګ په څیر سترګې ، او د ګیدړې په څیر تیزدماغ لری.

اکبر همدومره وویل اوبیا خاموشه پاته شو. قاسم ترې یو ځل بیا په پلټونکې لهجې سره و پوښتل.

« بس !......ایا همدومره څه دې اوریدلې و یا نور څه دې هم ؟»

اکبر یوځل بیا وویل :« ابوجعفر د شهزاده علاوالدین سره د کتلو خبره هم کوله. هغه مارتها ته داخبره کوله چې شهزاده دهغه په لاسو کې دې او دا چې مارتها ته په دې اړه د ویریدو اړتیا نه شته. هغه په ډیره ټیټه توګه دا خبرې کولې. داسې کومه کومه خبره به ترې را وتله ، خو زما مالکه ټوله ورځ هلته د کړکۍ سره سر یو ځاې کړې و ، ولاړه وه اودهغوې خبرې یې اوریدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم له پاره همدومره خبره کافي وه. هغه په تلو تلو کې اخرى پوښتنه وکړه. « ايا ابوجعفر تر اوسه هم هملته دې ».

« نه ، هغه لږ څه دمخه دهغه ځآيه را ووت. خو دا راته ډاګيزه نه شوه چې هغه چيرې ولاړ ، کيدې شي چې زما مالکې ته په دې اړه معلومات وي.»

قاسم د تلو تلو په وخت کې يو ناڅاپه و درېد. هغه چې د اکبر څخه څه غوښتل و پوښتي ، هغه يې پوښتلي و. اوس نو هغه ته د اکبر سره يو ځاې په کوڅو کې تګ مناسب نه ښکاريده. په ډېره مينه يې اکبر ته دوه درې اشرفۍ په لاسو کې کيښودې ، هغه يې په اوږه باندې و ټپاوه. او پخپله په يوې بلې لورې ولاړ. هغه په لاره کې په همدې فکرونو کې ډوب و چې دابوجعفر په غداريدو کې خو هيڅ شک پاته نه شو. دهغه په ذهن کې يو ځل بيا دهغه نيلې سترګې را ځليدې. هغه په دې ډاډمن شوې و چې ابوجعفر د عثماني سلطنت له پاره يو خطرناک جاسوس او مهمه مهره ده. خو دهغه په ذهن کې را ټوکيدونکې دغه خيال تر اوسه پورې يوه مفروضه وه. هغه دا انګيرله چې ابوجعفر د يوه عربي په ځاې يو اروپايي اوسيدونکې دې هغه غوښتل چې د ابوجعفر اصلي بڼه را برسيره کړي. خو ددې ويرې چې بغاوت په هروخت کې شوني دې چې په ټولو ځايو کې سر راپورته کړي ،خپلې پلټنې ته يې ددوام ورکولو په ځاې پريکړه وکړه چې ابوجعفر ته ددې نه زيات وخت ورنه کړي او لاس پرې پورته کړي او په خپله ولکه کې يې راوړي . په همدې خاطر يې په ډېره بيړه ځان د پټې محکمې مشر بهرام خان ته ورساوه ، ځکه هغه ته ددې کار د ترسره کولو له پاره يوه ډله عسکرو ته اړتيا وه. تر څو دسلطان له اړخه ورکړل شوي خصوصي اختيارات استعمال کړي او ابوجعفر په رڼا ورځ و نيسي اوبندې يې کړي.

دهغه دغه نيۍ ورځ ډېره مصروفه تيره شوه، هغه ته ماسپښين ناوخته دمارسي پيغام هم رارسيدونکې و. په دې خاطر هغه بايد د لاله شاهين يادګار ته ورغلې وې. او همدا نن ورځ يې د ابوجعفر په څير د يوه ځواکمن او بانفوذه وګړې د نيولو پلان هم درلود تر څو دهغې له لارې د سازشونو ټولې کړۍ راو سپړي. هغه د سهاره تر اوسه پورې پيدل روان و. خو اوس ورته د يوې وسله والې ډلې اړتيا پيدا شوې وه. ترڅنګ يې دخپل ځان له پاره ديوه بهترين آس اړتيا هم. هغه ددې کار د ترسره کولو له پاره دخپل ځان سره د بهران خان رايوځاې کول مناسب وګڼل. هغه نيغ دسلطاني قصر ترڅنګ د سرکاري دفترونو دعمارت په لور ورغې ،ځکه هغه کولې شو دبهرام خان سره همدلته ووينې.

دبهرام خان څنګ ته د رسيدو سره سم هغه ورته خپله مدعا وويله. خو بهرام خان داسې خيز وواهه لکه لړم چې په کو خاص ځاې کې ټک ورکړې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا ته څه وایی ؟ مونږ څنګه کولې شو دابوجعفر په څیر شخصیت و نیسو .؟ هغه خو دامراو د ډلې څخه دې. او د سلطاني قصر سره نیغ په نیغه اړیکې لري.»

قاسم خان د بهرام خان خبرې واوریدې او خوله یې را جوړه کړه ، لږ څه په قهر یې وویل « که هغه د سلطاني قصر سره اړیکی لری ، نو څه وشول. دا خو پخپله د معظم سلطان حکم دې چې هر هغه څوک پرته له ویرې ونیسئ چې اړیکې یې دغدارانو سره ثابتې شي. زه به د ابوجعفر دنیولو پرته ارام کینمم. دا به زما په دنده کې زما غفلت وي ،دقیصر جاسوس به زمونږ تر سترګو ګرځي را ګرځي او مونږ ورته هیڅ هم ونه ویلې شو. دا به څه ډول شوني وي ..؟»

بهرام د ابوجعفر د نیولو په لاره کې خنډ و. ځکه هغه ددومره سترې خطرې بار په غاړه نه شو اخستې. چالاکه ابوجعفر دخپلو غوره مالیو په اساس د شهزاده علاوالدین نه علاوه د سلطنت نور ډیر مسؤلین هم په خپلو لاسو کې لوبول. بهرام داسې انګیرله چې د ابوجعفر په نیولو سره به شهزادګان ،ستر ستر وزیران او امران دهغه د ملاتړ له پاره په خوزښت راشي ، هغه د لږ څه فکر کولو وروسته قاسم ته وویل:

« قاسم بن هشامه ! زه له تاسره د ابوجعفر په څیر د شاطر انسان دنیولو له پاره نه شم تلاې. ځکه که ما ابوجعفر و نیوه نو شهزاده علاوالدین به زما په لاسو کې زنځیرونه واچوی..»

اوس نو قاسم په هغه څه پښیمانه ښکاریده چې سلطان یې دده په اړه د هدایاتو د ورکولو څخه منه کړې و. هغه ته دسلطانی دماغ د لرلید اوباریک بینۍ په اړه اوس معلومات تر لاسه شو. هغه داسې انګیرله چې سلطان به یواځې یو سپاهي وي خو اوس ورته د ډاګیزه شوې وه چې هغه یواځې یو سپاهې نه بلکه یو ډیر پوه او د سترو تجربو خاوند دې. هغه ته د خپلې عاقبت نا اندیشۍ په اړه احساس کیده. ځکه که نن سلطان بهرام ته حکم کړې وې نو بیا به دا ستونزه نه رامخته کیده. خو په هر صورت هغه داخري حربې په توګه بهرام ته وویل :

« بهرام خانه ! سلطان ستا په شتون کې زه د ټول دربار تر مخه شاهي سراغ رسان ټاکلې یم ، په دې اساس زه تاته حکم کوم چې دابوجعفر په نیولو کې زما سره مرسته وکړه.»

اوس نو بهرام خپل تخرګونه ګرول. ځکه دا ریښتیا و ، کله چې سلطان قاسم د شاهي سراغ رسان په څیر ټاکه نو بهرام خان هم هلته موجود و. خو اوس بهرام خان په دې خاطر وړاندې وروسته کیده چې سلطان ورته په ځآنګړې توګه کوم حکم نه و صادر کړې. څنګه چې قاسم بهرام ته دسلطان دحکم په اړه وویل نوبهرام یو رامات شو او په مړاوې لهجه یې وویل.

« قاسم بن هشامه ! سهي ده ..... زه ستا په مسؤلیت ددې کار کولو له پاره تیار یم. خو یاد ساته چې که شهزاده علاوالدین ماته حکم وکړ نوزه ابوجعفر سمدستي پریږدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د بهرام خان دومره څه هم د ځان له پاره غنیمت وګڼل. او ویې ویل:

«سهي ده ، د شهزاده علاوالدین د وینا په اساس ته ابو جعفر بیرته پرېږده.»

ددې وروسته قاسم خان او بهرام خان د ابوجعفر د نیولو له پاره په پلان باندې خبرې اترې پیل کړې ، ان تر دې چې ماسپښین پیل شو. قاسم خان د بهرام خان سره د پلان د جوړولو وروسته دبرق په څیر راووت او د کرایې د اسونو د اخور په لور ولاړ او د لاله شاهین دیادګار پورې د تللو له پاره یې یو آس کرایه کړ. دماسپښین دکیوتو تر مخه هغه دیادګار دروازې ته رسیدلې و. خو د ژمنه کړل شوي وخت نه لږ څه وروسته رسیدلې و. کله چې دروازې ته ورننوت نو اکبر یې تر سترګو شو. هغه دابنوس د ونو سره نژدې په یوه مات دیوال باندې د پاسه ناست و. اکبر هم ددروازې په لور کتل. هغه سمدستې ددیواله را ټوپ کړ او بیا د قاسم په لور په منډه ورغې. په همدې وخت کې د قاسم سترګې هم هلته د ونو په ګڼو بوټو کې دولاړې بګۍ په لور ونښتې. هغه حیران شو. ځکه ددې مطلب دا و چې مارسي پخپله هلته راغلې ده. دمارسی په جرءت باندې حیران و ځکه نن سبا مارتها اودابوجعفر دخپلو سازشی کړیو په اخری سر کې و. او همدا نن هم ابوجعفر دمارتها دکوره راوتې و ، مارسي ته احتیاط کول په کار و ،په یقین سره چې مارتها او ابوجعفر به په مارسي باندې شک کوي اودا هم شونې ده چې دابوجعفر جاسوسان به دمارسي پټه څارنه هم کوي ، قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په بیړه بیړه د باره درې په لور ولاړ. اوس نو اکبر هم ورته را نژدې شوې و ، قاسم اکبر ته په خندا کې وویل :

« داسې معلومیږي چې ستا مالکه هم په خپله دلته باره درې ته راغلې ده.»

اکبر په پوره جوش سره ورته د اثبات په توګه سر وخوځاوه. اودقاسم سره یې د لاس د ورکولو وروسته وویل

«مالکه په باره درې کې نه شته بلکه هملته په بګۍ کې ناسته ده .ته هم هملته ورشه ، نن مونږ دتعقیب څخه ویریدو. په دې خاطر د مختلفو لارو څخه په پټه توګه دلته راغلي یو»

قاسم دمارسي پوهې ته حیران و ،یعنې هغه څه چې هغه انګیرلې و مارسي هم همغسې انګیرنه درلوده.

د مارسي سره خپلو خیالاتو دهماهنګۍ د کتلو وروسته د قاسم په زړه کې نورې هم دخوشحالۍ څپې ګرمې شوې . هغه بګۍ ته ور نژدې شو اود بګۍ شاتنۍ پرده یې پورته کړه او په بګۍ کې ناستې مارسي ته یې سلام وکړ. مارسي په خندا سره د قاسم د سلام ځواب ووایه. اوهغه ته یې دننه بګۍ ته د راتلو له پاره اشاره وکړه. اکبر بیرته منډه کړه او د څارنې په خاطر دهمغه مات دیوال د پاسه وخوت. اوس نو هغه دیوه هوښیاره چیتا په څیر څلور خواوې تر څارنې لاندې نیولې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مارسي او قاسم په بګۍ کې د لرګیو څخه په جوړو شوو چوکیو باندې یو بل ته مخامخ کیناستل. دا څلور ضربې لس فټه کوچنۍ کمره وه. مارسي او قاسم یو بل ته دومره نژدې ناست و و چې دهغوی زنګونونه یو دبل سره نښتل. نن مارسي په ساده کالیو کې وه اودپخوا څخه ډیره ښایسته او ښکلې ښکاریده. دهغې په لویو لویو سترګو کې یو ډول تجسس اوپلټنه وه. یو ناڅاپه دهغې شرارتي زلفې دهغې د سر څخه راپرانستل شوې او په اوږو او مخ یې راوغوړیدې. هغې بیرته په بیړه په لاسو خپلې زلفې را جوړې کړې او مسکۍ شوه. قاسم ته دا سې څرګندیده لکه د ګل غوټۍ چې را سپړیدلې وي. تر یوې لمحې پورې هغه خپل ټول مسؤلیتونه له یاده ویستلي و. هغه په دې آند و چې دهغې ښکلتیا دهغه په اعصابو باندې سپره شوې ده. خپل سر یې و ښنډه او په پوره غور سره یې وویل.

«نن ابوجعفر ستاسې کور ته درغلې و»

مارسي دقاسم خبره واوریده اوپه زوره یې وخندل او بیا یې داثبات له پاره سر وخوځاوه او ویې ویل: «تا ماته د ابوجعفر د جاسوسۍ له پاره ویلي و ، خو ددې څخه ماته ستا اصلیت را څرګند شو ..... درونده شاهي سراغ رسانه ...!

قاسم لمړۍ پوه نه شو خو وروسته چې وپوهیده او د شرم څخه یې سرښکته کړ او مسکې شو.

« زه سهي ده ، که چیرې تاته ډاګیزه شوې وی نو ته یې داسې وګڼه چې مادرته د سلطنت له اړخه یوه نیکه دنده درسپارلې وه. خو اوس راته دا ووایه چې ستا د مور او ابوجعفر ترمنځ څه خبرې شوې دي.

مارسي په پوره متانت سره وویل « زه نن هغه وخت ډیره زیاته حیرانه شوم چې وامې وریدل چې زما مور اوابوجعفر د قسطنطنیې د قیصر جاسوسان دي اودهغه له پاره کار کوي. زما په ذهن کې هم نه راتله چې زما مور دې په دومره خطرناکه سازش کې را نغښتې وي.... هو ! دا خلک دسازش په کړیو کې را نښتي دي ،پرون چې د ینې چري کوم سالار وژل شوې دې ، نو ابوجعفر وایې چې په دې قتل کې شاهي سراغ رسان یعنې قاسم بن هشام هم شریک دې. دیني چري سالار اسلم خان د ابوجعفر ډیر نژدې سړې و اوابوجعفر یې په مړینه باندې ډیر خواشیني ښکاریده. هغه تاته د څه زیان د درسولو خبره هم کوله. تر هغې چې زه د خپلې مور او ابوجعفر دخبرو څخه پوهه شوې یم نو زه فکرکوم چې هغوې به اورنه ته دسلطان د راستنیدو د مخه کومه خطرناکه لوبه لوبوي. په دې خاطر ما تاته دخط د لیکلو په ځاې پخپله دلته د راتلو او له تاسره دمخامخ خبرو کولو پریکړه وکړه.

دمارسي دخبرو په اوریدو سره قاسم حیرانتیا ونه ښووله. ځکه هغه ته ددې خبرو په اړه د پخوا څخه معلومات تر لاسه شوې و خو هغه لږ څه شک یې چې په زړه کې و هغه هم اوس له منځه ولاړ ، هغه ته اوس دا ډاډمنه شوې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دلته په اورنه کې به ابوجعفر اودهغه ملګرې د سلطان د راستنیدو دمخه فساد اوبغاوت خپروي ، هغه د لېږخه خاموشی نه وروسته په هوډمنه توګه مارسي ته وویل:

« ته اندیښنه مه کوه زه به همدانن شپه ابوجعفر نیسم ، تر څو هغه پخپله د خپلو سازشي پلان ټولې کړې را بربنډې کړی»

مارسي ورته په حیرانتیا سره وکتل او په پوره جذبې سره یی ورته وویل: « ایا ریښتیا هم ته داسې کولې شې؟ ما خو اوریدلي دی چې ابوجعفر ان تر شاهي دربار پورې خپلې اړیکې غوځولي دي. هغه خو زما مور ته تسلي ورکوله چې شاهي سراغ رسان زمونږ هیڅ نه شي کولي ، ځکه چې هغه له ځانه سره شهزاده علاوالدین ملګرې کړې دې »

دشهزاده د یادونې سره سم د قاسم تندې ګونجې شو ، ځکه هغه دهره ځایه همدا خبره اوریده ، اوس نو دهغه په زړه کې دا شک را پیدا شو چې هسې نه چې د سلطان مشر زوې علاوالدین د ابوجعفر د نیولو په کار کې ورته خنډ پیدا نه کړي. هغه اوس په دې فکر کې شو چې څه ډول شهزاده د ابوجعفر د ملاتړ څخه لرې وساتي. کله چې مارسی وکتل چې قاسم ګونګ ناست دې نو خپله نازکه ګوته یی دهغه په زنګون کیښوده او زور یی ورکړ ، دمارسی په ګوته کې لکه دبرق په څیر ټکان و .داسې وبریښیده لکه قاسم ته یی شاک ورکړې وي ، یوناځاپه را نیغ شو ، مارسی دهغه په کتلوسره مسکی شوه او رته یی وویل:

«په خداې ! ته یوخالصه عرب مسلمان یی. ستا ټول کړچار د یوشریف الطبع انسان نمایندګي کوي.... کله چې تاته وینم نو په زړه کې مې را ګرځي چې یوه لحظه هم له تا جدا نه شم. » ددې اخري خبرې په کولو سره دمارسی سترګې د حیا نه ښکته شوې.

اوس نو د قاسم نوبت وو ، هغه په شرارتې او مینه ناکه توګه وویل : « که چیرې د لرې کیدودومره ویره درسره وي ، نو یوځل ولې نه رانژدې کیږي. زما درنه مور او ورندار به ستا په کتلو ډیرې خوشحاله شی ، ته کله زمونږ کور ته راشه ، » دقاسم لمړی خبره بلکل ډاګیزه وه ، دمارسی مخ د شرم څخه تک سور شو اوپه خپل ځاې باندې ییغه نیغه شوه . قاسم داسې و انګیرله چې یوه ډیره ستره خبره یی ډیره ژر اوبې وخته کړې ده. په دې خاطر یی دخپلې خبرې د جوړولو هڅه وکړه:

«زما په آند چې په تا زمونږ دکور په لور دور تللو خبره ښه و نه لګیده. په دې خاطر خاموشه پاته شوې.»

مارسی د قاسم د خبرې په اوریدو سره ټکان وخوړ او سمدستي یی خپل سر راپورته کړ او دخپلې چپتیا په اړه یی څرګندونې پیل کړې :

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نه ، نه ، داسې مه وايه ، اوس خو ستا نوم زما له پاره ژوند گرزيدلې دې . تاته به ډاگيزه شوې نه وي چې زه سکندر څومره تنگه کړې يم . په حقيقت کې زه اوسکندر يوځاې را ستر شوې يو . زما مور دهغه د پلار وينځه وه . په دې خاطر هغه ما دخپل پلار جاگير گڼي ...... سکندر هغه لورې د تللو دمخه هڅه وکړه چې ما هم له ځايه سره يوسي خو ما ترې ځان په دې خاطر شاته کړ چې هغه يومسلمان دې او زه يوه عيسايي ، زه نه غواړم چې ديوه مسلمان سره واده وکړم . ما خو ترې په همدې بهانه ځان په څنگ کړ . خو اوس هغه داسلام څخه بيرته اوختې دې . اوعيسايي شوې دې . زه هره لحظه دخپل ځان د خوندي پاته کيدو په اړه انديښمنه يم . ځکه زما مور غواړې زه د سکندر سره واده وکړم . سکندر چې هغه لورې ته ورته ، نو دايي ويلي و چې هغه به ډير ژر ما هلته ور وغواړي ، نو په داسې حالاتو کې ستا وجود زما له پاره دپناه اخستو بهترين ځاې دې .

دمارسي دخبرو څخه دقاسم په جود کې د سکندر پر خلاف د قهر او غضب څپې را پيدا شوې . هغه ددې نه مخته د مارسي په دغه قصه او غم باندې نه وخبر . هغه ته دا ډاگيزه شوه چې مارسي سهي خبره کوي ، د سکندر په څير د يوه حيوان صفته انسان څخه هر عمل شونې دې . اوس نو قاسم مارسي له خپله ځانه سره نوره هم نژدې احساسوله ، په يوه عزم سره يې هغې ته وويل :

مارسي ! تا ډيره ښه وکړه چې په وخت دې دسکندر د عزايمو څخه خبر کړم . اوس به زه هڅه کوم ستا په اړه هم ځان اگاه و ساتم . ته انديښنه مه کوه ، زه نن شپه ابوجعفر نيسم ، زه هيلمن يم چې دلته په اورنه کې به زه دهغه او د سکندر د ملگرو په اړه پوره معلومات تر لاسه کړاې شم . او ډير ژر به ټولې مهرې را بربنډې کړم او په دې توگه به ستا دانديښنو لړۍ هم پاې ته ورسيږي

قاسم تر اوسه پورې خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې د بگۍ نه بيرون دپښو ترپار شو ، قاسم لکه دپړانگ په څير متحرک شو اوسمدستې يې د بگۍ شاتنۍ پرده پورته کړه ، اکبر په بيړه دبگۍ په لور ور روان و دقاسم په تندي باندې غونجې پيدا شوې وې . هغه فکر کاوه چې هرو مرو کومه خبره راپيدا شوې ده ، پرته له ځنډه د بگۍ څخه را ووت . په دې وخت کې اکبر هم را ورسيد . اکبر دراتلو سره سم وويل :

« مايو آس سپور وکوت چې ددې يادگار په شاوخوا کې گرزيده . او د ديوال دچاودنو څخه دننه يې ديادگار د کتلو هڅه کوله . »

دې خبرې د قاسم په اعصابو باندې بد اغيز وکړ ، سمدستې يې خپله توره را وويسته او اکبر ته يې وويل ، ته په بگۍ کې کينه ، زه به بيرون دحالاتو څارنه وکړم . اوس بايد مونږ ددې ځآيه و لاړ شو . » قاسم ددې خبرې په کولو سره دخپل آس په لور ورغې ، ماسي هم داکبر خبرې اوريدلې وې ، دهغې زړه ددې نوو حالاتو په را پيدا کيدو سره درزيده . په دې خاطريې دخپل پړونې لاندې پټ خنجر را وويست اوپه لاس کې يې ونيو ، قاسم په خپل اس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپور شو او د یادګار ددروازې څخه بیرون ووت. هغه داس په شا هم دهر ډول حالاتو سره دمقابلې له پاره تیار و. په یوه لاس کې یې توره نیولې وه او په بل کې دآس قیضه. هغه خپل آس په بیړه باندې و ځغلاوه او د یادګار شاوخوا یې ټوله سیمه و څارله. دهغې سترګې په پوره تیزۍ سره هرې لورې ته متوجه وې او غوږونه یې دهر ډول اواز داوریدو له پاره خلاص وو. هغه څلورو خواوته نظر و ځغلاوه خو هیڅوک یې تر سترګو نه شول، بیرته راستون شو او اکبر ته یې اشاره وکړه تر څو بګۍ راوکاږي. دې په خپل اس سپور و او بګۍ یې تر څنګ تیره شوه. مارسی دبګۍ پرده پورته کړه او په استفهامیه توګه یې قاسم ته وکتل اودسترګو په اشارې سره یې د حالاتو په اړه معلومات تر لاسه کړ. قاسم ورته په ټیټ اواز سره وویل:

« داند یښنې خبره نه شته. کیدې شي اکبر ته کومه غلط فهمي پیدا شوي وي. په هر صورت تاسې ولاړ شئ. په لاره کې هیڅ ډول خطر نه شته. لږ وروسته لمر پریوځي اودماښام تیارې خپریږي. په دې خاطر د تیارو دمخه تاسې خپل کور ته ستانه شئ»

کله چې یادګار ته رانژدې شول نو اکبر د بګۍ اس ته لښته ورکړه ، اوبیا په څو لمحو کې بګۍ دښار منځته رسیدلې وه.

قاسم د ابوجعفر دنیولو له پاره د شپې د نیمایی وروسته خپل پلان تر تیب کړی و ، ننۍ ورځ د قاسم له پاره د ټولو مصروفترینه ورځ وه. تر اوسه پورې هغه د خپل پلان دپلې کولو له پاره پوره وخت درلود، په دې خاطر یې دښاره کرایه کړې آس بیرته هغه ځای ته ورساوه او په خپله دخپل کور په لور روان شو.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

دقیصر جاسوس

پخښنه نیمه شپه وه چې بهرام خان او قاسم دواړه د روزل شوو امنیتي عسکرو سره یو ځای د ابوجعفر کور تر خپلې کلابندۍ لاندې راوستې و. غوښتل یې په څو لمحو کې خپل کاري پلان پلې کړي. کله چې ټول کسان په خپلو خپلو ټاکلو شوو ځایو باندې و دریدل نو بهرام خان او قاسم خان دواړه ور مخته شول او د ابوجعفر دکور دروازه یې ور و ټکوله. دایو ستر او عالي شانه مانۍ وه. په روازې د ټک ټک کولو اواز د شپې په چپتیا کې تر ډیره ډیره ځایه پورې رسیده. دبهرام خان رنګ تک ژیړ تنبتیدلې و. ځکه هغه ویریده چې د غرب په خطیب باندې به دلاس دپورته کولو څخه په ښار کې فساد اوبغاوت را پورته شي. بهرام تر اوسه دې ته تیار نه و چې دابوجعفر دجاسوسۍ خبره و مني. ځکه هغه د بهرام خان د امنیي د ندې داخستو تر مخه هم همدلته میشت و. هغه حیران و چې دا سرې څنګه یو ناڅاپه جاسوس وخوت. هغه په دې فکر کې ډوب و چې د سراغ رسان په څیر د قاسم په ټاکلو کې سلطان ډیره غلطي کړې ده. هغه ته قاسم یوبې تجربې او احساساتي ځوان ښکاریده ، هغه په همدې غمونو کې ډوب و او دزړه درزار یې وار په وار زیاتیده. په همدې وخت کې د کور ددروازې د پرانستو اواز واوریدل شو ، بهرام یو دم د دروازې په لور ور وکتل ، دروازه دابوجعفر غلام څوکیدار پرانستې وه. هغه هم ددروازې دپرانستو سره سم په ډیره خرابه لهجه ویوښتل:

« څوک یاستئ..؟ تاسې نه پوهیږئ چې نیمه شپه ده ، د څه له پاره دلته راغلي یاست ؟»

ددوې سره مله نور عسکر شاوخوا تیار ولاړ و. ددې څوکیدار مخې ته یواځې بهرام او قاسم خان ولاړ وو. قاسم ورمخته شو او دڅوکیدار سره یې په خبرو پیل وکړ.

« مونږ غواړو د غرب دخطیب سره ووینو ...... مونږ دهغه په نوم د قونیا څخه دسلطان خاص پیغام له ځانه سره راوړې دې. ابوجعفر ته ووایه چې سالار ریاض بیګ د قونیا څخه دسلطان خصوصي پیغام له ځانه سره راوړې دې.

دقاسم دخبرو په اوریدو سره څوکیدار دخپلې غصې څخه را ټیټ شو او شاته ولاړ او په یوه منډه یې ځان د ابوجعفر خونې ته ورساوه. قاسم ددې فرصت نه ګټه پورته کړه او عسکرو ته یې خپلې شاته د راتلو او کور ته د ورننوتو حکم وکړ. اوس نو هغه خپله توره هم را ویستلې او په لاس کې نیولې وه. او د توپان اوسیلۍ په څیر دکور دننه ورغې. هغه څوکیدار کوټ چې په کومه ولاړ ، دهمغسې پسې قاسم ، بهرام او نور عسکر هم همغه لورې ته ورغلل اوپه دهلیز کې و دریدل. قاسم په اخري کونج کې دبندې کمرې په لور ورغې ، دقاسم تر مخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوکیدار هم همدې خونې ته ورننوتې و . کمرې ته د ورننوتلو سره سم قاسم ودرید ، خو هلته هیڅ اواز نه اورېدل کیده . دروازه یې لږ څه ور ټیله وهله ، ویې کتل چې ددیوال تر څنګ یو مشال روڼ دې خو هغه کمره خالي وه . هغه په پټو قدمونو سره دننه ورغې او په حیرانتیا سره یې څلورو خواو ته کتل ، دا دهغه ځاې منځنۍ کمره و ه . او په ډاډ سره چې دهغې تر شا د کور نورې خونې هم وې . ځکه چې ددې کمرې په دیوال کې دروازه هغه لورې ته پرانستل کیده .....دا دروازه پرانستې وه ، دا سې څرګندیده چې څوکیدار همدا اوس اوس دهمدې دروازې څخه دننه ورغلې و . کله بې چې دهغه بله اړخه اواز واورید نو همله ته تم شو ، داسې معلومیده چې دهغې لورې کوم کس دې لورې ته را روان دې ، قاسم سمدستي شاته ولاړ او تر شایې خپلو عسکرو ته هم حکم وکړ تر څو ددیوال سره ځانونه تکیه کړې . لږه شیبه وروسته د راتلونکو قدمونو اواز واورېدل شو اوبیا چا دروازه دهغه لورې څخه پرانسته ، قاسم خپله توره تیاره په لاسو کې نیولې وه، بهرام اودهغه ملګرې ساه نیولې ولاړ و ، دهغوې سره دې کمرې ته یواځې څلور کسه عسکر راغلې وو . پاته نور عسکر بیرون په خپلو خپلو ځایو کې ولاړ و . د دروازې د پرانستلو سره سم لمړۍ ابوجعفر خونې ته راننوت . هغه د شپې کالې په ځان کړې و او سترګې یې دخوبه ډکې وې . په کمره کې د قدم د اېښودو سره سم یې دحیرانتیانه خوله خلاصه پاته شوه . په کمره کې یې د شپږو وسله والو کسانو په کتلو سره سترګې پرانستې پاته شوې،خو اخر هغه هم ابوجعفر و ، هغه دخپلې حوصلې په ځاې کولو کې ځنډ ونه کړ ، سمدستي یې خپل ځان ډیر غضبناکه ونیو ، او په ډیره قهرجنه توګه یې بهرام ته وویل:

« بهرامه !.....دا څه بدتمیزي ده ...؟تاسو زما کورته ، زما د اجازې پرته څنګه را ننوتي یاست ؟

دابوجعفر په خبرو د بهرام پښې په لړزیدو شوې ، هغه غوښتل په معذرت ډوله توګه څه ووایې ، خو قاسم ورمخته شو او خپله لوڅه توره یې د ابوجعفر په سینه کیښوده او مار په څیر د پرشیدو سره یې ورته وویل:

« دشنو سترګو نقلي عربه او د قسطنطنیې دقیصر خطرناکه جاسوسه ، ته په مسلمانو عسکرو باندې سترګې را باسې . لمړۍ خپل ګریوان ته ووینه.» دا د قاسم له اړخه یوه رواني حربه وه . چې دهمدې حربې له مخې ورته زیاته بریا په برخه شوه . ځکه ابوجعفر یو ډیر ښه روزل شوې جاسوس و ، دهغه په سترګو کې دقاسم خبره تر یوې لمحې پورې ګرزیده خو وروسته یې بیرته خپله حوصله په ځاې کړه او په ډیرې غصې سره یې وویل:

« ته څه اپلتې وایې ؟ دا څنګه دجادې نه وتلې خبرې کوې . ته څه ویل غواړې ؟..»

بهران چې پخپله هم یو ډیره پوه سراغ رسان ګڼل کیده ، د ابوجعفر مخ ته یې په ډیر غور سره کتل ، هغه په زړه کې وویل ...... قاسم په ابوجعفر باندې په لاس پورته کولو کې غلطي کړیده . دا هغه څوک نه دې چې قاسم یې په لټه کې دې ...... قاسم هم د ابوجعفر د ځواب څخه نا هیلې شوې و ،خو هغه د ابوجعفر د پرواه کولو پرته خپلو سپاهیانو ته حکم وکړ چې: « لاس و پښې یې و تړۍ او د پټې محکمې ځمکنۍ برخې کې یې ور وغورزوئ ، »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دخبرو سره سم دهغه عسکرو پر ابوجعفر باندې لاسونه وتړل او د تورو ترمنځ یې را ښکیل کړ. ابوجعفر خپل ځان ډیر ډاډه او مطمئن ښوده خو په حقیقت کې هغه ټول دننه وجود به لړزان وو. عسکرو دهغه لاسونه د شالورې ته په زنځیرونو تړلې و و. دبهرام مخ د ویرې څخه ژیړ ګرزیدلې و ، قاسم د بهرام حالت ډیره ښه احساساوه ، دهغه په اوږه یې لاس کیښود او ورته یې وویل:

« بهران خانه ! ته اندیښنه مه کوه ، له ما سره راځه ، زه به ستا ترمخ دهغه څخه دا را ډاګیزه کړم چې اصلي نوم یې څه دې. ته دا فکر مه کوه چې هغه د شلو کالو راهیسې دلته میشت دې. ایا تاته دقیصر دسازشي لوبې او په دې اړه د اوږدو پلانونو په اړه معلومات نه شته. له ما سره یو ځای راځه... !

بهرام خان چې دقاسم پریکړه واوریده نو په لړزه شو. ځکه قاسم غوښتل د ښار یو مذهبي لارښود ته دهغه په پټنځای کې اذیت او تکلیف ورکړې ، د بهرام له پاره دا خبره دزغم وړ نه وه. هغه فکر کاوه چې که چیرې قاسم د غرب خطیب ته اذ یت ورکړې نو په ښار کې به اړو دوړ را پیدا شي. هغه په زړه کې پریکړه وکړه چې قاسم به د اذیت ورکولو د فکر نه تیر کړي ، په همدې فکرونو کې هغه د قاسم او ابوجعفر سره یو ځای بیرون راووت. په همدې وخت کې دهغه په ذهن کې یوه خبره راغله او بیرون ته د را وتلو سره سم یې خپلو سپاهیانو ته وویل :

« تاسو اوس ابوجعفر د ښار د کوتوال په زندان کې واچوئ ، دهغه څخه به د پلټنې کار سبا سهار وختی پیلوو. په دې وخت کې پټې محکمې ته دابوجعفر وړل اړین نه دي.»

قاسم غوښتل څه وواېي خو بهران دلاس په اشارې څخه هغه منه کړ او ورته یې وویل:

« څه ویلو ته اړتیا نه شته ، زه د سرکاري لیکنو پرته دومره مهمه شخصیت په خپلو پټو پلټنځایو کې نه شم ساتلې. کله چې هغه د کوټول په زندان کې ور پریوځي او نوم یې هلته ثبت شی نو بیا یې مونږ خپل پلټنځایو ته ور وړلې شو.»

داسې بریښیده چې بهران په سهي وخت کې غلط قدم واخست. څرګنده وه چې د امنیت عسکر د بهران خان دحکم لاندې و ، قاسم ته سمدستي داسې ډاګیزه شوه چې په لاس راغلې ښکار له لاسه ووت.. سپاهیانو ابوجعفر له ځانه سره بلې لورې ته بوت ،دهغوې سره د دې پټې محکمې ټوله ډله ملګري وول ، په همدې وخت کې بهرام قاسم خان ته وویل:

« تا ډیره ستره غلطی وکړه ، اوس دعا کوه چې په ښار کې د ابوجعفر د نیولو دخبرونو څخه کومه غوغا اوفسا د را پیدا نه شي ، ځکه بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ ده او په دې ورځ به په ټولو غونډو کې دابوجعفر د نیولو په اړه خبرې کیږي ، که داسې پیښ شول نو مونږ دواړو ته به ډیره ستونزه را ولاړه شي. دسلطان زوې به پرمونږ باندې لاس پورته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبهرام دخولي څخه د سلطان دزوي دکليمې د راوتلو سره سم ، قاسم د سلطان محمد په اړه په فکر کې شو ، هغه ته دا راياد شول چې سلطان محمد ورسره د دوستۍ لاس ورکړې ، هغه هوډ وکړ چې سباسهار وختي به د شهزاده محمد سره د ابوجعفر د نيولو خبره مطرح کوي ، همدغې خبرې هغه ته يو ډول ډاډ ور په برخه کړ او دخپل آس په لور ولاړ، په دې وخت کې بهرام هم په خپل آس سپور شوې و . دوې دواړه تر ډېره ځايه يو دبل سره يو ځاي روان و . بيا قاسم دبهرام څخه اجازه واخسته او دخپل کور په لور ولاړ.

نن قاسم ډير ستومانه شوې و . ځکه هغه په يوه وخت کې ذهني او جسماني جنگ را ښکيل شوې و ، کله چې په خپله بستره کې څملاست نو متوجه شو چې بدن يې ټول مات مات دې . کمبله يې په ځان را واچوله او څو لمحې وروسته په خواږه خوب ويده شو .

هغه تر ډېره پورې ويده و ، دهغه ورور او ورندار هم دا فکر کاوه چې هغه ستومانه شوې دې نو په دې خاطر يې د سهار چاې ته را پانه څاوه . دهغه ورور او وريرونه يې خپلو خپلو مکتبونو لورې ته تللې وو ، او ورځ ښايسته ډيره راپورته شوې وه .

د ورځې د يوې برخې دتيريدو وروسته دهغه سترګې د دروازې په ټکار باندې را پرانستل شوې . ځکه چا د طاهر هشام دکور بيرونۍ دروازه په زوره زوره ووهله . هغه خپلې سترګې مښلې او په دې حيران و چې ويې کتل دومره ورځ يې په خوب کې تيره کړې ده . د بسترې نه راووت او څپلۍ يې په پښو کړې او د بيرونۍ دروازې په لور ورروان شو ، ددروازې دپرانستلو سره سم يې هغه وخت سترګې پرانستې پاته شوې چې ......

دهغه تر مخه ابوجعفر ولاړ و . دهغه په مخ زهرجنه خندا وه ، تر څنګ يې څلور کسه سپاهيان او څو نور لاس پوځي هم ولاړ و . دابوجعفر د کتلو سره سم د قاسم خان دخولې نه په نا څاپي توګه را ووتل: «ته ؟»

دهغه سترګې دحيرانتيا څخه بوتې راوتلې وې . هغه باور نه شو کولې چې هغه ابوجعفر چې هغه څو ساعته مخته په پوره ميړانې سره نيولې و او د کوتوال په زندان کې يې اچولې و ، هغه اوس په رڼا ورځ په پوره ازادۍ سره دهغه تر مخه ولاړ دې . ابوجعفر چې قاسم دومره حيران دريان و کوت نو په خپله زهرجنه خندا کې يې وويل: « قاسم بن هشامه ! زه دشلو کالو راهيسې په اورنه کې په پوره عزت اودرنښت سره شپې سبا کوم . خو دلته ستا د راتلو څخه تر اوسه څو په شمار ورځې تيرېږي ..... هغه څه چې تا له ماسره وکړل دهغې دحساب ورځې به ډيرې ژر راشي . خو اوس زما سره د غه سرکاري مامورين غواړي تا دشهزاده علاوالدين دربار ته وړاندې کړي . دا بايد ډاګيزه وي چې زه دشهزاده علاوالدين د ځانګړې حکم په واسطه راپريښول شوې يم .

د ابوجعفر په خبرو د قاسم وجود ټول دقهر اوغصې څخه په اور کې سوزيده ، د ابوجعفر په سترګو کې يې سترګې ور ننويستې او ورته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ابوجعفره ! ته زما د ولکې څخه خوندي نه شې پاته کیدې. زه ستا د ټولې لوبې څخه خبریم. زه به د شهزاده علاوالدین تر مخه ستا له مخه دغه نقاب لرې کړم. او یاد ساته کله چې زه تا یو ځل بیا ونیسم نوبیا به هیڅوک هم تاته زما د غضب څخه نجات در نه کړای شي.

ابوجعفر د قاسم په خبرو باندې په زوره زوره وخندل ،دهغه په مخ د شیطانت نښې د ورایه ځلیدې ، ابوجعفر په زهرجنې خندا سره وویل: « ته نور ما نه شې نیولې ، ځکه له تاسره زما په خلاف هیڅ داسې ثبوت نه شته چې شاهې دربار کې یې وړاندې کړای شې. ما شهزاده ته ستا په اړه ټولې خبرې کړې دي. اوس به ته د یني چرې د یوه سرتیرې قومندان « اسلم خان» د وژلو په اتهام بندې خاې ځې.

د ابوجعفر د مکر نه ډکې خندا ټوله فضا را نغاړلې وه. او قاسم ته دابوجعفر دخبرو انداز د زغم نه وتلې و. خو هڅه یې کوله چې خپل ماغزه ساړه کړي ، نو ځکه یې یو سرکاري مامور ته و کتل او ورته یې وویل:

« تاسو وواياست ، چې تاسو د څه له پاره دلته راغلي یاست ؟ د قاسم په خبرو کې نرې شانته طنز و ، سرکاري مامور چې یو ښایسته او ښکلې ځوان و په لړ څه سخته ژبه وویل:

مونږ له ځانه سره ستا دبوولو له پاره راغلي یو .....مونږ د شاهي ګارډ د ساتونکو د ډلې عسکر یو ، او دلته د شهزاده سلطان علاؤالدین بن سلطان مرادخان ثاني په حکم راغلي یو .....

قاسم دهمدې حالاتو له پاره تیار شوی و. هغه دځوان څخه کورته د وبیرته ورننوتلو اجازه واخسته، کورته دننه ورغې ، دهغه مور ،پلار او ورندار په دې نه و خبر چې ددروازې نه بیرون څه روان دي. قاسم په کور کې دڅه ویلو پرته د ضروري کارونو څخه ځان فارغه کړ اوبیا یې خپلې ورندار ته وویل چې د شاهې دربار په لور ورځي، ددې خبرې سره سم بیرون راووت.

دا دشهزاده علاوالدین سره دقاسم خان لمړنۍ لیدنه کتنه وه ، هغه په لږ څه بې پروایی سره د شهزاده تر مخه و درید ، شهزاده ورته په ډیره غصه وویل :

اوریدلي مې دي چې ته معظم سلطان شاهي سراغ رسان ټاکلې یې. داسې معلومیږي چې دروند سلطان نور زوړ شوې دې ، دلته په اورنه کې کوم قیامت راتلونکې و چې د شاهي سراغ رسان دټاکلو پورې یې خبره ورسیده. تا خو زمونږ د سلطنت په یو ډیر عزتمنده سلاکار باندې لاس اچولې اوهغه ته دې سپکاوې کړې ، مونږ به دروند سلطان ته ستا ددې کار او ددې سپکاوي په اړه شکایت کوو. ترڅو چې معظم سلطان د قونیا څخه را ستنیږي نو تر هغه وخته به ته دلته زمونږ سر بندي یې. ستا د بې باکۍ او بې عقلۍ سزا به په خپله سلطان ټاکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شهزاده دخبرو په اوريدو سره د قاسم دپښو لاندې زمکه و خويده. ابوجعفر رښتيا ويلي و، لوبه بلکل بدله شوې وه ، د شهزاده د خبرو څخه ډاګيزه کيده چې د قاسم دخبرو اوريدو ته تيار نه دې. خوبيا هم قاسم جرءت وکړ او ويې ويل:

دورنده شهزاده ! زما په نظربند کولو کې بيړه مه کوه ...... لمړی.....

شهزاده قاسم خبرو ته پرې نه ښود او دهغه خبرې يې په منځ منځ کې غوڅې کړې:

چپ شه ! خبرو کولو ته دې ضرورت نه شته. که چيرې معظم سلطان تاته دومره عزتمنده ځاې نه وې درکړې نو مونږ به همدا اوس او په همدې شيبه ستا سر له تنې جدا کړې و.

اوس نو قاسم ته د ويلو ځاې نه و پاته. څکه د شهزاده دروازه چيان د بربنډو تورو سره هملته دحکم منلو ته په ليکه ولاړ و و. قاسم په پوره ناهيلی سره د شهزاده په لور وکتل او د بې وسی نه يې سر ښکته کړ، هغه په همدې فکر کې و چې د ابوجعفر پلان بريالې شو او قاسم و نه توانيد چې اورنه د قيصر د جاسوسانو څخه خوندي و ساتلاې شی. د شهزاده د حکم سره سم ساتونکو قاسم خان په خپله ولکه کې واخست. او هملته په شاهي محل کې يې په خصوصي زندان کې بندي کړ. دا زندان د نورو په څير د اوسپنې د سلاخو څخه نه و جوړ شوې، دا يوه پراخه کمره وه او څلورو خواو ته يې کړکۍ وې، خو هرې کړکۍ ته بيا د اوسپنې سلاخونه لګيدلي و او بيرون ترې وسله وال ساتونکو پيره کوله.

اوس نو قاسم د اورنه دخوندي ساتلو له پاره هيڅ نه شو کولاې. ان تر دې چې په دې شاهي زندان کې يې بل زنداني ملګرې هم نه وچې خبرې يې ورسره کړې واې ، هغه ټول وخت په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول به وتوانيږي چې اورنه د بغاوت اوفساد څخه خوندي و ساتلاې شي.

خو دهغه دهمدې کار په واسطه ابوجعفر په خپله په ېني چرې کې د بغاوت را پاڅولو پلان شاته غورزولې و. هغه ډير زيات چالاکه او شاطر انسان و. هغه فکر کړې و چې په داسې حال کې چې دهغه رقيب اوس دشهزاده علاؤالدين تر مخه د بغاوت در اپيدا کيدو خبره کړې ده ، ......نو په دې خاطر دا به مناسبه نه وي چې دومره ژر بغاوت راپورته کړي، که چيرې دا کار وشي نوبيا به دشهزاده باور را باندې له منځه ولاړ شي ، په دې خاطر هغه سمدستي دخپل سازش ټولو کړيو ته خبر ورکړ چې دبغاوت اوفساد له پاره جوړ کړل شوي پلان تر يوه وخته پورې شاته و غورزوي ...... هغه نه غوښتل چې د بهران اوشهزاده تر مخه دقاسم خان خبرې او انديښنې سهي ډاګيزه شي. همغه و چې هغه د قاسم خان د درواغژن کيدو په خاطر خپل پلان و ځنډاوه. د بله اړخه قاسم خان د وخت په تيريدو سره ورځ په ورځ نا ارامه کيده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې تیرې شوې ،مارسي هم ډیره اندیښمنه او غمژنه وه ، دقاسم د کورنۍ کسان هم وراخطا او ویرې اخستې و.ځکه قاسم دهمغې ورځې څخه چې تري تم شوې و ، تر اوسه پورې یې درک نه و لګیدلې. دهغه ورور طاهر د ښار کونج کونج و لټاوه ، هغه د ښار د کوتوال د سپاهیانو سره یو ځای د ښار ډیر ځایونه تر سترګو تیر کړل خو د قاسم په اړه یې کوم معلومات تر لاسه نه کړای شو . اوځنګه به ورته معلومات تر لاسه شوې وای ځکه هغه خو دسلطان په محل کې زنداني پروت و.

مارسی به هره ورځ خپل کوچوان اکبر دقاسم پسې استوه. خو هغه به بیرته هر ماښام ناهیلې را ستنیده. هغې اکبر د لاله شاهین یادګار ته هم څو څو ځله استولې و. او دوه درې ځلې د طاهر کور ته هم.

یوه ورځ مارسی فکر وکړ چې د ابوجعفر په اړه معلومات تر لاسه کړي. ځکه چې قاسم ورته په اخري کتنه کې د ابوجعفر د نیولو په اړه د خپل پلان خبره کړې وه.

په داسې حال کې چې اکبر مارسي ته همدومره ویلی و چې ابوجعفر سهي سلامت دې او په ښار کې موجود دې. مارسي داسې انګیرلې وه چې ابوجعفر تر اوسه پورې بلکل نیول شوې نه دې. خو هغې ته د اندیښنې خبره دا وه چې هغه ولې ددومره وخت دتیریدو سره سره بیا هم دهغې دمور دکتلو له پاره دهغوې کورته رانغې مګر دهغې مور پخپله دوه درې ځلې دکوره وتلې وه. مارسي ډیره هڅه وکړه چې دخپلې مور د سترګو څخه ځان اخوا کړي ، خو مارتها ډیره روزل شوې جاسوسه وه او دمارسي په دا م کې و نه نښته. مارسي خپل کوچوان اکبر د ابوجعفر په لور ور ولیږه ، تر څو دهغه د نوکرانو څخه دهغې شپې په باره کې تفصیلات را ټول کړي په کومه شپه چې دهغه د نیولو له پاره دهغه په کور قاسم د پولیسو سره یو ځای یرغل وروړې و .....خو اکبر هم ونه توانید کوم خاص خبر تر لاسه کړي .او د قاسم په اړه به هغه څه ډول خبر تر لاسه کړې و ،ځکه چې هغه خو دهغه نا پوهه شهزاده په څآرن ځای کې بندي پروت و.

او بیا یوه ورځ خبر را غې چې د شهاب الدین پاشا په مشرۍ د ترکانو فوځ د «نیش» په سیمه کې د « هونیاډې » د لښکرو سره د ټکر وروسته ډیره سپکه ماتې خوړلې .

پیښه داسې منځته راغلې وه چې سلطان مرادخان ثاني د کوچنۍ اسیا د قونیا په ښار کې د « کرمانیا دامیر » سره په جګړه کې بوخت و ، خو دبله اړخه عثماني لښکر د شهاب الدین پاشا او محمد چلپي په مشرۍ د « هونیاډې » دبې شمیره لښکرو د غشو د ګذار لاندې و. عیسایی لښکر د « ډینوب د دریاب» څخه تیر شوې و او د « نیش» په سیمه کې د عثماني لښکرو په مقابل کې یې خیمې وهلې وې. دهونیاډې د بیرغ لاندې د ټولې نړۍ د عیسایانو ډیره نامتو جګړماران را ټول شوي و ، په داسې حال کې چې د شهاب الدین پاشا تر قومندې لاندې یوا ځې اتیا زره تجربه لرونکې فوځ و . سهار وختي ددواړو فوځونو تر منځه جنګ پیل شو ، د ۱۴۴۳ کال د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسپښين په وخت کې د «نيش» په سيمه کې ددې دواړو ځواکونو ترمنځ سخته زمکنۍ جګړه و نښته. د محمد چلپي پياده عسکر په ډېره ميړانه و جنګيدل. محمد چلپي پخپله هم په اس سپور د خپلو عسکرو لارښوونه يې کوله.

دماسپښين په وخت کې ، کله چې د جنګ ميدان د هرې لورې ګرم و او هرې لورې ته د انسانانو لاشونه په خپلو وينوکې ترپيدل ، نو داسې ډاګيزه شوه چې د مسلمانانو پله درنه شوې ده ، په همدې وخت کې قومندان امير خان هم خپله پنځه زره عسکر د غرونو د پټنځايو څخه رابيرون کړل او د الله اکبر په نعرې سره يې په صليبي ځواکونو باندې يرغل راوست. هغه د دښمن په ميسره باندې يرغل وکړ او دهغوې ليکې يې يو په بله پسې و ځيرلې اوان د دښمن تر قلبه پورې ورسيد. هغه د پخوا څخه دا پلان درلود چې د دښمن د فوځ په اعلی قومندان هونياډي به حمله کوي ، هغه په ډېره ميړانه خپل ځان د هونياډي پورې ور ورساوه ، خو کله يې چې شاوخوا وکتل نو پوه شو چې د دښمن د تورو د ګذار لاندې راغلي دې. خو امير خان د ويريدو په ځاې په خپلو متوکې نور توان هم را پيدا کړ او د هونياډي ساتونکي ډله يې ځيرې کړه ، په دې وخت کې د هونياډي اس د هغه ترمخه و. هغه تر ډېره وخته پورې توره چلوله خو ناڅاپه متوجه شو چې بازو يې له کاره وتلي دي ، هغه ته داسې ډاګيزه شوه چې د شهادت وخت يې را رسيدلي د ي. په همدې وخت کې يې په ذهن کې يو ډېر عجيب فکر را ګرزيد ، په ډېر قوت يې خپله توره د نيزې په څير د هونياډي په لور ور و توغوله. تورې هم فضا ځيرې کوله اونيغه دهونياډي په شا کې ور ونښته. هونياډي دخپله اسه لاندې راپريوت. خو د بله اړخه امير خان بې وسلې شوې و ، په دې اساس ډېرې تورې پرې په يوه وار راپريوتې او دهغه وجود يې ټوټې ټوټې کړ...... دبله اړخه هونياډي خو داسه راپريوتې و خوبيرته سمدستي را پورته شو ، د تورې د ور شغولو په وخت کې د امير خان په لاسو کې دومره ځواک نه وچې توره يې دهونياډي په وجود کې ور ننوځي ، په دې اساس يواځې د توره ځوکه دهونياډي په وازده کې لږ څه ورننوتې وه، چې د هونياډي د راپريوتو سره سم ترې بيرته پخپله را و غورزيده. که څه هم هونياډي زخمې شوې و خو د پوره ميړانې څخه يې کار واخست او بيرته په خپل آس سپور شو.

په دې جنګ کې اغاحسن او ديني چرې ګڼ شمير سالارانو ګډون درلود. خو په دې ټولو محمد چلپي ډېر مصروف و. هغه خپل لښکر ان د دښمن تر قلبه پورې رهبري کړې و ، دهغه لښکريانو په ډېره ميړانه د دښمن په لښکرو باندې ګذارونه کول ، پخپله چلپي هم په اس سپور د دښمن په ليکو کې د برق په څير ښي او چپ لورې ته ګذارونه کول. په همدې وخت کې محمد چلپي د دښمن د نيزې د ګذار لاندې راغې اودهغه د آس سينه يې ځيره کړه او بلې لورې ته ترې ووتله. خو محمد چلپي د آس د راپريوتو دمخه دهغې څخه ټوپ کړ او لاندې ودريد ، اوس نو هغه هم پياده شوې و ، توره يې لکه د برق په څير هرې لورې ته پرکيده ، او په پرلپسې توګه يې د دښمن ګڼ شمير سپاهيان له منځه يوړل ، خو هغه هم به ناڅاپې توګه د يوه افت لاندې راغې ، يوه غښتلې رسۍ چې يو سر يې ګنډه شوې و په هواکې لامبو وهونکې تر محمد چلپي پورې را ورسيده او پخوا ددې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خپله دفاع وکړای شی ، رسۍ یې په ښټ کې ونښته او د لږ مقاومت وروسته هغه په یوه جتکې سره په زمکه راپریوت، ځکه چې درسۍ را غورزونکې خپل آس په مخالف لورې و ځغلاوه او محمد چلپې یې هم له ځانه پسې کشاوه.

د محمدچلپې د نیولو خبر د عثماني لښکر تر منځ لکه د اور په څیر خپور شو ، ددې خبر سره سم دعسکرو حوصلې کمزورې شوې او په دې توګه دماښامه نه مخته د جنګ پریکړه وشوه. د ترکانو لښکر په ډیره بده توګه ماتې خوړلې وه ، څلور زره ترکې عسکر ژوندی نیول شوي و او ګڼ شمیر نور بندیان شوي و او په دې توګه د شهاب الدین پاشا زړه ور لښکر د هونیاډې د ګڼ هیوادی لښکر په لاسو د عبرتناکې ماتې سره مات شو.

د ترکانو لښکر ته د ماتې د ورکولو وروسته د هونیاډې حوصله نوره هم ځواکمنه شوه. هغه د ترکانو د فوځ تر شا ان تر «صوفیه» بورې ولاړ او هغه ځاې یې هم دمسلمانانو څخه ونیوه. څو ورځې وروسته یې د بالقان دغرونو څخه په تیریدو سره د «فلیپوپولس» په ښار حمله وکړه ، دلته ترکانو یو ځل بیا دمقابلې کولو هڅه وکړه خو داځل یې هم ماتې وخوړه. اوس نو دعیسایانو له پاره ډګر خالي و ، دهغوې حوصلې د پرلپسې فتوحاتو په واسطه ډیرې قوې شوې وې.

تر اوسه پورې سلطان مراد خان د قونیا څخه بیرته نه و راستون شوې ، خو دخپلو لښکرو دماتې څخه همدلته په کوچنۍ اسیا کې خبر شو. په دې خاطر یې ژر تر ژره د بیرته راستنیدو له پاره ځان تیار کړ. هونیاډې د «روملیا» او «د بالقان د درې» دتباه کولو وروسته د عثماني سلطنت دپاې تخت اورنه په لور په اسانۍ سره راتلاې شو ، ځکه سلطان په اورنه کې نه و او د هونیاډې ځواکمن فوځ ته دسلطان په نشتوالي کې په اورنه باندې ولکه کول کوم ګران کار نه و. خو هغه غوښتل د خپلو دغو بریاو په اړه د عیسایي دولتونو څخه داتلوالي سند واخلي ، همدا علت و چې هغه په اورنه باندې د ولکې کولو په ځاې د بیرته ستنیدو پریکړه وکړه او د «بوډا» په سیمه کې یې د ښنګ ټکور ،عیش ونوش او مستۍ کولو مجلسونو جوړ کړل.

قاسم ددې ټولو حالاتو څخه بې خبره پاته و. دمارسی اود قاسم د کورنۍ حالت ، دهغه په ورکیدو باندې ، نورهم ډیر خراب شوي و ، طاهر دخپل ورور قاسم په ورکیدو دومره اندیښمن و چې بلاخره یوه ورځ د سلطاني قصر په لور ولاړ.غوښتل یې چې د شهزاده محمد سره ووینې ،ځکه قاسم ورته د شهزاده سره دخپلو اړیکو په اړه خبر ورکړې و. نن هغه هوډ درلود چې دشهزاده سره دلیدلو په وخت کې به ورته دقاسم د ورکیدو په اړه خبر ورکوي. کیدې شي شهزاده دهغه په راپیدا کولو کې ورسره مرسته وکړي. ځکه چې شهزاده پخپله قاسم ته د دوستۍ کولو وړاندیز کړې و. طاهر ډیر زړه نازړه د شهزاده د کتلو له پاره ورغې ځکه هغه پوهیده چې شهزاده ایله اوس د ښوارلس کالو ځوان دي اودهغه څخه دکومې ټیګې پریکړې اخستل دهیلو نه لرې بریښي. خوبیا هم طاهر هغه لورې ته ورغې. په دې وخت کې ډوب شوې په ډکې هم تکیه کوي ...... په همدې ډکې د تکیه کولو له پاره طاهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشهزاده کتلو ته ورغي ، کله چې محل ته ورننوت نو دمحل ناظم هغه په خپله خونه کې کیناوه ، اودهغه د راتلو په اړه یې شهزاده محمد ته پیغام ورکړ. شهزاده محمد ته چې کله څرګنده شوه چې دقاسم بن هشام ورور راغلي دې نو هغه د دربار دکوم شخصیت د ورلیګلو په ځاي په خپله هلته ورغي، هغه دطاهر د کتلو له پاره د انتظار خونی ته ورغي ، د محل اعلي منتظم او نور سرکاري افسران دشهزاده د درننبت له پاره و دریدل.

شهزاده د طاهر سره ورغاړیوت او سمدستي یی ترې و پوښتل..

قاسم بن هشام چیرې دي ؟.... هغه خو له ماسره ژمنه کړې وه چې کله کله به دلته سلطانی قصر ته راځي او له ماسره به وینې، خو دهغه وخته چې هغه تللې دې نو بیا یوځل هم دې لورې ته نه دې راغلي. که مونږ غوښتلي نو هغه مو را بللې شو خو فکر مو وکړ چې کیدې شي په خپلو کارونو کې مصروف و اوسي.

هغه وخت چې شهزاده دا خبرې کولې نو دمحل اعلي منتظم د شهزاده دخبرو په اوریدو سره ټکان وخوړ ،خو شهزاده او طاهر دواړه په خپلومنځو کې په خبرو و او هیڅ یوه هم د منتظم په لور توجه نه درلوده. کله چې شهزاده محمد د قاسم بن هشام د ورکیدو په اړه واوریدل نو حیران پاته شو. او دنور څه د ویلو نه پرته یی طاهر بن هشام له ځانه سره خپلې کمرې ته یوړ. دهغه په ذهن کې ډیرې زیاتې خبرې ګرزیدې . په اورنه کې د قاسم په څیر د یوه وګړي داسې ناڅاپه ورکیدل ددې خبرې ننبه وه چې په اورنه کې کوم ژور او خطرناکه سازش روان دې ،اوس نه هغه هم په خپرو شوو افواهاتو باندې باور پیدا کړ ، او دا چې په اورنه کې دقیصر جاسوسان موجود دی ، خپلې د ناستې خونې ته د رسیدو سره سم شهزاده د طاهر څخه یو ځل بیا وپوښتل:

څومره ورځې کیږې چې قاسم غایب شوې دې ؟اودا راته ووایه چې په اخري ځل هغه کومې لورې دتلو په خاطر دکوره وتلې و.

طاهر هشام حوسیلې وکړ او لږ څه په ټیټ اواز یی وویل :

اخري ځل قاسم خپلې ورندار ته ویلې و چې د سلطانې قصر په لور ورځي ، دهغه د ورکیدو نن دریمه اونۍ برابره شوه ، پخوا مونږ دا باور درلود چې هغه به دخپلو کارونو په لړ کې کورته د راتلو وخت نه شي پیدا کولې، اوبیا زمونږ کور ته یو اجنبي شخص دا پیغام راوست ، چې قاسم د سلطان سره دکتلو له پاره قونیا ته تللې دې. خو دوه ورځې دمخه ماته څرګنده شوه چې قاسم قونیاته نه دې ورغلې بلکه بلکل د اورنه څخه وتلې نه د ي.ماته ډیره اندیښنه راپیدا شوې ده ، په همدې فکر کې مې هوډ وکړ چې سلطاني قصر ته ورشم او دشهزاده محمد څخه د کومک غوښتنه وکړم.

ځوان شهزاده په ډیره غور سره د طاهر خبرې اوریدې. د طاهر دهرې خبرې سره د هغه حیرانتیا په زیاتیدو وه. په ځانګړې توګه کله چې هغه ته دا ډاګیزه شوه چې قاسم د اخري ځل له پاره دسلطاني قصر په لور راغلې دې......

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې وانګیرله چې قاسم دهغه د کتلو له پاره دلته راغلې و ،خو تر څنګ یې په ذهن کې دا فکر هم را ټوکیده ، چې په دې اړه باید د محل د مؤظفینو څخه پوښتنه وکړي. په دې خاطر یې د دروازې د ساتونکې په کومک دمحل اعلې منتظم راوغوښت. اوس نو هغه د طاهر سره نورې خبرې ونه کړې بلکه د اندیښنې په حال کې یې د کمرې فرش ته کتل ، په همدې وخت کې دمحل منتظم هم کمرې ته را ننوت. دهغه په مخ کې هم د اندیښنې نښې تر سترګو کیدې. هغه کمرې ته را ننوت او په ډیره مؤدبه توګه یوې لورې ته و درید. شهزاده محمد ورته وویل:

علې خانه !......د نن نه درې اونۍ مخته شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام زمونږ سره دکتلو له پاره دلته سلطاني محل ته راغلې و ،خو هغه مونږ ته نه دې رارسیدلې.... ته په دې اړه ماته څه ویلې شې؟

دشهزاده دخبرو په اوریدو سره د علې خان په مخ کې د ویرې سیورې را ښکاره شول او په لړزیدلې اواز سره یې ځواب ورکړ « درونده شهزاده ! هو ! درې اونۍ مخته قاسم بن هشام دلته راغلې و خو ستا سره دکتلو په ځای هغه د شهزاده علاؤالدین سره دکتلو له پاره ورغلې و. او شهزاده علاؤالدین ......

علې خان څه ویل چې ناڅاپه تم شو .....دهغه ویناد شهزاده تر څنګ طاهر هم خپل ځانته متوجه کړې و. ضرور کومه داسې خبره شته چې علې خان یې د ویلو څخه ویریده. شهزاده محمد ورته په غصه شو او ورته یې وویل:

علې خانه ! خبره دې ولې بنده کړه... ماته ووایه چې قاسم بن هشام زما د ورور سره دکتلو وروسته بیا چیرې ولاړ ؟مه ویریږه ، څه چې درته معلوم دي ټول مونږ ته ووایه.

اوس نو د طاهر زړه په سینه کې په درزهار و. خداې پوهیږې چې علې خان به څه ویل غوښتل. د شهزاده محمد او طاهر سترګې دعلیخان په مخ نښتې وې. په دې وخت کې ورته علیخان ډاګیزه کړه چې شهزاده علاؤالدین خو قاسم بن هشام په اورنه کې د فسادونو د پیداکولو او امن ته د زیان رسولو په جرم د معظم سلطان دبیرته راستنیدو پورې په شاهي زندان کې بندې کړې دې. داخبر د شهزاده محمد له پاره غیر متوقع و. هغه ته دا څرګنده وه چې دهغه مشر ورور د سلطنت ولیعهد دې او دسلطان په نه موجودیت کې احکام جاري کولې شي خو هغه ته دا څرګنده نه وه چې دهغه مشر ورور د قاسم بن هشام په څیر میړنې ، مخلص او دامن راوړنکې مجاهد شخصیت په بندیخانه کې هم اچولې شي ، ښکاره ده چې شهزاده علاؤالدین د شهزاده محمد څخه ستر هم و او دواک او اختیار خاوند هم. دطاهر بن هشام حالت هم ډیر غمژن و ، هغه ته بلکل دا ډاګیزه نه وه چې شهزاده علاؤالدین دکوم ډول خطرې د راپیداکیدو په اړه دهغه ورور بندې کړې دې. طاهر او شهزاده محمد دواړه په همدې فکرونو کې ډوب ناست و چې اعلې منتظم علې خان دوې ته یو بل ټکان ورکونکې خبر هم واوراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«درونده شهزاده ! په حقیقت کې شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام په ناڅاپي توګه د غرب خطیب ابو جعفر نیولې و او په هغه یې داشک پیدا کړې وه چې هغه د قیصر د جواسیوسو د شبکې مشر دې.... او تاته معلومه ده چې شهزاده علاؤالدین د غرب د خطیب ابوجعفر ډیر درنښت کوي، شهزاده علاؤ الدین فکر کړې چې قاسم بن هشام د ښار او سلطنت په یوه ډیر عزتمنده انسان باندې لاس اینښودې دې او په دې توګه یې په اورنه کې دامن ثبات ته دزیان داړولو هڅه کړې ده......همدا علت دې چې هغه قاسم بن هشام د خپله ځانه سره نظربند کړې دې.

اوس نو شهزاده د ډاډ ساه واخسته. ځکه هغه ته دپیښې په اړه معلومات تر لاسه شو. سمدستي یې دخپل مشر ورور سره د کتلو پریکړه وکړه او علی خان ته یې د بیرته تللو اجازه ورکړه. اوس نو هغه غوښتل د شهزاده علاوالدین دربار ته ورشي. طاهر بن هشام یې په میلمستون کې په انتظار کې کیناوه. او په خپله د شهزاده علاؤالدین خاص کمرې ته ورننوت.

د شهزاده علاوالدین له پاره د شهزاده محمد خبرې هسې دکوچنیوالي خبرې معلومیدې. په دې خاطر یې د شهزاده محمد د خبرو د اوریدو وروسته وویل: زه به د سلطان د راتلو تر مخه دا نالایقه شاهي سراغ رسان ازاد نه کړم. که چیرې خداې ناخواسته دسلطان په نشتوالي کی دلته په اورنه کې بغاوت را پیدا شی نوبیا به دهغه مسؤلیت د چا په غاړه وي ؟

خو شهزاده محمد دهغه د خبرو څخه ډاډمن نه شو. او په احتجاجي توګه یې وویل: درونده او عزتمنده وروره !......ته ولې په دې فکر نه کوې چې دغه ځوان په خپله سلطان دلته په اورنه کې د سازش کونکو د جرړو د پیداکولو له پاره شاهي سراغ رسان ټاکلې دې ،اوس نوکه ستا په خاطر دهغه په کار کې کوم خنډ راشي نوبیا به دهغې مسؤلیت د چاپه غاړه وي ؟

دشهزاده محمد خبرو په علاوالدین باندې هیڅ اغیز و نه کړ. بلکه هغه دپخوا په څیر په سخته لهجه باندې وویل:

محمده ! ته ، تر اوسه پورې کوچنې هلک یی. تاته څه معلوم ، چې قاسم بن هشام په اصل کې څوک دې ؟ مونږ ته خو د مغرب خطیب ابوجعفر ویلی دې چې دا سړې په تیره میله کې ناڅاپی راپیدا شوې دې او په یوې مقابلې کې یې د معظم سلطان زړه ګټلې دې. او بیا چې کله سلطان د قونیا په لور روان شو نو هغه دغه سړی ته دلښکر سره دتللو حکم کړې و خودغه سړې د بهانو په جوړولو سره دلته دپاتې کیدو له پاره ځانته زمینه برابره کړه او د یوه نامعلوم سازش د ځپلو له پاره یی سلطان ډاډمن کړ. ساده زړې معظم سلطان هم ددې شکمن شخص په خبرو باور وکړ او هغه یی د جنګ میدان ته دوړلو په ځاې همدلته په اورنه کې پریښود....ته پوهیږې چې ابو جعفر زمونږ دسلطنت پخواني وفاداره شخصیت دې ، همدا خبره قاسم بن هشام ته د زغم وړ نه وه نو په دې خاطر یی زمونږ د سلطنت په وفاداره شخص باندې حمله وکړه ،کله چې بهرام خان ماته دهغه د نیولو په اړه خبر را کړ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ سمدستي ابوجعفر خوشې کړ او د قاسم خان د بندی کولو احکام مو ورکړل .....ته ډاډه اوسه ،مونږ چې هر څه کړی دي د سلطنت د ګټو په خاطر مو ترسره کړي دي، معظم سلطان به هم په دې څو ورځو کې بیرته راستنیږي ، دمعظم سلطان د راتلوسره سم به مونږ ټول حقیقت د هغه ترمخ بیا ن کړو .... شهزاده محمد ته اوس پوره ډاګیزه شوې وه چې ابوجعفر دهغه وروړ شهزاده علاؤالدین په مکمله توګه په خپل جادو کې را ننبلولي دي. په دې اساس يې فکر وکړ چې شهزاده علاؤالدين به دهغه هيڅ خبره و نه مني اونه به قاسم خان د سلطان د راتلو تر مخه ازاد کړي. هغه په همدې فکر کې ډوب ناست و ، بيا يې دخپل ورور څخه اجازه واخسته او بيرون راووت. اوس نو هغه په خپل فکر کې بله کومه خبره ګنډه کړې وه. په بیړه ترمیلمستونه پورې راغې او د راتلو سره سم يې دقاسم ورور طاهر د خپل پلان څخه خبر کړ ، هغه طاهر ته وويل:

داسې ډاګیزه کیږي چې ابوجعفر زما ورور شهزاده علاؤالدين په خپل جادو کې را ښکیل کړې دي. نو په دې خاطر دهغه څخه دا هیله نه کیږي چې هغه دې قاسم بن هشام دسلطان د راتلو ترمخه ازاد کړي. خو زه اندیښمن یم چې د قاسم بن هشام د نظر بندۍ په وخت کې او دسلطان دراتلو ترمخه دسلطنت غداران کومه توطئه جوړه نه کړي ..... ته زما وړاندیز و منه ، دا به ستا له پاره ، د سلطنت له پاره او زمونږ د ټولو له پاره ډیر غوره وي .

شهزاده محمد غوښتل خپل پلان ډاګیزه کړي خو دهغه د خبرې ترمخه طاهر ترې و پوښتل:« ته چې څه ويل غواړې پرته له ځنډه يې راته وويايه ، زه به ستا هره سلا د سر په سترګو و منم.» دطاهر دخبرو په اوريدو شهزاده محمد ډير زيات خوشحاله شو او بيا يې وويل: «ته به داسې وکړې چې سبا سهاربه په يو ډير ګړندي اوتيز تلونکې آس باندې سپور شې او زما ليک به کوچنۍ اسيا کې د معظم سلطان دربار ته ورسوي اوهغه به د ټولو حالاتو څخه پخپله خبر کړې. زه باوري يم چې معظم سلطان به شهزاده علاوالدين ته سمدستي يو بيړني پيغام را وليږي.» طاهر دهغه دخبرې سره سمدستي موافقه وکړه او په ډيره احساساتي توګه يې وويل:

« ستا لیک به ماته څه وخته پورې ترلاسه شي.؟»

« ته همدا اوس خپل ځان دسفر کولو له پاره تيار کړه ،سبا سهار وختي د تلو ترمخه به زما ليک تاته در ورسيږي»

د شهزاده محمد او طاهر هشام ترمنځه تر ډيره وخته پورې په همدې مسئلې باندې خبرې اترې روانې وې اوبيا طاهر اجازه واخسته او سلطاني قصر ته ولاړ. اوس نو دهغه حالات ډير بدل شوي وو. هغه تر ډيره پورې ډاډمن و ځکه ورته ډاګیزه شوې وه چې ورور يې چيرې دې؟ او په څه حال کې دې ؟ هغه په بیړه د آسونو د اصطبل پورې راغې او خپل آس يې را پرانست او دکور په لور رهي شو. هغه په دې فکر کې ډوب وو چې کله يې کوچنيان خبر شي چې دروند کاکا يې په خير خيريت سره په سلطاني قصر کې موجود دې ، نو ډير زيات به خوشحاله شي. تر څنګ يې د راتلونکې ورځې د سفر له پاره يې هم ځان تياراوه ، خو کله چې دکور دروازې ته را ورسيد نو هلته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوې کوچنۍ بګۍ وکلته چې ولاړه ده ، د دې بګۍ په دریدو او کتلو سره یې حیرانتیا نوره هم زیاته شوه ، داسې څرګندیده چې کومه میلمنه ښځه دهغوی کور ته راغلې وي. طاهر په همدې فکرونوکې شو چې هغه ښځیه میلمنه به څوک وي چې ددوي کور ته راغلې ده. ځکه هغه پوهیده چې په اورنه کې دهغه اړیکې د ډیرو کم شمیر خلکو سره جوړې شوې دي. خو په هغوی کې داسې څوک نه شته چې ښځې یې په بګیو کې سفر ونه کوي. په دې اساس دا به هرومرو د امراو د طبقې دکورنۍ د ښځو څخه کومه ښځه وي. طاهر دهمدې خبرو په فکرونو کې ډوب کور ته را ننوت. کوچنیانو یې په انګړ کې لوبې کولې. دخپل پلار دکتلوسره سم یې دهغه په لور را منډه کړه. اوخپل پلار ته یې وویل:

« پلار جانه ! کورته یوه ښځه راغلې ده ......اود قاسم کاکا په اړه پوښتنه کوي ، مور او نیامې دهغې سره په خبرو لګیادي...»

د طاهر د تندي ګونجې نورې هم زیاتې شوې ...دا به څوک وي ؟ دهغه تجسس نور هم زیات شو. دا سې برېښې چې کومه ښځه چې دلته دقاسم پوښتنې ته راغلې ده هغه قاسم پیژني. هغه ته دا خبره نوره هم دحیرانتیا سبب وګرزیده. ځکه قاسم خو یواځې څو میاشتې مخکې اورنه ته راغلې و نو دومره ژر به یې څنګه د یوې ښځې سره اړیکې پیدا کړي وي. په همدې فکرونو کې ډوب هغه دکور یوې بلې کمرې ته ولاړ. دواړه کوچنیان یې ښې او چپ لورې ته روان وو او په پرلپسې توګه یې خبرې کولې ، طاهر دهغوي خبرې له نظره وغورځولې او ورته یې وویل:

« ولاړه شئ ، اوخپله مور مو دلته را وبولئ ،...... شاباس !

دواړو کوچنیانو منډه کړه او څو لمحې وروسته د طاهر ښځه دهغه تر مخ ولاړه وه. هغه مسکۍ وه او خوله یې دخندا نه وازه پاته وه. دهغې په مخې دخندا په کتلو سره د طاهر حیرانتیا نوره هم ډیره شوه نو سمدستې یې ترې وپوښتل:

« څه خبره ده ؟ دا میلمنه ښځه څوک ده اودکومه ځآیه راغلې ده ؟ اود قاسم په اړه څه پوښتي ؟ د طاهر دښځې سکینې په مخ د شرارت نه ډکه خندا وه ، اوپه همدې خندا کې یې وویل:

« ته قاسم و لټوه ، الله مونږ ته د سپوږمۍ په څیر ناوې راکړې.» طاهر دخندا په ځاې نور هم حیران شو او ویې ویل: « دا ته څه وایی ، د یوې بیګانه نجلۍ سره په لمړي ځل په خبرو کې داسې دومره پر مخ تللې یاست ، اول خو راته ډاګیزه کړه چې دا څوک ده ؟

اوس نو سکینې هم په ډیر غور سره خپله خبره وکړه. ځکه هغې ته دخپل میړه مزاج بلمنګه محسوس شو ،په ټیټه لهجه یې وویل: « دا مارسی ده ..... دا هغه نجلۍ ده چې د میلې په ورځ یې دقاسم ژوند خوندي کړې و .دا نجلۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم په اړه ډېره معلومات لرى ، دومره معلومات چې زه او ته يې هم نه لرو. زه ښځه يم او دمحبت په معامله کې زما سترګې دوکه نه خوري. ما ددې نجلۍ په سترګو کې د قاسم له پاره دسمندر په څير څپې وکتلې. دا پيغله د څو ورځو راهيسې د قاسم د بيلتون څخه سخته نارامه وه او نن مجبوره شوې چې دلته راشي اودهغه په اړه و پوښتي.او که نه هغې دلته د راتلو څخه د شرم احساس کاوه. په ظاهر د سکينې خبرې له يوه اړخه ښې ولګيدې اوپه دې اړه په فکر کولو مجبور شو چې ددې پيغلې نوم خو مارسى دې.....او دا د مسلمانانو په څير نوم نه دې ، نو ايا قاسم دکومې عيسايي پيغلې سره دمحبت تارونه غځولې دي. هغه په دې فکر کې هم و چې هسې نه چې دا نجلۍ د ابوجعفر جاسوسه وي اودقاسم په اړه دهغه د ورور د راتلونکې پلان څخه ځان خبروي. اوپه همدې خاطر دلته راغلې وي. دهغه ذهن په اسانۍ سره دا خبره نه منله چې مارسي دې دهغه د ورور سره مينه اومحبت وکړي ، خو کله کله به يې چې دا فکر کاوه چې مارسى دهغه د ورور محبوبه ده نو په سينه کې يې دخوشحالۍ ګيګړې شړنګيدل.کله چې سکينې طاهر په فکرونو کې ډوب وکوت نو ورته يې وويل: « يوائې زه نه ،بلکه ستا دروند پلار او درنه مور هم د مارسي سره دخبرو کولو وروسته ډېره خوشحاله دي. دا پيغله د ډېره وخته راهيسي دلته موجوده ده او مونږ په دې خاطر دلته ستنه کړې چې ته دسلطاني قصر څخه دقاسم په اړه څه معلومات راوړې نو مارسي به هم دهغې څخه خبره کړو.

طاهر په دې فکر کې شو چې که دا پيغله دابوجعفر جاسوسه وي نو بيا خو ترې د قونيا په لور دتللو خبره پټول په کاردي ، خو د قاسم د بندي کيدو په اړه ابوجعفر پخپله هم معلومات لري نو په دې خاطر به دې پيغلې او خپلې کورنۍ ته دد ددې خبرې يادول دومره زيانمونکي نه وي ،بلکه ښې پايلې به ورکړې. تر څنګ يې که ابوجعفر ته دا ډاګيزه شي چې د قاسم ورور طاهر تربندي خاني پورې د قاسم پورې ور رسيدلي دې نو هغه به لږ څه نور هم محتاط شی. اوپه اورنه کې به د کوم بغاوت د راپيدا کولو پروګرام شاته و غورځوي. د همدې فکر په بنسټ طاهر پريکړه وکړه چې هغه به ددې ميلمنې پيغلې مارسي تر مخه دقاسم د بندي کيدو يادونه کوي. په همدې خاطر يې خپلې ښځې سکينې ته وويل:

« سهي ده ، ته دا پيغله تر دې ځآيه راوړه ، چې زه يې يو وار ووينم.»

سکينې دخوشحالۍ نه ټوپ کړ او دخپل ميړه په لور دکتلو وروسته په بيړه دهغه ځآيه ووتله. کوچنيان لا د پخوا څخه ددې کمرې څخه وتلي وو او په انګړ کې په خپلو لوبو کې مصروف و. د لږ څه وخت دتيريدو وروسته قاسم دهغه پيغلې مخ وکوت. کله يې چې سترګې په مارسي و نښتې نو حيران پاته شو، په دې فکر کې شو چې ايا دا ډول ښکلې مخونه هم شته ؟ دا سترې سترې سترګې ، اوږدې اوږدې زلفې، داسې خوزيدې لکه دوه تورې کونترې چې په هوا کې وزرونه رپوي. مارسي په داسې حال کې چې سر يې د شرم نه ښکته و دې خونې ته را ننوته او د طاهر تر مخه د لرګي په چوکۍ کيناسته. دطاهر مور اوښځه هم دمارسى تر شا دې خونى ته را ننوتل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي په کېنې او ښي اړخ کې کیناستل. تر اوسه لا طاهر خبره نه وه کړې چې د پلار یې په ډېرو کمزور قدمونو سره کمرې ته راننوت او دطاهر تر څنګ په کټ کې کیناست. طاهر مارسی ته په ډېر غور سره کتل ، هغه ته ددې پیغلې په مخ د پرېښتو په څېر معصومیت تر سترګو کیده. طاهر په خپله په جاسوسی باندې نه پوهیده بلکه یو نیغ په نیغه توره وهونکې ماهر او استاد و ،په دې خاطر یی په ناڅاپه توګه په فکر کې راغله چې مارسی دکوم غلط قدم له پاره دهغوې کور ته نه ده راغلې ، سمدستی یی د مارسي څخه خپلې سترګې واړولې اوخپلې درنې مورته یی مخ کړ او ورته یی وویل:

« درنې مورې ! د قاسم درک خومعلوم شو.»

دهغه ددې خبرې سره په خونه کې ناست دهر چا خوله دحیرانتیا څخه خلاصه پاته شوه. په دې وخت کې دمارسی حالت هم دکتلو و. هغې د تجسس ، پلټنې ، احساس ، محبت او مینې څخه ډکو جذباتو کې طاهر ته په ډکو سترګو و کتل او تر ټولو دمخه یی وویل:

«آ..آ.......آیا ته رښتیا وایې ؟ دهغې په لهجه کې شرم وحیا را نغښتې وه ، دمارسی نه وروسته د قاسم مور په ډېره بیړه وویل: « زما زوې چیرې دې...... چیرې دې هغه...؟ تا خو ویلې و چې هغه به له ځانه سره راوړم. د طاهر ښځې هم همداسې وویل او زیاته یی کړه: ددې نه ډاګیزه شوه چې زمونږ د ناوې نګور قدم زمونږ له پاره د خیر او عافیت سبب وګرزید. همدا نن مارسی زمونږ کورته راغله او همدا نن د قاسم په اړه هم مونږ ته خبر تر لاسه شو ،

تر ټولو وروسته دقاسم پلار په پوره غور سره وویل : « څنګه معلومات یی شوې دې......؟ اوس قاسم چیرې دې ، ایا هغه دکوم کار پسې سلطان استولې دې ؟» دا دهشام خبرې وې ، چې دخپل وخت ډېر مشهور پهلوان هشام بن عدی ......

د ټولو دخبرو داوریدو وروسته طاهر په ټیټ اواز وویل: « نه !درونده پلاره..... سلطان خو قاسم ته ډېر مهم کار ورسپارلې و . خو دسلطان مشر زوې علاؤالدین د غرب د خطیب ابوجعفر په وینا دتیرو درې اونیو راهیسې دخپل ځان سره نظر بند کړې دې.

دطاهر د خبرو داوریدو وروسته مارسي په خپل ځای کې ورخښه شوه ، داسې معلومیدل چې ابوجعفر خپل کار کړې دې. مارسی ته دا ومنله چې ابوجعفر یو ډېر بنه روزل شوې جاسوس دې ځکه هغه مارتها ته ویلې و چې هغه به ډېر ژر قاسم دخپلې مخې څخه لرې کړي ،مارسي په همدې فکر کې وه چې ابوجعفر خبله خبره پوره کړه.... د بله اړخه طاهر خپل پلار ته د پیښې په اړه تفصیلي معلومات ورکوي ، په دې وخت کې ناڅاپی د طاهر په زړه کې یو فکر راغې اودقاسم قصه یی په نیمایی کې پرېښوده او دمارسی په لور متوجه شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

« محترمې ! ستا په اړه مې ماته ښځې څه ویلي دي خو هغه ماته کافي نه دي. نوکه ته یې بده نه ګڼې مهرباني وکړه او خپله کورنۍ راته را وپیژنه ، تر څو زما په ذهن کې اندیښنې له منځه ولاړې شي.

دا ډول پوښتنې دمارسې له پاره غیر متوقع نه وې. خو څرنګه چې دهغې ذهن د قاسم په لور متوجه و نو په دې اساس د طاهر په پوښتنه یې ټکان وخوړ. او بیا یې د لږ ځنډه وروسته په داسې حال کې چې سره یې ښکته کړې و داسې وویل:

« زه له تاسو څخه څه نه پټوم. په دې دنیا کې یوازې تاسې زما له پاره هر څه یاست. زه به تاسو ته د خپل ژوندانه یوه یوه پاڼه پرانزم او در ته به یې بیان کړم»

ددې خبرو نه وروسته مارسې د خپل ځان او خپلې کورنۍ په اړه د طاهر کورنۍ ته پوره تفصیلي معلومات ورکړل . هغې دالبانوي قصر نه نیولې د سلطان تر محله پورې اوبیا د سلطان د قصر نه نیولې د قاسم سره د کتلو پورې ، څه چې ورته یاد وو بیان کړل....دهغې په قصه کې د سکندربیګ یادونه هم وشوه او ابوجعفر یې هم یاد کړ..... هغه دقاسم سره دخپلو لیدنو کتنو په اړه هم تفصیلي خبره وکړه او دخپلې مور مارتها د جاسوسۍ دکړچار په اړه هم. کله چې مارسې خپله قصه پوره کوله نو دطاهر دمور اوښځې د سترګو څخه اوښکې رواني وې ،طاهر او پلار یې په خپل ځای ناست و او دمارسې د مینې ډک داستان یې اورید. په دې وخت کې د طاهر مور پورته شوه او مارسې یې د سینې سره یوځای کړه، دمارسې د غټوغټو سترګو څخه د اوښکو څاڅکې لکه دباران په څیر په زمکه راپریوتل. سکینه هم ور پورته شوه او دمارسې سره یې دمینې غاړه ورکړه.

« زه خو وایم چې ته اوس همدلته اوسه. ځکه چې ته په خپل کور کې دخپلې مور مارتها څخه هم خوندی نه یې. خدای نا خواسته که څه درته پیښ شی نو مونږ به دقاسم تر مخ څنګه سر پورته کړو.

دسکینې خبرې لا نه وې خلاصې شوې چې هشام په خبرو پیل وکړ.« ګوره لورې ! تا مونږ ته هر څه په ریښتیا سره بیان کړل او زمونږ په زړونو کې دې دخپل ځان له پاره ډیر ښه ځای پیدا کړ. ددې څرګندونې وروسته چې تا اسلام منلې دې زه نور هم خوشحاله شوې یم. زه تاته نصیحت کوم چې ته خپل نوم هم په یو مسلمان نوم بدل کړه ، او ځانته یو مسلمان نوم کیږده.

مارسې د قاسم دپلار دخبرو په اوریدو سره په شرمناکه لهجه باندې وویل: « نو بیا همته ما ته یو ښه نوم پیدا کړه ، هر هغه نوم چې تا ماته راکړ همغه به پس له دې زما نوم وي.»

اوس نو هشام دخپل راتلونکې نګور د نوم په اړه فکر کاوه. د لږ څه وخته وروسته هشام وویل: سهي ده لورې ! مونږ ستا له پاره یو نوم پیدا کړې دې. » ټولو د هشام په لور وکتل نوهغه هم وخندل اوپه خندا کې یې مارسې ته ور غږ کړ..... غزاله.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهشام دخولې څخه مارسی دخپل نوی نوم په اوریدو ډیره خوشحاله شوه، دا نوم بلکل سهي و . د مارسي له پاره دغزاله په څیر د غټو سترګو خاوندي ته همدا نوم مناسب و . کله چې سکینې مارسي ته دغزاله د نوم په اړه تشریح ورکړه نودهغې مخ د شرم څخه تک سور وګرزید. هغه په دې فکر کې شوه چې عربي ځوان قاسم به په څومره مینه هغې ته دغزاله نوم اخلې.

مارسی څو ساعته د قاسم په کور کې پاته شوه. په پیلامه کې دهغې راز داره کوچوان اکبر د دروازې نه بیرون ولاړ و . خو وروسته مارسی هغه بیرته ولیږه او ورته یې وویل چې د ماسپښین نه وروسته راشي اوهغه پورته کړي. اوس نو هغه مارسی نه وه بلکه یوه مسلمانه پیغله غزاله وه . خو هغې تر اوسه پورې خپل دغه نوم د خپلې مور او ابوجعفر څخه پټ ساتل غوښتل.

ماسپښین ناوخته و چې اکبر د مارسي د بیرته وړلو په خاطر خپله بګۍ راوسته. مارسي هم د طاهر د کورنۍ د ټولو غړو سره د مینې او محبت په فضا کې پوره وخت تیر کړې و او اوس بیرته خپل کورته ستنه شوه.

بل سهار طاهر د قونیا په لور و خوزید ، هغه یوآځې خپلې ښځې ته ویلي و چې د سلطان سره د کتلو له پاره کوچنۍ اسیا ته ورځي تر څو دقاسم د ازادولو له پاره څه وکړاې شي. تر څنګ یې خپلې ښځې ته لارښوونه وکړه چې د اوس له پاره قونیا ته دهغه د تللو خبره پټه و ساتي ، سکینې هم سهار وختی د لمانځه وروسته د هغه د تللو له پاره تیارې نیولې و.

د بله اړخه مارسی د قاسم د کتلو له پاره نا ارامه وه. همدا نن سهار هغې پریکړه کړې وه چې هغه به سلطاني قصر ته ورځي او د کومې لارې څخه به د قاسم سره لیدنه کوي. سلطاني قصر ته د مارسي تل راتلل څه نوې خبره نه وه. ځکه چې هغه د البانوي وینځې مارتها لوروه او دسکندر محبوبه هم..... خو نن سهار د روانیدو سره سم یې مور و دروله.

« اې نجلۍ..... ! دا نن بیا چیرې روانه یې؟ د پوښتنې ایګنې پرته روانه یې ؟

په مارسي د مور خبره ډیره بده و لګیده. مخ یې را وګرځاوه او مورته یې وویل. « دلته نژدې ورځم ، د سلطاني قصر پورې.... »

غالبا چې مارسی به هلته په قصر کې د کومې ملګرې نوم اخیستې و ، خو نن د مارتها سلوک څه بلمنګه ښکاریده. په دې اساس یې په سختې ژبې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« خبردار ! ....ته هیڅیرې نه شې تلاې . تاته ډاګیزه ده چې ته دالبانیا راتلونکې ملکه یې . سبا به په البانیه کې سکندر سره یو ځاې په تخت کینې . دخپل حیثت په اړه دې فکروکړه . دا ته هره ورځ چیرې اوکومو ځآیو کې ګرځې را ګرځې. ما همدا نن سهار اکبر د دوو ورځو په رخصتۍ لیږلې دې.

مارسي دخپلې مور د خبرو ځخه لږ څه پښه نیولې شوه او یوه نامعلومه ویره یې په زړه کې کیناسته. هغه ته داسې ښکاره شوه چې دا خبرې دهغې مور نه دې کړې بلکه ابوجعفر دهغې دمور په ژبه غږیږي. هغه فکر وکړ چې دهغې مور خو پخوا داسې نه وه ، ځکه هغې ته به یې تل نازورکاوه او په ډیرو نازونو کې یې را ستره کړې ده. یو ناڅاپه یې فکر خراب شو پریکړه یې وکړه چې سلطاني قصر ته به هرو مرو ورځو ، ابوجعفر ته په قهروه په دې اساس یې پریکړه وکړه چې سلطاني قصر ته به هرومرو ورځي. په دې خاطر یې وویل:

« مورجانې !څه درباندې راغلل..... زه خو تر محله پورې ورځم..... پیدل په پښو هم ورتلاې شم... زه د ملکې سروین سره هم کتل غواړم او د سربیایی وینځو سره هم غواړم ووینم.... ډیر وخت وشو چې هغه لورې ته نه یم ورغلې.

مارسي د خپلې مور په خوږ رګ باندې ګوته کیښوده. ځکه سربیایي شهزادګۍ سروین او دهغې وینځې هغې ته ډیر ارزښت درلود. په ځانګړې توګه د ملکې سروین وینځې د عیسایي توب په خاطر هم مارتها ته ډیرې ورنژدې وې. کله چې مارتها د مارسی دژبې څخه دهغوې نومونه واوریدل نو خاموشه شوه او مارسي ته یې دتللو اجازه ورکړه.

مارسي دکوره ووتله او په پښو تر سلطاني قصر پورې ولاړه. هغې په لاره کې فکر کاوه چې دملکې سروین سره کتل به د قاسم دازادیدو له پاره ګټور وي. په داسې حال کې چې پخوا ددې هغې فکر کاوه چې دخپلو سهیلیو په منځګړیتیا به د شهزاده علاؤالدین سره نیغ په نیغه ووینې او په دې اړه به ورسره خبرې کوي. خو اوس هغې خپل فکر کې بدلون راوستې و او دد ې کار له پاره یې سربیایي شهزادګۍ ملکه سروین چې د سلطان مرادخان ثاني ملکه وه مناسبه و ګڼله. ځکه هغې کولې شول د قاسم په را خلاصیدو کې ښه او غوره کړچار ادا کړي. هغه په دې پوهیده چې دواړه شهزادګان ، شهزاده محمد او شهزاده علاوالدین د ملکې سروین ډیر قدر او درنښت کوي او دمور په سترګو ورته ګوري.

ملکه سروین د سربیا دپادشاه لاړد ستیفن لور وه . دسربیا دغه پادشاه د سلطان مرادخان ثاني ډیر وفاداره ملګرې او دوست و . دهمدې وفادارۍ په بنسټ یې سلطان مراخان ثاني ته خپل لور شهزادګۍ سروین په نکاح ورکړه. او بیا شهزاداګۍ سروین د خپلو څو کسو وینځو سره یو ځاې اورنه ته دسلطان دناوې په څیر راغله.

مارسي محل ته درا ننوتلو سره سم نیغه محل سراې ته ورغله. هلته یې د ټولو دمخه دملکې سروین خواجه سراې سره وکتل. دهمغې له لورې ورته وویل شول چې ملکه سروین د شاهي باغ شاته سیمه کې مرغیو ته دانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور کوي. مارسي به ددی نه مخته هم کله کله د ملکې سروین سره کتل. همدا علت و چې هغه پرته له کومه ځنډه د شاهي باغ شاتنۍ برخې ته ورغله. کله چې ملکې سروین مارسی وکتله نو په خندا یې ورته وویل:

« خوش امدید.......نن خو زمونږ الباني خور زمونږ لیدلو ته راغلې ده .....»

دملکې په ژبه کې د بورې په څیر خوږلني و ، د ملکې د لهجې نه د مارسي حوصله نوره هم لوړه شوه . او ویې ویل: « درنې ملکې !...... ستاسې محبت مې کله کله دې ماڼیو ته د راتلو له پاره را کاږي. او که نه....

په شاهي بزم کې د غریبانو تیریدل څه معنې لري.........

ملکې یو دم د مارسي په لور وکتل او دهغې ددې خبرې څخه یې په خوند اخستلو سره وویل: « سبحان الله ! نن خو ته په مشکو او عنبرو کې را لتاړې خبرې کوې.....داسې معلومیږي چې کوم زخم دې خوړلې او دلته راغلې یې.

مارسي د شونډو لاندې و خندل او سریې ښکته کړ اوبیا یې وویل: د درنې ملکې د ژبې څخه د سبحان الله د کلیمې په اوریدو سره داسې ډاګیزیږي چې درنې ملکې د اسلامي معمولاتو سره هم دلچسپي پیدا کړې ده .ملکې ورته پر ته له ځنډه وویل: « ولې نه ...... د اسلام سره خو زما مینه دهمغې لمړۍ ورځې څخه شته ، زما دروند او معظم پلار لارډ ستیفن هم د زړه له کومې مسلمان و . همدا علت دې چې هغه د ترکانو د سلاطینو د دربې نسلونو سره د عثماني سلطنت د ټینګښت له پاره کار کړې دې.

اوس نو مارسي په ډیره مینه او محبت دغې ښکلې اوښایسته ملکې ته کتل. لږوروسته ملکې دمارسي څخه وپوښتل: « وایه مارسي ! څنګه دې پیښه راکړې ؟ داسې ډاګیزېږی چې نن ته زمونږ څخه د څه غوښتنې له پاره راغلې یې؟

مارسی د حیرانتیا څخه سترګې راپورته کړې اوبیا یې په پوره خوشحالۍ سره وویل: عجیب........ درنې ملکې ! ډیره عجیبه...... ته خو اوس د زړونو په حال هم پوهیږې. »

« د زړونو په حال یواځې الله تعالې پوهیږي.... مونږ یواځې ستا په مخ لیکل وکتل ، تا نه دې اوریدلې چې څیرې مکمل کتاب وي.» ملکې نرمه شانته خندا وکړه او بیایې وویل. اوس نو مارسي هم ورته خپله خبره پیل کړې وه .....

« درنې ملکې !..... تا به اوریدلې وي چې معظم سلطان یو عرب ځوان د شاهي سراغ رسان په څیر ټاکلې دې......»

« داسې بریښي چې هغه سراغ رسان ستا د زړه سراغ لګولې دې.....ولې ؟..... ایا زړه خو به دې پرې نه وي بایلودي ؟...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي ځيره د حيا څخه سوربښنه شوه. سترګې يې ښکته کړې او دلږڅه ځنډ نه وروسته يې وويل: « ددرنې ملکې سترګې هرڅه ويني...... خو اوس ما د عثماني سلطنت د پايښت سوال له ځانه سره راوړې دې.

دمارسی په خبرو باندې ملکه حيرانه شوه او سمدستې يې وويل: « خداې دې نه کړې چې عثماني سلطنت ته پيښ شي. تا څه ډول پوښتنه له ځانه سره راوړې ده.،،،،»

مارسي لږ په تتره ژبه وويل : « درنې ملکې ! هغه عرب ځوان چې معظم سلطان په اورنه کې د سازشونو د بربنډولو له پاره په خصوصی توګه ټاکلې دې نو په دې وخت کې ديوه غدار په خبره شهزاده علاوالدين نظر بند کړې دې...... په داسې حال کې چې هغه غدار د سلطنت پر خلاف په خطرناکه سازش کې مصروف دې.

دملکې رنګ تغير وکړ او په ډير غور سره يې وويل: « هغه غدار څوک دې چې شهزاده علاوالدين يې په خپله ولکه کې اخستې دې ؟..... مارسي تو خو په هوش کې يې ؟ تاته معلومه ده چې ته څه وايې ؟ ته خو په يوه ترک شهزاده او وليعهد باندې الزام لګوې ؟»

دملکې دخبرو د تکميل سره سم مارسي په پوره عزم سره ورته وويل: « درنې ملکې ! زه يواځې الزام نه لګوم بلکه دا وايم چې شهزاده علاوالدين قاسم بن هشام په زندان کې اچولې دې ، درنې ملکې ، په دې وخت کې په اورنه کې قاسم هشام ته سخته اړتيا ليدل کيږي ، دخداې له پاره څه وکړئ ، هسې نه چې د معظم سلطان په نشتوالې کې ابوجعفر په اورنه کې دفساد اوبغاوت اور بل کړي.

اوس نو دملکې سترګې د حيرانتيا نه وازې وې ، او په لږ څه تيزې لهجې سره يې وويل:

« ابوجعفر ؟........ ايا دا همغه سړې نه دې چې دسترګو رنګ يې د لاطينې ولسونو په څير نيلې دې ؟ او د غرب د خطيب په نامه يې شهرت موندلې دې..... اې مارسي ! هغه سړې خو ستا دمور خواته ډير تګ راتګ کوې ،...... همداسې ده که نه ؟

ملکې خپلې سترګې په خلا کې اړولې را اړولې اوپه څه فکر کې ډوبه وه. هغه ته په ياد راغلل چې يو وخت ابوجعفر او مارتها په دې شهزادګۍ باندې دخپل اثر ور رسوخ د وراچولو هڅې کولې. په هغه وخت کې سروين نوې نوې را واده شوې ناوې وه. په دې خاطر د نا اشنايې په اساس خاموشه ناسته وه. خو نن چې مارسي د ابوجعفر د سازش په اړه خبره وکړه نو د ملکې سروين سترګې هم را وغوړيدې ، هغې دمارسی خبرې هم په ډير غور سره واوريدې ، مارسي ورته وويلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنې ملکې ! ابوجعفر زمونږ کورته تګ راتګ کوي .... په همدې خاطر زه ددې سازش په اړه پوره معلومات لرم. درې اونۍ مخته قاسم بن هشام د قیصر دجاسوسانو دسراغ د پیدا کولو له پاره د ابوجعفر تر پوزې پورې ور رسیدلې و. خو شهزاده علاؤالدین ټوله معامله سرچپه کړه ..... اوس نو ته که څه کولاې شې ویې کړې ......»

اوس نو ملکه په ټولو حالاتو ښه پوه شوې وه .... هغې فکر کاوه چې د شهزاده علاوالدین سره ددې مسئلې په اړه څه ډول خبرې وکړي ، هغې دمارسي په خبرو پوره باور وه ځکه چې هغه پخپله د ابوجعفر د کړچار څخه خبره وه. هغې فکر کاوه چې نه یواځې قاسم بن هشام را خلاص کړل شي بلکه په یوه ډول نه یوه ډلو د ابوجعفر ستونې هم ورخفه کړي. هغه په دې پوهیده چې اوس دهغې په اوږو باندې ډیر دروند بار را پریوتې دې .... مارسي ته یې وویل:

مارسي ! ستا ډیره زیاته ممنونه یم ... چې مونږ ددې نازکه حالاتو څخه خبر کړو. مونږ به همدا نن د څه کولو هڅه وکړو.

دملکې په خبرو مارسی د ډاډ ساه واخسته. اوبیا یی په ټیټ اواز سره وویل:

« درنې ملکې !زما یوه غوښتنه ده ....»

ملکې د مارسي په لور وکتل او ترې ویې وپوښتل: « هو هو ، ووایه».

«درنې ملکې ! زه غواړم دقاسم بن هشام سره ووینم ، هغه همدلته په شاهی قصر کې په زندان کې بندي دی. نو که ملکه دزندان مسؤل ته حکم وکړي چې هغه ماتم نه کړی....»

ملکه یو ځل بیا حیرانه شوه .... دځو لمحو له پاره په فکر کې ډوبه شوه. اوبیا یی د یوه نوي عزم سره وویل:

« زما سره یوځاې راځه ... مونږ به همدا اوس شاهي زندان ته ولاړ شو اودقاسم بن هشام سره به ووینو .» ملکې په پوره احساس سره قدم پورته کړ او د مارسي په زړه کې د خوشحالۍ ګوره په ماتیدو شوه.

دشاهي زندان مسؤل چې ملکه سروین وکتله نو پښې یې په لړزیدو شوې ، دا سیمه د محل په شمال غرب کې پرته وه ، دمحل سراې ښځې به دلته هیڅکله هم نه ورتللې. یوازې ددې ځاې کارکونکې خلک د محل په دې سیمه کې اوسیدل. دلته شاهي آسپ ځاې هم و او دمحل وسله تون هم همدلته پروت و. دهمدې ستر عمارت په منځ کې یوه ستره کمره د شاهي زندان له پاره ځانګړې شوې وه. کله چې ملکه د زندان داروغه ته ورنژدې شوه نو هغه ترملا پورې را ښکته شو اودملکې له پاره یی درنښت په ځاې کړ. ملکه هم هملته ودریده. او په تحکمانه توګه یی وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاهي زندان کې څومره بنديان پراته دی ؟» ملکې په شاهانه انداز کې خبرې کولې. داروغه په لړزيدو شو او په تړتړې ژبه يې وويل :

« مم....ملکه معظمه ! دلته يواځې يو بندي موجود دی.»

ملکې ترې بيا وپوښتل: « دهغه نوم څه دې ؟»

د زندان داروغه ورته په ډيره درنه ژبه وويل : « قاسم بن هشام»

ملکې چې د قاسم نوم واوريد نو يو ځل يې دمارسي په لور و کتل ، دمارسي مخ هم د احساساتو ډک و ،ملکې داروغه ته مخ کړ او ورته يې وويلې« مونږ همدا اوس اوهمدا وخت د قاسم بن هشام سره کتل غواړو . ولاړ شه او هغه د ډير زيات درنښت سره يو ځاې دلته له ځانه سره راوړه.»

د زندان داروغه سمدستي شاته و ګرزيد او په منډه منډه د زندان دروازې ته ولاړ . د لږ وخت وروسته قاسم د مالکې او مارسي تر مخ ولاړ و. په دې درې اونيو کې دقاسم روغتيايي حالت ډير خراب شوې و، دهغه مخ ژيړ ګرزيدلې و خو سترګې يې لا تراوسه هم روښې او روښانه وې ، مارسي د قاسم په کتلو سره ډيره نا ارامه شوه ،خو هغې دقاسم سره د ملکې او دزندان د داروغه په شتون کې په بې تکلفۍ سره خبرې و نه شوې کړاې. هغه يوې لورې ته و دريده او په ډيره غمژنه توګه يې دقاسم روغتيايي حالت ته کتل.قاسم مخته راغې او ملکې ته يې سلام وکړ ، ملکې ورته په خندا ځواب ورکړ او بيا يې ورته وويل:

« قاسم خانه ، زه د سلطان مرادخاني ثاني ، دعثمانيه سلطنت د پادشاه ، ملکه يم. مونږ ته نن مارسی ستا د حالاتو په اړه په تفصيل سره خبره کړې ده ، په دې خاطر مونږ په خپله ستا سره د کتلو له پاره دلته راغلې يو .... ته انديښنه مه کوه ، مونږ به همدا نن د شهزاده علاوالدين سره خبرې وکړو اوتا به د زندان څخه خوشي کړو.»

قاسم چې د پخوانه يې دا انګيرلې وه چې دهغه سره ليدونکې د شاهي کورنۍ کومه درنده غړې ده ، نو دملکې د خبرو په اوريدو سره نور هم مؤدب و درېد اودملکې په درنښت کې يې خپلې سترګې ښکته کړې او په نرمې لهجې سره يې وويل:

« د معظمې ملکې بخت دې نور هم ستر شي...... ماته دخپلو بندې کيدو په اړه کومه انديښنه نه شته.خو په دې اړه ډير انديښمن يم چې شاهي حکم مې په ځاې نه کړاې شو . خداې پوهيږې چې دسلطنت غداران تر کومه حده پورې رسيدلې دي، ماته خودا هم نه وو معلوم چې زمونږ لښکر د جنګ ډګر ته روان شوې دې او اوس په څه حال کې دې ؟.....

ملکې په پوره ډاډ سره د قاسم خان خبرې واوريدې او په لږې شانته غمژنې لهجې سره يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« د اروپا په لور زمونږ تللي لښکر د صليبي ځواکونو څخه ماتې خوړلې ده. زمونږ ددروند سلطان د خور او زمونږ د اندرور ميره سپه سالار محمد چلپي هم د هونياډې په لاسو بندي شوي دي ، د صوفيا ښار زمونږ د لاسو څخه وتلي دي او زمونږ لښکرو د بلقان په درو کې هم دصليبي دښمن له لاسه ډېر زيانمن شوي دي. تر څنگ يې يو بنه خبر هم شته او هغه دا چې معظم سلطان د کرمانيا امير ته ماتې ورکړې ده او دقونيا بغاوت يې ځپلې دي. اوس به معظم سلطان په خو ورځو کې بيرته اورنه ته را ستون شي. دهغې وروسته به معظم سلطان د هونياډې پر خلاف د جنگ له پاره د اورنه څخه روانيږي.

ملکې د روانو حالاتو اودلښکرو دحال په اړه قاسم ته په تفصيل سره خبره وکړه. د خبرو د تفصيل داوريدو سره سم قاسم ډير زيات احساساتي شو ، په ځانگړې توگه کله يې چې د سلطان دخور د ميړه سپه سالار محمد چلپي د بندي کيدو خبره واوريده ، ځکه هغه ته د محمد چلپي سره خپله هغه ليدنه په ياد راغله چې د اغاحسن په خونه کې يې فوځي افسرانو ته د خبرو کولو وروسته دده سره درلوده. هغه په ډېر خلوص سره ملکې ته وويل:

« د محترم سالار محمدچلپي د بندي کيدو په اړه ډير زيات خواشيني شوي يم. زه دا احساسوم چې په داسې حالاتو کې ماته سلطنت ډيره سخته اړتيا دلوده.»

ملکې دقاسم په خبرو باندې سر خوځاوه. اوبيا يې په دلاسه کوونکي لهجې باندې ورته وويل: « بس ته به همدا نن ازاد کړل شي. زما له تاسره همدا ژمنه ده..... اوس به نو مونږ بيرته ولاړ شو.....»

ملکې دبيرته ستنيدو دمخه دمارسي په لور وکتل اوبيا د شونډو لاندې وخندل ، مارسی هم د شرم اوحيا څخه سترگې ښکته اچولې وې. کله چې ملکې خپلې سترگې واړولې نو مارسی هم دوخت نه په گټې اخستو سره دقاسم په لور په ډيره غمناکه توگه وکتل اوبيا د ملکې سره روانه شوه. په دې کتلو کې ددواړو سترگې ځلور شوې وې او په همدې کتو کې يې يو بل ته ډير څه منتقل کړي و. قاسم په ډيره نرم اواز سره دمارسي نوم واخست نو مارسي هم د يوې لمحې له پاره پښه نيولې شوه اوپه تلو تلو کې يې قاسم ته مخ کړاو ورته يې وويلې چې « مارسی نه.....غزاله...... دا ستا د دروند پلار له اړخه راکړل شوي نوم دي....»

دهمدې خبرې سره سم مارسی هم د ملکې په لور ورگړندۍ شوه او په بيړه دهغه ځآيه ووتل. خو دمارسی د اخرې خبرې دقاسم په غوږونو کې همغسې انگازې کولې..... هغه وانگيرله چې مارسي دهغه دکورنۍ دغړو سره هم کتلي دي. په دې وخت کې د قاسم زړه دمحبت او مينی د نغمو څخه ډک و.

دبله اړخه طاهر بن هشام د توپان اوسيلۍ په خير سفر کاوه او د سلطان دلښکرو په لور ور روان و. خو هغه لا په لاره کې و چې د سلطان دلشکر د بيرته را ستنيدو خبر ورته ورکړل شو. خو ددې سره سره بياهم هغه خپل تگ ته دوام ورکړ. هغه له خپله ځانه سره د شهزاده محمد ليک هم درلود او دهمدې ليک په کومک يې هڅه کوله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وروور د شهزاده علاوالدین د زندان څخه را ازاد کړي. هغه د دانیال ددریاب څخه تیر شو او کوچنۍ اسیا ته ور ننوت. هملته ورته د سلطاني لښکر دبیرته راستنیدو نښې نښانې تر سترګو شوې. بله ورځ هغه د سلطاني لښکر تر مخه و ، په خپل ستومانه آس سپور د لښکرو قرارګاه ته ورننوت. او سمدستي یی د شهزاده محمد لخوا لیکل شوې لیک د سلطان تر مخ کیښود.

سلطان چې کله د شهزاده خط ولوست نو غومبري یی تک سره شول ، په مخ کې یی د غصې اوقهر نښې را وځلیدې ، خو د خط د لوستلو وروسته خاموشه پاته شو. بیا یی د څو لمحو نه وروسته طاهر بن هشام ته وویل :

« تا ډیره ښه وکړل چې مونږ دې خبر کړو. زه پخپله ډیر ژر اورنه ته رسیدونکې یم،خو هلته به زمونږ په رسیدو کې وخت لګیږي ، او کیدې شي په همدې وخت کې دښمن هلته د بغاوت دپیلامې له پاره کار وکړي. په دې خاطر مونږ غواړو چې یو تیز تلونکې قاصد له تاسره یو ځاې و استوو تر څو قاسم بن هشام د شاهي زندان نه ازاد کړي»

طاهر هم همداسې غوښتل. همدا علت و چې دارام کولو په ځاې یی په همغه ورځ دماښام نه مخته د شاهي قاصد سره یوځاې د کوچنۍ اسیا څخه لکه دباد او توپان په څیر د اورنه په لور راواالوت.

خو پخوا تر دې چې طاهر اورنه ته را ورسیږي ، دملکې د وینا په اساس شهزاده علاوالدین قاسم بن هشام را زاد کړې و. او کله چې طاهر بیر ته ا ورنه ته را ورسید نو قاسم هم په کور کې موجود و. طاهر د سلطاني قصر څخه فارغ شو نو قاسم اومارسي دواړه یی د کوچنیانو سره په انګړ کې د لوبو کولو په حال کې وکتل. کله یی چې په قاسم سترګې و نښتې نو سمدستی یی ټوله ستوماني له منځه ولاړه. کله چې قاسم خپل مشر وروور وکوت نو ورمنډه یی کړه اودهغه استقبال یی وکړ. هغه ته ورغاړې وت. عمر اوعلی چې کله خپل پلار وکوت نو د خوشحالۍ نه یی داسې چیغې کړې چې اسمان یی په سر واخست......هغه دې...هغه دې پلار مو راغې ، پلار مو راغې ....چغې یی هرې لورې ته وهلې. دواړو د پلار په لور ورمنډه کړه او دهغه د پښو څخه چاپیره شول. د کوچنیانو د چغو سره سم سکینه او د قاسم مور اوپلار هم دخپلو کمرو څخه راووتل ، مارسی هم دخوشحالۍ نه شنه وه ، طاهر چې کله خپله ټوله کورنۍ په خوشحالیو کې وکتله نو په زړه اوخوله دواړو یی د الله تعالې شکر ادا کړ.

خوابوجعفر تر اوسه پورې ازاد و. دبله اړخه شهزاده علاوالدین هم قاسم ازاد کړ خو په دې شرط چې هغه به بیا په ابوجعفر حمله نه کوي ، هماغه و چې هغه د ابوجعفر او دهغه په یوڅو ملګرو د څارنې کار پیل کړ. اوپه ینې چرې کې یی خپلو ډلګیو ته دتیارسئ حکم وکړ. خو اوس یی د سازشي کړیو د نیولو په ځاې د سلطان تر بیرته راستنیدو پورې په انتظار کې کیناست. تر څنګ یی په ټول ښار کې دیني چرې فوځي دلګې خپاره کړل. او دهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول حالاتود مقابلې له پاره يې خپل ځان تيار کړ. تر څنګ يې په ډېره ناقرارۍ سره دسلطان د بيرته راستنيدو په انتظار کې کيناست.

څو ورځې وروسته اورنه ته د سلطان د رارسيدو خبر را ورسيد. دښاروالۍ مسؤلينو د ښار پاکوالې پيل کړ او دشاهي دربار پورې اړونده خلک هم د سلطان د رارسيدو له پاره په ذهني توګه تيار شول. دابوجعفر زړه هم په سينه کې په لړزيدو و. خصوصا دهغه وخته چې قاسم ازاد شوې و، هغه ته د خپلو خطرناکه پايلو په اړه په زړه کې ويره راګرزيده. په دې وخت کې هغه ته دا هم ډاګيزه شوې وه چې د مارتها لور مارسي دقاسم بن هشام کور ته تګ را تګ کوي ، هغه په مارسی ډير په قهر و. ځکه چې هغه نه شو کولې چې اوس مارسي د قاسم دکوره بنده کړي ، په دې توګه قاسم ته دنورو ثبوتونو په اړه معلومات تر لاسه کيده.تر اوسه پورې هغه خپل زړه ته تسلي ورکوله چې سلطان به هيڅکله هم په هغې لاس پورته نه کړي ،خو بيا يې هم دسلطان مرادخان ثاني له اړخه په زړه کې ويره درلوده. هغه به ښکته پورته کيده ، ناسته پاسته به يې کوله خو د وخت په اړه به يې فکر کاوه. هغه د راتلونکو ګواښونو دمقابلې له پاره دخپلې ادارې لاندې جاسوسي کړيو ته خبر ورکړې و اوهغوی يې تيارسئ کړي و. د هغه پلان دا و چې که چيرې سلطان يې و نيسي نو د قيصر جاسوسان دې خپل مخونه پټ کړي اودښار په ګوټ ګوټ کې دې اورونه بل کړي اوفسادونه دی پيل کړي. په يني چري کې موجود جاسوسانو ته هم لارښوونه شوې وه چې که يو ځل په ښار کې اور بل شي نو دوی دې هم دخلکو کورنو ته ورننوځي او لوټمار او قتل وقتال دې جوړ کړي. ابوجعفر په خپله يو پخوانې جاسوس و اوهغه هيڅکله هم کوم خام کار نه کاوه په همدې خاطر يې سمدستي د خپلو تښتيدو له پاره هم پروګرام جوړ کړې و. د هغه پلان داو چې ځنګه چې شاهي دلګې دې ونيسي نو په همغه وخت کې دې د يني چري د غدارو سپاهيانو يوه خونړۍ ډله د کوم اړخه په شاهي ډله باندې حمله وکړي او ابوجعفر دې تري خلاص کړي ، هغه د قاسم بن هشام د له منځه وړلو له پاره هم پټ پلان جوړ کړې و او ددې کار له پاره يې ځانګړې ډله ټاکلې وه. دې ډلې به هروخت د قاسم څارنه کوله او ورته حکم شوي چې د مناسب وخت سره سم هغه له منځه يوسي.

په دې توګه ابوجعفر دسلطان دراتلو سره سم دخپل پروګرام د پيل له پاره تيار ناست و. اوس نو دهغه له پاره ديوه کار دپيلامې مناسب وخت په کار و. اوهغه دمارتها د لور مارسي تښتول اودالبانيه پادشاه سکندر بيګ ته دهغې روغ رمټ رسول و.همدا علت و چې هغه به کله هم مارسی د قاسم کور ته د تلو راتلو په وخت کې کتله نو دمارپه څير به ورته تاويده راتاويده.

دهغه وخته چې سکندربيګ د اورنه څخه د البانيا په لور تللې و نوابوجعفر دهغه سره په رابطه کې و. څو ورځې مخته سکندربيګ ابوجعفر ته پيغام استولې و چې دهغه امانت يعنې مارسی هغه ته ور ورسوي او اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جعفر غوښتل چې دسلطان در اتلو دمخه هغه ددې مسئلې څخه هم ځان بيغمه کړي . همغه و چې يوه ورځ يې دمارسي د تښتولو پروګرام جوړ کړ.

هغه شپه ډيره يخه او سړه هوا په کې چليده ، ستورو هم د غرب له لورې شرق ته خپل پړاونه وهل او د اورنه خلک په دې يخو شپو کې په خپلو کوټو کې بند د ګرمو بړستونو لاندې ويده پراته وو . په ورانو او شاړو کوڅو کې کوڅه ډېو سپيو حکمراني کوله. په همدې وخت کې د سلطاني قصر تر شا تعميرونو کې څلور کسه اس سپاره را ښکاره شول ، ددوې تر مخه ابوجعفر روان و . دې څلورو واړو آس سپورو نقابونه اغوستې و . ابوجعفر خپل دغه نقاب پوشه ملګري را روان کړي و او دمارتها دروازې ته يې و درول ...... هغه دخپله اسه راکيوت او دمارتها دانګړ دروازه يې دخپل خنجر په لاسکې و ټکوله. په دې وخت کې دهغه نقاب پوشه ملګري هم دخپلو اسونو څخه را کيوتي وو . دهغوې څخه دوو نقاب پوشو دخپلو آسونو واګې يو دريم نقاب پوش ته ورکړې ځکه هغه دريم نقاب پوش د ابوجعفر دآس واګې هم په خپلو لاسو کې نيولې وې. هغه څلور واړه آسونه و نيول اود لارې يوې خواته و دريد. دابوجعفر سره دوه نور نقاب پوشان د ديوال تر څنګ پټ و دريدل تر څو د دروازې د پرانستلو په وخت کې يې څوک و نه ويني. ابوجعفر خپله توره په تيکې کې ايښې وه او ددروازې د ټکولو سره سم يې خپل نقاب له مخه لرې کړ. کله چې ددروازې دهغې لورې څخه د مارتها زړې خادمې اواز وکړ...... څوک يې ؟ .....نو ابوجعفر ورته ځواب ورکړ « زه ابوجعفر يم. دروازه پرانيزه او خپلې مالکې مارتها ته زما د راتلو په اړه خبر ورکړه .» دمارتها خادمې ابوجعفر و پيژانده. او سمدستی يې دروازه پرانسته. د دروازې دپرانستلو سره سم ددې خادمې سر د تنې څخه پرې کړل شو او هلته په انګړ کې يې ټوپونه وهل پيل کړل..... ابوجعفر د تورې په راويستلو او دخادمې د سر په پرې کولو کې لږ څه ځنډ هم ونه کړ. ددې کار نه د فراغت وروسته هغه خپلو دواړو ملګرو ته د راننوتلو اشاره وکړه .اوبيا دريواړه د مارتها کور ته ورننوتل . دمارتها په کور کې ټول پنځه کسه اوسيدل ، مارتها، مارسي ، دمارسي کوچوان اکبر ،د مارتها خادمه ، او بل دهغې زوړ خادم چې لږه شيبه مخته د ابوجعفر په توره يې سر پرې کړل شوې و . ابوجعفر ته د نور مقاومت هيله نه وه . په دې خاطر پرته له کومې انديښنې د مارتها اودهغې د لور کوټې ته ورغله. اوس نو هغه هڅه کوله چې مارتها د کوم مقاومت پرته خپله لور مارسی هغه ته ورحواله کړي،خو هغه په دې هم پوهيده چې مارتها د خپلې لور سره ډيره زياته مينه کوي. خو تر څنګ يې هغه ته دا هم ډاګيزه وه چې مارتها په خپله سکندر ته مارسی ورکړې تر څو د البانيې ملکه وګرځي. هغه دا هم کولې شو چې نيغ په نيغه مارتها ته ووايی چې مارسي دهغه ددې کسانو سره يو ځاې د سکندر بيګ په لور و استوي. خو هغه په دې هم ډاډمن و چې مارسی به هيڅکله هم دهغه د کسانو سره البانيا ته د تلو له پاره زړه ښه نه کړي. په همدې خاطر يې د مارسی د تښتولو په اړه پريکړه کړې وه. په دې توګه هغه فکر وکړ چې په يوه غشي دوه ښکاره ښکار کړي. خو دلته د راتلوسره سم دهغه دپلان پايلې دهغه دهيلو برعکس وختې. دهغه له پاره مارسی غوړه ډوډۍ ثابته نه شوه. بلکه په مرۍ کې يې ننښتې اغزې وګرزيد. هغه وخت چې هغه مارتها ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل غږ د دروازې د پرانستلو وویل اوبیا دننه ورننوت نو مارسي یې توره په لاس وکتله ، او ویې کتل چې دهغه په تندي باندې خولې راماتې دي. مارسي په خپلو لاسو کې توره نیولې وه او دمرګ او مړینې له پاره تیاره ولاړه وه. ابوجعفر سمدستي خپله توره په نیام کې کیښوده او په پوره مکارۍ سره یې وویل :« مارتها ! زه ستا د لور د بوتلو له پاره راغلې یم. هغې ته دعا وکړه ، ځکه هغه به د سکندر بیګ ملکه ګرزیږي ....»

خو لا تر اوسه د ابوجعفر خبرې خلاصې شوې نه وې چې مارسي پرې لکه د زمرۍ په ځیر و غړمبیده : « خبردار ! که یو قدم دې زما په لور راواخست نو ټوټې ټوټې به دې کړم ....»

دمارتها له پاره دا صحنه دهغې د هیلو پر خلاف وه . هغې غوښتل چې لور یې ملکه وګرځي خو نه د تښتولو له لارې . هغې دمارسي سره د لیوتتوب تر پولو پورې مینه کوله . مارتها هغه وخت ډیره قهرجنه شوې وه چې ابوجعفر یې وکوت چې په نیمه شپه دهغې کور ته دهغې داجازې پرته ، لوڅه توره را ننوتې دې . اوس نو هغې د یاده ویستلې و چې د مارسي له پاره د سکندر بیګ ځخه بله ښه رشته نه شته. هغې ته دا هم ډاګیزه وه چې دهغې لور مارسي ددې لوچکو کسانو په لاسو کې خوندي نه شي پاته کیدې نو په همدې اساس یې په پوره همت سره وویل :

« ابوجعفره ! ما له تا ځخه د اهیله نه درلوده ...... خو نن تا دا ثابته کړه چې ته یو ښه عیسایي نه یې . بلکه یو بدفطرته انسان یې ..... ته ولې د مارسي د تښتولو له پاره راغلې یې . په داسي حال کې چې ما له تاسره وعده کړې وه چې زه به مارسی سکندر بیګ ته واده کوم او زه ددې کار له پاره تیاره ناسته وم. په دې کې شک نه شته چې زه د صلیب په خاطر ستا سره په ډیرو شیانو کې ملګرې وم خو یاد ساته چې زه به هیځکله هم اجازه ورنکړم چې ځوک زما لور زما تر سترګو و تښتوي.

کله چې مارتها خپله خبره پوره کړه نو ابوجعفر په زوره زوره دومره وخندل چې ټوله کمره یې د خندا دانګازو ځخه ډکه شوه . دهغه په مخ د نرۍ دشیطانت ټولې ځپې ګرزیدې. هغه نه یواځې په زوره خندل بلکه په خپل مکروه اواز کې یې خپله خندا همداسې اوږدوله . بیا یې په ډیر مشکل سره خپله خندا و دروله او ویې ویل : « واه ، مارتها بیګم ! چې زه به ستا دا نازدانه لور په ډولۍ کې کینوم او وړم به یې . اویا به ورته په لارو کې ګولونه شیندم. مارتها بیګم ! ستا په ذهن کې به هم دا خبره را ونه ګرځي چې د ابوجعفر ذهن تر کومه ځایه پورې رسیږي. اوس نو واوره چې زه ولې ستا د لور د تښتولو له پاره په دې نیمه شپه کې ستا کور ته راغلې یم.

مارتها ! ته اوس د قاسم بن هشام او ډیرو نورو خلکو په سترګو کې راغلې یې . او په دې توګه ته زما له پاره یوه کمزوري ګرزیدلې یې . زه په دې پوهیږم چې ته یوه کمزورې ښځه یې . که چیرې د قاسم بن هشام په سلا سره سلطان تا ونیسي نو بیا به ته د پټې محکمې د جلادانو سختۍ ونه شې زغملای اوزه په دې هم ډاډمن یم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالبانوي شهزادګانو د وژلو نه تر اوسه پورې چې څومره حالات تیرشوي دي ټول به دې پټې محکمې ته بیان کړې او ته به دې هم پوهیږې چې زه دخپل ځان پر خلاف هیڅ ډول ثبوت نه پریږدم......اوس وخت راغلې چې زه ستا دخدمتونو بدله تاته درکړم.

دابوجعفر خبرو دمارتها وینه و چه کړه. اوس نو هغه پوه شوې وه چې په دې نیمه شپه ابوجعفر دهغې کورته ولې راغلې دې. ابوجعفر خپلې خبرې بندې کړې اویوځل بیا یې په ډیره مکروه او ناولې توګه په خندا پیل وکړ. دهغه خوله دخندا نه وازه وه او توره یې په نیام کې وه چې مارسي پرې یو ناڅاپه مرګوني ګذار وکړ خو ابوجعفر یو اړخ ته ځآن واچاوه او دمارسي د تورې دګذار څخه یې ځان خوندی کړ ،که چیرې دمارسي ګذار پرې لګیدلې وې نو دهغه اوږه به یې شکولې وې اودهغه د زړه پورې به رسیدلې وې. اوس نو نه یوازې هغه خپل ځان خوندې کړ بلکه خپله توره یې هم را وویسته او خپلو دواړو ملګرو ته یې هم د را ننوتلو حکم وکړ. کله چې هغه دواړه نقاب پوشان کمرې ته را ننوتل نو په مارسی باندې یې را هئ کړل خو ابوجعفر هغه وخت ډیر حیران پاته شو چې مارسی د یوې ماهرې تورې وهونکې په څیر ددواړو نقاب پوشانو توره وهونکو سره درنه مقابله کوله. او مارسی به ولې دهغوې مقابله نه کوله ، هغې دقاسم د ازادیدو وروسته دقاسم څخه په پرلپسې توګه دتورې وهلو درس اخسته. او اوس هغې د یوې پوهې اوماهرې توره وهونکې په څیر مقابله کولې شوه.

ابوجعفر او مارتها یوې لورې ته ولاړ و او د مارسي او دوو نقاب پوښانو تر منځه یې دمارسی دتورې دوهلو دفن سیال کاوه. مارتها هم ډیره حیرانه ولاړه وه او مارسی یې کتله چې څه ډول یې کورته د راننوتو غلو دتورو په مقابله کې خپله توره جنګوله اوځان یې خوندي ساته. دشپې په تیارو کې د تورو شرنګار تر لرې لرې ځایو پورې اوریدل کیده ، زړه خادمه او ځوان کوچوان اکبر هم په خپلو خونو کې رابیداره شوي وو. دخادمې په زړه کې ویره او د ځوان اکبر په زړه کې میړانې ټوپونه وهل. اکبر په یوه ټوپ سره خپله بستره پریښوده او په یوه منډه یې په دیوال باندې ننښتې برچه راواخسته ، دهغه ذهن په ډیره ګړندی توګه دې لورې ته متوجه شوې و چې په کور باندې غلو داړه اچولې ده او یا دا چې دښمن په مارسي باندې یرغل راوړی دې. په ډیره بیړه د خپلې کمرې څخه ووت اودخپلې مالکې د کمرې په لور ورغې ،کمرې ته د ورننوتلو وروسته یې چې کله وکتل چې دمارسی او دوو نقاب پوشانو تر منځه دتورو مقابله روانه ده او ترڅنګ یې مکروه اوشیطان شکله ابوجعفر خپله توره د تیکې را ویستلې اودمارتها په لور ورروان دې نو ډیر زیات حیران دریان و درید. هغه باور نه شو کولې چې ابوجعفر به هم مارتها ووژنې. همدا علت و چې هغه مارتها پریښوده اودمارسی دکومک له پاره یې ورمنډه کړه اوپه یوه ګذار یې د یوه نقاب پوښ په ملا کې خپل خنجر ور ننویست. په دې وخت کې مارسی هم د مقابلې څخه ستومانتیا احساسوله. په ملا خنجر خوړلې نقاب پوش د زمکې سره زمکه شو خو په همدې وخت کې مارسی او اکبر دمارتها زړه چاودیدونکې چغې واوریدې اودهغې په لور یې ورمنډه کړه . داکبر سترګې دحیرانتیا څخه بیرون را وتلې وې. ځکه هغه باور نه شو کولې چې دمارتها ډیر پخوانې د زړه ملګرې ابوجعفر به هم مارتها په داسې بې دردی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ووژني. کله چې مارسی خپله مور په وینوکې ډوبه وکتله نو هر څه یې پرېښودو او هغې لورې ته یې ورمنډې کړې ، خپله توره یې هم ایسته اچولې وه ، هغې فکر کاوه چې مور یې هغوې د تل له پاره پرېښودل. منډه یې کړه اودمور سره ورغاړې وته او په چیغو چیغو یې مور ته اواز کاوه ، مورې ...مورې ... خو دمارتها په ګېډه کې د ابوجعفر توره ښه ګرزیدلې وه . او هغې خپله اخري ساه اخسته. مارسی دخپلې مور سر را پورته کړ اوپه خپل زنګون یې کیښود او هغې ته یې په زوره زوره غږکاوه تر څو هغه د بلې نړۍ د تللو څخه راستنه کړي.

دکمرې بل منظر هم د لیدلو وړ و. دمارسي څخه لویدلې توره اوس د اکبر په لاسو کې وه او اکبر د هغه بل پاته شوي نقاب پوښه پر خلاف په جنګ کې لګیا و. ابوجعفر خالي لاس و او په دې انتظار کې و چې که موقع او فرصت تر لاسه کړي نو دهغه وژل شوي نقاب پوښه توره به راواخلي. ځکه دهغه خپله توره دمارتها په ګېډه کې پاته شوې وه. او دمارتها تر څنګ په غم او غصې کې ککړه مارسي ناسته وه. همدا علت و چې ابوجعفر مارسي ته د ورنژدې کیدو څخه په ویره کې و. اکبر د تورې د وهلو په فن نه پوهیده. خو بیا یې هم د هغه نقاب پوشه هر ګذار په خپلې تورې باندې لکه د یوه ماهر سپاهي په څیر تم کاوه او په پوره همت سره یې مقابله مخته وړله...... خو تر څو پورې به دغه دیارلس ، څوارلس کلن هلک د ابوجعفر د روزل شوي تجربه لرونکي غدار سپاهي سره مقابله کوله ،....او بیا همداسې وشول ، دغه تجربه لرونکي نقاب پوښه اکبر پوره ستومانه کړ او بیا یې پرې د تورې سخت ګذار وکړ او داکبر یو لاس یې دهغه د تنې څخه پرې کړ. د اکبر پرې کړل شوي لاس دمارسي تر څنګ پریوت . مارسی تر اوسه پورې هڅه کوله خپله مور د مرګ دکومې څخه را وکاږي. خو دمارتها سترګې دهغې دبدن څخه بیرون را وتلې وې اودهغه وجود هره شیبه د وینې د بهیدو په خاطر زیړیده. خو ناڅآپه دمارتها د وجود رګونه ساړه شول دخپلې لور مخ ته یې وکتل .... مارسي چغې کړې او مور ته یې وویل:

مورې .....مورې.....دخداې له پاره ما ځانته مه پرېږده ......

مارتها د مړینې په حال کې وه ،اخري ساه یې اخسته. هغې مارسي ته وکتل او د څه ویلو هڅه یې کوله دهغې اخري الفاظ داسې و....

«مم....مم....مار ......سي ! ..... اب .....بو .....فر...... دقیصر جاسوس دې........مم......مم.... ما ال....بان وي ....شاه زادګانو ته ......زهر ....ور.......کړ..........کړی....ووو....»

مارتها مړه شوې وه ،مارسي چې کله د خپلې مورسترګې بې نوره وکتلې نو اسمان څیرونکې چیغه یې دخولې ووتله ، اوس نو هغه په دې نړۍ کې ځانته پاته شوې وه. بلکه د ابوجعفر په څیر د یوه وحشي حیوان رحم وکرم ته پاته وه. خو ښخوا ددې څخه چې دخپلې مور په اړه څه نور فکر وکړي ، خپل شاته یې دځوان اکبر چغې تر غوږو شوې. مارسي داسې شوه لکه څوک چې د خوارِه خوبه رابیدا ر شی. دنقاب پوښه توره دهغه په سینه کې ور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتې وه..... کله چې مارسي خپل وفادار ملازم په دغه حالت کې وکوت نو دهغې په وینه کې دقهر او غصې څپې نورې هم تاندې شوې ،هغه داور د بڅرکي په څېر ورمخته شوه او د اکبر توره یې راواخسته اود زخمي زمرۍ په څیر یې په نقاب پوښه باندې حمله وکړه . کله چې نقاب پوشه دمارسي حملې ته متوجه شوه نو خپله توره یې دکبر دسینې څخه را وویسته او ځای یې بیرته په وسله سمبال کړ. مارسي لکه د توپاني سیلۍ په څیر په دواړو باندې حمله ورورړه اوهمدا دهغې غلطي وه ، کله چې ابوجعفر وکتل مارسي لکه د لیونۍ په څیر هرې لورې ته حملې کوي نوپه ډیر زغم سره یې دهغې ګذار په خپله توره تم کاوه. مارسي دغصې څخه دې حد ته رارسیدلې وه چې د ستونې څخه به یې ډول ډول اوازونه راوتل ، د بله اړخه نقاب پوښه هم دمارسي د تورې ګذارونه په پوره حوصلې سره اخستل ، ابوجعفر اونقاب پوشه نه غوښتل مارسي له منځه یوسي ځکه هغوې دهمدې له پاره راغلي وو چې مارسي له ځانه سره و تښتوي. په دې اساس هغوې هوډ درلود چې دغه بې عقله نجلۍ ژوندۍ و نیسي.

دمارسي څخه هم برق او بریښنان جوړه شوي وه، هغه به هرې لورې ته ټوپونه وهل اوپه هغوې دواړو به یې حملې کولې ، هغې به دومره په چالاکۍ سره حمله کوله چې ابوجعفر او هغه بل نقاب پوشه به دهغې حمله په مشکل سره دفعه کوله ، خو دا ډاګیزه نه شوه چې د مارسي تورې به په ابوجعفر او نقاب پوش کې څومره زخمونه پیدا کړي و خو هغوې اوس هم غوښتل مارسي ژوندۍ ونیسي ځکه مارسي د ابوجعفر له پاره ډیر اهمیت درلود ، ځکه که هغه مارسي له لاسه ورکولې نو بیا خو ابوجعفر دسکندر بیګ څخه دقیصر د جاسوسۍ له پاره کار نه شو اخیستلای. په همدې خاطر ابوجعفر دمارسي دتورې هر ګذار په ډیر احتیاط سره اخسته. خو دلږ ځنډ وروسته مارسي احساس کړه چې نوره ډیره ستومانه شوې ده او دستومانتیا څخه یې دزړه درزهار وار په وار زیاتیږي او نژدې ده چې په زمکه را پریوځي.

کله چې دمارسي په حملو کې کمښت راغې نو ابوجعفر او نقاب پوښه دواړو دهغې د نورو ستومانه کولو په خاطر په هغې پرلپسې حملې پیل کړې. اوس نو دمارسي همت نور ځواب ورکړې و، ابوجعفر او نقاب پوښه دواړه قوي او تنومنده وګړي وو ،په داسې حال کې چې مارسي دهغوې په مقابل کې یوه ځوانه او د کمزوري وجود خاونده پیغله وه. خو نن هغې د خپل همت نه پورته مقابله کړې وه او د ابوجعفر اودهغه د نقاب پوښه ملګرې وار پار یې وارخطا کړې و. خو اوس هغې دا احساس کړې وه چې ددې دواړو غلو مقابلې ته نور دوام نه شي ورکولې ، په همدې وخت کې هغې یوه ډیره عجیبه و غریبه پریکړه وکړه او دابوجعفر په څیر د بدکرچاره خلکو څخه یې دخپلې ابرو اوعزت د خوندي ساتلو په خاطر دا و پتییله چې خپل ژوند پای ته ورسوي،هغې نه غوښتل چې ابوجعفر یې ژوندۍ و نیسي. په همدې فکر کې یې خپل ځان په زمکه را و غورزاوه او سمدستي یې دخپلې تورې څوکه په خپلې ګیډې کې ورننویسته.......

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي دغه ډول له منځه تلل ابوجعفر ته د زغم وړ نه و ، هغه ډېر زيات وار خطا شو ،هغه داسې وانګيرله چې ټول کار يې اوبو ويوړ. سمدستي ورمخته شو او دمارسي د ګيډې څخه يې دهغې توره راوويستله. او په ډېرې واخطايي په حال کې يې خپل نقاب پوښه ملګرى ته حکم وکړ چې سمدستې مارسي په اوږه کړي او ددې ځآيه يې و کاږي. نقاب پوښه هم رامخته شو او بې هوشه مارسي يې په لاسو کې واخسته او په ډېره بيړه بيرون ووت. ابوجعفر هم ور پسې په بيړه ووت. اوس نو دابوجعفر له پاره دمارسي ژوند ډېر ارزښتناکه و. هغه غوښتل ژر تر ژره مارسي ته طبې کومک ورسوي ، کله چې ابوجعفر او هغه نقاب پوښه مارسى د وژل شوې مارتها له کوره را وويستله نو هغې زړې خادمې په ډېر احتياط سره د اواز دپيدا کيدو پرته د کور د انګړ دروازه و تړله. همدا زړه خادمه اوس ددې ټولو کړنو يواځنۍ شاهده وه.

ابوجعفر دخپله ځآنه سره زخمي مارسى د خپل يوه بل جاسو او فعال غړي سليم پاشا کور ته ور ورسوله. سليم پاشا د اورنه ډېر مشهور معالج ډاکټر پيژندل کيده ، خو په حقيقت کې هغه هم د قيصر مهم جاسوس و ، هغه د جراحت او د طب په علومو کې پوره پوره مهارت درلود . اود خپل ذهانت او تجربې په اساس يې تر سلطاني قصر پورې لاره پيداکړې وه. د سلطان مرادخان ثاني د طبيبانو شميره شل کسو ته رسيدله. اوسليم پاشا هم دهمدې ډلې څخه يو و. په تيرو څو ورځو کې سلطاني قصر ته دشهزاده علاو الدين د کتلو له پاره د سليم پاشا تګ راتګ ډېر زيات شوې و. ځکه چې شهزاده علاؤالدين د ډېرو ورځو راهيسې د ځګر په ناروغتيا ککړ شوې و ، کله چې شهزاده علاوالدين دخپلې ناروغتيا په اړه ابوجعفر خبر کړ نو هغه ورته دسليم پاشا څخه دعلاج کولو له پاره مشوره ورکړه. په داسې حال کې چې پخپله شهزاده علاؤالدين د ابوجعفر په واسطه د ځګر په ناروغتيا اخته شوې و . هغه دڅو مياشتو راهيسى شهزاده علاؤالدين ته په مختلفو خوراکونو او مشروباتو کې داسې زهر ورکول‌و چې هغه په کرار کرار له منځه يوسي.

څو مياشتې مخته ابوجعفر داسې محسوس کړې وه چې کار يې نور په اورنه کې پوره کيدونکې دې نو په دې خاطر يې د عثماني سلطنت ددغه ميړني او فعال شهزاده د له منځه وړلو له پاره دغه پلان پيل کړ. ځکه د سلطان مرادخان ثاني وروسته همدغه شهزاده و چې د فوځ قيادت او قومنده به يې په غاړه اخيسته. خو ابوجعفر دهغه بل شهزاده په لور کوم فکر نه کاوه، ځکه چې له يوه اړخه هغه تنکې ځوان و اودبله اړخه ابوجعفر دا انګيرله چې په هغه کې دسلطانۍ وړتياوې نه شته . همدا علت وچې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره اړيکې پيدا کړل اودخپلو مذمومو موخو د ترسره کولو له پاره يې دهغه له منځه وړل اړين و ګڼل. او اوس چې په اورنه کې دابو جعفر کارونه پاې ته رسيدونکې وو نو هغه شهزاده ته د سست اغيزکونکې زهرو نسخه ورکړه ، سليم پاشا د شهزاده علاؤالدين طبيب و خو په حقيقت کې دغه وګړې په اورنه کې د ابوجعفر نه وروسته د قيصر ستر جاسوس و. ددې ترڅنګ سليم پاشا لا تراوسه پورې د قاسم بن هشام د سترګو هم خوندي پاته و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ابوجعفر زخمي مارسی له ځآنه سره د سلیم پاشا کور ته وروړه. نو سلیم پاشا یې پرته له ځنډه علاج پیل کړ ، مارسي ډیره زیاته وینه له لاسه ورکړې وه. اودهغې د ښایسته ښهري رنګ د خزان د پاڼې په څیر تک ژیړشوي و. هغه د ډیره وخته راهیسی بې هوشه وه اودهغې ښایسته بڼو دهغې سترګې داسې ور پټې کړې وې لکه تابه ویل چې په خواږه خوب ویده ده......

پاته ټوله شپه سلیم پاشا د مارسي تر څنګ ناست و او دهغې د زخمونو په علاج کې مصروف و. سهار وختي یې ابوجعفر ته خبر ورکړ چې د البانیې دراتلونکې ملکې ژوند اوس د خطر نه بیرون دې نو په لمړي ځل د ابوجعفر په مخ باندې دمکر اوفریب خندا را پیدا شوه. اوس نو دابوجعفر پلان تکمیلیدونکې و. یو نظر یې مارسي ته وکتل ،کله یې چې هغه دخوب په حالت کې وکتله نو ډاډمن شو ، ابوجعفر دکمرې څخه بیرون را ووت ،دهغه تر شا سلیم پاشا هم را ووت ، په دې وخت کې ابوجعفر سلیم پاشا ته وویل:

« ډیر ښه ډاکترصیب. زه اوس در څخه ځم. دانجلی‌ به یو څو ورځې همدلته له تاسره اوسي. ددې ساتنه او څارنه په تا ده. که دیسوع مسیح خداې وغواړي نو مونږ به ډیر ژر هغه د سکندر بیګ لورې ته ور ولیږو اودهغه سره به خپله ژمنه پوره کړو. هغه به زمونږ ددې کار څخه دومره خوښ شي چې خپل ټول فوځ به د هونیاډې د فوځ تر قومندې لاندې ورکړي ، سلیم پاشا ! زه ډاډمن یم چې دا پیغله به څو ورځې له تاسره همدلته خوندي پاته وي .....»

سلیم پاشا ورته په مثبته توګه هوکړه وکړه او ورته یې وویل « مقدسه پلاره ! ته اندیښنه مه کوه ، اوس به دانجلی‌ دلته زمونږ سره خوندي پاته وي.....»

ابوجعفر ورته یو ځل بیا وویل: « را ته ووایه ، چې د شهزاده علاوالدین علاج دې کوم ځآې ته رسولې دې؟» ددې خبرې دکولوسره سم دابوجعفر په څیره کې دشیطانت مسکاهم را ډاګیزه شوه.

سلیم پاشا هم په همغه توګه خندا وکړه او ورته یې وویل: « مقدسه پلاره ! شهزاده علاؤالدین به ډیر ژر دتل له پاره دنړۍ د ستومانتیاو څخه بیغمه او ازاد شي، ما په ډیره احتیاط سره دهغه علاج تر سره کړې دې.....»

ابوجعفر د سلیم پاشا دخبرو داوریدو وروسته د ډاډ او اطمینان ساه واخسته ، سر یې و خوځاوه او بیا یې دځانه سره فکر وکړ چې څومره ستر جاسوس دې چې د عثماني سلطنت په مرکز اورنه کې یې د سلطان مراد خان ثاني پر خلاف د جاسوسۍ پراخه جال خپور کړي دې او اوس دهغه دغه پلان د بریالیتوب اخري پړاونو ته رسیدلې دې. هغه فکر کاوه چې اوس نو هغه د شاهي سراغ رسان او نورو خلکو په سترګو کې را لویدلې دې په دې خاطر بایدهر وخت د اورنه د پریښولو له پاره تیار و اوسي. هغه فکر وکړ چې دهغه نایب ډاکټر سلیم پاشا تر اوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې دچا تر سترګو شوې نه دې. نو په دې خاطر پاته کار به سليم پاشا ته ور وسپارل شي. په همدې فکر کې ډوب و چې سليم ته يې وويل:

« سليمه ! زه فکر کوم چې نور نو په اورنه کې زما کار پای ته رسيدلی دی. زما خبره په غور او دقت سره واوره. کله چې دا نجلۍ د تللو ورو کړ ځي نو زه به يې د خپله ځانه سره يو ځای البانيه ته يوسم ، خو تر شا وروستی کارونه ، په اورنه کې بغاوت خپرول او د شهزاده علاؤالدين او قاسم بن هشام وژل او دسلطان عزل او دهغه دتخته د را پرزولو ټولې دندې تاته درسپارم. ته د يني چرى ټول عيسايي مجاهدين ډير ښه پيژنې او زمونږ دسازش د پلې کولو په وخت کې به د ټولو خلکو سره اړيکې موجودې وې. په دې اساس ته به په دې اړه د هيڅ ډول ستونزو سر مخ نه شې.

دسليم پاشا له پاره دا ډيره دعزت خبره وه ، او تر څنګ يې يو درونډ مسؤليت هم و. هغه په مؤدبانه توګه خپل سر وخوځاوه،ابوجعفر ته يې تسلي ورکړه او ورته يې وويل: « مقدسه پلاره ! تا چې ماته د صليب اعظم دخدمت کوم فرصت را کړې دی ، دهغې فرصت څخه به زه پوره پوره ګټه واخلم او دا به درته ثابته کړم چې ستا پريکړې تر څومره پورې سهي وې.»

ابوجعفر بيرته ستون شو. د ټولې شپې جنګ و جدل هغه پوره ستومانه کړې و. اوس هغې غوښتل چې ولاړ شي او ارام وکړي ، دطبيب سليم پاشا څخه يې اجازه واخسته.او دهغه د کوره را ووت. په دې وخت کې د هغه دواړه نقاب پوښه ملګري دخپلو خپلو ځآيو په لور تللي و. هغه مارسی هملته دسليم پاشا په کور کې دهغه تر څارنې لاندې پريښودو.

سليم پاشا هم په حقيقت کې سليم پاشا نه و ،دهغه خپل نوم « لوګان » اودهنګري اوسيدونکې و، نوموړې د تيرو څو کالو راهيسې دلته په اورنه کې ميشت و. خو دخپل قدو قامت نه په ګټې اخستو سره يې خپل ځان ترک ښکاره کاوه. اورنه ته د راتلو وروسته هغه خلکو ته دا ډاګيزه کوله چې هغه يو ډير ستر طبيب دې او د تاتاري سيمو څخه عثماني سلطنت ته راغلي دې. هغه خلکو ته داهم وويل چې دهغه پلار د امير تيمور په دربار کې شاهي طبيب او جراح و. همدا علت و چې دسلطنت امراء ډير ژر دهغه سره اشنا شول. اوهغه يې دخپلو ځانو له پاره خاص طبيب و ټاکه. مارسي د سليم پاشا ځآي ته رارسيدلې وه او تر اوسه د خوب په حالت کې پرته وه. همدا علت و چې سليم پاشا خپلې زړې خدمتګارې ته د مارسي په اړه ځانګړې لارښوونې وکړې او پخپله د ارام کولو له پاره خپلې خونې ته ولاړ.

سهار چې د قاسم سترګې دخوبه پرانستل شوې نو فکريې وکړ چې ډير خطرناک خوب يې کتلي دی. دهغه وجود ستومانه و او زړه يې په نااشنا توګه درزيده. خو هغه نه شو احساسولې چې دا خوب څه ډول تعبير کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې خوب په اړه یې فکر کاوه او د بسترې څخه راپورته شو ، دسهار دلمانځه له پاره جومات ته ولاړ . د لمانځه د فراغت وروسته بیرته کورته راستون شو ، په دې وخت کې کوچنیان هم دخوبه را ویښ شوي و. په دې وخت کې دعمر او علي عمرونه هم د پنځو او درې کالو شوی و . عمر بلکل دخپل پلار په شکل و خو علی خپلې مور سیکنې سره په شکل او قواره کې یو شانته والې درلود. خو په دې وخت کې دې دواړو کوچنیانو دخپل مور اوپلار په ځای د قاسم او مارسي سره ډیره اشنایی پیدا کړې وه. دتیرو څو ورځو راهیسې به مارسي هره ورځ د قاسم کورته راتله. په دې اساس دقاسم دکور دهر وګړي سره هغه پرته له کومه تکلفه کیناسته. مارسي پخپله هم یوه شوخه او شقبه پیغله وه ، په دې خاطر په څو ورځو کې دټول کور ستورې وګرزیده. یوه ورځ د قاسم مور قاسم ته دسهار د ناشتې په وخت کې وویل:

«اوس نو څه ته انتظار کوې .... اوس خو زمونږ لور غزاله جانه باید زمونږ کور ته راوستل شي . ځکه هغه هلته دخپلې عیسوي مور سره دخوندیتوب احساس نه کوي.»

قاسم دخپلې مور په خبرو ډیر حیران شو . هغه ته داسې څرګنده شوه چې په دې سهار کې د هغه د مور د خبرو او دهغه د تیرې شپې دخوب تر منځه یو ډول یوشانتوالې تر شترګو کیږي. هغه ته په ناڅاپي توګه د مارسي هغه خبره هم یاد ته راغله چې ډیره موده مخته یې قاسم ته ویلي وو ..... « زه هر وخت د خپل خوندیتوب په اړه اندیښمنه کوم »...... ډاګیزه نه شوه چې قاسم ته څه ورپیښ شول چې یو ناڅاپه یې د سهار د ناشتې څخه لاس واخست. هغه په ډیر غمژنه توګه خپلې مور ته وویلې:

« مورجانې ! داریښتیا ده چې زه د غزالې د خوندیتوب په اړه ډیر اندیښمن یم، خو دسلطان د راستنیدو دمخه زه هیڅ داسې قدم نه شم اخستلې ، ځکه زه سلطان دلته په اورنه کې ځارونکې اوسراغرسان ټاکلې یم. نو اوس که زه چیرې په دښمن باندې دڅارنې په ځای دواده په مراسمو کې مصروف شم نو بیا به زه دسلطان تر مخه خجالت و اوسم...... بس یو څو ورځې نور هم صبر وکړئ، څنګه چې سلطان دخپل فوځې مهم څخه بیرته را ستون شي نو مونږ به هم غزاله کور ته راوړو »

په د ې وخت کې د قاسم ذهن بل ځای کې مشغول و ، هغه چې څه ویل هغه یې په خپله هم نه اوریدل. خو دهغه په دماغ کې د تیرې شپې خوب یو ځل بیا خپلې نوکې ښخې کړې وې. ډیره نا ارامي یې احساسوله. په همدې وخت کې د قاسم دکور دروازه چا و ټکوله. د قاسم کور ته دمارسی نه پرته بل څوک دومره نه راتلل. قاسم ددروازې دهمغه لمړي ټکټک سره را پورته شو خو یو ناڅاپه ډیره حیران پاته شو چې مارسی به ولې دومره وختي زمونږکور ته راغلې وي ؟ هغه راپورته شو او په ډیر بیړه دروازی ته ورغي. خو کله یې چې په دروازې کې د پټې محکمې مشر بهرام خان وکوت نو ډیر حیران پاته شو ، مارسي یی له یاده ووته او دا فکر یی په ذهن کې را وګرزید

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هسې نه چې په ښار کې ابوجعفر دبغاوت اور نه وي لګولې. هغه دروازه و تړله او بیرون د بهرام خان سره په خبرو شو.

« بهرام خانه ! خیریت دې... ته ؟...... دومره سهار وختې......؟؟»

خو دبهرام څیره دقهره تک شنه وه. دقاسم زړه هم په زوره زوره درزیده او اعصاب یې ستومانه شوي و. هغه خپل ځان د هرډول بدې خبرې اوریدو ته تیار کړې و. په همدې خاطر یې د بهرام خان څخه یو ځل بیا وپوښتل.

« بهرام خانه !ته خو هیڅ نه وایې ؟.... دومره سهار وختې دلته څنګه راغلې یې ؟»

بهرام خان په نیولې ژبه ورته وویل « ستا له پاره زه ښه خبر نه لرم قاسم بن هشام ! زه تاته لږ څه زحمت درکول غواړم.....»

د بهرام خان د لهجې څخه دقاسم خان په تندې خولې را ماتې شوې. ځکه ضرور داسې کومه خبره شته ...هغه د بهرام خان په لهجه کې نه یواځې طنز محسوساوه بلکه دهغه تحکمانه انداز یې هم له پامه و نه ویست. خو بیا یې هم ترې و پوښتل:

مقصد دې څه دې ؟..... ته ماته څه ویل غواړې ؟..... کومه خبره زما له پاره ښه خبر نه دې ؟»

«قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې په کور باندې چا حمله کړې ، حمله کونکو هغه هم وژلې ده او ترڅنګ یې دهغې زوړ ملازم او ځوان کوچوان هم له منځه وړې دې. دهغې ځوانه لور هم حمله کونکو له ځانه سره تښتولې ده .ددې ټولو حالاتو او ګواهیو نه دا څرګندیږي چې ددې وژونکو عملیاتو شاته یو شخص قرار لري.....»

بهرام دهمدې خبرو وروسته خاموشه شو. خوپه ددې وژونکې خبر په اوریدو سره په قاسم سر وګرزید. هغه دخپلو پښولاندې زمکه خویندونکې احساسوله. دمارتها ، اکبر او زوړ خادم د وژلو خبر دقاسم لپاره لړزونکې و . اوس نو هغه دبهرام خان تحکمانه لهجه هیره کړې وه. هغه دې ته هم متوجه نه و چې د بهرام خان سره د پټې محکمې درې څلور کسان عسکر هم ولاړ دي.

هغه لا تراوسه د پیښې په چار چاپیر کې ډوب و چې یو ځل بیا یې ټکان وخوړ. بهرام خان ورته وویل:

قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې لور مارتها د خو ورځو راهیسې ستا کور ته تله راتله. او د بهرام خان دسترګو څخه دا خبره پټه نه وه...... ماته دا هم ډاګیزه شوې وه چې البانوي وینځې له تا او له تا سره دملګرې پیغلې مارسې څخه کرکه کوله. اوس ددې نجلۍ ژوندۍ غیبول او په بې رحمۍ سره دمارتها وژل همدې لورې ته اشاره کوي چې زه باید تا سمدستي له ځانه سره بوځم او بندي دې کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو دقاسم ښېښتې سره ورغلې وې. دهغه د بدن وېښتان را زيږه شوي و. اود يوې لمحې له پاره بې روحه ولاړ و اوبيا يې د ويرې پرته په ډېر قهر سره بهرام ته وويل: « څه ؟.......دا ته څه چټيات وايې ؟ تا خو اصل جاسوسان پرېښي دي اوزما څارنه دې پيل کړې ده. دومره ستره پېښه شوې ده ، زه د سلطنت شاهي سراغ رسانه يم او همدا وخت دې چې د مجرمانو ښتونه ورمات کړم...... خو ته زما دبندي کولو خبرې کوې ؟.....»

د قاسم د ژبې څخه اور وريده ، خو بهرام خان سمدستي خپله توره لوڅه کړه او برق په څير و غريد او ويې ويل: « قاسم بن هشامه ! ته د بهرام خان په سترګو کې نه شي ور ننوتلی. زه ستا د نيولو اوبندي کولو د ټول تياري سره يو ځای دلته راغلی يم. ما د پېښې د پلټون د تکميليدو نه وروسته ، تر هر څه د مخه شهزاده علاوالدين ته مراجعه وکړه. او درون شهزاده ماته په ذاتي توګه حکم وکړ چې تا سمدستي له ځانه سره بندي کړم، زه د سلطاني قصر څخه نيغ په نيغه دلته راغلی يم.

اوس نو دقاسم احساس را ژوندي شوی و ، هغه ته ډاګيزه شوه چې هغه په ډېره بده توګه د جاسوسانو په جال کې را ښکيل شوی دی ، هغه فکر وکړ چې داخل بنديتوب به يې د سلطنت له پاره ډېر زيات زيانمن ثابت شي. ځکه ددښمن سازشونه هم خپلو اخري پوړونو ته رسيدلي دي. هغه دې ته هم متوجه و چې دا ځل به سلطان علاوالدين هغه په عزتمنده توګه له خپله ځانه سره نظر بند نه کړي بلکه شوني ده چې نوموړی به دهغو دری ګونو قتلونو په جرم دجلاد توري ته ورحواله کړي. په همدي خاطر يې پريکړه وکړه چې جالات هر ډول چې وي بايد د بهرام خان لاسو کې ځان و نه نښلوي. هغه په همدې فکر کې ډوب و چې تر شا يې دروازه پرانستل شوه، دا طاهر و ، د قاسم ورور ،هغه د بهرام خان قهرجن اواز اوريدلی و ، په دې خاطر ددروازې نه بيرون راووت. طاهر د کومې ترمخه خطرې له مخې خپله توره همداسې لوڅه راخستې وه. کله چې د دروازې څخه را بيرون شو نو سترګې يې د بهرام خان په لوڅې تورې ور ونښتې. هغه لا تر اوسه په موضوع نه و پوه شوی چې بهرام خپلو عسکرو ته حکم وکړ :

« دا سړي بې وسلې کړئ او ويې نيسئ..»

عسکر را مخته شول خو طاهر دخپله ځايه هم ونه خوزيد ، هغه د حجاز د دري منل شوي توره وهونکې او دعثماني سلطنت د تورې د وهلو د فن تر ټولو ستر استاد و . هغه دري واړه عسکر هملته تم کړل ، په داسې حال کې چې د بهرام خان سره يې ذاتي پيژندګلوي هم درلوده او په کار ورته داو چې هغه د بهرام خان څخه د مسئلې حقيقت ځانته معلوم کړي و ، خو هغه د بهرام خان په نيت باندې وپوهيد. هغه دا هيله نه درلوده چې د بهرام خان څخه داسې کومه نا خوښه خبره واوري. همدا علت و چې هغې دمحکمې ددرې واړو عسکرو تر مخ خپله توره پورته کړه اود بهرام خان په ګډون يې پرې حمله وروړه. ددروازې ترمخه د طاهر او د بهرام عسکرو ترمنځه د تورو د وهولو شرنګار له لرې لرې څخه اوريدل کيده. طاهر دخپلې تورې په زور څلور واړه سپاهيان په شا نځول. اوس نو دغو عسکرو اوبهرام خان دا احساس کړې وه چې هغوی نه شي کولی ددې پوه اوماهره توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهونکې په مقابل کې بریا تر لاسه کړي. ...... بهرام د قاسم په سر توره نیولې وه او هغه یې په خپل قابو کې راوستې و ، دهغه په سترګو کې حیرانتیا هم وه او قهر و غضب هم. څکه دهغه تکړه اوروزل شوي سپاهیان د طاهربن هشام ترمخه لکه د نانځکو په څیر نخیدل، بلاخره یې په قهر اوغضب سره وویل:

« طاهر بن هشامه ! زه درته حکم کوم چې توره دې کیږده ، ستا د ورور د نیولو په اړه پخپله شهزاده علاوالدین حکم کړې د ې. که چیرې ته خپله توره ونه غورزوی نوزه به په شاهي کارونو کې ستا مداخله ستر جرم وګڼم او ستا د وژلو څخه به هم دریغ و نه کړم.»

خو د طاهر بن هشام توره لکه د جادو د خنجر په څیر په هوا کې نځیده ، هغه پخپله د بادو توپان په څیر څلور واړه سپاهیان پسې واخستل اوبیا یې د تورې په خوزولو سره لکه د سر تیرې په څیر وخندل :

«بهرام خانه ! که ته وایې چې زه توره و غورزوم ، نه ته دهر څه لمړی زما د ورور دسر څخه توره لرې کړه. او که نه زه به تا او ستا دا کارندې د ګازرو اوملیو په څیر پرې پرې کړم.»

بهرام هیڅکله هم داسې هیله نه درلوده چې طاهر دې دشهزاده سلطان علاوالدین د نوم د اوریدو وروسته هم خپله توره و نه غورزوي. لږ څه فکر یې وکړ اوبیا یې دقاسم دسر څخه توره لرې کړه. دا د قاسم له پاره بهترین وخت و. هغه لکه سمدستي یوې لورې ته شو او بیا یې په یوه منډه ځان د هغه ځایه وویست. دا حالت د بهرام خان د هیلو پرخلاف و. کله یې چې وکتل چې قاسم خان یې د لاسو څخه ووتنو هر څه یې هیر کړل او سمدستي یې دهغه تر شا ورمنډې کړې ، هغه نور سپاهیان چې د طاهر سره په توره وهلو کې مصروف و د بهرام د تلو سره سم یې د طاهر سره مقابله بس کړه او یوې لورې ته شول ، هغوې لا دپخوا څخه دعاوې کولې چې په کومه توګه ددې مصیبت څخه خلاصون ومومي. څکه د طاهر توره پر هغوې د الله دعذاب په څیر را نازلیده. خو څنګه چې ورته د دې عذاب څخه د خلاصون لاره پیدا شوه نو شا یې را واړوله او په تیښته یې دهغه ځایه ځانونه وویستل .اوس نو بهرام خان اودهغې عسکر د قاسم په لټون پسې وتلې وو. خو په حقیقت کې هغوې قاسم له لاسه ورکړې و ......

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

د زیجیدین تړون

قاسم د بهرام خان او دهغه دملګرو څخه داسې ورک شو لکه دخره د سر نه چې ښکرونه ورک شوي وي ، خو په حقیقت کې هغه دخپل کور تر څنګ په یوه کوټه کې د یوه کور په ډیوډۍ کې ور ننوتې و . خوبهرام خان او دهغه ملګرو داسې انګیرله چې هغه به تر لرې کومه ځایه پورې تللې وي . په دې خاطر هغوې دخپل فکر له مخې په یوې لورې منډې وهلې. کله چې قاسم دبهر ام خان او دهغه دملګرو دسترګو څخه پټ شو نو دبرق په څیر بېرته راستون شو او دخپل کور مخې ته راغې ، دلته یې ورور لا تر اوسه توره په لاس حیران و پریشانه ولاړ و. قاسم په ډېره بیړه طاهر ته وویل :

« وروره ! غزاله یې تښتولې ده .دهغې مور او دهغې ملازمین یې چې کوچوان اکبر هم په کې شامل دې وژل شوي دي ، خو بهرام خان ددې ټولې قضیې شک پر ما کوي او یو ځل بیا یې د شهزاده علاوالدین څخه زما د نیولو اوبندي کول احکام راوړي دي. خو زه غواړم چې غزاله را پیدا کړم خو شهزاده اوبهرام خان به ما دې کار ته همداسې پرې نه ږدي. خو ما پریکړه کړې چې پخپله د البانیه په لاره د غزالې د را پیدا کولو هڅې وکړم، ځکه زه په دې ډاډه یم چې غزاله د ابوجعفر کسانو د سکندربیګ له پاره ددې ځایه تښتولې ده . څرنګه چې دا ټوله پیښه د شپې په نیمایی کې ترسره شوې ده نو په دې اساس به تښتونکې تر ډېره لرې پورې نه وي تللې.»

کله چې قاسم خپل ورور طاهر ته داخبرې کولې نه هغه دخپل کور ددروازې تر مخه همله په کوټه کې ولاړ و . خو دخبرو د خلاصیدو سره سم یې د کور اخور ته ورمنډه کړه ، طاهر هم دهغه خبرې اوریدې او دهغه سره یو ځای د اسونو اخور ته ور ورغې. کله یې چې قاسم دآس دزین کولو په حال کې وکوت نو ورته یې وویل:

« زه به هم درسره یو ځای ولاړ شم....»

« نه ! ته له ماسره مه ځه..... دلته په اورنه کې هرساعت د بغاوت د راپیدا کیدو ګواښ موجود دې. ته همدا اوس د شهزاده محمد او ملکې سروین سره ووینه او د ابوجعفر د نیولو احکام ترې تر لاسه کړه. زه سل په سلو کې ډاډمن یم چې مارتها د ابوجعفر کسانو وژلې ده.»

قاسم خپل آس تیار کړې واوپه کور کې د چاسره د کتلو پرته راووت. طاهر هم ورسره یو ځای را روان و . په دې وخت طاهر یو ناڅاپه د قاسم د اس د زین سره ترلې وسلې ته وکتل او ورته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوه ......ستا دغشو په کڅوړه کې خو ډیر کم غشي دي ......لږ صبر وکړه چې زه په کې نور غشي هم کېږدم ......»

«نه ! ...زه ددې نه زیات وخت نه شم ضایع کولې ،ځکه بهرام به په څو لمحو کې بیرته راستنیږي ، ته هڅه وکړه چې دهغه سره د سوال ځواب په ځای سلطاني قصر ته ولاړ شې....»

طاهر هم دوخت د نزاکت احساس وکړاو خپل سر یې د اثبات په خاطر و خوزاوه.

قاسم هم سمدستي خپل آس ته قمچینه ورکړه ، خپل مخ یې د پګړی په لمن کې را پټ کړ، آس یې هم دهوا په څیر پورته روان و او دښار په لور ورننزدې کیده.

هغه غوښتل په ډیره بیړه ډیر لرې سفر وکړي ، دهغه په آند چې مارسي د تښتونکو له اړخه سهار وختي د اورنه څخه تښتول شوي ده. هغه غوښتل ژر تر ژره پنځوس کوړه سفر وکړي ځکه هغه انګیرله چې تښتونکو به لا تر اوسه پورې پنځوس کوسه سفر نه وي وهلي. او که کړې یې هم وي نو ستومانه شوي به وي. دهغه ځواکمن آس د اورنه څخه لکه د الوتونکې په څیر د البانیه په لور الوت.

دبله اړخه طاهر هم سلطاني قصر ته ور رسیدلې و او شهزاده محمد او ملکه سروین یې د مارتها د وژلو او دمارسی د تښتولو څخه خبر کړل دا دملکې له پاره یو دردونکې خبر و . هغې ته مارسی ډیره ګرانه وه اودمارتها په اړه یې هم تر یوه ځایه معلومات درلود. خو کله چې طاهر د ملکې څخه د ابوجعفر د سمدستي د نیولو غوښتنه وکړه نو ملکه په ډیره سخته توګه متوجه شوه او سمدستي یې وویل:

« بې شکه چې دا وګړي سمدستي او بې له ځنډه باید ونیول شي»

خو شهزاده محمد ورته وویل چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدین سره خاص اړیکې لري او شهزاده علاوالدین دابوجعفر د نیولو په ځای دقاسم بن هشام د نیولو حکم ورکړې دي ، شهزاده محمد هغې ته دا هم وویلې چې قاسم د بهرام خان د پنجو څخه دخلاصون وروسته دمارسي د را پیداکولو له پاره د البانیه لاره نیولې ده..... اوس نو ملکه هم د حالاتو د نزاکت څخه پوره پوره خبره شوه او د لږڅه فکر کولو وروسته یې وویل:

« سهي ده ...... نو مونږ باید د شهزاده علاوالدین سره خبرې وکړو ..... راځئ تاسې دواړه هم زما سره یو ځای ولاړ شئ ، زه به همدا اوس د شهزاده سره خبرې وکړم....»

طاهر اوشهزاده محمد دملکې سره یوځای د شهزاده علاؤالدین ځانګړې خونې ته راغلل. ملکه تر ټولو دمخه روانه وه. دهغې دوه کسه خادماني دهغې ښي او چپ لوري ته رواني وې ، کله چې ملکه د شهزاده علاوالدین کمرې ته ور ننوتله نو په پالنګ باندې دپریوتې شهزاده په کتلو سره حیرانه پاته شوه. هغه په بستره باندې پروت او دښار مشهور حکیم او طبیب سلیم پاشا یې د کټ تر څنګ ناست و . شهزاده د ملکې د کتلو سره سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل پلار ددې سربیانی ملکې د درنښت په خاطر د راپورته کیدو هڅه وکړه. هغه د بسترې څخه بالښت را واخست او تکیه یې پرې وکړه. خو د لږ ځنډ وروسته ورته ډیر سخت ټوخې پیدا شو ، اوس نو شهزاده محمد او ملکه دواړه د شهزاده علاوالدین د ناروغتیا په اړه ډیر اندیښمن شوي و. ځکه هغوې ته دا نه وه ډاګیزه شوې چې شهزاده علاوالدین دومره سخت ناروغه شوي دي. شهزاده محمد ددې څخه څو ورځې مخته د خپل ورور د کتلو له پاره راغلې و خو په هغو ورځو کې شهزاده علاوالدین بلکل روغ رمټ و ، یواځې د تبې اوبخار تکلیف یې احساساوه. خو نن یې کله چې خپل ورور په داسې سختې ناروغتیا کې وکوت نو وجود یې ولړزید. شهزاده علاوالدین د عثمانې سلطنت ولیعهد و او د سلطان مرادخان ثاني د مشرزوې اودهغه د ځآې ناستې په اساس ، سلطان ته ډیر ګران او منلې و. سلطان د شهزاده علاو الدین سره ډیره زیاته مینه کوله. محمد فکر وکړ چې که چیرې دهغه پلار ته دهغه ددې نازولې زوې دداسې خطرناکې ناروغتیا په اړه معلومات ترلاسه شي نو دغم نه به لیونې شي. محمد په ډیره غمګینه توګه مخته ورغې او خپل ورور ته یې وویل:

« ورور جانه ! ته دومره سخت ناروغه یې .... او مونږ ته یې یو خوله خبر هم را و نه لیږه .....»

محمد د خپل ورور دځواب دمخه د طبیب په لور ورمخ کړ « طبیبه ! دا ستا مسؤلیت و ، زما ورور خو ناروغه دې ، او ته دهغه معالج ډاکټر یې. تاته په کار و چې مونږ ته دې په دې اړه خبر راکړې وې.»

ملکې هم خپل شاهې شان وشوکت له پامه و غورزاوه او د شهزاده سره دهغه په تخت کیناسته ، دشهزاده لاس یې په خپل لاس کې و نیوه او ورته یې وویل « علاوالدینه ! ایا ته زمونږ څخه ناراضه شوې یې ؟ ته دومره سخت ناروغه یې او مونږ ته دې یو خوله خبر هم نه دې راکړې ؟»

« نه ! درنې ملکې ! هیڅکله هم ، دا سې څه خبره نه شته. زه تر پرونه پورې بلکل روغ رمټ وم خو نن سهار مې ناڅاپه روغتیایې حالت خراب شو ، تبه او کمزورتیا را ته د پخوا څخه وه خو نن سهار د یوه خراب خبر په اوریدو سره زما روغتیایې حالت نور هم خراب شو.»

« ستا په دښمنانو دې وي ......، خداې دې نه کړي چې تاته به داسې کوم خراب خبر راغلې وي، هغه به کوم داسې خبر وي چې ته یې داسې خراب تراب کړې یې ؟» ملکې په ډیره مینه د علاوالدین لاس زور کاوه او ترې وپوښتل.

« په حقیقت کې زما څخه یوه ډیره ستره غلطی شوې ده چې ما ستاسو په اصرار باندې د سلطنت یو ستر دښمن ازاد کړ. همدا علت دې چې مونږ نن ددې بد اوخراب خبر تراغیزلاندې را غلو. مونږ ستاسو په غوښته قاسم بن هشام ازاد کړ خو هغه تیره شپه زمونږ د سلطنت ډیره پخوانۍ میلمنه مارتهابیګم وژلې او دهغې ځوانه لور یې تښتولې ده ......همدې خبر ...... همدې خبر مونږ ته دخپلې غلطۍ احساس را پیدا کړ او مونږ یې په بستره کې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریوستلو . مونږ بهرام خان ته د قاسم بن هشام د ژوندي یا مړ نیولو حکم کړې دې ، تاسې اندیښنه مه کوئ که دا ځوان یو ځل زمونږ په لاسو کې راشی نو بیا به زما روغتیایی حالت پخپله ځای ته راشي.»

په کمرې کې شتو خلکو ټولو د شهزاده علاوالدین خبرې واوریدې او ټول پرې په خپلو خپلو ځایو کې حیران او ګوته په خوله پاته و . د سلیم پاشا په وجود کې د خوشحالۍ څپو منډې وهلې . شهزاده محمد اوملکه دواړه په دې خاطر ګوته په خوله و چې هغوې چې دکومې خبرې له پاره راغلي وو دهغې دکولو ځای نه لیدل کیده . اود طاهر وجود د شهزاده د نیت په کتلو سره په لړزه راغلي و .

ملکه په دې فکر کې شوه چې اوس باید څه وکړل شی ؟ناروغه شهزاده چې دسلطنت وارث و د قاسم بن هشام په اړه دخبرې اوریدو ته هم تیار نه و . نوپه داسې حال کې به د ابوجعفر د نیولو له پاره حکمنامه څه ډول ترلاسه کړل شي. هغې په زړه کې دا دعا کوله چې کاشکې یا سلطان پخپله اویا د هغه کوم قاصد دهغه له اړخه کوم پیغام راوړي. شهزاده ناروغه و او ملکې نه غوښتل هغه نور هم په اندیښنو کې را لتاړ کړي. شهزاده محمد هم د ملکې په څیر په فکرونو کې ډوب و . خو طاهر په خپل ځای ولاړ او وجود یې په دې فکرونو کې لړزیده چې که دهغه ورور د شهزاده علاوالدین په لاسو ورشي نو پایلې به یې ډیرې خرابې وې. هغه هغې ورځې ته بد رد ویل په کومې چې سلطان دهغه ورور قاسم ته د سلطنت د سراغ رسانۍ ډیر درنده او خطرناکه دنده ورسپارلې وه ، ټول خلکو په خپلو خپلو ځایو کې په فکرونوکې ډوب ناست وو چې په دې وخت کې   دروازه چې دغې ځآنګړې خونې ته د راننوتلو اجازه وغوښته. شهزاده علاوالدین دروازه چې ته په پلټونکې سترګو وکتل اوبیا یې اجازه ورکړه چې را ننوځي.

دروازه چې د راننوتلوسره سم وویل چې د پټې محکمې مشر بهرام خان له تاسې سره دکتلو اجازه غواړي. شهزاده د بهرام خان د نوم د اوریدو سره سم نیغ را پورته شو او سمدستي یې بهرام خان ته د راتلو حکم وکړ . کله چې بهرام خان کمرې ته راننوت نو دهغې دحالت په کتلوسره په کمرې کې ناست ټول خلک حیران پاته شول ، ځکه دبهرام خان وینښتان په خاورو ککړ و اوڅیره یې د حده زیاته لویدلې اوخړه پړه وه . شهزاده ترې په سخته لهجه وپوښتل:

« بهرام خانه ! داسې معلومیږي چې تا دسلطنت غدار له ځانه سره نه دې راوړې ؟»

خو بهرام خان شهزاده ته دځواب ورکولو په ځای په ویستلو او بربندو سترګو طاهر ته وکتل اوبیا یې دیوه ماشوم په څیر د شاهی ادابو د په نظر کې نیولو پرته چیغې کړې او ویې ویل:

« دغه دې.......دغه دې درونده شهزاده !دغه دې هغه شخص چې خپل ورور قاسم بن هشام ته یې د تیښتې له پاره لاره برابره کړه ، دا د قاسم بن هشام مشر ورور طاهر بن هشام دې . سمدستي ددې نیولو حکم ورکړئ . درونده

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ! دغه وګړي په همغه وخت کې چې ما غوښتل د قاسم بن هشام په لاس کې زولنې ور واچوم ، زما په سپاهیانو یې حمله وکړه او معامله یې بدله کړه. درونده شهزاده ! دا د قاسم بن هشام ورور دې او ډیر خطرناکه توره وهونکې دې ، بې شکه چې دا به هم دخپل ورور سره په دې سازش کې ورګډ وي.»

طاهر خو پریږده چې دغه حالت د شهزاده محمد ، ملکې او ان د سلیم پاشا له پاره هم د توقع وړ نه و. دملکې او شهزاده محمد په امیدونو باندې ګرد پریووت. طاهر هم په ډیره بده توګه وارخطا شوې و. هغه هیڅکله هم دا نه وه انګیرلې چې دداسې حالاتو سره به هم مخ کیږي په داسې حال کې چې شهزاده علاوالدین خپلې سترګې پرانستې وې او په طاهر کې یې ورننویستې وې ، د طاهر زړه هم په زوره زوره درزیده ، خو ځرګنده نه شوه چې ملکې څه ډول همت و کړ او شهزاده علاوالدین یې خپلې لورې ته متوجه کړ. او ورته یې وویل:

بلکل غلط..... د بهرام خان پلټنه بلکل غلطه ده. مونږ په پوره ډاډ سره ویلې شو چې دالبانوي وینځې وژل اودهغې د لور د تښتولو په پیښه کې قاسم بن هشام هیڅ ډول لاس نه لري بلکه دا کار د قیصر دجاسوسانو له اړخه تر سره شوې دې. دا جاسوسان نه یوازې په اورنه کې دبغاوت د پیداکولو له پاره کار کوي بلکه غواړي خپل ستر دښمن قاسم بن هشام هم دخپلې مخې څخه لرې کړي. علاوالدینه ! ته د غصې اوقهر په وخت کې په بیړه کومه پریکړه ونه کړې. معظم سلطان به څه کتلي وی چې قاسم بن هشام یې شاهي سراغ رسان ټاکه.

شهزاده ته د ملکې خبرې د زغم وړ نه وې ،او لکه دتنور په اور کې سوزیده. بیا یې په لږ څه سخته لهجه وویل:« درنې ملکې ! د سلطنت په امورو کې زمونږد سترګو لید تر هغو ځایو پورې رسیږي چې د محل درنې بیبیانی یې نه شي کتلې. ته په کومو دلایلو د قاسم بن هشام څخه دومره ملاتړ کوې ؟ په داسې حال کې چې دهغه په خلاف زمونږ سره دهغه د جرم ټول شواهد موجود دي. دشهزاده په خبرو سره ملکه په خپل ځاې کې په لړزه راغله. په دې وخت کې په خونه کې موجود طبیب سلیم پاشا مخته راغې اوپه ډیره مؤدبه توګه یې شهزاده ته وویل :

«درونده شهزاده ! د درنې ملکې همدردی دقاسم بن هشام سره شوني نه ده بلکه دهغې همدردي به دمارتها بیګم سره شوني وي. ځکه چې درنې ملکې به په یقین سره د البانوي وینځې مارتها بیګم سره سیمه ایزه مینه اومحبت درلود. په دې اساس د معظمې ملکې خبره باید له نظره و نه غورزول شی.»

دسلیم پاشا په خبرو ملکه و بګنیده، که څه هم دا په ځرګنده توګه د ملکې سره د خواخوږۍ جمله وه ، خو په حقیقت کې دا یو زور طنز و ، شهزاده محمد هم دا طنز په ښه توګه محسوس کړې و ، خو شهزاده علاوالدین د سلیم پاشا په دې خبره ډیر سخت غبرګون و ښوداو په قهرجنه توګه یې سلیم پاشا ته وویل: «طبیبه ! ته پوهیږې چې دملکې په ملاتړ کې ته څومره په غلطه روان یې. معظمه ملکه د کومې البانوي وینځې سره د سیمه ایز محبت په ځاې زمونږ سره ډیره مینه اومحبت کوي. زه ستا په خبرو باندې ډیر زیات خفه شوم ، » ناروغه شهزاده په سلیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاشا باندې سترګې را برګې کړې ،سلیم پاشا د شهزاده دقهر څخه ډیر وارخطا شو او پښې یې په لړزیدو راغلې. او د یوه مکارې ګیدړې په څیر یې خپل لاسونه غبرګ کړل اودملکې په پښو کې ولوید او په ډیر منت او زاریو سره یې ورته وویل:

« درنې ملکې ! دا حقیر او کمتر شخصیت په خپلو خبرو ډیر زیات پښیمانه او نادم دی ، زما د وینا مقصد هغسې نه و چې څنګه ترې واخستل شو ، په دې اساس زه د زړه له کومې له تاسې څخه د خپلو دغو خبرو په اړه بښنه غواړم»

ملکې د سلیم پاشا دغه غوړزې پرزې دسترګو وغوړزولې او شهزاده علاوالدین ته یې وویل:

« علاوالدینه ! په دې وخت کې په اورنه کې ددښمنانو له اړخه د بغاوت ګوابنونه تر مخه دي. زه غواړم چې ته کوم تیز تلونکې قاصد سلطان ته ورولیږې اودهغه څخه نیغ په نیغه لارښوونې تر لاسه کړې. مونږ ته مارتها بیګم ډیره ښه معلومه وه. او د هغې کورته د غرب دخطیب ابوجعفر د تلو راتلو په اړه مو هم پوره معلومات درلود . اوس هم مونږ په همدې فکر کې یو چې تاسې د قاسم بن هشام پر خلاف خپله نیوکه کمه کړئ اودهغه په ځای د ابوجعفر څارنه پیل کړئ.»

ملکې د شهزاده لمړنۍ خبرې هم له یاده وویستې او دخپل مقصد خبره یې بیرته د هغه تر مخه راغبرګه کړه . ان تر دې چې هغه ته یې د ابوجعفر د نیولو مشوره هم ورکړه. اوس نو شهزاده محمد هم غوښتل چې د ملکې ملاتړ وکړي نو په دې اساس یې وویل:

« درونده وروره ! مونږ د قاسم بن هشام د دوست په څیر تاسې ته دا په دعوې سره وایو چې دقاسم په څیر سرښندونکې مجاهد به هیڅکله هم د سلطنت دښمن و نه اوسي.»

د شهزاده محمد په خبرو سلیم پاشا مات مات شوي و. طاهر هم اوس لږ څه په ځان پوهیدلي و. خو شهزاده علاوالدین د هیڅ دخبرو منلو ته تیار نه و. هغه د ټولو مشورې اوخبرې له پامه وغورزولې او نیغ په نیغه یې دبهرام خان څخه دقاسم د نیولو او دهغې د تیښتې په اړه د راپور داوریدو حکم وکړ. بهرام خان اوس هم طاهر بن هشام ته په سوزونکو سترګو کتل. هغه مخته ورغې اودشهزاده تر مخه یې په ډیرې مؤدبې توګه خپلې خبرې پیل کړې:

« درونده شهزاده !مونږ قاسم بن هشام نیولې و. خو دهغه ورور طاهر د کوره راووت او دخپلې تورې په واسطه یې زمونږ په سپاهیانو باندې حمله وکړه ، قاسم هم د همدې فرصت نه ګټه واخسته او زمونږ د لاسو څخه ووت.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« خو بهرام خانه ! ......هغه نجلۍ څه شوه چې تاسې ویل چې قاسم بن هشام تښتولې ده. ایا د قاسم د کور څخه هغه نجلۍ یا بله کومه داسې نښه نښانه ترلاسه شوې ده ؟»

کله چې شهزاده د بهرام خان څخه دا پوښتنه وکړه نو سلیم پاشا په خپل ځای په ځمکه کې ننوت. ځکه مارسی دهغه په کور کې وه. خو هیچا هم دهغه په لور کومه توجه ونه کړه. خو دشهزاده دپوښتنې سره سم په بهرام خان سر وگرزید. که چیرې مارسي قاسم تښتولې وي نوهغه به خامخا دهغه په کور کې را پیدا شوې وې. بهرام ډیره پلټنه وکړه خو مارسي یې پیدا نه کړه اوپیدا کولې یې هم نه شوه. او اوس دبهرام خان څخه شهزاده د مارسي په اړه پوښتلې وو. بهرام خان ورته په ماته ژبه وویل:

«درونده شهزاده ! زه خجالت باسم چې ما تر اوسه پورې مارسي نه ده پیدا کړې»

په کمرې کې عجیب حالت حاکم و. شهزاده ناروغه او کمزورې و. په همدې خاطر شهزاده محمد او ملکې نور څه ویل نه غوښتل. بلاخره شهزاده په داسې حال کې چې خپل اړخ یې بدلاوه بهرام خان ته وویل:

« بهرام خانه ! هغه نجلۍ باید را پیدا کړل شي ، د اورنه کونج کونج و لټوئ ، قاسم که گنگار وې او که نه ، تر نن ماښامه پورې یې زما مخې ته راوړئ.»

شهزاده ستومانه شوې و، دابوجعفر ارامو زهرو دهغه وجود دننه خوړلې و. ملکې محسوس کړه چې شهزاده نور دخبرو وړتیا نه لري. نو را پورته شوه او د تللو اجازه یې واخسته.

« علاوالدینه ! په دې خبرو ځان دومره مه کړَوه. دغه ډول پیښې باید د شهزادګانو په ژوند باندې اغیز ونه کړې. ته زما د مشورې په مطابق د سلطان په لور یو گړندې قاصد و لیږه ، انشاءالله چې ټول حالات به په سهې لاره ولاړ شي»

کله چې شهزاده محمد ، ملکه او طاهر د شهزاده علاوالدین دکمرې څخه بیرون را وتل نو شهزاده د طاهر په لور مخ کړ او ورته یې وویل :

« طاهر بن هشامه ! د سلطنت مجرم ته د تیښتې لاره ورکول ډیر ستر جرم دې. خو مونږ تا ته د معظمې ملکې دملګرتیا په اساس بښنه کوو. اوس ستا دنده ده چې دبهرام خان سره یو ځای دد ې نجلۍ په پیدا کیدو او د قاسم بن هشام په نیولو کې مرسته وکړې.»

د شهزاده دخبرو په اوریدو سره طاهر بن هشام په ډیره ناخوالې سره د اثبات په توګه سر و خوځاوه ، اودملکې تر شا بیرته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر د سلطاني قصر څخه د راستنيدو وروسته نيغ په نيغه کور ته راغي. ډير زيات اندېښمن و ، کله چې کورته راغي نو ټولو ترې د قاسم په اړه وپوښتل. خو طاهر ورته په لنډه توګه وويل چې قاسم روغ رمټ دې او ډير ژر به بيرته راستون شي. خو په حقيقت کې هغه په خپله ډاډه نه و. هغه ټوله ورځ د قاسم او د هغه د سفر په اړه په فکر کې ډوب و . کله چې شپه شوه نو د طاهر نا ارامتيا نوره هم ډيره شوه. په داسې حال کې چې هغه د خپلې کورنۍ ټول غړي په يوه ډول ډاډمن کړي و خو پخپله ټوله شپه په بستره کې اوښت را اوښت. ټوله شپه يې په همدې حال کې تيره کړه خو قاسم بله ورځ هم را ستون نه شو.

ډيرې ورځې شوې وې چې قاسم د البانيې په لور په سفر روان شوی و ..... همدا نن سهار طاهر ته خبر راغلی و چې سلطان بيرته را ستون شوی دی. د طاهر له پاره دا خبر ډير خوشحالونکی و. خو د خپل ورور قاسم د ورکيدو په اړه اندېښمن و. هغه هوډ وکړ چې همدا نن د سلطان سره مخ شي او د حالاتو څخه يې خبر کړي. تر څو سلطان د قاسم او غزالي د ورکيدو په اړه کوم قدم واخلي.

هغه د سلطان دربار ته ورغی ، او د سلطان سره يې وکتل ، سلطان يې خبرې په ډيره سړه سينه واوريدې. خو څه ځانګړې دلچسپي يې د هغه د خبرو سره څرګنده نه کړه. يوازې همدومره يې وويل: « طاهر بن هشامه ! ته په ډاډمنه توګه په خپل کور کې اوسه.مونږ د ټولو حالات څارنه کوو. تا ته ډاډ درکوم چې ستا ورور ته به هيڅ زيان نه رسيږي ، ته ولاړ شه او په دې اړه هيڅ ډول اندېښنه مه کوه.»

د طاهر له پاره د سلطان خبرې هسې غولونکې معلومې شوې خو بيا هم طاهر يوه نا اشنا حوصله محسوس کړه. دا ځل چې کورته را ستينده نو اندېښنې يې نيمايي را کمې شوې وې.

سلطان د قونيا د بغاوت د ځپلو نه وروسته بيرته بريالي را ستون شوی و .ځکه د کرمانيا امير د سلطان د لښکر تر مخه په هيڅ ځای کې نه و تم شوی. بلکه د کوچنۍ اسيا په ټوله سيمه کې هغه مخته په تيښته و او سلطان يې تر شا ور روان و. بلاخره د کرميا امير د سلطان په لاسو سخته ماتې وخوړله. او سلطان د هغه د ماتې څخه وروست اورنه ته را ستون شوی و. هغه د خپل پخواني پلان له مخې بايد د قونيا د بغاوت د ځپلو وروسته د شهاب الدين پاشا په لور تلوتللې وای. خو د کرميا د امير سره د پرلپسې جنګ په واسطه په هغه ناوخته شوی و .او شهاب الدين پاشا هم د «وازاګ» د سيمې څخه د بلقان تر درې پورې ماتې خوړلې وه ، سلطان ته هم د شهاب الدين پاشا د ماتې خبر په کوچنۍ اسيا کې ور رسيدلی و. همدا علت و چې هغه په ډيره بيړه بيرته اورنه ته را ستون شو ، د هونياډې سره د جنګ په وخت کې د سلطان د خور ميړه محمد چلپي هم د دښمن په لاسو کې پريوتی و . کله چې سلطان بيرته خپل شاهي محل ته را ستون شو نو د هغې غمځپلې خور ورته په ژړيدونکو سرو سترګو مخې ته راغله. او د خپلو کوچنيانو واسطه يې ورکوله او د خپل ميړه د راخلاصون له پاره يې ترې غوښتنه کوله. د بله اړخه د سلطان مشر زوی علاوالدين د مرګ په بستره باندې پروت و ، هغه ته اورنه ته د راستنيدو د مخه د ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو په اړه پوره پوره معلومات تر لاسه شوې و خو محل ته د راستنیدو وروسته یې چې کله د شهزاده علاوالدین حالات وکتل نو هر څه ترې هیر شول ، سلطان دا محسوسوله چې الله تعالې هغه په ډیرو سختو ازمیښتونو کې را ګیرکړې دې. هغه دناروغه شهزاده څخه د قاسم یا ابوجعفر په اړه هیڅ ډول پوښتنه و نه کړه. بلکه ددخپلو ستونزو دحل له پاره یې شپې شپې په دالله په درګاه کې په عبادت تیرولې اودهغه څخه یې دخپلو ستونزو د حل له پاره مرسته غوښتله.

د حیرانتیا خبره دا وه چې هغه تر اوسه پورې دابوجعفر اویا بهرام خان په اړه هیڅ هم و نه پوښتل.او نه یې په هغوې باندې لاس واچاوه. پخپله ابوجعفر هم دسلطان په دې سلوک باندې حیران پاته و. په داسې حال کې چې د شهزاده طبیب سلیم پاشا هغه په دې پوه کړې و چې سلطان په ډیرو خبرو باندې پوه شوې دې. خو سلیم پاشا هم په دې حیران و چې سلطان ته دمحل درارسیدو تر مخه دا ټول معلومات څه ډول ور رسیدلې دې. اوس نو ابوجعفر دپخوا څخه ډیر محتاط ګرزیدلې و ، هغه دډیر چالاکه اومکار شخصت مالک و، دهغه شپږم حس هم را بیداره شوې و. هروخت به یې غوږونه بیداره و ،ځکه هره ګړۍ دخپلو نیولو تر ګواښ لاندې و . هغه ته د قاسم ورکیدا اود سلطان د رازه ډکه چوپتیا د کوم ستر توپان دراتلو تر مخه دخطر زنګ حسابیده. اوس نو ابوجعفر په دې فکر کې شو چې دهغه پخواني جوړ شوې پلان به اغیزمن ثابت نه شی ،اول یې فکر وکړ چې په جوړ کړل شوي پلان باندې باید سمدستي اوپرته له ځنډه عمل وکړل شي ...... خوهغه دسلطان په چوپتیا باندې نه پوهیده . په سلطانی قصر کې دهغه جاسوسانو هغه ته هر ګړۍ د قصر خبرونه ور رسول، ددې جاسوسانو په سر کې پخپله سلیم پاشا شامل و

یوه ورځ سلیم پاشا ابو جعفر ته وویل : چې سلطان د خپلې خور دمیړه محمدچلپې د خلاصون له پاره دصلیبیانو د فوځونو دمشر هونیاډې سره د خطونو دلیږلو را لیږلو په واسطه اړیکې کلکې کړې دې.... د ابوجعفر له پاره دا خبر دهغه دهیلو څخه پورته و. هغه ته دا ډاګیزه شوې وه چې دسلطان خور به سلطان مجبوروي چې هغه دهونیاډې د پنجو څخه دخپلې خور میړه محمد چلپې را ازاد کړي ، په همدې اساس یې د حیرانتیا ښوولو پرته وویل:

« نو ایا دسلطان دهونیاډې څخه د بدلې د اخستلو او په هنګري باندې د لښکرکشۍ اراده پرې ایښې ده؟»

دابوجعفر دخبرې په ځواب کې سلیم پاشا وویل: « نه ! سلطان دصلیبي لښکرو پرخلاف تل دخپلو عسکرو په تیارولو کې مصروف وي ......د خپلې خور د میړه دخلاصون لاره یې یوائې د ډیپلوماتیکو لارو څخه اړیکې نیولې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن سبا سلطان د څلورو خواو څخه په غمونو کې را ګیر و. دهغه مشر زوې علاوالدین هم اوس ژر تر ژره دهغه ځاې ناستې نه شو کیداې. نو که چیرې په همدې حالاتو کې سلطان ووژل شي نو د عثماني سلطنت دروازې به په مکمله توګه و ترل شي»

دسلیم پاشا دخبرو د اوریدو په وخت کې ابو جعفر دخندا او خوشحالۍ نه شین و اوبیا یې وویل:

« ته څنګه دا ویلې شې ؟د سلطان کشر زوې شهزاده محمد هم دادې د ځوانۍ په درشل کې پښه ږدي.»

« نه !مقدسه پلاره !له یوې خوا محمد ډیر کوچنې دې ،او دسلطان د وژلو وروسته به هغه ددې جوګه نه وي چې د عثماني سلطنت تخت باندې کیني او سلطنت کنترول کړاې شي. بله خبره داده چې هغه ډیر بې عقله او نا اهله دې. مونږ ته دعلاوالدین له لورې پوره ګواښ موجود و چې د علاوالدین په لمنځه وړلو سره به هغه د تل له پاره تم شي.

ابو جعفر ډیر خوشحاله و. د سلیم پاشا دخبرو څخه هغه داسې انګیرله چې اوس نو د اورنه لوبه دهغه په لاسو کې ده. خو په ناڅاپې توګه د سلطان خاموشي ورته را یاده شوه. ددې سره نا ارامه شو او سلیم پاشا ته یې وویل:

« لوګان ! زما شپږم حس د سلطان له لورې ډاډمن نه دې. ماته هره شیبه داسې څرګندیږي چې دسلطان څارونکې ډله زما پټه څارنه کوي. اوهمدا اوس هم دلته چیرې موجود دي..... نن ماته ددې له پاره را بللې یې چې دمارسي د روغتیایي حالت په اړه درڅخه وپوښتم ، زه پوهیږم چې زه باید ددې نه زیات په اورنه کې پاته نه شم .

سلیم پاشا د ابو جعفر خبرې په ډیر غور اودقت سره واوریدې خو کله یې چې دابو جعفر د تللو خبره واوریده نو غونې یې زیږ شو ځکه هغه پوهیده چې دابو جعفر د تللو وروسته به په اورنه کې دقیصر د جاسوسانو ټول مسؤلیت دهغه په غاړه کې پریوځي. په دې اساس یې په ډیره ناهیلې توګه د ابو جعفر څخه و پوښتل:

« مقدسه پلاره ! مارسي اوس بلکل روغه رمته ده. خو د اوږد سفر اویا د ګاډۍ د سپرلۍ څخه یې زخمونو ته زیان رسیدلې شي. غوره خو دا وه چې تاسې هغه په کومه نرمه ګاډۍ کې دالبانیې په لور بوتللې واې......تاسې خو ددې ځایه ځئ ، خو زه په دې انګیرم چې په اورنه کې به د اور دبلیدو کار کله پیلوو .....»

« لوګانه !ته اندېښنه مه کوه. ابو جعفر په خامو لوبو باور نه لري ، ما د هر څه له پاره پوره تیارې نیولې دې. زه اوس د سلطان د عکس العمل منتظر یم. یاد ساته چې په اورنه کې د بغاوت د خپرول اصل مقصد دادې چې سلطان د صلیبې مقدسو لښکرو پر خلاف دلښکرکشۍ جرءت هم ونه شي کړاې. هغه ته دلته په دارلسلطنت کې دومره ستونزې راپیدا کړل شي چې هغه پرې دهونیاډې څخه د بدل د اخستو فکر پریږدی. نو که چیرې مونږ ته خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مقاصد په ښار کې د بغاوتونو اوفسادونو د پیلولو پرته تر لاسه کیدې شي نو بیا خو به مونږ په موقته توګه د بغاوت پلان شاته پریږدو . خو ته سلطان ته دزهرو د ورکولو په پروګرام باندې فکر وکړه ..... خو که چیرې سلطان د هونیاډې پر خلاف د خپل لښکرو د لیږدولو فکر پرې نه ږدې نو بیا به دا ستا مسؤلیت وې چې په یني چري کې عیسایي مجاهدین د فساد اوبغاوت په لور را کاږې ، په ښار کې به په هر ځای کې اورنه و لګوئ تر څو سلطان دلښکرو د کوچ کولو اراده پرې ږدې.

سلیم پاشا په ډیره حیرانتیا سره دقیصر ددې جاسوس خبرې اوریدې. هغه ابوجعفر ته ددې پلان په جوړولو مبارکې ورکړه ، اوس نودهغه تر مخه حالات بلکل روښانه شوي و. د ابوجعفر د تللو وروسته هغه ته د سلطان په حرکاتو باندې څارنه کول ور په غاړه وو. نو که چیرې سلطان دصلیبي لښکرو په خلاف د کوچ کشۍ څخه لاس اخسته نو په یني چري کې دبغاوت اوفساد تم کول د سلیم پاشا مسؤلیت و او که سلطان دخپلې ارادې څخه لاس نه اخسته نو بیا دسلیم پاشا دنده وه چې په یني چري کې دبغاوت اوفساد را پارولو له پاره خپلو جاسوسي شبکو ته حکم ورکړي . خو دهغه تر مخه د سلطان د وژلو په پلان باندې دروند کار هم پروت و.

ابوجعفر اوسلیم پاشا تر ډیره پورې په خپلو راتلونکو پروګرامونو باندې خبرې کولې. بلاخره دوې پریکړه وکړه چې د اورنه څخه دابوجعفر سمدلاسه وتل مناسب دي ځکه چې دقاسم ورکیدل او دسلطان د رازه ډکه چوپتیا د ابوجعفر له پاره د خطر د زنګ په څیر شمیرل کیده. په دې اساس د سلطان د وژلو څخه دابوجعفر تر تښتیدو پورې ټول پلان جوړ کړل شو ، ددې وروسته سلیم پاشا د ابوجعفر څخه اجازه واخسته اودخپل کور په لور روان شو .

بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ وه. ابوجعفر د اورنه ستر اومشهور خطیب و . اوهغه نه غوښتل چې د اورنه خلک دجمعې دخطبې پرته پریږدي. په همدې خاطر هغه د جمعې دخطبې وروسته اوبیا د شنبې په شپه دشپې په تیاره کې مارسي له ځانه سره داخستلو اود البانیه په لور د تللو پروګرام جوړ کړ. ترڅنګ یې د هر نا څاپې حالت د راپیدا کیدو له پاره یې هم خپل پلان تر تیب کړ. اوهغه دا و چې که چیرې ابوجعفر په ناڅاپې توګه د سلطنت د سپاهیانو له اړخه و نیول شي نو په یني چري کې دهغه تیارې ډلګۍ به هغه د پخوا څخه د جوړ شوي پلان سره سم د توري په زور دهغوې د لاسو څخه ازادوي او دښار نه به یې بیرون کوم پټځای ته رسوي. هلته به دهغه تجربه لورنکي ملګري دمارسی سره یوځای شتون ولري اوپه دې توګه به دا خلک د برق په څیر په تیزۍ سره دهغه ځایه فرار وکړي.

شوني ده چې د ابوجعفر په برخلیک کې به ددغې بلې لارې د تښتیدو پلان جوړ شوې و. ځکه ، هغه وخت چې هغه د سلګونو خلکو تر مخه د جمعې د لمانځه له پاره خطبه ورکوله نو ډیر حیرانونکې حالت را مخته شو اوهغه دا چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جعفر د جمعې د لمانځه د خطبې له پاره ولاړ و او خطبه يې وركوله، خلک په ډير ادب او درنښت سره ناست او خطبه يې اوريده. په همدې وخت کې د ممبر سره نژدې يو اوږود ځوان راپورته شو ، دې ځوان خپل مخ په خپلې لونګۍ باندې پوښلې و ،ابو جعفر په منبر ولاړ و خطبه يې ويله چې دغه ځوان د ممبر خواته ور روان شو او هملته و دريد. ټول خلک دهمدې ځوان لورې ته متوجه شول ، په جومات کې په سلګونو خلکو په ډيره حيرانتياسره دې ځوان ته کتل. کله چې ابو جعفر دغه ځوان خپلې لورې ته په راتلو وکوت نو وينه يې وچه شوه. هغه هيڅ نه پوهيده چې څه کيږي ، لمړی خويې ژبه درنه شوه، بيا سمدلاسه خاموشه شو او په ترټره ژبه يې ددې ناپيژندل شوي ځوان څخه وپوښتل:

«ته څوک يې ؟او څنګه دې دجمعې دخطبې د ويلو په وخت کې د راپورته کيدو جرءت کړې دې ؟»

په جومات کې دناستو خلکو زړونه په سينو کې درزيدل، دې ځوان د ابو جعفر خبرو ته هيڅ اعتنا و نه کړه. او نه يې دهغه دخبرو ځواب ورکړ. هغه ودريداوخپل مخ يې په جومات کې ناستو خلکو ته را واړاوه. داسې بريښيده لکه چې په جومات کې ناستو خلکو ته يې څه ويل غوښتل ، بيا يې د خولمحو د ځنډ وروسته په لوړ اواز وويل:

د جمعې د لمانځه ډيرو درنو حاضرينو !......دغه کس چې تاسې يې د مغرب د خطيب په نامه پيژنۍ او ستاسې تر مخه د شلو کالو راهيسې دلته د جمعې د لمانځه خطبې ورکوي......مسلمان نه دې...... بلکه يو پوخ عيسوي دي ، دا شخص دلته په اورنه کې دقيصر د جاسوسي دستګاه مشري په غاړه لري.....

درنو حاضرينو ! تر اوسه پورې ستاسې په خاطر سلطان ددې شخص د نيولو څخه ځان ژغورلې دې. ځکه دروند سلطان په دې ويريده چې د ابو جعفر په نيولوسره به تاسې فساد جوړ کړئ ، په دې اساس هغه د ډيرې اوږدې مودې د انتظار او پلان جوړولو وروسته داپريکړه وکړه چې ابو جعفر په دې درنه ټولنه کې و نيول شي.»

په دې وخت کې دابو جعفر حالت هم دکتلو وړ و. دغه شخص چې په هر ډول ناوړه حالاتو يې د قابو پيدا کولو وړتيا درلوده ، نن يې وار و پار وار خطا و او ټولې تجربې يې تر مخه ناکامې معلوميدې. دسختې يخنۍ په موسم کې هم دهغه تندې اووجود په خولو کې ډوب و. دهغه مخ ته په کتلوسره به هر کس داسې انګيرله چې دهغې د رنګونو څخه وينه ويستل شوي وي.

اوس هغه ته د قاسم د ورکيدو او دسلطان د اوږدې خاموشۍ اصلي سبب ډاګيزه شوې و، اوسلطان همداسې پلان جوړ کړې و. دابو جعفر جاسوسانو ته دا ډاګيزه شوې نه وه چې ابو جعفر به د جمعې د ورځې دخطبې په وخت کې د خلکو د ټولنې تر مخ نيول کيږي. دلته نه دهغه تر څنګ کوم ساتونکې و او نه دهغه څخه دفاع کونکې. په دې ټولنه کې يواځې يو داسې کس و چې هغه د ابو جعفر د جاسوسي تنظيم غړيتوب درلود ، کله چې هغه ابو جعفر دغسې په شرميدلې حال کې وکوت نو همت يې وکړ او ممبر سره نژدې ولاړ دغه اوږود قامته ځوان ته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته درواغ وایي ، د جومات په خطیب باندې دداسې دروند الزام په لګولو سره تا خپل مرګ ته اواز کړې دی. دا ټولنه به تا ژوندې پرې نه ږدي. که ته دومره بهادر انسان یې نو خپله خیره دې ولې پټه کړې ده .... له تاسره دخطیب په خلاف هیڅ ډول ثبوت نه شته ، مونږ د مغرب دخطیب مریدان او مقتدیان یو، مونږ به تاته ستا داګستاخي هیڅکله هم ونه بښو .»

دې سرې په ډیره احساساتي توګه داخبرې کولې ،کله چې ابوجعفر خپل دغه جاسوس په دې توګه وکوت نوهغه هم خپل ځان کنترول کړ ، دهغه دماغ هم بیرته کار پیل کړ اوپه ډیره سخته توګه یې د لمانځه په دې جمعه کې خلکو ته وویل:

« دا بدکرچاره انسان و نیسئ...دې د اسلام یو ستر خدمتګار ته د لمانځه په دې ستره ټولنه کې عیسایي وویلې او په دې توګه یې دعثماني سلطنت سپکاوې کړې....»

خلک حیران دریان پاته و او لا دپخوا څخه په خپلو منځو کې پس پسکې پیل کړې وې ، یو شمیر احساساتي ځوانانو په پرلپسې توګه خپل اړخونه بدلول را بدلول. کله چې دمغرب خطیب حکم وکړ نو هغه احساساتي ځوانان راپورته شول او دممبر په لور دهغه ځوان د نیولو له پاره را مخته شول خو تر اوسه لا هغوې یو قدم هم نه و اخستې چې په جومات کې یو انګازه کونکې غږ را پورته شو......دا انګازه کونکې اواز د چا وو ...... دا د سلطان مرادخان ثاني د ساتونکې ډلې د قومندان او سپه سالار « طغرل بیګ » اواز و . طغرل بیګ د زمري په څیر و غرمبید او وویې ویل:

« خبردار ! هیڅوک د خپله ځایه ونه خوزیږئ»

طغرل بیګ په خپلو لاسو کې خپله لوڅه توره نیولې وه اوهرې لورې ته یې خوزوله. دهغه ترشا د شاهي ساتونکې ډلې ډیر ښه او غوره سپاهیان دخپلو لوڅو تورو سره یو ځاې ولاړ و . د لمونځ کونکو دډلې څخه چې هر څوک په کوم ځاې کې را پورته شوې و هغه بیرته هملته په خپل ځاې کې کیناست. اوس نو دممبر سره ولاړ نقاب پوشه ته کوم ګواښ نه و موجود . په دې خاطر یې د خپله مخه د پګړې څنډه لرې کړه. دا قاسم بن هشام و . چې څو ورځې مخته د مارسی د پیدا ینبت له پاره د البانیه په لور تللې و . هغه په ډیره بیړه په یوه شپه اویوه ورځ کې خپل سفر وهلې و . خو هغه ته په ټوله لارکې داسې نښې نښانې ترلاسه نه شوې چې دمارسی تښتونکی پرې تللې وې. هغه په ځاې ځاې د خلکو او دهقانانو څخه هم په دې اړه و پوښتل خو هیڅ درک ورته و نه لګید. اوس نو هغه ته څرګنده شوې وه چې مارسي تر اوسه پورې هم هملته په اورنه کې په کوم پټځاې کې ساتل شوې د ه. هغه په دې پوهیده چې د اورنه څخه یوازې دوه لارې بیرون وتلې دي ، یوه هغه چې د کوچنۍ اسیا په لور ورځي او بله د البانیه په لور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوچنۍ اسیا په لور د مارسي د تبنتولو خو پوښتنه هم نه راپیداکیده ،په دې خاطر هغه د کوچنۍ اسیا لاره پرېښوده او د البانیه لاره یې و نیوله. خو کله چې په دې ډاډمن شو چې مارسي دهغې تبنتونکو لا تر اوسه پورې د اورنه څخه نه ده راویستلې نو بیرته اورنه ته یې د رستنیدو پریکړه وکړه. خو هغه ته دا ډاګیزه وه چې اورنه ته دهغه د ورتللو ټولې دروازې بندې کړل شوې دی. ځکه شهزاده علاوالدین هم په غلط فهمۍ کې اخته شوې و، او بهر ام خان اود هغه کارندې د بوې کونکو سپیو په څیر د قاسم خان د بوې پسې ګرزیدل په دې خاطر یې پریکړه وکړه چې سمدلاسه به اورنه ته نه ورننوځي. بلکه دنباره به پنځه کوسه لرې خپله لاره بدلوي او د سلطان لښکرو ته به ځان ور رسوي. هغه غوښتل چې سلطان د ټولو جریاناتو څخه خبر کړي او دخپل پلان په اړه نوې فکر وکړي. او همداسې وشول. هغه د خپل سفر په یولسمه ورځ دسلطان مراد خان ثاني په دربار کې حاضر شو.

سلطان د قاسم په کتلو سره حیران پاته شو. خو کله چې قاسم سلطان ته په اورنه کې د ورپیښو شوو حالاتو تفصیل ووایه نو سلطان حیران دریان پاته شو او د یوه ښه پلان د پلې کولو په خاطر یې قاسم دخپل ځان سره په لښکرو کې وساته. هغه دخپلې شاهې ساتونکې ډلې سپه سالار «طغرال بیګ» هم را وباله. اوپه اورنه کې یې د سازش کونکو د ځپلو له پاره په یوه عملی پلان باندې خبرې وکړې. قاسم د سپاهیانو یوه تجربه لرونکې ډله له ځانه سره واخسته او اورنه ته د یوې پټې لارې را ننوت. هغه په بدلو کالیو کې د ابوجعفر د جاسوسی شبکې د رینبو څخه د ځان دخبرولو له پاره کار پیل کړ. خو تر دې دمه یې په هیچا باندې لاس نه و پورته کړې.په همدې وخت کې سلطان هم اورنه ته راستون شو، قاسم به هم په پټه توګه دسلطان سره کتل، دخپلمنځې مشورې نه وروسته پریکړه وشوه چې د ابوجعفر سره په شبکه کې د را ښکیلو وګړو د نیولو مخته باید ابوجعفر و نیول شي، همدا علت و چې نن قاسم د جمعې دلمانځه په ستره ټولنه کې په ابوجعفر باندې د لاس پورته کولو له پاره هلته ورغلې و،

اوس نو ابوجعفر ته هم د تیښتې بله لاره نه وه. دلمانځه په ستره ټولنه کې دابوجعفر د نیولو علت دا و چې عامو خلکو ته دهغه اصلی څیره را ډاګیزه کړي او هغه و نیسي. تر څو په ښار کې هرډول فساد خپرولو څخه مخنیوي وشي.

د ابوجعفر حالت ډیر خراب شوې و. کله یې چې قاسم وکوت نو ساه یې په ختو شوه. اوس نو هغه خپل ځانته ښکنځلې کولې، چې ولې یې دخطرې داحساسولو سره سره بیا هم اورنه پری نه ښوده. سلطان اوقاسم دهغه د هیلو څخه ډیر هوښیاران او د تدبیرخاوندان ثابت شول.

کله چې قاسم په دې لویه ټولنه کې دخپله مخه نقاب لرې کړ نو د جمعې ډیرو کسانو هغه وپیژانده. په دې خاطر په مجمع کې یوځل بیا مکمله خاموشي حاکمه شوه. ځکه خلکو قاسم د یوه میړنې، بهادر اوښه انسان په څیر پیژانده. کله چې قاسم خلک ارام وکتل نو یو ځل بیا یې ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنو حاضرينو ! زه په دې هم شكمن يم چې ستاسې دمغرب خطيب به په نسلې توګه عرب وي بلكه دا لاطينى وګړې دې...... خو له ماسره په دې اړه هيڅ ثبوت نه شته. خو تاسې به اوريدلې وي چې ديني چرې په نوې مسلمانو فوځيانو كې چا د بغاوت تخم شيندلې دې. نو تاسې په دې پوه شئ چې هغه همدا وګړې دې.... تاسې به دا هم اوريدلې وي چې د سلطاني قصر تر څنګ اوسيدونكې يوه ميلمنه البانوي كنيزه وژل شوې او لور يې تښتول شوې ده نو پوه شئ چې هغه همدا وګړې دې چې داسې ناوړه كار يې تر سره كړې دې.

درنو حاضرينو ! تاسو ته به ډاګيزه شوې وي چې دشهاب الدين پاشا په مشرۍ زمونږ لښكر دماتې سره مخ شوې دې... زمونږ ډير ښه سپاهيان شهيدان شوي دي ، په داسې حال كې چې دمعظم سلطان د خور ميړه محمد چلپې هم د ځلورو زرو تركو سپاهيانو سره يو ځاې د صليبيانو په قيد كې پروت دې. مونږ بايد دخپلې دغې ماتې بدله واخلو ..... او په دې لاره كې يني چري زمونږ ځواک دې ، په داسې حال كې چې ابوجعفر هغه وګړې دې چې په ينى چرى كې يې يو شمير سالاران او نوې مسلمان شوي سپاهيان بيرته خپل پخواني مذهب عيسايت ته را ګرزولې او دلته په اورنه كې يې د بغاوت د جوړولو ناولې سازش تر لاس لاندې نيولې دې. په دې اساس د معظم سلطان د ځانګړې حكم په اساس نن مونږ په دغه ستره ټولنه كې دغه غدار ابوجعفر نيسو او بندى كوو يې......»

قاسم لا تراوسه اخري خبره نه وه خلاصه كړې چې د ټولنې څخه په ابوجعفر باندې لعنت ويل پيل شول. كه چيرې د شاهي ساتونكې ډلې دلوخو تورو ويره نه وايى ، نو يو شمير احساساتي ځوانانو د ابوجعفر په مرګ باندې هم صرفه نه كوله ، اوس نو دابوجعفر سره بله لاره نه وه. په څو لمحو كې شاهى وسلوالو ځوانانو د ابوجعفر په لاسو كې زولانې ورواچولې او دخپله ځانه سره يې و نيو.

داجومات و او د ابوجعفر د ساتونكې ډلې كسان دلته نه و موجود. په دې اساس دهغه له اړخه دپخوا څخه جوړ شوې پلان پلې نه كړاې شو. شاهي ډلې دهغه لاسونه اوپښې ور وتړلې او له ځانه سره يې په ګاډۍ كې ور واچاوه. قاسم بن هشام ، طغرل بيګ او د شاهي ساتونكې ډلې كسان په خپلو اسونو سپاره د بګۍ ښې او چپ لورې ته روان شول اود اورنه د كلا د زندان په لورې ولاړل.

دابوجعفر د جاسوسۍ نظام درې ورې پاته شو . كله چې دهغه خلاصونكې ډلې ته دابوجعفر د نيولو خبر ور ورسيد نوهغه وخت ابوجعفر د شاهي كلا په زير خانه كې لاس و پښې تړلې پروت و. قاسم د خپلو پوښتنو ګرويزونو له پاره ابوجعفر همغسې تړلې پريښود ، پاته سپاهيانو ته يې د تللو اجازه وركړه. اوس دلته دزيرخانې څو ساتونكې او قاسم و طغرال بيګ پاته شوې و. كله چې قاسم خپلې پوښتنې ګرويزنې پيل كړې نو ابوجعفر يې په مقابل كې ډير مقاومت و نه شو كړاې ، هغه د اذيت په دويم پړاو كې د سازش ټولې كړۍ را وسپړودې. خوبيا هم هغه ابوجعفر و. يو تجربه كار او پوخ روزل شوي جاسوس. هغه نه دهغې ډلې په اړه چې تل د ابوجعفر د خلاصون له پاره تيار ولاړوو څه وويل اونه يې دطبيب سليم پاشا په اړه كومه خبره ډاګيزه كړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو دقاسم دپوښتنو په لړ کې تر ټولو مهمه پوښتنه مخته راغلې وه .. هغه دابوجعفر متې د شاله اړخه تړلې وې اودپښو تر منځ یې د لرګې یوه ډنډه ورکړې وه او دهغه پښې یې ورسره په رسۍ تړلې وې ، درسۍ بل سر یې د زیر خانې د چت پورې تړلې و. دابوجعفر دپښو لاندې یو ډیر عجیب و غریب میز ایښودل شوې و ، ددې میز تبنتې د یوه لاستې په واسطه ښکته پورته کیداې شوې ، قاسم به دغه لاستې خوزاوه او دمیز تبنتی به یې ښکته پورته کولې ، دد ې کار سره به ابوجعفر په فضا کې زوړند پاته کیده، د ابوجعفر په پښو کې پرته رسۍ د میز د تبنتو سره نښلول شوې وه،کله به چې دمیز تختۍ لاندې لورې ته حرکت کاوه نو دهغه په پښو کې تړلې رسۍ به هم هغه د لاندې په لور را کشاوه. اوپه دې توګه به هغه د چت او فرش تر منځ زوړند پاته کیده ،دقاسم په لاسو کې پایه شکله لاستې و ، کله به یې چې د میز دتختو د ښکته کولو له پاره دغه لاستې و ګرزاوه نو د ابوجعفر چغې به اسمان ته ورسیدې.

قاسم دابوجعفر تر مخه په لاستې باندې لاس کیښود او ورته یې وویل:

« ابوجعفره ! یو ځل راته ووایه چې د مارتها لور مارسی چیرې ده ؟..»

خو ځومره چې دا پوښتنه د قاسم له پاره مهمه وه په همغه اند ازه اویا دهغې ځخه زیاته د ابوجعفر له پاره هم مهمه وه. ځکه ،که هغه دمارسی په اړه ځواب ویلې نو هلته د سلیم پاشا راز را بربنډیده. او ددې سره بیا د شهزاده علاوالدین د روغتیا یی حالت ډاډمن کیده اودهغه د ژوندي پاته کیدو هیلې زیاتیدې. په دې خاطر ابوجعفر په ډیره کلکه توګه خپل غاښونه سره ورکړل او دقاسم د پوښتنې ځواب یې ورنه کړ. قاسم یو ځل بیا لاستې په پوره زور سره وګرزاوه ، ابوجعفر ته داسې ښرګنده شوه لکه ټول وجود یې چې ټوټې ټوټې شوې وې.هغه چغې کړې او وییې ویل:

مارسي دلته نه شته...... مارسي دلته نه شته ....مارسي دلته نه شته ....دخداې له پاره ما پریږدئ.»

ابوجعفر په سختو دردونو کې پروت و. قاسم د لاستې د ګرزولو پرته ترې یوځل بیا وپوښتل:

« که مارسي دلته نه شته نو بیا چیرې ده ؟»

« هغه....هغه......هغه الب......هغه البانیا ته تللې ده»

د قاسم له پاره دا خبره دمنلو وړ نه وه.ځکه هغه پخپله دالبانیې په لور تللې و ،په همدې خاطر یې په ډیره سخته لهجه د ابوجعفر ځخه وپوښتل:

« ته درواغ وایې.....مارسی همدلته چیرې ده..... همدلته په اورنه کې.... ما د البانیا ټوله لاره لټولې ده ، ایا هغه په هواکې والوته او البانیا ته ولاړه ؟..»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نن.....نه......او نه.....مم.....ما پرېږدئ ، هغه مو د کوچنۍ اسیا د لارې څخه دوه ورځې مخته استولې ده. بیا به هغه د سمندر د لارې د دانیال څخه تیرېږي او البانیا ته به رسیږي.....»

د قاسم له پاره دا خبر مرګونې و. د هغه خوله وازه پاته شوه ، هغه په دې ډاډ من شو چې ابوجعفر د هغه څخه زیات چالاکه دی. ابوجعفر د مارسی د لیږلو له پاره څه ډول لوبه لوبولې ده. قاسم د ابوجعفر په چال نه و پوهیدلې. په هرصورت ، قاسم د ابوجعفر څخه د را تلونکې ښځې په اړه معلومات تر لاسه نه کړای شو خو دهغې سره سره قاسم دا احساس کړې وه چې ابوجعفر ورته د هغه دهیلو پورته معلومات ورکړې دي. په دې خاطر تر ماښامه پورې د ابوجعفر څخه د پوښتنو ګرویزونو وروسته یې د ماښام لمونځ ادا کړ او بیا یې د ابوجعفر څخه تر لاسه شوې معلومات په یوه کاغذ باندې ولیکل او د کلا څخه د وتلو او اورنه ته د بیرته راستنیدو تیارې یې وکړې. د ابوجعفر لاس و پښې یې ازادې کړې او هغه یې همدلته په زیرخانه کې بندي پریښود او پخپله د کلا څخه د بیرون را وتلو له پاره بیروني دروازې ته راغې. هلته یې د کلا د مسؤل څخه و پوښتل:

« ددې کلا دخوندي ساتلو له پاره څومره ساتونکې شته..؟»

« زمه سره ټول لس کسان دي»

قاسم په ډاډمنه توګه ورته سر وخوځاوه. هغه دا هیله هم نه درلوده چې په دې ورځ کلا به د ابوجعفر خلاصونکې ډله حمله کوي. دا په حقیقت کې یوه کوچنۍ جنګي کلا وه چې د ښار د دیوال به شمال غربي برخه کې پرته وه. او په هغه وختو کې استعمالیده چې ښار به کلابند کیده. دې کلا دوه برجونه درلودل ، چې د شهرپناه څخه دلوړوالي په خاطر تري د ښاره بیرون تر لرې لرې ځایو پورې حمله کونکې ځارل کیدې شول.

قاسم د کلا مسؤل ته د ابوجعفر له پاره خوراک څښاک د برابرولو حکم وکړ. او ترڅنګ یې دا هم ورته وویل چې د ابوجعفر د نیول کیدو په اړه هیچاته خبره ونه کړل شی..... قاسم د هغه ځایه را ووت. طغرل بیګ هم ورسره مل و. نن قاسم تر ټولو ستر دنده تر سره کړې وه. ځکه چې هغه د ټولو ستر ښکار ابوجعفر ښکار کړې و او د هغه څخه یې د سازش ټولې کړۍ را بربنډې کړې وې. اوس نو د ننه په اورنه کې د کوم سازش دخپریدو ګوانښ کم شوې و ، قاسم د سلطان تر مخه د ابوجعفر څخه ترلاسه شوې معلومات په تفصیل سره بیان کړ. او د سلطان څخه یې د ټولو هغو وګړو د نیولو احکام واخستل چې په دې سازش کې ښکیل شوي و. په دې ډله کې یو شمیر ستر ستر وګړي هم وو. دیني چري یو شمیر سالاران او سپاهیان هم په کې ورګډ وو. او ترڅنګ یې د ښار په مختلفو ځایو کې د قیصر څو کسه جاسوسان هم وو. خو که په هغوي کې یو اځنې نوم نه و نو هغه د سلیم پاشا نوم و ، ترڅنګ یې د ابوجعفر د هغې ځانګړې ساتونکې ډلې یادونه هم نه وه چې نن شپه یې ابوجعفر د دې شمالي کلا د زندان څخه خلاصه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان ددې ټولو وګړو د نیولو له پاره دشاهی ډلې سپه سالار طغرال و ټاکه ، دغه شاهي ډلې یې په څو برخو وویشلې او د مختلفو ځایو څخه یې د وګړو د نیولو له پاره لس لس اویا دولس دولس کسان ورولیږل.

نن ټوله ورځ د ابوجعفر د نیولو په اړه ځاې ځاې خبرې اترې کیدې. په یو ځاې نیم کې دابوجعفر کارندو بلوې اوفسادات هم جوړ کړل خو د سلطان وفاداره فوځ یني چرې دښار په ټولو سترو سترو ځایو اوکوڅو کې ګزمې کولې ، نن د سهاره څخه د ښار ټولې دروازې بندې کړل شوې وې ترڅو د ابوجعفر کوم ملګرې دخپلو نیولو د ویرې و نه تښتي. نن ورځ د اورنه په تاریخ کې د اهمیت وړ ورځ ګڼل کیده ، سلطان پخپله نیغ په نیغه ددې ټول حالاتو څارنه کوله.

خو قاسم ددې هر څه سره سره بیا هم غمګین و ، هغه هیله درلوده چې د ابوجعفر څخه به دپوښتنو ایګنو په واسطه د مارسي درک هم ځانته معلوم کړي. څومره یې چې مارسی ځانته نژدې احساسوله هغه ترې همغومره لرې شوې وه. د ابوجعفر د نیولو تر مخه د سلطان له اړخه په ښار کې اعلانونه هم شوي و.

« دیو شمیر شر اچونکو، چې په اورنه کې پټ شوې دي ، د نیولو له پاره په ټول ښار کې نظامی مقرارت اعلانیږي ، هیچاته د اورنه څخه د وتلو اجازه نه شته. هیڅوک دې هم کوم اجنبي انسان نه میلمه کوی ،اونه دې دغسې وګړو ته پناه ورکوي ، په ښار کې ټولو بهرنیو ته حکم کیږې چې دښار د کوټوال سره خپل نومونه ثبت کړي او هملته حاضري ورکړي.....»

دهمدې اعلاناتو او انتظاماتو وروسته د قیصر د جاسوسانو دنیولو لړی پیل شوه. قاسم ټوله ورځ ډیر زیات مصروفه پاته شو، دښار په مختلفو سیمو کې یې د قیصر دجاسوسانو پر خلاف عملیات کول ، په ډیرو مهمو ځایو باندې قاسم پخپله حمله کوله. دشپې تر ناوخته پورې یې د سازشي کړیو زیات شمیر وګړي تر ولکې لاندې راوړي و. خو یو شمیر مجرم عناصر همله‌ته په ښار کې یو ځاې بل ځاې پټ شوي و. دهغوې د پیدا کیدو په خاطر د بهرام خان دپټې محکمې ، دښار کوټوال ، د یني چرې وفاداره فوځیانو او د شاهي دلګیو عسکرو په پوره محنت سره پلټنې کولې.

قاسم د شپې ناوخته ، هغه وخت کورته را ستون شو چې ډیر زیات ستومانه شوې و. خو اوس یې هم خوب د سترګو څخه غایب و. په خپله بستر و غوځید او سترګې یې په چت کې ونښتې. دهغه دماغ دلته و خو زړه یې البانیه کې و. تر ډیره پورې ویښ اوبیداره و. خوبیا معلومه نه شوه چې څه وخت یې سترګې ورغلې وې.

بله ورځ سهار چې دقاسم سترګې و غوړیدې نو دهغه له پاره همغه لمړنې خبر ډیر اندیښمن کونکې و. هغه ته سهار وختي خپل یوه کس راپور راوړ چې.... تیره شپه په شمالي کلا باندې چا دشپې حمله کړې ده ، دې حمله کونکې د قیصر خطرناکه جاسوس ابوجعفر له ځانه سره وړې دي ، دپیښې تفصیل څه داسې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیمایی شپې نه وروسته کومې وسلوالې ډلې وینه تویونکې حمله کړې ده ،دکلا مشر او دهغه د ساتونکو ډله یې له یوه سره د تیغه تیر کړي دي اوپه زیرخانه کې بندی ابوجعفر یې خلاص کړې اوله ځانه سره یې وړې دې. دشواهدو نه ډاګیزه کیږي چې دحمله راوړونکې ځوکسان هم په دې جنګ کې وژل شوې دي خو حمله کونکو د تللو په وخت کې دخپلو ملګرو مړې هم له ځانه سره وړی دي.

دقاسم د لړزولو له پاره همدې خبر بسنه کوله. هغه د پرون څخه تر نیمایی شپې پورې دسلو څخه زیات غداران نیولي وو. خو اصل مجرم یې یو ځل بیا د لاسووت. هغه په دې هم حیران و چې شمالي کلا ته یې ابوجعفر د ټولو امنیتی حالاتو د په نظر کې نیولو سره په ډیره پټه توګه وروړې و. او ددې کار په اړه ډیر کم اوخاص خاص خلک خبر وو .....دا خبره چې .....« ابوجعفر به په شمالی کلا کې ساتل کیږي »..... په ډیره محتاطه توګه د پخوا څخه مطرح شوې وه. هغه په همدې فکر کاوه چې هرو مرو به دابوجعفر کوم خاص کارنده تر اوسه پورې د نیولو څخه خوندي پاته شوي وي چې هغه ته نه یوائې په شمالي کلا کې دابوجعفر د بندی کیدو معلومات تر لاسه شوي بلکه دهغه دخلاصون لپاره یې په همغه لمړنۍ شپه قدم پورته کړې دې.

د بله اړخه ......ابوجعفر دمارسی او خپلو شپږو کسو نورو ملګرو سره یو ځای د یوې غرنۍ درې څخه تیریدل، هغوې دالبانیی د محل په لور روان وو . مارسي په یوې بګۍ کې سپره وه. دا بګۍ درې اسونو کشوله ، د روانیدو ترمخه طبیب سلیم پاشا مارسي ته دخوب ادویه ورکړې وه ،همدا علت و چې مارسی لا تراوسه هم ویده پرته وه اوپه ځان نه پوهیده. ابوجعفر ځکه د ښار دکلابندۍ څخه راوتلې و ، چې دهغه خلاصونکې ډلې د ابوجعفر سره یو ځای د کلا د دیوالو څخه ټوپ وهلې و او مارسي هم د سلیم پاشا داثرو رسوخ له مخې دښاره بیرون د لاله شاهین تر یادګاره پورې راوستل شوې وه. مارسي یې لا د ماښامه د ښاره راویستلې وه ، قاسم بن هشام د ابوجعفر د جاسوسۍ شل کلنې هڅې په یوه ورځ په اوبو لاهو کړې وې اودبغاوت ټولې کړۍ یې سره خوزولې وې. او ابوجعفر په دې خبره ډیره غمژن و . هغه په فکر کې ډوب و او هڅه یې کوله خپله غصه په دې سړه کړي چې د قاسم محبت «مارسي» یې له ځآنه سره راوړې وه.

په همدې ورځ د سلطان قاصد د هنګري دپادشاه لارډ سلاس پیغام له ځانه سره راوړې و . د هنګري پادشاه غوښتنه کړې وه چې سلطان مرادخان ثانی دې دخپلې خوردمیرہ دخلاصون په خاطر دسربیا ازادي و منې او ددې هیواده څخه دې خپله شاهي ولکه پاې ته ورسوي ، د «والیشیا» ولایت هنګري دې هم مونږ ته راکړې او نقدي زر دې هم ترشپیته زرو ډاکټ پورې مونږ ته تسلیم کړي»

د سلطان له پاره ددې شرایط منل ډیر ستونزمن کار و . ددې پیغام مقصد داو چې سلطان د خپل یوه کس د راخلاصون په خاطر دهنګري پادشاه ته خپل نیمایی سلطنت ور کړي. سلطان د لارډ سلاس ځواب ډیر شرمناکه وباله او پرې ډیر په غضب شو. غوښتل یې چې هغه ته لیک ور واستوي او ورته ګواښ وکړي چې خپل بندي به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځخه د توري په زور را خلاص کړي. خو په دې وخت کې هم يو ځل بيا د سلطان خور او خورينه را مخته شول اوسلطان يې مجبور کړ چې دهنګري دپادشاه په مقابل کې سخته ژبه ونه کاروی. همدا علت و چې سلطان د هنګري پادشاه ته وليکل چې: خپل شرايط لږخه نرم کړي ځکه دپادشاهانو سره ښه نه ښکاري چې خپل يو بندي په دومره لوړ قيمت و پلوري.

ځوورځې وروسته مارسی البانيه ته ورسيدله. خو قاسم لا تر اوسه هم په اورنه کې اوخت را اوخت. دا هڅه يې کوله چې څه ډول دځو ورځو له پاره اجازه واخلي اود سکندربيګ په محل باندې حمله وکړي او خپله مارسي ترې بيرته را ازاده کړي. په همدې وخت کې سلطان د ابوجعفر په ريښو کې رانښتې جاسوسانو ته په ريښتنې توګه سزا ورکړې وه. سخت مجرمين يې جلادانو ته ورحواله کړي و او معمولي مجرمين يې زندان کې ور اچولي وو.

د هنګري دپادشاه او سلطان تر منځ دخط و کتابت لړۍ دوام پيدا کړ، دا لړۍ دومره اوږده شوه چې بلاخره د صليبيانو اومسلمانانو تر منځ په يوه تاريخي تړون منتج شوه. د سلطان خور او دنورو بنديانو خپلوانو سلطان د هونياډې څخه دبدل داخستو په ځاي دهغه سره په سولې کولو مجبور کړ. دې خط و کتابت داسې بڼه خپله کړه چې بلاخره سلطان مرادخان ثاني او دهنګري پادشاه لارډ سلاس دواړه ديوه تړون د لاسليک له پاره د« زيجيډين» سيمی ته ورغلل. د روم دپاپا ځانګړي نماينده ،«کارډينل جولين» د مسلمانانو سره دسولې په کولو سخت ناخوښه و. هغه ډيره هڅه وکړه چې هونياډي او لارډسلاس د سلطان سره د سولې د موافقې دکولو څخه منه کړي. خو دا ځل د لارډ سلاس اودسلطان تر منځه سوله شوې وه. هماغه و چې د ۱۴۴۴ ز کال د جولاي په دولسمه ددواړو پادشاهانو تر منځ په زيجيډين کې د سولې تړون لاسليک شو. ددې تړون له مخې سربيا د عثماني سلطنت له لاسو ازاده کړل شوه. د « واليشيا» دايالت يوه برخه د هنګري پادشاه ته ورکړل شوه اوتر څنګ يې سلطان دخپلې خور د ميړه دازادولو له پاره شپيته زره ډاکټ د فديې په توګه صليبيانو ته ورکړل. دا تړون په هنګري او ترکی دواړو ژبو کې ليکل شوې و اودواړو پادشاهانو په هغې دلاسليک کولو وروسته سوګندونه ياد کړي و چې ددې تړون دمندرجاتو درنښت به لکه دمذهبي صحيفې په توګه کوي. ددې تړون له مخې « ډينوب» درياب دسلطان له پاره اخري پوله ټاکل شوې وه. داتړون د لسو کالو له پاره و. اودغه لس کاله ټول په کې دمسلمانانو اوعيسايانو تر منځه د سولې دکلنو په نامه ياد کړل شوي و. لارډسلاس په انجيل سوګند وکړ او سلطان مراد خان په قران لاس کيښود.

اوس نو سلطان ډاډمن شوې و ، محمد چلپي هم ازاد شوې و او بيرته اورنه ته ور رسيدلې و. په کوچنۍ اسيا کې هم امن قايم شوې و. ددې سولې د تړون له مخې په څرګنده توګه په اروپا کې جنګ پاي ته رسيدلې و. اوسلطان مرادخان ثاني دلمړي ځل له پاره د سکون ساه اخستې وه. تيرو شلو دوه ويشت کلونو جنګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسفرونو هغه د سلطنت د امورو څخه ستومانه کړي و ،په دې اساس هغه غوښتل چې خپل پاته ژوند په ارام او سکون سره ، د الله په یاد کې ، تیر کړي ، هغه ددې سولې د تړون دلاسلیک کیدو وروسته د سیل اوتفریح له پاره د کوچنۍ اسیا د ښکلو اوښایسته ځایو د کتلو په لور مخه کړه.

شهزاده علاوالدین چې د څو ورځو راهیسې په پرلپسې توګه یې ناروغتیا زیاتیده ، د سلطان د بیرته راستنیدو نه وروسته یې دشاهي طبیبانو د ځانګړې توجه له مخې روغتیا مخ په ښه کیدو وه . د خپلې ناروغتیاد بسترې څخه پورته شوې او اوس په خپله د قدم وهلو جوګه ګرزیدلې و ، دمحل په داخل کې به یې آس سواری هم کوله او په یو شمیر لوبو کې به یې هم برخه اخستله. خو یوه ورځ یوناڅاپه دهغه روغتیایی حالت ډیر خراب شو او د څو ساعتو سختې ناروغتیا وروسته بې د دې فانې نړۍ څخه سترګې پټې کړې

شهزاده علاوالدین سلطان ته ډیر زیات ګران و. کله یې چې د وفات خبر سلطان ته ور سید نو سلطان سخت ټکان وخوړ. دهغه په فکر کې هم نه و چې ناروغه شهزاده به دغسې یو ناڅاپه ددې نړۍ څخه سترګې پټوي ، دخپل ځوان زوي ناڅاپې مړینې د سلطان په ځیګر باندې ډیر ناوړه اغیز وکړ، هغه د خپل زوي د تکفین له پاره په ډیره بیړه اورنه ته راستون شو، خو د زوي داخري رسوماتو داداکولو په وخت کې سلطان داسې معلومیده لکه یو ناڅاپه چې بوډا شوي وي. دهغه مخ داسې اغیزمن شوي لکه د یوه کیشتیبان مخ چې د کیشتۍ دغرقیدو په وخت کې د غم او اندیښنو څخه اغیزمن کیږي. شهزاده نه یوائې سلطان ته ګران و بلکه هغه دسلطنت وارث او ولیعهد هم و. دهغه ناڅاپې مړینې سلطان مړژواندې کړې و . اوس نو سلطان ته د مملکت د امورو ، او حکومت کولو سره هیڅ دلچسپې نه وه پاته . همدا علت و چې سلطان د شهزاده د مړینې په دریمه ورځ د سلطنت څخه دګوښه کیدو پریکړه وکړه. د سلطان ددې پریکړې په واسطه د سلطنت ګڼ شمیر مخلص عمایدین ، سپه سالاران او سالاران ډیر غمژن شوي و ، په دې اساس هغوي پریکړه وکړه تر څو سلطان مجبور کړي دسلطنت نه د عزل کیدو خپله پریکړه بیرته واخلي او عثماني سلطنت بې یاره او مددګاره پرې نږدي. خو سلطان دیوه خبره هم وانه وریده او په خپله پریکړه باندې کلک و درید.

دسلطنت په تخت باندې د شهزاده علاوالدین نه وروسته دهغه د کوچني ورور شهزاده محمد دکیناستو حق و ، په دې اساس سلطان شهزاده محمد ته د هغه په کوچنیوالي کې د عثماني سلطنت تاج ور په سر کړ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر څوارلس کاله و. ګڼ شمیر خلکو دا ګمان کاوه چې ځوان شهزاده به د حکومت امور په ښه توګه تر سره نه کړي. په دې خاطر سلطان دخپل نوي شهزاده له پاره د خپل سلطنت ډیر تجربه لرونکې سالاران او عمایدین د سلاکارانو په څیر و ټاکل. په دې لړ کې یې قاسم بن هشام په ځانګړې توګه په ځانته خونه کې ور وغوښت او ورته یې حکم وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قاسمه ! مونږ پر تا باندې ډېر زيات باور او اعتماد کوو . د ابوجعفر د سازش په را بربنډولوکې چې تا کوم کړچار ادا کړې دهغې له رويه دې په عثماني سلطنت باندې ډېر زيات احسان کړې دې. چې اجر اوبدله يې مونږ نه شو درکولې. مونږ ستا د وړتياو او اخلاص ترمخه پريکړه کړې ده چې زما د تګ سره سم تاسې د شهزاده محمد د ځانګړې سلاکار په څير و ټاکو . هيله لرم چې ته به دا دنده په ډېره ښه توګه تر سره کړاې شې. مونږ پر تا پخوا له دې نه هم ډېر مسؤليتونه بار کړې دي ، هسې خو هم مونږ ته شاهي سراغ رسان اوپه اورنه کې د قيصر دجاسوسانو د جرړو د ويستلو له پاره ټاکلې يې..... خو څرنګه چې اوس د سازش او بغاوت ګوابن کم شوې دې نو په دې خاطر مونږتا ددې مسؤليت څخه ازادوو اود شهزاده محمد سره دې د ځانګړې سلاکار په توګه ټاکو . اوس نو هغه شهزاده محمد نه دې بلکه « سلطان محمد خان » دې.

قاسم لا دپخوا څخه دحالاتو څخه ښه خبر و . اوهغه همدا هيله درلوده چې سلطان به ورته د شهزاده په اړه څه ځانګړې هدايات ورکوي. خو هغه ددې هيله نه درلوده چې هغه دې د شاهي سراغ رسانۍ څخه جدا کړی. په دې خاطر يې په څيرانتياسره تر ې و پوښتل:

« خو درونده سلطانه ! د ابوجعفر يو شمير جاسوسان لا تر اوسه هم زمونږ دپنجو څخه ازاد ګرځي ، زه ډېره هڅه کوم چې هغوې هم ونيسم.»

« ددې کار له پاره بهرام خان کافی دې. هسې هم ما تاسې د موقت سراغ رسان په څير ټاکلې واست. ته دجنګ د محاذ سړې يې. مونږ نه غواړو تا دلته په دې امورو کې له لاسه ورکړو .»

قاسم يې د شاهي سراغ رسانۍ د دندې څخه لرې کړ. او د نوې ځوان شهزاده سلاکار يې و ټاکه. خو په يني چرې کې د قاسم قومنداني همغسې په خپل ځاې پاته شوه.

د شهزاده محمد په تخت د کيناستونه وروسته سلطان د کوچنۍ اسيا د «ايدين» درياست په لور وخوزيد. په دې سيمه کې ډېرې په زړه پورې طبيعي ښکلې منظرې وې او تر څنګ يې هلته يوه خانقاه هم موجوده وه. په دې خانقاه کې به هروخت د ذکر وفکر او زهد اوعبادت غونډې جوړې وې. په ايدين کې دښارې ژوند په لړ کې کومه خاصه ستونزه نه تر سترګو کيده. بلکه ددې ځاې خاموشه چاپيريال او ښکلې طبيعې مناظرو سلطان ته د سلطنت د تخت نه په زرګونو واره زيات سکونت او ارام وربانبه. دلته سلطان په ذکر وعبادت کې مصروف شو . ځکه سلطان مراد خان ثانی يو درويش صفته اوفلسفي انسان و اود ماده پرستۍ څخه يې سخته کرکه درلوده. هغه ته د ښارونو اوسيدونکی او ددولت را ټولونکی د جهنم خس ښکاريدل. دهغه په وړاندې د دنيا له پاره منډې ترړې دشيطان د پيروانو کار ګڼل کيده. هغه په دې پوهيده چې د حقيقي ژوند راز د الله تعالي په پيژندلو کې پټ دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې خاطر يې د سلطنت څخه د ګوښه کېدو پرېکړه وکړه او پادشاهي ، زر ، جواهرات او هرڅه يې پرېښودل او په دې اړه يې يوه لمحه هم د خفګان احساس و نه کړ.

سلطان اورنه پرېښوده او ترې ولاړ. د سلطان مرادخان ثاني د سلطنت څخه ګوښه کېدل او يوه ځوان شهزاده ته د سلطنت امور ورسپارل د عيسويانو اوصليبيانو له پاره د خوشحالۍ سبب وګرزيدل. په دې اساس يې د موقع نه د ګټې په اخستو سره د لاسليک شوي تړون د ماتولو هڅې پيل کړې ، دهنګرۍ قومي غونډې داوخت داورپا څخه د ترکانو د ويستلو له پاره بهترين فرصت وګاڼه ، په دې لړ کې ډير ستر محرک عنصر د پوپ نماينده « کاردينال جولين» و . هغه د پوپ د پوره تاييد په اساس د تړون په ماتولو اصرار کاوه ، پوپ (پاپا يې روم) د روم دکيتوليک چرچ مشر و . په دې اساس هغه وخت چې پوپ دا فتوې ورکړه چې د مسلمانانو سره د تړون ماتول ګناه نه ده نو په ټوله اروپا کې د جوش او جذبې نوې ولولې را وټوکيدې. د قسطنطنيې قيصر هم په دې تحريک کې له ټولو مخته و. په داسې حال کې چې قيصر د (ارتوډکس د کليسا) پيرو و . ارتوډکس کليسا د ورمن کليسا سره سخت مخالفت درلود خو ددې سره سره بيا هم د قسطنطنيې قيصر د مسلمانانو پر خلاف د کارډينل جولين او د هنګري دخلکو تر څنګ قدم په قدم روان و. دا حالات دصليبيانو له پاره د هيلو نه ډک و، ځکه د عثماني سلطنت د امورو مسؤليت د يوه ځوان شهزاده په اوږو بار وو، او کرميا امير هم ددې خبر په اوريدو سره يو ځل بيا په بغاوت لاس پورې کړ، عثماني فوځونه د کرميا امير د ځپلو له پاره يوځل بيا هغه لورې ته ولاړل.

دبله اړخه د «دانيال » په دره اوسيند باندې د (جينوا ، برګنډي او وينس) بحري بيړيو ولکه کړې وه. او عثماني فوځونو ته يې دا ستونزمنه کړې وه چې د دانيال دد رياب څخه په اسانۍ سره تيرې شي. اوس نو ټول حالات د صليبيانو په ګټه او دمسلمانانو په زيان باندې راڅرخيدل. خوددې ټولو خبرو سره بيا هم دهنګرۍ پادشاه لاډې سلاس نه غوښتل د سلطان سره خپله کړې لوظنامه ماته کړي. تر څنګ يې د هنګرۍ دقومي غونډې يو شمير غړي هم دتړون دماتيدو پر خلاف و او دا کار يې غير اخلاقي ګاڼه. ان تر دې چې پخپله هونياډې هم د تړون د ماتولو پر خلاف و. خو کارډينال جولين دخپل مذهبي اغيز څخه کار واخست او د روم د پاپا د فتوې په اساس يې د پادشاه ضمير ارام کړ. اوهغه ته يې دا ډاډ ورکړ چې دغيرعيسوي خلکو سره تړون هيڅ معنا نه لري. په دې لړ کې دهنګرۍ د قومي غونډې د يوشمير کسانو مخالفت هم ددې فتوې تر اغيز لاندې راغې ، جولين په غونډه کې اعلان وکړ چې دا فتوې پخپله د پوپ د تائيد نه برخمنه ده. هغه غونډې ته په خپلې وينا کې چې تاسې يې « د عثماني دولت ، لمړی ټوک او د ګبن د څلورم ټوک په ۴۲۴ مخ کې لوستلې شئ» داسې وويل:

« ايا تاسې په دې زرينه موقع کې خپلې ټولې هغه هيلې چې خلکو په تاسو پورې تړلې دي له منځه وړئ ، ددې خوش بختۍ څخه ګټه نه پورته کوئ چې تاسې ته در په برخه شوې ده. ستاسې ژمنه ، عهد او تړون ستاسې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي او ستاسي دمسيحي ورونو سره دي په دي اساس زمونږ هغه پخواني تړون چي زمونږ دمذهب دمخالفينو او دمسيح ددښمنانو سره شوي و ، له منځه تللي دي. نن په نړۍ کي دمسيح نماينده د روم پاپا دي او دهغي د اجازي پرته نه تاسو کوم تړون کولي شئ او نه يي پوره کولي شئ ، په دي توګه زه تاسي د هغه درواغو د سوګند څخه بري کوم اوستا سو فوځ ته برکت ورکوم ، د شهرت او خلاصون په لاره کي زما تر شاه را ځئ ،خو که چيري اوس هم ستاسو په زړونو کي څه خبره وي نو زه به دهغي ګناه وبال په خپله غاړه واخلم.»

هونياډي لا تر اوسه د کارډينل جولين تر اغيز لاندي نه و راغلي ، ځکه هغه دترکانو سره د ژمني ماتول ډيره ستره بداخلاقي ګڼله. خو کله چي د هونياډي سره دا ژمنه وشوه چي د ترکانو څخه د بلغاريي دبيرته اخستلو وروسته به هغه هيواد هونياډي ته ورحواله کړل شي او هونياډي به دهغه ځاي پادشاه ومنل شي نو هغه هم د کارډينال سره همغږي شو.

دهونياډي د راضي کيدو سره سم د صليبيانو لښکر چي دراتلونکو لسوکلونو له پاره يي د مسلمانانو سره د جنګ د نه کولو تړون لاسليک کړي و ، په ډير جوش اوجذبي سره جنګ ته تيار شول. هونياډي وړانديز وکړ چي دتړون دماتولو اعلان دي د ۱۴۴۴ زکال د سپتمبر تر لمړۍ نيټي پوري پټ پاته شي ، هغه فکر کاوه چي عيسايي صليبي ځواکونه به د ستمبر تر لمړۍ پوري د وخت څخه پوره پوره ګټه پورته کړي اوپه هغو ټولو سيمو به ولکه ومومي چي ترکي فوځيان يي د دي تړون له مخي پريږدي . همدا راز يي سربيا پادشاه ،جارج برنيک وچ ته يي دهغه د سلطنت دپراخولو په اړه لالچ ورکړ اوهغه يي هم د تړون په ماتولو باندي اړ ويست.

دلين پول د وينا له مخي « دکومو لارو څخه چي دا غداري ترسره کيده، دهغي له مخي د اروپا د جنګي پوهانو او يوه ستر سپه سالار دشهرت له پاره ددي نه بله زياته معيوبه خبره په تاريخ کي نه شي تر ستر ګو کيدي.»

تر اوسه پوري د سوله ليک د ليکلو څخه لا يوه مياشت هم نه وه تيره شوي چي دماتولو له پاره يي صليبيانو سره لاسونه يو کړل. هغه وخت چي عثماني فوځيانو د سربيا، واليشيا (والاچيا) او د ډينوب د ساحلي سيمو او جنګي کلاګانو څخه خپل فوځونه را ويستل نو صليبي فوځونو د تړون څخه پوره پوره ګټه پورته کړه ، اوپادشاه لاړيسلاس ، کارډينل جولين ، او هونياډي دعثماني سلطنت پر خلاف نږدي شل زره فوځونه راټول کړل او د سپتمبر په لمړۍ نيټه يي دحملي له پاره عملي ګامونه واخستل. ترکان دهغوي ددي فريب او چل ول څخه بي خبره وو . په دي اساس هغوي ګڼ شمير جنګي کلاګاني صليبانو ته پرى ايښي وي. صليبيانو هم په يو شمير جنګي کلاګانو باندي يرغل وروړ او هلته ميشت ترکي فوځونه يي يو په بل پسي يا ووژل او يا يي د غرونو د سرونو څخه لاندي را وغورول . دهنګري فوځونو دخبر ورکولو پرته د ترکي په پولو باندي يرغل راوست ، هغه سميي يي لوټ اوتالان کړي او دبلغاريه له لاري يي ځانونه بحر اسود ته را ورسول اوبيا يي دهغه ځايه د جنوب په لور مخه کړه. په دي توګه هغوي ګڼ شمير سيمي تر خپلي ولکي لاندي راوړي او تر «وارنا» پوري ور ورسيدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه ښار يې کلا بند کړ ، دلته هم ترکي فوځونه ددومره ناڅاپي يرغل دمقابلې له پاره تيار نه وو. په دې اساس يې دمجبوريت له مخې خپلې وسلې په ځمکه و غورزولې او « وارنا » يې صليبيانو ته ورحواله کړه. ددې نه مخته چې په لاره کې څومره ترکي فوځونه را روان وو ټول مقتول او مغلوب کړل شول. او ټولې سيمې د عيسايانو او صليبيانو دبې رحمۍ اوسفاکۍ او دمسلمانانو د عامې وژنې شاهدې وګرزيدې.

د صليبيانو دترون د ماتولو دا خبر چې کله نوې ځوان سلطان ، سلطان محمدخان ته را ورسيدنو په هغه وخت کې د « وارنا» ښار هم د ترکانو د لاسو څخه وتلې و. ځوان پادشاه چې کله دا ډول غمژن خبرونه واوريدل نو وارخطا شو، سمدستي يې دسلطنت دربار جوړ کړ اوخپل سپه سالاران ، سلاکاران ، وزيران را ټول کړل اودهغوې سره يې په دې لړ کې مشورې پيل کړې. په دربار کې ناست هر سړې دغم اوغصې څخه تک سور ګرزيدلې و، د ينې چري زوړ او تجربه لرونکې سپه سالار « خواجه خيري » تر ټول ګرم او جذباتونه ډک معلوميده . په دې وخت کې نوي ځوان سلطان غونډه پيل کړه او په خپلو خبرو کې يې ورته وويل:

« دسلطنت درنو وفادارانو ! لکه څنګه چې تاسو ټولو ته ډاګيزه شوې ده چې د اروپا بدفطرته صليبيانو ، زمونږ د معظم سلطان سره خپل کړې ترون مات کړې او زمونږ ګڼ شمير جنګي کلا ګانې او سيمې يې تر خپلې فوځې ولکې لاندې راوستې دي ، هلته يې چور او تالان کړې او خلک يې په عامه توګه وژلې دي او اوس يې د « وارنا » په ښار باندې هم ولکه کړې ده ، صليبيان غواړي ترکان د اروپا څخه بيرون وکاږي ، هغوې ددترون په ماتولو سره په انساني تاريخ کې ډير بد کړچار ادا کړې دې.....

دا هغه حالات وو چې دهغې څخه دخلاصون په خاطر مې ستاسو دا غونډه رابللې ده. په دې وخت کې زمونږ د فوځونو زياته برخه هلته په کريميا کې دکريمياد امير د بغاوت په ځپلو کې مصروف دي ، دلته اوس زمونږ سره د ينې چري د وفاداره اوتجربه لرونکې فوځونو په ګډون نژدې ۳۵ زره وسلوال فوځونه موجود دي ، چې مونږ کولې شو ددې فوځونو سره يوځاې د هونياډې د مقابلې له پاره قدم پورته کړو. خو زه د څو ورځو راهيسې په دې فکر کې يم چې زمونږ يو شمير پخواني سپه سالاران او وزيران اوس د صليبيانو سره د پنجه په پنجه کيدو څخه ويره لري ، دهمدې حالاتو د په نظر کې نيولو په اساس له تاسو څخه د سلطنت د بهبود په خاطر اړينې مشورې غواړم.»

نوي ځوان سلطان دخپل عمر څخه د ډيرو پورته خيالاتو څرګندونه وکړه او ددربار حاضرينو ته يې هر څه تر مخ کيښنوول. په دې وخت کې ټول خلک په خپلوخپلو ځايو باندې ناست و اوپه ډير تعجب سره يې د نوي سلطان خبرې اوريدې. په دې وخت کې د ينې چري زوړ سالار « خواجه خيرې» تر ټولو دمخه پورته شو او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه ! تا چې دکومو سالارانو او وزیرانو یادونه وکړه ، هغوې د سلطنت د پایښت له پاره دخپلې وینې اخري ځاځکې هم ځاروي. هیڅ یو ریښتونې مسلمان به د عیسویانو سره د جنګ او جهاد څخه دریغ ونه کړي ، په حقیقت کې د سلطنت یو شمیر پخواني وفاداران دا هیله لري چې ستر معظم سلطان ، سلطان مراخان ثاني په خپله د صلیبي فوځونو پر خلاف دهغوې قیادت په غاړه واخلي.»

دخواجه خیري د خبرو د خلاصیدو سره سم طبیب سلیم پاشا سمدستي و درید اوپه ډیر قهر سره یې د خواجه خیري په لور وکتل او بیایې سلطان ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« د درووند سلطان بخت دې بلند وي ! زما په آند چې خواجه خیري نور دخپل عمر په اخري وختوکې دي ، ځکه یې د ګوښه کیناستو څخه دمعظم سلطان دبیرته راستنیدو وړاندیز وکړ. درونده سلطانه ! ستا په مبارک وجود کې نوې او تازه وینه ځغلي ، همستا قیادت دصلیبي فوځونو له پاره دمرګ پیغام ثابتیدې شي ، ستا په قیادت کې چې عثماني فوځونه په څومره همت اومیړانه د صلیبي ځواکونو مقابله کولې شي هغومره د پخوانیو سالارانو په قیادت کې نه شي کولې. په دې اساس زه هیله لرم چې تاسې محترم ، خپل درووند پلار ته د ګوښه ناستې څخه د بیرته راستنیدو تکلیف ورنه کړئ او په خپله دعثماني فوځونو قیادت په غاړه واخلئ. »

سلیم پاشا غدار و. دهغه اصلي نوم « لوګان » و. او د یوه طبیب په څیر دابوجعفر په ملتیا اورنه ته را ننوتې و. همدغه وګړي د ابوجعفر په سلا شهزاده علاوالدین ته سست زهر ورکړي و اوهغه یې پرې شهید کړې و. سلیم پاشا غوښتل چې همدا ځوان سلطان په خپله د عثماني ځواکونو قیادت په غاړه واخلی او دصلیبي ځواکونو مقابله ته ولاړشي. تر څو د هونیاډي په څیر د یوه تجربه کار سالار تر مخه ماتې وخوري. خو قاسم چې سلیم پاشا یې په ژورو سترګو کوت دخپله ځایه پورته شو او نوي اوځوان پادشاه ته یې وویل:

« درونده سلطانه ! درووند اومحترم سالار « خواجه خیري » چې کومه سلا درکړه نو په همغې کې دسلطنت له پاره ګټه او بهبود دې. دسلطنت په تخت کیناستل یوه خبره ده ...... او د جنګ په میدان کې ددښمن په چالونو پوهیدل بله خبره. تاسې ته تر اوسه پورې په کوم ستر جنګ کې د برخې داخستو وخت نه دې تر لاسه شوې. په دې خاطر غوره داده چې درووند او معظم سلطان یعني ستاسې محترم پلار یو ځل بیا دحکومت په تخت کښیني ، همدا دسلطنت د بقا او اسلام د بهبود له پاره غوره سلا ده.»

سلطان محمد دخپل دوست او ملګری قاسم خبره د زړه په غوږونو اوریده. هغه پخپله هم دا محسوسوله چې لا تراوسه د کوم ستر جنګ له پاره د فوځ د قومندې وړتیا نه لري. په دې خاطر یې نورې مشورې لازم و نه ګڼلې او خپل حکم یې داسې ولیکه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنو حاضرینو ! زه د خپل دوست او ملګري قاسم بن هشام او محترم سالار خواجه خیري د مشورو سره متفق یم . په دې خاطر زه د سلطنت خپلو همدغو دواړو وفادارو ملګروته حکم کوم چې دوې همدا نن د « ایدین » په لور ولاړ شي او سمدلاسه سلطان له ځانه سره بیرته اورنه ته راوړي ......»

سلطان محمد په ډیره عجیبه توګه د سلیم پاشا په لور وکتل او ورته یې وویل:

« ددې نه علاوه ، زه غواړم د سلطنت ملګرو ته ډاګیزه کړم چې مونږ د چاپلوسۍ کونکو او غوړه مالۍ ځخه سخته کرکه کوو ....»

د همدومره خبرو وروسته سلطان خاموشه شو ، ددې وروسته په نورو ضروري خبرو باندې بحث پیل شو اوبیا د سلطان مراد خان ثاني تر را تلو پورې ددربار غونډه پاې ته ورسیده او خلک ولاړل.

قاسم او خواجه خیري په همدې ورځ د « ایدین» په لور وخوزیدل، هلته دایدین په خانقاه کې د زاهدانو او درویشانو یوه کوچنۍ ډله وه ، سلطان هم په عام او ساده کالیو کې دهمدې درویشانو تر منځه ناست و اوپه روحاني موضوعاتو به یې بحث او څیړنه کوله . کله یې چې قاسم او خواجه خیري په خانقا کې وکتل نو یوټکان شانته یې وخوړ اوبیا بیرته خاموشه کیناست . هغه فکر وکړ چې هرومرو کومه داسې خبره شته چې دهغه دوه تکړه سالاران قاسم اوخیري دلته ایدین ته راغلي دي . خوسلطان اندیښمن نه و . ځکه هغه یو درویش صفته انسان و اوهیڅکله هم دنیاوی امورو نه اندیښمن کاوه.

خواجه خیری او قاسم سلطان ته ورنژدې شول ، سلطان اودهغه ملګرو درویشانو ددې دواړو میلمنو ډیر ښه استقبال وکړ . اوبیا یې دخپله ځانه سره نژدې په ځمکه کینول ، سلطان د قاسم مخ ته په غور سره کتل چې لږ څه پریشانه معلومیده . خو د زاړه خواجه خیري څیره د جوش او جذبې ځخه ډکه وه . سلطان د خپلو پوهو او لرې کتونکو سترګو په واسطه دهغوې دحالاتو جایزه واخسته اوبیا یې تري وپوښتل:

« داسې بریښي چې د سلطنت منتظمین د کومې سترې ستونزې سره مخ شوي دي ..... چې په خاطر یې تاسې دواړه تر دې ځآیه راغلي یاست ..... وواياست ..... څنګه راغلي یاست ؟.....»

نن د سلطان لهجه د شاهي دبدبې څخه بلکل خالي وه ، داسې بریښیده چې دا سلطان مراد خان ثاني نه وي بلکه د خانقاه یوفقیر او درویش خبرې کوي . خواجه خیري ورته د مخکې ځخه د جوړشوي پلان له مخې خپله خبره پیل کړه :

«درونده سلطانه ! نن سلطنت ستاسې مبارک وجود او حضور ته سخته اړتیا لري . ځکه هغو بدبختو صلیبیانو د ۱۴۴۴ ز کال د جولاې د دولسمې تړون مات کړې دې ، او دهغوې اتحادي فوځونو د لارډسلاس ، کارډینل جولین

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هونیاډې تر قیادت لاندې په عثماني سلطنت باندې یلغار کړې دې او تر ډېره پورې مخته راغلي دي ، زمونږ ټول سرحدي کلي او سیمې د وحشي صلیبیانو تر پښولاندې پایمال شوي دی ، ان تر دې چې زمونږ مشهور او پیژندل شوې ښار « وارنا» هم دصلیبیانو تر ولکې لاندې راغلې دې. دښمن د سپتمبر د لمړۍ څخه تر او سه پورې ،یعني په دې څو ورځو کې زمونږ تر نیمایی زیات سلطنت تر پښو لاندې کړې دې او هلته یې لوټ مار ، غلا و داړې او تاخت و تاراج کړې دي. بېګناه مسلمانان یوپه بل پسې وژني او د لارډ سلاس فوځونه دکوم خطر اوویرې پرته د اورنه په لور په ګړندۍ توګه را روان دي.»

دخواجه خیرې د هرې خبرې سره سلطان خپل اړخ بدلاوه دهغه سترګې د حیرانتیا څخه پرانستې پاتې واې ، هغه د یوې لمحې له پاره هم په دې فکر کې نه و چې د لسو کالو له پاره شوې د «زیجیدین» تړون به لارډ سلاس په دومره چټکۍ سره او په دومره بې همتۍ سره مات کړي. ځکه په تړون د لاسلیک کولو په وخت کې لاردسلاس په انجیل او سلطان مرادخان ثاني په قران باندې لاسونه ایښې و اوسوګند یې یاد کړې و ، نو د لارډ سلاس دسوګند دماتولو خبر سلطان ډېر حیرانه کړ . هغه هیڅکله هم دا هیله نه درلوده چې یو پادشاه ددومره ستر سوګند د یادولووروسته ،په دومره لږه موده کې خپل سوګند ته بې اعتنا کیږي ، دهغه وینه وخوټیده او موټې یې سره ورغلل. شیبه په شیبه یې د لارډ سلاس په خلاف غصه اوقهر زیاتیده. هغه په خوب کې هم دا نو شو کتلاې چې ددومره امتیازاتو د اخستلو او ددومره ستر سوګند د پورته کولو وروسته دې لارډ سلاس داسې بداخلاقه قدم پورته کړي او دسلطان سره دې په دې توګه خپله کړې ژمنه ماته کړي. دخواجه خیري تر څنګ نورو ناستو درویشانو هم دسلطان دمخ رنګ به څرګنده توګه کوت.

سلطان دخواجه خیري دخبرو د اوریدو وروسته خاموشه کیناست ، او بیا یو ناڅاپه پورته شو او ودرید. دسلطان د راپورته کیدو سره سم ټول خلک راپورته شول ، خو اوس چې سلطان کومې خبرې کولې داسې معلومیدې لکه د اوه اقلیمونو شاهنشاه په پوره جاه و جلال سره غوریږي. سلطان وویل:

« مونږ به همدا اوس او په همدې شیبه کې دسلطنت په لور ولاړ شو .... او خواجه خیري !.....» دسلطان د غورس له امله خواجه خیري په لړزه شو اوسمدلاسه یې وویل:

« بلې !درونده سلطانه !»

« خواجه خیري ! زما دا خبره یاد ساته ، چې مونږ به دغه بدفطرته او تړون ماتونکې لارډ سالاس ته د جنګ په ډګر کې داسې ماتې ورکوو چې دهغه راتلونکې نسلونه به یې هم په یاد لري اودهغوې له پاره به دعبرت درس وګرځي .»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدومره خبرې دکولو سره سم سلطان پورته شو او خپلې د اوسيدو خونې ته ورغی، دسلطان دارادې دکتلو سره سم ټول درويشان هم دې ته وهڅيدل چې د سلطان سره د يوځای تللو له پاره ځانونه تيار کړي. په ډير لږ وخت کې سلطان ، درويشان ، قاسم او خواجه خيرې ټول د فوځ د لښکر ځاې په لور لکه د الوتونکو مرغانو په څير والوتل.

سلطانې لښکر په کرميا کې د کرميا د امير د بغاوت د ځپولو نه وروسته لا تر اوسه هم هلته په کوچنۍ اسيا کې پراته و. سلطان خپل لښکر ته د ورسيدو سره يوه ګړۍ هم ارام و نه کړ او سمدستي يې د کوچ حکم ورکړ. په ډير کم وخت کې سلطان دځلوېښتو زرو تجربه لرونکو فوځونو سره يو ځاې د « اورنا » په لور حرکت وکړ. په دې لښکر کې د ينې چرې بهترين دلګې هم شامل و. په دې ډله کې لس زره کسان د خواجه خيرې سره ، لس زره داغا حسن سره اوترڅنګ يې د نور سالاران لکه عمرعبدالرحمن او رياض بيګ هم دخپلو عسکرو سره شامل و. دا ځل قاسم بن هشام هم دخپلو پنځه زره فوځونو سره يوځاې دسلطان د قومندې لاندې روان و. دا لښکرې د ۱۴۴۴ز کال د اکتوبر په مياشت کې ددانيال ددرياب څخه تيرې شوې.

په ځرګنده توګه د سلطان له پاره ددانيال ددرياب څخه تيريدل هم ستونزمن شوي و،ځکه د درياب په دې مهمه لاره باندې صليبی ځواکونو ولکه کړې وه. خو سلطان « جينوا» ځواکونو ته دخپل هر عسکر په سر يو ډاکټ محصول ورکړ، اوپه دې توګه يې خپل ټول لښکر اروپا ته ور پوريوست. د هونياډې په وهم او ګمان کې هم نه وه چې د « جينوا » او «وينس» بحري بيړۍ به داډول رشوت اخلي او دسلطان خطر ناکه فوځونو ته به اروپا ته د راتيريدو اجازه ورکړي. په دې وخت کې لارډ سلاس او هونياډې د « وارنا » په ښار باندې ولکمن و. دهغوې نور فوځونه د وارنا تر څنګ په ميدانو کې په خپلو خيمو کې پراته و. صليبي فوځونوته په خپلو فتحو باندې پوره ډاډ و. دهغوې په ذهن کې هم دا نه را ګرزيده چې دسلطان فوځ به دا ډول د سترګو په رپ کې د دانيال څخه را تير شي او ددوې دسر دپاسه به و دريږي.

هونياډې ته دهغه مخبرانو دا خبر ورکړ ې و چې سلطان مرادخان د ګوښه ناستې څخه را وتلې دې او د څلوېښت زره ځواکمنو او تجربه لرونکو فوځونو سره يو ځاې ددوې مقابلې ته را رسيدلې دې. او اوس ددوې له ځايه يوآځې څلور ميله لرې دخپلو فوځونو سره يو ځاې په خيمو کې پروت دې. ددې خبرې د اوريدو سره سم د هونياډې وار و پار ورخطا شو ، په منډه يې ځان دلارډ سلاس خيمې ته ځان ورساوه. لارډسلاس سمدلاسه خپله مشورتي غونډه را وبلله. د مجلس د غونډې په پاې کې صليبي فوځونو خپلې ليکې تياري کړې ، هغوې ته د هونياډې دپخوانيو بريالیتوبونو په رڼا کې خپل برې ډاډمن ښکاريده. په دې اساس هغه د غونډې د يو شمير تجربه لرونکو سالارانو دا سلا و نه منله چې د لښکرګاه په چارچاپير کې ځانوته سنګر و کني او تر څنګ يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان مرادخان د حملې انتظار وکړي. هونیادې په خپله د سلطان مراد خان په خلاف دخپلو لښکرو سره یو ځای هغه لورې ته ورغی.

د ۱۴۴۴ز کال د نومبر په لسمه ددواړو فوځونو ترمنځه دجنګ لیکي جوړې شوې ، دصلیبي فوځونو میسره کې د والیشیا فوځ و. دهنګري فوځ یې په میمنه کې و او د کارډینل جولین تر قومندې لاندې هم صلیبي مجاهدین د یوه ستر لښکر سره موجود وو. د هنګری پادشاه لاړډ سلاس د خپلو سالارانو او جنریلانو سره د لښکر په زړه کې و درید. د پولینډ دفوځ شاته دیو مشهور بیشف تر قومندې لاندې یو لښکر ولاړ و خو هونیادې ددې ټول فوځ ستر سالار اود جنګ قومندان و.

په سلطاني فوځ کې لا د پخوا څخه دوه صفونه ، دپیاده او د سپرو فوځونو جوړ شوي و. د ښي لاس قومنده د «روميليا» د «بیلربې» په لاسو کې وه. او دچپ اړخ قومنده د «اناطولیا» د بیلر بې په لاسو کې وه. ددې لیکو تر شا د زړه په برخه کې سلطان مراد خان او دیني چري تجربه لرونکې فوځونه ولاړ و.

وارنا په دې میدانو کې دنومبر په لسمه سخته جګړه و نښته ، سلطان مرادخان د « زینجیدین» د ټرون ټولې مادې په غټو ټکو باندې په تختیو و لیکلې او د نیزې په څوکه یې پورته لکه دبیرغ په څیر پورته کړې او په هوا کې یې خوزولې.

مشهور تاریخپوه «کریسي » لیکي چې : « هغه ، هغه منتقم ذات ته غږ کاوه چې خلکو ته د ژمني په ماتولو سزا ورکوي»

د عثماني دولت تاریخ لیکي چې «نن د صلیبیانو د ټرون د ماتولو څخه دوه میاشتې اولس ورځې تیرېدې ، په دې ټوله موده کې هغوې د عثماني سلطنت په سیمو باندې ولکې کولې او لوټ مار او چور وچپاول یې کاوه . جنګ پیلیدونکې و چې داسې یوه پیښه را منځته شوه. اودې پیښې د عیسویانو په زړونو کې بدفالي را پیدا کړه . په دې وخت کې سخته اوتنده هوا ولړیده اودصلیبیانو ټول بیروغونه یې له بیخه را وویستل.»

د جنګ په پیل کې هونیادې دعثماني فوځونو په ښې اړخ داسې سخته حمله وکړه چې د ترکې لښکرو پښې یې سستې کړې وې. دصلیبیانو دا حمله ډیره بریالۍ وه. ځکه په همغې لمړۍ سر کې د ترکانو لمړي دوه صفونه په مکمله توګه ګډ وډ شوي و. په فوځ کې دومره انتشار را پیدا شوې و چې سلطان خپله ماتې یقیني وګڼله. په ژوند کې لمړۍ او اخري ځل سلطان خپل صبر او استقلال له لاسه ورکړې و. سلطان لا تر اوسه پورې په همدې اندېښنه کې پروت و چې د چپ اړخه پرې د صلیبي والیشیا جنګجویانو یرغل راوست. دهغوې ددې یرغل په مقابل کې د عثماني ترکانو دفوځ دا اړخ هم سالم پاته نه شو او د سلطان هغه لږ پاته امید هم په اوبو لاهو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان په دې فکر کې شو چې ددې جنګ څخه د تيښتې په ځاې خپل اس ور مخته کړي او د هنګري دپادشاه لارډ سلاس په ساتونکې ډله باندې يرغل وروړي. او د همدې حملې په پايلو کې شهيد کړل شي. سلطان په همدې فکرونو کې ډوب و چې داناطوليا بيلربې رامخته شو خپل اس يې ودراوه او عرض يې وکړ:

« درونده سلطانه ! د انديښنې له پاره تر اوسه کوم ځاې نه شته»

سلطان د بيلربې د خبرو په اوريدو سره داسې وځليد لکه څوک چې دخوبه را بيدار شوى وي ،سلطان خپله آس تم کړ او ديني چرې د دلګيو په لور متوجه شو اوپه لوړ اواز يې وويل:

« قاسم بن هشام...... دلته راځه....»

قاسم دسلطان څخه څو قدمه مخته د لارډ سلاس د ساتونکې ډلې ليکې څيرلې خوکله يې چې دسلطان اواز واوريد نوخپل آس يې را شاته کړ او لکه په هوا کې د الوتونکې مرغه په څير دسلطان خوا ته راورسيد. سلطان قاسم ته حکم وکړ چې:« قاسم بن هشامه ! ديني چرې ټولو سالارانو ته زما حکم ورسوه چې زړونه واړه نه کړي ، مخته ورشئ او جنګيږئ او دښمن ته د تړون د ماتولو سخته سزا ورکړئ. بريا او فتحه زمونږ په برخه ده.»

لږه شيبه وروسته قاسم د يني چرې ټولو سالارانو ته د سلطان پيغام ور رساوه. خو سلطان په خپله ناهيلې و. په دې وخت کې د سلطان غوږونو ته په ناڅاپې توګه د لارډ سلاس غږ ور ورسيد...... لارډ سلاس په ډير تکبر سره سلطان دخپل ځان سره دمقابلې له پاره راباله. سلطان سمدلاسه دکمان څخه يو غشې هغه لورې ته ورپريښود او د هنګرى د پادشاه لارډ سلاس اس يې پرې ښبه کړ ، اسپ د غښې دلګيدو سره سم په هنړيدو شنړيدو شو او لکه د ليونې په څير يې مخته منډې کړې ، لارډسلاس يې دکنترولو ډيره هڅه وکړه خو زخمې آس د سختو ځغليدو وروسته د خواجه خيرې د عسکرو تر مخ را پريوت. دآس د راپريوتو سره سم لارډ سلاس هم ديني چرې د فوځونو په پښو کې راپريوت. خواجه خيرې سمدلاسه خپله توره راوويستله اودلارډ سلاس په ستونې يې ورکيښوده ، کله چې تړون ماتونکې لارډ سلاس مرګ په خپل سر وکوت نوپه زاريو يې پيل وکړ او خواجه خيرې ته يې لاسونه جوړه کړل او ورته يې وويل:

«سالاره !ما مه وژنه. ما ونيسه ، تاته به زما په سر څومره انعام چې ته غواړې درکړل شي»

خو قهرجن خواجه خيرې ته د لارډ سلاس د تړون دماتولو پرته نور څه په ذهن کې نه و. هغه د هنګرې دپادشاه يوه خبره هم وانه وريده اودخپلې تورې په يوه وار يې د لارډ سلاس سر له تنې پرې کړ. دهنګرې د پادشاه او زيجيندېن دتړون لاسليک کونکې او د اتحادې فوځونو ځواکمن مشر لارډ سلاس خپل انجام ته رسيدلې و. خواجه خيرې د لارډ سلاس سر په خپلې نيزې کې را وپورته کړ او نيزه يې د عيسايانو په لور ور مخته کړه ، ددې تر مخه د تړون يو نقل لا دپخوا څخه د يوې نيزې په سر کې ټومبل شوې و او صليبيانو هغه په خپلو سترګو کوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کله چې دصلیبیانو سترګې په خپل پادشاه په پریکړې سر باندې و نښتې نو زړونه یې له لاسه ورکړل ، هغوی ته د جنګ په پیلامه کې بدفالي پیدا شوې وه ، او اوس یې چې د لارډ سلاس پرې کړې سر وکوت نو صلیبیان په دې متیقین شول چې د تړون ماتولو سزا یې سر ته راغلې ده . کله چې دهونیاډې سترګې د خپل پادشاه لارډ سلاس په سر و نښتې نو هڅه یې وکړه چې د خواجه خیرې څخه د لارډ سلاس سر بیرته واخلي. څو ځله یې ډیرې کلکې حملې وکړې خو هر ځل یې ماتې په برخه شوه، لږوروسته د عیسایی مجاهدینو مشر او دپوپ نماینده کارډینل جولین د قاسم بن هشام تر حملې لاندې راغې ، قاسم هغه نه پیژانده مګر هغه قاسم پیژانده ، په همدې وخت کې دشا له اړخه اغاحسن چغې کړې چې:

« قاسمه ! ....دا همغه کارډینل جولین دې. چې د اروپا ټول فوځونه یې په مذهبی بنسټونو سره راټول کړي دی اوعیسویان یې د زنجیرېن د تړون په ماتولو مجبور کړې و ....»

قاسم ددې خبرې په اوریدو سره لکه د اور سکروټه وګرزید ، رامخته شو اوپه کارډینل جولین باندی مرګونې ګذار وکړ، دقاسم عسکرو هم دقاسم سره په دې اړه بسپنه کوله خو قاسم په سخته توګه هغوی منه کړل ، قاسم کارډینل جولین ته د خپلې تورې د وهلو کمالات ورښوول . خو کله چې هغه بې هوشه کیده او نژدې و چې دخپله آسه راپریوزې د عیسوی لښکرو له اړخه یو غشې راغې او دقاسم پښه یې ورزخمې کړه ، اوس نو دقاسم سره دجونیل له پاره دلوبو وخت نه و پاته. په دې اساس یې خپل ښې لاس په هوا کې پورته کړ اوپه یوه درانه ګذار یې د کارډینل جولین د چپ اړخ ذره او دهغې بازو له تنې پرې کړ. جولین هغه څوک و چې ټول عیسویان یې د د تړون ماتولو ته هڅولی وو. نو کله چې صلیبیانو دهغه انجام وکوت نو پښې یې سستې شوې ، په همدې وخت کې د جولین سره دوه کسه نور بشپان هم له منځه ولاړل. اوپه دې توګه د جنګ دمیدان انځور په بل مخ واوخت. کله چې د یني چري ځوانانو عیسوي فوځونه دتیښتې په حال کې وکتل نو هغوی پرې خپلې حملې نورې هم ور زیاتې کړې.

اوس نو هونیاډې په مکمله توګه ناهیلي شوې و ، هغه یو ځل نیم دخپلو ماتې خوړلو فوځونو د راټولو هڅې وکړې خو بریا ور په برخه نه شوه. بلاخره یې دعیسوي فوځیانو په کومک ځان خوندي ځاې ته ورساوه او وتښتید. مسلمانانود سترګو په رپ کې دصلیبیانو څخه میدان و نیو. په دې جنګ کې د اتحادي ځواکونو دربمه برخه فوځونه له منځه تللې و. د شاه سلاس نه علاوه په دې جنګ کې څو کسه مشهوره بشپان هم له منځه تللې و ، خو تر ټولو زیات عبرتناکه لاش دکارډینل جولین و چې د تړون په ماتولو کې یې مهم رول لوبولې و .اوهمدا دعیسویانو د تباهۍ اصلی سبب ګرزیدلې و . هغه ددې تړون دماتولو ګناه په خپله غاړه واخسته اود هنګری د قانون جوړولو غونډه یې دې ته اړ کړې چې د تړون دماتولو ملاترو کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په لسمه سلطان ، عیسویانو ته د ترون دماتولو سخته سزا ورکړه ، او په یولسمه ورځ یې د وارنا انتظام یو ځل بیا په خپلو لاسو کې واخست. خو دا ځل قهرجن سلطان بیرته ژر ستنیدونکې نه و. هغه خپل یلغار ته دوام ورکړاو په څو ورځو کې یې سربیا او بوسنیا هم ونیول. دا دواړه هیوادونه د یوناني کلیسا تر حکمرانۍ لاندې و. ددې دواړو هیوادونو پادشاهانو پرته له کوم شرطه د سلطان اطاعت ومانه.هونیاډې لاطینی کلیسا منله اود رومن کتولیک مذهب پیرو و.

دسربیا یو تاریخپوه « رانګي» لیکي چې:«یو ځل د سربیا پادشاه « جارج برنیکویچ» د هونیاډې څخه پوښتلي و چې که چیرې برۍ ور په برخه شي نو دمذهب په اړه به یې فکر څه ډول وي ؟ نو هغه ځواب ورکړې و چې: سربیا به د رومن کتولیک دمذهب په خپلولو باندې مجبوره کړم...... اوس چې سلطان مرادخان ثاني دخپلې لوښې تورې سره د سربیایانو په سر ورختلې و نو جارج همغه پوښتنه د سلطان څخه هم وکړه. سلطان ورته په ځواب کې وویل: چې دهر جومات سره به یو چرچ هم جوړوم. اوخلکو ته به پوره ازادي وي چې دخپلو مذهبونو په مطابق په مسجدونو کلیسا و کې خپل خپل عبادت وکړي .»

همدا علت و چې جارجبرنیکو وچ د سلطان دفوځونو د تم کولو هڅه و نه کړه او پرته له جنګه یې خپل هیواد هغه ته تسلیم کړ. بوسنیا هم په همدې توګه د سلطان تر مخ تسلیم شوه ، هغوی د خپلو اویاو جنګي کلاګانو دروازې دسلطان تر مخ پرانستې اوپه دې توګه د بوسنیا شاهي کورنۍ له منځه ولاړه او سیمه یې د عثماني سلطنت برخه وګرزیده.

د صلیبیانو د ترون ماتولو دهغوی په کورنیو باندې هم ډیر اغیز درلود ، د بوسنیا او سربیا ګڼ شمیر عیسوي کورنیو په خپله خوښه اسلام و مانه ، د بوسنیا خلکو د ورمن کتولیک د مذهب څخه کرکه کوله او د سربیا زیات شمیر کورنۍ هم دهمدې نفرت له امله او د اسلام دحقانیت په خاطر په اسلام کې را ننوتې. سلطان په همغه لسم اویولسم نومبر د خپل سلطنت دایره پراخه کړه ، دبوسنیا د سوبې وروسته عثماني فوځونو ارام کاوه ، ځکه سلطان هم هملته په بوسنیا کې د څه وخت له پاره تم شوې و. دلته دپاته کیدو په وخت کې هغه د ښار ګوټ ګوټ کې ترکانو ته د میشت کیدلو مشوره ورکوله. سلطاني فوځونو په بوسنیا کې د صلیبي ځواکونو په څیر کوم بد کړچار ادا نه کړ اونه یې څوک ووژل ، اونه کوم سپاهي دخلکو د کورونو دلتیون له پاره د چا دروازه و ټکوله.

قاسم هم په بوسنیا کې موجود و. نن ددې ښار د فتحه کیدو دویمه ورځ وه. په لمړۍ ورځ قاسم په هغه لښکرو کې شامل و چې د بوسنیا په شاهي محل باندې یې حمله کړې وه. ددې حملې په دوران کې یو شمیر ځوانانو د قاسم اودهغه دملګرو پخلاف جنګ کړې و اوغوښتل یې د قاسم دحمله مخه ونیسي. خو هغوی ټول په دې مقابلو کې له منځه ولاړل. پرون کوم وخت چې قاسم محل ته د حملې په پایلو کې ورننوت نو د شاهي محل د ټولو ښځینو په لاسو کې یې دتورو په کتلوسره حیرانتیا و ښووله. دې کار د ینې چرې فوځیان د سترې ستونزې سره مخامخ کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، ددې ښځينو وسلوالو قومنده د يوې بوسنيايي شهزادګۍ په لاسو کې وه . دې ټول ښځو د محل په دهليزونو کې خپلې فوځې ډلې درولې وې. قاسم خپلو فوځيانو ته د ښځو د وژلو څخه د لاس اخستو حکم وکړ او په خپله يې په لوړ اواز د بوسنيا شهزادګۍ ته ورغږ کړ:

« درنې شهزادګۍ !..... ستاسې ټول هيواد زمونږ د سلطان اطاعت منلې دې ، ستاجنګيدل هسې بې مقصده دي. ښه به داوي چې وسله و غورزوې اوزمونږ د تورو څخه امن وغواړې.»

خو شهزادۍ د زمرۍ په څير و غړمبيده « مونږ مسلمانانو ته د ځانو د تسليمولو په ځاې مرګ ته ترجيح ورکوو. مونږ اوريدلې دي چې مسلمان عسکر د وحشې حيواناتو څخه کم نه دي ....»

« درنۍ شهزادګۍ ! تا دا خبره غلطه اوريدلې ده ، ستاسې په ټول ښار کې هيڅ مسلمان عسکر د چا کور ته نه دې ورننوتې ، مونږ د چا د غلامولو له پاره جنګ نه کوو . بلکه زمونږ تورې د حق اوصداقت پريکړې کوي»

د بوسنيا شهزادګۍ چې مخ يې د اور د لمبې په څير تک سور ځليده دقاسم دخبرو د اوريدو سره اغيزمنه شوې وه خو بيا يې هم په پوره رعب سره وويل:

« سهي ده ، که چيرې تاسې ريښتوني ياست نو زمونږ له پاره لاره پريږدئ ، مونږ د محل څخه وزو او په ښار کې پناه اخلو ......تاسې خپل عسکر زمونږ دلارې څخه لرې کړئ.....»

قاسم سمدلاسه خپل عسکر يوې لورې ته کړل. بوسنيايي شهزادګۍ لوڅه توره په لاس د شاهي محل د ښځو سره يو ځاې په پوره جاه و جلال سره د محل څخه ووتله . قاسم دهغوې تعقيبول مناسب و نه ګڼل ، او دمحل ځلويښت پنځوس ښځينه غړې ، چې ټولې د شاهي کورنۍ پورې مربوطې وې ، په څو لمحو کې د قاسم اودهغه د عسکرو له سترګو پناه شوې.

نن قاسم ديني چرې دفوځونوسره يو ځاې په ښار کې ګشت کاوه اودهمدې شهزادګۍ په اړه يې فکر کاوه . هغه په دې فکر کې و چې خداې خبر چې دا د محل افت به اوس کوم ځاې کې وي ، سلطاني فوځونو ته په بوسنيا کې د جنګ کولو له پاره ډيره اړتيا پيښه نه شوه. يوائې په شاهي محل کې لږ څه مقاومت وشو خوهغه هم قاسم ډير ژر تر ولکې لاندې راوست ، اوس نو قاسم د درې ځلورو آسپ سپرو عسکرو سره يو ځاې د ښار په کوڅو کې ګرزيده . دبوسنيا خلک لا تراوسه هم د فاتح لښکر څخه په ويره کې وو . يوائې يو کس نيم به دکوره د وتلو جرءت کاوه.

قاسم د يوه کور تر څنګ تيريده چې يو ناڅاپه ودريد. د کور څخه ديوې ښځې چغې او سورې اوريدل کيدې ، قاسم په پوره حيرانتيا سره دخپلو ملګرو سپاهيانو په لور وکتل اوبيا د لږ څه فکر کولو وروسته د خپله اسه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکته شو ، دهغه ملګري هم دهغه سره یوځاې دخپلو آسونو څخه را ښکته شول. هغه په ډیر احتیاط سره ددروازې په لور ورغې ، توره یې راوویسته اود خپلې تورې په لاستې یې دهغه کور دروازه و ټکوله. تر ډیره ځنډه پورې ددروازې ترمخه و درید او انتظاریې کاوه ، د ژړغونې ښځې د ژړا اواز اوس هم همغسې اوریدل کیده ، بلاخره قاسم خپل دوه کسه ملګري هملته ددزوازې مخې ته و درول اوپخپله ددوو نورو عسکرو سره یو ځاې کور ته ور ننوت. دا یو کوچنۍ شانته کور و چې ددې کور د یوې کوټې څخه د یوې ښځې زړه بوګنونکې اوازونه راتلل. قاسم لوڅه توره په لاسو کې نیولې په ډیر احتیاط سره د هغه کوټې په لور ورغې. دکوټې دروازه یې پرانسته او د کوټې دننه یې وکتل. خو کله یې چې هلته یوه ځوانه ښځه وکتله چې ځانته پرته ده او چغې وهې نو سمدلاسه بیرته شاته شو ، ځکه دهغې ښځې اولاد کیدونکې و او د هغې سره په کور کې هیڅوک دویمګړې نه تر سترګو کیده.

قاسم په عجیبه حالت کې را ګیر شوې و ، نه پوهیده څه وکړي. یوناڅاپه یې په فکر کې څه راغلل ، د کور څخه بیرون راووت ، هغه غوښتل د ګاونډیو کورونوڅخه څوک پیدا کړې اوددې ښځې کومک ته یې ور وړې. داسې کومه ښځې چې د ولادت په امورو کې بلدتیا ولرې. هغه هملته د یوه نژدې کور دروازه ور وټکوله ... او څو لحظې یې هلته ددروازې تر مخه انتظار وویست ، لږه شیبه وروسته وروته د کور دننه د قدمونو اواز تر غوږ شو اوبیا یو چا د دروازې تر شا په ویریدونکې توګه و پوښتل:

«څوک ؟.....»

دا د یوه زوړ سړې اواز و. قاسم فکر وکړ چې د مفتوحه قوم خلک څومره په ویره کې را ښکیل شوي دي. په داسې حال کې چې دسلطان لښکرو په بوسنیا کې دهیچا مال او سر ته زیان نه ورسولې. خو بیا هم د ښار خلکو دخپلو کورونو دروازې تړلې وې او په کورنو کې غلې اوپټ ناست و. قاسم ددې بوډا د اواز د اوریدو سره سم وویل:

«ګوره ! زه دسلطاني لښکر سالاریم ..... ستاسې تر څنګ یوې ښځې ته د اولاد دپیدا کیدو له پاره کومک ته اړتیا ده. هغه چیغې وهې ، په دې خاطر دهغې سره د یوې ښځې د شتون اړتیا ده. ځکه هغه بلکل ځانته ده. که چیرې سمدلاسه دهغې کومک ته څوک ور و نه دانګې نو هغه به له منځه ولاړه شي.....ایا ستاسې په کور کې داسې کومه ښځه شته چې دهغې بې چاره سره کومک وکړي ؟

دقاسم دخبرو په اوریدو سره هغه بوډا خاموشه پاته شو . تر لږ ځنډه پورې همداسې چپه چپتیا وه اوبیا یې دروازه پرانسته ، دا یو کمزورې اروپایی بوډا سړې و ، دهغه په سترګو کې حیرانتیا هم وه او ویره هم. دغه زوړ سړې قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل اوبیا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته لکه چې زمونږ ددې ګاونډي دکور په اړه خبره کوې....ته لږ ځنډ وکړه زه دخپلې لور سره خبره کوم » زوړ همدومره وويل اوولاړ.

قاسم په دې خوشحاله شو چې د زوړ سړي د زړه څخه ويره تللې وه. ځکه هغه د بيرته ستنيدو په وخت کې دخپل کور دروازه پرانستې پريښوده ، شوني وه چې هغه ته دخپل ګاونډي د اولاد د پيدا کيدو په اړه معلومات و. همدا علت و چې بوډا ته دقاسم خبره ريښتيا ښکاره شوه او ويره يې له زړه څخه ولاړه. قاسم لا په همدې فکرونو کې ډوب و چې دهغه بوډا سره دوه ښځې را غلې. دې ښځو خپل وجودونه اومخونه په لويو لويو ټکريو کې را نغاړلي وو. کله چې قاسم هغوې وکتلې نو د هغوې ددرنښت له پاره يې د يوه ريښتوني مسلمان په څير خپلې سترګې ښکته کړې. اوس نو دقاسم انديښنه له منځه تللې وه ، ځکه هغه زوړ سړي دغه دواړه ښځې دخپل ګاونډي کور ته ور ننويستلې ، قاسم هغه بوډا له ځآنه سره تم کړ او ورته يې وويل:

« ګوره ! که څه شي ته اړتيا پيښه شي نو د ويرې او خوف پرته يې ماته ووايه. مونږ به د کوچني دپيدا کيدو پورې همدلته ددروازې تر شا ولاړ اوسواو ستاسو له پاره دخير دعاوې کوو.»

د زوړ سړي په سترګو کې يوځل بيا حيرانتيا را وځليده. هغه فکر کاوه چې د فاتح قوم سپاهي خو داسې نه وي. هغه ته خپل پخواني ژوند را په ياد شو ، يعني هغه وخت چې د رومن کتوليک کليسافاتحين چې دهغه هممذهبه هم وو ، کله چې د فاتحينوپه څير دې ښار ته را ننوتل نو دښار هيڅ ځاې سلامت پرينښود. کورونه يې لوټ اوتالا کړل ، ځواني نجوني يې له ځانه سره يوړلې ، زاړه او کوچنيان يې په ډيره بې دردۍ سره ووژل او فصلونو ته يې اور ور واچاوه. هغه په همدې فکر کې و چې نن مسلمانان هم د فاتحينو په څير دلته راغلي دي خو دوې د هيچا کور ته د ورننوتلو هڅه نه ده کړې او نه يې چاته کوم زيان ور رسولي دي ، زوړ بوډا اوس د حيرانتيا په ځاې قاسم ته د مينې په سترګو کتل. هغه دې کورته دور ننوتلو نه مخته د قاسم څخه و پوښتل:

« زويه ! يوه پوښتنه درڅخه کوم....بده خو به يې نه ګڼې ؟»

په دې وخت کې د بوډا سره راغلې دواړه ښځې دخپل ګاونډي کور ته ور ننوتې وې ، يواځې همدا بوډا ددروازې تر مخ پاته وو اودقاسم سره يې خبرې کولې. قاسم دبوډا د خبرو په اوريدو سره وخندل او ورته يې وويل:

« بلکل ! و پوښته.... په ما به ستا هيڅ خبره بده و نه لګيږي»

« ګوره زويه ! ته خوپوهيږې چې مونږ عيسايان يو اوزمونږ د نجات ورکونکي نوم يسوع مسيح دي. هغه د خداې زوي هم دي او دهغه رسول هم. خو ما اوريدلي دي چې تاسې مسلمانان هم يو نبي لرئ.... په دې خاطر زه له تاڅخه پوښتم چې ستاسو نبي د خداې څه کيږي ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم له پاره د بوډا پوښتنه ډیره په زړه پورې او د توقع نه پورته وه. هغه ورته په خندا ځواب ورکړ اوورته یې وویل:

« زمونږ د نبي نوم «محمد الرسول الله صلی الله علیه وسلم» دې ، هغه د الله تعالې بنده او دهغه استازې دې. مونږ عقیده لرو چې الله تعالې وحده لا شریک ذات دې. او د هر ډول اړتیاو او احتیاجاتو څخه غني اوبې پرواه دې. نه یې کوم اولاد شته او نه په مخلوقاتو کې داسې موجود شته چې دهغه د ذات سره دهمسرۍ کولو دعوه وکړی.»

د بوډا سړې په تندې باندې دحیرانتیا لیکې راپیدا شوې اوپه سترګو کې یې په زړه پورې ځلا را وځلیده. بلکل همغسې ځلا لکه څوک چې یوه ورکه په نا څاپې توګه راپیدا کړې .... هغه په بیړنۍ توګه د قاسم څخه یوځل بیا وپوښتل:

« ته به هرو مرو همدلته تم کیږې ، زه دننه ورځم که چیرې دکوم شي اړتیا پیښه شوه نوښکاره ته چې همتا ته به یې وایم.» زوړ سړې دننه ورغې خو یو ځل بیا پښه نیولې شو ، هغه د څو قدمو د اخستو په وخت کې څه فکر کړې و نو په دې خاطر یې خپل مخ را وګرځاوه اوقاسم ته یې وویل:

«تاسې بیرون ولې ولاړ یاست ، دننه راشئ او کینئ د لږې شیبې خبره ده. زه به درته هلته په انګړ کې کتې واچوم .» زوړ سړي همدومره وویل اوبیا یې دقاسم دځواب د اوریدو پرته دننه قدم کیښود .

اوس نو قاسم اودهغه دوه کسه ملګري دننه په انګړ کې ناست و ، پاته سپاهیان دخپل ګشت په لور روان شول ، دننه دکوټې څخه تر اوسه پورې هم دهغه ښځې د تکلیف نه ډکې چغې اوریدل کیدې ، خو اوس قاسم ډاډمن و ، هغه په ډاډه زړه هلته په انګړ کې ناست و او دهغه زاړه بوډا سره په خبروکې بوخت و . په دې وخت کې هغه زوړ سړې ترې یوه بله پوښتنه وکړه:

« اوریدلې مې دې چې ستاسې سلطان پر چا باندې بې دلیله یرغل نه وروړي ...... عیسویانو په ډیره بده توګه خپله ژمنه ماته کړه نو په دې خاطر یې ترې په لوڅه توره بدله واخسته..... ایا دا رینښتیا دي ؟»

« هو ! دا ریښتیادي. زمونږ سلطان د هونیاډي سره د لسوکالو له پاره دجنګ د نه کولو تړون لاسلیک کړې و . خو صلیبیانو هغه په همغه لمړۍ میاشت کې ماته کړه. نو دهمدې تړون دماتولو دسزا په خاطر مونږ یواځې د هنګري دپادشاه سر پرې کړ او په نیزه کې مو پورته کړ ، خو تر څنګ مو د تړون دماتولو ملاتړې دروم دپاپا نماینده کارډینل جولین هم دوه ټوټې کړ. ځکه دې سړې ټول عیسوی ملت د مسلمانانو پر خلاف د تړون د ماتولو او جنګ کولو له پاره را خوزولې و .»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاړه سړي د قاسم خبرې په ډېر غور او دلچسپۍ سره اورېدې. داسې برېښېده چې د قاسم شخصيت او خبرو پرې ډېر زيات اغيز کړی و ، هغه د مسلمانو سپاهيانو د کړچار څخه هم ډېر اغيزمن شوی و. په همدې وخت کې د کوټې څخه يوه ښځه راووته او په ګړندۍ توګه د دوی لورې ته راغله خو انګړ ته د راکيوتو د مخه هملته په برنډه کې تم شوه او زوړ سړي يې ځانته ور وباله. لږه شيبه وروسته هغه زوړ سړی بېرته راستون شو او قاسم ته يې وويل ..... « د څه ضروري شيانو له پاره اړتيا ده ..» قاسم د هغې شيانو د راوړو له پاره خپل سپاهي و استاوه ، هغه ښځه بېرته ولاړه او قاسم يو ځل بيا د هغه بوډا سره په خبرو کې بوخت شو. په دې وخت بوډا ورته وويل:

« زويه ! تا ماته تر اوسه پورې خپل نوم و نه ښووده ...... اونه دې راته دا وويل چې ته په فوځ کې څه رتبه لرې. يوا ځې همدومره دې را ته وويل چې ته د سلطاني فوځ يوسالار يې. زه غواړم ستا په اړه معلومات ولرم.» قاسم د شونډو لاندې وخندل او بيا يې په خندا کې ورته وويل: « زما نوم قاسم بن هشام دې ... اوزه په سلطاني لښکر د پنځه زره فوځونو سالار يم ، خو ستا دروند ه مشره ! ستا نوم څه دې ؟»

« زما نوم «بارټاکوزين» دې. ما خپل ټول ژوند په سمندر کې تېرکړې دې ، د عمر په لمړيو کې مې د عيسويت روزنه تر لاسه کړې وه خو وروسته مې د کشتۍ د چلولو روزنه تر لاسه کړه او ترڅو کالو مخته پورې د کرېټ د جزيرې د يوه بحري جهاز کپتان وم..... اوس مې عمر خوړلې دې نو په دې اساس په کور کې ناست يم. اوس زما زوی د جهاز کپتان دې. په دغو دواړو نجونو کې يوه زما لور ده اوبله زما دلور ملګرې ده چې د پناه په خاطر زمونږ کور ته راغلې ده.»

زاړه سړي «بارټاکوزين» په ډېره لنډه توګه قاسم ته ځآن ور پېژانده ، اوس نو قاسم نور هم په ډېر درنښت د غه زاړه سړي ته کتل. دواړو تر ډېره پورې پخپلو منځو کې سره خبرې کولې ، ان تر دې چه هغه سپاهي هم د سامان داخستو وروسته بېرته راستون شوی و. بارټا کوزين سمدلاسه پورته شو او هغه سامان يې واخست او د کمرې په لور ورغې. د هغې ښځې چيغې او سوري لا تر اوسه هم لکه د پخوا په څير اورېدل کيدې. داسې برېښېده چې هغه په ډېر سخت حالت کې وه. کله کله به د هغې دا چغې په سختو زړېرويو بدليدې. بارټاکوزين دا ځل دننه ورغې خو بېرته زر راستون نه شو .....قاسم د خپلو عسکرو سره هملته په انګړ کې خاموشه ناست واو د دې ستونزمن وخت د تيريدو انتظار يې کاوه. څو شيبې او څو ساعتونه يو په بل پسې همداسې تير شول اوبيا داسې شيبه هم راغله .... چې د کمرې دننه د يوه کوچني ماشوم د ژړا اواز را ووت. د ټولو زړونه وخوزيدل ،قاسم دخپله ځآيه ناڅاپه پورته شو ،خو لږه شيبه وروسته يې چې د کوچني ماشوم ژړا واريده نو انديښنه يې لرې شوه،

اوس نو قاسم خپله دنده تر سره کړې وه. هغه د يوې اولاد پيداکونکې ښځې سره کومک کړی و ، د يوې داسې ښځې سره چې د جنګ په خاطر يې خپل ځان په کور کې بند کړی و او هيڅ يار و مددګار يې نه درلود او د درد څخه يې چغې او نارې دکوره بيرون اوريدل کيدې. اوهمدا د يوه مسلمان سپاهي دنده وه. قاسم خپله دنده تر سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې وه او اوس يې غوښتل چې ددې ځآيه ولاړ شي ، هغه خپلو ملګرو ته د تللو حکم وکړ او پخپله هم را پورته شو خو د تللو دمخه يې غوښتل دهغه زاړه سړی سره ووينې او د کوچنې اودمور د روغتيايي حالت په اړه يې ځان پوه کړي. هغه بارټاکوزين ته ورغړ کړ. کله چې هغه قاسم ته نژدې راغې نو قاسم وکتل چې هغه دخوشحالۍ څخه ټول لړزيږي ،دهغه تر شا دواړه ښځې ، په داسې حال کې چې هغه کوچنې يې په لاسو کې نيولې و ولاړې وې. ښځې د قاسم څخه يوڅو قدمه اخوا ولاړې وې ، بارټاکوزين قاسم په خپلو لړزانده لاسو کې ونيو او داحساساتو نه په ډک اواز يې ورته وويل:

« زويه ! ته چيرې ځې ؟نن به ته هيچرې هم نه ځې. مونږ به د زړه له اخلاصه ستا خدمت کوو. تاته دې مبارکه وي ، ستا اوزمونږ هڅو ډيرې ښې پايلې درلودې.« بريټا » د سپوږمۍ په څير ښايسته زوې وزيږوو. ته به ډير حيران شي چې ددې کوچنې پلار دسلطان پر خلاف دهونياډې په فوځ کې شامل دې ، کله چې هغه ته ډاګيزه شي چې دهغه مرګونې ښځه او نوې پيدا شوې زوې د سلطان د فوځ د يوه سالار له اړخه خوندي کړل شوي دي نو په هغه به څه تيريږي ! !.......

«زما لور او دهغې ملګرې ستا دکړچار څخه ډيرې اغيزمنې شوې دي ، هغوې دواړه غواړي له تاسره ووينې.»

دقاسم په څير يو مخلص سپاهي ته دداسې شيانوکومه اړتيا نه وه. .... ! هغه بيړه دلوده چې بيرته خپل لښکر ته ځان ورسوي. په دې خاطر يې بارټاکورين ته وويل.

« درونده مشره ! دا څه چې ما کړې دا ټول زما په دندوکې و. زه دلته ددې نه زيات نه شم تم کيدې ، بس ماته به اجازه راکړې»

لا تر اوسه بارټاکوزين څه نه وويلي چې دشاته ولاړو ښځو څخه يوې ځان را مخته کړ اود قاسم ترمخه و دريده ، دهغې دغه حرکت نه يواځې قاسم اودهغه ملګرې عسکر حيران کړي و بلکه پخپله بارټا کوزين يې هم په حيرانتيا کې اچولې و. خو دغې ځوانې ښځې د را تلو سره سم د خپله مخه پلو ايسته کړ ، کله چې دقاسم اودهغه دملګرو سترګې دهغې پر مخ باندې پريوتې نو درې واړه د حيرانتيا څخه ...... دا خو همغه ښځه وه چې د بوسنيا په شاهي محل کې يې د محل دښځې د ساتنې له پاره توره لوڅه په لاس کې نيولې او د قاسم ترمخه ولاړه وه. دا خو شهزادګۍ وه.د بوسنيا د شاهي کورنۍ ښايسته او حسينه شهزادګۍ.... قاسم دهغه په کتلو سره ګوته په خوله کې ونيوله ، هغه په دې فکر کې شو چې دبارټا کوزين په کور کې پناه اخستونکې ښځه همدا شهزادګۍ وه ، دحيرانتيا په اساس يې نور څه و نه ويل ، خو همدومره يې وويل:

« ت........ته ؟؟»

« هو ! ......زه !»

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ خندل ، دهغې په سترګو کې په يوه وخت د ممنويت ، احسان ، محبت او عقيدت جذبه ښکاريده. هغه خپله ښايسته څيره را پورته کړه اودقاسم تر مخه ډيره ويريدلې او اغيزمنه شوې ولاړه وه.دهغې په سترګو کې د قاسم له پاره دعقيدې او محبت اوښکې وې.

قاسم ته دهغې دغه انداز ډير ښه ښکاره شو. خو هغه يو مسلمان مجاهد شخصيت و ، سمدلاسه يې خپلې سترګې ښکته کړې. په دې وخت کې شهزادګۍ قاسم ته وويل:

« ما فکر هم نه کاوه چې مسلمانان به داسې خلک وي ، زمونږ دربار ته خو څو مياشتې مخته کارډينل جونيل دپاپا پيغام را وړې و او بيا يې دمسلمانانو پر خلاف يوه وينا وکړه اوپه هغې کې يې مسلمانان ددې زمکې بدترينه وحشيان ثابت کړل. خو دپرونه تر اوسه پورې د مسلمانانو کړچار او کړنې ماته دا ډاګيزه کړه چې دروم د پاپا نماينده کارډينل جولين درواغ ويل».

قاسم همغسې دخندا نه شين و. بيايې په ډيره ټيټه لهجه وويل: « تاته به دا څه ډول معلوم شي .....چې د روم دپوپ نماينده کارډينل جولين ما پخپله دجنګ په ميدان کې دوه ټوټې کړې دي ،حال داچې کارډينل دصليبيانو د فتحو دعوا کوله او د ترون دماتولو ګناه يې په خپله غاړه اخسته. ما هغه ته عبرتناکه سزا ورکړې ده او عيسويانو ته مې دا ثابته کړه چې عيسائيت د خپل دين څخه ګرزيدلې دې ..... درنې شهزادګۍ ! ته باور وکړه چې د اسلام په سيورې کې سوزيدلې روحونو ته يخوالې او د لمنځه تلونکو ته تسکين ور په برخه کيږي.»

د قاسم دخبرو په اوريدو سره بارټاکوزين يو قدم نور هم رامخته شو او ويې ويل: « قاسم بن هشامه ! ايا ستا په مذهب کې داسې يو زوړ سړې هم را داخليدې شي چې خپل پخوانې ژوند يې ټول په عيسويت کې تير کړې وي ؟

د بارټاکوزين په خبرو قاسم يو ټکان شانته وخوړ او په سترګو کې يې دخوشحالۍ څپې و ځليدې. سمدلاسه د بارټاکوزين په لور يې مخ کړاو ددواړو لاسو څخه يې ونيوه او ورته يې وويل:

«زمونږ په مذهب کې يو سړې دخپلې ساه په اخري شيبو کې هم داخليدې شي ، زه تاته د اسلام په لور د راتلو په اساس ښه راغلاست وايم. ته زما سره يو ځاې ولاړ شه او زمونږ دسلطان سره ووينه. اوپخپله دسلطان په لاسو اسلام قبول کړه.»

خو دبارټاکوزين د ځواب په اوريدو سره قاسم يوځل بيا دحيرانتيا احساس وکړ.ځکه کوزين ورته وويل:

« نه ، زه غوارم ستا په لاسو اسلام قبول کړم..... ما داوږدې مودې راهيسې د حق پلټنه کوله. ما دهمدې تندې د ماتولو له پاره ډير اوږده اوږده سفرونه کړې دي ،خو ستا سره مې دخوخبرو کولو وروسته دا احساس کړه چې زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه تنده په لمړي ځل دماتیدو سره مخ ده . ما ته چي ثومره دقدر وړ ته ښکاریږي هغومره راته سلطان نه ښکاریږي.»

اوس نو دلته قاسم ته تم کیدل اړین و ګرزیدل . ځکه هغه باید بارتاکوزین مسلمان کړي وي . هغه فکر کاوه چي یوائي د کلیمي په ویلو ثوک نه مسلمانیږي ، په دي اساس دي ته اړتیا ده چي نوي مسلمان ته د اسلام د نظام په اړه ثه وویل شی . په دي خاطر قاسم زوړ کوزین ته وویل:

« سهي ده دروندو مشره ! اوس ته ماته د لږ وخت له پاره اجازه راکړه ، تر ثو زه دخپل لښکر ځاي په لور ولاړ شم . زه به تر ماښامه پوري یو ځل بیا ستا دروازي ته راشم . او همغه وخت به تا ته د اسلام په اړه اړین معلومات درکړم.»

« سهي ده ته به د شپي ډوډۍ زمونږ سره خوري ، او بیا به د ډوډۍ وروسته مونږ ټول په دي موضوع خبري وکړو .»

دا خبره د بوسنیان شهزادګۍ وکړه ...... که ثه شهزادګۍ د مذهب د بدلون په اړه کومه اشاره نه وه کړي خو د قاسم په زړه کي دا خبره ننوتي وه چي اوس د بوسنیان شهزادګۍ هم د اسلام په لور را ماته شوي ده . دهمدي حالاتو په کتلو سره هغه بیرته دراستنیدو ژمنه وکړه او اجازه یي واخسته او ولاړ.

د بارتاکوزین ثخه د اجازي اخستو وروسته قاسم نیغ په نیغه خپل لښکر ځاي ته ورغي . مسلمان سپاهیان ډیر زیات خوشحاله و . دوارنا ثخه نیولي تر بوسنیان پوري ټوله سیمه هغوي تر خپلي ولکي لاندي راوستي وه . د سر بیا پادشاه «جارج برنیکووچ» چي دلارډ ستیفن نه ورسته یي دهغه ځآي نیولي و ، دلارډ ستیفن د پالیسو برعکس یي دمسلمانانو سره سخته دښمنی درلوده . په داسي حال کي چي دلارډ ستیفن یوه خور د «بایزید یلدرم » ښځه وه او دهغه لور شهزداګۍ «سروین» د سلطان مرادخان ثاني ملکه وه . په دي جنګ کي جارج برنیکووچ ته هم ماتي په برخه شوه او سلطان د سربیا سلطنت ټول په خپله ولکه کي واخست . او د عثماني سلطنت یوه برخه یي وګرزوله.

کله چي قاسم لښکر ګاه ته ورننوت نو همدا فکر یي له ځانه سره کاوه چي سلطان بوسنیا ته په ور رسیدو سره په ښکاره توګه خپله د فتوحاتو لړۍ پاي ته رسولي ده او اوس به سلطان بیرته اورنه ته د تللو تکل کوي ، په دي خاطر هغه فکر کاوه چي په کومه توګه د سلطان ثخه دلته د پاته کیدو له پاره لاره ولټوي او بیا د دي ځای په د البانیه په لور ولاړ شی او خپل محبت یعني مظلومه مارسي د سکندربیګ د وینو تویونکو پنجو ثخه را خلاصه کړي . هغه هوډ وکړ چي سبا به کوم وخت د سلطان سره ویني او دخپلي دغي پریکړي په اړه به ورڅخه د اجازي غوښتلو هڅه وکړي.

دماښام د لمانځه د ادا کولو وروسته قاسم یو ځل بیا بیرته ښار ته راستون شو . خو دا ځل هغه ځانته و .دا ځل هغه نیغ په نیغه د کوزین کور ته ور روان و . او بیا د لږ وخت وروسته هغه د بارتاکوزین کور ته رارسیدلي و او دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ناست و او په خبرو کې ورسره مصروف و. د بارتاکوزین لور خپله هغه ګاونډۍ هم د خپله ځانه سره خپل کورته راوستې وه چې قاسم یې د اولاد په زیږیدو کې ور سره بسپنه کړې وه. د کوزین په کور کې د بوسنیا ښایسته او ښکلې شهزادګۍ هم د قاسم په انتظار کې ناسته وه، دکوزین دوه ځوان زامن هلته په «وینس» کې نوکران و و. اودواړه دخپلو ښځو او کوچنیانو سره یو ځای هملته د وینس په ښار کې اوسیدل. دهغه یوائنۍ ځوانه لور کونډه شوی وه، دهغه میړه یو کال د مخه د مسلمانانو پر خلاف په جنګ کې وژل شوی و. دبوسنیا شهزادګۍ چې کله د نیولو څخه خلاصه او روغه رمټه د محل څخه وتلې وه نوهغې دهمدې ښځې سره پناه اخستې وه، اوس نو حالات ډیر په زړه پورې وو. ځکه بارتاکوزین اودهغه لور د اسلام دمنلو پریکړه کړې وه. خو شهزادګۍ لا تراوسه پورې په دې اړه هوډ نه درلود.

د لږ وخت وروسته بارتاکوزین قاسم د ډوډۍ خوړلو سالون ته یوړ. هلته په دستر خوان باندې قاسم، بارتاکوزین، دبوسنیان شهزادګۍ، او د کوزین لور ټول یو ځای کیناستل او ډوډۍ یې وخوړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د بوسنيا شهزادګۍ

« ستاسې سلطان دعيسويانو د عبادتځايو په اړه څه فکر لري ؟..... ايا کليساوې به له منځه يوسي ؟اوريدلې مې دي چې مسلمانان دخپل مذهب په اړه ډير سخت او متشدد دی ؟»

« سلطان خو حکم کړې دې چې هر چيرې چې په سربيا اوبوسنيا کې مسجد جوړيږي ، تر څنګ دې يې يوه يوه کليسا هم جوړه کړل شی تر عيسويانو ته دخپل عبادت په اړه کومه ستونزه نه وي او ټول هغه پخوانۍ کليساوي چې چيرې جوړې شوي دي هغه به همغسې په خپل ځاې پاته وی.»

« دا خو ډير مهم قدم دې. ددې برعکس هونياډې ويلي و چې هغه به په سربيا اوبوسنيا کې ټول « يوناني کليساوې» له منځه وړي او په ځاې به يې د «رومن کتوليک دمذهب» کليساوې جوړوی.

د قاسم او د بوسنيان د شهزادګۍ تر منځه ډير په زړه پورې بحث روان و، زوړ کوزين هم ددوې بحث په ډيره دلچسپۍ سره اوريد. هغه لږ څه په ويريدونکي توګه د قاسم څخه وپوښتل:

« ديسوع مسيح خداې اودهغه دمور په اړه ستاسې مذهب څه وايي ؟»

په داسې حال کې چې دقاسم خوله دخندانه وازه وه ويې ويل: « مونږ هغه ته خداې نه وايو. بلکه هغه دخداې يو غوره نبي اوپيغمبر ګڼو . مونږهغه دسيدنا عيسې عليه السلام په نوم يادوو . اودهغه درنې اومحترمې مور ته سيدة مريم عليها السلام وايو،اسلام دا عقيده بلکل نه مني چې خداې دې وويشل شي اويا دې دکوم انسان پلار و ګرزي.»

د قاسم په خبره باندې شهزادګۍ يو دم را ټوپ کړاو ويې ويل:

«دا نو څه خبره شوه، که چيرې يسوع مسيح خداې د خداې زوې نه وي نو بيا هغه د چا زوې دې ؟ ايا ته دهغه دپلار نوم مونږ ته را ښوولې شې ؟»

د شهزادګۍ پوښتنه دقاسم ل پاره سخته وه .ځکه هغه به اوس څه ويلي اود چا نوم به يې اخسته. که چيرې دا يې ويلي چې عيسې عليه السلام د پلار پرته دمور په ګيډه کې پيدا شوې و نوبيا به هم شهزادګۍ پرې باور نه کاوه . هغه ته نه چيرته د تللو اونه د پښو د ايښودو په خير کيفيت پيدا شوې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

« په اصل کې ددې خبرې کول چې عیسې علیه السلام د خداې زوې دې ، د خداې تعالې ذات په یو جسمانې قالب کې ور اچول دي ،په داسې حال کې چې خداې تعالې جسم ته محتاج نه دې. دا زمکه او اسمانونه د خداې تعالې دقدرت ښکارندوې دي ،..... څرګنده ده چې خداې تعالې یو نه ښکاره کیدونکې هستي ده نوبیا به هغه څه ډول د یوه انسان سره رشته پیدا کړي....... او دهمدې ځآیه ویلې شو چې سیدنا عیسې علیه السلام دهمغه مطلق قادر ذات د قدرت یوه نمونه ده ځکه هغه خداې تعالې چې څه وغواړي کوی یې.»

اوس شهزادګۍ یوځل بیا قاسم په یوه اندیښنه کې ور واچاوه

« ته چې دا ځواب وایې چې خداې تعالې چې څه وغواړي کوی یې ، نوبیا ته دانساني واک او اختیار په اړه څه وایې ؟ ستاسو په مذهب کې دانسان سره څومره واک دې او د خداې تعالې سره څومره واک شته ؟

قاسم یو ځل بیا په فکر کې پریوت. ځکه هغه یو سپاهي و ، کوم مبلغ او عالم نه و چې د هرې پوښتنې ځواب ووایی. هغه د بوسنیایی شهزادګۍ له اړخه په یو ازمیښت کې اچول شوې و . خوبیا یې هم دمیړانې څخه کار واخست او ویی ویل:

« درنې شهزادګۍ !دغه ټولې پوښتنې په حقیقت کې د خدای تعالې په اړه د فکرکولو په وخت کې د انسان ذهن کې را پیدا کیږي. خو په دې پوهیدل په کار دي چې د پوښتنې کونکې په ذ هن کې دخداې تعالې په اړه حقیقت څه ډول انځور شوې دې. هغه انځور چې په عیسوي کتابونو کې د خداې تعالې په اړه انځور شوې دې نو هغوې خداې ته یو جسماني وجود ورکړې دې ، دبایبل په لمړي باب کې لیکل شوي دي چې .....« خداوند خدا چې کله په یخو وختو کې په باغ کې ګرزیده نوکله یې چې خبرې وکړې نو ادم او حوا یې خبرې واوریدې» (بایبل د پیدا ایښت باب) ، په همدې توګه په نورو مذهبونو کې هم هڅه کیږي چې خداې تعالې په عجیبو عجیبو جسماني وجودونو کې و وینې. تاته به ډاګیزه وي چې په بت پاله مذهبونو کې د تیرو او ختو څخه په خپل تصور کې دخداې شکلونه جوړوي او بیا دهغوې عبادت کوی.

دا چې تا د اختیار او واک خبره کړې ده نو دهغې په اړه لنډ ځواب زمونږ په خپل ذات کې شته. که مونږ په ژوره توګه متوجه شو نو زمونږ په ذات کې دوه برخې دي ، یوه هغه برخه ده چې پرهغې ز مونږ واک او اختیار نه شته. یعنې د جسم جوړښت ، فطري اړتیاوې ، خوراک ، څښاک ، خوب کول یا د کوچنیانو پیدا ایښت..... او بله برخه هغه ده چې مونږ پرې پوره واک لرو . لکه د یوه چاسره بسپنه کول ، همدردي کول ، محبت کول ، ریښتیا خبره کول ، د درواغو څخه ځان ساتل ، د خداې تعالې د مخلوق سره ښیګڼه کول او یا دبدی څخه د خلکو منه کول.....

زمونږ رسول کریم صلی الله علیه وسلم چې کوم کتاب راوړې دې هغه نیغ په نیغه دالله تعالې له اړخه دې او دهمغه کلام دې ، هغه دمقدس بایبل په څیر نه دې ، ځکه په بایبل کې یواځې د سیدنا عیسې علیه السلام روایات او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه د ملګرو لیکونه موجود دي. زمونږ د کتاب نوم قران کریم دي ، په قران کریم کې الله تعالی فرمایلې دي چې «......فاالهمها فجورها و تقوها ......» یعني الله تعالی انساني شعور ته د نیکۍ او بدۍ دواړو په اړه الهام ورکړې دي ، اوس دا د انسان پورې اړه لري چې هغه د نیکۍ لاره خپلوي او که دبدۍ لاره. الله تعالی انسان ته بلکل همغسې الهام ورکړې لکه څنګه یې چې پاته مخلوق ته ورکړې دي ، تاسې د شاتو مچۍ وویني ، هغوې ته چا ویلي دي چې هغوې دې دیوې کورنۍ بلکه دیوه سلطنت په څیر و اوسي. په همدې توګه د مرغاویو بچیو ته چا ویلي دي چې د اوبو په ډنډ کې ځانونه ور وغورزوي. او دمرغۍ بچې ته چا الهام ورکړې دې چې د خپلې جالې څخه دې ټوپ نه وهي.

په همدې توګه یې انسان ته هم الهام ورکړې دي ، خو څرنګه چې انسان د ټولو مخلوقاتو څخه افضل دې نو په همدې خاطر یې ورته شعور ورکړې دي اود بدیو ددې دوو الهامونو څخه یې ورته د یوه دخپلولو پوره ازادي ورکړې ده. ټول مخلوقات د الله تعالی د قانون پابند دي ، خو انساني ذات یواځې د الهي د احکامو پابند دې. په حقیقت کې د انسان سره څه دومره زیاته واکمني هم نه شته. یواځې د یوې شیبې واک لري اوهغه شیبه هم همدا موجوده وخت دي. همغه وخت چې دانسان سره شته دهغې څخه باید په سهي توګه ګټه پورته کړي ، ان تر دې چې دپایلو په اړه یې هم انسان بې واکه دي. نو اوس که څوک دا وخت داسې استعمالوي چې خپل لاسونه په زوره په اور کې ږدي نو بې له شکه چې لاسونه به یې و سوځي. دا د وخت د غلط استعمال پایلې دي چې یو انسان یې په دواړو جهانونو کې ترلاسه کوي. په مادي نړۍ کې هم او په روحاني نړۍ کې هم. لاس به دې هم و سوځي اوروح به دې هم په کړاونو کې اخته وي. خو که چیرې ته دا واک اواختیار په سهي توګه استعمال کړې نو ستا راتلونکې به پخپله ښه شي. په همدې توګه به ستا راتلونکې وختونه ټول درست و ګرځي. ان تر دې چې اخرت به دې، چې مونږ ورته د روح نړۍ وایو ، هم سهي او درست شي. دا ده په اسلام کې دانساني اختیار او واکمنۍ طریقه .

د قاسم دخبرو په اوریدو سره دشهزادګۍ سترګې دحیرانتیا څخه وازې پاته شوې وې ، زوړ بارټاکوزین داحساساتو تر اغیز لاندې راغلی و او ټول وجود یې لړزیده. لور یې «ماریا» هم د تیرې په څیر جامده ګرزیدلې وه او دوه سترګې یې په قاسم کې ور ننویستې وې. تر څو لحظو پورې په خونه کې چوپه چوپتیا حاکمه وه خو دبوسنیا شهزادګۍ دا چوپتیا ماته کړه ، هغه ته خپل اواز لکه د ژور کوهي څخه راتلونکې محسوسیده:

« تا خو زمونږ سترګې را خلاصې کړې ، داسې بریښي لکه مونږ چې پخوا په یوه نالیدلې زندان کې بندیان و ، ددې حقیقت د رامنځته کیدو څخه اوس مونږ خپل ځانونه د لمړي ځل له پاره انسانان محسوسوو. خو دا داخرت خبره چې تا وکړه ، اخرت څه شي دي ؟»

اوس نو قاسم داسې احساسوله چې کوم غیبي قوت دهغه سره د کومک کولو له پاره مامور شوې دي. هغه پرته له ځنډه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخرت ؟.....اخرت خو یو لازمي شي دې. څوک چې اخرت نه مني نو که هغه خداې هم ونه مني کوم توپیر په کې نه راځي. داسې خداې چې په اخرت کې دانسان له پاره منصف نه وي ، ورته دخداې د ویلو اړتیا نه شته. قران کریم کې مونږ ته ویل شوي دي چې هر عمل او فکر لازمي پایلې لري ،تاسې چې دځه په اړه فکر کوئ دهغې له پاره هم اخرت شته او کوم عمل چې کوئ دهغه له پاره هم اخرت شته ، هغه وخت چې مونږ خپله موجوده لمحه درسته کړو نو دهغې له مخې زمونږه را تلونکې لمحه په خپله سهي کیږي ، اعمال په شخصیت باندې هم اغیز کوي ،ځکه چې اعمال دانساني روح اصلاح هم کوي او دیوچا چې انساني روح اودننه ذات اصلاح وي نو دهغه بیروني شخصیت او ذات هم باوقاره او ښایسته ښکاري. همدې ته نیک یا حسن عمل وایی. کله چې د یو چا ډیر اعمال سهي او درست وي نوهغه بیا په خپلې ښکاره او پټ ژوند کې ډاډه او مطمئن اوسي او د خپل خداې شکر کونکې گرځي. همدغې نفس ته په اسلام کې مطمئنه نفس ویل کیږي. څوک چې دهمداسې مطمئنه نفس خاوند وي نو که هغه ومري هم ، نو مړ نه حسابیږي ، دهغه جسم له منځه ځي خو روح یې پوره اوسلامت د خپل ربښتوني پیداکونکې لورې ته ور رسیږي ، همدې ته اخرت وایی. هغه څوک چې مطمئنه نفس له ځانه سره یوسي نوهغه به تل پاتې ژوند ترلاسه کړي او همدې تل پاتې ژوند ته جنتی ژوند وایی. اوهر هغه څوک چې د مطمئن نفس خاوند نه وي اوپه ژوندانه کې ددغه ور په لاس شوې وخت غلط استعمال کړې وي او داسې اعمال یې ترسره کړي وي چې دهغه داخلی او بیروني شخصیت یې هم دتباهۍ سره مخ کړې وي نو هغه د مړینې وروسته بیابیا مړ کیږي او په تل پاتې سوځونکې اور کې به سوزیږي ، همدغې ته مونږ جهنم وایو ، اوهمدا ده د اخرت په اړه زمونږ عقیده.»

اوس نو شهزادګۍ ګوته په خوله په قاسم کې خپلې سترګې ور ننویستې وې،هغه په همدې فکر کې وه چې ټول مسلمانان به همداسې وي لکه قاسم چې دې. ددومره متوازنو اوبرابرو ، نیکو اوښه عقایدو خاوندان.... هغې هم هوډ وکړ چې د بارټا کوزین سره یوځاې به اسلام مني ، ځکه نور نو هغې ته د قاسم څخه د زیاتو پوښتنو کولو اړتیا نه وه. هغه خاموشه کیناسته خو په دې وخت کې بارټاکوزین یوه پوښتنه وکړه:

« قاسمه زویه ! ددې معنې دا شوه چې تر اوسه پورې چې څومره انبیاء اورسولان راغلي دي،دوې ټول دخداې تعالې غوره بندګان وو ، ددوې هیڅ یو هم پخپله خداې اویا د خداې زوې نه و.»

« بلکل دا ټول د خداې تعالې له اړخه ټاکل شوي خلک و. نبیان خو په هره زمانه کې او هر قوم ته لیږل شوي دي ، په حقیقت کې په پخوا زمانو کې چې هر نبي یارسول ددې نړۍ نه سترګې پټې کړې دي نودهغه وروسته دهغو منونکو د خپلو کم پوهیو اویا کم عقلیو په اساس هغوې ته دخداې ، دخداې د اوتارو ، اویا د خداې دزامنو نوم ورکړې دې . تاسو د سمندر نه اخوا په هندوستان کې ووینئ هلته خلکو «رام» « کرشن» او « ګوتم» د خدایانو په څیر منلي دي. حال داچې کیدې شي دا ټول وګړي دخداې نیک خلک واوسي ، په حقیقت کې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ دور کې هم دنړۍ ټول خلک د یوه ډول شعور او پوهې خاوندان نه او سي. یو شمیر خلک دالله تعالې له اړخه غوره کیږي چې مونږ ورته پیغمبران وایو. دا وګړي د شعور او پوهې په اړه تر ټولو د ستر مقام خاوندان او سي. کله چې دا خلک خپلې خبرې نورو انسانانو ته ورښئ نو داسې خلکو ته یې ورښئ چې دعقل او شعور خاوندان اوسي. دا خلک ورته خپله خبره پوره پوره ورښئ او هغوې د خپلو ځانو ملګري کوي ، خو کوم خلک چې دهغوې په خبرو باندې و نه پوهیږي نو هغوې د شعور له اړخه په ښکته درجه کې اوسی. همداسې خلکو ته مونږ کافر وایو. خو یو شمیر داسې وګړي هم شته چې دخپلو عارضي ګټو په خاطر د حق لاره نه شي خپلولې او دسرو او سپینوزرو دځلا په کتلوسره په غلطو لارو باندې سر کیږي ، دا ډول خلکو ته زمونږ په قران کې منافق او سخت کافر ویل کیږي. زمونږ نبي او رسول صلی الله علیه وسلم چې دکوم شعور خاوند و نوهغې مرتبې ته هیڅ بل انسان نه شي رسیدلې. همدا علت دی چې الله تعالې هغه صلی الله علیه وسلم دټولو انسانانو له پاره اود ټولو جهانو له پاره ټاکلې و. زمونږ عقیده داده چې اوس به بل کوم نبي نه راځي او مونږدا عقیده هم لرو چې زمونږ په نبي باندې نازل شوي کتاب قران کریم تر قیامته پورې د ټول انسانیت له پاره هدایت اولارښوونه ده ، زمونږ په مذهب کې د نورو مذهبونو پر خلاف د ذرې په اندازه هم تعصب نه شته ، مونږ ددنیا هر انسان د یوه امت وګړي ګڼو او هیڅ انسان دبل کوم انسان په غلامۍ کې نه شو کتلې.»

دقاسم خبرو ددې درې واړو په زړونو پوره اغیز کړې و ، هغوې ته دقاسم خبرې د یو ډول عام فهمه خبرو په څیر ښکاریدې ، لږه شیبه وروسته شهزادګۍ په ویریدونکې توګه د قاسم څخه وپوښتل:

« درونده میلمه !ما د زړه له کومي پریکړه کړې ده چې زه به خپل پلرنې مذهب عیسویت پریږدم او ستاسې مذهب اسلام به قبلوم.»

د شهزادګۍ دخبرې د پاې ته رسیدو سره سم بارټاکوزین وویل:

« دا خو نوره هم ډیره ښه شوه ! اوس نو ته مونږ درې واړه مسلمانان کړه. مونږ ته ووایه چې دمسلمانیدو له پاره کومو شیانو ته اړتیا ده. ایا مونږ به د صلیب په څیر کوم شې په غاړه کې را ځوړندوو. یا بله څه ؟»

«نه ، تاسې ته به د داسې هیڅ کولو ته اړتیا نه وي ، تاسې به یواځې په پاک زړه ، پوره هوش او حواسو ، او اخلاص سره دا منئ چې په دې عارضي ژوند کې د نړۍ ټول کاروبار هسې بې مقصده دې تر هغې چې د تلپاتې ژوند د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې او هڅې اوهاند و نه کړل شی. تاسې حیواناتو ته ووینئ نوځناور د بل د ژوند په خاطر له منځه ځي ،تاسې ووینئ یوه پیشو موګک نیسي او وژنی یې ، خو په حقیقت کې هغه د خپل پاته نسل د پاینښت له پاره دا قرباني ورکوي. په اسلام کې د شهید مرګ د ټول قوم حیات ګڼل کیږي. مونږ په حیواناتو کې دا لرۍ وینو خو انسان په خپله په دې حقیقت باندې باور نه لري ، ځناور خو یواځې دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکې نسل له پاره ژوندې اوسي،خو انسان ته دهغه ژوند دهغه دمړینې وروسته په لاس ورځي ، دهغوې ژوند یواځې د نسل دپایښت پورې را نغښتې نه وي بلکه دهرډول مادي تمایلاتو څخه پاک یو روحاني ژوند اوسي ، تاسو به دمسلمانۍ له پاره په دې ژوند باندې ایمان راوړئ اودا به منئ چې ددې ژوند مالک الله تعالې دې ، چې وحده لاشریک دې ، او دزمکې او اسمانونو یوآځنې مالک دې. انسان ته یواځې اویواځې دهمغه اطاعت کول په کار دي ، تر څنګ یې په دنیا کې د شتو ټولو شیانو ویره باید له زړه څخه وویستل شي. همدغې ته توحید وایی. تاسې به یوآځې څو کلیمې وایيي. اوپه هغې به دزړه نه ایمان راوړئ، زه اوس تاسې ته دا کلیمات درښایم ، د کلیمې د لوست نه وروسته به تاسې په ظاهری توګه مسلمانان شئ....

« قاسم دبوسنیا شهزادګۍ ، ماریا او دهغې بوډا پلار بارټاکوزین ته کلیمه یې طیبه وروښوله:

اوبیا یې په همدې فکر هغوې ته نوي اسلامي نومونه وړاندې کړل. تر څو د بوسنیا په خلکو کې هغو د خپلو همدې ځانګړې اسلامي نومونو په واسطه و پیژندل شي. قاسم د بارټا کوزین له پاره دعباس ، دبوسنیا دشهزادګۍ له پاره د « حمیرا او دماریا له پاره د« مریم» نومونه وړاندې کړل. درې واړه نوې مسلمانان ډیر زیات خوشحاله و ، قاسم تر ډیره پورې د هغوې سره د اسلامي اعمالو اوفرایضو لکه لمونځ ، روزه ، حج ، زکات او جهاد په اړه خبرې وکړې او هغوې ته یې په دې اړه تفصیلي معلومات ورکړل.ترڅنګ یې هغوې ته ددې امورو داجرا په اړه عملي څرګندونه هم وکړه.

هیچاته د شپې د تیریدو په اړه اندازه نه لګیده. سهار شو اوقاسم د سهار لمونځ دهمغوې سره په جمع ادا کړ اوپه ډیره خوږه ژبه یې ورته د قران کریم تلاوت وکړ. چې ددې تلاوت داغیز له امله ددرې واړو نوو مسلمانانو سترګې د ژړا نه ډکې وې.

دسهار د لمانځه دادا کولو وروسته قاسم خپلې لښکر ګاه ته ولاړ او په خپله خیمه کې په ارام ویده شو.

سلطان مرادخان ثاني څو ورځې هلته په بوسنیا کې پاته شو ، بیا یې د هغه ځایه لښکر ته دکوچ کولو امر وکړ ، اوس نو هغه بیرته د اورنه په لور را روان و. په همدې وخت کې قاسم د سلطان څخه د البانیه په لور د تللو اجازه وغوښتله. خوسلطان ورته د اجازې کولو څخه انکار وکړ او ورته یې وویل:

« قاسم بن هشامه ! دا سهي وخت نه دې چې تا د دارالسلطنت اویا لښکر څخه لرې بل چیرې واستوم. مونږ خو اوس د پرلپسې یرغلونو څخه فارغه شوي یو خو دحالاتو څخه پوره ډاډ من نه یو ، ځکه تر اوسه پورې هونیاډې لا ژوندې دې اودهغه تر بیرغ لاندې د هنګری ټول فوځ سلامت شتون لري. مونږ به هونیاډې هرو مرو سبق ور ښایو. خو اوس غواړو خپل دغه ستومانه لښکر اورنه ته د ارام کولو له پاره یوسو. بیا به دهغه ځایه تاته دالبانیه په لور د تللو اجازه درکول شي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې خاطر قاسم هم د خپل لښکر سره يو ځاې د اورنه په لور روان شو.

تر اوسه به لا د سلطان لښکر اورنه ته نه و رارسيدلې چې هلته په بوسنيا کې بوسنيايي شهزادګۍ چې اوس حميران نوميده ، يوه ورځ اعلان وکړ ...... چې هغه غواړي په بوسنيا کې د اوسيدو په ځاې اسلامي دارالسلطنت اورنه ته ولاړه شي. حميرا په دې خپل هوډ کې ځانته وه. دهغې مور و پلار او نو خپلوان يا خو په جنګونو کې له منځه تللي وو اويا لرې نژدې سيمو ته تښتيدلي و. د بوسنيا شاهي کورنۍ له منځه تللي وه.او د عباس پرته دهغې د پوښتنې بل څوک نه و پاته. په همدې خاطر هغې يوه اسلامي ښار ته دتللو او هملته د پاته ژوند کولو په اړه هوډ ښوولې و. کله چې دهغې ددغه تصميم څخه عباس اودهغه لور مريم خبر شول نو هغوې هم ورسره تللو ته تيار شول. همغه و چې ددې درې وګړو څخه جوړه شوې قافله دلښکر د تللو څخه درويشت ورځې وروسته د اورنه په لور روانه شوه.

سلطاني لښکر باغيانو ته د سزا د ورکولو، او د مملکت پولې د پخوا په نسبت د نورو پراخولو وروسته بيرته اورنه ته را ورسيد. قاسم د جنګ په ميدان کې بريالې او سرلوړې را ستون شوې و ، دهغه دخبرو او د ورپيښوشوو حالاتو د اوريدو وروسته دهغه کورنۍ باغ باغ شوې وه. دهغه ورور طاهر هغه په تندي باندې ښکل کړ او مورو پلاريې د خپلې سينو سره يو ځاې کړ اووريرونو يې دخوشحالۍ نه ښه شور اوغوغا جوړه کړې وه. خو د قاسم په زړه کې تر اوسه پورې يو زخم پاته و چې هغه يې ارام ته نه پريښوده. اوهغه زخم د ورکې شوې مارسي په اړه و.

هغه دمارسي سره دتل پاتې ژوند له پاره د يوځاې اوسيدو هوکړه کړې وه خو اوس د مارسي پرته هغه ته داسې بريښيده لکه ټوله دنيا چې ورانه شوي وي ، بلاخره د لښکرو د بيرته راستنيدو په دريمه ورځ هغه هوډ وکړ چې د سلطان سره به ويني او د البانيا په لور به ترې د تللو اجازه اخلي ، او هلته د ورتلو له پاره به ځآن تياروي. هغه غوښتل چې داجازې د ترلاسه کولو سره سم به ډيل نه کوي او سمدلاسه به د البانيه په لور روانيږي.

هغه ماسپښين د کوره ووت. اوغوښتل يې دماښام د لمانځه وروسته دسلطان سره ووينې ، په خپل خاص اس سپور د اورنه د بازار څخه تيريده او په زړه کې يې دا دعا کوله چې سلطان ورته سمدلاسه د البانيه په لور د ورتللو اجازه ورکړي. د هغه وخته راهيسې چې سلطاني لښکر بيرته اورنه راستون شوې و نو په بازارونو کې سوداګرۍ او ګڼه ګوڼه زياته شوې وه، دعيسويانو دلښکرو څخه په لاس راغلي د غنيمت مالونه ، غنم ، اسونه ، تورې ،هرډول کالي او ..... په بازار کې پلورل کيده. خو قاسم دهرڅه څخه بې نيازه و اويواځې دمارسي په اړه يې فکر کاوه او دبازاره په بيړه تيريده. خو يو چوک ته د رسيدو سره سم يې دخپل آس واګې راښکودې ، ځکه هغه د مارتها زړه خادمه وکتله ، دمارتها د زړې خادمې په کتلو سره يې ستر ګې دحيرانتيا خلاصې او خوله يې وازه پاته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هماغه خادمه وه چې دمارتها د قتل یوا ځنۍ شاهده وه ، دغه عمرتیرې ښځه په هغه شپه ژوندۍ پاته شوې وه ، دمارتها د کور څخه د راوتلو وروسته هغه ځآی ځاي ټکرونه خوړل او ګرزیده . خلکو به د سوال کونکي په څیر لږ څه دخوراک ځښاک له پاره ورکول ، هغه به هم د ځآې د نشتوالي په خاطر همله د جومات په دروازه کې ویده کیده . قاسم هغه پیژندله . کله یې چې دا خادمه وکتله نو سمدلاسه د آس څخه را ښکته شو اوپه ډیره بیړه یې ځان د یوه ډوډۍ پلورونکې ریړې ته چې دا خادمه یې تر څنګ ولاړه وه ورساوه . تر یوه وخته پورې خو خادمې قاسم و نه پیژانده خو کله یې چې وپیژانده نو سترګې یې داوښکو ډکې شوې او سمدلاسه د قاسم په پښو کې ور پریوته . اوس نو هغې سخته ژړا کوله . قاسم خادمه ددواړو لاسو څخه ونیوله او راپورته یې کړه او غوښتل یې له ځانه سره یې یوسي . اوس نو هغه د سلطان سره دکتلو اراه شاته غورزولې وه ، هغه دا وانګیرله چې د مارسي دخادمې سره په دې بازار کې لیدنه کتنه هسې یو خداېي معجزه ده . په دې خاطر دې ته اړتیا ده چې تر هر څه لمړۍ ددې خادمې څخه دټولو حالاتو په اړه تفصیلي معلومات تر لاسه شي، هغه دمارسي خادمه له ځانه سره په بازاري کرایه شوې سپرلۍ باندې کینوله اوکورته یې یوړه . په دې وخت لمر هم دماښام په غیږ کې د پریوتلو روان و . کله چې قاسم خپل کور ته ورننوت نو ویې کتل چې په کور کې ټول خلک حاضر دي ، تر ټولو دمخه د قاسم ورندار د دغې زړې غمجنې ښځې په کتلو سره حیرانه پاته شوه . خپل کار یې پریښبنود او راپورته شوه ، قاسم هم په پوره ژورتیا سره دخپلې ورندار په لور وکتل او ویې ویل:

«دا د غزالې خادمه ده . دغزالې د تښتولو وروسته تر اوسه پورې په کوڅو کو څو کې ګرزي ، د نن نه وروسته به دا همدلته اوسي دکور په کارو بار کې به له تاسره مرسته کوي....»

سکینې د قاسم دخبرو د اوریدو وروسته په چټکۍ سره مخته ورغله اودمارسي خادمه یې په خپله غیږکې را ونغاړله . خو دمارسي خادمې دقاسم دخبرو وروسته قاسم ته به غتو غتو سترګو کتل ، دهغې شونډو ته څه راتلل او غوښتل یې چې ویې وایې خو داسې بریښیده چې کوم نالیدلې ځواک دهغه ژبه ګونګه کړې وي ، بیا دهغې دژبې څخه په ډیره سخته توګه دا څو ټکي را ووتل:

« دا.....غزاله څوک ده ؟ ایا تاسې مارسي بې بي ته غزاله وایېی؟ که چیرې تاسې وایی چې مارسي بې بي تښتول شوې ده نو تاسې خو بیا ډیره اشتباه کوئ»

خادمې دهمدې خبرو ورسته خوله بنده کړه ، د قاسم پښو څخه زمکه وتلې وه اوسمدلاسه یې وپوښتل چې ایا مارسي تښتول شوې نه ده ؟که چیرې هغه تښتول شوې نه وي نو بیا چیرې ده ؟دقاسم زړه په زوره زوره درزیده ، او په خپل زړه کې یې دا دعاوې کولې چې کاشکې مارسي په خیریت کې و اوسي . خو دخادمې دخبرو څخه دهغه افق تار تار شو . هغه فکر وکړ چې خادمه ورته کوم بد خبر اورول غواړي . نو همت یې وکړ او بیا یې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مق......مقصد دې څه دي ؟ ته ماته څه ويل غواړې ؟...... که مارسی رېښتيا هم نه وي تښتول شوي نو بيا چيرې ده ؟» خو خادمې دقاسم د پوښتنې د ځواب د ورکولو په ځاى په چغو چغو ژړا پيل کړه. دخادمې ددې ژړا په واسطه د قاسم مور او پلار او وريرونه هم سره راټول شول ، خادمې سلګۍ وهلې او ژړل يې. دکور ټولو خلکو په ډيره ستونزمنه توګه هغه خاموشه کړه اودمارسي په اړه يې ترې وپوښتل. خاد مې د سلګيو په څپو کې وويل:

« مارسي بي بي هم دهغې د مور سره يو ځاى تللې ده »

دا درواغ دي ، که داسې واې نو بيا به دهغه جسد هم دهغې دمور سره يو ځاې را پيدا شوي و. د قاسم ورور ورته په ډيره احساساتي توګه وويل. خو په خپله قاسم ګم سم ولاړ و. دقاسم مور او ورندار هم همدا خبره تکرار کړه. بيا نو خادمې ورته وويل:

« ما په خپلو سترګو وکتل ، مارسي بي بي دخپلې مور د وژل کيدو وروسته په ډيره ميړانه د غلو مقابله وکړه اوکله چې ستومانه شوه نو بيا يې دخپلې ابرو دخوندي ساتلو په خاطر خپله توره په خپله ګيډه کې ور ننويسته. ما په خپلو سترګو وکتل چې دمارسي بي بي ټول وجود په وينو کې لت پت و او اخري ساه يې اخسته چې دخپلې مور لورې ته ورغله.....بيا ابوجعفر او دهغه ملګرو دمارسي بي بي لاش راپورته کړ اوله ځانه سره يې يوړ ، د دروازې بيرون دهغوې يو بل ملګرې هم ولاړ وو. ما دا ټوله صحنه په خپلو سترګو کتله. ماغوښتل ددې پيښې وروسته ستا کور ته راشم خو نه پوهيدم چې تاسې چيرې اوسيږئ ، ما محل ته د ورننوتلو جرءت نه شو کولې ، په بازار کې مې د ډيرو خلکو څخه ستاسې په اړه و پوښتل خوهيچا راته ستاسې په اړه معلومات را نه کړ.

د قاسم وينه وچه شوې وه ، تک ژيړ رنګ ولاړ و او ديوال ته يې تکيه کړې وه. خو دهغې مور او ورندار د خادمې ددې خبرو په اوريدو سره ژړل. اوس نو دطاهر سره هم د ويلو له پاره نور څه نه و. په همدې وخت کې د زاړه هشام اواز راپورته شو.

« داهم شوني ده چې په دې وخت کې به غزاله بې هوشه وه اوهغوې دهمدې بې هوشۍ په حالت کې پورته کړې وي او له ځانه سره يې وړې وي. که چيرې هغه شهيده شوې واې نوهغو خلکو بيا د څه له پاره له ځانه سره وړله.»

خو دمارسی خادمې په زور زور خپل سر د نفې په خاطر خوځاوه او ويل يې « نه ، نه ! دمارسی بي بي څټ لاندې را پريوتې و ، هغې چې په کومه توګه خپله ګيډه په توره سورۍ کړې وه نودهغې څخه دا ډاګيزه کيده چې که هغه بې هوشه وايي نو په هوش کې د راتلو سره سم به يې خپل ځان دوباره په توره سورې کاوه. زه په ډاډمنه توګه ويلې شم چې مارسی بې بي هم شهيده شوې ده.»

دا سې څرګنديده چې قاسم باندې سکته راغلې وي ، هغه ټول په همدې حال کې پرېښوول اوبلې خونې ته ولاړ. مارسي دهغه مينه وه. هغه او مارسي څو ورځو کې يود بل کيدونکې و. قاسم ته دهغې سره د تيرو ورځو دليدو نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتنو یوه یوه لمحه را یادیده. دهغه زړه هیڅ په دې نه ډاډ من کیده چې مارسی دې له منځه تللې وي. خو اوس دهغه سره ددې خبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. هغه داسې انګیرله چې ابوجعفر ورته درواغ ویلې دي چې مارسی ژوندۍ ده. قاسم تر ډیره پورې په همدې فکرونو کې ډوب و ، هغه ته ابوجعفر ویلی و چې مارسي د البانیې په لور تللې ده ، هغه فکر کاوه چې شوني ده چې ابوجعفر به د اذیت کولو د ډیرې سختې ویرې له امله هغه ته دا بهانه کړې وي.

قاسم تر ډیره پورې د مارسي د مرګ او ژوند په اړه په مختلفو فکرونو کې ډوب پاته و. خو اوس ورته داسې بریښیده چې مارسي ترې ډیره لرې تللې ده. په همدې وخت کې دهغه دکورنۍ خلک ټول راغلل اود هغه تر څنګ کیناستل.اوهغه یې دلاسا کاوه. هغه ته یې مور ، ورور ، ورندار ... ټول راغلي و. خوهغه د هیڅا په تلو راتلو نه و خبر شوې. هغه دمارسي په بیلتون او د ابوجعفر په ژوندي په څنګ کیدو باندې کولمې خوړلې. هغه ته نن شپه تیریدل هم ستونزمن شوي و. هغه ټوله شپه ویښ پاته و او دمارسی په اړه په فکرونو کې ډوب و.

بله ورځ هغه د اغا حسن سره یو ځاې شو او دمارسي په اړه یې ددغې نوې انکشافاتو په رڼا کې خبرې وکړې ، اوس هغه غوښتل چې کوم وفاداره او نیک انسان البانیه ته و استوي اودمارسي په اړه معلومات را ټول کړي. هغه ته یوه موهومه هیله په زړه کې را ګرزیده چې کیداې شي مارسي ژوندۍ وي. هغه خپل دوست اغا حسن ته خپله ټوله قصه وکړه. او بیا یې دخپل منځې مشورو له لارې د ینې چرې یو ډیر تکړه او وفاداره سپاهي « ابراهیم» دالبانیه په لور د لیږلو پریکړه وکړه.

څو ورځې وروسته ابراهیم خپل ساده کالي واغوستل او د البانیه په لور روان شو ، په دې وختو کې قاسم دسلطان سره د کتلو هڅه ونه کړه. خو نن یې ددې خبر د اوریدو وروسته چې سلطان یو ځل بیا هوډ کړې چې سلطان محمد په تخت کینوي اوپخپله یو ځل بیا ګوښه ناستې شي او خپل عبادت ته دوام ورکړي ، نو د سلطان سره دکتلو له پاره محل ته ورغې. نن یې هوډ درلود چې د شهزاده محمد سره ووینې ، خو تر ټولو دمخه د سلطان سره دکتلو له پاره ورغې ،سلطان هغه ډیر ژر خپل حضور ته را وغوښت. کله چې قاسم د سلطان خونې ته ور ننوت نه د هغه په صوفیانه څیره یې نرۍ شانته خندا و کته. قاسم په ډیر ادب سره دسلطان په خونه کې حاضر شو او هغه ته یې سلام وکړ او بیا خاموشه و درید . سلطان قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل اوبیا یې ورته په خندا کې وویل:

« مونږ خو داسې انګیرله چې قاسم بن هشام مونږ له یاده ویستلې یو. خو ستا را تلو یو ځل بیا مونږ ته د ډاګیزه کړه چې مونږ اوس هم ستا په یاد یو.» دسلطان په خبرو کې پټ طنز رانغښتې و ، قاسم ورته په ډیره شوخۍ سره وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نه درونده سلطانه ! خداې تعالې دې زما په ژوند کې هغه ورځ نه راوړي چې زه به ستا په خیر د انسانیت محسن له یاده وکاږم...... ما زما هیله دا وه چې هره ورځ ستاسې دربار ته حاضر شم. خو هر ځل راته مخکې خنډونه پیدا شوي دي خوکله مې چې نن یوځل بیا دسلطان دګوښه ناستې په اړه واوریدل ، نو ستاسو حضور ته د مشرف کیدو په خاطر راغلم.»

« ډېره ښه ! داسې ښکاري چې د غم دولت ته د خبرو د ډېرو نیکو او ښو لارو څخه مالا مال کړې یې .»

« ددولت غم ؟...... درونده سلطانه ! زه ناپوهه په دې کنایه باندې ونه پوهیدم»

« زما مقصد دادي چې د البانوي کنیزې دلور مارسې ورکیدا ته بلکل له منځه وړې یې . مونږ همدې ته د غم دولت وایو .»

دسلطان داشارې په پوهیدو د قاسم سر ښکته شو اوسلطان ورته یو دوه قدمه نور هم رامخته شو . دقاسم په اوږه یې لاس کیښود« قاسم بن هشامه ! ته زما د زامنو په خیر یې . یاد ساته چې مونږ ستا دحالاتو څخه بې خبره نه یو . مونږ د جنګ د محاذ څخه د راستنیدو وروسته سمدستي یو قاصد سکندر بیګ ته استولې و ، سکندر بیګ زمونږ قاصد ډېر ښه پیژني . زه هیله لرم چې هغه به زمونږ دخبرې څخه انکار ونه کړي . ځکه ما دهغه سره دخپلو زامنو څخه پورته مینه کړې ده . زه پوهیږم چې هغه بغاوت کړې دې خو زه دهغه بغاوت د یوه نازولي ځوې د ضد په څیر ګڼم اودهغې څخه زیات اهمیت نه ورکوم.»

« خو درونده سلطانه ! سکندر بیګ یوازې بغاوت نه دې کړې بلکه خپل مذهب یې هم تبدیل کړې دې . یا په بل عبارت هغه اوس مرتد شوې دې»

«هو ! زه په دې اړه معلومات لرم . خو زه په دې ډاډه یم چې هغه به یوه ورځ نه یوه ورځ زمونږ پلرنۍ مینه په یاد راوړي او بیرته به خپل اصل ته را ګرځي . ما هغه ته دخپلې مینې څه نښې نښانې هم ورلیږلې دي ، په دې اساس زه هیلمن یم چې هغه به زمونږ دهمدې احساناتو په بنسټ د البانوي ونیځې لور مارسې بیرته دلته را ولیږي.»

خو قاسم د سلطان په خبرو باندې لږ څه ډاډه هم ونه ښوده . اودا چې سکندر بیګ به دهغه خبره و مني او مارسی به بیرته ورته را ولیږي . لمړۍ خو هغه دمارسی د ژوند په اړه ډاډه نه و . خوبیا یې هم دسلطان څخه مننه وکړه او تر ډېره پورې هملته چپ چاپ ولاړ و . خو بیا یې وویل:

« درونده سلطانه ! شهزاده محمد لا تر اوسه پورې ډېر کوچنې دې او دسلطنت دښمنان هر وخت په سنګر کې ناست دي ، زه دمعظم سلطان دربار ته په دې خاطر راغلې یم چې د ملت د پاسبان توجه د یني چرې د فوځ په لور را وګرځوم ، ځکه په هغوې کې دځو ورځو راهیسې یو ځل بیا د تنخوا ګانو دکمښت په اړه زوګ اوریدل کیږي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

درونده سلطانه ! ماته داسې بريښې چې په اورنه کې يو ځل بيا سازش د پښيدو په حال کې دې. او د قيصر سلطان ددې جال دخپرولو له پاره دسلطان د غيابت نه د ګټې د پورته کولو هڅه کوي.

قاسم دسلطان دګوښه ناستې څخه د را پيدا کيدونکو انديښنو په اړه د خپلو خيالاتو څرګندونه کوله ،تر څنګ يې د تازه حالاتو څخه هم سلطان خبر کړ ، خو دا ځل سلطان دهغه خبرو ته د توجه کولو په ځاې په خندا ځواب ورکړ او ورته يې وويل:

« ته انديښنه مه کوه ماته د تنخواګانو د کمښت د بحث په اړه پوره پوره معلومات تر لاسه شوې دې. اومونږ د يني چري د فوځيانو دتنخواګانو د لوړولو له پاره حکم جاري کړې دې ،په دې اړه د انديښنې کولو اړتيا نه شته. دا غوښتنې د کوم سازش له مخې نه دې رامنځته شوې ، بلکه د ډيرې مودې څخه د سپاهيانو دا غوښتنې مونږ ته را رسيدې.»

خو دسلطان ددې تسلۍ څخه که سلطان پخپله ډاډمن و خو قاسم په هيڅ صورت ډاډ من نه و. داسې بريښيده چې دقيصر جاسوسان لا تراوسه هم په اورنه کې پټ پراته دي ، قاسم تر يوه وخته پورې دسلطان په خونه کې پاته شو ، په همدې وخت کې ورته سلطان وويل چې هغه غواړې يو ځل بيا د ايدين سيمې ته د خپلو پخوانيو مصروفيتونو له پاره ولاړ شي ، دا دسلطان پريکړه وه او قاسم ددې پريکړې دماتولو له پاره هيڅ وس نه درلود. په همدې خاطر چپ ولاړ و ، دبيرته راستنيدو په وخت کې قاسم د شهزاده محمد دکتلو له پاره ورغې اوپاته ټوله ورځ يې دهمغه سره يو ځاې تيره کړه.

څو ورځې وروسته قاسم د ايدين خانقاه ته ور رسيدلې و اوشهزاده محمد يو ځل بيا د سلطان ځاې ناستې ټاکل شوې و، په اورنه کې ښه خوشحالې وه. د نوې سلطان د تخت ناستې په وخت کې هرې لورې ته دجشن له پاره تيارې نيول شوې و، تيرو فتوحاتو هم دعثماني سلطنت اوسيدونکې ډير خوشحاله کړې و ،بازارونه اوکوڅې د تجارتي اموالو څخه ډکې وې ، دلرې لرې ځايو سوداګرانو به خپل مالونه راوړل اود اورنه په بازارونو کې به يې پلورل. هره ورځ سهار به چې د اورنه د بازار دروازې پرانستل کيدې نو د مسافرينو قطارونه به ولاړ و ، د تلونکو په ځاې په د راتلونکو شميره زياته وه. دينی چري سپاهيانو به رنګ په رنګ خلک کتل ، قاسم به هم هره ورځ يني چري لښکر ځاې ته د بازار د دروازې څخه تيريده. په همدې وخت کې دهغه سترګې د اروپا څخه د راغلې قافلې په يوې ډلې ونښتې. دا قافله نه ډيره لويه وه او نه ډيره کوچنۍ ،..... خو د سوداګرانو قافله معلوميده ...... په سامانونو بار اوښان قطار په زمکو باندې ګونډه شوي و اود قافلې نارينه اوښځينه ټول د اوښانو تر څنګ په زمکو ناست و. هرې چيرې يې خپل پوزکې غوړولې و او په خپلو خوراکو کې مصروف و. قاسم ددې قافلې څخه د تيريدو په وخت کې دخپلو معلوماتو له پاره د يوه سوداګر څخه و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« وروره ! دا قافله دکومه ځایه څخه راغلې ده ؟»

« زمونږ قافله د سربیا د پولو څخه راغلې ده.»

قاسم د خپل اس د تم کیدو پرته دا پوښتنه کړې وه او بیا یې دخپل آس واګې سستې کړې وې. خو د سربیایی پولو دخبر داوریدو سره سم یې د بوسنیایی شهزادګۍ انځور په فکر کې را وګرزید. دقاسم آسپ په پوره ګړندۍ توګه د خپل معسکر په لور ور روان و.

د سربیایی پولو څخه راغلې قافله د اورنه ښار ته د ورننوتلو سره سم خپره وره شوه. په قافلې کې ګډون کونکې هر وګړې دخپلو خپلو کارو په لور تللې و. خو دوه اجنبي ښځې اویو زوړ سړې لا تر اوسه په اندیښنو کې ګرزیدل را ګرزیدل هغوې په اورنه کې یوا ځې یو سړې پیژانده او هغه هم قاسم بن هشام و. ځکه دغه دواړه ښځې ، یوه یې مریم اوبله یې دبوسنیا شهزادګۍ حمیرا وه او زوړ سړې عباس نومیده.

دا خلک د بوسنیا څخه دلښکرو د روانیدو نه درویش ورځې وروسته د اورنه په لور را روان شوي و،خو د سوداګرانو هغه قافله چې دوې ورسره اورنه ته راغلې و ډیر ځنډ روانه شوی وه او که نه دوې به دلښکرو پسې سمدستې وروسته اورنه ته را رسیدلې واې.

ن قاسم دهمدې قافلې تر څنګ تیر شوې و ، او د یوه سوداګر څخه یې دقافلې په اړه پوښتنه هم کړې وه خو حمیرا اویا بل څوک یې نه و تر سترګو شوې.

عباس د پوره فکر او غور وروسته د ښار په لور د تللو پریکړه کړې وه ،حمیرا اومریم هم په خپلو ټکریو کې ځانونه رانغاړلي وچې ترې اسلامي پرده ډاګیزه کیده ، دوې د دیوال د لویې دروازې څخه ښارته را ننوتې وو او د چا څخه دپوښتنې ایګنې پرته دښار په لور روان و. دوې د خپله ځانه سره نه کومه سپرلۍ درلوده اونه څه ډیر سامان او وسایل ورسره و. شهزادګۍ له ځانه سره څه هیرې جواهرات او طلا درلودل. عباس او مریم هم له ځانه سره د خپل کور قیمتې وسایل را خستې و. هغوې فکر کاوه چې خپل دغه قیمتې وسایل وپلوري او هلته په اورنه کې پرې ځانته یوکور واخلي او تر څنګ یې په څه کاروبار پیل کړي. عباس ویل چې هغوې به دقاسم په واسطه دلته څه تجارتي کار پیلوي ، خو شهزادګۍ حمیرا هغه ددې کار څخه منه کړ ، خو معلومه نه شوه چې هغه ولې عباس ددې کار څخه منه کاوه. حال دا چې که هغوې غوښتلې نو هغوې د قاسم په واسطه پادشاهي میلمستون کی اوسیداې شول ، اخر هغه د بوسنیا شهزادګۍ وه ، خو داسې بریښیدله چې هغې د شاهي ژوند په ځاې ساده ژوند ته زړه ښه کړې و.

دوې د اورنه دبازار په منځ کې تر ډیره پورې ولاړل ، بلاخره عباس د یوه سراې تر مخه پړاووکړ ، اوس نو هغه حمیرا ته په استفهامیه سترګو کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« لورې ! زما په فکر چې مونږ به په همدې سراې کې پړاو کوو ، او مونږ باید یوځو ورځې همدلته واوسو.»

حمیرا دسراې په تعمیر باندې سترګې وګرځولې اوبیا یې په مثبته توګه خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: « سهي ده کاکاجانه !.... څنګه یې چې ته مناسبه ګڼې....»

د لږځنډه وروسته هغوې د سراې دمنشي سره خپل نومونه لیکل ، دا سراې د ښار په منځنۍ برخه کې پروت و ، دسراې یوه ملازم دهغوې کالی اوسامونونه واخستل اوهغوې ته یې خپله د اوسیدو ځاې ور وښوده . دا یوه پراخه او هوا لرونکې کمره وه ،کړکیو ته یې پردې پرتې وې او زمکه یې فرش وه او په فرشي زمکه باندې بسترې غوړیدلې وې. خوعباس انګیرله چې دا کمره د ښځو د اوسیدو له پاره مناسبه نه ده خوبیا هم دوې همدې کوټې ته ور ننوتل او دروازه یې تر شا و تړله.

تر اوسه پورې لا داخلک سهي ناست هم نه و چې دکمرې روازه یې و ټکیده . دواړو نجونو دروازې ته وکتل ، عباس ور پورته شو او دروازه یې پرانسته . ویې کتل چې د پوښ عمر یو انسان یې تر مخه ولاړ و . هغه ډیر معصومه ښکاریده ، اوعباس ته یې په ډیر غو سره کتل. دعباس له پاره ددې سړې کتل د هیلو پر خلاف کار و. پخوا له دې چې عباس ترې څه وپوښتي هغه سړي پخپله په خبرو پیل وکړ:

« درونده مشره !..... ایا ستا نوم « بارټاکوزین» نه دې ، زه خو تا پیژنم»

د یوه اجنبی له اړخه دخپل نوم په اوریدو سره عباس.....ډیر زیات حیران پاته شو . دحمیرا او مریم غوږونه هم د خبرو اوریدو ته ولاړ پاته و. خو هغه اجنبي نور ځنډ ونه کړ او سمدلاسه یې وویل:

«ګورئ تاسې ویریږئ مه !.......دا دنیا ده ...... په دې دنیا کې یو انسان د بل سره لیدل کتل کوي. داسې بریښې چې تاسې زه و نه پیژندلم. زما نوم اربان دې .... دهنګرې اهنګر یم. ما دکریټ څخه تر یونانه پورې له تاسره یو ځاې سفر کړې و . ته زمونږ دجهاز کپتان وې.

عباس ته داسې څرګنده شوه لکه یو ناڅاپه چې د خوبه رابیدار شوې وي. هغه ته ټول هر څه په یاد راغلل. هغه ته دا هم را په یاد شول چې د اربان سره یې یوځاې د جهاز په پورتنې پوړ کې پوره میله درلوده. ترڅنګ یې دهغه سره یې د ټولې نړۍ په سیاسي مسایلو باندې بحث هم کړې و . عباس په بیړه ددروازې پلې پرانستې ، د اربان سره ورغاړیوت. ددې کار سره دحمیرا او مریم په مخونو کې هم دخوشحالیو څپې را څرګندې شوې.

اهنګر اربان تر اوسه هم په همدې سراې کې اوسیده . دا همغه وګړې و چې یوه ورځ په ناڅاپې توګه دقاسم سره په همدې سراې کې مخ شوې و اوبیا قاسم ورسره دبیا کتلو ژمنه کړې وه. خو قاسم د خپلو زیاتو مصروفیتونو په اساس دهغه سره بیا نه وکتلي. دا همغه وګړې و چې د اوسپنې د خپرولو په فن کې یې ډیره پوهه درلوده. په هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختو کې به د اوسپنې څخه دشیانو جوړول دومره اسانه کار نه و. ډیر کم خلک د اوسپنې په پخښولو باندې پوهیدل. پاته ټول اهنګران یواځې د اوسپنې په ګرمولو او دهغې څخه د ستنک او تبر د جوړولو په کارونو پوهیدل. اربان د اوسپنې څخه د ډیرو ښو شیانو په جوړولو پوهیده. هغه به اوسپنه ویلې کوله ځکه چې هغه ډیره پوه اوماهر ساینس پوه و. په هغه وخت کې به یې د ګندهک د استعمالولو په واسطه بارود استعمالول. خو تر دې وخت پورې د بارودو دوسلې استعمال ډیر کم و. اربان د جنګې موخو په خاطر یو ځانګړې ډول منجیق جوړول غوښتل تر څو دهمدې منجنیق په واسطه د بارودو تر ټولو ستر ګوله هم تر ډیره لرې پورې والوزوي. اوس نو اربان دعباس پخواني پیژوندونکې و ، خو ورته معلومه نه وه چې عباس مسلمان شوې دې. تر اوسه یې عباس د بارټاکوزین په نامه پیژانده. هغه وخت چې عباس او ورسره نجونې دې کمرې ته ور ننوتلې نو همغه وخت اربان عباس کتلې و او پیژندلې یې و. په دې خاطر هغه ددوې د کتلو له پاره دلته راغې ، عباس په ښه توګه هغه ته ښه راغلاست ووایه او دننه کمرې ته یې ور باله. په کمرې کې یې دخپلې لور په لور اشاره وکړه او ورته یې وویل :« دا زما لور مریم ده..... اودا شهزادګۍ حمیرا ده....»

« مریم؟..... حمیرا ؟...... ایا تاسو اسلام قبول کړې دې ؟ اربان ترې په حیرانتیا سره وپوښتل.

عباس ورته په خندا کې وویل چې : « الحمدلله ، اوس زما نوم عباس دې ، مونږ بوسنیا پرې ایښې ده او هوډ مو کړې چې همدلته واوسیږو.»

خو اربان دعباس خبرې په غور سره نه وې اوریدلې. د شهزادګۍ حمیرا په لور یې وکتل او ورته یې وویل: « درنې شهزادګۍ !.....درونده مشره ! ایا دا ښځه شهزادګۍ ده ؟»

خو دعباس نه مخته شهزادګۍ ځواب ورکړ. « نه درونده میلمه ! زمونږ پلار به مونږ ته د مینې نه کله کله د شهزادګۍ په نوم غږ کاوه....»

دحمیرا دځواب څخه اربان خاموشه شو ، عباس ورته دکیناستو له پاره وویل ،بیا دوې کیناستل او د اورنه په اړه یې خبرې پیل کړې .... اربان د څوتیرو میاشتو راهیسې دلته په اورنه کې اوسیده. او د ښار د تر ټولو مشهور اهنګر سره یې ملازمت اختیار کړې و. خوتر اوسه پورې په همدې سراې کې اوسیده. دسراې دمالک سره یې هم ددوستۍ اړیکې ډیر غځولې و چې دسراې مالک پخپله نه غوښتل هغه ددې ځآیه ولاړ شي. که هغه تلې هم نو چیرې به تللې وې ، په ښار کې یو تنها سړې یواځې په سراې کې اوسیدې شي، اربان د نن څخه څلور میاشتې مخته د قسطنطنیې څخه را روان شوې و ، دهغه ټول ژوند په سیر او سیاحت کې تیریده. ډیر ساده او درویش صفته انسان و. دکوچنیوالې څخه یې تر بلوغت پورې اوبیا تر دې دمه یې ژوند د ډیرې نژدې څخه کتلې و. او دنیا ته دتوجه د نه کولو په اساس په یو ځاې کې پاته کیدو اوتم کیدو ته زړه نه ښه کاوه. هغه تر څو کالو پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته په قسطنطنیه کې دخپلې پوهې ځرګندونه کوله ، خو یوه ورځ یې په ناسته ناسته دمسلمانانو سره داړیکو د نیولو اودهغوې په اړه د معلوماتو د تر لاسه کولو شوق په زړه کې و ګرزید. په همدې خاطر اورنه ته راغې. په اورنه کې یې لمړۍ د قاسم سره لیدنه وشوه. اوبیا یې تر څو ورځو پورې دقاسم د را تلو انتظار وکړ خو کله چې قاسم تر ډیرې مودې پورې را نغې نو بیا یې کرار کرار دنورو خلکو سره اړیکې جوړ کړل. دسراې مالک دهغه سره د وروړګلوۍ اړیکې جوړ کړل

نن ورته په ناڅاپې توګه پخوانې بحري کپتان بارټاکوزین تر سترګو شو. همغه ملاح چې ده ورسره د کریټ نه تر یونان پورې سفر کړې و. عباس ته هم هغه سفر ، که څه ډیر لنډ و ، را په یاد شوې و. خو داربان جذاب شخصیت ټول مسافرین دخپل ځان سره اشنان کړې و. په همدې خاطر دجهاز کارکونکو د عباس په ګډون دهغه سره په پوره ازاده توګه ګپ شپ لګاوه. داربان د سخاوت له مخې به هر وخت د جهاز پورته پوړ درنګینیو څخه ډک و. په همدې خاطر نن عباس د اربان په کتلو باندې ډیر خوشحاله و اوپه ډیره ښه توګه یې ورسره روغبړ وکړ اوبیا یې کمرې ته یوړ او دخپلې لور او شهزادګۍ سره یې د هغه پیژند ګلوي هم وکړه. بیا عباس د اربان څخه وپوښتل.

« خو وروره ! ته دلته څه کوې اودڅه وخته راهیسې دلته میشت یې ؟»

« زه دمسلمانانو د ژوند طریقو اولارو تر دې ځایه راوستې یم .....زه غواړم به ژوره توګه اسلام مطالعه کړم او اوس خو دمسلمانو اهنګرانو سره یو ځاې غواړم د بارودو د لرې ویشتلو له پاره منجنیق تیار کړم»

کله چې اربان ورته دخپل پلان په اړه خبره وکړه نو د عباس سترګې پرانستې پاته شوې « بارود ویشتونکې منجنیق ؟...... اربانه ! دا خو د جنګ ډیره خطرناکه وسله وي ، دا ته څه کوې ؟ ته خو دجنګ او حرب سخت مخالف وې.....»

اربان ورته مسکې شو اوبیا یې په هواکې سترګې ګرځولې اوورته یې وویل : زه اوس هم دانسانانو د وژلو سخت مخالف یم او دا ډول عمل په کلکه غندم. زه اوس هم همدا غواړم چې یو انسان د بل سره په مینه اومحبت ژوند وکړي خو هلته په قسطنطنیه کې ما وکتل چې یو شمیر خلک نه غواړي په زمکه باندې امن قایم شي ، ما د قسطنطنیې دقیصر خبرې اوریدلې دي، هغه دشیطان نماینده دې ، د امن نه ډک ښارونه ورانول ، د انسانانو وژل دهغه مشغله ده ...... دقیصر د کتلو وروسته زه په دې داډمن شوم چې دامن د راوستو له پاره جنګ کول اړین دي .....»

حمیرا د اربان خبرې په پوره دلچسپۍ سره اوریدې ،دهغې په سترګو کې تحسین کونکې څپې وې. هغې په لمړي ځل اربان ته مخ کړ او ورته یې وویل:

«کاکا جانه ! ته به بارود ویشتونکې منجنیق څه ډول جوړ وې ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مونږ به هغې ته منجنیق نه وایو بلکه توپ به ورته وایو ..... دعیسایی نړۍ یو شمیر ساینس پوهان همدا ډول توپونه جوړوي ،خو هغه انځور چې زما په ذهن کې دې نو هغه به زمونږ د توپ د نړۍ بهترین اوغوره توپ وي.(عثماني دولت..). زه به د پرانستې ګندهک په ځاې د توپ ګولۍ جوړوم ، دهغې ګولۍ په واسطه به ډیر کلک دیوال هم له منځه ځي...»

بیا خو ته باید دسلطان سره ووینې..... سلطان به ستا دخدمتونو ډیره قدرداني وکړي.....»

« زه هم غواړم چې دسلطان سره ووینم ، خو دهغې نه مخته زه غواړم چې دخپل توپ یوه کوچنې نمونه تیاره کړم ،په همدې خاطر زه دیوه اهنګر سره کارکوم ،اوس خو زما د توپ نمونه نژدې ته چې تیاره شی. او زه به یې ډیره ژر د سلطان تر مخ وړاندې کړم»

زاړه عباس هم اورنه ته د خپلو راتلو موخې بیان کړې. هغه ورته وویل چې اوس مونږ غواړو همدلته په اورنه کې و اوسیږو . اوخپل پاته ژوند دخپلو مسلمانو ورونو سره یو ځاې تیر کړو. هغه بیا تر ډیره پورې دخپل راتلونکې پلان په اړه خبرې وکړې....

ځو ورځې وروسته عباس دخپلو دواړو لونړو یعنې شهزادګۍ حمیران او مریم سره یو ځاې یو محل ته ولاړ. اربان هم ورسره ملګري و. شهزادګۍ حمیرادخپل ځان سره قیمتي جواهرات او سرزر درلودل ، هغه یې و پیریدل اود سراې د مالک په کومک یې یوښه کور پرې را ونیوه .زاړه عباس هم دخپلو وسایلو دخرڅون نه وروسته یوکوچنې کاروبار پیل کړ. اربان به هم خپله میاشتنې تنخوا همدې کورته راوړه اوپه دې تر تیب دوې ټول همدلته په دې کور کې سره یوځاې میشت شول. اربان لا تر اوسه پورې په ښکاره توګه اسلام نه و قبول کړې خوپه زړه کې هغه مسلمان مسلمان و.

په همدې وختو کې سلطان مرادخان ثاني یو ځل بیا ګوښه ناستې شو او خپل ځآې ناستې شهزاده محمد یې په تخت کیناوه. قاسم یې دهغه ځانګړې سلاکار و ټاکه. اوپخپله بیرته « ایدین» ته ولاړ. اوس نو حالات هم ډیر حیرانونکي وو. قاسم تر ډیره پورې ډاډمن شوې و چې مارسی شهیده کړل شوې ده. او د بوسنیا شهزادګۍ دقاسم د شخصیت څخه اغیزمنه شوې وه او ان تر اورنه پورې د هغه تر شا راغلې وه او همدلته په اورنه کې یې ساده ژوند پیل کړې و. هغې هڅه کوله چې خپل ځان را څرګند نه کړي. هونیاډې دهنګری د پادشاه لاړې سلاس د وژنې وروسته د هنګري دپادشاهي تخت نیولې و. اوسلطان د درویشانو لیکو ته بیرته ورستون شوې و ، شهزاده محمد دخپل پلار ځاې ناستې ګرزیدلې و .... مارسي شهیده شوې نه وه او روغه رمټه د سکندربیګ محل ته ور رسول شوې وه. په داسې حال کې چې سلیم پاشا تر اوسه هم په اورنه کې پروت و او دخپلې جاسوسۍ ریښې یې هرې لورې ته ځغلولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه چې سلطان بیرته خپل ګوښه ناستي ځاې ته ورغي اونوې شهزاده په تخت کیناست نو د سلیم پاشا کارونه نور هم اسانه شول. اوس خو ابوجعفر په اورنه کېنه و ، اوسلیم پاشا ته د ابوجعفر دشتون اړتیا هم نه وه ، هغه دابوجعفر څخه هم تیز او ګړندي انسان و . هغه د سلطان د نشتوالي څخه ګټه پورته کړه او په ینې چرې کې یې دبغاوت تخم و شینده. هغه د ډیرې پخوانې مودې د تنخواګانو د کمښت مسئله یو ځل بیا را وسپړله اوپه نوو ځوانو سپاهیانو کې یې دبغاوت اور ته پوکې ورکړ. دا اور د ځنګل داور په څیر ډیر ژر هرې لورې ته خپور شو اوپه ډیر لږ وخت کې یې پوره سلطنت په خپلې لمن کې را ونغښت. دا د ۱۴۴۵ز کال پیښه ده.

سلیم پاشا د بغاوت په خپرولو کې څکه ډیره اسانتیا پیدا شوه چې ابوجعفر دشلو کالو راهیسې ددې بغاوت ریښې هرې لورې ته ځغلولې وې. دسپاهیانو دې بغاوت عثمانی سلطنت یو ځل بیا ولړزاوه. نوې ځوان سلطان سخت په ویره کې ولوید. په ښار کې باغیانو بلوا ګانې جوړې کړې او د سترګو په رپ کې د اورنه خوشحاله او امن ناکه ښار د فساد او بلواګانو په واسطه په ویر او ویرانې بدل شو . هرې لورې ته د بلواکونکو ډلې ټپلې ګرزیدلې ، چور ، چپاول ، لوټمار او وژنه هرې لوې ته روانه وه او سرکاری ځایونه د اور په لمبو کې سوځیدل. سلطان محمد خان ددې حالاتو څخه ډیر غمژن شوې و ، په دې نه پوهیده چې په څه ډول دا بغاوت و ځپوي ، بهرام خان هم په ښار کې د منډو ترړو په واسطه نور ستومانه شوې معلومیده خو هغه و نه توانید ددې سازشونو سرغنه ترولکې لاندې راوړې. دښار کوتوال هم په هر ځاې کې پلټنه کوله ، خو دیوه لاس هم د بلواګرو دمشرانو پورې نه ور رسیده. دا ځل د قاسم د لاسه هم څه پوره نه و . څکه چې هغه دشاهي سراغ رسانۍ ددندې څخه لرې کړل شوې و . او دبله اړخه دمارسي بیلتون په ذهني توګه مفلوج کړې و .....

څو ورځې تیرې شوې اوبلواګرانو په ښار کې دخلکو د امنیت نه خوندي ژوند د دوزخ په څیر ګرزولې و ، په ینې چرې کې هم درز پیدا شوې و ، او عثمانې سلطنت یو ځل بیا په بنسټیزه توګه د ګواښونو سره مخ و . د سلطنت امرآء یو ځل بیا د نوې سلطان دربار ته راغلل اویوځل بیا یې ترې د مشر سلطان مرادخان د بیرته راستنیدو غوښتنه وکړه ، دا ځل نوې سلطان ، قاسم بن هشام ته دادنده ور وسپارله...... خودا ځل دقاسم سره د خواجه خیرې په ځاې دهغه مشرورور طاهر بن هشام ملګرې شو . دسلطان محمد خان دحکم سره سم دا دواړه ورونه د ایدین په لور روان شول.

دا د جمعې مبارکه ورځ وه او خلک د ویرې او ترهې له لاسه په کورنو کې بند ناست و ، دښار په کوڅو کې دینې چرې باغې ډلګیو ګشت کاوه ، کله به دیوې کوڅې څخه د خلکو ډله را ښکاره شوه ، تیرې به یې وورولې ، املاکو ته به یې اور واچاوه او کله به د بلې کوڅې څخه. بلواګرانو د ښار د کوتوال دفتر هم کلابند کړې و .

په حقیقت کې ددې ټولو کارونو پړې د سلیم پاشا په لاسو کې و ، په داسې حال کې چې هغه به په خپله ټوله ورځ د نوې ځوان سلطان ، سلطان محمد په دربار کې ناست و . هغه نه یواځې شاهي طبیب و بلکه د سلطنت په

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمایدینو کې یې هم ډېر ښه نوم درلود . هغه ورځ چې سلطان محمد خان قاسم بن هشام د ایدین په لور ورلیږه نو په هغه ورځ سلیم پاشا هم ناست و . هغه ته دا خبر چې قاسم بن هشام د سلطان مرادخان ثاني په لور ورلیږی تر څو هغه بیرته راستون شي ،د ډېرې اندیښنې وړ و . خو د قاسم او د هغه د مشر ورور طاهر د ایدین په لور د لیږلو د خبر سره سم د هغه په سترګو کې د مکارۍ یوه څپه را پیدا شوه اوکله چې قاسم او ورور یې طاهر د ایدین په لور روان شول نو سلیم پاشا سمدلاسه خپل لاس پوځې را وبلل او هغوې ته یې حکم وکړ:

« قاسم بن هشام او طاهر بن هشام د اورنه څخه بیرون تللې دي ، تاسې د هغه دکور څارنه کوئ، هسې نه چې په ښار کې بلواګران او فتنه اچونکې د هغه کورنۍ ته کوم زیان ور ورسوي.» ددې خبرې سره د هغه په شونډو کې د مکارۍ نه ډکه خندا وه او په سترګو کې یې شیطانې نڅا څلیده. هغه ددې بغاوت مشر و او د ابوجعفر نائب او بسپنه کونکې و . د هغه دغو پټو ګماشتو د هغه خبره ډېره ښه درک کړې وه. او د هغې د پلې کولو له پاره سمدلاسه د خپلو ځایو څخه پورته شول.

د سلیم پاشا د حکم څخه یو ساعت وروسته د بلوا ګرانو یوه ډله چې نژدې پنځوسو کسانو ته رسیده ، شعارونه ورکول ، ځاې ځاې یې ویجاړوه او د قاسم د کور په لور ور روان و. دوې د یوه منظم پلان له مخې دلته را روان و و . سلیم پاشا خپل پخوانې دښمن قاسم ته سخت ټکان ورکول غوښتل. په دې وخت کې په ټول ښار کې داور اچولو پیښې او ورانې ویجاړې روان و نو که چیرې په همدې حالاتو کې هغه د قاسم په کور باندې یرغل راوړې نو په چا به شک کیږي ؟

کله چې د قاسم په کور کې ناستو خلکو په کوڅه کې شور و غوغا واوریده نو هغوې د خپل کور دروازې ددننه څخه و تړلې تر څو د بلواګرانو ډلې د تخریب له پاره کور ته را ننه نه وځي . دواړه کوچنیان علي او عمر بې له کومې ویرې د بام سر ته وختل. او په کوڅه کې یې موجوده بلواګران څارل. د قاسم زوړ پلار خپل پخوانې را یاد کړل او لوڅه توره یې په لاسو کې ونیوله او د خپلې ښځې ، نګور ، او کوچنیانو د خوندي ساتلو له پاره هملته د دروازې تر څنګ و درید. د مارسی زړه خادمه هم په همدې کور کې ددوې سره یو ځاې اوسیدله.

بلواګران چې کله دروازې ته را ورسیدل نو سمدلاسه یې د دروازې په وهلو پیل وکړ ، دې دکار د هشام په اعصابو بد اغیز وکړ او په ذهن کې یې د نامعلومه خطرونو زنګونه اوریدل کیدل.هغه په زړه کې ویل چې کومه بده سانحه مخته راتلونکې ده. بلواګرانو اوس هم په پرلپسې توګه دروازه وهله. د طاهر ښځه په یوه منډه یوې کوټې ته ورغله او د طاهر غشې او کمان یې راواخستل او په یوې مورچې کې کیناسته. د هشام ښځې او د قاسم د مور فکر د کوچنیانو په لور واوخښت ،په یوه منډه یې بام ته ځان ورساوه او هغوې ته یې ورغږ کړ ، علي او عمر اوس د سیل کولو په ځاې دویرې او خوف له لاسه د بام په یوه ځاې کې پټ ناست و . بلواګرانو دروازه په پرلپسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه وهله او ویل یې ..... « دروازه پرانیزئ او که نه مونږ یې ماتوو ....» خو د زاړه هشام د دروند اواز په اوریدو سره بلواګران خاموشه او شاته شول. هشام هغوې ته وویل:

«« غدارانو د دروازې په ماتولو سره تاسو خپل مرګ ته اواز کوئ ، کورته د راننوتلو تر مخه زرواري فکر وکړئ ، ځکه دلته ستاسې تر مخه د حجاز ستر اوماهر توره وهونکې هشام بن عدي ولاړ دې.

خو څو ثانیې وروسته په بلواګرانو کې درې څلور کسو نقاب پوښانو د هشام بن عدي دکور دروازه ماته کړه ، دهشام اعصابو نور ځواب ورکاوه. دهغه مخ د غصې اوقهر څخه تک سور اوختې و .او نیغ ولاړ و. په همدې وخت کې ددروازې یوه دړه را پریوته او درې نقاب پوښان دکور دننه را ننوتل. خو زوړ هشام لکه د اوسپنې ددیوال په څیر دهغوې تر مخه ولاړ و. کله یې چې توره پورته کړه نو د ستونې څخه یې خالصه عربي لفظ الله اکبر را ووت. اوس نو حالات داسې و چې دغه زوړ هشام په ځانته ځان د درې څلورو کسانو بلواګرانو سره په جنګ کې ښکیل و. یوه ته هم دا مجال نه وه چې دکور دننه قدم واخلی. دقیصر جاسوسانو ته دا ډاګیزه شوه چې دغه وګړي په یواځې ځان ددوې مقابله کوي اوددوې هڅې یې د ناکامۍ سره مخ کړې دي. ځکه د هشام یوې تورې د بلواګرانو څلور تورې تم کولې. په همدې وخت کې دکور دیوه سنګر څخه یو غنړیدونکې غشې راغې اودیوه نقاب پوښه په څټ کې ور ونښت. نقاب پوښه د غوایې په څیر لاندې راپریوت. په همدې وخت کې یو بل غشې هم راغې اوبل نقاب پوښه یې پرې را څملاوه ، دهشام توره هم دومره تیزه وه چې د بلواګرانو دڅو کسو متې یې پرې کړې وې، د اسمان سترګو کتل چې دهشام ځواني بیرته راستنه شوې ده. سکینې هم د خپل ناست سنګر څخه یو یوکس په نښه کاوه اوغشې یې ویشتل. ددې کار څخه بلوایانو ته هلته په ډیوډۍ کې تم کیدل ستونزمن شول ، او قدم په قدم شاته روان شول. په دې کار سره د هشام همت او جرءت نور هم زیات شو، ورمخته شو او دیوه اوږود نقاب پوښه په سر یې توره را خلاصه کړه او دهغه سریې پرې پرې کړ. همدا وګړې ددې ډلې د بلواګرانو مشر و. کله چې بلواګرانو دخپل مشر حالت وکوت نو په تیښته یې پیل وکړ او د سترګو په رپ کې یې هغه ځاې پریښود او و تښتیدل......اوس نو زاړه هشام خپله د وینو ډکه توره په لاسو کې نیولې وه او هملته په دروازه کې ولاړو. او بې زړه اوبې غیرته بلواګرانو پسې یې غړونه کول. نن هغه دخپلې تورې د وهلو هغه هنر را ښکاره کاوه چې که چیرې دهغه زامنو هغه کتلې وای نو نن به یې دهغه د فن د وهلو مهارت په خپله منلې وای.

خو لا تر اوسه پورې د بلواګرانو ګوښ دمنځه نه و تللې. هشام د را لویدلې دروازې هغه پله بیرته پورته کړه اوبیرته یې په همغه ځاې کې و نښلوله د کوم ځایه چې را غورزیدلې وه. اودکور دروازه یې لکه د پخوا په شان بیرته د دکور د دننه څخه و تړله. تر اوسه پورې هشام پوره ډاډه من شوې نه و. په دې خاطر هغه د وخت د پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیدو سمدلاسه خپل ټول کوچنیان د ګاونډې کور ته بوتلل. ترڅو چې د بلواګرو د بیا یرغل څخه هغوې خوندي پاته شي. خو سکینې خپله مورچه پرې نه ښوده. هغې وویل:

« پلار جانه ! زه به ستا تر څنګ اوږه په اوږه ددښمن سره مقابله کوم. مونږ به مور ، کوچنیان او دغزاله خادمه هلته د ګاونډې کور ته یوسو»

په همدې وخت کې کوچنیان او د هشام ښځه دبام څخه لاندې را ښکته شوي و خو دهغوې مخونه د ویرې او دهشت څخه تک ژیړ شوي و. هشام ته دا ښه ښکاره نه شوه. عمر او علي ته یې مخ کړ او ورته یې وویل: « عمر او علي !..... د ویرې کولو اړتیا نه شته. ومو کتل چې ستاسې زوړ دادا خپل دښمنان څنګه و څغلول. یاد ساتئ چې د زمري دیوې ورځې ژوند د ګیدړ دسلو کالو د ژوند څخه غوره دی.»

دا چې کوچنیانو ته به د خپل نیکه د خبرو څخه ډاډ ور په برخه شوي وي او کنه. خو لږه شیبه وروسته هغوې ټول د ګاونډې کور ته بوتلل شول. دهغوې په ګاونډ کې هم د یوه زوړ سالار کور و. که څه هم هغه زوړ سالار څه موده مخته مړ شوي و خو دهغه ښځه او یو زوې همله اوسیدل. دهغوې په کور کې اوس د ښځو نه علاوه یو ملازم هم موجود و. هشام ورته په ډیره بیړه څه خبرې وکړې اود خپل اصطبل څخه یې یو آس دهغه په واک کې ورکړ او هغه یې کومې لورې ته ولیږه. په دې ټول وخت کې ددې ځاې کوڅې دخلکو څخه خالي وې. بلواګر ان تللي و خو دهغوې دبیرته راستنیدو ګواښ موجود و. که چیرې د ښار به بازارونو او کوڅو کې فساد ، بغاوت او د اورلګولو پیښې نه واې نو هشام به هم کومې لورې ته تللي و. خو په دې وخت کې د اورنه ښار د کربلا انځور وړاندې کاوه. په دې خاطر هشام همله په خپل کور کې ددښمن سره دمقابلې کولو هوډ وکړ.

دبله اړخه ، کله چې سلیم پاشا ته خبر ورسید چې دقاسم او طاهر زاړه پلار د باغیانو پنځوس کسیزې ډلې ته په ځانته ځان ماتې ورکړې ده نو دقهراو غضبه سور شین کیده. هغه په خپلو باغیانو باندې سخت په قهر و ځکه هغه غوښتل د قاسم د نشتوالي څخه ډیره ګټه پورته کړي. هغه چې کله د ناکامۍ خبر واورید نو سمدستي را پورته شو اوخپله څیره یې پټه کړه او پخپله ددې شیطاني دندې د ترسره کولو له پاره را روان شو. دا ځل دهغه سره عام بلواګران نه و بلکه د یني چرې د فوځ ډیره ښه توره وهونکې یې له ځانه سره راوړې و. دوې ټول په اسونو سپاره ، دوې غوښتل چې په هره توګه چې شوني وې قاسم ته زیان ورسوي ، داس سپرو دغه ډله په ډیره ګړندۍ توګه د قاسم د کور په لور ولاړه.

لا تراوسه پورې هشام د پخوانی جنګ ستومانتیا نه وه لرې کړې چې د سلیم پاشا ډله یې د کور دروازو ته ور ورسیده او دروازه یې ور وهله. دروازه لاندې را پریوته او دوې ټول په یوه وار کورته ور ننوتل. هشام د پخوا په څیر هغوې ته همله په ډیوډۍ کې ښه راغلاست ووایه...... اوسکینې هم دکمان څخه خپل غشي په پوره تیزۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ويشتل. خو دا ځل داسې بريښيده چې قسمت د زوړ هشام پر خلاف دي ، هغه په پوره ميړانې سره ددې غدارانو مقابله وکړه ، دهغوې درې کسه سپاهيان يې دوزخ ته ور تير کړل ، دسکينې د غشو د ويشتلو په واسطه هم څو کسه سپاهيان زخميان شوي و، خو دسپاهيانو شميره زياته وه او د زوړ هشام متو نور ځواب ورکاوه. بلاخره د هشام توره نوره د ګذار د تم کولو جوګه نه وه. او زوړ توره وهونکې عرب تر اخره پورې د جنګيدو وروسته په شهادت ورسيد......

دهشام د راپرزيدو سره سم د سليم پاشا دباغيانو ډله په ټول کور کې خپره شوه، تر دې وخته پورې پخپله سليم پاشا روغ رمټ و. هغه په دې جنګ کې بلکل برخه نه وه اخستې. هغه هغې خونې ته چې سيکنه په کې په سنګر کې ناسته وه د ور ننوتلو څخه هم په ويره کې و ، ځکه په دې وخت کې سکينې بې بې هم د غشو ويشتل پرې ښودي و او توره يې په لاس کې اخستې وه او د کوټې ددروازې تر شا ولاړه وه. بلواګران په ويره ويره دهغې خوني ته ور ننوتل ، لمړۍ يو نقاب پوښه اوتر شا يې سليم پاشا خپله توره په لاس کې نيولې وه او کمرې ته ور ننوت. هغه په ډير احتياط سره کمرې ته ور ننوتې و ...خو دهغه احتياط دهغه په کار رانه غې ، ځکه سکينه لکه د وږې زمرۍ په څير د دروازې د شا څخه را ووتله اوپه يوه ناڅاپه يې په دې نقاب پوښانو باندې حمله وکړه. هغې په خپل لمړني ګذار سره د يوه نقاب پوښه کار ور ختم کړ او ديوې ماهرې تورې وهونکې په څير په سليم پاشا باندې حمله وکړه. سليم پاشا دهغې د تورې وهلو دفن څخه په ويره کې لويدلې و ځکه هغه يوطبيب و ، په داسې حال کې چې سکينه د هشام ننګور او د طاهر ښځه وه. کله چې هغې د سکينې د تورې فن وکوت سمدلاسه شاته ولاړ خو پخوا ددې چې هغه شاته ولاړ شي او دسکينې د تورې څخه ځان خوندي کړي ، سکينې پرې د ليونۍ په څير حمله راوړه. دسکينې توره د طبيب په لاسو ورپريوته اودهغه د لاس درې ګوتې يې پرې کړې او په لاندې فرش باندې يې ترې وغور ځولې. سليم پاشا لکه د حلالې شوې وزې په څير رمبارې وهلې او په داسې حال کې چې خپل لاس يې په تخرګ کې ننويستې و د کوټې يوه کونج ته ولاړ. اوس نو هغه ځانه سنبالاوه خو سکينه يې تر شاوه ، اما سکينې هغې ته و نه رسيده ځکه درې څلور کسو نقاب پوښانو په دغه ميړنۍ او زړه ورې ښځې باندې دشا له اړخه حمله کړې وه ، سکينه و نه توانيده چې د څلورو واړو تورې له ځانه تم کړی په دې اساس سخته زخمې شوه ، دهغې دچپ اړخ اوږه پرې کړل شوې وه اوپه سر يې هم د تورو زخمونه و. يوناڅاپه يې د ستر ګو تر مخ اسمان و څرخيد اوبې هوشه په زمکه راپريوته.

نقاب پوښان ددې ميړنۍ ښځې څخه ډاډمن شول ، اوسمدلاسه دسليم پاشا په لور ورغلل. ځکه سليم پاشا د لاس د ګوتو د پريکيدو د درد څخه ډير زيات نا ارامه و ،په همدې وخت کې نور حمله کونکې هم دې کوټې ته را ننوتل ، هغوې ټول کور لټولې و خو په کور کې يې ددې دواړو څخه بل څوک نه و موندلې. سليم پاشا د همدې چغو او واويلاو په وخت کې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دومره ژر نور خلک چيرې تللاې شی ؟...... هغوې به همدلته دګاونډې په کور کې وي ، تاسو سمدستي د شاوخوا ګاونډيانو په کورنو باندې حمله وکړئ......»

دسليم پاشا خبره لا نه وه تکميل شوې چې بيرون په کوڅه کې د اسونو د تاخت اوازونه پورته شول ، دوې سمدلاسه متوجه شول او د سليم پاشا شپږم حس هم دخطر احساس کړې و ، هغه يوه لمحه ځنډ هم مناسب و نه ګاڼه او بيرون ته يې منډه کړه .....دهغه سپاهيان دهغه تر شاو .هغوې لا په کوڅه کې و چې د مخالفې لورې يې مخې ته داس سپرو يوه ډله راغله.

دا همغه خلک وچې د رابللو له پاره يې هشام دګاونډې نوکر ور استولې و ، دوې د اغا حسن سپاهيان و ، قاسم بن هشام دوست اغاحسن چې کله باغيان د قاسم دکور نه د وتلو په وخت کې و کتل نو سمدلاسه يې پر هغوې دحملې له پاره خپل آس را تاو کړ خو دسليم پاشا سپاهيانو دهغوې سره دجنګ تاب نه درلود په دې خاطر هغوې ټولو خپلې لکۍ تاوې کړې او د سترګو په رپ کې دهغه ځايه و تښتيدل ...... اغا حسن تر ډيره پورې دهغوې پسې خپل آس و ځغلاوه او ډير ژر يې د قاسم دپلار اودهغه د ورندار قاتلين را لاندې کړل اوپه ډير کم وخت کې يې دهغوې ګړ شمير له منځه يوړل...... خو .....

خوسليم پاشا ...... دهغه ځايه وتلې و . ځکه هغه د ټولو دمخه بيرون راغلې و او دټولو نه مخته په خپل آس سپور شوې او تښتيدلې و .....

اغا حسن د بلواګرو د له منځه وړلو وروسته بيرته راستون شو خوزړه يې په زوره زوره درځيده ، او په ذهن کې يې ډول ډول خيالات را ګرځيدل .....هسې نه چې دښمن د قاسم کورنۍ ته زيان ور اړولې وي ... په همدې فکرونو کې ډوب د قاسم کور ته راغې . خو زړه يې هملته په ډيوډۍ کې ټکان وخوړ ..... ځکه د قاسم پلار دخپلې تورې لاستې په خپل لاس کې نيولې و او په وينو کې لت پت پروت و . دهغه په څيرې کې اوس هم ډير زيات رعب او دبدبه وه . دهغه چپ اوښې لورې ته د بلواګرو لاشونه پراته و و . دوې ټول هغه په خپله اودخپلې ننګور په کومک له منځه وړې و. په کور کې مرګونې خاموشي خپره وه او هرې لورې ته د وينو ليکې خپرې شوې وې ، اغا حسن په ډيره غمژنه توګه را مخته شو او د هشام لاش يې را پورته کړ ، اوس يې غوښتل چې دننه کوټو ته ورشي ،هغه ډاډمن شوې و چې دطاهر ټوله کورنۍ شهيدان کړل شوې دي ،خو کله چې کمرې ته ور ننوت نو ديوې ښځې لاش يې تر سترګو شو ، دهغې سر او اوږه زخمې وه ، دې باوقاره اوميړنۍ ښځې لا تراوسه خپله توره په لاس کې نيولې وه او پړمخ پرته وه. په دې خونه کې د يوه نقاب پوښه لاش هم پروت و . اوفرش ټول په وينو کې ډوب و . دا د اغاحسن له پاره ډيره ستره صدمه وه ، هغه په دې ډير غمژن و چې ولې په وخت د خپل دوست قاسم دکورنۍ د خوندی کولو له پاره نه و رارسيدلې. دکور ټول سامانونه خواره واره پراته و او هرشې په وينو ککړ معلوميده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تر اوسه پورې د ګنګې په څير ولاړ و نه پوهيده چې څه وکړي، د هشام لاش يې په يوه تخت باندې کيښود او خپل ملګرو ته يې د ټول کور د لټون له پاره حکم وکړ.

په دې وخت کې يې ښځينه اواز تر غوږو شو. دا سې بريښيده چې دا به د سکينې اواز و. را منډه يې کړه او دسکينې په لور ورغې. داسې معلوميده چې هغه تر اوسه پورې ژوندۍ ده. هغه په بيړه هلته ور غې او پړمخه پرته ښځه يې را سمه کړه، دسکينې سترګې خلاصې شوې ، هغه په هوش کې راغلې وه، کله يې چې اغا حسن وکوت نو په مړژواندي اواز يې څه وويل: اغا حسن ورته سمدلاسه وويل چې:

«اغاحسن يم.....دقاسم دوست..... کوچنيان چيرې دي؟»

اوس نو د سکينې پر مخ باندې يوه عارفانه شانته خندا وه، هڅه يې وکړه چې خپل سر را پورته کړي، اغا حسن ور مخته شو اودهغه سر يې راپورته کړ اوپه خپل زنګون يې کيښود. اويوه عسکرته يې اواز وکړ تر څو اوبه راوړي.....سکينې ورته په حسرتناکه سترګو کتل، دهغېد شونډو څخه په ډير کمزوري اواز سره څه راوتل. «تاسو دلته په راتلو کې ځنډ کړې......ژون...ژوندته مو خداې پاماني ويلې ده.....پلا...پلار جان شهيد شوې دي......هغه..... دډيرو نقاب پوښانو سره مقابله وکړه......هغ...هغوې دوه..... دوه ځلې حمله وکړه......ما......دهغې...... سر... دار...... زخمې .....زخمي....»

دسکينې ساه خرابه شوې وه، داغا حسن ملګري اوبه راوړې، داغا حسن د اوبو پيالې د سکينې په شونډو باندې کيښوده، څو څاڅکې اوبه د سکينې په خوله کې ور توې شوې خو څه نورې دخولې نه بيرون توې شولې، کله چې د اوبو څاڅکي د سکينې د ستونې څخه تير شول نو هغه يو ځل بيا په هوش کې راغله او ويې ويل: «زما .....کوچنيان..... کوچنيان ..... راوړس.....هغوې چيرې دي...؟»

اغا حسن سمدلاسه عسکرو ته حکم وکړ چې د ګاونډې دکوره دهغې کوچنيان را ورسوي، پخپله يې هڅه کوله چې سکينې ته تسلي ورکړي.

«ميرنۍ ښځې! مونږ سپاهيان ستا ميرانې ته سلام کوو. ته انديښنه مه کوه، ته زخمي شوې يې. زه به دې همدا اوس د طبيب خونې ته ور ورسوم.»

خو دهغې په سترګو کې ناهيلي راپيدا شوې وه، او دخپل ژوندې پاته کيدو ټولې هيلې يې له لاسه ورکړې وې. د لږ ځنډ وروسته په يوې کوټې کې د قاسم د مور د ژړا اواز واوريدل شو، داسې ډاګيزه شوه چې د سکينې کوچنيان راغلي دي. داډير دردناکه حالات وو. عمر او علي ګمصم خونې ته را ننوتل، دهغوې مخونه لکه د ژيړ لرګي په څير ژيړ شوي و. عمر او علي د خپلې شهيد کيدونکې مور سره يو ځاې کيدل غوښتل، اغا حسن ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

منظر دليدلو توان نه درلود ، کوچنيان خپلې مور ته راغلل اودخپلې مور په څنګ کې کيناستل. دقاسم مور هم په ژړا او واويلا کې کوتې ته را ننوتله. په همدې وخت کې اغاحسن خپلو عسکرو ته حکم وکړ:

« ژومره ژر چې شوني وي يوه ارامه بګۍ راوړئ ، ترڅو زه دا ترټول ښه طبيب ته بوځم.»

خو اغا حسن ډير هيلمن نه و. سپاهيانو د برق په څير منډې وهلې ، سکينې چې کله خپل کوچنيان و کتل نود يو لاس د راپورته کيدو هڅه يې وکړه ترڅو د هغوی په رخسارو يې را ښکاره يې. خو ونه توانيده. دهغه پورته کړل شوی لاس را پريوت او هغه يو ځل بيا بې هوشه شوه.نن د قاسم په کور کې کربلا جوړه شوې وه. دمارسي خادمه همدلته په دهليز کې ناسته وه او وير يې کاوه. د شاوخوا دګاونډيانو ښځې اونر هم همدلته را ټول شوي و ، دا ځل سکينه تر ډيره پورې بې هوشه پرته وه ، په همدې وخت کې سپاهيانو بګۍ راوړه ، اوبيا يې په ډير کم وخت کې سکينه د ښار د طبيب سليم پاشا ځاي ته ورسوله.

خو دسليم پاشا مطب بند و. اغاحسن کوچوان ته حکم وکړ چې بګۍ د سليم پاشا کور ته بوځي. په ښار کې د بغاوت په اساس کوڅې او بازارونه بند و. کوم کس نيم که په سترګو کيده هغه هم د ويرې او خوف له لاسه نا ارامه معلوميده. بلاخره د سليم پاشا کور راغي ، سليم پاشا همدلته په کور کې موجود و. خو دخپل زخم په اساس يې د دې ښځې دعلاج کولو نه انکار وکړ. اوس نو د اغا حسن سره د زور څخه دکار د اخستلو بله لاره نه وه. توره يې راوويسته او د سليم پاشا خادم ته يې وويل:

« سمدلاسه طبيب را وبوله او کنه سپاهيان به کورته ور ننوځي او په زوره به يې راوړي. ته پوهيږې چې په ښار کې افراتفري او بغاوتونه خپاره دي ، سمدلاسه ولاړ شه اوزما د حکم تعميل وکړه.»

خادم سمدلاسه منډه کړه ، په دې وخت کې سکينه هم په هوش کې راغلې وه. خو ساه يې ډيره خرابه او تيزه وه. دهغې سينې ټوپونه وهل.شايد چې هغه خپلې اخرى ساه ګانې اخستې. اغا حسن چې د سکينې دا حال وکوت نو پخپله د سليم پاشا کور ته ور ننوت خوسليم پاشا بيرون ته را روان وو ،دهغه ښي لاس په يوې پټۍ تړل شوې و. او څيره يې د زيړ لرګي په څير ژيړه شوې وه ،قدم يې ډير سست او وجود يې کمزورې شوې و ، خو داغا حسن په ګوابښنه باندې د هغې زخمې ښځې کتلو ته راغي ، اغاحسن هغه له ځآنه سره راواخست اوپه منډه منډه بې تر بګۍ پورې راوست. خو کله يې چې دسکينې مخ ته وکتل نو هوش يې والوت ،ځکه هغه ښځه چې دهغه د سترګو تر مخه وژل شوې وه ، بيرته راژوندۍ شوې اوغواړې دهغه په لاسو تداوي شي . دهغه پاته حواس هم له منځه تللي وو. هغه ته داسې ډاګيزه شوه چې مريضه نه بلکه مرګ دهغه سر ته رارسيدلې دې. دغې غير متوقع او نا څآپي پيښې پر هغه سکته راوړې وه. هغه په ډير غور سره د سکينې مخ ته کتل په همدې وخت کې دسکينې پټې سترګې هم و غوړيدې اوپه سليم پاشا ورونښتې. که څه هم د حملې په وخت کې سليم پاشا په خپل مخ باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نقاب ترلې و خوبیا هم دهغه دسترګو د لیدلو وروسته ساه ورکونکې سکینې ډېره زیاته حیرانه شوه. هغې هڅه وکړه چې خپلې سترګې پوره پرانزي، لاس یې راپورته کړ او غوښتل یې دسلیم پاشا په لور د اشارې کولو په ترڅ کې څه ووایي. خو په هغې د مرګې څپه راغله او هملته یې ساه ورکړه.

د اغا حسن له پاره دا یوه عجیبه معما وه ، هغه ته داسې څرګنده شوه چې سکینې په خپل اخري وخت کې غوښتل سلیم پاشا طبیب ته څه ووایي. خو هغه په دې نه و پوه شوې چې سکینې طبیب پیژندلې و ، کله چې سکینې خپله اخري ساه اخسته نو داغاحسن د سینې څخه یخ تپ راووت ، هغه ډېر غمژن او پریشانه و ، دهمدې پریشانۍ په وخت کې هغه دسلیم پاشا حالت ته متوجه نه شو ، سپاهیانو ته یې د سکینی بی بی د لاش د وړلو حکم وکړ او په خپله یې دغم څخه سر ښکته کړې و او د هغوې تر شا روان و.

هغه وخت چې قاسم اوطاهر بیرته راستانه شول نود هغوې دخوشحالۍ نړۍ لوټ شوې وه،دهغوې خوشحاله کورنۍ په غم اوتیارو بدله شوې وه ، دهغوې میړنې او بهادر پلار د منونو خاورو لاندې ښخ پروت و او د طاهر د ژوند اودهغه دغم او خوشحالیو ملګرې سکینه هم په هدیره کې خاموشه پرته وه ، عمر اوعلي د خپلې مور او نیکه په غم کې په ژړا ګانو باندې ځانونه بلمنګه کړي و . د قاسم اوطاهر له پاره دا ټکان د زغم وړ نه و ، دوې دواړه د سلطان مرادخان ثاني دبیرته راوستلو له پاره ایدین ته تللې و. هغوې هملته سلطان ته د بغاوت کونکو یو انځور وړاندې کړ اودهمدې انځور د وړاندې کولو وروسته سلطان یوځل بیا هوډ وکړ چې بیرته اورنه ته راستون شي، هغوې خو په دې وتوانیدل چې سلطان دعزلت د ګوښه ناستې څخه رابیرون کړي اوبیرته یې له ځانه سره اورنه ته راوړې خو اوس دغم دزیادښت له امله دوې په خپله د عزلت ګوښې ته تلونکې و.

د قاسم د ذهن څخه د غم وریځې ولاړې خو د انتقام او بدلې اخستو احساس یې په زړه کې را و ټوکید،هغه غوښتل په هر حال دخپل پلار او ورندار تر وژونکو پورې ځانونه ور رسوي. اغا حسن ورته ددې پیښې په اړه ټول هغه څه چې یې کتلي وي په تفصیل سره وویل ، هغه دګاونډیانو څخه هم د هرې خبرې پوښتنه کړې وه ، دهغه مور او دمارسي خادمې هم ورته د پیښې په اړه تفصیل ویلې و . او ورته یې ډاګیزه کړې وه چې حمله کونکو نقابونه اغوستې و . خو معلومه نه وه چې ولې دقاسم په زړه کې کومه خبره زوړنده پاته ده. هغه ته اغا حسن ویلې و چې دهغه ورندار د سختې زخمېکیدو په وخت کې د حمله کونکو دسردار ګوتې پرې کړې وې ، اغا حسن ورته دا هم ویلي و چې طبیب سلیم پاشا دهغه د ورندار په تداوۍ کې د غفلت او سستۍ نه کار اخستې و خو اغاحسن ورته دسلیم پاشا د طبیعت او د لاس د زخمې کیدو په اړه خبره کول مناسب و نه ګڼل. هغه په دې شک کې و چې د شهزاده علاوالدین او سلیم پاشا تر منځه څه پخوانې پټو اړیکې شتون درلود. هغه اوس شپه او ورځ په همدې فکرونو کې ډوب پاته و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلطان د راتلو وروسته په اورنه کې بغاوت تر کنترول لاندې راغې ، سلطان د راتلو سره سم دبغاوت کونکو سترو سترو کسانو ته د مرګ سزا ورکړه او يو زيات شمير نامسؤله افسران يې په ځندانو کې واچول. تر څنګ يې د يني چري ګڼ شمير سپاهيان يې د بغاوت او ارتداد په خاطر له منځه يوړل.په دې کارو سره اورنه يوځل بيا د امن اوسکون ښار و ګرزيد. خو لا تر اوسه سلطان د بغاوت جرړې نه وې پيدا کړې. سليم پاشا تر اوسه پورې ژوندې و او دهغه لاس تر اوسه پورې ترلې و .دهغه د ښې لاس درې ګوتې پرې کړل شوې وې ، په دې خاطر يې لا تر اوسه روغتيا نه وه موندلې.

سلطان څو ورځې وروسته قاسم را وغوښت. او د قاسم د کورنۍ په دغه ډول وژلو يې د زړه له کومې افسوس ښکاره کړ او هغه ته يې حکم وکړ چې د بغاوت اصلي جرړې راپيدا کړي. قاسم پخپله هم همدا غوښتل چې هغه ته سرکاري اختيارات ور په برخه شي تر څو په ازادۍ سره خپل دښمنان و لټوي ، اوس نو هغه يو ځل بيا سرکاري سراغ رسان ګرزيدلې و ، دا ځل بهرام خان او دهغه ټوله اداره دده تر کنترول او حکم لاندې و ه. په محل کې لرې کړل شوي سلطان محمد هم دقاسم سره خپله خواږې څرګنده کړه . اوهغه ته يې دخپله اړخه د هر ډول بسپنې اوکومک ډاډ ورکړ.

ددې پيښې څخه يويشت ورځې وروسته قاسم ديوې په زړه پورې پيښې سره مخ شو ، هغه د اورنه بازار د اهنګرانو کوڅې څخه تيريده چې د اربان سره مخ شو ، دا داورنه د بازار يوه تنګه کوڅه وه چې اهنګرانو اونجارانو په کې کار کاوه ، په دې بازار کې تورې ، نيزې ، کمانونه او نور جنګي وسايل هم جوړيدل او پلورل کيدل. قاسم په لمړي نظر سره اربان وپيژانده. اربان هم چې قاسم وکوت نو ورغاړيوت. قاسم تر هر څه دمخه د اربان څخه ښښنه و غوښته چې دخپلو زياتو مصروفياتو په واسطه يې و نه شوکولاې دهغه سره خپله ژمنه پوره کړې خو تر څنګ يې د اربان څخه هم وپوښتل چې هغه په اورنه کې په کومو کارونو باندې مشغول دې ؟او چيرې اوسيږي ؟ اربان په ورته په خندا ځواب ورکړ او ورته يې وويل:

« زه خو په همدې بازار کې ديوه ستر اهنګر سره کار کوم. او همدلته د اورنه په يوې محلې کې اوسيږم» قاسم په دې ښه پوهيده چې اربان يو بې ضرره انسان دې خوبيا هم يو اروپايي اوعيسوي نژاده وګړې دې نوپه دې خاطر يې پرې څه شک کيده. هغه غوښتل د اربان څخه لږ څه نور هم وپوښتي خو په دې وخت کې اربان په خپله خبرې پيل کړې او ويې ويل:

« درونده دوسته ! ... ته به زما په خبرو ډير حيران پاته شي او خوشحاله به هم شې چې ما اسلام منلې دې او دبغاوت په ورځو کې چې کله زه په خپل کور کې بند پاته و م نو ما دقران کريم دلوست هڅه هم کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ډېره حيرانونکې ده ......تا اسلام قبول کړې دې ؟.... اوس خو ته نه يوازې زما دوست يې بلکه مسلمان ورور مې هم يې ...... خو په تاکې دا بدلون څنګه راغې ؟ اودا چا په کومک درکې راغې ؟...

د قاسم په خبرو کې رېښتيا هم حيرانتيا وه خو کله چې اربان ورته دخپل مهربان نوم ووايه نوقاسم دحيرانتيا څخه يو ټکان وخوړ ځکه چې اربان ورته وويل:

« په ما کې دا بدلون زما د وريرو مريم اوحميرا په مهربانۍ سره راغلې دې ، زما دا وريرې ډېرې مهربانه دي ،هغوې پخپله هم اودهغو پلار عباس هم نوي مسلمانان دي ،مونږ ټول غواړو قرانکريم ولولو ،اوس مونږ دخپلو ځانو له پاره يو استاد هم نيولې دې ،ته خو کله زمونږ کور ته راشه....»

قاسم ته دا خبره داسې ښکاره شوه لکه يو ناڅاپه چې په هوا کې الوتې وي، د ډېرې حيرانتيا له وجهې يې دخولې څخه خبره نه راوتله. ځکه هغه عباس ، حميرا او مريم درې واړه پيژندل ، بلکه دهغوې نومونه هم قاسم ايښودي و. هغه به د بوسنيا هغه شهزادګۍ څنګه له ياده ويستلې وې چې په همغه لمړۍ ورځ يې د يني چرې د پنځه زره کسيز فوځ دسالار سره ټکر کړې و. هغه په دې هم حيران و چې هغوې څنګه او څه ډول دلته اورنه ته رارسيدلې دي. اوبيا د اربان سره يوځاې دوې ټول په يوه محله کې اوسيږي. دهغه سترګې دحيرانتيا څخه خلاصې پاته شوې وې اوپخپلې بې علمۍ يې افسوس کاوه. هغه اربان له ځآنه سره واخست او په يوه قهوه ځاې کې ورسره کيناست او تر ډيره پورې يې ددې بوسنيايي نوو مسلمانانو په اړه ورسره خبرې کولې. اربان ورته ووېل چې هغه د سلطان او د مسلمانو عسکرو له پاره يو منجنيق شکله توپ جوړوی اوتر څنګ يې غواړې دسلطان سره ووينې. دقاسم له پاره دا ټولې خبرې نوې اوحيرانونکې وې ،هغه داربان سره ژمنه وکړه چې سبا به يې دسلطان سره د کتلو له پاره محل ته وړی. هغه د اربان څخه دهغه د اوسيدو د ځاې ادرس هم واخست. اوپه دې ژمنه يې ترې رخصت واخست چې هغه به نيغ په نيغه سلطانی قصر ته ورځې او د اربان د نوي توپ د جوړښت په اړه به ورسره خبرې کوي. ترڅنګ به يې سبا د اربان له پاره دسلطان سره د کتلو وخت هم وغواړی. د يوې اوږدې ليدنې وروسته هغه داربان څخه رخصت واخست او دسلطاني قصر په لور روان شو.

قاسم سلطان ته د اربان په اړه معلومات ورکړ اودهغه د نوي ايجاد په اړه يې هم ورته تفصيلی معلومات ورکړل. سلطان ډېر زيات خوشحاله شو او په پوره شوق سره يې د اربان سره د کتلو وخت ورکړ. قاسم ترې د سبا له پاره وخت غوښته خو سلطان دسبا پورې صبر ونه کړ ، قاسم يې له ځانه سره ستون کړ او د هغه څخه يې د اربان پوره پته او ادرس واخست او خپل سرکاري ملازمين يې دهغه د باعزته راوستلو په خاطر دهغه پسې ور واستول. قاسم داربان په اړه سلطان ته هر څه ويلي و. خو دبوسنيايي شهزادګۍ اوعباس په اړه يې ورته هيڅ و نه ويل. معلومه نه ده چې قاسم به په دې اړه دکوم مصلحت څخه کار اخست. قاسم د سلطان دهدايت په اساس همدلته په محل کې پاته شو او داربان د راتلو انتظار يې پيل کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر لږ وخت وروسته ستر اهنګر اربان په پوره درنښت سره د سلطان په خدمت کې حاضر کړل شو. دا سلطان خاص دیوان ځاې و. او په دې ځآي کې د سلطان تر څنګ دغه ستر اهنګر او قاسم ناست و. اربان د دې ناڅاپی راتلو په اساس تر یوه ځایه حیران و خو اندیښمن نه و. سلطان د دې اهنګر د ښه راغلاست له پاره د خپله ځایه پورته شو، په دې کار سره د اهنګر اربان په سترګو کې یو ځل بیا حیرانتیا را وځلیده. ځکه هغه به کله کله د قسطنطنیې د قیصر په دربار کې حاضریده خو د مسلمانانو د سلطان په کتلو سره د هغه د زړه څرنګوالې بدل شوې و. هغه په دې فکر کې شو چې ایا پادشاه د پادشاهانو پرته د نورو عادي خلکو د استقبال له پاره هم را ولاړیږي. خو هغه په دې نه پوهیده چې سلطان مرادخان ثاني یو درویش صفته انسان دې، اربان پخپله هم یو درویش صفته او فلسفي انسان و. په همدې خاطر یې د سلطان په خندا کې د خپل ځان له پاره د خپلولۍ ځپې وکتلې، سلطان د اربان سره د خبرو په وخت کې وویل: « مونږ د خپل دروند میلمه څخه ناخوالي یو .... ځکه چې د قسطنطیه ستر اهنګر د نژدې څلورو میاشتو را هیسې د لته په اورنه کې میشت دې خو زمونږ سره یې د کتلو له پاره زحمت نه دې ویستلې.»

خو اربان ورته په عجیبه توګه ځواب ورکړ. هغه ورته وویل:

« مونږ په سلطاني ذوق ډیر ښه پوهیږو ......د خانه بدوشو کوم پادشاه نه وي چې مونږ یې په خدمت کې حاضر شوې وي... زه د ظلم څخه کرکه لرم، نو زه د ظلم د له منځه وړلو په خاطر د اسلامي فوځ له پاره یوه تاریخ جوړونکې وسله جوړوم. خو فقیر د هغو انعاماتو او اکراماتو څخه چې د سلطان لخوا دا ډول فنکارانو ته ورکول کیږي بې پرواه دې.»

د سلطان له پاره دا ډول خبرې چې په هغې کې یو ډول معنویت و ډیرې په زړه پورې ښکاره شوې، که څه هم هغه د یوه اجنبي او ناپیژندل شوې انسان له اړخه وې خو سلطان یو درویش صفته انسان و او د هغه هیڅ خبره یې هم بده وا نه خستله. خو په نرۍ شانته خندا کې یې وویل:

« مونږ پوهیږو چې شاهي انعامات د داسې ستر اهنګر دفن قیمت نه شي ګرزیداې، خو بیا هم شاهي انعامات د ظل سبحاني له اړخه یوه عطیه ده چې باید په فخر سره ومنل شي.»

خو دا ځل هم سلطان ته د یوه ریښتوني درویش ځواب اوریدل ور په غاړه و.

« درونده سلطانه! انعام خو به مونږ تاته درکوو. او په حقیقت کې همدا زمونږ انعام باید تر څو چې دنیا اباده وي د ظل سبحاني له اړخه یوه عطیه وګڼله شي. هغه هیرې او جواهرات چې سلطان یې داسې یوه فنکار ته بخشش کوې یوا ځې څو میاشتې اویا څو کاله دوام کولې شی، خو هغه انعام چې مونږ یې عثماني سلطنت ته ور ښنو په زرګونو کاله د عثماني سلطنت له پاره د ویاړ او عزت سبب ګرځي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو دسلطان په سترګو کې داهنګر له پاره د تحسين او ستاينې احساسات را پيدا شوي و . دهغه په مخ باندې دسلطاني قهر و غضب نښې بلکل له منځه تللي وې، هغه ورمخته شو او د اربان په اوږه يې لاس کېښود او ورته يې وويل:

« واي قسمته !.... مونږ د عثماني سلطنت له پاره د معزز ميلمه انعام د سر په سترګو منو. مونږ دا منو چې مونږ خپل دربار ته ددومره ستر اهنګر د رابللو غلطي کړې ده ، حق دا و چې مونږ ددې ستر فنکار د فن د ستايلې اوارزښت له پاره دهغه حضور ته ورغلي واې. پر مونږ ستاسې خبرې ډيرې ښې و لګيدې. ترڅنګ يې مونږ ستا د توپ د جوړولو په اړه هم اوريدلي دي ، خو مونږ غواړو چې تاسې دا نوي وسله د عثماني سلطنت دخزانې په بسپنه جوړه کړئ. مونږ به همدا نن د يوې سترې کار خانې د جوړولو حکم ورکړو ترڅو په هغې کې ستاسې د څارنې لاندې هر ډول فوځي سازو سامان جوړ کړل شي.

دقاسم له پاره داربان اوسلطان تر منځ خبرې په زړه پورې هم وې او مزه يې هم ترې اخسته. هغه د اربان په جرءت باندې هم حيران و او دسلطان په فياضۍ باندې هم. خو هغه تر اوسه پورې ددې خبرو څخه مزه او خوند اخسته چې شاهي دروازه چې راغي او دده ټول حواس يې رابيداره کړل. ځکه چې شاهي دروازه چې پادشاه ته د شاهي ادابو د په ځاي کولو وروسته وويل:

« درونده سلطانه ! سليم پاشا طبيب د ډيرې مودې د ناروغتيا وروسته غواړې ستاسې حضور کې باريابه شي.»

دقاسم له پاره د طبيب پاشا نوم اوريدل يو ډول احساساتي پيغام و. ځکه دا همغه شخص و چې په خپل وخت يې دهغه د ورندار دعلاج کولو څخه ډډه کړې وه. خو هغه ته دا ډاګيزه نه وه چې هغه د څه وخته راهيسې عليل او ناروغه شوې دې او کله يې روغتيا پيدا کړې ده. خو ده هم دڅو ورځو راهيسې دسليم پاشا شکل اوقواره نه وه کتلي. خو اوس چې دربان د سليم پاشا نوم واخست نو د قاسم شپږم حس را ژوندي شو ، هغه د يو ځل بيا شاهي سراغ رسان کيدو وروسته دا عملي حکمت خپل کړې و چې هغه به يو وخت ددې وګړې څلور خواوې معلوموې ، خو نن په ناڅاپي توګه سليم پاشا پخپله دهغه مخې ته راغلي و .

کله چې سليم پاشا خاص ديوان ته را ننوت نو د ادب له مخې يې سر ټيټ کړي و ، دسلطان مخې ته په رسيدو سره يې سر اوملا دواړه ټيټ کړل. خو کله يې چې سر راپورته کړ نو سترګې يې په قاسم بن هشام باندې و نښتې ، دقاسم په ليدلو يې زمکه د پښو څخه و تښتيده ، پښې يې په لړزيدو شوې او نژدې و چې په فرش باندې را پريوځي. سلطان او اربان دهغه دغه ډول حرکت ته په پوره حيرانتيا سره کتل.

دسليم پاشا د څيرې رنګ اوښت را اوښت. او په غير ارادي توګه يې خپل زخمي لاس چې په پټۍ يې تړلي و دخپلې چپنې لاندې پټاوه. دهمدې حرکت له مخې دهغه بد قسمتي پيل شوه . ځکه دقاسم له پاره دهغه لاس ډير

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهمیت درلود. قاسم ډیر زیات په دې حیران وو چې د یوه نه جنګیدونکي طبیب لاس څنګه اوڅه ډول زخمي شوې دې؟ دهغه په ذهن کې دخپلې ورندار اخري جملې ګرزیدلې چې اغا حسن ته یې ویلې و: دهغه ورندار د روح ورکولو په وخت کې ویلي وو ...... چې هغې د نقاب پوشاونو سردار زخمي کړې دې ...... دا چې ولې هغه ته د سلیم پاشا د زخمي لاس د کتلو وروسته دا جمله را یاده شوه ،اودهغه دماغ یې په حرکت راوست او دبدن ویښتان یې پورته ودریدل. هغه ته دخپلې ورندار د وفات په وخت کې اغا حسن ته کړې خبرې په پوره ډول په یاد وې. ځکه کله چې هغې سلیم پاشا زخمی لاس وکوت نو هغې غوښتل په اشارې سره سلیم پاشا او اغاحسن ته څه ووایي. ... قاسم ته داسې احساسیدله چې ورندار یی په اخري وخت کې سلیم پاشا پیژندلې وی اودهغه په لور یې په ګوته اشاره کړې وې. اوس نودقاسم د ملا په هډوکو کې یو قسم برق راپیدا شوې و ، دهغه دماغ تر ډیر زیات فشار لاندې و او جاملې یې سره ورغلې وې. ځکه چې هغه یو په بل پسې ډیرې کړې یو دبل سره یو ځای کولې. ځکه دهغه په ذهن کې دا خبره وه چې سلیم پاشا په اخري وخت کې دهغې ښځې د کتلو څخه انکار کړې و. قاسم په دې فکر کې شو چې هغه به همغه وخت و چې طبیب په خپلو زخمونو پټۍ اینبودلې. هغه په دې ډاډمن شوې و چې سلیم پاشا دهغه دکورنۍ اصلي قاتل دې خو دسلطان خبرو د هغه دفکرونو څپې خپل ځان ته متوجه کړې وې ، سلطان سلیم پاشا ته وویلې:

«دروند‌ه طبیبه ! په مونږ ، د شاهي ادابو دغه طریقه چې تا وکړه ، ښه و نه لګیده. مونږ رکوع او سجود یواځې اویواځې د الله تعالې حق ګڼو ، خو په هر حال مونږ ستا د ناروغتیا په اړه افسوس کوو ، مونږ وکتل چې ستا په لاس باندې پټۍ تړلې ده ، داسې بریښې چې ستا د لاس ګوتې زخمي شوې دې.....ددښمنانو په برخه دې وي پرې شوې خو به نه وي ؟اوریدلې مې دې چې تاسې هم دبغاوت په ورځو کې دکومې پیښې سره مخ شوې واست.»

دبغاوت په ورځو کې د سلیم پاشا نوم اخستل د قاسم له پاره یوه بله کړی وه ، ځکه ددې نه دا ډاګیزه کیده چې دسلیم پاشا زخم دهمغې ورځو زخم دې چې دهغه ورندار او پلار په کې شهیدان شوې و. اوبیا کله چې سلیم پاشا دسلطان دخبرې ځواب ووایه نو دقاسم شک په یقین بدل شو. ځکه د طبیب ځواب ډیر غیر معقول اود عقل نه لرې معلومیده. سلیم پاشا ورته وویل:

« دروند‌ه سلطانه ! ....زه د شاهي ادابو څخه نا واقفه ، په خپل دغه کړچار باندې ډیر زیات شرمساره یم .....دورند سلطان زما د زخمي لاس په اړه و پوښتل ....زما دا لاس ، دیوې نسخې د تیارولو په وخت کې په تیزابوکې و سوځید او له منځه ولاړ. همدا علت دې چې زه د څو ورځو راهیسې په کټ کې پروت یم.»

دطبیب خبره په دې خاطر معقوله نه بریښیده چې دهغې دپټې څخه دا ډاګیزیده چې دهغه د لاس ګوتې پرې شوې دي. اوتر څنګ یې دا خبره هم وه چې په تیزابو د ناڅاپي لاس ککړیدو څخه دومره زیان لاس ته نه رسیږي ، طبیب په محل کې ناست یوه پادشاه ته دا دوکه او فریب ورکولې شو خو دقاسم په څیر ذهین دماغ ته یې فریب

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه شو ورکولې. په همدې وخت کې قاسم ته یو خیال اوفکر راغې ، په دې خاطر یې د سلطان په دربار کې په پوره ادب سره وړاندیز وکړ:

« درونده سلطانه ! په ډیر احتیاط سره یوه خبره کول غواړم »

سلطان د قاسم په لور مخ کړ او د سر په خوزولو سره یې د خبرو کولو اجازه ورکړه. قاسم ورته بیا وویل:

« درونده سلطانه ! دحیرانتیا خبره ده ...... شاهي سراغ رسان ته د یوه ځایه درې پرې کړل شوې ګوتې تر لاسه شوي دي چې مونږ د پلټنې له پاره په مشک و کافورو او قدرتي واوره کې خوندي ساتلي دي... که چیرې شوخي یې و نه ګڼئ نوزه دا ویل غواړم چې طبیب سلیم پاشا د معظم سلطان څخه کومه خبره پټول غواړي....»

قاسم خبرې کولې او د سلیم پاشا پښې د ویرې څخه په لړزه وې ، قاسم چې کله ددرې پرېکړل شوو ګوتو خبره وکړه نو د سلیم پاشا راز یې را وسپړود. دهغه مخ د خزان شوي پاڼې په څیر زیړ ګرځیدلی و ، او د پادشاه سترګو ته د کتلو په ځای یې زمکې ته په کتلو پیل وکړ .دهغه ټول دغه حرکتونه د سلطان له پاره ډیر حیرانونکې و .....په همدې خاطر سلطان په لوړ اواز ورته وویل:

« طبیبه !..... پښې دې ولې لړزیږي...؟داسې بریښي چې ته هم دهغو دریو ګوتو سره کوم تړاو لرې ؟»

د سلطان خبرو د سلیم پاشا هغه پاته توان هم له منځه یوړ. په همدې وخت کې قاسم یو ځل بیا وویل:

« درونده سلطانه ! ماته دغه دریواړه پریکړل شوې ګوتې په خپل کور کې تر لاسه شوې دي ، اوزما ورندار دخپل مرګ نه څو لمحې مخته ویلي و چې هغې دحمله کونکو سردار زخمي کړې و . خو درونده سلطانه ، دا ضروري نه ده چې دا ګوتې دې حتما د طبیب سلیم پاشا ګوتې وي.»

قاسم دغه اخري خبره قصدا لږ څه په زوره وویله. اوس نو هغه په سلیم پاشا باندې نیغ په نیغه خپل شک څرګند کړې و . د سلیم پاشا حالت هم هره ګړۍ خرابیده. ژبه یې ګونګه شوه ، قاسم چې ښکار په جال کې وکوت نو سمدلاسه یې وویل:

« درونده سلطانه !..... د پټې محکمې ماهرینو ددې پریکړل شوو ګوتو او د سلیم پاشا د لاس د نورو ګوتو د کتلو وروسته په اسانۍ سره ویلای شي چې ایا دا ګوتې د سلیم پاشا دي او که د بل چا.......»

د قاسم خبرې لا په پوره ډول پای ته نه وې رسیدلې چې په همدې شاهي خونه کې یوه په زړه پورې پیښه رامنځته شوه. کله چې سلیم پاشا خپل ځان په جال کې را ښکیل وکوت نو د برق په څیر یې خپل چپ لاس د چپنې لاندې ور ننویست او یو تیز ځلیدونکې خنجر یې ترې را وویست. اوپه سلطان مرادخان ثاني باندې یې حمله وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیره زیاته ممکنه وه چې دهغه ددغې ناځاپې حملې په واسطه دسلطان ګیډه څیرې کړل شوې وې. خو په همدې وخت کې اربان یو عجیبه حرکت وکړ او د برق په څیر د سلطان مخې ته و درید. د سلیم پاشا خنجر د اربان تر پښتیو پورې ورسید خو سلطان ددې حملې څخه خوندي پاته شو.

همدومره مهلت کافي و ، قاسم سمدلاسه خپله توره بې نیامه کړه او مخته راغې او دسلیم پاشا په څټ یې ور کینبوده. سلطان هم په لوړ اواز سره دروازه چې را وباله ، دروازه چې هم خپل توره را وویسته او په یوه منډه دننه راننوت ، سلیم پاشا بې وسه کړل شوې و خو په اخر کې یې تر ټول زیات حیرانونکې عمل انجام کړ ،خپل خنجر یې د اربان د پښتیو څخه را وویست او په خپله ګیډه کې یې ور ننویست. دهغه رازونه راډاګیزه شوي و اوهغه ته نور ژوندي پاته کیدل شوني نه و ، په دې خاطر یې ځان وواژه.

بله ورځ د غدار سلیم پاشا لاش د ښار په لویه څلورلارې کې په چپه را ځوړند کړل شوې و، تر څنګ یې په یوې کوچنۍ ستنه یو شاهي اعلان هم را ځوړند شوې و چې په هغې کې دغدار سلیم پاشا ټول کړچار ثبت شوې و. قاسم خپله بدله اخستې وه اودهغه تر ټولو ستر دښمن او د هغه په کور د حمله کونکو نقاب پوښانو سردار ، دقیصر خطرناکه جاسوس خپل انجام ته ور رسیدلې و. قاسم نن ډیره خوشحاله و او دهمدې خوشحالۍ په حالت کې د اربان دکور په لور ولاړ. هغه غوښتل اوس دخپلو بوسنیایي میلمنو پوښتنه وکړي. خو په حقیقت کې دهغه په زړه کې یو نامعلوم غل پټ شوې و. داسې بریښیده چې هغه به د بوسنیایي شهزادګۍ د کتلو غلا وی. کله چې د اربان دروازې ته ورسید نو ډیر زیات احساساتي معلومیده. په لړزیدلې لاس یې ددې ښکلې کور دروازه ور وهله او هملته یې لږه شیبه انتظار وکړ.

څو لمحې وروسته ،کله چې دروازه پرانستل شوه نو د احساساتو په بهیر کې وچ کلک و درید. ځکه دهغه تر مخه د بوسینا شهزادګۍ ولاړه وه. قاسم دا هیله هم نه درلوده چې شهزادګۍ حمیرا دې پخپله ددروازې دپرانستلو له پاره دلته راشي. هغه حیران و ، خو شهزادګۍ حمیرا دهغه څخه زیاته حیرانه ولاړه وه ځکه هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده په ډیره نا څاپې توګه په مخکې ولاړ و. شهزادګۍ په خلاصو سترګو د قاسم خندانه او دخوشحالیو نه ډکه څیره کتله ، هغې په دواړو لاسونو د دروازې دواړه پلې را پرانستې خو خوله یې د سکتې د حالت په څیر وازه پاته وه. دقاسم دغسې ناڅاپې را تلل د کومې معجزې څخه کم نه و. هغې فکر کاوه چې دمسلمانیدو نه وروسته یې خپله لمړنۍ دعا قبوله تر سترګو شوه. ځکه هغې د مسلمانیدو وروسته دخپل خداې نه د قاسم سره د بیا کتلو دعا کړې وه. او نن قاسم پخپله دهغې تر مخه ولاړ و.

کله چې ددواړو اړخونو حیرانتیاوې خپل اخري حد ته ورسیدې نودواړو کتونکو یو بله ته په ډیره په زړه پورې توګه وخندل او بیا شهزادګۍ د قاسم څخه د پوښتنې پرته ، قاسم ته د دننه راننوتلو ست وکړ او پخپله په یوه منډه ولاړه او عباس او مریم یې د قاسم د ناڅاپې راتلو څخه خبر کړل. په دې وخت کې اربان په کور کې نه و خو دوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې واړه قاسم په خپلو لاسو کې واخست ، دقاسم په راتلو سره دشهزادګۍ کور ځلور ځله روښانه شو . هغه ولاړه او په يوه ځآې کې کيناسته ، عباس د احساساتو او خوشحاليونه په ډک اولړزانده اواز وويل:

« حميرا لورې ! وګوره ! ..... ستا زلمې په خپله راغې ، زه ښه پوهيږم چې تا ته دهمغې لمرۍ ورځې څخه د قاسم سره مينه پيدا شوې ده ،نو اوس چيرې پټيږې ؟»

د حميرا ځيره د حيا اوشرم څخه د انارو د ګل په څير و ګرزيده . سمدستي پورته شوه او دننه ولاړه . خو عباس هغه د لاسه و نيوله « لورې ! ځې چيرې ؟ همدلته کينه ، دومره موده وروسته قاسم يوځل بيا زمونږ کورته راغلې دې اوته ترې تښتې ؟ خوشبوۍ او محبت نه پټيږې ، ته خو دا هم نه منې چې ته دلته اورنه ته د قاسم له پاره راغلې يې. »

حميرا د شرم څخه ويلې کيده . اوعباس يې لاس کلک نيولې و ، بيا يې وويل:

«کاکا ! تا زما ددعاو اغيز وکوت. قاسم بن هشام پخپله زمونږ کورته راغې . ته زما لاس پريږده ترڅو زه دهغه له پاره دخوراک څښاک غم وکړم .»

خو قاسم ددې ټولو حالاتو څخه ډير زيات اغيزمن شوې و ، ځکه هغه هيله نه درلوده چې معامله دې تر دې ځايه پورې ورسيږې . هغه خو د خپلې مارسې « غزاله» سره مينه کړې وه . خونن يې په زړه کې شهزادګۍ حميرا د مينې شمه بله کړې وه . خو دهغه په ذهن باندې د مارسې مينه سپره وه . هغه ته داسې بريرښيده لکه دمارسۍ د روح سره چې بې وفايي کوي . ددې وروسته چې هغه څومره وخت ددې خلکو سره کيناست په همدې احساساتو کې سوزيده ، او د حميرا مينه يې د سترګو غورزوله . ان تر دې چې کله چې هغه د شپې له مخې بيرته کورته ستنيده نو حميرا ورته وويل:

« دورنده سالاره ! ..... ته ماته ډير ورک ورک معلوميدې . داسې ډاګيزه کيږې چې ستا په زړه کې د بل چا د مينې چراغ لمبې وهي . نو که چيرې زما له خاطره تاته کوم تکليف در رسيدلې وې نو دزړه نه در څخه بښنه غواړم .»

قاسم ټکان وخوړ ځکه حميرا په هغه پوه شوې وه .هغه يو ځل بيا وننښت. له يوه اړخه دمارسۍ ياد هغه ځوراوه . خو دبله اړخه کوم غيبي ځواک هغه دحميرا په لور کشاوه . دهغه د زړه تارونه سست شوي و نو په معذرت کونکي لهجه يې وويل:

« نه ، درندې شهزادګۍ ! ...زه ستا د محبت وړتيا نه لرم. ما پخوا د يوه چراغ د روښانه کولو هڅه کړې وه خو اوس هغه روښانه چراغ د زړه په تيارو کې ډوب شوې دې ، ته ډيره درنه او محترمه يې. او زه تاته په زړه کې يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول خاصه جذبه احساسوم. خو زه نه غواړم تا په دوکه کې واچوم. ستا څخه مخته یوې نجلۍ زما سره د ژوند د ملګرتوب ژمنه کړې وه ، او هغه زما لمړنۍ محبت و .»

« لمړۍ محبت و؟.... د وه څخه دې مقصد څه دې؟ هغه خوش قسمته اوس چیرې ده ؟»

د قاسم په سترګو کې د غم ماښام را ځلیدلی و . هغه پورته اسمان ته په کتلو سره وویل : « هغه شهیده شوې ده. د اسلام د محبت په نامه ، هغه اوس په دې نړۍ کې نه شته.»

«د حیرانتیا خبره وه چې یو سالار او سپاهي دیوه شهید په شهادت باندې دومره غمژن دې. ما خو په اسلام کې اوریدلي دي چې شهید ژوندي وي نو بیا ته ولې دهغې د بیلتون درد احساسوې. زه له تا څخه یوازې همدومره غواړم چې کله هم په خپله زړه کې دهغې خوش نصیبه د بیلتون دروندوالې احساس کړې نو ما بدنصیبې ته هم دخپل دغه غم څخه د لږ د پورته کولو اجازه ضرور راکړه»

دحمیرا په سترګو کې غټې غټې اوښکې را تویدې. ځرګنده نه شوه چې قاسم ته څه ور پیښ شول چې یو ناڅاپه یې د شهزادګۍ حمیرا لاس و نیوه او ورته یې وویل:

« نه ، حمیرا ، نه ! ته ما ته دومره درنښت اوعزت مه راکوه چې زه ستا په مینه کې را ښکیل شم. اودخپلې غزاله یاد له یاده و کاږم .»

حمیرا خپلې د اوښکو ډکې سترګې راپورته کړې ، په دې وخت کې دهغې د سترګو څخه داوښکو څاڅکې لاندې راپریوتل. داوښکو دغو څاڅکو د هغه په رخسارونو باندې ستري ستري کرښې جوړې کړې. حمیرا د یوې سلګۍ کولو وروسته وخندل ، دقاسم څخه یې خپل لاس ازاد کړ او سر یې ټیټ کړ او ویې ویل:

«ته به بیا کله راځې ؟اوس خو به زما غوږونه د دروازې په لور متوجه وي»

قاسم د حمیرا په رخسارونو باندې د جوړو شو لکیرو ځلا کتله او د تلو دمخه یې وویل:

« زه به هرو مرو راځم ، د عباس کاکا او ستاسې د ټولو سره به وینم......تاسو هم زما کورته را شئ ، تاته ما وویل چې زما کور زما د ورندار اوپلار د شهادت وروسته وران ویجاړ دې او زما وریرونه علي او عمر ډیر زیات خفه دي. که چیرې تاسې هلته راشئ نو دهغوې زړونه به باغ باغ شي.»

قاسم رخصت واخست او نیغ کورته ولاړ. هلته په کور کې ورته یو میلمه منتظر ناست و . دا دهغه ځانګړې استاذې و . اوقاسم هغه د غزالې د پیدا کولو په اړه البانیه ته استولې و . کله چې قاسم خپل استاذې وکوت نو ساه یې بې واره شوه. ځکه هغه نه غوښتل د غزاله په اړه کوم بد خبر واوري. ددې استاذې په کتلو سره دهغه ټول امیدونه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځل بیا را و ټوکیدل. خو کله یې چې دخپل استاذي خبرې واوریدې نو یو ځل بیا یې په زړه کې داغونه راپیدا شول. ځکه دهغه استاذې ورته وویل چې دغزاله په اړه یې هیڅ ښه خبر نه دې ترلاسه کړې ، بلکه د سلطان مرادخان ثاني لیږل شوې استاذی هم د سکندربیګ په واسطه وژل شوې دې.

هغه ته به غزاله څنګ ترلاسه شوې وې. اویا به دهغه جاسوس څه ډول دغزاله خبر ترلاسه کړې و. ځکه چې غزاله اوس د سکندر بیګ په محل کې هم نه وه. نن قاسم په پوره توګه ډاډمن شوې و چې غزاله په دې نړۍ کې نه شته.

هغه تر څو ورځو پورې دغزاله د یادونو په فکرونوکې ډوب و. خو اخر تر څه وخته پورې ؟... بلاخره څو ورځې وروسته هغه یو ځل بیا د اربان کور ته ورغې. اوس نودهغه د ژوندانه نوې پړاو پیلیدونکې و ، تر څو میاشتو پورې هغه داربان کور ته ته راته. ترڅنګ به یې شهزادګۍ حمیراهم د قاسم کور ته تلله را تلله. دا لیدنې کتنې ډیرې ژر په میني اومحبت باندې بدلې شوې. اوبیا یوه ورځ ددواړو کورونو په خوښې اوخوشحالۍ سره د بوسنیا شهزادګۍ حمیرا د قاسم د ناوې په څیر دهغه کورته راواړل شوه.

*****

ددوه ځلې تجربو وروسته سلطان مرادخان ثاني دا ډیره ښه احساس کړې وه چې اوس هم سلطان محمد خان د سلطنت د امورو د پرمخ بولو له پاره پوره وړتیا نه لرې. ځکه چې هغه په یوه کال کې دوه ځله په تخت کیناست خو هر ځل سلطان دخرابو حالاتو د سنبالولو له پاره بیرته راستون شوې و. په دې خاطر هغه بیا د تخت د پریښود و فکر و ځنډاوه. سلطان ددرې ځلې تخت کیناستو نه وروسته ، خپل زوې شهزاده محمد کوچنۍ اسیا ته ولیږده ، تر څو هلته پاته شي اودسلطنت د امورو د پرمخ بیولو تجربه ترلاسه کړې. پادشاهان د تخت نه لاس په سر کیږې خو دوه ځلې د تخت د پریښودو وروسته بیا په تخت دکیناستو کار ،په تاریخ کې ، یواځې دسلطان مرادخان ثانی پورې اړوند دې. خودغه فلسفی سلطان ددنیاوی عظمت د بې حقیقتۍ څخه دخبریدو په اساس یو ځل بیا د څلویښتو کالو په عمر ګوښه ناسته اختیار کړه.

خو دا ځل په تخت د کیناستو سره سم یې عیسوی دنیا ته بیا د سر را پورته کیدو موقع ورنه کړه. او نه یې پرته له کومه علته پر هغوې ظلم اوتیرې وکړ. دا په داسې حال کې چې دقسطنطنیې پادشاه په خپلو شرارتونو اوفساد اچولو کې همغسې مصروف و اوهمغه د عثمانیانو پر خلاف د فساد تر ټولو ستره سرچینه ګڼل کیده. دسلطان له پاره دهغوې ځپل دومره ستونزمن کار نه و. خوهغه قیصر هم په خپل حال پریښود . البته ، دا ځل هغه د «موریا» په لور توجه وکړه. په دې ځاې کې د قیصر دوه ورونه «قسطنطین» او « تهامس» په بیلو بیلو ځایو کې حاکمان وو. قسطنطین دخپلو ملکیتونو دخوندي ساتلو له پاره د « دکورت دخاکنا» کلابندي وکړه او بیا دهغه ځآیه د ډاډمن کیدو وروسته یې د«تهیبس » په ښار چې پولو ته نژدې یې عثماني سلطنت پروت حمله وکړه. سلطان ددې حملې څخه دخبریدو سمدستي وروسته د موریا په لور مخه کړه دهغه ترمخه د « فورنت» ټینګه کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته وه ، خو د ستر اهنګر اربان د جوړو کړل شوو توپونو د ګوله باریو په واسطه دا کلا ډیره ژر له منځه ولاړه ، دا لمړنی جنګ و چي فوځ په کي توپونه استعمالول پیل کړي و ، د فورنت د فتحه کیدو وروسته د موریا په لور لاره بلکل خلاصه شوي وه ، په دې اساس د قسطنطین او تهامس له پاره د سلطان تر مخه د اطاعت کولو بله لاره نه وه. هغوي خراج ورکول ومنل او موریا هم د عثماني سلطنت د باج ورکونکو ریاستونو په ډلې کي راغي.

د بله اړخه دعثماني سلطنت پخواني دښمن « هونیاډي» دخپلي تړون ماتوني په اساس او په اورنه کي دماتي وروسته تر اوسه پوري د مسلمانانو پر خلاف د فوځونو په راټولولو بوخت و . دهغه په لمن د وارنه د ماتي داغ د ورایه ځلیده. په دې اساس هغه په څلور و کالو کي د خپلو زیاتو کوښښونو اتیا زره وسلوال فوځ تیار کړ او د ډینوب د دریاب څخه تیرشو او د سربیا سیمي ته ور ننوت. دلته دسربیا او بوسنیا خلک یو ځل بیا دهغه په فوځ کي ورګډ شول ، په داسي حال کي چي دسربیا او بوسنیا خلکو د وارنا د جنګ نه وروسته د عثماني سلطنت اطاعت منلي و. خو د هونیاډي هڅو ددغو دواړو سیمو حکومتونه د خپلو ژمنو څخه واړول ، او د مکملي ازادۍ غوښتني دا دواړه حکومتونه د عثماني سلطنت په مقابل کي د جنګ میدان ته راښکل. د ځواک دا ازمیښت د «کسوه » په میدانو کي تر سره شو. په دغو سیمو کي نژدي شپیته کاله مخته لمړني عثمانی فرمانروا، لمړي مرادخان دسربیا ځواکونو ته ماتي ورکړي وه. اوهغه یې دخپل ځان تابع کړي و. دا ځل ددري ځلو سختو جګړو وروسته د شعبان په ۱۸ مه ۸۵۲ هجري کال یا د اکتوبر ۱۷مه د ۱۴۴۸ کال سلطان دهونیاډي فوځونو ته سخته ماتي ورکړه او د کسوه ددغه ستر جنګ په پایلو کي دسربیا ازادي سلب کړل شوه او د عثماني سلطنت برخه وګرزیده. دا ځل سلطان دسربیا څخه دخراج په اخستو اکتفا و نه کړه. په دې جنګ کي د پخوا په څیر قاسم بن هشام په پوره میړانه ګډون درلود. اوس نو هغه یوازي یو مجاهد او سپاهي نه و بلکه د سپوږمۍ په څیر د یوې کوچنۍ لور پلار هم و. هغه دخپلي لور نوم «غزاله» ایښي و خو کله کله به یې ورته مارسي هم ویله.

دکسوده دجنګ دپای ته د رسیدو وروسته سلطان ، سکندر بیګ ته دهغه د قاصدانو د وژلو او نورو درنو جرایمو په خاطر سبق ورکول غوښتل ، په همدې خاطر یې په البانیه باندې حمله وکړه. خو دسکندر بیګ د ماهرانه چالونو په واسطه البانیه د سلطان لپاره ستونزمنه وګرزیده ، دهغې سیمې د تاو راتاو درو او غرنیو موقعیتونو په اساس عثماني فوځونو ته د خلاص جنګیدو فرصت په لاس ورنه غي ، په دې اساس د زیاتو هڅو سره سره بیا هم سلطان البانیه فتحه نه شوه کړاي. ان تر دې چي په همدې وختو کي د سلطان مرادخان ثاني د وصال وخت هم را نژدې شوي و.

د ۸۵۵ هجري کال د محرم الحرام په پنځمه ، یا د ۱۴۵۱ ز کال د فبروري په نهمه سلطان مرادخان ثاني د عثماني سلطنت په مرکز «اورنه» کي ساه ورکړه او تجهیز او تکفین یې ددې سلطنت په پخواني پایتخت « بروصه» کي تر سره شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو عمر او علي هم په ترتیب سره نهه او دولسو کلن شوي و، او کوچنۍ غزاله به چې اوس کله دمور سره قدم واهه نو د مور ګوته به یې نه نیوله. هغې په پنځه کلنۍ کې خپل قدم ایښوده، ددغې شپږو کالو په موده کې د قاسم زړې مور هم خپل ژوند له لاسه ورکړې و. او دخپل رب لورې ته ورغلې وه. دقاسم د هڅو په واسطه طاهر ددوو کالو غم او مصیبت تیرولو وروسته یو ځل بیا واده کولو ته تیار شوې و. په همدې خاطر قاسم د زاړه عباس د لور مریم لاس د خپل ورور طاهر له پاره غوښتې و. خو طاهر، دمریم څخه کوم اولاد نه درلود. اربان او عباس هم دقاسم سره یو ځاې اوسیدل. قاسم اوس یو ډیر پوښ او ذهین انسان ګرزیدلې و، دهغه عمر دسلطان مراد خان ثاني دمړیني په وخت کې نژدې دیرش کالو ته رسیده. خو دهغه پوهه او زیرکتیا د فوځ د ډیرو سترو اوغوره سالارانو څخه هم پورته وه.

خو هغه به اوس هم کله کله د البانیایي کنیزې مارتها د لور مارسی په غم کې ځوریده. کله به یې چې مارسی را یاده شوه نو ډیر غمګین به شو. دخپلو همدغو یادونو په خاطر به کله کله د لاله شاهین یادګار ته ورته اوهلته به په همغه ځآیو کې چې مارسي به روسره په کې کیناسته، کیناست او پخواني یادونه به یې راتازه کول. دسلطان د مړینې وروسته قاسم ته هم پوره تکلیف رسیدلې و، اغا حسن تر اوسه هم په یني چري کې موجود و او اوس دخپلې تجربې په اساس د یني چرې د ټول فوځ نائب سپه سالار ټاکل شوې و.

د قاسم تر قومندې لاندې هم لس زره عسکر و و. خو دهغه نور ګڼ شمیر دوستان یا شهیدان شوي و او یا تر اوسه هم په خپلو همغو پخوانیو دندو کې مشغول وو. په ځانګړې توګه ریاض بیګ تر اوسه هم په یني چري کې موجود و. دسلطان د مړینې څخه سکندربیګ ډیر خوښ شوې و او دډاډ ساه یې اخستې وه.

دشهزاده عمر اوس پخلنې ته رسیدلې و، هغه یو ډیر ذهین او مبتکر ځوان و. هغه دپلار د وفاته سمدلاسه وروسته د کوچنۍ اسیا څخه را ستون شو او دلته په اورنه کې په تخت کیناست. په دې وخت کې دسلطان محمد خان عمر یویشت کاله و.

******

یادونه: «ددرویش پادشاه» لمړنۍ برخه پاې ته ورسیده.

قریب الرحمن سعید. (۳۱ مارچ ۲۰۱۱ زکال)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد فاتح :

دويمه برخه « تيرې شوې پاڼې »

داخل کله چې سلطان محمد خان په تخت کيناست نو عمر يې تر دوويشت کلنۍ پورې رسيده. دده نه مخته هغه دوه ځلې ، په داسې حال کې چې عمر يې يوائې څوارلس او پنځلس کاله و ، دخپل پلار په ژوند کې په تخت ناسته کړې وه. د سلطان مرادخان ثاني د مړيني سمدستي وروسته د سلطنت اراکينو هغه ته د سلطان دمړيني په اړه خبر ورکړ او هغه هم سمدلاسه او پرته له ځنډه د کوچنۍ اسيا څخه د اورنه په لور را ستون شو. ځکه همدلته دهغه د تخت د کيناستو مراسم هم تر سره کيدونکي و.

سلطان محمد خان د عثماني کورنۍ اوم ځوان سلطان و ، د عثماني سلطنت بنسټ اينښودونکې پخپله (عثمان خان) و چې د « غياث الدين کيخسرو سلجوقي » زوم و. سلطان محمد خان د عثمان خان د شا څخه اووم نسل جوړيږي ، د عثماني سلطنت بنسټ د نن څخه نژدې يوسلوديرش کاله پخوا هغه وخت کيښول شو چې په ۱۳۰۰ عيسوی کال تاتاريانو په کوچنۍ اسيا يرغل وکړ او هلته يې سلجوقي واکمن (سلطان علاؤ الدين) اوبيا دهغه وروسته د هغه زوي غياث الدين کيخسرو وواژه. غياث الدين کوم زوي نه درلود ، يوازې يوه لور يې درلوده چې دعثمان خان په نکاح کې وه. په دې اساس د سلطنت اراکينو په يوه خوله او يوې راې سره عثمان خان د قونيا په تخت کيناوه او دخپل پادشاه په څير يې و منود. په دې توګه د « اسرائيل بن سلجوق» د زوزاکه څخه ، چې په ۱۰۷۷ کې يې خپل نظام جوړ کړې و ، په ۱۳۰۰ عيسوي کال کې نظام ولاړ او اوپه ځاې يې د عثماني سلطنت جوړ کړل شو. او دې سلطنت تر ۱۹۱۵ عيسوي کاله پورې دوام وکړ....

دعثماني سلطنت څخه مخته د سلجوقيانو پادشاهي وه ، دهغوې نيکه اسرئيل بن سلجوق نوميده. دا هغه څوک و چې د سلطان محمود غزنوي په حکم د هندوستان کالنجر په عسکري کلا کې اوه کاله بندي شوې و.

دعثماني سلطنت بنسټ اينښوونکې عثمان خان د سلجوقي حکمران په وخت کې د انګورې په سيمه کې د « ارطغرال » په کورنۍ کې پيدا شوي و. دا دسلطان علاؤالدين سلجوقي د حکمرانۍ وخت و. هغه د ارطغرال دميړاني اوهمت د کتلو وروسته ، هغه ته د بازنطينی د سرحداتو جاګير ور و سپاره. سلجوقي سلطان علاؤالدين د ارطغرال خان د احساناتو ممنون او مشکور هم و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کې د سلطان محمد خان قبیله هم په لمړیو کې دهغو مهاجرو قبیلو څخه وه چې د چنگیز خان دحملو څخه یې خپل کلی کور او وطن پرېښې و او په دشتو او غرونو کې یې سره تیندکونه وهل. دا قبیله د « ترکانو اوغوز» د قبایلو یوه برخه وه. چې د عثمان خان نیکه دارطغرال خان پلار « سلیمان شاه» په مشرۍ کې خپل هیواد خراسان (افغانستان) پرېښې و او په مختلفو هیوادونو کې د ګرزیدو را ګرزیدو وروسته د شام « سوریې » په لور وروارېده شوي وو. دوې چې کله د فرات ددریاب څخه تیرشول نو سلطان محمد خان خراساني نیکه (سلیمان شاه) په هغه دریاب کې ډوب شو او و مړ. دهغه د مړیني نه وروسته د دې قبیلې ډیره برخه خپره وره شوه ، خو کوم کسان چې پاته شول هغوې د ارطغران خان او دهغه د ورور « دوندارخان» سره یو ځاې د کوچنۍ اسیا په لور روان شول او هلته د سلطان علاؤالدین سلجوقي دسلطنت پولو ته ورننوتل.

« لارډ ایوسلي د ترکي ایمپایر» تر لیکني لاندي لیکي چې: چنګیزخان خوارزم شاه له منځه وړې و. اودهغه ټول سلطنت یې دخپلو زامنو تر منځه وویشه. کله چې د خراسان دا ماتې خوړلې در په در شوې قبیله د سلیمان شاه د ډوبیدو او مړیني وروسته د ارطغرال خان په مشرۍ د سلطان علاؤالدین سلجوقي سلطنت ته ورننوته نو شمیره یې څلورسوه او شل کورنو ته رسیده. ددغو څلوره سوه اوشلو کورنیو دغه ډله دسلطان علاؤالدین تر سیوري لاندي دپنا اخستلو له پاره دقونیا د پایتخت په لور ور روان و چې په لاره کې ارطغرال ته دوه فوځي ډلې په جنګ کې را ګیر څرګندي شوې . هغه یوه خوا هم نه پیژندله خو کله یې چې وکتل چې دهغوې یوه ډله د شمیرې له اړخه کمه او بله ځواکمنه ده نو سمدلاسه د خپلو ۴۴۴ ملګرو سره یو ځاې دهغه کمزورې ډلې خوا یې ونیوله او داسې زبردسته حمله یې وکړ چې دښمن یې تیښتې ته و هڅاوه. دښمن میدان پرېښود او خپلې ښپې یې سپکې کړې. دفتحې نه وروسته هغه ته ډاګیزه شوه چې دهغې ډلې مرسته یې چې کړې ده هغوې د سلطان علاؤالدین سلجوقي د فوځ کسان و، او مقابل لورى یې تاتاریان وو.

د ارطغرال ددې میړانې په بدل کې سلطان علاوالدین سلجوقي هغه ته د دسفوت زرخیزه سیمه چې د سقاریه ددریاب په ښې لورې د بازنطیني (قسطنطنوي) پولو سره نښتې وه ، ورکړه ، تر څنګ یې ورته سفوت ښار هم ور بانبه. ارطغرال اودهغه ملګري چې د خراسان او ارمینیا څخه راغلي و ټول همدلته میشت شول.

سلطان علاوالدین سلجوقي ارطغرال خان ته په دې سیمه کې دخپلو فوځونو د ساتلو اجازه هم ورکړه. او ترڅنګ یې ورته د بازنیطیني عسکرى کلاو عسکرو ته د درس ورکولو حکم هم وکړ. دبازنطیني سلطنت مرکز قسطنطنیه وه. علاوالدین سلجوقي چې کوم خراساني ځوان ارطغرال ته په بازنطیني باندي دحملو کولو وینا کړې وه نو نژدې یونیم سل کاله وروسته دهمغه شخص د زوزاکه څخه سلطان محمد فاتح پیدا شو چې بلاخره یې بازنطیني سلطنت (قسطنطنیه) فتحه کړه او د عیسویت د نړۍ دیوالونه یې سره ولړزول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارطغرال خان په ۱۲۸۸ کال کې د ۹۰ کالو په عمر له دې نړۍ څخه سترګې پټې کړې . هغه په خپل ټول ژوند کې د سلطان علاوالدین د ځآنګړې پاملرنې لاندې و . ان تر دې چې داسې وخت هم راغي چې ارطغران د سلطان علاوالدین د نائب په څير د تاتاريانو او بازنطينانو ګډ فوځ ته ماتې ورکړه . ددې په بدل کې ورته سلطان علاوالدین سلجوقي د « بني شهر او بروصه شهر » سيمې هم ورحواله کړې . او د ارطغرال د جاګير د نوم يې « سلطانوي» کيښود او هغه يې دخپلو فوځونو سپه سالار و ټاکه.

هلال ، د سلطان علاوالدین سلجوقي د بيرغ نښه وه...... د ارطغرال خان د مړيني وروسته دهغه ستر زوې عثمان خان دهغه ځاې ناستې و ټاکل شو . همدا د عثماني سلطنت بنسټ ايښوونکې او ددې سلطنت لمړۍ تاجدارهم و . دهغه پلار په خپل ټول ژوند کې د سلجوقي سلطنت سره تلپاتې وفاداري درلوده. سلطان هم د خپل پلار په قدم قدم کيښود او همغسې تګلاره يې خپله کړه . خو دا داسې وخت و چې سلجوقي سلطنت خپله اخري ساه اخسته اوپه کوچنۍ اسيا کې ملوک الطوايفي حاکمه شوې وه. عثمانيان يواځې دبازنطيني دښمنانو په مقابل کې جنګيدل اويا په بله ژبه ، عثمانيان يواځې د عيسويانو پر خلاف په جنګ رانښتي و . په دې وختو کې د قسطنطنيې پادشاه د خپلو درو ساتنه و نه شوه کړاې او عثماني فوځونه دهغه (دتهينيا) ميدانو ته ور ننوتل . بازنطيني سلطنت چې درسول الله صلی الله عليه وسلم په وختو کې د ځواکمنو سلطنتونو څخه و د عثمان په وخت کې د زوال سره مخ شوی و . هلته دخپل منځي جګړو او حکومتي بدنظميو عثماني فوځونو ته موقع اوفرصت برابر کړې و چې هغوې دې د بازنطيني سلطنت په ډيرو برخو باندې ولکه وکړي. ددې نه مخته داسې يو وخت و چې بازنطيني سلطنت ان د کوچنۍ اسيا تر پولو پورې را غوځيدلې و . خو اوس په کوچنۍ اسيا کې د بازنطين سره يواځې « نائيسيا او نائيکوميډيا» سيمې اودهغې شاوخوا کلي پاته شوي و . د بازنطيني سيمو په لور د عثمان د توجه علت دهغه داسلام د تبليغ کول و.

په هرصورت عثمان د اسلامي فوځونو له پاره داروپا دروازې پرانستې او د دانيال دروازې پرانستل د عثماني نسل له پاره يوه لوبه وګرزيده. عثمان د سلجوقي سلطان د فرمانبردارۍ په اساس سترې سترې معرکې سر کړې دي چې ددې ډلې څخه د « قراجه حصار » معرکه تر ټولو مشهوره ده. ددې کلا د فتحه کولو په واسطه مسلمانانو اروپايانو ته خبر ورکړ چې نور نو دهغوې د حکومت دوران مخ په ختميدو دې . سلطان علاوالدین سلجوقي خپل ميړني سپه سالار عثمان ته د« نيزبيګ» خطاب ورکړ او هغه ته يې په خپل نوم دسکي د جارى کولو او په خپل نوم د خطبې د ويلو اجازه هم ورکړه. په دې توګه عثمان ته د شاهي لقب تر څنګ دپادشاهۍ نور ټول امتيازات هم ور په برخه شول . اوبيا لږ څه پاته کمښت هم په راتلونکو کلونوکې له منځه ولاړ. او دا هغه وخت و چې عثمان دسلطان علاوالدین سلجوقي او دهغه د زوې دپرلپسې مړيني وروسته او ازاد او خپلواکه تاجدار په توګه را څرګند شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلجوقي کورنۍ د حکومت د پاې ته درسيدو سره سم د ال عثمان حکومت پيل شو . خو يو شمير سلجوقي اميرانو لکه (دکرمانيا امير) عثمان ته په ډيره کرکه او حسادت سره کتل ، او هغه يې خپل رقيب ګاڼه . همدا علت و چې لږه موده وروسته د عثمان او د کرمانيا دامير تر منځه د جنګونو يوه نه پاې ته رسيدونکې لړۍ و نښته . اودا لړۍ د هغوي د پرلپسې ناستځايو تر منځه هم همغسې جريان پيدا کړ . عثمان د اسلامی حکومت بنسټ کيښود او په ۱۳۰۱ کال يې د « ټايئکوميډيا» سره رانښتې د «قيون حصار» کلا کې په لمړني ځل د قسطنطنيا دشاهنشاهي فوځ سره مقابله وکړه او په دې مقابله کې ورته ډيره ستره بريا تر لاسه شوه . او تر شپږو کالو پورې يې د فتوحاتو لړۍ تر « بحراسود» پورې و غځيده . هغه په خپل ژوند کې په درې محاذونو کې په يوه وخت فتوحات تر لاسه کول ، ..لمړی.... دباغي سلجوقي امرانو پر خلاف.... بل...د تاتاريانو پر خلاف . .. دريم.... دبازنطيني فوځونو يعنې د قسطنطنيې د پادشاه پر خلاف.... په ۱۳۰۷ عيسوي کال کې عثمانيانو دبروصې ښار کلابند کړ، دا ښار په قسطنطنيه کې د کوچنۍ اسيا په نامه ياديده . دا د نړۍ تر ټولو اوږده کلابندي وه چې تر لسو کالو يې دوام وکړ. بلاخره په ۱۳۲۶ عيسوي کال کې کلابندو فوځونو خپلې وسلې کيښودې او دعثمان خان زوې اولخان د فاتح په څير دې کلاته ورننوت ، په دې وختو کې عثمان خان په «سفوف» کې د مرګ په بستره باندې پروت و ، خو دهغه د مړينې څخه مخته د هغه زوې اولخان هغه ته د دې سوبې خبر ورورساوه . همغه و چې عثمان خان هغه خپل ځاې ناستې و ټاکه او حکم يې وکړ چې دمړينې وروسته يې په بروصه کې خاورو ته وسپارې تر څنګ يې حکم وکړ چې بروصه د عثماني سلطنت له پاره پايتخت وګرځوي . هغه دهغه د وصيت په مطابق هملته په بروصه کې خاورو ته وسپارل شو .

د«عثماني دولت» تر نامه لاندی تاريخ ليکي چې:عثمان خان د عثمانيه دولت لمړی تاجدار و . هغه هيڅکله هم دخپل ځان له پاره دسلطان کليمه نه استعمالوله . دهغه زوې اولخان او لمسي (مراد اول) هم دخپلو ځانو له پاره د امير کليمه استعمالوله .د عثمانيه سلطنت د بنسټ ايښودونکي عثمان واده هم په ډيره په زړه پورې توګه تر سره شوې و . هلته د ښار سره نژدې د «ابتروني» په سيمه کې يو خداې پالي عالم او درويش صفته انسان « اوبالي » نومي اوسيده ، عثمان به دخپلې ځوانۍ په وخت کې هلته ډير ورته ، هغه يوه ډيره ښايسته اوحسينه لور درلوده چې (مال خاتون) نوميده . يوه ورځ په ناڅاپي توګه د عثمان سترګې په دغه پيغله و نښتې ، او دکتلو سره سم پرې عاشق شو. هغه سمدلاسه د نکاح پيغام ور وليږه خو « اوه بالي» د يوه درويش او د سلطنت د امير تر منځ د توپير په پوهيدو باندې دا پيغام ونه مانه. ان تر دوو کالو پورې د عشق او محبت دا لړۍ روانه وه ، عثمان هم د اوه بالي کور ته تګ راتګ ته دوام ورکړ. په دې وخت کې خو نورو ترک سردارانو هم چې په ځواک او شهرت کې د عثمان څخه کم نه و د مال خاتون سره د واده کولو هيله څرګنده کړه. خو اوه بالي هغوې ته هم ځواب ورکړ. بلاخره داسې يوه ورځ را غله چې عثمان همهلته د « اوه بالي» په کور کې پاته شوې و يو عجيب او غريب خوب يې وکوت . « وېې کتل چې يوه سپوږمۍ د اوه بالي دسينې څخه را ووزې او کرار کرار ترې د څوارلسمې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ جوړه شي او بیا د عثمان په سیني کې ور ننوځي ، بیا د هغه اړخه یوه ځواکمنه ونه راشنه شي چې همداسې پسې ستریږي ، ان تردې چې ددې ونې شاخونه د وچې او لمدې ټول ځایونه را و نغاړي ، د ونې د جرړو څخه د نړۍ څلور ستر دریابونه دجله ، فرات ، نیل او ډینوب را بهیږي او څلور ستر غرونه ، کوه قاف ، د بلقان غر ، دتور غر ، او د اتلس غر ددې شاخونه سنبالوي. په دې وخت کې یوه تیزه هوا راپیدا شی اودهغې ونې د پاڼو مخ چې په شکل کې توري ته ورتوالې لري د یوه ستر ښار لوري ته وګرځوي ، دا ښار ددوو سمندرونو او ددوو لویو وچو د رایوځای کیدو په نقطه کې پروت دې ، او د یوې ګوتې په څیر را څرګندیږي. پدې ګوته کې دوه زمرد او دوه نیلم ځای په ځای شوي دي، عثمان غوښتل دا ګوته په ګوته کړي چې یو ناڅاپه ګوته سره را خلاصه شوه»...... د بیداریدو وروسته یې خپل خوب اوه بالي ته بیان کړ ، اوبالي په دې خوب کې د عثمان له پاره ښه راتلونکې وکوت اوهغه یې یوه غیبي اشاره و ګڼله او د خپلې لور « مال خاتون » نکاح یې ورسره وکړه.

د عثمان همدغه خوب چې هغه نژدې یونیم سل کاله مخته لیدلی و د هغه د کړوسي سلطان محمد له اړخه پوره کیدونکې و . ددوسمندرونو او ددوو لویو وچو د رایوځای کیدو نقطه د قسطنطنیې ښار و ، د سلطان محمدخان پلرونو او نیکونو کې د عثمان خان یو زوې « اورخان» هم د یوه فاتح او بهادر پادشاه په نوم یادیږي، دا عثماني سلطنت دویم تاجدار او د عثمان خان تر ټولو کوچنې زوې و . دهغه مشر ورور علاوالدین د اسلامي علومو شوقی و تر څنګ یې د تصوف اوفلسفې سره هم ډیره مینه درلوده ، هغه ډیره پوه او مدبر انسان و ، د زمکې پرمخ تر ټولو لمړی منظم ، په دریشی سنبال ، تنخوا لرونکې او په فوځي ځایو کې اوسیدونکې فوځ « یني چري» دهمغې په سلا او مشورې سره جوړ کړل شو. دهغه سره په دې مشوره کې « قراخلیل» هم شریک و . ددې نه مخته په نړۍ کې فوځونه منظمیدل او په ځانګړیو کالیو هم سنبالیدل، خو دا کار به یواځې او یواځې د جنګ په ورځو کې تر سره کیده. د رومیانو او یونانیانو په سلطنتونو کې هم همدا ډول رواج و . دسیدنا عمر رضی الله عنه په وخت کې د عسکرو له پاره تنخوا ګانې ټاکلې شوې وې او د رخصتیو رواج هم دهمغه له وخته پیل شوې و ، خو په هغو وختو کې د فوځي بارکونو او یاد تلپاتې عسکري تمځایونو آند له چا سره نه و . په دې اساس دا کار تر ټولو لمړی اورخان د خپل مشر ورور علاوالدین او خپل دوست قرا خلیل په سلا سره تر سره کړ. هغه ټول هغه ځوان عیسوي بندیان چې په مختلفو جنګونو کې یې نیولی و د روزنې له پاره همدې ډول روزنځایو کې واچول او یو باقاعده فوځ یې ترې د « یني چري» په نامه جوړ کړ.

اورخان د خپل حکومت په همغه لمړي کال یعنې په ۱۳۲۶ عیسوي کې د « ټایئکومیډیا» په سیمه ولکه وکړه ، بروصه یې خپل درالسلطنت و ټاکه ، د قسطنطین په اسیایی مقبوضاتو کې دهغه د ولکې څخه یوازې د « نائیسیا» ښار پاته شوې و . خو دې ښار د قسطنطنیې نه وروسته دویمه درجه ستر اهمیت او ارزښت درلود . د قسطنطنیې پادشاه « قسطنطین» ددې ښار د خوندي ساتلو له پاره ډیرې هلې ځلې وکړې ، اورخان هغه ډیر کلک کلابند کړې و . او په ۱۳۳۰ عیسوي کال یې هغه فتحه کړ او دخپل سلطنت یوه برخه یې وګرځوله. ددې ښار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر خلک د اسلام دین ته را وګرزیدل. په ۱۳۳۳ کال هغه د یو باغی ترک امیر په ښار « قراسي » باندی هم ولکه وکړه ، لږه موده وروسته د اورخان حکومت د «اناطولیا» شمال غربي پولو ته وغځید.

بیا اورخان د خپل سلطنت د غځولو په ځای خپله ټوله توجه د دخلکو د فلاح او بهبود له پاره را وګرځوله ، هغه غوښتل د اصولو په مطابق د مملکت ټول قوانین په اسلامي قالب کې را و نغاړی ، د ۱۳۳۶ کال وروسته اورخان هیڅ جنګ و نه کړ بلکه دخپلو عوامو د روزلو په فکر کې و . خو دسلطنت د کورنیو انتظاماتو څخه د فارغیدو وروسته ، د اروپا په لور متوجه شو ، اود ژوند اخري څو کلونه یې د قسطنطنیې د شهنشاه د اروپایی ولکو د تر لاسه کولو او هلته د خپل قدم د ټینګولو په لاره کې مصرف کړل. د قسطنطنیې سلطنت چې یو وخت د ډینوب ددریاب او په اسیا کې تر اناطولیا او شام پورې غځیدلي و اوس یوائې د «تریس» ، د« مقدونیا» یوې برخې او « سالونیکا» اوپه یونان کې د « موریا» تریوې ډیرې برخې پورې را محدود شوی وو . د هغه اسیایی ولکې نژدې ټولې د عثمانیانو په لاسو کې راغلی وې. په همدې وختو کې د قسطنطنیې د تخت جګړه راپیدا شوه ، اورخان ددې فرصت څخه ګټه پورته کړه او د کوزین اړخ ته یې خپل شپږ زره عسکر ور واستول..... په دې توګه اورخان یو ځل بیا کنتاکوزین اودهغه مخالفه ډله « جان پلیولوګس» یعنې ددواړو په غوښتنه د سربیا دپادشاه په خلاف خپل فوځ و لیږه. په دې وخت کې دسربیا پادشاه « استیفن ډوشن » په « سالونیکا» باندی حمله کړی و ه ...لږه موده وروسته د قسطنطنیې د تخت جګړې یو ځل بیا زور واخست نو اورخان دخپل زوی سلیمان پاشا تر مشرۍ لاندې شل زره عسکر د کوزین دکومک له پاره ور ولیږل. جان پلیولوګس ماتې وخوړه او کنتا کوزین په تخت کیناست. او اورخان ته یې د ژمنی سره سم د «زنپ» کلا ورکړه. په دې کلا کې سلیمان پاشا عثماني عسکر ځای په ځای کړل. خو په اتفاقي توګه څو ورځې وروسته هلته په «تریس» کې زلزله راغله چې له مخې یی د ډیرو کلاګانو دیوالونه را پریوتل. په دې ډله کې د « ګیلي پولي» کلا هم وه ، دا کلا د دانیال په غربی ساحل کې تر ټولو ستر او مستحکمه جنګي کلا ګڼل کیده. سلیمان پاشا ددې کلا سره ډیر نژدې واټن کې پروت و . هغه دغه زلزله یو غیبي تائید و ګاڼه او مخته ورغې او په ګیلي پولې باندې یې ولکه وکړه. ددې کلا د سوبې وروسته د ترکانو به تاریخ کې یونوې باب پیل شو . هغوې په ۱۳۵۴ عیسوي کال په لمړي ځل په اروپا کې د فاتحینو په څیر قدم کیښود . او په مسیحي اروپا کې یی د یوه ستر اسلامي سلطنت بنسټ کیښود چې په دوو پیړیو کې یی دګیلي پولې څخه تر ویانا پورې و غځید ، د لمړی پیړی مجاهدینو د غربي اروپا د سسلي ، روما ، او سپین پورې د اسلام اواز ورسولي و خو ترکي مجاهدینو شرقي اروپا هم د اسلامي بلنې په لور راماته کړه .

داورخان زوی « سلیمان پاشا» په داسې حال کې چې د ښکار دکولو له پاره وتلې و ، د آسه راپریوت او به ۱۳۵۸ عیسوي کال کې له دې نړۍ سترګې پټی کړې. نوموړي شهزاده د جنګ او عسکری فنونو له اړه د ډیرې پوهې او تدبر خاوند و . اورخان دخپل زوی په مړینې سخت غمژن شو او دهمدې غمه یی په بل کال پخپله هم د نړۍ څخه کوچ وکړ. خو ډیر نیک خویه ، درویش صفته او متدین حکمران و . هغه به دغریبانو تر منځ ډوډی او شوربا په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپلو لاسو ویشله .سترو سترو علماو او مشایخو سره یې ډیره نژدې ناسته پاسته درلوده چې د هغوې د ډلې څخه « ملاداودقیصري » او « تاج الدین » به یې تل دخپله ځانه سره یو ځاې ساتل.

د اورخان د مړینې وروسته دهغه کشر زوې (مرادخان اول) دڅلویښت کلنۍ په عمر کې په تخت کیناست . دحکومت د واګو د سنبالولو سمدلاسه وروسته مردا خان د اروپا په لور د مخکې تللو هوډ وکړ. خو د کرمینیا امیر د پخوانیو دښمنیو په اساس په کوچنۍ اسیا کې بغاوت وکړ په دې اساس هغه تر هر څه لمړۍ ددې بغاوت د ځپلوله پاره قدم واخست. ددې ځایه د فارغیدو وروسته هغه د اروپا په لور قدم پورته کړ ، په ۱۳۶۰ عیسوي کال د دانیال درياب څخه تیر شو او د خپلو فتوحاتو حیرانونکي لړۍ یې پیل کړه. خو په ۱۳۸۹ کال کې د هغه د شهادت وروسته د فتوحاتو دا لړۍ د « کسوده په جنګ» پاې ته ورسیده.

کله چې مرادخان اول په ۱۳۶۳ کال ددانیال ددریاب څخه تیر شو او دیوه ستر فوځ سره یې د تریس سیمي کې قدم کیښود نو هغه تر ټولو لمړۍ د « شورلو » په کلا ولکه وکړه ، دې کلا د قسطنطنیې څخه یواځې پنځه میله واټن درلود. ددې وروسته یې بله کلا د « کرک کلیسې» ترنامه لاندې هم ولکه کړه ، په همدې کال یې د «بابا» په سیمه کې دبازنطینانوسره یو اوږود جنګ وکړ چې وروسته یې هغوې ته ډیره بده ماتې ورکړه.

پایلې یې داشوې چې « ایډریانوپل» یعنې « اورنه» سمدستې خپله وسله په ځمکه کې کیښوده او په دې توګه ټول تریس د مرادخان په ولکه کې راغې. ددې وروسته بیا عثماني جنرال « لاله شاهین» بلغاریه ته ورننوت او هلته یې په « فلیپوپولس » باندې ولکه وکړه ، داسیمه د بلقان د غرونو په جنوب کې د بازنطینې سلطنت اړونده وه . قسطنطین مجبور شو چې د مرادخان سره سوله وکړي، په دې وختو کې مرادخان په اروپا کې د بازنطینیانو سره په مقابله کې ښکر په ښکر و خونورو مسیحي حکمرانانو دبازنطینیانو سره د مراد په مقابل کې هیڅ ډول مرسته ورنه کړه . لیکن په ۱۳۶۳ کال « پنځم پوپ اربن» د هنګري ، سربیا ، بوسنیا او ولاچیه حکمرانان دې ته تیار کړل چې د ترکانو دمخکې تلو د مخنیوي له پاره خپل فوځونه را ولیږي . دهمدې حکم له مخې دې متحدینو شل زره کسه عسکر د تریس په لور را ولیږل. خو جنرال لاله شاهین هغوې ته ډیره بدې ماتې ورکړه ، ددې پایلې دا شوې چې د بلقان غرونه هم د عثماني سلطنت یوه برخه وګرزیده . دهمدې جنګ نه وروسته د«ډیمونیکا» سیمه چې په تریس کې پرته وه ، د مراد له خوا پایتخت اعلان کړل شوه . اوبیا یې دري کاله وروسته « اورنه» خپل پایتخت و ټاکه.د « مارتیزا » د جنګ وروسته شاهنشاه د سلطان باجګزاه و ګرزید خو د قسطنطین دشاهنشاه له پاره دا ډول سپکاوې د زغم وړ نه و ، هماغه و چې په ۱۳۶۹ کال یې روما ته سفر وکړ او دروم د پاپا څخه یې د سلطان پر خلاف د مرستې غوښتنه وکړه. په دغه ورځو کې د«رومن کلیسا » او «یوناني کلیسا» چې د شهنشاه مذهب و.... ترمنځ ډیره دښمني روانه وه. شهنشاه په ډیر ذلت او سپکاوي سره دروم د کلیسا علویت و مانه. خوبیا یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپلو موخو په تر لاسه کولو کې کومه بریا تر لاسه نه کړه. اوبیا چې کله بیرته د «وینس» څخه تیریده د یو شمیر قرض غوښتونکو له خوا و نیول شو. خو دلته په قسطنطنیه کې یې زوې «اډرونکس» بادشاه و ګرزید.

مرادخان په خپلو اصولو کې ډیر سخت و. دهغه تر ټولو کوچنې زوې شهزداه «صادوجي» یوځل د عیسویانو سره یو ځاې شوې و، خوکله چې مراد هغه ونیوه نو دخپل دغه زوې په سترګو کې یې ګرمه سیکه ویلی او ور واچوله او ړوند یې کړ. اوبیا یې وریسې وواژه، په ۱۳۷۱ کال دمراد خان سپه سالار لاله شاهین د صوفیا سره نژدې سماکوف په میدان کې دبلغاریا او سربیا د ګډو فوځونوسره مقابله وکړه اوهغوې ته یې سخته ماتې ورکړه، ددې جنګ نه وروسته د بلقان دغرونو څخه نیولې دبلغاریه ټوله سیمه د عثماني سلطنت برخه وګرزیده. بل کال لاله شاهین او د عثماني فوځونو یو بل جنرال «افرینوس» په مقدونیا باندې یرغل وکړ، مقدونیا دسربیا یو ولایت و. دهغه ځایه «کوالاډروما» او «سریز» ښارونو د فتحه کولو وروسته، «دردار ددریاب» څخه تیر شول، مراد سربیا، البانیه، اوبوسنیا په همغه وخت کې دخپل سلطنت باجګذاران وګرځول. د بلغاریا پادشاه سلیمان خپله لور سلطان حرم ته وراندې کړه اوپه دې توګه یې خپل ځان خوندي وساته. اوبیا یو په بل پسې «مونا ستر» او «صوفیا» هم فتحه شوې. په دې توګه مرادخان د خپل سلطنت دپولو په پراخولو کې ډیر ګړندي ګامونه واخستل.

په ۱۳۷۲ کال مراد خپل شهزاده «بایزید یلدرم» ته د کرمیا د امیر لور په نکاح کړه، دکرمانیا او عثماني سلطنت تر منځ شخړې د ډیر پخوا څخه را رواني وې. ددې شخړو د له منځه وړلو له پاره مرادخان خپله لور «نفیسه» دکرمانیا امیر ته په نکاح ورکړه اوپه دې ترتیب ددوې تر منځه تر لسو کالو پورې سوله او امن قایم شو، خو په ۱۳۷۷ کال یو ځل بیا ددوې تر منځه نښتې پیل شوې، په دې جنګ کې د کرمانیا امیر ماتې وخوړه او شهزاده یزید ته د «یلدرم» لقب ورکړل شو.

د مراد خان په خلاف مسیحې اتحاد د سربیا څخه پیل شو. په دې اتحاد کې سربیا، بوسنیا، بلغاریه، البانیه، ولاچیه او هنګری ټول په پوره قوت سره ورګډ شول. پولینډ هم خپل فوځونه ور ولیږل. اوپه دې توګه یو صلیبي جنګ پیل شو. په ښکاره توګه هغوې دا اتحاد داروپا څخه دترکانو د ویستلو په خاطر کړې و. مردا خان د اویا کالو په عمر د خپلو فوځونو سره یو ځاې ددې اتحاد په خلاف د جنګ له پاره ووت.خو دمراد خان د ورسیدو دمخه اتحادیونو په بوسنیا کې په عثماني فوځونو باندی حمله وکړه او بنځلس زره ترکان یې د تیغه تیر کړل. ددې جنګ مشري سربیانو په غاړه درلوده. چې پادشاه یې لازار نومیده، د ډیرو معرکو وروسته بلاخره په ۱۳۸۹کال د «کسوده» په میدان کې هغه اخري مقابله مخته راغله چې د اتحادیونو شیرازه یې له منځه یوړه اودسربیا د قسمت پریکړه یې وکړه.

جنګ پاې ته رسیدونکې و چې په دې وخت کې یو سر بیایی امیر «میلوش کوبیلووچ» دعثماني لښکر په لور آس ور ځغلاوه، او د خپل پادشاه لاله زار په خلاف یې د بغاوت اعلان وکړ. او ویی ویل چې غواړي دسلطان سره څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډيرې مهمې خبرې وکړې. همغه و چې هغه يې د مراد خان دربار ته راوست. خو دغه د لاس د ښکلولو په وخت کې يې يو ناڅاپه خپل خنجر را وويست او په مراد خان يې حمله وکړه او په خپل هدف کې د بريالیتوب وروسته يې د تيښتې هڅه وکړه خو عسکرو د سترګو په رپ کې هغه ټوټې ټوټې کړ، اوس نو مراد خان د لږ وخت ميلمه و. هغه په همدې حالت کې داخري حملې حکم وکړ، ډير ژر اتحادي فوځونو ماتې وخوړه او د سربيا پادشاه «لازار» ونيول شو او د مراد خان دربارته يې راوست. مراد د «لازار» د وژلو حکم ورکړ او لږه شيبه وروسته يې پخپله هم ساه ورکړه. د مراد خان د شهادت نه وروسته د (کسوده) جنګ پای ته ورسيد. شهزاده بايزيد يلدرم په تخت کيناست، هغه په همغه لمړۍ ورځ خپل ورور شهزاده يعقوب چې د کسوده په جنګ کې يې پوره ميړانه ښوولې وه سمدلاسه وواژه. دا د سلطنت د تخت د ولکې له پاره په عثماني کورنۍ کې لمړني قتل و.

کله چې د سربيا پادشاه لازار هلاک شو نو د هغه وروسته لارډ ستيفن د سربيا حکمران وګرزيد، هغه خپله خور شهزادګۍ ډيسپينا د بايزيد په نکاح کې ورکړه، او سوله يې وکړه او تر څنګ يې دا ژمنه هم وکړه چې په راتلونکې کې به په ټولو جنګونو کې د خپل فوځ سره يو ځای ګډون کوي. او بيا هغه د خپل عمر تر اخري سلګۍ پورې په خپله ژمنه کلک ودريد. بايزيد د قسطنطنيې د پادشاه سره هم سوله وکړه ،ان تر دې چې ددې سولې وروسته بايزيد شهنشاه مجبور کړتر څو د خپل فوځ په واسطه فلادلفيا له منځه يوسي. همغه و چې دا ډول عبرتناکه پيښه منځته راغله چې پخپله عيسويانو په عيسوي فلاډلفيا باندې يرغل وکړ او هغه يې فتحه کړه او بايزيد ته يې حواله کړه، د بايزيد په وخت کې د ايدين، امشا، او ساروخان ښارونه هم فتحه شول په ۱۳۹۰ کال بايزيد د قيوس په جزيره حمله وکړه په دې توګه سمرنا او کرمانيا هم د بايزيد د تورې څخه خلاصې نه شوې، بايزيد په خپل ژوند کې دوه ځله قسطنطنيه کلابند کړې ،لمړۍ کلابندي يې اوه مياشتې دوام وکړ خو بيا چې کله بايزيد ته د هنګري د پادشاه سجسمنډ چې د هونياډې پلارو ، پخلاف فوځونو ته اړتيا پيدا شوه نو په دې خاطر يې د لسوکالو له پاره سوله وکړه او کلابندي يې پای ته ورسوله. د سولې شرايط يې هم ډير سخت و. د کلني خراج له پاره ديرش زره طلايي کراون و ټاکل شول. د مسلمانانو له پاره يې په قسطنطنيه کې يو شرعي عدالت هم پرانست، او هلته د بايزيد له اړخه يو ترکي قاضي و ټاکل شو. او د مشرق د کليسا تر څنګ يې يو ډير ستر او عالي شان جومات هم جوړ کړ، د قسطنطنيې د قيصر په مينول کې يې د ښار اوه سوه ځايونه مسلمانانو ته ورحواله کړل تر څنګ يې د غلطې نيمايي برخه هم بايزيد ته ورکړه. هلته شپږ زره عثماني فوځونه و ټاکل شول، د همغه وخته راهيسې عثمانيانو قسطنطنيې ته د استنبول نوم ورکړ.

بيا واليشيا فتحه شوه او بيا يو په بل پسې نائيکوپولس او بلغاريه هم تر ولکې لاندې راغلې. اوس نو بايزيد غوښتل په هنګري باندې يرغل وکړي خو يو ناڅاپه د کوچنۍ اسيا په لور متوجه شو، په دې وخت کې د کرمانيا امير يو ځل بيا بغاوت وکړ، بايزيد يلدرم د انکورې او بروصې ترمنځ د کرمانيا د امير سره وجنګيد خو په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنګ کې د بایزید لښکر د ماتې سره مخ شو ، د ماتې د خبر د اوریدو سره سم بایزید په خپله په جنګ کې شامل شو او د کرمانیا امیر ته یې سخته ماتې ورکړه ، په دې جنګ کې د کرمانیا دامیر دوه زامن ووژل شول.

د سلطان بایزید یلدرم نه مخته ټولو عثماني امیرانو ځانوته د امیر کلیمه استعمالوله . خو بایزید په لمړي ځل د مصر د عباسي خلیفه په اجازې سره خپل ځانته د سلطان لقب اختیار کړ.بایزید د نورو حکمرانانو په نسبت عیاش طبعه انسان و . هغه د خپلې ښځې (ډیسپینا) په ترغیب سره د شرابو څښل هم پیل کړي و . په همدې وخت کې یو ځل بیا د هنګري د پادشاه سجسمنډ له خوا د عیسویانود اتحاد له پاره هلې ځلې پیل شوي وې، هنګري د قسطنطنی د مرکزی کلیسا په ځای د روم د کلیسا سره تړلې وه. پهمدې خاطر د روم پاپا د هغه سره مرسته وکړه ، د سجسمند د ځانګړو هلو ځلو په اساس فرانسه او برګنډی هم په دې اتحاد کې سره راټول شول ، دا ډیر ځواکمن او قوي لښکر و ، د دانیال د دریاب څخه د را تیریدو وروسته شام ته را ننوتل او مقدسه زمکه یې ازاده کړه ، کله چې دا لښکر د جرمني څخه تیریده نو د جرمنیانو ځانګړی فوځې ډلې هم وروسره را یو ځای شوې ، دا د ټولې عیسوي نړۍ اتحاد و . هغه وخت چې د سجسمنډ لښکر سربیا ته ورسید نو هغه د بایزید دوست او فاداره ملګري لاړډ ستیفن باندې یرغل وکړ اوپه دې توګه یې په سربیا کې ډیره وحشیانه توګه لوټ مار وکړ. دې لښکرپه پوره بریالیتوب سره د «ستېوډا» ، «ویدین» او « ارسودا» سیمې تر ولکې لاندې راوړې او ځان یې د نائیکوپولس» سیمې ته ورساوه. او هغه ښار یې د کلابندۍ لاندې راوست. د نائیکوپولس قومندان « یوغلان بې» د وسلې د غورزولو څخه انکار وکړ ، ځکه هغه په دې ډاډمن و چې بایزید به هرو مرو د هغه د تعاون له پاره رارسیږي، او بیا همداسې وشول ، بایزید د برق په څیر خپل ځان دکلابندۍ په شپاړسمه ورځ نائیکوپولس ته ورساوه. فرانسویانودا ګمان هم نه کاوه چې بایزید به دومره ژر دلته رارسیږي ، هغوې په دې آند و چې بایزید به د ابنای فاسفورس څخه د تیریدو جرءت و نه کړي ، بلاخره د ۱۳۲۹ کال د د ستمبر په ۲۴مه بایزید یلدریم د «کانټ ډی نیورس ، سجسمنډ او فرنسوي» فوځونو پر خلاف د جنګ ډول وواهه ، دا ډیر ستر اومشهور صلیبي جنګ دې ، سجسمنډ د ترکانو د ځواک او ارادو څخه پوره خبرو ، هغه په دې هم پوهیده چې د ترکانو نومیالۍ ډلې په یوه غیر منظم او لږ روزل شوي فوځ سره یو ځای کیږي او بیا په ډیره ښه توګه جنګیږي. سجسمنډ خپلو ملګرو ته دا سلا ورکوله چې د ترکانو د ظاهري فوځ په جنګ کولو باندی وخت ضایع نه کړي ، بلکه د هغوې په اصل فوځ دي حمله وکړل شی. خو په صلیبی اتحاد کې ورګډو د نورو هیوادونو سالارانو د هغه دا مشوره و نه منله ، دې جنګ د دري ساعتونه زیات دوام و نه کړ ، په دې جنګ کې د سربیا پادشاه د بایزید په ملاتړ و جنګید. عیسایی فوځونو ته ډیر زیات زیان ور وا وښت. اوبایزید د هغو ځواکونو د انتقام د اخستو له پاره چې د جنګه مخته د عیسایانو په لاسو شهیدان شوي و په دې جنګ کې لس زره عیسویان و نیول او د ټولو د وژلو حکم یې ورکړ. په دې بندیانو کې کاؤنټ ډي نیورس ، او څلوریشت نور عیسایی امرین هم شامل و و. خوبایزید هغوې پریښول ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د هغوې د تللو د مخه يې د کاؤنټ ډې نيورس تر مخه يوه وينا وکړه ، داوينا د (کريسي دلمړي ټوک په ۲۸ م مخ کې دا ډول ليکل شوي ده):

«ګرانه ! زه په دې پوهيږم چې ته دخپل هيواد د يوه ستر سردار او ځواکمن رئيس زوې يې. ته نوې ځوان يې او لا تراوسه ستا تر مخه ډيرې هيلې اود اميدونو ډک کلونه پراته دي. شوني ده چې د جنګ په ميدان کې ستا ددې لمړيو هڅو د ناکاميو نه وروسته خلک په تا الزامونه ولګوي ، او ته د هغې الزامونه د رفع کولو له پاره او دخپل شهرت او نيک نوم د بيرته تر لاسه کولو په خاطر يو بل ځواکمن فوځ را ټول کړې اويو ځل بيا زما مقابلې ته راودانګې ، که زه له تا ويريدې نوله تا او ستا له ملګرو څخه به مې دهغوې په ايمان اوعزت سوګند اخستې واې چې په راتلونکې کې به زما مقابلې ته نه راځئ. خو نه ! زه د داسې سوګند غوښتونکې نه يم.ددې برعکس ، زه به ډير خوشحاله شم چې که چيرې ته بيرته خپل هيواد ته ورسيږې او بيا فوځ راټول کړې اوبيا زما مخې ته راشې. ته به ټول وخت ما د جنګ په ډګر کې په خپل مخکې تيار و وينې. هغه خبره چې زه يې درته اوس کوم ، ته يې چې د چاڅخه غواړې نقل يې کړه.»

د نائيکوپولس د جنګ نه وروسته په ولاچيا ، هنګري او استائريا باندې هم يرغلونه وشول او د پيټرواردين ښارهم تر ولکې لاندې راوستل شو.

ددې نه وروسته بايزيد اورنه ته ورسيد اوپه ۱۳۵۷ کال يې په يونان باندې حمله وکړه.، د تهسلي ، فوسين ، ډوريس او لوکريس په سيمو يې ولکه وکړه. او بيا يې دڅو ورځو وروسته د » موريا» ټوله سيمه ولکه کړه ، د يونان د فتحې کولو وروسته بايزيد يو ځل بيا قسطنطنيه کلابنده کړه. دا په داسې حال کې چې د تړون لس کاله لا نه و پوره شوي. هغه دخپل ځانګړې قاصد په خوله پادشاه « مينوئل » ته حکم و ليږه چې سمدلاسه دې د تخت نه لاس واخلي او که نه دانبار به د توري په زور ونيسي. خو مينوئل د بايزيد په خبره غوږ هم ونه ګراوه. همغه و چې بايزيد هم د قسطنطنيې کلابندې نوره هم کلکه کړه ،په داسې حال کې چې هغه غوښتل په قسطنطنيې باندې حمله وکړي ، چې دهغه په اسيايې ملکيتونوکې يو انقلاب راغې ، دهمدې انقلاب په اساس هغه مجبور شو خپله کلابندې پاې ته ورسوي او هغه لورې ته متوجه شي ، دهمدې ورځې وروسته د بايزيد يلدرم بد قسمتې پيل شوه. اوپه راتلونکو دوو کلونوکې چې د هغه دحکومت اخري کلونه و سختې ماتې وخوړې ، دهغه ټول فتوحات په اوبو لاهو شول او لږې مودې وروسته د عثماني سلطنت حيثيت د خاورو سره خاورې شو. په خپله بايزيد بندی کړل شو اودهغه دا ټوله تباهي اوبربادي پخپله د «ګوډ تيمور » په لاسو پيل شوه.

دګوډ تيمور سلطنت د « چين دديوال» څخه تر کوچنۍ اسيا پورې او د ارل دبحر څخه د ګنګا ددريابه پورې او ان د فارس تر خليجه غځيدلې و. هغه په ۳۵ کلنۍ کې خپل ټول دښمنان وځپول او سمرقند يې خپل دارالسطلنت و ټاکه. ددې نه وروسته هغه په لږه موده کې ۲۷ هيوادونه فتحه کړل او نهه شاهي کورنۍ يې له فنا سره مخ کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوډ تیمور د سلطنت نه وروسته د بایزید سلطنت په نړۍ کې تر ټولو ځواکمن سلطنت و. بایزید د خپلو پخوانیو فتوحاتو په اساس دومره سرشاره و چې د ګوډ تیمور د فوځونو سهي اندازه یې و نه شوه لګولې. او داسې یو فاتح یې ځانته را پاروو چې د دهشت او وحشت څخه یې ستر ستر پادشاهان لړزیدل. په لمړي ځل د داوړو تر منځ ډیر تریخ لیک لیږد پیل شو او دهمدې په پایلو کې د دواړو تر منځه سخت جنګونه پیل شول.

په ۱۴۰۰ عیسوي کال ګوډ تیمور د بایزید یو شار سیواس د شپږ لکه عسکرو په واسطه کلابند کړ، هلته د سیواس د ښار د ساتنې له پاره د بایزید ستر زوې ارطغرال مامور شوې و. ارطغرال په ډیره میړانه د ګوډ تیمور د فوځونو مقابله وکړه او تر څو ورځو پورې یې دا شپږ لکه فوځونه پرې نه ښودل چې په دې ښار باندې ولکه وکړي. بلاخره تیمور داسې یوه لاره خپله کړه چې د کلا بند شوو سره یې هیڅ خواب نه و. هغه شپږ زره مزدوران مؤظف کړل تر څو د دیوالونو بنسټونه وکني، بیا یې هغوې ته اړمونه ورکړل تر څو دیوالونه د غورزیدو څخه و ساتي. کله چې د دیوالونو بنسټونه وکنل شو نو هغه اړمونو ته یې اور ورته کړ، د سترګو په رپ کې دیوالونه را و غورزیدل او په دې توګه یې په ښار باندې ولکه وکړه. ګوډ تیمور د خپل وحشت څرګندونه دلته هم وکړه او د بایزید د زوې ارطغرال په ګډون یې څلور زره ترکان و نیول او ټول یې د تیغه تیر کړل، په دې وخت کې بایزد د قسطنطنیې په کلابندۍ بوخت و. د دې ناوړه خبر په اوریدو سره یې کلابندي پاې ته ورسوله او د توپان اوسیلۍ په څیر یې ځان کوچنۍ اسیا کې د ګوډ تیمور مقابلې ته ورساوه. خو په دې وخت کې تیمور د شام او مصر په لور روان شوې و، هغه دوه کاله وروسته بیرته راستون شو او د لمړي ځل څخه د زیاتو اختلافاتو سره د دواړو تر منځ دخط وکتابت لړۍ پیل شوه. اوبلاخره اسمان د دواړو اړخونو تر منځ د هغه دردونکي او غمناکه جنګ ننداره هم وکړه چې د دواړو اړخو څخه په کې مسلمانان شریک وول......

دا جنګ د انګورې د جنګ په نامه مشهور شوې دې، بایزید د یولک او شل زره فوځونو سره د سواس په لور روان شو خو ګوډ تیمور د اته لکه فوځونو سره د بایزید ښار «انګوره» کلابنده کړه، بایزید د انګورې د کلابندۍ د ماتولو له پاره هغه لورې ته وګرزید، تیمور په خپله تاتاری و خو د بایزید په فوځ کې هم د تاتاریانو ګڼ شمیر عسکر موجود و. تیمور هغو تاتاریانو ته خپل جاسوسان ور ولیږل او د هغوې سره یې وعدې وکړې او ویې غلول، هغوې هم د جنګ په وخت کې د بایزید لښکر پریښود او د تیمور سره یو ځاې شول، په دې وخت کې بایزید تر ټولو ستره بې عقلۍ دا وکړه چې هغه یوه ورځ د خپل جرءت د ښوولو په خاطر خپل ټول فوځ له ځانه سرو اخست او د ښکار کولو له پاره ووت. هغه ځاې چې د ښکار له پاره ټاکل شوي و هلته اوبه ډیرې کمې وې، نژدې پنځه زره عثماني عسکر د تندی له لاسه هملته له منځه ولاړل. هغوې چې ژوندی پاته شوي و هغوې هم د تندی او لوږې له لاسه بې هوشه وو. کله چې بایزید بیرته راستون شو نو ویې کتل چې د هغه په لښکرګاه باندې د ګوډ تیمور فوځونو ولکه کړې ده، د هغې چینې څخه چې عثماني فوځونو اوبه څښلې د هغې مخه هم د ګوډ تیمور

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځونو ګرزولې وه ، اوس نو دبايزيد له پاره د سمدلاسه جنګ کولو بله لاره نه وه پاته. هماغه و چې د سې شنبې په ورځ ، د جولاې په شلمه د ۱۴۰۲ عيسوي کال ، د انګورې په سيمه کې هغه معرکه را منځته شوه چې....

مشهور تاريخپوه (ګبن) ليکي چې دې جنګ «دتيمور شهرت او عظمت ته تلپاتې والې ورکړ. او د بايزيد ذلت اوسپکوالي يې د تل له پاره يو يادګار پرېښود ......»

د عثماني دولت تاريخ ليکي چې: د جنګ په وخت کې ګڼ شمير مسلمانو سردارانو د بايزيد ملګرتيا پرېښوده ، په دې توګه بايزيد دګوډ تيمور د اته لکه ځواکمنو فوځونو په مقابل کې يو اځې دلس زره يني چري فوځيانو سره ځانته پاته شو.

دسربيا پادشاه «لارډ ستيفن» هم تر اخره پورې د بايزيد سره و خو دماتې خوړلو وروسته يې دهغه ځايه تيښته وکړه ، بايزيد د محمودخان چعتايي په لاسو و نيول شو ، دهغه د پنځو زامنوڅخه چې په جنګ کې شريک و درې کسه ژوندی پاته شوی و. دهغې ډلې څخه شهزاده سليمان د اروپا په لور راوګرزيد ، شهزاده محمد (اماسيه)ته ورسيد او شهزاده عيسی دکرميا په لور وتښتيد. شهزاده موسې ژوندي و نيول شو او د شهزاده مصطفې په اړه هيڅوک خبر نه شول چې څه پرې وشول. کيداې شي په جنګ کې وژل شوي وي ، د جنګ د پاې ته رسيدو وروسته بايزيد و نيول شو او ګوډ تيمور هغه د اوسپنې په يوې پنجرې کې بند کړ، او هر چيرې به چې ته ، د هغه پنجره به يې له ځانه سره وړله. بايزيد د ا سپکاوی و نه شو زغملې او نزدې اته مياشتې وروسته يې په همغه اوسپنيزه پنجره کې ساه ورکړه. او دهغه روح د عنصری او فولادي دواړو پنجرو څخه په يوه وخت کې ازاد شو.»

دانګورې د جنګ نه وروسته په ډاګيزه توګه عثماني سلطنت له منځه تللې معلوميده ، ځکه د عثماني سلطنت ټول باج ورکونکي رياستونه ازاد او خپلواکه شوي و. دبايزيد دشپږو څخه پنځه زامن يې دانګورې په جنګ کې دهغه سره شريک وول ، هغه څلور چې ژوندي پاته شوی و ، دبايزيد د بندی کيدو وروسته مختلفو کوچنيو کوچنيو رياستونو ته ولاړل اوهملته حکمرانان و ګرزيدل ، هغوې بيا په خپلو منځو کې په جنګونو پيل وکړ. اخري سوبه شهزاده محمد ته ترلاسه شوه، ځکه شهزاده محمد داتو کالو په دوران کې د عثماني سلطنت د لاسه تللې وقار اوعزت بير ته په ځاې کړ.

شهزاده محمد د يوڅلويښت کالو په عمر په ۱۴۲۱ کې وفات شو او په بروصا کې خاورو ته وسپارل شو ، سلطان مرادخان ثاني دهمغه زوې و. او په دې توګه د عثماني سلطنت د سلاطينو د نسب لړۍ داسې را جوړه شوه: «عثمان» ددې کورنۍ لمړنی تاجدار و چې په ۱۲۸۸ کال کې را پيدا شو. دهغه زوې «اورخان» ۱۳۲۶ کې .... دهغه زوې «مرادخان اول» په ۱۳۵۹ کال کې .....دهغه زوې «بايزيد يلدرم» په ۱۳۸۹ کال کې .... دهغه زوې «شهزاده

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد اول » په ۱۴۳۱ کال کې ...دهغه زوې « دویم مرادخان » په ۱۴۲۱ کې ...دهغه زوې سلطان « محمد فاتح» په ۱۴۵۱ کال کې په تخت کیناست.

د سلطان محمد فاتح د سلطنت نه وروسته عثماني سلطنت تر سوونو کالو پورې دوام درلود . خو هغه عزت او شهرت چې د سلطان محمد فاتح په برخه شوې هغه بل چاته تر اوسه نه دې په برخه شوې ، په حقیت کې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي و چې......

« د قسطنطنیی فاتح به جنت ته داخلیږی..»

دا مبارک حدیث ډیر مشهور شوې و . اودهمدې حدیث دعملی کولو او ددې حدیث د تاج دپه سرکولو له پاره اموي حکمرانانو د « لمړي یزید » څخه نیولې تر بایزید یلدرم پورې او بیا تر سلطان مردا خان ثاني او...... ټولو په قسطنطنیی باندې دحملې کولو او د دې سیمی د ولکې کولو له پاره یرغلونه کړې و ،خو هیڅ یویی په فتحه کولو بریالي شوې نه و، دا سعادت د سلطان محمد فاتح په برخه و . همغه و توانید د ۱۴۵۳ کال د مئ په ۲۹ مه د ستر اهنگر اربان د ځواکمنو توپونو په واسطه د قسطنطنیی دیوالونه را چپه کړي او په دې توګه دا ښار د تل له پاره د مسلمانانو استنبول وګرځي...

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان

سلطان مرادخان ثاني د۸۵۵ هجري کال د محرم الحرام دمياشتې په پنځمه ،يا د ۱۴۵۱ عيسوي کال د فروری د مياشتې په نهمه په « اورنه» کې وفات شو . دهغه تجهيز او تکفين په پخوانی پايتخت«بروصا» کې ترسره شو ، دسلطان مرادخان د مړينې وروسته دهغه زوی شهزاده محمد دکوچنۍ اسيا د «ايدين» په رياست کې و ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر يوشت کاله او څو مياشتې و . ددې نه مخته هغه دخپل پلار په ژوندون دوه ځله په تخت ناست و ،کله چې ورته دخپل پلار مراد خان د مړينې خبر ور ورسيد نو سمدلاسه په آس سپور شو او دهر څه د مخه يې دا خبره وکړه:

«هغوی چې له ماسره مينه لري له ما سره دې را روان شي (عثماني دولت)»

هغه د دانيال ددرياب څخه راتير شو او اورنه ته راورسيد. همدلته يې دتخت ناستې مراسم هم ترسره شول ، اوس نوهغه شهزاده محمد نه و بلکه سلطان محمدخان ګرزيدلی و. کله چې هغه د اورنه شاهي محل ته را ننوت نو ګڼ شمير مينه وال يې وکتل. ملکه سروين چې د سربيا د پادشاه لاړ ستيفن لور وه او د سلطان مرادخان ثاني ښځه او د سلطان محمد ميرنۍ مور وه... دخپل ميرني زوی شهزاده محمد په تخت کيناستو باندې ډيره خوشحاله بريښيده . دملکې سروين د ګيډۍ نه د شهزاده محمد يو ميرنی ورور هم پيدا شوی و خو په دې وخت کې دهغه يوا ځې اته مياشتې و . دملکې سروين نه علاوه دلته اغا حسن ، قاسم بن هشام ، طاهربن هشام هم دسلطان محمد د استقبال له پاره موجود وو . دوی د سلطنت د مشرانو او امراو په سلا د تاج پوشۍ ورځ و ټاکله. اودهغې ورځې له پاره يې هر ډول تياري پيل کړه.

هغه وخت چې سلطان محمد خان دخپلې ځوانۍ په وخت کې دوه ځله په تخت کيناست خو دواړه ځله يې د نابرابرو شرائطو له مخې د سلطنت واګې بيرته پريښودې. لمړی ځل يې د لاړسلاس او هونياډی د ترون ماتولو په اساس او دويم ځل په ښار کې د ينې چرې د بغاوت له امله . دواړه ځلې يې پلار مرادخان ثاني د سلطنت دخوندي ساتلو په خاطر مداخله کړې اوبيرته راستون شوی. په دې خاطر په عامو خلکو کې د ا انديښنه راپيدا شوې وه چې سلطان محمد خان د سلطنت کولو د امورو وړتيا نه لري. اوس نو سلطان محمد خان دا ثابتول غوښتل چې په پنځلس کلنۍ کې چې ورته کوم سلطنت تر لاسه شوی و هغه وخت خبره بيله وه او اوس چې ددويشت کالو په عمر کې ورته يوځل بيا سلطنت تر لاسه شوی ، خبره بيله ده.اوس نو محمد کوچنی ماشوم نه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

. هغه د تاج اغوستلو د جشن نه دوه ورځې مخته قاسم بن هشام خپل ځانته راوباله او د شاهانه دبدبې سره یې هغه ته ښه راغلاست ووایه. تاریخ لیکي چې:

سلطان محمد قاسم بن هشام ته وویل: «راځه.....قاسم بن هشامه راځه.... ګوره ! چې دوه ورځې وروسته زما د تاج اغوستلو چشن دي. اوس خو زه د عثماني سلطنت تاجداره اوسلطان ګرزیدلي یم. ته خو پوهیږې چې زما په اوږو څومره ستر بار اچول شوي دي، مخکې له دې نه چې ما سلطان وګرزوی ما ته ستا مشورو ډیر ځواک او توانایي راکوله. په دې خاطر مې نن تاته زحمت درکړ تر څو دا ځل هم له ما سره قدم په قدم ملګرتیا وکړې ....»

قاسم د سلطان د لهجې څخه سخت حیران شوې و ،ځکه هغه اوس هغه نوې ځوان شهزاده نه و چې د نن څخه شپږ کاله دمخه په تخت کینول شوې و. قاسم ته داسې محسوسیدله چې دکوم ستر شهنشاه اواز اوري، د سلطان د لهجې څخه علاوه د سلطان په نور شخصیت کې هم ډیر بدلون راغلې و. دهغه په مخ باندې دځوانۍ تازه وینه او په سترګو کې شاهي دبدبه او جلال په کتلوسره قاسم داسې احساسوله چې دا ځل سلطان محمد خان د کوم ستر عزم اوهوډ سره یوځاې په سلطاني تخت باندې دکیناستو اراده لري. په دې خاطر یې پخوانۍ دوسته له یاده وویستله او په ډیر ادب سره یې وویل:

« درونده سلطانه !... عثماني سلطنت به ستاسې په څیر تاجدار باندې ویاړي، زه داسې احساسوم چې قدرت به ستاسې په لاسو ډیره ستره کارنامه تر سره کوي ......تر هغو چې زما دخدماتو پورې اړه لري نوزه اوزما ټوله کورنۍ د اسلام او عثماني سلطنت له پاره هر غږ ته لبیک وایي.»

قاسم د سلطان محمد خان سره دخبرو په وخت کې خپله پخوانۍ بې تکلفي له یاده ویستلې وه ،بلکه دشاهي ادابو د ټولو غوښتنو سره یوځاې یې دسلطان سره خبرې کړې وې ، څرنګه چې دوه ورځې وروسته د تاج دپه سر کولو جشن و نوپه دې خاطر سلطان ورته وویل:

قاسم بن هشامه !.... مونږ هرڅه له یاده ویستلې شو خو د یني چري د یوشمیر ډلو بغاوت له یاده نه شو ویستلې. دهمغه بغاوت په پایلو کې ستا پلار او ورندار هم شهیدان شول او زه اوس هم دهمغو خلکو څخه چې هغه وخت یې په یني چري کې د بغاوت اور بل کړې و اندیښنه لرم. هسې نه چې دا خلک یو ځل بیا د سلطنت د انتظام دخرابولو له پاره هڅې وکړي ، دا ځل ما ته په دې خاطر مخکې تر مخکې را وغوښتې تر څو د راټوکیدلو اندیښنونو په اړه فکر وکړې ، زه غواړم چې ته د یني چری په هغو وګړو باندې څارنه وکړې چې مشکوک معلومیږي»

قاسم د سلطان محمد په ارادو باندې پوره پوره پوه شوې و .ځکه سلطان یوځل بیا قاسم ته د جاسوسۍ کار ورسپاره. اوپه خپله دقاسم په سترګو کې هم دا اړینه بریښیده. ځکه دسلطان مرادخان د مړیني سره سم همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول خبرونه خپریدل چې په یني چري کې یو ځل بیا د بغاوت د اور بلیدو ته کار کیږي ، همدا علت و چې قاسم دا مسؤلیت ومانه او سلطان ته یی وویل:

درونده سلطانه !.... ستا بصیرت ته احترام لرم. د تاج د په سرولو په ورځ د مخربو عناصرو څارنه ډیره اړینه ده. په حقیقت کې یو شمیر وګړي ستا د شخصیت او عزائمو څخه په ویره کې دي. هغوې نه غواړی ته د مسلمانانو قیادت سنبال کړې. خوداسې خلک هر څوک چې دې ، یوه خبره ډاګیزه ده اوهغه دا چې دا ډول وګړي د قسطنطنیی د پادشاه روزل شوي او لاسپوڅي عناصر او ځانګړی خلک دی»

قاسم تر ډیره پورې دسلطان سره په پټه توګه په ډیرو امورو باندې خبرې کولې اوبیا یی دهغه څخه اجازه واخسته او بیرته راستون شو.

اوبیا د سلطان محمد خان د تاج دپه سرولو ورځ هم دعثماني تاریخ په پاڼو کې یوه نه هیریدونکې ورځ ده .....داسې ورځ چې دسلطان او قاسم بن هشام ټوله خواري یی په اوبو یوړه ،او دښمن دهماغه تاج پسرولو په وخت کې خپل کار انجام کړ.

دسلطان محمد خان دربار په جوش وخروش کې و. دسلطنت مشران ، وزیران ، امران ، دښار مشران او سپین ږیري ..... دسلطاني قصر په عام دیوان کې سره راټول شوي و. دا یوه پراخه او غځیدلې برنډه وه. ددې ځاي څلورو خواو کې د غونډی ګډون کونکو ته ناست ځایونه جوړکړل شوي و. په دې وخت کې په دې عام دیوان کې د زرو څخه زیات وګړي ناست و. دسلطان په سر د عثماني سلطنت تاج کیښول شوې و. تر ټولو د مخه د شاهي کورنۍ غړو سلطان ته دمبارکۍ له پاره را روان و. د څو مشرانو ، ښځو اونرو وروسته د ملکې سروین د مبارکۍ ورکولو وخت راغي. دا دسلطان مراد خان ښځه او دسربیا دپادشاه لارډ ستیفن لور او اروپاې نژاده وه ، ډیره ښایسته او حسینه ښځه وه ، ملکې سروین ته سلطان محمد خان ډیر ګران و. هغې دهمغې لمړی ورځې را هیسې دسلطان محمد خان سره مینه او محبت کاوه ، ملکه سروین رامخته شوه او دګلونو یوه ګیډۍ یی د سلطان محمد خان په لاسو کې ورکوله چې یو ناڅاپه تم شوه. هغې لا د څه ویلو له پاره خپلې شونډی نه وې پرانستې چې دعام دیوان څخه بیرون یو ناڅاپی شور او غوغا جوړه شوه،ملکه سروین په خپل ځاي ودریده ، دسلطان په تندي باندې هم لیکې راپیدا شوې. لږ څه په قهر او غصې سره یی حکم وکړ:

« دا کوم ګستاخه انسان دې ؟ .... چې زمونږد تاج د پسرولو په جشن کې په خپل کرغیړن اواز سره بدشګوني خپروي.....هغه و نیسۍ او زمونږ مخې ته یی راوړئ...»

ګڼ شمیر سپاهیان د برق په څیر د عام دیوان مخې ته ور و ځغلیدل ، د سلطان سترګې هم د بیرون په لور نښتې وې. دسلطان په مخ باندې د حیرانتیا تر څنګ قهر او غصه هم خپره شوې وه. ددربار ټول کسان په خپلو خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایو کې سره خوزیدل. دلږ څه ځنډ نه وروسته دسلطان عسکرو یو زوړ «خواجه سرا» دلاسونو څخه نیولې و او دسلطان مخې ته یې راوړ. خواجه سرا په خپلو دواړو لاسونوکې کوم څیز نیولې و چې په کالیو کې یې را تاو کړې و. داسې بریښیده لکه خواجه سرا چې کوم تیخور ماشور را خستې وې. زوړ خواجه سرا په ژړا ژړا سره دربار ته را ننوت ، هغه د شاهي عتاب هم څه پرواه و نه کړه ، دربارته د را ننوتلو سمدستي وروسته یې په واویلاو پیل وکړ او ملکې سروین مخې ته ورغې او په مخ وهلو یې لاس پورې کړ ، ملکې هغه دپخوا څخه پیژانده اودهغه په دې کار باندې ډیره حیرانه ولاړه وه. ځکه هغه ددې خاص خواجه سرا و ....« ځانګړې خادم» ، ملکې چې دهغه په لاسو کې تیخور ماشوم وکوت نو ولړزیده ، هغه هر څه له یاده وویستل اوپه ژړا یې منډه کړه او دخواجه سرا لورې ته ورغله. دهغې زړه په زوره زوره دربیده. یقیننا چې د خواجه سرا په لاسو کې نوې پیدا شوې شهزاده و. دا دسلطان محمدخان میرنې ورور و چې تر اوسه یې شیده خوړل. او ملکې سروین د ګیډې څخه راپیدا شوې و . ملکه زیږ مخ د خواجه سرا په لور ورغله او خپل کوچنې یې دهغه دلاسو څخه راواخست.

دې پیښې په دربار باندې عجیبه اغیز کړې و ،خلکو د خواجه سرا په لاسو کې دماشوم د راوستو د انداز څخه داسې انګیرلې وه چې د خواجه سرا په لاسو کې د ملکې سروین د تیخور کوچني لاش پروت دې. په دې وخت کې دسلطان محمد عمر په سختۍ سره تر دوویشت کالو پورې رسیده. هغه ددې حالاتو څخه سخت اندیښمن شوې و. هغه په دې نه پوهیده چې دا ټول هر څه دومره په ناڅاپه توګه څنګه پیښ شول. ملکې چې کله خپل مړ ماشوم په لاسو کې واخست نویوه زړه شکونکی چغه یې ووهله او ټول وجود یې په لړزان شو. ملکې وکتل چې دهغې تیخور ماشوم چې عمریې اته میاشتې و وژل شوې دې. داڅه ډول داسې په ناڅاپي توګه مړ کړل شو ؟ ما خو لږه شیبه مخکې خپل دغه نوې شهزاده په خندانه خوله اوخوشحالۍ سره پرې ایښې و اودلته راغلې وم. لږه شیبه مخکې دغه نوې شهزاده دخپلې مور سره لوبې کولې ، بیا دا هر څه څنګه په ناڅاپي ډول مخته راغلل چې خواجه سرا د هغه معصوم لاش په لاسو کې ونیوه او ډک دربار ته راغې. ملکې د دربار د حاضرینو څخه د پروا کولو پرته ژړل. هغه یوه مور وه او کوچنې شهزاده دهغې دزړه ټوټه وه. سلطان په ډیر بد حالت کې واقع شوی و. دا دهغه د تخت دکیناستو لمړی ورځ وه. ناڅاپه یې په زړه کې را وګرزیدل چې د خواجه سرا څخه حقیت معلوم کړي ، په دې اساس یې لږ څه په نرمه لهجه د خواجه سرا څخه و پوښتل:

«خواجه سرا ...... دا هرڅه ،څه ډول مخته راغلل ؟...... مونږ ته حقیقت ووایه .... ترڅو مونږ ددې معصوم قاتل همدا اوس او په همدې وخت کې جهنم ته ولیږو او دخپل دغه کوچنی ورور بدل واخلو.»

دسلطان دخبرو په اخري الفاظوکې غورس و. خو دخواجه سرا دخبرو په اوریدو سره دسلطان دپښولاندې زمکه و تښتیده ، سمدلاسه را کوز شو اوپه زمکه و درید اوبیا لږه شیبه وروسته ټول دربار دهغې څیږې اواز واورید چې سلطان پرې هغه زوړ خواجه سرا وهلې و....ځکه چې خواجه سرا سلطان ته ویلي و.« واه ! سبحان الله ، قاتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پوښتنه کوی چې کوچنې شهزاده چا وژلې دې ؟.... اې د دربار ناستو خلکو !....زه ګواهي ورکوم چې ....دغه معصوم او نوې کوچنې شهزاده ستاسې دغه نوې سلطان وژلې دې....زه ګواهي ورکوم .....زه ګواهي ورکوم......»

خواجه سرا چیغې او سورې وهلې او د دربار ټول میلمانه هک پک حیران ولاړ و، خواجه سرا د ډیرې بې ادبۍ او بداخلاقۍ څرګندونه کړې وه ، هغه شاهي عتاب او قهر ته په ډاګیزه توګه بلنه ورکړې وه ، هغه په دربار کې او د تخت د کیناستو په همغه لمړۍ ورځ اولمړي ساعتو کې پر سلطان محمد باندې دخپل کوچني ورور د قتل الزام لګولې و . ملکه سروین ددې خبرې داوریدو سره خاموشه شوه او په برندو سترګو یې د سلطان په لور کتل. دلږ وخت له پاره دسلطان په ګډون ټول دربار داسې و لکه مار چې خوړلې وې. هر څوک په خپل خپل ځآې کې په فکر کې ډوب وو.....اوس به څه کیږي ، ملکه خود بې هوشۍ په حال کې وه او دخپل کوچني معصوم ماشوم لاش یې دسینې سره کلک نیولی و او په ډیرو حسرتناکو سترګو یې دسلطان په لور کتل. ځکه هغه د سلطان د تاج دپسرولو په خاطر دهغه دمبارکۍ له پاره دربار ته راغلې وه. زوړ خواجه سرا لا تر اوسه په دربار کې لوڅې پښې ولاړ و. او ددربار میلمانه پټه او چپه خوله دسلطان دحکم منتظر ولاړ و.

په همدې وخت کې یو زوړ سردارد دخپله ځایه پاڅید او سلطان ته یې وویل: « دروند‌ه سلطانه !.... ددربار میلمانه د سلطان د حکم انتظار کوی....او ټول خلک غواړی په دې و پوهیږې چې سلطان دخپلې تاج پوشۍ په لمړۍ ورځ ولې ددې کوچنی شهزاده د وژلو حکم صادر کړې و .....»

اوس نو دسلطان محمد له پاره ددې نه زیات خاموشه پاته کیدل د زغم وړ نه و. یو ناڅاپه یې خپله شاهي چپنه را تاوه کړه او بیرته د تخت په لور ورغې. اوپه ډیره جارحانه توګه په تخت ور وخوت. خو په تخت د کیناستو په ځاې و درید او په ټولو درباریانو یې یو نظر و څغلاوه. بیا د یوه زخمي زمری په څیر و غورید او ویې ویل:

« زه حکم کوم چې ..... همدا اوس اوهمدا شیبه د معصوم شهزاده قاتل په زنځیرونو تړلې زمونږ مخې ته راحاضر کړئ ،..... مونږ پوهیږو چې هغه دکوم شیطان په حکم سره داډول کرغیړن کار تر سره کړې دې. زه به د معصوم شهزاده دقاتل سره په خپله توره باندې قلم کړم.»

سپاهیانو دمحل دننۍ برخې ته ورمنډې کړې ، خو سلطان بیرته را وڅرخید او د خواجه سرا څخه یې وپوښتل« مونږ د معظمې ملکې خواجه سرا ته دهغه دګستاخۍ په اړه بښنه کوو ..... اودخواجه سرا څخه غواړو چې ووایی چې هغه ته څه ډول دمعصوم شهزاده د قاتل په اړه معلومات تر لاسه شوی دي.....؟»

اوس نو خواجه سرا هم دخپل جذباتي کیفیت څخه لږ څه راوتلې و. ترڅنګ یې دسلطان لهجې هم هغه ډاډمن کړې و چې هغه د تحقیق پرته په نوې سلطان باندې دخپل کوچني ورور د وژلو تهمت تړلې و اوپه دې توګه یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګ ته بلنه ورکړې وه. خوکله چې سلطان هغه ته بښنه وکړه نو هغه بیرته را ژوندې شو او په لړزیدلې اواز یې وویل:

«دروند ه سلطانه !... زما د ګواهۍ سبب داو چې ماته د نوي شهزاده قاتل دهغه د وژلو وروسته وویل چې هغه شهزاده د سلطان په حکم وژلې دې..»

دخواجه سرا د خبرو په اوریدو سره سلطان ولړزید ، هغه په سخت اواز سره په بې اختیاره توګه وویل:

« هغه بدبخت څوک دې چې پر مونږ یې داسې ناروا الزام لګولې دې ؟ او ددې معصوم په پاکه وینه یې لاسونه سره کړي دي ؟ ، ، ،»

دسلطان په مخ د ځوانۍ جوش د شاهي جلال په بڼه را ښکاره شوی و . او په دربار کې هر کس په خپل ځاې باندې ګم سم ولاړ و . د خواجه سرا حالت هم دمخکې څخه بدل شوې و ، اوس نو هغه په خپل مخکینې کرچار باندې پښېمانه معلومیده ، هغه په نښتې ژبه باندی یو ځل بیا وویل:

« درونده سلطانه ! ... دغه معصوم شهزاده د ینې چري سپه سالار د شاهي کنیزانو څخه ستا په حکم تر لاسه کړ اوبیا هغه سفاکه او ظالم انسان هغه له ځانه سره حمام ته یوړ او هلته یې د اوبو په ډنډ کې غرق کړ....»

په دې وخت کې د ټول دربار مخه د معظمې ملکې په لور شوه ، ځکه چې ملکه په ولاړه ولاړه یو دم په زمکه راپریوته او بې هوشه شوه. سلطان سمدلاسه ورمخته شو او پخپله یې ملکې سروین ته اوږه ورکړه ، دلږ ځنډ وروسته ملکه په خپلې خانګړې خونه کې د شاهی طبیبانو تر علاج لاندې وه. لا تر اوسه دربار نه و رخصت شوې . سلطان د خواجه سرا څخه د پیښې په اړه ټول معلومات تر لاسه کړي و او د ینې چري سپه سالار په اړه یې حکم وکړ چې زنځیر تړلې یې د سلطان مخې ته راوړي. خو پخوا تر دې چې د سلطان ددې حکم دتعمیل له پاره سپاهیان ولاړ شی ، بهرام خان په خپله د ینې چري دغه قاتل سپه سالار زنځیر تړلې د سلطان مخې ته راوست. سپه سالار پرته له کومې ویرې د سلطان دربار کې و درید.... دسلطان مخ تک سور شوې و . او سترګې یې د اور په څیر انګار ګرزیدلې وې. هغه د ینې چري ددې سپه سالار په دې جرءت باندې حیرانتیا هم وښوده او ډیره بې حده غصه هم ور ته راغله. ځکه هغه دخپله اړخه داسې ښووله چې هیڅ ډول ظلم او تیرې یې نه دې کړې. بلکه هغه څه یې چې یې کړي دي بلکل درست اوسهي یې کړي دي ، دسلطان له پاره د سپه سالار انداز د پرېښونکې په څیر و په دې خاطر ورته سلطان په ډیر سختو الفاظو کې وویل:

« سپه سالاره ! .... مونږ ته یواځې په دوو ټکو کې ځواب راکړه. ایا تا زما د کوچنې ورور د وژلو سفاکانه او ظالمانه جرم تر سره کړې دې ؟.... یا نه ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! ما دا کوچني شهزاده وژلي دي..... خو ددي کار په تر سره کولو کي ما کوم جرم نه دي کړي ، هغه څه چي ما کړي دي د سلطنت د بهبود له پاره مي ترسره کړي دي ځکه چي په عثماني سلطنت کي تل دا ستونزه راپیدا کیږي چي دسلطنت شهزادګان د تخت او تاج د تر لاسه کولو له پاره دټول قوم اوولس په مقدراتو باندي لوبي کوي.....

« خاموش ! ...ته د ادابو دحد څخه تیریږي..... تا نه یوائي کوچنی شهزاده وژلي بلکه پر مونږ دي د درواغو الزام هم لګولي دي ، چي دهغي په اساس دملکي خواجه سرا او د دربار یوشمیر نور وګړي مونږ له تاسره په دي کار کي شریک ګڼي...... حال داچي مونږ په دغه ډک دربار کي خپل خداي حاضر اوناظر ګڼو او دا سوګند یادوو چي مونږ ددي سفاک ددي وحشت څخه بلکل بي خبره وو .... اوستا دا جسارت هم دبښلو وړ نه دي چي تا په ال عثمان باندي دتخت و تاج له پاره په خپل منځي جنګړو کولو ولګاوه ....مونږ تاته د مرګ د سزا د اورولو نه مخته دا پوهیدل غواړو چي ته د چا له پاره کار کوي د دقسطنطنیې د قیصر له پاره او که د هنګری د پادشاه هونیاډی له پاره ؟»

سلطان ، سپه سالارته په یوه ډول دمرګ سزا واوروله ، خو په حقیقت کي هغه لږ څه په ویره کي و . هغه په دي پوهیده چي ديني چري دفوځ په څیر دغسي یو ستر سپه سالار ته دسلطان د تخت ناستي په لمړی ورځ د مرګ سزا ورکړل شي نو په دي فوځ کي به یو ځل بیا بغاوت را ولاړ شی . نن دسلطان له پاره دخپل ژوند سخترینه لمحه تر مخه وه . داسي لمحه چي په اړه یی ویل کیږي (نه جاي رفتن..... نه پاي ماندن ..) ، اوس که چیري هغه د نوي شهزاده د سفاکانه وژلو بدله دسپه سالار څخه نه اخلي نو په درباریانو او نورو خلکو کي به ډیره سخته غصه اوقهر را وپاریږي ، اوبیا په ځانګړي توګه دهغه میریزه مور ملکه سروین دخپل تیخور کوچني ماشوم څخه د بي برخي کیدو نه وروسته بي هوشه پرته وه اوپه خپله سلطان ته هم خپل کوچني ورور ډیر ګران اومحبوب و ، په دي خاطر یی هغه سپه سالار ته ډیره غصه راتله خو خپل ځان یی بي وسه احساسوه . هغه د سپه سالار څخه په دي خاطر دا پوښتنه کړي وه تر څو د عسیویانو سره د سپه سالار اړیکي را ډاګیزه شي اوبیا ددي سفاک ښټ په اسانی سره پري کړل شي... خو سپه سالار یو ځل بیا همغسي ځواب ورکړ :

« درونده سلطانه !..... سلطان بایزید یلدرم چي څنګه په تخت کیناست نو تر ټولو لمړی یی خپل کشر ورور شهزاده یعقوب دهمدي مقصد له پاره ووژه دکوم له پاره چي ما دا کار ترسره کړي دي . ځکه دهغي ددربار علماو فتوي ورکړي وه چي...... الفتنة الشد من القتل ..... فتنه د قتل څخه ډیره بده ده . په دي خاطر یی شهزاده یعقوب پرته له کوم دلیله ووازه . ترڅو په راتلونکي کي کومه فتنه را ولاړه نه شی . ما هم دهمدي مقصد له پاره د کوچني شهزاده ژوند پاي ته ورساوه تر څو سلطنت د راتلونکي پیدا کیدونکي فتني څخه خوندي پاتي شي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسپه سالار ځواب ډیر عجیب و غریب و ، سلطان ورته په ډیره بده خوا وویل :« ته بلکل درواغ وایی ، داسلام په مفتیانو باندې ناروا الزام لګوې. دا د مسلمانو سلاطینو کار نه دې بلکه د مصر د فرعونانو کار دې چې کوچني ماشومان دخپل تخت او تاج دخوندي ساتلو په خاطر وژني . مونږ تا په هیڅ صورت نه شو بښلې ،که څه هم زمونږ دا ټول سلطنت پرې له منځه ولاړ شي.

سلطان ډیر کلک عزم او هوډ کړې و او دتیږې په څیر یې په سخته لهجه جلاد ته حکم وکړ چې هغه دې د سپه سالار سر قلم کړي او دمعظمې ملکې په پښو کې دې یې کیږدي. دسلطان دحکم د اوریدو سره سم سپه سالار د لمړي ځل له پاره په ویره کې شو اوپه ډیره مضطربه توګه یې سلطان ته مخ کړ اوورته یې وویل:

« درونده سلطانه ! ...ته د یو تیخور کوچني په بدل کې دعثماني سلطنت د ستر فوځ یني چري راتلونکې په داو ږدی.او دا کار به دقوم اوولس له پاره ډیر زیانمن ثابت شي. په دې توګه به لکه دپخوا په شان په فوځ کې یو ځل بیا بغاوت را ولاړشي ، ماته د خپل ځان په اړه غم نه شته. زه د معظم سلطان دحکم سره سم دخپل څټ پرې کولو ته تیار یم ،خو په دې توګه به سلطنت ته ډیر زیات زیان اونقصان ور رسیږي.»

په حقیقت کې د سپه سالار خبرې پټ ګوانښونه وو چې سلطان پرې ډیر ښه پوهیده. خو اوس هغه پریکړه کړې وه اوویلي یې چې په هیڅ صورت به دا ظالم او سفاک نه بښي. دسلطان د حکم سره سم جلاد هملته د سپه سالار دکار دپاې ته درسولو له پاره را حاضر شو ....خو پخوا تر دې چې هغوې دې په زنځیرونو کې تړلي سپه سالار دڅوند څخه بیغمه کړي.... د یوه اړخه قاسم بن هشام مخته راغي او سلطان ته یې عرض وکړ چې:

« درونده سلطانه ! د یوه سرکاري سراغ رسان په توګه زه د سلطان څخه اجازه اخستل غواړم چې هغه دې دغه مجرم د لا زیات تحقیق له پاره ماته حواله کړي. تر څو دهغه څخه معلومات تر لاسه کړل شی چې دا مذموم او کرغیړن عمل یې دچا په اشاره سره تر سره کړې دی.؟»

په حقیقت کې قاسم د سلطان ستونزه حل کړې وه. که په د ې توګه په ریښتیا هم د سپه سالار اړیکي د کومې مسیحې ډلې سره ثابتې شي نو بیا به دیني چري د سالار د وژلو کار په ډیره اسانۍ سره تر سره شي. دبله اړخه سلطان ته د قاسم په دې وړاندیز حوصله تر لاسه شوه اوداسې ورته څرګنده شوه لکه د رحمت ملائکه چې یې بسپني ته را رسیدلې وي. سلطان سمدلاسه حکم وکړ چې د کوچني تیخور شهزاده قاتل د قاسم بن هشام سره یوسئ. ددې وروسته سلطان خپل دربار رخصت کړ. نن د تاج د په سرکولو ورځ وه اوهمغه څه په کې وشول چې سلطان او قاسم بن هشام ترې ویریدل. سازشي او غدارو عناصرو خپل کار تر سره کړې و او دسلطان له پاره یې په همغه لمړۍ ورځ ډیره ستره ستونزه راپیدا کړې وه ، دا مسئله بلاخره د قاسم بن هشام په واسطه حل شوه او هغه د کوچني شهزاده سفاک قاتل د خپله ځانه سره د پټې محکمې تاخانې ته یوړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په راتلو سره قاسم بن هشام ټول سپاهیان رخصت کړل. او کله چې تا خانه خالي شوه نو قاسم بن هشام سپه سالار ته وویل: « سپه سالاره ! تا د پادشاه ورور وژلي دي ، او په خپلو لاسو دي وژلي دي،ته خو پوهیږې چې ته د مرګ څخه خوندي کیدې نه شې. خو ستا د خوندي پاته کیدو له پاره یوا ځې یوه لاره شته او هغه دا چې زه تا ته د دې ځایه د تیښتې لاره پرانزم. زه له تاسره کومک کولو له پاره تیار یم ، خو په دې شرط چې ته به ما ته یوه خبره کوې «..

« قاسم بن هشامه ! زه پوهیږم چې ته له ما څخه څه غواړې. ته به له ما څخه دا خبره راباسې چې زه وو ایم چې زه د عیسویانو جاسوس یم. خو دا به ستا ډیره غلطه انګیرنه وي ، زه اوس هم په همغه خبره ولاړ یم چې دسلطان ورور مې دسلطنت د خیر ښیګڼې له پاره وژلي دي.»

سپه سالار د قاسم د هیلو نه زیات چالاکه و خوت. خو قاسم خپل همت له لاسه ورنکړ او یو ځل بیا یې ورته وویل :

« ماته له تا څخه دکومې خبرې د راویستلو اړتیا نه شته. زه ډیر ښه پوهیږم چې ته د چا له پاره کار کوې. زه په دې هم خبر یم چې ستا اصلیت د کومه ځایه دي. او په یني چري کې څه ډول ور ننوتې یې. شاید تا ته به ډاګیزه شوي نه وي چې هغه خوک چې د لمړي ځل له پاره یې د ابوجعفر او سلیم پاشا دمخونو نه پرده لرې کړه هغه زه وم. ما ته په دې اړه هم معلومات شته چې د سلطان مشر ورور علاوالدین په خپل طبیعي مرګ نه دي مړ شوي بلکه هغه وژل شوي دي. ته په کومه غلطه انګیرنه کې ځانه مه غورزوه. زه غواړم له تاسره یوه سودا وکړم. ماته دخپل یو ذاتي دښمن په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو اړتیا ده. ددې په بدل کې زه تا ته د «اورنه» څخه د وتلو لاره پرانستې شم.

اوس دقاسم دخبرو په اوریدو سره د سپه سالار زړه درزار پیل کړ. هغه ته د قاسم په خبرو کې رښتیاوالې احساسیده. هغه په دې هم پوهیده چې د قاسم دښمن خوک و. هغه به ښنګه اوڅه ډول ابوجعفر له یاده ویستلې وي چې د پریښودو او ازادولو له پاره یې ځو کاله مخته ، په یوې تیارې شپې اورنه په شمالي کلا باندې حمله کړې وه .... هو !....دا سپه سالار همغه شخص و چې نقاب پوښه ډله یې د شپې په تیاره کې دابوجعفر پسې ولاړل او هغه یې د قاسم د بندي خانې څخه خلاص کړ ، دسپه سالار قصه ډیره لنډه وه. هغه په قسطنطنیه کې پیدا شوې و . هملته روزل شوې و ، کورنۍ یې د قیصر نژدې دوستان و. په دې خاطر قیصر هغه د یوه ستر کار له پاره مؤظف کړې و. اوهغه ستر کار دا و چې هغه دې په کوم جنګ کې په مصنوعي توګه ځان بندي کړی او دسلطان په یني چري کې دې ځان ور ننباسي. اوبیا هغه همداسي وکړل. ددې یو علت دا و چې دسلطان یني چري په اصل کې د عیسوی بندیانو څخه جوړ کړل شوی و ، همغه بندیان چې په جنګ کې به نیول کیدل اوبیا به د روزنې او مسلمانیدو له پاره په یني چري کې ورداخلیدل. کله چې سپه سالار د قاسم دخولې څخه داواوریدل چې قاسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه په اړه په هر څه پوهیږي نو روح یې په لړزه شو . هغه ته داسې ځرګنده شوه لکه سلطاني توره یې چې په سر سپره وي. سمدلاسه یې پریکړه وکړه چې د قاسم سره به مرسته کوي اوبیا به داورنه څخه د تیښتې هڅه کوي ، په همدې فکرونوکې ډوب شو اوبیا یې وویل:

« ددې خبرې له پاره به څه ډول ثبوت موجود وي چې تاته ددښمن د پټې د ښوولو وروسته به ته ما پرېږدې ؟»

د قاسم غشي سهي په نښه لګیدلې و . ګویا سپه سالار اعتراف کړې و چې هغه د قیصر جاسوس دې ، دهغه ددې پوښتنې په ځواب کې ورته قاسم وویل: « زما په سودا باندې یقین کول ستا مجبوري ده ،که چیرې ته پرې یقین نه کوې نو مه یې کوه. زه به له تاڅخه د خپل دښمن پته اودرک تا ته د اذیت د درکولو په اساس هم واخلم. اوس چې ستا خنګه خوښه وي...»

د قاسم په خبرو کې وزن و .او سپه سالار دا وزن ډیر ښه محسوساوه. هغه په ډیره بې وسۍ سره دقاسم په لور وکتل او ورته یې وویل: « ته سهي خبره کوې. پر تا باور کول زما مجبوري ده. ته زما د لاس اوپښو زنځیرونه پرانیزه. زه له تاسره د تعاون کولو له پاره تیار یم.»

قاسم دهغه ټول زنځیرونه پرانستل. یواځې په لاسو کې یې ورته هتکړۍ پریښودې تر څو حمله ونه کړای شي. د هغه تر څنګ په فرش باندې کیناست ، په دې وخت کې سپه سالار وویل:

« ابوجعفر ما د جمعې په شپه ستا له بنده ازاد کړ ، ما اوزما ملګرو د نیمې شپې نه وروسته په شمالي کلا حمله وکړه ، هلته شته ساتونکې مو ووژل او د کلا د تاخانې څخه مو ابوجعفر ازاد کړ ،بیا د کلا د دیوال په لور دښاره بیرون کوز شو ، د ښاره بیرون د البانوي کنیزې دلور « مارسي» دسپرلۍ ګاډۍ د څو ساتونکو سره یو ځاې زمونږ منتظر وه. ......»

سپه سالار همدومره خبره وکړه چې د قاسم ماغزه لړې لړې ولاړل. ایا ابوجعفر مارسي دخپله ځانه سره وړې ده ؟ ایا تر هغه وخته پورې مارسي ژوندۍ وه ؟..... د قاسم په مغزو کې دا پوښتنې یوپه بل پسې راولاړیدې. په دې اساس یې ترې په بې صبرۍ سره وپوښتل:

« دا څه.....دا ته څه وایې ؟ ایا د البانوي کنیزې لور مارسي تر دې وخته پورې ژوندۍ وه.»

هو ! هغه زخمي وه ، خوبیا پوره روغه رمټه شوې وه. مونږ هغه په یو غواې ګاډۍ کې واچوله او دالبانیه په لور مو ولیږله. مونږ نیغ په نیغه د البانیه لاره وانه خستله. بلکه لمړۍ مو د کوچنۍ اسیا په لور پنځه سوه واټنه لاره ووهله اوبیا د یوه اوږد مور نه د راګرزیدو وروسته د بالقان دغرونو په لور ولاړو ، هلته دبالقان غرونو ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسیدو وروسته ما ابوجعفر ته خداي پاماني وويله. او بیرته اورنه ته راستون شوم. په هغه وخت کې زه سپه سالار نه وم ، بلکه خواجه خیري سپه سالارو ،په دې خاطر زما په غیر حاضرۍ باندې دچا سترګې و نه لګیدې.»

په قاسم د حیرانتیاو غرونه را پریوتي و ، هغه په خپل ځاي ناست ناست مضطرب ګرزیدلې و . مارسي دهغه لمړنۍ محبت ، هغه تر اوسه ژوندۍ وه ، خوشپږکاله مخته هغه مارسي په مړو کې شمیرلې وه . اوبیا کله چې دهغه خاص سړی د البانیا ځخه د بیرته راستنیدو په وخت کې هغه ته ویلي و چې سکندر بیګ د مراد خان ثاني قاصدان شهیدان کړي او دا چې مارسی هلته په البانوي قصر کې نه شته. نو هغه متیقین شوي و چې مارسی مړه شوې ده ، خو نن د سپه سالار دخبرو د اوریدو وروسته دهغه اوسان ورخطا شوي وو. ځکه چې اوس نژدې شپږ کاله وروسته هغه ته دمارسی د ژوند په اړه خبر رسیدلې و. هغه ډیر زیات نا ارامه و . اوغوښتل یې چې په څه ډول ددې ځایه والوزې او مارسي ته ځان ورسوي. خو دا ورته ډاګیزه نه وه چې مارسی چیرې ده. هغه په ډیره جذباتي توګه وویل:

« ایا تاته ددې البانوي کنیزې د لور په اړه څه معلومات شته چې هغه اوس چیرې ده ؟او ابوجعفر هغه چیرې وړې ده ؟»

« هو ! ماته معلومه ده چې ابوجعفر هغه البانیی کې سکندربیګ ته ور رسوله.»

« خو اوس هغه په البانیه کې نه شته ، ما یې پخپله پوښتنه کړې ده ....» قاسم ترې په پوره ناقرارۍ سره وپوښتل ، اوس نو سپه سالار دقاسم حالات په کلکه ځارل. هغه کتل چې قاسم دمارسی د نوم په اخستول سره جذباتی کیږي خو هغه ته د مارسی په اړه ددې نه زیات معلومات نه و . همدومره پوهیده چې ابوحعفر له ځانه سره البانیا ته یوړه. بیا هغه لږ څه په ناهیلۍ سره وویل:

« ماته د مارسي په اړه ددې نه زیات معلومات نه شته. خوما ته د ابوجعفر په اړه معلومات شته چې هغه اوس کوم ځاي کې دې.»

د قاسم له پاره دا خبره هم ډیره په زړه پورې وه. دهغه دبدن ویښتان راپورته شول او په پوره توګه یې دهغه خبرو ته غوږ کیښود سپه سالار ورته وویل:

« اوس ابوجعفر دقسطنطنیی په ستر کلیسا کې « ایا صوفیا » کې میشت دې. دهغه اصلي نوم « ډیمونان » دې ، هغه اوس په ایا صوفیا کې ډیر ستر « بطریق » دې. ډیمونان دخپلو پخوانیو کارنامو په اساس د بطریق اعظم او شهنشاه سره ډیر ي نژدې اړیکي لري. خو اوس هم دهغه جاسوسۍ د نظام سره تړاو لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم له پاره دا معلومات ډېر دحيرانۍ وړ و . د ابوجعفر داصليت په پوهيدو سره هغه د اور سره سکروټه وګرزيده . هغه ته داسې ډاګيزه شوه چې که هغه تر ابوجعفره پورې ځان ورسوی نو ګويا تر مارسی يې ځان ور رسولې دې. قاسم دسپه سالار څخه ددې نه اخوا نور څه پوښتنه کول نه غوښتل. خوبيا يې هم تر ډېره وخته پورې د سپه سالار سره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې. هغه دسپه سالار څخه دا هم را برسيره کړل چې په اورنه کې اوس د قيصر څومره جاسوسان په خپلو دندو کې مصروف دي. د سپه سالار څخه د ټولو رازونو د څرګندولو وروسته قاسم دهغه ځايه راپورته شو او روان شو ،سپه سالار هم په ډېره بيړه راپورته شو اوويې ويل:

« دا څه دي ؟.....ته ځې .... او هغه ستا سودا .....؟زما به څه کيږي ؟»

« ته مه ويريږه.... زه به دشپې ناوخته تا له دې ځايه باسم..»

خو هغه شپه هيڅکله هم رانغله. قاسم دهغه ځايه نيغ په نيغه د سلطان دربار ته راغي اوهغه ته يې ټول تفصيلات ټکي په ټکي وويل. چې په پايلو کې يې سبا سهار د سفاک قاتل لاش د ښار په ستر چوک کې را ځړيده. سلطان په ښار کې منادی وکړه او خلکو ته يې وويل چې ديني چرني سپه سالار يې دکوچنی شهزاده د وژلو په بدل کې قصا ص کړ ، په داسې حال کې چې د لاسته را غلو معلوماتو په اساس ، قاسم بن هشام په يني چري کې ټول مشکوک سالاران دشپې ونيول ، او په دې توګه د بغاوت هغه ګواښ چې د يني چري د سالار د مړيني وروسته را پيدا کيدونکې و له منځه ولاړ. سلطان ديني چري سپه سالار ته د مرګ د سزا د ورکولو وروسته دفوځ له پاره نوی سپه سالار و ټاکه اوهغه دقاسم بن هشام دوست اغا حسن و .

کله چې اغاحسن سپه سالار شو نو دفوځ لارې ا وګودرونه هم بدل شول. ځکه چې اغا حسن يو مخلص ، پاک اومسلمان شخصت و . تر څنګ يې يو بهادر اوميړنی جنګجو او مجا هد هم و . د اغا حسن په را تلو سره په ټول فوځ کې دغيرت ،حميت ، ميړانې اوبهادرۍ څپې خپرې شوې.

قاسم هم د اغاحسن په ټاکنې ډېر خوښ و . خو دهغه په ذهن کې به هره ګړۍ او هر ساعت د قسطنطنيې په لور د تللو تلوسه را ډاګيزه کيده . هغه غوښتل ابوجعفر ته ځان ور ورسوي ترڅو دهغه څخه دخپلې مارسی په اړه و پوښتي ، حقيقت دادې چې د هغه زړه دشپږو کالو راهيسی دا نه منله چې د هغه مارسی دې مړه شوي وي ، دهغه په ذهن کې به هروخت مارسی ژوندۍ وه . خو دهغه وخته چې ورته د مارسی د ژوند په اړه معلومات ډاګيزه شوې دې نو خوب يې دسترګو تښتيدلې دې ، هغه هره لحظه د قسطنطنيې په لور د تللو په فکر کې و ، يوه ورځ کور کې حميرا هغه ډېر انديښمن وکوت او ترې ويې پوښتل: « نن سبا ډېر انديښمن معلوميږې ،.... داسې بريښې چې دکوم جدا شوې محبت غم دې ځوروی ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم حمیراته د مارسی په اړه هر څه ویلي و . په همدې خاطر یی ورته په خندا نه خوله وویل: « هو !....په حقیقت کې ماته یو ډیر په زړه پورې خبر تر لاسه شوې دې، په دې فکر کې یم چې تاته یی ووایم او کنه....»

« دا به څه ډول خبر وي چې ته یی ماته د ویلو څخه ویره محسوسوې.....ته اندیښنه مه کوه او خپله خبره راته وکړه . که تا له مارسی سره مینه کړې ده نو ما له تاسره مینه کړې ده ، زه ددې پروا هم نه کوم چې که چیرې ته مارسی بیرته را ژوندۍ کړې او دې کور ته یی هم راوړې.»

قاسم د حمیرا په خبرو په اوریدو ډیر حیران شو ، هغه په خپلې محبوبې ښځې نوره هم مینه راغله. حمیرا یی په خپله غیږ کې و نیوله او د خپل ځان سره یی په داسې حال کې روانه کړه چې لاس یی دهغې په سر باندې واهه او ورته یی ویل:

«حمیرا ! ته زما ژوند یی. زما دلور مور یی ، اوریښتیا خو دادې چې ته زما مینه او محبت یی..... حمیراجانې ! زه له تا څخه هیڅ نه پټوم ، ماته خبر راغلې چې مارسي شهیده شوې نه ده. بلکه تر اوسه پورې ژوندۍ ده. خو دا راته ډاګیزه نه ده چې هغه اوس چیرې ده. دهغې دمور قاتل اوددې ځایه دهغه تښتونکې وګړې په قسطنطنیه کې دې . ماته دهغه په اړه معلومات تر لاسه شوې دې. زه غواړم چې د سلطان څخه په یوه بهانه اجازه واخلم او قسطنطنیې ته ولاړ شم او د مارسی په اړه معلومات تر لاسه کړم.»

قاسم احساس کړې وه چې د مارسی د ژوندۍ پاته کیدو خبر دحمیرا زړه ته ټکان ورکړې و اودهغه په مخ د حیرانتیا نښې راپیدا شوې وې ، هغې خپل مخ را پورته کړ او د اوښکو ډکې سترګې یی و مخلې او بیا یی په ژرغوني اواز سره وویل:

« واه ، واه ، دا خو د ډیرې زیاتې خوشحالۍ خبره ده. که چیرې مارسي ژوندۍ وې نو زه به هغه پخپلو لاسو ناوې کړم اودلته به یی راوړم. هغه نه یوازې ستا محبت دې بلکه زما خور هم ده . هغه ډیره ستره ده . ما خو هیڅ هم نه دي کړي خو هغې د ایمان او اسلام په خاطر ډیر څه قربان کړي دي ، دداسې پیغلې خو زیارت ته ورتګ په کار دې
.

دحمیرا په زړه کې له یوه اړخه د مارسی له پاره د عقیدې او خیرښیګڼې جذبات را پاریدلي وو . خو دبله اړخه یی دخپلې مینې د ویش په اړه اندیښنه درلوده ،خو هغې دخپل آند له مخې هیڅ داسې اندیښنه را څرګنده نه کړه. او د قاسم په غیږ کې یی نور هم ځان ور سلیښت کړ.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان تخت و تاج خپل کړې و ، او په تخت باندې کیناست. په همغه لمړۍ ورځ پرې چې دخپل کوچني ورور د وژلو کوم الزام لګیدلي و هغه داغ اوس له منځه تللی و. د سلطنت ګڼ شمیر عمایدینو ته اوس دا ډاډ ترلاسه شوی و چې که چیرې د نوي کوچني او تیخور شهزاده د وژلو حکم سلطان ورکړی وای نو هغه به هغه د تاج دپه سرولو په ورځ نه واڼه ، هغه کولی شو دخپل تخت د ناستې د مراسمو نه وروسته دا کار په ډیر ارام سره تر سره کړي ، هیچا ته ددې کوچني تیخور ماشوم د تخت د کیناستو په اړه کوم فکر نه و پیدا شوی. بلکه ټول دمحمد خان ملاتړی و. سلطان د تخت د کیناستو څخه یوازې دوه ورځې دمخه « اورنه» ته راغلی و. په داسې حال کې چې د فوځ مشر د پخوا نه همدلته موجود و. که چیرې سلطان دداسې کوم کار د کولو اراده درلودې نو دا کار به یې دهغو سردارانو په لاسو کړې وې چې د کوچنۍ اسیا څخه اورنه ته دهغه سره یو ځای راغلي و او سلطان پرې پوره باور هم درلود. اورنه ته د راتلو سره سم داسې یوه سردار ته چې هغه پوره هم نه پیژانده ،داسې حکم ورکول د احتیاط پر خلاف کار و. بیا د ټولو نه ستره خبره داوه چې د «یني چري» سپه سالار ان د مرګ تر وخته پورې په سلطان باندې دوباره الزام و نه لګاوه. د سلطنت اراکین په همدې خبرو د فکر کولو په اساس ډاډمن شوي و . په حقیقت کې د یني چري فوځ د عثماني سلطنت ډیر نازولی فوځ ګڼل کیده نو په دې خاطر به په دې فوځ او ددې فوځ په سردارانو کې د بغاوت اغیز تل تر سترګو کیده. دغه قاتل سپه سالار د سلطان د قابو کولو له پاره دغه کار تر سره کړی و او هغه هیله درلوده چې سلطان به د بغاوت له ویرې دهغه ژوند ته کوم ګواښ پیښ نه کړي. اوتل به دهغه دفشار او کنترول لاندې وي. خو سلطان محمد خان بلکل د یوه مختلف مزاج خاوند ثابت شو. هغوی چې دا فکر یی کاوه چې سلطان محمد خان همغه محمد خان دی چې څو کاله دمخه یی ددوه ځلې ناکامیو وروسته سلطنت پرې ایښې او اوس به هم ناکامیږي نوهغوی دمحمد خان ددې اقدام څخه خبر شول اوهغوی دا احساس کړه چې سلطان محمد خان اوس هغه کوچني شهزاده نه دی.

دمحمد خان د تخت دکیناستو څخه درې کاله مخته د بازنطیني سلطنت اخري حکمران .....دولسم قسطنطین ، د قسطنطنی په تخت باندې ناست و . نوموړې هم د « جان پلیولوګس» په څیر چالاکه اوهوښیار انسان و . هغه د سلطان محمدخان د په تخت کیناستو وروسته د کوچنۍ اسیا سرکشه او باغي سردارانو او امیرانو ته ، دسمدلاسه بغاوت کولو حکم وکړ. په دې خاطر سلطان محمد خان د خپل تخت د کیناستو نه څو ورځې وروسته دهمدې کوچنۍ اسیا په لور توجه وکړه. لاتر اوسه سلطان محمد خان د کوچنۍ اسیا د بغاوتونو د ځپلو څخه نه و فارغ شوی چې د قسطنطنیې پادشاه ورته پیغام ولیږه چې د سلطان مرادخان ثاني د وخته راهیسې د عثماني سلطنت یو شهزاده (ارخان) نومې چې زمونږ سره بندي دی اودهغه د مصارفو له پاره چې کوم څه دسلطاني خزانې څخه ټاکل شوي و باید په هغې کې ډیرښت راوړي. اوکه نه مونږ به هغه شهزاده ازا د کړو او بیا به دهغه سره ستاسې پر خلاف فوځي کومک هم وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ارخان» د بایزید یلدرم لمسي و. او دبایزید دهغو زامنو څخه د یوه زوي و چې د انګورې د جنګ نه وروسته خپاره شوی و. په دې خاطر ارخان دسلطان مرادخان ثاني دکاکازوې هم و. څرنګه چې د قسطنطنیې قیصر د عثماني سلطان تخت ناستې سلطان محمد خان یو کمزورې شخص ګاڼه. نوپه دې خاطر یې غوښتل دخپلو ګواښوونو په واسطه د سلطان محمدخان خزانې تر لاسه کړي. خوسلطان محمد خان دهغه هیڅ پرواه ونه کړه. هغه دقیصر قاصدان نامراده بیرته ولیږل. او په خپل زړه کې دا هوډ وکړ چې تر هغې چې د عیسویانو دسلطنت جرړې و نه کاږي نو د عثماني سلطنت دوام اوقیام ته به تل ګواښ ګڼل کیږي ، په دې وخت کې سلطان دقیصر قاصدانو ته سپینه خبره ونه وکړه. خوپه خپله یې دقیصر د له منځه وړلو له پاره فکر کول پیل کړل.

قسطنطین یو جنګجو شهزاده و. خو د خپل ځان په لور د محمدخان د توجه د را ګرځولو په اړه یې همغسې غلطي وکړه لکه دهغه نه مخکې «مینوئیل» چې د سلطان مرادخاني ثاني سره کړې وه. ارخان د شهزاده سلیمان د زوزاکه و. شهنشاه خو سلطان محمد خان ته ګواښ کړې و خو هغه ته دا اندازه نه وه چې د نوي ځوان شهزاده ځواکونه په څومره چټکۍ سره پرمختګ کوي او دهمدې دوویشت کالو په عمر کې هغه د پوره پوخوالي ، فوځي ورتیاو ، او دهیواد په کورني تنظیم اوتدبیر کې دخپلو ټولو پخوانیو څخه مختوالي کړې .

د سلطان محمد خان لمړي وزیر « خلیل پاشا » د قسطنطین د قاصدانو ددغه غیر معقولې غوښتنې د خطر اتو څخه ښه خبرو نوپه دې اساس یې هغوې ته وویل:

ستاسې لیونتوب «قسطنطنیه» به دسلطان په لاسو کې راځي ، تاسې په ټوله اروپا کې ارخان دسلطان په څیر اعلان کړئ ، بې شکه د هنګري خلک هم دخپلې بسپنې له پاره را وغواړئ ، کوم ولایتونه چې تاسې یې بیرته اخستلې شئ دهغوې د بیرته اخستلو هڅې هم وکړئ ، خو تاسې به ډیر ژر د بازنطینی سلطنت پای په خپلو سترګو ووینئ.

په هغه ورځ چې د قیصر قاصدان دسلطان سره دکتلو له پاره ورغلل. نوپه همغه شیبه کې سلطان هوډ کړې و چې قسطنطنیه به دخپل سلطنت یوه برخه ګرځوي. د « سینوپ » او « طرابزون» څخه علاوه د پخواني بازینطیني سلطنت په ټولو سیمو باندې عثماني دولت ولکه کړې وه. په اروپا کې یواځې قسطنطنیه اودهغې شاوخوا سیمې عیسویانو ته پاته وې ، د قیاصره هغه ستر سلطنت چې یو وخت د نړۍ د سترو اوځواکمنو سلطنتونو څخه ګڼل کیده اوس د تباهۍ اوبربادۍ اخري حد ته رسیدلې و. اوهر هغه ځاې کې چې ځواک او قوت لیدل کیده هغه نژدې ټول له منځه تللي وو. خو په دې ټولو کې دقسطنطنیې وجود او په خپل ځاې پاته کیدل پخپله داهمیت وړ وو. او دقیصر دسلطنت دغه اخري ښخته په خپل ځاې باندې همغسې ولاړه پاته وه. دهغه وخته راهیسې چې ترکانو د اروپا په زمکه پښه ایښودې ده نو دهمغې ورځې وروسته یې ددې ښار د فتحه کولو ارزو او هیلې په زړونو کې را ټوکیدلې دي. هرڅومره چې د فتوحاتو لړۍ پراخیده ، دهغوې په زړونو کې ددې ښار سوبه کول هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواکمن کیدل. چې بیا بلاخره ددې خبرې عملي نمونه د « سلطان بایزید یلدرم» په وخت کې را څرګنده شوه. او دا هغه وخت و چې هغه د ابنای فاسفورس په شرقی ساحل کې یوه ستره فوځي کلا جوړه کړه او دهمغې ځآیه یې قسطنطنیه کلابنده کړه. خو د کلابندۍ څو ورځې لا نه وې تیرې شوې چې تیموري حملې د بایزید دا کلابندي د پاي ته رسولو سره مخ کړه ، دهغې نه وروسته بیا سلطان مرادخان ثاني که څه هم نه غوښتل چې د شهنشاه سره کومه تربګني را پیدا کړي خوپخپله د شهنشاه غدارۍ هغه دې ته مجبور کړ چې د سلطنت دخوندي ساتلو په خاطر د سازشونو او جاسوسیو مرکز قسطنطنیه باندې ولکه وکړي ، تر څو دا فتنه د تل له پاره پاې ته ورسیږي. خو دبازنطینی سلطنت څو ورځې لا پاته وې نو په دې اساس سلطان مرادخان هم خپله کلا بندي پاې ته ورسوله او د نورو بغاوتونو د ځپلو له پاره یې هغو لوریو ته مخه کړه.

سلطان مرادخان په دې ښه پوهیده چې د « بحر مارمورا » دواړو اړخونو ته د عثمانیانو حکومت دې او په منځ کې یې یواځې قسطنطنیه ده چې دعیسویانو په لاس کې ده. نو تر هغې چې قسطنطنیه په همدې توګه موجوده وي نو سلطان ته به په اسیایی او اورپاې مقبوضاتو کې امنیت راوړل ستونزمن ګرځي. نو په دې خاطر هغه باید په قسطنطنیی باندې د ولکې کولو له پاره ځان تیار کړي. ځکه هغه باید د خپلو مقبوضاتو د خوندي ساتلو له پاره قسطنطنیه له منځه وړې واې ، دا اوداسې نور څو علتونه و چې هغه په همغه لمړۍ ورځ په قسطنطنیی باندې د ولکې کولو له پاره هوډ وکړ. او په دې توګه هغه دخپل حکومت د ترټولو دستر کار د تر سره کولو له پاره یې خپل ځان تیاراوه.

د قیصر دقاصدانو د بیرته ستنیدو وروسته سلطان د کوچنۍ اسیا په لور ولاړ ، هلته یې د هر څه دمخه د خپلو سالارانو ، وزیرانو ، امرانو اورئیساو غونډه را وبلله. په دې غونډه کې قاسم بن هشام هم موجود و. سلطان غوښتل چې د خپل سلطنت غړي نه یوازې دخپلو ارادو څخه اګاه کړي بلکه دهغوې څخه په قسطنطنیه باندې دحملې کولو ملاتړ هم تر لاسه کړي. دا یو ډیر ښه اتفاق و ، په هغه ورځ چې سلطان دخپل دربار غونډه رابللې وه په همدې ورځ د قسطنطنیی د شهنشاه یو بل قاصد اورنه ته رارسیدلې و. په همغه وخت کې چې په قسطنطنیی باندې د حملې کولو له پاره ګرم بحث جریان درلود، د سلطنت وزیر سلطان ته را نژدې شو اودهغه په غوږ یې د قیصر د قاصد د راتلو په اړه خبر ورکړ. په دربار کې یو شمیر خلک د قیصر سره داړیکو دخرابولو ملاتړي نه و، په دې وخت کې سلطان ته دقیصر د قاصدانو راتګ د غیبي کومک نه کم و. په دې خاطر یې د قیصر سفیر د غونډې او ګرم بحث په منځ کې راوباله. کله چې دقیصر سفیر دربار ته را ننوت نو د ټولو درباریانو سترګې پرې و رونښتې ، دوې په یو ځانګړې لباس په ځان کړې و ، په غاړو کې یې طلایی صلیبونه را ځوړل شوي و. او په سرونو یې د قسطنطنیی ځانګړې خولۍ اینښودې وې. کله چې د شهنشاه سفیر دسلطان مخې ته راغلل نو دشاهي ادابو د په ځاې کولو پرته په ډیره بې ادبۍ سره و دریدل. بیا دسلطان په اشارې سره دهغوې څخه یوه د قیصر پیغام ولوست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«د شهنشاهانو د شهنشاه ، د قسطنطنیې د قیصر «دولسم قسطنطین» له لورې د سلطان محمد خان په نامه:

سلطان محمد خان ته خبر ورکول کیږي چې د بایزید یلدرم لمسي او د سلیمانشاه زوي ارخان زمونږ سره بندي دې ، دهغه د خوراک څښاک له پاره چې کومې پیسې د شاهي خزانې څخه را استول کیږي ډیرې ناکافي دي ، په دې خاطر سلطان ته په کار دي چې په دې پیسو کې ډیرښت راوړي او هغه دوه هومره کړي ، او که نه شهنشاه به عثماني شهزاده ازاد کړي او د سلطان محمد خان په مخ کې به یې ودروي ، شهنشاه دا حکم هم کړې دې چې دا ځل د شهنشاه د قاصدانو ناکامه او نامراده بیرته ستنولو ټول مسؤلیت به د سلطان په غاړه وي»

د قسطنطنیې دقیصر دقاصدانو ددغه نالیکلې پیغام د اوریدو نه وروسته د دربار ټول حاضرین هک پک او حیران دریان شول او دقهره اوغضبه سره تاویدل راتاویدل. د سلطان پلان بریالي شوی و ځکه هغه خلک چې اوس د قیصر په خلاف ملاتړي نه ښکاریدل هغوې هم ددې پیغام د اوریدو وروسته دخپله آنده ګرزیدلي و ، سلطان د دربار د خلکو د رایې د اوریدو وروسته د شهنشاه قاصدان په ډیره سپکه او ذلیله توګه د درباره وویستل .دقیصر دقاصدانو د تللو وروسته د دربار غونډه بیرته پیل شوه، دا ځل د ټول آند داو چې په قسطنطنیې باندې دې په ټول ځواک سره حمله وکړل شي او ددې حملې له پاره دې پوره پوره تیارې و نیول شي. سلطان ته د مملکت یو ډیر زور او باعزته غړي یوه ډیره عجیبه مشوره ورکړه:

« درونده سلطانه ! د عثماني سلطنت پخوانیو حکمرانانو هم څو ځلې په قسطنطنیې باندې حملې کړې دي ، خو هر ځل به دکوچنۍ اسیا څخه د بغاوت د پورته کیدو خبرونه راتلل اودا حکمرانان مجبور وو چې دهغو بغاوتونو د ځپلو له پاره هغه لورې ته مخه کړي ، زما ناقصه مشوره خو داده چې دا ځل په قسطنطنیې باندې د حملې کولو دمخه د « کرمانیا » دامیر سره سوله وکړل شي....زما په فکر کې ددې تلپاتې سولې له پاره یوه مشوره هم شته ،که چیرې معظم سلطان دهغې د ویلو اجازه راکړي....»

« اجازه ده»

« درونده سلطانه ! دکرمانیا امیر یوه ځوانه لور لري ، که چیرې دروند سلطان دهغې سره د نکاح کولو اراده وکړي نو زه ډاډمن یم چې د کرمانیا امیر به یې په خوشحالۍ سره ومني اوپه دې توګه به مونږ د قسطنطنیې د کلابندۍ په وخت کې د اندیښنو سره نه مخ کیږي....»

سلطان د سلطنت ددغې زاړه او وفاداره غړي مشوره ډیره وستایله. او پرته له ځنډه یې په هغې د عمل کولو اراده وکړه. په همدې وخت کې قاسم بن هشام دخپله ځایه راپورته شو او د سلطان څخه یې دخبرو کولو اجازه و غوښته ، سلطان د قاسم بن هشام په لور وکتل او په خندا شو ، بیا یې ورته دخبرو کولو اجازه ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه !د کرمانیا دامیر سره د سولې د کولو مشوره ډیره په ځای او د عقل خبره ده ،په دې توګه زما آند دادې چې په قسطنطنیې باندې د حملې کولو د مخه د هنګرۍ د پادشاه هونیاډی سره هم سولې کولو ته اړتیا ده.ˮ ځکه د پرلپسې ماتې خوړلو وروسته د هنګرۍ پادشاه هم په سنګر کې ناست دې او غواړې د فرصت د ترلاسه کولو په وخت کې خپله د عثماني سلطنت څخه بدله واخلي.»

خو پخوا تر دې چې سلطانددې خبرې ځواب ووایی د سلطنت یو ځوان وزیر د خپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

«درونده سلطانه ! د قاسم بن هشام ددغه په زړه پورې آند په اوریدو سره زه ډیر حیران پاته شوم. ځکه دا به څنګه شوني وی چې د صلیبي جنګونو مشر اوقومندان او د اسلام ستر دښمن هونیاډې دې د موقع اوفرصت د ترلاسه کولو په وخت کې په عثماني سلطنت یرغل نه راوړي.»

د سلطنت د وزیر په خبرو کې پوره وزن و، سلطان غوښتل د سلطنت د نورو عمائیدینو راې هم ترلاسه کړي ،په دې خاطر سلطان د غونډې برخوالو ته د خپلمنځې خبرو اترو کولو اجازه ورکړه ، په دې وخت کې همغه زوړ وفاد اره انسان یو ځل بیا راپورته شو او ویی ویل:

« درونده سلطانه ! د قاسم بن هشام آند په هیڅ صورت غلط نه دې. د هونیاډې سره سوله شوني ده. ځکه چې هونیاډې پخپله د قسطنطنیې د پادشاه سره مذهبی اختلافات لري ، په همدې توګه د قسطنطنی د فوځونو سپه سالار «ګرانډ ډیوک نوټارس» هم د هونیاډې سره د همدې مذهبی اختلافاتو په اساس ډیره سخته دښمني لري، که څه په دې کې شک نه شته چې دواړه عیسویان دي خو درونده سلطانه ! دهغه وخته راهیسې چې عیسویت په دوو لویو ډلو ویشل شوې نودهغوې مرکزي اتحاد له منځه تللې دې. ددوې داوړه ډلې یو بل ته مرتد ، کافر او لار ورکي وایی. ددوې تر منځه دومره محبت هم نه دې پاته شوې چې دواړه ډلې د یوه دریم دښمن ، دنمونې په توګه د مسلمانانو ،په مقابل کې سره را یو ځای شی»

سلطان ددې زوړ اووفاداره غړي خبرې ډیرې په غور اوفکر سره اوریدلې. په همدې وخت کې لمړي وزیر « خلیل پاشا» هم د خپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

« درونده سلطانه ! زمونږ د دربار دغړو پوهه او درک که همداسې دوام وکړی نو زه ډاډمن یم چې عثماني سلطنت به هیڅکله هم زوال و نه مومي. دقسطنطنیې خلک تر اوسه پورې د پخوانۍ یوناني کلیسا سره تړلي دي او همدا قسطنطنیه یی مرکز دې. خو ددې برعکس د هنګرۍ خلک د رومن کتولیک د کلیسا سره تړلي دي چې مرکز یی په روم کې د « پاپاې روم» کلیسا ده. دهغوې تر منځه دا اختلاف مسلمانانو ته د الله تعالې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړخه يو غيبي کومک دې. همد امناسب وخت دې چې مونږ عيسويانو ته يو دروند او اخري ګذار ورکړو. په دې اساس زه د قاسم بن هشام مشوره تائيدوم.»

اوس نو سلطان ته د بل چا د مشورې د اوريدو اړتيا نه وه. په دې خاطر يې يو ډيپلوماتيک سياسي ټيم د تيارولو حکم و کړ، ترڅو د هونياډې سره دخبرو کولو اوسولې له پاره هغه لورې ته ولاړ شي. سلطان هونياډی ته د درې کالو له پاره د جنګ دنه کولو پيغام ورولیږه. او دهغه د راضی کولو له پاره يې ډيره نرمه ژبه استعمال کړه. په دې توګه به د غونډی خلکو ته د شمال له اړخه د کوم ګواښ د رامنځته کيدو ويره هم نه پاته کيږي. ددربار دغه ډيره مهمه غونډه لا تر اوسه پورې روانه وه چې د يني چري سپه سالار، ځوان او ميړني اغاحسن د سلطان څخه دخبرو کولو اجازه وغوښته.

«درونده سلطانه! مونږ ته د «موريا» له اړخه هم ګواښونه شته. ځکه د موريا حکمران د قيصر د شهنشاه ورور دې. او دا ډيره شوني ده چې هغه دخپل ورور شهنشاه د کومک له پاره را وځغلي.»

په دربار کې د اغا حسن په خبرو تر ډيره وخته پورې تبصرې روانې وې، بيا د ډيرو تبصرو وروسته پريکړه وشوه چې دموريا په لور يو ځواکمن فوځ و استول شي، سلطان د سلطنت اراکينو ته دخبرو په دوران کې وويل:

«د سلطنت درنو اراکينو! زه دا احساسوم چې قسطنطنيه د محل او ځاې له اړخه ډير خوندي ښار دې. ځکه دهغې درې خواو ته سمندر او يوې خواته وچه ده، اودهمدې سمندر د موجوديت په اساس هغوې ستر سمندرې فوځ تيار کړې دې. د قسطنطنيی نه علاوه هلته د يونان او جينوا بحري جازونه دکومک له پاره ور رسيدې شي، خو ددې برعکس د عثماني سلطنت سره د بحري جهازونو او بحري فوج شتون ډير کم دې، دهغوې د بحري سترو جهازونو په مقابل کې د عثماني سلطنت کوچنۍ کشتۍ هسې هيڅ دې، اوبيا زمونږ سره ددې کشتيو شميره هم ډيره لږه ده. په دې اساس زه غواړم چې په قسطنطنيی باندې د حملې نه مخته مونږ بايد يو ځواکمن بحري فوځ تيار کړو.....»

دسلطان ددې خبرو په اساس د درباريانو په منځ کې هغه ته ددرنښت سترګې راپورته شوې او ټول په دې فکر کې ډوب شول چې د عثماني سلطنت له پاره يوه ځواکمن بحري فوځ ته اړتيا ده. هغوې تر ډيره پورې په همدې موضوع باندې خبرې اترې وکړې، قاسم سلطان ته دهغه زوړ کشتيبان عباس په اړه سپارښتنه وکړه. هغه ته يې دا هم وويل چې هغه د سترو سترو بحري جهازونو د جوړولو او سمندر ته د ورښکته کولو او د جنګي مقاصدو له پاره دهغې په استعمالولو باندې ډير ښه پوهيږي. د درباريانو دخپل منځې مشورې وروسته بالاخره دا اعلان وشو چې عثماني سلطنت به يوه ستره جنګي بيړه تياروي چې په قسطنطنيی باندې به دمسلمانانو بحري محاذ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنبالوي. نن ټوله ورځ غونډې جریان درلود ، دماښام د لمانځه وروسته غونډه بلې ورځې ته و ځنډېده. سلطان دخپله ځانه سره قاسم یوې بلې خونې ته یوړ. کله چې سلطان او قاسم دواړه ځانته شول نو سلطان قاسم ته وویل:

« قاسم بن هشامه ! که د عثماني سلطنت په دې وروستیو لسو کالو کې ستا خدمت ته یو ځغلنده نظر وکړل شي نو ستا په عسکري ورتیاو کې د سراغ رسانۍ او جاسوسۍ کارونه ډیر ځلانده تر سترګو کیږي ،ما خو په قسطنطنیې باندې دحملې له پاره د یوه بل محاذ دپرانستلو هوډ هم کړې دې او دا د جاسوسۍ دپټ نظام فعالول دي. زه غواړم د قسطنطنیې د حفاظتی کلا، د دیوال د حال ، دبحري ځواک تفصیل ، دهغوې جنګي او دفاعي ورتیاوې ، او ان تر دې چې د قسطنطنیې دپادشاه کمزورتیاوې...هر څه چې وي زمونږ د سترګو تر مخه وي. دا خو ډیر ستونزمن او ګوابمن کار دې ،ځکه ددې کارونو له پاره چې هر څوک ور ولیږل شي نو هغه به دغیر ملکي جاسوس په څیر تل د مرګوني ګواښ سره مخ وي ، زه غواړم ستا په سلا اومشوره څوک ددې کار له پاره هلته ور ولیږم...»

دسلطان ددې خبرو په اوریدو سره دقاسم بن هشام وینه په رګونو کې په ټوپونو شوه، روند دخدایه څه غواړي..... دوه سترګې. هغه خو دپخوا څخه د قسطنطنیې په لور تلل غوښتل ، په دې اساس یې په پوره بې صبرۍ سره وویل :

« درونده سلطانه ! ددې ستر اومهم کار له پاره زه پخپله غواړم چې ولاړ شم. زه پوهیږم چې زه به دا کار د بل هرچا څخه په ښه توګه سر ته ورسوم.»

دسلطان مخ د خوشحالۍ نه وغوړید . ځکه چې سلطان په خپله غوښتل چې داخل به هر کار سهي او په پوره تول سره تر سره کوي تر څو د قسطنطنیې په نیولو کې کومه ستره ستونزه رامخته نه شي ، دسلطان هیله هم همدا وه چې ددې مهم کار د تر سره کولو له پاره قاسم په خپله هغه لورې ته ولاړ شي ، خو کله یې چې قاسم په خپله هغه لورې ته د تللو له پاره تیار وکوت نو سمدلاسه یې ورته وویل:

« سهي ده ..... ته دخپل سفر له پاره ځان تیار کړه. ته به ډیر ژر د عیسوي نړۍ دغه پخواني مرکز او دبازنطیني سلطنت پایتخت ته سفر پیل کړې. خو قاسم بن هشامه ! یوه خبره تل په یاد ساته چې زمونږ ستر پیغمبر رسول الله صلی الله علیه وسلم د قسطنطنیې فاتح ته دجنت زیرې ورکړې دې. ته هغه ښار ته د عثماني فوځونو د ور ننوتلو نه مخته ددې ښار ددننۍ برخې د فتحې کولو له پاره ور ننوځې، په قسطنطنیه کې دپخوا څخه یو شمیر مسلمانان اباد او میشت دي ،دهغوې له ډلې څخه یو شمیر وکړې په پوره اخلاص سره د عثماني سلطنت له پاره کار کوي ، په قسطنطنیې کې د« غلطه» نیمایي برخه زمونږ نیکه سلطان بایزید یلدرم دهغه وخت د شهنشاه « مینوئیل» څخه تر لاسه کړې وه..... تا ته به هلته په ورتلو سره کومه ستونزه نه پیدا کیږي خو د جنګي او دفاعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلوماتو د تر لاسه کولو له پاره به تاته ډېره هڅه او هاند تر مخه وي ، په دې خاطر غوره داده چې ته ژر تر ژره د قسطنطنيې په لور ولاړ شې.»

دا ځل سلطان د شرقي اروپا ددغه مرکز او د پخواني عيسويت ددغه مذهبي ښار د سوبې له پاره کلک هوډ کړی و. د ځوانۍ په وخت کې ددوه ځله سلطان کېدو او معزول کېدو وروسته ، دهغه پلار سلطان مراد خان ثاني هغه د روزنې له پاره «ايدين» ته استولی و. هلته دغه نازولي شهزاده ته د اسلامي ښوونې او روزنې تر څنګ د تاريخ په اړه هم ډېر معلومات تر لاسه شوي و. هغه ته دا هم ډاګيزه شوې وه چې د اسلام ستر لارښوود او پيغمبر ، رسول الله صلي الله عليه وسلم دقسطنطنيې د فتحه کولو سره ډېره مينه درلوده، هغه تاريخ لوستی و او ورته ډاګيزه شوې وه چې دقسطنطنيې د سوبې له پاره په ۴۸ هجرى کال دمسلمانانو فوځ په لمړي ځل حمله کړې وه ، په دغه جنګ کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ملګرو هم ګډون درلود. په دې جنګ کې د «سابقون الاولون » په ډله کې سيدنا ابو ايوب انصاري رضي الله عنه په څېر جيد صحابي هم ګډون درلود ، ددې مطالعې په وخت کې هغه ته دا هم ډاګيزه شوه چې سيدنا ابو ايوب انصاري رضى الله عنه په همدې جګړې کې شهيد شوی او بيا د قسطنطنيې د ديوال تر څنګ ښخ کړل شوی دی ،دهغه ډېره مينه درسول الله صلى الله عليه وسلم ددې فرمان سره وه چې ويلي وچې : «دقسطنطنيې فاتح به جنت ته ځي.» په دې خاطر يې غوښتل په پوره تيارۍ سره په قسطنطنيې باندې حمله وکړي.

دبله اړخه پخپله په قسطنطين باندې د خپلو غلطيو په اساس مصيبتونه راغلي و. هغه د سلطان محمدخان د تخت دکيناستو وروسته ، هغه ته دوه ځلې ګواښمن قاصدان ور استولي و او په دې توګه يې پخپله د خپلې مړينې پا پانه لاسليک کړې و. سلطان ، قاسم بن هشام قسطنطنيې ته ور وليږه. د کوچنۍ اسيا د بغاوتونو د له منځه وړلو له پاره يې د کرمانيا دامير سره سوله وکړه . اودهغه د لور سره يې نکاح هم وکړه. ددې ترڅنګ يې د هنګرى دپادشاه هونياډې سره هم ددرې کالو له پاره سوله وکړه ، ددې سولې له امله تر درې کالو پورې د شمالي اروپا څخه کوم ځانګړې ګواښ نه و پاته. همدا راز هغه دموريا په لور يو ځواکمن فوځ ور وليږه تر څو د شهنشاه ورور چې هلته يې حکمراني کوله د قسطنطنى د کومک څخه منه کړي ، ددې کارونو څخه دفراغت وروسته يې د ابناې فاسفورس په اروپايي برخه کې دقسطنطنيې څخه نژدې پنځه ميله لرې واټن کې ديوې سترې فوځې کلا په جوړولو پيل کړل. دده نه مخته سلطان بايزيد يلدرم هم د ابناى فاسفورس په اروپايي برخه کې يوه فوځې کلا جوړه کړې وه. خو سلطان محمد خان د اسيايي ساحل تر مخه د ابنايي فاسفورس په اروپايي برخه کې دويمه ستره فوځې کلا جوړول غوښتل ځکه د قسطنطنيې ښار هم په همدې ساحل باندې پروت و.

ابناې فاسفورس هم په خپل جوړښت کې ډېره عجيبه ده. په حقيقت کې داسيا او اروپا دوه لويې وچې د اوبو دسمندر په واسطه جدا کيږي خو لکه کاله پخوا د وچې دا ټوټې په اوبو کې دلمبا په واسطه يو بل ته ډېرې سره را

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې شوې د ی ،دا وچې یو له بله سره دومره را نژدې شوې چې په منځ کې یې د ابناې فاسفورس د اوبو یو کوچنی ټوټه پاته شوه . البته د شمال په لورې دا لویی ټوټې یو له بل سره یوځاې شوي دي . چې دې برخې ته یی اروپاپې روسیه ویل کیږي . د فاسفورس ابنا د اوبو یوه لاره ده چې اروپا او اسیا په خپلو منځو کې سره جدا کوي او دیوې پتی په څیر ددواړو لویو وچو تر منځ تیریږي . خو ددې دواړو په سر کې سمندر پروت دي ، په یوه سر کې یې د پروت سمندر نوم « توره بحیره » او په بل سر کې یې د سمندر نوم « د مارمورا بحر » دې . د مارمورا د بحر له اړخه چې کوم سمندر پیلیږی هغه ځاې ته « دردانیال » ویل کیږي . همدا دردانیال دې چې د پیړیو پیړیو راهیسي د شرق او غرب د یرغلګرانو دبحري جهازونو د تیریدو لاره ده .

هماغه و چې سلطان د ابنایی فاسفورس په اروپایی ساحل کې هم یوه ستره جنګي کلا تعمیر کړه ، قسطنطین ددې کلا د جوړیدو پر خلاف احتجاج وکړ خو سلطان دهغه په احتجاج باندې هیڅ غوږ و نه ګراوه . دکلا د تعمیر په وخت کې عثماني عسکرو د څو کسو دهقانانو سره جنګ جګړه هم وکړه چې دیوه کوچني جنګ شکل یی ځانته و نیوه . او په دې جنګ کې ددواړو اړخونو څخه څو کسان هم ووژل شول . خو قسطنطین په دې پوهیدلی و چې دا ټول هر څه د قسطنطنیی د نیولو له پاره ترسره کیږي ، هغه په قسطنطنیی باندې دحملې د ویرې د ښار پاټکونه و تړل . او تر څنګ یی د ترکي عسکرو څخه د شکایت له پاره سلطان ته یو هیئت هم ور ولیږه . خو سلطان محمد ددې شکایت ځواب د جنګ په اعلان باندې ورکړ . اوس نو بازنطینی سلطنت دخپل مرګ اوژوند داخری پریکړې منتظر شو . دسلطان محمد خان ارادو دا څرګندوله چې دا ّځل به هغه په هیڅ توګه شهنشاه ته ببننه نه کوي ،په حقیقت کې سلطان دا احساس کړې وه چې تر هغې چې قسطنطنیه فتح نه شي نو اسلامي سلطنت مکمل کیدې نه شي . ځکه چې د قسطنطنیی سوبه د سیدالانبیاء نبي کریم صلی الله علیه وسلم یوه غوښتنه وه ، اوسلطان غوښتل چې خپل عسکری ژوند په قسطنطنیه باندې د بریالی حملې څخه پیل کړي ، په دې خاطر یی د هر ډول انتظاماتو څارنه پخپله کوله . هغه خپل ستر اهنګر « اربان » را وباله اوپه قسطنطنیی باندی د حملې له پاره یی ورته د یوه ستر توپ د جوړولو حکم وکړ . داسې توپ چې د قسطنطنیی د دیوالونو دراپرزولو کار په ډیره ښه توګه تر سره کړی . د اربان په ذهن کې دپخوا څخه دهمداسې یوه توپ د جوړولو انځور موجود و . هغه سلطان ته وویل :

« درونده سلطانه ! زه داسې یوتوپ جوړولې شم چې په هغې کې څلوبښت بالښته (دیرش انچه یا دوه نیم فټه) ستره د بارودو ګوله اینښول کیدې او د هغې څخه ویشتل کیدې شي ،دا توپ به د قدو قامت له اړخه ډیر ستر وي په دې خاطر به دا توپ د اوسپنې په ځاې د پتیل څخه جوړیږي .» (عثماني دولت)

سلطان د اربان د توپ انځور ډیر زیات وستایه . او هغه ته یی دهغې د جوړولو اجازه ورکړه . دوسلې د تیارولو له پاره سلطان محمد خان خپل مشهور جنرالان « احمد کدک پاشا» او محمود پاشا و ټاکل . ددې تر څنګ هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

برق په څیر د تیز جوړونکو معمارانو یوه ډله د قسطنطنیی په اروپایی ساحل باندې کښته کړله تر څو هغوې د قسطنطنیی څخه پنځه میله لرې واټن کې ، د فاسفورس په ابناء باندې یوه زبردسته جنګي کلا جوړه کړي. ددې ډلې مشری یی هم د مصلح الدین اغا په څیر داعمار په فن کې یو تاریخ جوړونکي شخصیت ته ورکړه . هغه هم په ډیره کمه موده یعنې څلورو میاشتو کې « د رومیلا» په نوم دا کلا تعمیر کړه . اوس نو د فاسفورس د ابنا دواړو غاړو ته دمسلمانانو ولکه کیدونکې وه . ددې کلا د تعمیر د تکمیل سره سم ددوو شنو او شادابه ساحالونو تر منځ اتلس میله پراخه غځیدلې دغه نیلګونه پټې یعنې (د فاسفورس ابناء) باندې د مسلمانانو ولکه راتله. درومیلي د کلا څخه د قسطنطنیی د « برج غلاطه » سیمه په ځرګنده تر سترګو کیده. له یوه اړخه سلطان د رومیلي د کلا د تعمیر له پاره د مصلح الدین اغا په مشرۍ یو ستره ډله قسطنطنیې ته ولیږله ،خو دبله اړخه قاسم بن هشام دقسطنطنیی د پټو رازونو او عسکري معلوماتو د لاسته راوړو له پاره هم ددې ستر ښار په لور ور روان شوې و . تر څنګ یی سلطان دموریا په لور هم یو ستر او قوي ځواک ته د تللو حکم کړې و .

پخپله سلطان محمد خان د اغاحسن ، احمدکدک پاشا او محمود پاشا په څیر سالارانو سره یو ځاې د یوه مضبوط او ناقابل تسخیر فوځ د جوړښت له پاره شپه او ورځ کار پیل کړ. په هر ولایت کې یی د نوي عسکرو د استخدام له پاره مراکز جوړ کړل. دهر ولایت حکمران ته « بیلربیګ » ویل کیده . بیګ او پاشا یو څیر الفاظ و ، دهغو سردارانو د نیزې په سر کې به چې آس د لکۍ په څیر د ویښتانو یوه ګنډه موجوده وه نو هغه ته به یی بیګ یا پاشا ویلې . یو «بیلربیګ» یا دکوم ولایت پاشا به هغه څوک و چې د نیزې په سر کې به یی دآس دلکۍ د اخري ویښتانو د ګنډې په څیر څه ورښلول شوي و . دا خلک به دهغو جاګیرونو سردارن هم و چې د فوځې خدماتو په بدل کې به ورته ورکول کیدل. ددې جاګیرونو خلک به بیا د جنګ په وخت کې دخپلو خپلو سردارانو د بیرغونو لاندې تلل ، علم یا بیرغ ته په عربي ژبه کې «سنجق» ویل کیږی ، هلته به دهرې سیمې بیل بیل سنجق یا بیرغ و نو په دې خاطر به ډیرو خلکو ولایتونو او سیمو ته سنجق ویلې. د هر سنجق «بیګ» یعنې « بیلربیګ» د فوځې بیرغ لاندې به دهغه د لاس لاندې کسان راټولیدل ، دهر بیګ ډله به د څلور سوه آس سپرو څخه کمه نه وه.

سلطان ددې سترې حملې د ترسره کولو له پاره دخپلو اروپایی ملکیتونو څخه هم د یوه لک فوځونو د تیارولو حکم ورکړ. د فوځی ډلو څخه پرته ددوې سره رضا کاره(دخپلې خوښې) مجاهدین هم ملګري کیدل. دوې به په هر جنګ کې خپل خدمات را وړاندې کول او بیا به یی د جنګ د غنیمتونو څخه خپله برخه اخسته ، خو ددې دواړو فوځونو څخه اخوا « د ینې چرې» د ځوانانو فوځ ډیر په شان اوشوکت کې و ، چې مشري یی اغا حسن کوله. که له یوه اړخه د اغاحسن په څیر یو متقی ، میړنې اوبهادر انسان د سلطان له پاره یو ستر نعمت و خو دبله اړخه ورته« احمد کدک پاشا او محمود پاشا » په څیر د ولایتي فوځونو تکړه او تجربه لرونکې جنریلان هم د نعمت څخه کم نه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغښتلیو سمندري فوځونو د جوړښت له پاره سلطان هم د سترې اوځواکمنې بحریې د جوړولو حکم کړې و او دا یې هم حکم کړې و چې ددې بحري ځواکونو د جهازونو شمیره باید د یوسل او اتیا څخه لږه نه وی ،پدې ډله کې کوچنۍ کشتۍ ، چې د پخوا څخه دعثماني فوځ په بحریه کې یې کار کاوه ، نه وی شاملې .

سلطان محمد خان یو باتور او د ډیرو ښو وړتیاو وړ ځوان و. الله تعالې ورته ډیره ښه وړتیا او فکري ځواکمني ورکړې وه..... هغه د « ایدین » په سیمه کې د ډیرو غوره استادانو څخه په ډیره چټکۍ سره علوم زده کړې و او دخپلې مورنۍ ژبې څخه اخوا به عربي ، فارسي ، عبراني ، لاطیني اویوناني ژبو باندې هم ښه پوهیده. سلطان محمد نه یواځې د نړۍ په تاریخ باندې ښه پوهه تر لاسه کړې وه بلکه دنړۍ په جغرافیه کې یې هم پوره پوره بلدتیا درلوده . هغه د لوړې کچې شاعر او خبرلوځ و . سلطان محمد دخپل وخت د ستر عالم اوفقیه « ملاعبدالرحمن جامي» سره نیغ په نیغه نسبت درلود، تر څنګ یې دهندوستان د« دخواجه جهان» په خدمت کې به هم تر ټولو نه مخته و. دسلطان د ولایتونو د فوځونو سالار « محمود پاشا » هم د عسکریت تر څنګ په شاعرۍ کې په ځآن پسې دویمګړې نه درلود.

په قسطنطنیې د حملې د پروګرام سره سم ، سلطان د « پلوټارک» په یوې ډیرې ژورې او تاریخي لیکنې چې د « یونان او روم » تر نامه لاندې یې کړې وه اوپه هغې کې د یونان اوروم په اړه د حالاتو پوره تفصیل موجود و ، په لوست پیل وکړ. هغه د « سکندراعظم قسطنطین اول» او « تهیوډوسیس» د ژوند حالات مطالعه کړل او د قسطنطنیې د اوږې ماضي په اسرارو یو غور او فکر وکړ.

په هغو وختو کې د دې سیمې حالات څه دا ډول وو. چې په کوچنۍ اسیا کې د کرمانیا امیر په خوشالۍ سره راضی شوې و. په « البانیه» کې دسلطان محمدخان سره په یوه دسترخوان را لوی شوې «سکندربیګ» بیرته مرتد شوې و ، خو سلطان تر اوسه پورې دغه ضدي سکندر بیګ لا نه ځورولې. د« ولیشیا» (ولاچه) مشر « ولاد» یو ظالم او کینه کښه انسان و اوظلم حد یې تر دې رسیدلې و چې د بندیانو په جسمونو کې به یې میخونه ټک وهل او هغوې به یې له منځه وړل خو دومره همت یې نه درلود چې دسلطان په مقابلې کې سر را پورته کړي ، دسلطان په مقابل کې که چا سر را پورته کولې شو نو هغه یواځې دهنګری پادشاه « هونیاډي» و. خو سلطان د هغه سره ددرې کالو له پاره د سولې تړون لاسلیک کړې و. «هونیاډي » دسلطان دپلار مرادخان ثاني په لاسو یوځل د تړون د ماتولو خوند اخستې و ، په دې خاطریې د بل تړون د ماتولو فکر هم نه شو کولې. اوس نو یواځې موریا داسې سیمه وه چې ترې قسطنطنیې ته کومک رسیدلې شو. اوسلطان ددې سیمې دکنترولولو له پاره هم یو ستر ځواکمن فوځ استولې و.

د ټولو تیاریو د تکمیلولو وروسته ، سلطان دخپلو درباریانو یوه وروستۍ غونډه را وبلله اوپه قسطنطنیې باندې یې داخري حملې کولو پلان ته اخري ښه ورکړه. په دې غونډه کې هم سترو سترو سالارانو ، سردارانو ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت وزیرانو او عمائیدینو ، ګډون درلود. دې غونډې درې ورځې دوام وکړ. سلطان د حملې کولو پلان ته داخري بڼې د ورکولو وروسته دسلطنت له پاره هم څه نوي قوانین اوفرامین جاري کړل. د «ارخان» په زمانه کې د عثماني دولت لمړي وزیر « علاؤالدین» دفوځې اصلاحاتو په اړه قوانین جوړ کړي و ، چې د مراخان اول په زمانه کې پلې کړل شول. خو سلطان د سلطنت قانون په لیکلي توګه ترتیب کړ اودا قانون نامه د عثماني سلطنت عملي کړنلاره وګرزیده. سلطان د سلطنت د قانون د وړاندې کولو په وخت کې ، دخپلې وینا په دوران کې سلطنت دیوې خیمې سره تشبیه کړ او ویې ویل چې د سلطنت څلور ستنې دې چې دهغې څخه یې یوه :دسلطنت وزیران دې ، بله یې قاضیان ، دریم یې اداري سیستم (په دفترونو کې کارونکي) او څلورم یې دسلطنت خزانچي یا معتمد . هغه ددې خیمې دروازې ته د « باب عالي » نوم ورکړ چې همدا نوم د عثماني سلطنت تر اخري وختو پورې ژوندې پاتې شو . هغه د سلطنت له پاره څلور وزیران و ټاکل چې مشری یې لمړي وزیر « صدراعظم » په غاړه درلوده. دهمدې سره به د سلطنت مهر موجود و او د سلطنت د ټولو امورو اعلي افسر ګڼل کیده، وزیر اعظم به هم د سلطان په څیر په خپل دفتر کې دربار را بللې شو .

د قاضیانو ډله به د علماو د ډلې څخه وه ، سلطان د اروپایی عدالتونو او همداراز داسیاي عدالت له پاره هم قاضیان و ټاکل. خواجه مفتي او قاضی به هم د مهمواو پوهو علماؤ د طبقې څخه ټاکل کیدل. سلطان د حل و عقد غونډې ته د « دیوان» نوم ورکړ ، خو ددیوان ددې وګړو شمیره یې ورزیاته کړه ، سلطان په خپل نوي قانون کې د « خارجي اغا» او « داخلي اغا» عهدې هم و ټاکلې. « خارجي اغا » دهغو حکامو څخه عبارت و چې د ولایتونو حکومتونه به یې په مخ بوتلل. خو « داخلي اغا» هغه وګړی و چې په دربار کې یې کارکاوه او ددربار مامورین و . سلطان د اغاګانو نورې عهدی هم جوړې کړې ، دبیلګې په توګه « کاپواغا» « د ګوره خواجه سراو رئیس» ، «قیزلر اغا» د (دحبشي خواجه سراو رئیس) ، «بوستانچي ماشي » (د باغبانانو افسر) « چاؤش باشي » (دحکومت د قاصدانو افسر) او ....

سلطان محمد خان د خپل حکومت په دوران کې خپله توجه دحکومت د قانون په پلې کولو او د ښوونې اوروزنې په لور را واړوله ، په پخوانیو وختوکې به ټولې رتبې مذهبي وې ، که څه هم په هغوې کې به یې نور علوم هم ور زیاتول ، خو ترکانو د سیاسي ښوونې او روزنې سره ډیره مینه درلوده او دې روزنې سلطنت ته ډیر وړ او دکار خلک راپیدا کول. (مولانا شبلی).

دسلطان را غوښتل شوې غونډې درې ورځې دوام وکړ ، په دریمه ورځ سلطان د غوندی اخری وینا وکړه او ویې ویل:

« د سلطنت درنو اراکینو ! الحمدلله ، دالله تعالي په فضل اوکرم سره مونږ دسلطنت نظام ، دملت دعلماؤ او دسلطنت دعمائیدینو په مشوره د پخوا په نسبت په ښه توګه را جوړ کړې دې ، اوس نومونږ په پوره ډاډ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه فاتح لښکر یوه برخه ګرزیدې شو چې دهغې په اړه رسول کریم صلی الله علیه وسلم په دې دنیا کې د مغفرت او ښښنې زیرې ورکړې دې.

دعثماني سلطنت ځان ځارونکو سپه سالارانو !

دهغه وخته چې رومي پادشاه « قسطنطین» په دریمه عیسوی پیړۍ کې عیسوي مذهب قبول کړې او همدا ښاریې خپل پایتخت ګرزولې نو دهمغې ورځې وروسته یې نوم قسطنطنیه ګرزیدلې دې. خو دا ښار د ډیرې مودې راهیسې دبازنطینی سلطنت او عیسوي مذهب دواړو ډیر مهم مرکز و.

د سیدنا انس رضی الله عنه ترور ، ام حرام بنت ملحان رضی الله عنها ، درسول الله صلی الله علیه وسلم رضاعي خور وه. یوه ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغې په کور کې ویده شوې و. ناڅاپه رابیداره شو نو په مبارکه خوله یې خندا وه. سیدې ام حرام ترې دخندا علت و پوښته ، نوهغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل....

« ما ته په خوب کې د امت هغه خلک و ښوول شول چې د جهاد له پاره د سمندر په څپو داسې سفر کوي لکه څنګ چې پادشاه په تخت ناست وي..»

سیدې ام حرام ورته عرض وکړ چې...یا رسول الله ! ماته دعا وکړه چې ما هم الله تعالې دهمغو خلکو په ډله کې شامله کړي. رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته دعا وکړه. اوبیرته ویده شو ، د لږڅه ځنډ نه وروسته یو ځل بیا رابیداره شو ، بیا یې مخ مبارک دخوشحالۍ نه ځلیده ، سیدی ام حرام ترې یو ځل بیا دخوشحالۍ په اړه وپوښتل. نوهغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :....« زما د امت د هغه لمړي لښکرپه اړه چې دروم د قیصر ښار « قسطنطنیې » د نیولو له پاره جهاد کوي دمغفرت زیرې راکړل شو. سیدې ام حرام ترې یو ځل بیا ددعا غوښتنه وکړه ....خو هغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل .... نه ! ته په هغه لمړي لښکر کې شامله شوې یې .....» (بخاري شریف)

د سلطنت درنو اراکینو !د رسول الله صلی الله علیه وسلم دغه دواړه زیرې داسې تکمیل شول چې دسیدنا عثمان رضی الله عنه د خلافت په وخت کې ، سیدنا معاویه رضی الله عنه په «قبرس» باندی حمله وکړه ، اودا داسلامي تاریخ لمړۍ بحري میشن و. په دې حمله کې سیدې ام حرام رضی الله عنها دخپل میړه سیدنا عباده بن صامت رضی الله عنه سره یو ځاې شریکه وه. دا جنګي میشن په دې خاطر بریالې و چې د قبرص خلکو دمسلمانانو سره سوله وکړه او کله چې مسلمانان بیرته ستنیدل نو سیدة ام حرام د آسه را پریوته اوهملته یې د شهادت لوړ مقام په برخه شو ، دا درسول الله صلی الله علیه وسلم لمړنی بشارت و چې تکمیل شو. دبشارت هغه بله برخه د قسطنطنیې د مجاهدینو پورې اړونده ده. همدا علت و چې په قسطنطنیه د جهاد کولو له پاره دسیدنا معاویه رضی الله عنه د خلافت په وخت کې یو لښکر په قسطنطنیې باندی حمله وکړه ، او دهغه زوې « یزید » هم په حمله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونکي لښکر کې شامل و. په دې لښکر کې جید اوستر صحابی «سیدنا ابوایوب انصاري» رضی الله عنه هم شامل و. دا دمسلمانانو په واسطه د قسطنطنیې لمړنۍ محاصره وه چې تر ډیرې مودې پورې یې دوام وکړ. سیدنا ابوایوب انصاري رضی الله عنه د همدې محاصرې په جریان کې ناروغه شو او بیا هملته شهید شو اوهمدې ښار د ستر دیوال لاندې خاورو ته وسپارل شو. خو دغه لښکر و نه توانید قسطنطنیه فتحه کړي ، البته درسول الله صلی علیه وسلم د بشارت دویمه برخه هم تکمیل شوه.

د سلطنت درنو اراکینو ! په یاد لرئ چې دا یوائې بشارت نه دې بلکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یو حدیث هم دې چې په هغې کې یې یوائې د قسطنطنیې دخلکو خبره نه ده کړې بلکه ددې ښار د فتحه کونکو ته یې زیرې ورکړې دې.

سیدنا بشربن سحیم رضی الله عنه په یوه حدیث کې روایت کوي چې:

« تاسو به ضرور قسطنطنیه فتحه کوئ ، نوبیا به بهتر امیر هغه امیر وي او بهتر لښکر به همغه لښکر وي » (مسند امام احمد)

په دې اساس په دې حدیث کې دبیان کړل شوې نیکبختۍ د لاسته راوړو په خاطر ، ګڼ شمیر مسلمانو حکمرانانو په قسطنطنیې باندې د ولکې دکولو هڅې کړې دي چې په دې ډله کې سیدنا عمربن عبدالعزیز رحمة الله علیه ، هشام بن عبدالملک ، مهدی عباسي ، او خلیفه هارون الرشید....شامل دي. خوهیڅ یو یې دا ښار فتحه نه شو کړاي.

داسې بریښي چې عثماني سلطنت الله تعالي دهمدې له پاره قایم کړې دې چې داسې یو بابرکته لښکر جوړ کړي چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم ورته ډیره ښه اوغوره لښکر ویلي ، زما نیکه سلطان بایزید یلدرم په ۱۴۰۲ کال قسطنطنیه په پوره ځواک سره کلابنده کړه اونژدې و چې دا ښار سوبه کړي خو په همدې وخت کې ګوډ تیمور په کوچنۍ اسیا باندې یرغل وکړ اوپه دې توګه زما نیکه هم د قسطنطنیې کلابندي ماته کړه. دا پیښه د نن څخه نژدې پنځوس کاله مخته پیښه شوې ده. او ددربار یوشمیر پخوانیو اراکینو ته به اوس هم دا پیښه په ذهن کې تازه وي. دهغې نه وروسته زما دپلرونو له ډلې څخه زما تر دروند پلار پورې ټولو ددې ښار د نیولو له پاره ناکامه هڅې کړې دي.

دسلطنت درنو اراکینو ! نن مونږ هم په همغه لښکر کې د ورګډیدو سعادت تر لاسه کوو چې قیام یې زمونږ د هوډ او ارادو پورې تړلې دې. «قسطنطنیه» په یوه داسې ځاي کې پرته ده چې تر څو چې فتحه نه شي اسلامي سلطنت تکمیل ته نه شي رسیدلي. اوزه ډاډمن یم چې په کومه ورځ دا پخواني ښار فتحه اوولکه کړل شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نودهغې وروسته به بل کوم قیصر راپیدا نه شی. ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه فرمایلی دي چې:

«اذا هلک قیصر، فلاقیصر بعده... کله چې قیصر هلاک کړل شي نو بیا به بل کوم قیصر راپیدا نه شي»

«السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

دا د سلطنت دغې اوږدې غونډې ته دسلطان محمد خان اختتامي وینا وه، د دربار حاضرین د سلطان ددې علم اوپوهې څخه ډیر اغیزمن شوي و، ځکه هغوې هیڅ هیله نه درلوده چې دوه ځلې ناکامه پادشاه او نوې ځوان سلطان به دومره ستر عالم او پوه ګرزیدلې وي.

دا و سلطان محمد خان، چې اوس یې ددنیا د ستر ښار «قسطنطنیې» د فتحه کولو له پاره ملا تړلې وه. دنړۍ تاریخ بدلیدونکې و او دمسلمانانو د فتوحاتو د تکمیل تر څنګ د اروپا دبیا راپاڅیدو نوې دوران پیلیدونکې و.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلايي ښکر

مقدسه پلاره ! په دومره لږ وخت کې ستا ملګرتیا دخپل ځان له پاره نیکبختي ګڼم. زه د تیرو پنځه ویشتو کلو راهیسې دلته کشتۍ چلوم..... او په خپل ژوند کې مې دسترو سترو راهبانو خبرې اوریدلې دي خو له تاسره به مې دغه سفر د ټول ژوند یو یادګار اوسي.....»

دا دهغه زوړ ملاح اواز و چې قاسم بن هشام یې له ځانه سره د «ابنای فاسفورس» اروپایي ساحل ته روان کړې و. قاسم د څو ورځو راهیسې په سفر کې مصروف و ، هغه د«اورنه» ښخه ځانته را روان شوي و. او د ابنای فاسفورس په اسیایي ساحل کې د سلطان بایزید یلدرم له اړخه د جوړې شوی «انا ضول» فوځي کلا ترمخه دهمدې ابنا اروپایي ساحل ته ورته. هغه د عیسایي راهبانو کالي اغوستې و او په غاړه کې یې طلاې صلیب را ځوړند و ترځنګ یې دعیسې علیه السلام د انځور په څیر یو انځور هم د یوه طلاې زنځیر سره یو ځاې را ځړولې و ، په سر یې د پادریانو خولۍ او په بدن یې ستره چپنه پرته وه. قاسم یو ډیر هوښیار جاسوس و همدا علت و چې هغه په ډیر بریالیتوب سره خپل ځان بدل کړې و. خو دحیرانتیا خبره دا وه چې قاسم دغربي اروپا د پادریانو په څیر لباس اغوستې و چې د رومن کتولیک د مذهب سره یې تړاو درلود،او مرکز یې په روم کې د « پاپای روم»د ریاست لاندې کارکاوه ، د رومن کتولیک مذهب د عیسویانو د لاطینی ډلې مذهب و. اودا ډله د غربي اروپا نه علاوه د هنګري او دبالقان د غرونو په یو شمیر سیمو کې اوسیدله. ددې برعکس د عیسویانو پخوانۍ فرقه « دي هولي ارتهودکس چرچ» و چې مرکزی ښار یې قسطنطنیه و. او دې ډلې ته یې دعیسویت یوناني ډله ویله. تر دې وخته پورې پروټسټ عیسوی فرقه لا نه وه پیدا شوې او دپروټست فرقي د جرمن نژداه بنسټ ایښوونکې چې د « مارټن لوټر» دسیمي په « ایزګبن» کې یې لا دپیداکیدو له پاره دیرش کاله واټن موجود و ،منځته نه وه راغلې.

د فاسفورس ابناء چې دقاسم کشتۍ یې په نیلګونه اوبو کې څپې وهلې ، د اتلس میله لرې سمندري پټۍ نوم دي. ددې ابناء په شمالي برخه کې « توره بحیره » او جنوبي سر کې یې « بحر مارمورا » پروت دې. همداراز یې په شرقي سر کې د اسیا او په غربي برخه کې یې د اروپا ..... دوه سترې لوې وچې پرتې دې. ددې دواړو سترو وچو ترمنځه د ابنای فاسفورس د پلنوالي ډیره برخه د بحر مارمورا په لور ځي ،چې ټول پلنوالي یې دری نیم میله دې او تر ټولو کوچنې پلنوالې یې د تورې بحیرې په لور ورځي چې ټول پلنوالی یې اته سوه ګزه دې. او ژور والی یې په مختلفو ځایو کې دځلوېښتو ګزو څخه تر دوه دیرش ګزو پورې اندازه شوې دې. قاسم په ډیر کم وخت کې د ملاح څخه ډیر زیات معلومات ترلاسه کړل. هغه په کشتۍ کې ناست و او د ابناې فاسفورس په داخل کې یې د عثماني فوځونو د کشتیو تګ راتګ ښاره. هغه ته د ابناء په اسیایي ساحل باندې د عظیم فارس د هیبت ناکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمران «کسرې» په خیمو کې پراته هغه بې پناه فوځ تر سترګو شو چې د روم قیصر ته یې پرلپسې ماتې ورکړې وې او هغه یې په قسطنطنیه کې کلابندۍ ته مجبور کړې و. خوبیا د قران کریم هغه حیرانونکې وړاند وینې پوره شوې چې په کې یې ویلي وو چې رومیان به ډیر ژر د مغلوبیدو نه وروسته بیرته غالبیږي، اوبیا دکسرا فوځونه ددې ځایه و تښتیدل ..... هغه ته په یوه ډیر لرې ځاې کې ..... ډیر لرې ځاې کې دکوچنیو کوچنیو ښارونو ننبې ننباني تر سترګو شوې نو د هغه ملاح نه یې وپوښتل.

« هغه ووینه ..... هغه څه دي ؟ ..... داسې ډاګیزیږي چې ددې ځایه څلور پنځه میله لرې کوم ښار اباد شوې دې. اودهمغې په خاطر د یسوع مسیح دین ژوندې دې، خداوند دې هغه د هرې بلا او افت نه خوندي وساتي. ته خو د « رومه » پادری یی ، ته خو زمونږ چرچ نه منې .....همداسې ده که نه ؟»

دغه زوړ ملاح هم دعیسویانو د دواړو ډلو په اړه معلومات درلودل.

« نه داسې کومه خبره نه شته. قسطنطنیه خو د «یسوع مسیح» د رسولانو ښار دې....زه هم دعا کوم چې خداوند دې دا ښار په خوندي لاسو کې ورکړی....»

دقاسم دخبرو په اوریدو ملاح ټکان وخوړ او د کومې نا معلومه خطرې د احساسیدو په اساس یې رنګ تک ژیړ وګرزید. « دا ته څه وایې ؟ په محفوظولاسونو کې ددعا کول خو د شهنشاه په حق کې نه دي ،ځکه چې ټول پوهیږي چې زمونږ دقیصر لاسونه محفوظ اوخوندي لاسونه نه دی. داسې اوریدل کیږي چې د مسلمانانو نوې سلطان په قسطنطنیه باندې حمله کونکې دې.»

د ملاح په خبرو قاسم ډیر ولړزید. ځکه هغه ته یو نا څاپه خپل حیثیت ور په یاد شو چې هغه یو جاسوس دې ، په دې خاطر په ارام کیناست. خو هغه په دې حیران و چې دسلطان دحملې خبر څنګه او په څه ډول دلته تر دې ځایه را ورسید. هغه د ملاح څخه د نورو پوښتنو کولو هڅه وکړه او ورته یې وویل:

« لیکن دا خو ډیر خطرناکه خبر دې ،.... اوریدل مې دي چې دمسلمانانو نوې سلطان ډیر میړنې او جنګجو انسان دې.»

«هو ! .... هغه دلته ددې ځاې تر مخه د قسطنطنیی څخه پنځه میله لرې،د جنوب لورې ته د یوې سترې جنګې کلا د جوړولو کار پیل کړې دې. نن سبا چې زمونږد ابناء څخه اروپایی جهازونه تیریږي نو د ویرې احساس کوي ، زه داسې انګیرم چې کوم خطرناک جنګ کیدونکې دې. ګوره مقدسه پلاره ! څومره وینې به و بهیږي ، ددواړو خواو څخه به څومره انسانان ووژل شی ،په داسې حال کې چې یسوع مسیح د امن اومحبت پیغمبر و.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ ملاح په ډیرې غمژنې لهجې سره دا خبرې کولې ، قاسم ته داسې ډاګیزه شوه لکه چې ملاح د خپل مذهب څخه بیزاره شوې وي اویا د خپلو مذهبي مشرانو څخه بیزاره شوي وي، لږ څه وروسته قاسم د ملاح څخه بیا وپوښتل:

« نوبیا د سلطاني حملې پر خلاف شهنشاه هم کوم تدبیر نیولې دې او که څنګه ؟»

« شهنشاه به د څه تدبیر په اړه فکر وکړي ؟ اوس خو په قسطنطنیه کې داسې کوم وګړي نه دي پاته شوي چې دخوندي پاته کیدو په اړه فکر وکړي ، خلک وایي چې قیصر په خپله سلطان دخپل ځان په خلاف را پا څولې دې ......زه وایم چې دداسې کار کولو اړتیا څه وه ؟ زوړ ملاح همداسې بریده خو څه خاص ورته معلوم نه و .»

د قاسم له پاره دا سفر ډیر په زړه پورې و ، په ابنا کې یو یا دوه نورې کشتۍ هم رواني وې ، هغه یوځل بیا دخیالاتو په نړۍ کې ورک شو ،هغه ته د قسطنطنیه په دیوالونو د عثماني توپونو د ګولیو د لګیدو ننداره تر سترګو کیده او د « طرابیبه » د خلیج به غاړه یې د عربي نسل د آس د ځغلولو هوا په سرکې ګرزیدله. د لږ ځنډ وروسته کشتۍ ساحل ته را ورسیده . دقسطنطنیې په زمکې د کیوتو سره سم دهغه په زړه کې ډیرې عجیبې اوغریبې هیلې را تازه شوې. په دې ساحل باندې څو نورې کشتۍ هم دخپلو مسافریونوله پاره لنګرونه اچولي و . قاسم داسې و انګیرله چې دا د ماهیانو د نیونکو کوم کلې دې چې دساحل تر مخه د اینځرو د ونو په منځ کې خپور پروت و . هوا لا تر اوسه پورې سړه وه او د سمندر څپو تر اسوه هم د تیروشوو یخنیو یخې څپې را لیږلې. د شنو او شادابو غرونو په اساس د « طرابیه خلیج» تهوله سیمه یخه ګرزیدلې وه او ګرمي په کې ډیره کمه او دلږ وخت له پاره به محسوسیدله

دماسپښین وخت و ، کله چې قاسم د «پاسفورس » په اروپایې ساحل کې د همدې ماهی نیونکو دکلي سره یو ځاې دکشتۍ څخه کښته شو. هغه د ماهی نیونکو کوچنیان او بچي د همدې ساحل په غاړو د لوبو په حال کې کتل ، اوس نو درې میله لرې دهغه چپ اړخته د قسطنطنیې ښار پروت و اوښی لورې ته یې د « دتورې بحیرې » اوږده غاړه وه چې د باسفورس په لورې ور غځیدلې وه. هغه د باسفورس په اروپایی ساحل باندې و درید او دهمغه ځایه د بایزید یلدرم په لاسو جوړه شوې د «انا ضولي» جنګې کلا وکتله. هغه ته دا ډاګیزه شوې وه چې دهمدې کلا څخه لږ مخته سلطان محمد هم یوه ستره جنګې کلا جوړول غواړې. هغه د خپل ساحل څلورو خواو ته و کتل خو هغه ته داسې معلومه شوه چې هغه لا تر اوسه د کلا د جوړښت له پاره د ټاکل شوې ځاې څخه ډیر لرې دي. په حقیقت کې د سلطان محمد له اړخه په دې ځاې کې د جنګې ستري کلا جوړول د میړانې نه ډک کارو . ځکه دا د دښمن سیمه وه او په ځانګړې توګه دغه سیمه چې هغه پرې اوس ولاړ و د یوناني عسکرو په ولکه کې وه . که څه هم دا عسکر د قسطنطین د حکم لاندې و خو د خپلو عاداتو او رواجونو له مخې ډیر بداخلاقه او بدکړچاره و . که چیرې قاسم غوښتلې ددې ځایه قسطنطنیې ته ولاړ شي نو باید ددې ځایه یې د شمال لورې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري ميله واټن سفر کړي وي . خو بیا هم هغه په دې خاطر قسطنطنیې ته و نه رسید چې دهمغې لورې نه د قسطنطنیې د دیوال سره یو ځاې د «ابنای فاسفورس» یوبل شاخ را وتلې و. دا د سمندري اوبو نرۍ او ډوب شاخ و چې ورته یو مستطیلي خلیج هم ویل کیده چې د فاسفورس غربي لورې ېې د وچې سره یوځاې کوله. اود ښکر په څیر شکل یې درلود. یو چا دقسطنطنیې د دیوال څخه د لمر خاته په وخت کې دا ښکر کتلې و اودا یې مشاهده کړي و چې دلمر دختلو په وخت کې د سمندر د اوبو رنګ طلاېي بریښي نو په دې اساس یې ورته « طلاېي ښکر» یا «ګولډن هارن» ووایه چې بیا په فارسي ژبه یې د «شاخ زرین » اوپه پښتو کې ېې ورته د « طلایي ښکر » نوم ورکړ. دا د ښار د جنوبي غاړې سره یو ځاې تر ډیره پورې د شا لورې ته ورځي ، په دې اساس دغه مثلث ، ښار ددوو غاړو څخه دسمندر په منځ کې را نغاړي.

دریمه او یواځنۍ لورې یې د وچې سره نښلي ، خو هغې لورې ته یوپه بل پسې دیوالونه جوړ کړل شوي دي.

قاسم تر ډیره وخته پورې د قسطنطنیې په لور سترګې اړولې وې او ورکتل یې. هغه ته له دې ځایه «برج غلاطه» د یوه میخ د څوکې په څیر راوتلې تر سترګو شو . لږه شیبه وروسته دماهیې نیونکو کوچنیانو د قاسم په لور رامنډې کړې او ورته را نژدې شول. دا ټول عیسوی کوچنیان و او د عیسوي راهبانو کالي یې په ښه توګه پیژندل . هغوې د مقدس پلار ، مقدس پلار په نامه ورته ناري وهلې اودقاسم تر څنګ راټول شول. قاسم غوښتل قسطنطنیې ته د ور رسیدو تر مخه د خپلو عسکرو او معمارانو لټون وکړي اودهغوې کار تر سترګو تیر کړي. په دې خاطر یې دهمدې ماهی نیونکو په کلي کې د تم کیدو پریکړه وکړه. هغه په خپل څنګ کې دراټولو شوو کوچنیانو سره د یوه پادري پلار په څیر سلوک وکړ ، دا کوچنیان که څه هم خیرن او چټل و خو بیا هم دخپل رنګ او خوې له اړخه پاک یوناني معلومیدل. دا ماهي نیونکي هم په اصل کې د یونانیانو له نسله و. قاسم د خپل سامان څخه کوچنیانو ته دخوراک څښاک څه سامانونه راواخستل او ور یې کړل نو د کوچنیانو مینه د قاسم سره نوره هم زیاته شوه . اوس نو هغوې د قاسم هره خبره په پوره مینه منله. قاسم د یوه تیز او چالاکه کوچني څخه وپوښتل:

« څنګه زویه ! دلته نژدې څه عسکر راغلي دي..... کیدې شي چې هغوې غیر ملکي عسکر وي ... ایا ته پوهیږې چې هغوې به کومې لورې ته پراته وی..؟»

« هو ! د هغوې په سرونو پګړۍ دي او توري یې راتاوې شوي شانته دي ....لکه» دې کوچني دخپل لاس په اشارې سره د مسلمانانو د هلالي تورې شکل جوړ کړ او قاسم ته یې وښود. دقاسم په مخ خوشحالي را ځرګنده شوه . هغه په دې پوه شوې و چې دسلطان عسکر په همدې ساحل دکلا د جوړولو له پاره را رسیدلي دي ، په دې وخت کې قاسم غوښتل لږ څه نور هم وپوښتي چې دوو نورو کوچنیانو په ډیره بې صبرۍ سره په یو وار په خبرو پیل وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! هغوي دخپلو ځانو سره ډیر زیات سامانونه هم راوړی دي...هغوي هغه لوري ته دي » دي کوچنیانو د توري بحیرې د ساحل په لور اشاره وکړه ، دي کوچنیانو قاسم ته دا ډاگیزه کړه چې د پگړۍ لرونکو سپاهیانو او یونانی عسکرو تر منځه کله کله ټکه ټوکه هم کیږی ، قاسم ډاډمن شوي و چې د کلا د جوړولو د کار مشر « مصلح الدین اغا» خپل کار پیل کړې دې ، قاسم د کوچنیانو سره د څه نورو خبرو وروسته وویل:

« راځئ چې ستاسې کلي ته ورشو. زه به تاسې ته د یسوع قصه وکړم»

کوچنیانو دخوشحالۍ نه ټوپونه کړل ، او دقاسم نه مخته مخته یې منډې وهلې. اوس قاسم د ماهي نیونکو کلي ته ور روان و. دا یو کوچنې کلي و چې د کورنیو شمیر یې د دیرشو اویا پنځه دیرشو څخه نه ډیریده. دهغوې نارینه دخپلو جالونو سره یو ځاې د سمندر دفاسفورس په ابناء کې تر لرې لرې پورې تر سترگو کیدل ، لمر په پوره ځواک سره په سر ولاړ و ، ښځې په خپلو کورونو کې په پخلي او خوراک په تیارولو کې مصروف وې. خو نجونې بیرون د ساحل په غاړه په گرمۍ کې په لوبو کې را لتاړې وې. یو شمیر پیغلې هلته په لمر کې دنورو ځانته ناستې وې او خپل وینبتان یې را سپړلي و او په هغوې کې یې په څه لټولوباندې اخته وې ، هغوې یو دبل سره مرسته هم کوله او پخپلو منځو کې به یې په ډیره وړه وړه خبره په زوره زوره خندل. خو کله چې دې پیغلو قاسم وکوت نو خنداگانې یې و درولې او سمدلاسه دهغه ځایه ولاړې شوې او وریدې، لوبې کونکو نجونو هم ورمنډې کړې او د پادري په لور راغلې. د قاسم قدوقامت او سره اوسپینه څیره د ماهي نیونکو پیغلو له پاره دحیرانتیا سبب وگرزیده ځکه هغوې دومره نیک اوښایسته راهب په خپل ژوند کې د لمړی ځل له پاره کوت. هغوې مقدس پلار ته سلام وکړ اوسرونه یې ټیټ کړل او دخپلو ځانو سره مسکئ شوې. قاسم د پیغلو نجونو په احساساتو کې دخپل ځان له پاره د ستاینې احساس وکوت.اوپه ډیره معصومه اوراهبانه توگه یې وویل:

« بچیانو ! سلامتې اوسئ !د اوږده عمر خاوندانې شئ ، او یو دبل سره مینه کوئ ، ځکه چې خداوند یسوع مسیح محبت او مینه خوښوي»

دمحبت دلفظ په اوریدو سره پیغلې په خپلو منځو کې سره و پسیدې ، په دې وخت کې یوې تیزې او چالاکه پیغلې د قاسم څخه سمدلاسه وپوښتل. « پلاره ! ایا تا محبت کړې دې ؟... کله ، دکوم چا سره ؟»

هو ! ما د ټول انسانیت سره محبت کړې دې ، زما په زړه کې د محبت او مینې پرته نور څه نه شته.... بچیانو ! زما په زړه کې د محبت پرته نور څه نه شته. له تاسو سره هم..»

د قاسم دخبرو په دې اخري ټکو باندې یوې شرمناکه او حیاناکه پیغلې د لمړي ځل له پاره خپلې سترگې راپورته کړې او هغه یې پرې وکوت. کله چې د قاسم سترگې په هغې پیغلې ور ونښتې نو دا یې احساس کړه چې دا پیغله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نورو پیغلو څخه بلکل مختلفه ده. قاسم لا تر اوسه په همدې ځاې ولاړ و چې یو زوړ ماهي نیونکې چې په اوږو یې دماهیانو د نیولو سامان ایښې و هغې لورې ته راغي. دې پیغلې وویل:

«سردار را روان دې»

نجونې ټولې یوې لورې ته شوې او ودریدې. د ماهیانو د نیونکو سردار قاسم ته را نژدې شو او قاسم ته یی په پوره ادب سره ښه راغلاست ووایه. «مقدسه پلاره ! دلته زمونږ دې کلي ته په راتګ سره تا مونږ ته ډیر زیات عزت رابښلې دې. دلته ډیر کم ستاسې په څیر خلک راځي. ځکه چې مونږ ماهي نیونکې یو که څنګه؟ په همدې خاطر مونږ دلته دخپلو ځانو له پاره د یوې جونپړۍ څخه چرچ جوړ کړې دې. ته راځه ! ستا په راتګ سره به دې چرچ ته د لمړي ځل له پاره کوم مقدس راهب ور ننوځي»

قاسم دغې زوړ سردار ته د مقدسو پلارانو په څیر درنښت ورکړ او ورسره روان شو.

تر ماښامه پورې ټول کلي په همدې کې بوخت و چې دغه مقدس پلار به زمونږ سره تر ډیرې مودې پورې پاته شي. قاسم په دې نه پوهیده چې ددې کلي خلک ورسره دومره مینه اومحبت لري اودومره ښه استقبال یی کوي. هغه داسې انګیرله چې ماهي نیونکې چې په ریښتونې توګه د کلیسا سره تړلې دي نودهغه په رومن کتولیک کیدو به نا خوښه شي. هغه د رومن کتولیک کالي د یوه بل کار له پاره اغوستې و. خو کله چې ماهي نیونکو ته ډاګیزه شوه چې «فادر» د روما څخه راغلې دې نو هغوې نور هم خوشحاله شول.

هغوې نالوستې غیرمذهبي خلک و. تر څنګ ی د مذهبي ډلو ټپلو په اړه یی هم ډیر معلومات نه درلود. په دې اساس دلته د څو ورځو له پاره د قاسم پاته کیدل کوم ستونزمن کار نه و. په همدې خاطر هغه د ماهي نیونکو په کلي کې دپاته کیدو پریکړه وکړه تر څو ددې ځایه د قسطنطنیی د سمندر په اړه پوره معلومات تر لاسه کړې اوسلطان پرې خبر کړي. هغه غوښتل دهمدې ځآیه قسطنطنیی ته ولاړ شي. خو ددې ځایه هغه ته د قسطنطنیی په لور د تللو له پاره د «ګولډن هارن» څخه د یوې کشتۍ په واسطه تیریدل ور په غاړه و. او که چیرې غوښتل یی چې د وچې له لارې قسطنطنیی ته ور ننوځي نو بیا به د «طلاي ښکر» دپاسه تیریده او د «سینټ رومانس» ددروازې څخه به ورننوته.

خو قاسم هملته د ماهي نیونکو په کلي کې پاته شو ، هغه شرمناکه او حیاناکه پیغله ددې کلي د سردار لور وه چې «روزس» نومیده. نورو نجونو به ورته «روزي» ویله. د کلي هلکانو او نجونو د قاسم څخه د انجیل درس پیل کړ. او ټول د قاسم په محبت کې را ونښتل. روزی په دې پوهیده چې قاسم یو راهب دې او هیڅکله به هم واده و نه کړي. خوبیا به یی هم د قاسم په کتلو ، خداې پوهیږي ، چې څه څه خوبونه کتل. هغه به خوبونه کتل چې د هغې دخوبونو شهزاده به یوه ورځ نه یوه ورځ د هغه د اخستلو له پاره دې لورې ته راځی ، خو هغې هیڅکله هم دا فکر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و کړې چې دخوبونو شهزاده به یې د یوه راهب په کالیو کې راځي، هغه به ټوله ورځ په یوه یا بله بهانه د قاسم په خدمت کې وه. ساده ، معصومه اوحیاناکې دغې پیغلې په همغه دریمه ورځ خپل زړه په قاسم باندې ایښې و او قاسم ته به یې ویل:

« پلاره ! ته په دې عمر کې د یوه راهب په کالیو کې بلکل ښه نه ښکارې. ته باید یوه ښه عسکر وواسې.»

قاسم به ورته خندل ، هغې معصومې پیغلې ته څه معلوم وه چې په هغه چا یې چې زړه ایښې دې هغه په حقیقت کې یو تکړه سپاهي او عسکر دې. قاسم د خپل راتګ په دویمه ورځ د باسفورس د ساحل د « طلایی ښکر» په اړه معلومات ترلاسه کړي و، هغه د جنوب لورې ته هم ورغلې و او دلرې څخه یې د « مصلح الدین اغا » معماران د جنګې کلا د ابادولو په کارونو کې بوخت کتلی و. د اپریل د میاشتې تر اخره پورې د کلا بنسټونه را پورته کړل شوي و. سلطان دې کلا ته د « رومیلي» نوم ورکړې و.

اوس نو قاسم غوښتل دد‌ې طلاې ښکر پوره پوره جایزه واخلي ، په حقیقت کې هغه غوښتل هغه زنځیر له نژدې څخه ووینې چې دطلاې ښکر په خوله کې یې په سمندر کې را ځړولې و.

ګولډن هارن یا طلاې ښکر په حقیقت کې یو کوچنې خلیج و چې دقسطنطنیې د دیوالونو تر څنګ غځیدلې و. دا کوچنې شانته خلیج د ابناې فاسفورس څخه ووت اوپه اروپایی ساحل کې ور داخلیده. په عامه توګه کوچنې جهازونه او کشتۍ به چې په ابنا کې تللې په همدې خلیج کې به هم ور داخلیدې. د ګولډن هارن لورې ته به د قسطنطنیې اروپایی تجارت ترسره کیده. په همدې لورې د ښار یوه بله دروازه هم وه چې دخلیج لورې ته پرانستل کیده. دهمدې خلیج په څنډو دښار د ساتنې له پاره د اوسپنې یو ډیر ستر زنځیر داسې تړل شوې و چې په عامو حالاتو کې به هغه خلاصول کیده او په سمندر کې به را ځوړندیده. خو کله به چې دګولډن هارن څخه کشتۍ بندول کیدې نوزنځیر به یې را ښکود او دروازه به یې بنده کړه. دا چې ولې دهمغه لمړیو ورځو څخه کوم حمله کونکې قسطنطنیه نه شوه نیولې علت یې همدا زنځیر و چې دهغوې مخه به یې نیوله، اوس قاسم غوښتل دا زنځیر له نژدې ووینې.

نن دماهي نیونکو په کلې کې دهغه پنځمه ورځ وه ، او همدا نن سهار داسې یوه پیښه منځته راغله چې قاسم ته یې ټکان ورکړ. نن سهار وختي د یونانې قیصري فوځیانو یوه ډله دماهي نیونکو دې کلې ته راغله ،کله چې سپاهیان خبر شول چې دې کلې ته نوې راهب راغلې دې نود لیدلو له پاره یې ورغلل. خو کله یې چې د قاسم په مذهبی کالیو سترګې و نښتې نو پښه نیولی شول. دهغوې مشر چې کله دقاسم په چینه د پاپاې روم ښه وکتله نو د قاسم څخه یې وپوښتل:

« مقدسه پلاره ! دا څه دي ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم دهغه په خبره کومه اندیښنه را ډاګیزه نه کړه اوپه ډیره بې پرواهۍ سره یې وویل: « دا دستر پلار، پوپ له اړخه راکړل شوې نښه ده.»

خو کله چې قاسم په خوب کې ددې ډلې د سالار خبره واوریده نوحیران پاته شو. دې سالار وویل:

« ګوره صاحبه !...اوس وخت راغلې دې چې دورومن کتولیک د مذهب پادري د یوناني مذهب په سیمه کې ازاد ګرزیږي ، دا ټوله د شهنشاه کمزورتیا ده. شهنشاه خو غواړي چې ددواړو مذهبونو خلک سره را نزدې شی خو ګورئ چې مونږ یونانیان به هیڅکله هم دا خبره و نه منو..»

په حقیقت کې د قاسم حیرانتیا په خپل ځای سهي وه. ځکه هغه د شهنشاه د کوښښونو څخه خبر نه و. حقیقت دادې چې قیصر دهمغه وخته راهیسې متوجه شوې و چې دعثماني فوځ څو کسه سپاهیان د ابنای فاسفورس په اروپایي ساحل باندې را ښکته شوي و. اوشهنشاه دهمغې ورځې را په دیخوا د قسطنطنیې د ساتنې له پاره لاس و پښې وهل پیل کړې و. دهغه ښار ددیوالونو مرمت یې پیل کړې و اوپه ښار کې یې خلکو ته د ډیر زیات خوراک څښناک د شیانو د راټولولو او جمع کولو هدایت کړې و.

ددې وروسته یې د غربي هیوادونو څخه د مرستې کولو غوښتنه کړې وه او د ټولې اروپا د مرستو د تر لاسه کولو له پاره یې د روم د کلیسا ټولې غوښتنې منلې وې. او یوناني کلیسا یې د رومي کلیسا تر کنترول لاندې د راوړلو له پاره ژور فکر پیل کړې و. د شهنشاه د هڅو څخه اوس د قسطنطنیه په چرچونو کې هم د رومن کتولیک راهبان تر سترګو کیدل. په حقیت کې دا د قیصر پوه او درک و ، هغه غوښتل دعیسویانو ددوو ډلو تر منځه اتفاق او اتحاد را پیدا کړي، لا تر دې وخته پورې دعیسویانو د «پروټسټنټ» ډله نه وه را پیدا شوې ، دعیسویانو یوې ډلې د روما چرچ مانه او بلې ډلې د «یوناني کلیسا » هدایت ته غاړه ایښوده. د رومن کتولیک مشري پوپ یا پاپای اعظم کوله او د قسطنطنیې مذهبي مرکز « ایا صوفیا» بشپ اعظم ته « بطریق اعظم» ویل کیده.

دسلطان محمد خان د حملې داوریدو وروسته قسطنطین د روما پوپ ته لیکلي و چې.... اوس وخت راغلې دې.... اوس وخت راغلې دې چې مونږ خپل مذهبي اختلافات له منځه یوسو او ټول متحد شو او د مسلمانانو مقابله وکړو. زه ستاسې عقاید په خوشحالۍ سره منم او همتاسې د « ایاصوفیا» دمشر په څیر منلو ته تیار یم..... همدا علت دې چې ددواړو ډلو ترمنځه د تلو راتلو له پاره وړاندیز کوم. ترڅو دا راولاړ شوې واټن له منځه ولاړ شي.

قاسم ته په دې اړه کوم معلومات نه و په دې اساس یې کله چې د یوناني ډلې دمشر خبرې واوریدې نو حیران پاته شوې و. هغه ترې په ډیر تعجب سره و پوښتل چې « دا ته څه وایې ؟ ایا شهنشاه دواړه کلیساګانې سره را یوځای کوي ؟ دا خو ډیره ښه خبره ده ، زه خو وایم چې ټول انسانان سره را یوځای کړل شی»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم درواغ ویلي و . حال دا چې هغه ددواړو کلیساګانو د اتحاد او یووالي څخه خوشحاله نه و ، هغه د رومن کتولیک کالي په دې خاطر اغوستې و چې د کافرانو تر منځ دغه نفاق نور هم ورزیات کړي ، تر څو د کفارو دواړه ډلې د حملې په وخت کې یو دبل سره بسپنه و نه شي کولې. خو د ډلې سالار ډیره عجیبه خبره کړې وه ، ددې خبرې څخه دا مقصد اخستل کیده چې قسطنطین په مکمله توګه خپل ځان دحملې له پاره تیاروي. قاسم فکر وکړ چې دا خو ډیره ضروري اطلاع ده ، او دې ته اړتیا ده چې سلطان ترې به مکمله توګه خبر کړل شي ، هغه په همدې فکر کې ډوب و چې سالار ورته یو ځل بیا وویلې.

« مقدسه پلاره ! ته خو پوهیږې چې یونانیان مرګ خوښوي خو د خپلې عقیدې او مذهب بدلون نه خوښوي ،په دې خاطر به ته ووینې چې دا اتحاد به نه بریالی کیږي. تر څو ترا وسه زمونږ میلمه یې. ځکه چې قسطنطین تاسې ته زمونږ هیواد ته د راتلو بلنه درکړې ده. خو ډیر ژر به د رومن کتولیک پادري زمونږ د میلمستیا نه لاس په سرشي . په دې خاطر غوره ده چې ته دباران د راتلو تر مخه دخپل ځان له پاره د خوندی ځاې د راپیدا کیدو په فکر کې شې.»

د یوناني عسکری ډلې سالار همدومره وویلې او بیا دخپلې ډلې سره بیرته ستون شو ، خو د ماهی نیونکو د کلي تول لوې او واړه چې اوس د فادر سره ډیر اشنا شوی و دقاسم په شاوخوا کې په زوړندو شونډو او غمژنو مخونو سره ولاړ و.

دا د نن سهار پیښه وه خو نوره پاته ورځ د معمول په مطابق تیره شوه. هغه ټوله ورځ په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول د نوې تعمیریدونکې «رومیلي کلا » پورې « مصلح الدین اغا» ته ځان ور ورسوي او دهغه په لاسو سلطان محمد ته دا خبر ور ورسوي چې د عیسویانو دواړه ډلې په نژدې کې سره را یو ځاې کیږي. هغه غوښتل نن د ماښام نه وروسته د «رومیلي کلا » ته ولاړ شی. هغه په همدې فکرونو کې ډوب و چې د غټو سترګو خاونده «روزي» یې څنګ ته راغله او په څنګ کی یې و دریده. روزي ډیره غمژنه وه ، ځکه چې نن سهار د رومي فوځونو سالار د ټولو خلکو تر مخه د ځوان راهب څخه پوښتنې ګرویزنې کړې وې . هغه ته د سپاهیانو دا کړچار د سپکاوي ډک ښکاره شوې و . اوبیا هغې د یونانیانو ددې ډلې د سالار څخه ډیر ه کرکه هم کوله ، ځکه دا هغه ثوک و چې په ځنګل کې یې روزی د لاسه نیولې وه ، نو که چیرې هغه وخت د روزي ملګرو شور و غلمغال نه وې کړې نو روزي به دهمدې بداخلاقه سالار په لاسو بې عصمته شوې وې. روزي دا سالار دیوه کاله راهیسې په دې سیمه کې کوت ، دهغه نوم « مقرون» و اود قسطنطین د ساحلې فوځي چونۍ څارونکې و.

نن سهار هم ، کله چې مقرون د ماهی نیونکو کلي ته را ننوت نو نیت همدا و چې دغه ښایسته او حسینه پیغله په خپل دام کې را و نښلوي. خو کلي ته د راننوتلو سره سم « باقو ماهي نیونکي » هغه ته ددغه نوی ځواب راهب په اړه معلومات ورکړل. باقو هغه ته داهم ډاګیزه کړه چې د سردار لور دهمدې ځوان راهب په شاوخوا کې چکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهي، باقو پخپله د روزي په اړه ښه آند نه درلود. خو د سردار تر مخه يې هيڅ نه شو ويلاي. پخپله روزي هم د هغه د بدبويه کاليو او وجود څخه کرکه او نفرت کاوه. دهغه اوږده اوږده ويښتان ، چې د څو مياشتو خاورو او ختو کې ککړ پاته شوي، دهغه دسترګو تر مخ را ځړيدلي و . دهغه دښې سترګې څخه به ټول وخت اوبه تلې ، د همدې سترګې تر مخه را ځړيدلې ويښتانو دا سترګه په ناروغتيا ککړه کړې وه . ددې نه اخوا هغه په يوې پښه ګوډ هم و ، ګويا دهغه شخصيت په خپله د روزي له پاره د کرکې نه ډک و . باقو به د سردار د ويرې روزی ته څه نه شو ويلاې. او که نه ، که وس يې کيدې نو يوه لحظه به يې هم روزی نه وې پرې ايښې. خو کله چې دغه ځوان راهب کلي ته راغې نو روزی هم ورسره مينه پيدا کړه . باقو ددې خبرې زغم نه درلود . هغه تر پنځه ورځو پورې د مار په څير تاويده را تاويده. خو په سبا يې په ذهن کې يوه لاره راپيدا شوه، په دې اساس د يوناني فوځونو سالار مقرون ته ورغې اوهغه ته يې د دې نوي راهب او د راهب او روزي تر منځ د محبت په اړه خبره وکړه . همدا علت و چې هغه نن سهار وختی دخپلو عسکرو سره دغه کلی ته راغې ، مقرون هم د تير يوه کاله راهيسې د سردار په لور روزي باندې سترګې ښخې کړې وې. روزي د ډير ساعت خاموشۍ وروسته قاسم ته د هولې فادر په نامه ورغږ کړ.

« نن چې له تاسره څه سلوک وشو مونږ د کلي خلک ټول پرې ډير زيات خفه شوي يو. په اصل کې دغه کس چې د يوناني ډلې سالار و ډير زيات بدطينته انسان دې ، نن چې هغه له تاسره کومه بدکلامي وکړه ، هغه ستا په خاطر نه وه بلکه زما په خاطر وه.»

قاسم د لمړي ځل له پاره د روزی په لور وکتل او په لږ څه حيرانتيا سره يې ورته وويل:

« څه مطلب ؟... څنګه ستا په خاطر ؟ ايا ته هغه د پخوا څخه پيژنې ؟»

« هو !... ددې نوم مقرون دې. ددې لورې د فوځې څوکيو څارونکې ، هغه يوځل زه په ځنګله کې له لاسه و نيولم ، خو دخداې شکر و چې زما ملګرو شور وغلمغال جوړ کړ. نوموړی ټوله ورځ په همدې ځنګلونه کې ګرځي را ګرځي. ماته مې پلار ويل چې نن سبا څو کسه مسلمان سپاهيان راغلي دي ، په دې خاطر مقرون د پاګل او ليوني په څير منډې رامنډې وهي.»

قاسم د روزی خبرې په دير غور سره واوريدې. اوس چې کله هم روزي دهغه سره خبرې کولې نو د فادر لفظ به يې خامخا وايه. قاسم دهغې په سترګو کې د محبت پيغام لوستې و خو هغه دلته دمحبت کولو له پاره نه و راغلې. په دې خاطر هغه هڅه کوله چې د روزي په غټو غټو سترګو کې دغورزيدو نه ځان و ساتي.

ماښام را نزدی کيدونکې و ، او دتيارو د خپريدو سره سم هغه د «روميلې کلا » په لور تلل غوښتل ، دې ماهي نيونکو دهمغه لمړۍ ورځې څخه قاسم ته يو ډير ښه آس ورکړې و ، تر څو هغه د مقدس کتاب د تعليم له پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاوخوا کليو او باندو ته په اسانۍ سره تګ راتګ وکړای شي. قاسم د تللو د مخه په ډېره عجيبه توګه روزي ته وويل:

« روزي !....زه د ټولو د پاره مقدس پلار یم خو ستا له پاره نه یم ، زما په زړه کې ستا له پاره عزت د یوه دوست دعزت په څیر دی. زه دغه پاس کلي ته د یوه ضرورت په خاطر ورځم ، خو ماته ستا دبسپنې له پاره اړتیا ده.»

د روزي له پاره ددې ځوان راهب خبرې بلکل نوې او په زړه پورې وې. هغه یوواري په هواکې په الوتو شوه. دقاسم خبرو دهغې په غوږو کې ، معلومه نه ده چې څه ور رسولی و. دهغې مخ د شرم څخه د ګلنار په څیر و ګرزید دهغې په سترګو کې حیرانتیا وه ، خوبیا یې هم په زوره زوره سر وخوځاوه اوقاسم ته یې دخپل تعاون په اړه ډاډ ورکړ. خو ترې ویې پوښتل:

« زما ځان هم ستا له پاره حاضر دی. ته حکم وکړه چې زه باید څه وکړم ؟»

« ته یوائې همدومره وکړه چې زما چیرې د تللو ،اوبیرته راستنیدو اویا ددې ځایه د غیر حاضرۍ په اړه هیچاته څه مه وایه.»

روزې د یوې لمحې له پاره فکر وکړاو بیا یې سمدلاسه وویل: « ته اندیښنه مه کوه. ستا نه وروسته به هیچاته دا معلومات و نه شي چې ته چیرې یې. زه به ټول هر څه کنټرول کړم.»

« خو څنګه ؟ ته به څه کوې ؟»

« داټول ماته پرېږده ، ته بې فکره اوسه او د خپل کار پسې دې ورشه»

کله چې سیوري تیاره شول نو قاسم د خپل اس په شا کیناست او د انځرو په ونو کې غایب شو. هغه خپل آس د ابناې فاسفورس د ساحل په غاړو بوت. اوبیا یې د رومیلي دکلا په لور مخ کړاو آس یې پسې و ځغلاوه. د لږځنډ نه وروسته آس دهوا سره خبرې کولې ، د ورمیلي کلا ددې ځایه په پوره واټن کې جوړیده. خو قاسم غوښتل په ډیر کم وخت کې تر مصلح الدین اغا پورې خپل راپور ور ورسوي اوبیرته دغه کلي ته راستون شي. هغه هلته د تللو دمخه د روزي څخه ټوله لاره پوښتلې وه ، هغه ته دا هم ډاګیزه وه چې په لاره کې به د یوناني عسکرو سره لاس په لاس کیږي ، په دې اساس یې خپل ځان پوره تیار کړې او وتلې و. اوس نو هغه دخپل آس په شټ کې ور پروت و اودهغې هوا څخه یې، چې د آس د ځغاستې په واسطه پرې لګیده ، ځان خوندي کاوه، کله چې دخپل وخت سره سم د رومیلي کلا ته ور ورسید نو دآس واګې یې دتمکیدو له پاره راکش کړې ، هغه ډاډمن چې همدلته چیرې په کوم ځاې کې به دعثماني فوځ کوم سپاهي د یوه هوښیاره زمري په څیر په پهره بوخت وي. اوس نو هغه دآس په مزله مخته روان و. هغه ته دا اندازه معلومه وه چې رومیلي کلا همدلته چیرې تعمیرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دښپې په تیارو کې هغه تعمیر نه شو کتلای. په دې خاطر په ډیره محتاطه توګه مخته روان و. یوځل پخوا د ورځې په رڼا کې هغه د روميلي کلا د کتلو له پاره راغلې و خو په هغه وخت کې يې د لويې لارې ستر واټن وهلی و خو نن هغه په کم وخت او په پټه دې ځاې ته راغلې و ، همدا علت وچې هغه د ساحل تر څنګ د انځير په ونو کې پټه لاره خپله کړې وه. هغه په فکر کې ډوب و چې مخته يې د خلکو د خبرو زوګ را پيدا شو . اوبيا لږ څه وروسته يې دمسلمانو سپاهيانو يوه ډله تر مخ ولاړه وه. دې ترکي عسکرو قاسم په خپله محاصره کې واخست. دهغوې په لاسو کې لوڅې تورې وې او هغوې خپله محاصره را تنګوله او قاسم ته را نژدې کيدل ، قاسم خپل مخ په يوه دستمال کې را نغښتلې و اوهغه دخپلې تورې د راويستلو پرته دترکانو دفوځ سردار ته کتل. لږ وروسته قاسم په خبرو کې لمړيوالې وکړ او ويې ويل:

«السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته !..... الحمد لله زه دمسلمانو سپاهيانو له ډلې څخه يم ..... تاسې ما « انجنير مصلح الدين اغا» ته د کتلو له پاره يوسئ.»

د قاسم په خبرو د عسکرو خولې وازې پاته شوې ، بيا يې سالار را مخته شو او دقاسم څخه يې وپوښتل: ته څوک يې ؟او د مصلح الدين اغا سره څه کار لرې ؟

قاسم ته داسې ډاګيزه شوه چې دغه پوښتونکې پخپله مصلح الدين اغا دې. ځکه قاسم دهغه سره يوځل په اورنه کې کتلې و ، هغوې به کله کله دسلطان به دربار کې هم يو ځاې کيناستل. قاسم بيا هم دخپل مخ څخه پرده لرې نه کړه بلکه مصلح الدين اغا ته يې وويل:

« زه ستا دوست يم او تاته د يوه مهم پيغام د ورسولو له پاره راغلې يم... ته ما نه پيژنې خو زه به تاته خپل مخ په ځانته ځاې کې و ښايم.»

مصلح الدين اغا ته د قاسم اواز اشنا شانته معلوم شو خو هغه يې پوره و نه پيژانده. خپلو سپاهيانو ته يې يوې لورې ته دکيدو اشاره وکړه ، ترکي عسکر هم يوې لورې ته شول او و دريدل ، په دې وخت کې قاسم د مصلح الدين اغا تر مخه د خپل مخ څخه پرده لرې کړه او ويې ويل:

« ډير ښه شول چې ته ماته همدلته تر لاسه شوې. دا يو پيغام بايد سلطان ته ژر تر ژره ورسيږې ، او ماته ستا څخه پرته بله لاره نه وه چې دا پيغام مې پرې ليږلې وې.

مصلح الدين اغا قاسم ډيرښه پيژندلې و . هغه د خوشحالۍ نه چغې کړې او دقاسم قاسم نوم يې اخسته. خو قاسم ورته په شونډو لاس کيښود او د چپ کيدو مشوره يې ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« زه ډیر کم وخت لرم. ته زما دکار په اهمیت باندې پوهیږې. زه سمدلاسه ددې ځایه بیرته ستنیږم. ته تر سلطانه پورې دا پیغام ور ورسوه چې د عیسویانو ددواړو ډلو تر منځه اتحاد راغلې دې او د روم پاپا دقسطنطنیې د بسپنې له پاره ملاتړ اعلان کړې دې په دې خاطر هغه باید د غربي اروپا په لور حتمې توجه وکړي.

مصلح الدین اغا د قاسم پیغام په ډیر غور اودقت سره واورید او تر سلطانه پورې یې دهغې د وروسولو ژمنه هم ورسره وکړه ، اوس نو دقاسم له پاره په دې ځای کې ددې نه زیات تم کیدل مناسب نه و . هغه غوښتل سمدلاسه بیرته ستون شي ، په دې خاطر یې دمصلح الدین څخه اجازه واخسته اوپه همغه لاره چې راغلې و دهمغې په تیارو کې پټ او بیرته ستون شو ، مصلح الدین اغا او دهغه سره یوځای عسکر په خپل ځای حیران دریان ولاړ و او د شپې ددغه مسافر لاره یې تر ډیره پورې کتله.

قاسم چې په کوم رفتار سره راغلی و په همغه رفتار بیرته لکه د مرغه په څیر الوت اوروان و. خو په یوځای کې یې یو ناڅاپه د خپل آس واګې راښکودې. ځکه دهغه تر مخه په ناڅاپي توګه د یوناني فوځیانو یوه ډله را ووتله . په دې ډله کې یواځې پنځه عسکر و . دوی د قاسم په لاره کې لکه د دیوال په شکل و دریدل. او د قاسم د تیښتې ټولې لارې یې و تړلې. دیوناني عسکرو په لاسو کې تیزې تیرې لوڅې تورې وې چې په تیاره کې د ورایه ځلیدې. دوی د قاسم تر مخه په یوه لیکه کې ولاړ و . قاسم هم یوه اوږده ساه واخسته او خپله توره یې دتیکې څخه را وویسته. ددې پنځو یوناني سپاهیانو څخه یې یوه چې ښې لورې ته ولاړ و دقاسم څخه په غوریدونکي اواز سره وپوښتل:

« ته څوک یې؟ او په دې وخت کې له کومه ځایه را ځې ؟ »

قاسم نه غوښتل ددوی تر مخه خپل ځان د یوه راهب په څیر را څرګند کړي. په همدې خاطر یې دماهي نیونکو په څیر لهجه خپله کړه او دوی ته یې وویل:

« ماهي نیونکې یم ، محترما ! د خپلې یوې ورکې شوې تورې د لټون په خاطر وتلې وم ، راباندې ناوخته شو ، خو پیدا مې نه کړه او اوس بیرته خپل کلي ته روان یم.»

خو قاسم ته دې درواغو نجات ورنه کړ ، ځکه چې یوه یوناني عسکر هغه پیژندلی و ، په اسانۍ سره دهغه دپیژندلو یو علت داو چې هغه همدا نن سهار هغه د مقرون سره یو ځای درومي راهب په کالیو کې کتلی و. په دې اساس هغه عسکر په ډیر قهر سره په داسې حال کې چې خپله توره یې په لاسو کې لوبوله ، قاسم ته وویل چې « ته درواغ وایې ،ماته وپیژندلې ، ته ماهي نیونکې نه یې. بلکه ته همغه رومي راهب یې چې همدا نن سهار یې زمونږ سالار په اړه مونږ ته خبر راکړی.....ته به زمونږ سره ځې ، ته اوس زمونږ دڅارنې لاندې یې.....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم خپل ځان په تلک کې ګير وکوت. دهغه راز رابربنډ شوې و ، او ددې عسکرو سره يو ځاې مقرون ته په ورتلو سره دهغه وژل سل په سلو کې يقينيدل. په دې اساس قاسم خپله توره را وويسته او په يوه ځل يې په هغو پنځو باندې را کيښودل. ډير وخت شوې و چې هغه ته دخپلو متو د ازميښت له پاره زمينه نه وه برابره شوې ، هغه د يوه وږي زمري په څير په يوناني فوځيانو باندې حمله وکړه او دهغوې د شميرې د ډيرښت د پروا کولو پرته يې پر هغوې يو په بل پسې مرګوني ګذارونه پيل کړل ، دهغه توره د برق او تندر په څير ددښمن په جسمونو باندې را پريوته. دشپې په تيارو کې د تورو يوله بل سره ټکر په فضا کې د اور بڅرکي پريښوول او د ټنګ او ټونګ اوازونه يې هم تر ډيره پورې تلل.

د قاسم د تورې د وهلو او د د دوو په ځاې د څلورو لاسونو په تيزۍ سره په خوزولو د يوناني عسکرو اوسان ورخطا شول ، خوبيا هم هغوې غوښتل قاسم را محاصره کړي خو هغوې په پرلپسې توګه د شرمناکه ناکامۍ سره مخکيدل. تر څنګ يې د قاسم تورې په يوه وخت کې دوه سپاهيان د زمکې خاورو ته ورسول ، او آسونه يې و تښتيدل. د خپلو دوو ملګرو په داسې وژل کيدو باندې دهغوپاته درې عسکرو اوسان هم ورخطا شول خو قاسم هوډ کړې و چې دهغوې له ډلې څخه به يوکس هم ژوندې نه پريږدي. ځکه دې خلکو دقاسم اصليت پيژندلې و په دې خاطر قاسم غوښتل دهغه د رازدا پيژندونکي بايد ټول له منځه يوسي اوبيا کلی ته ستون شي. د قاسم توره يو ځل بيا د يوه بل عسکر په سر داسې راپريوته چې هغه يې دوه ټوټې کړ ، دپاته دوو عسکرو له پاره دا هيبت ناکه منظر د زغم وړ نه و ، په دې خاطر يې د تيښتې لاره ونيوله او دجګړې څخه يې دخپلو پښو د ويستلو له پاره خپلو اسونو ته پوندې ورکړې. دهغوې مخه د « ورميلي کلا » په لور وه ، قاسم هم خپل آس دهغوې پسې کړ ، او د ځغليدونکې آس د زين څخه يې ځان را کوږ کړ او د خپلې د غشو د خلطې څخه يې يو تير را وويست اوهغه يې په کمان کې کيښود ، دا غشې د يوناني فوځې په ځاې دهغه په اس کې ور ننوت ، اس نا ارامه شو او يو خوا بلخوا يې منډې کړې او بيا يې په خپل ځان سپور کس په زمکه را وويشت. دغه يوناني عسکر پخپله هم د زخمي آس په شا خپل ځان دکنترول نه بيرون وکوت و او په دې ترتيب په زمکه راپريوت. خو د هغه بدبختي داوه چې دهغه يوه پښه د آس په رکاب کې نښتې پاته شوه ، دغه زخمي ځغليدونکې نا ارامه آس د خپل راپريوتې مالک د پروا کولو پرته هغه په ځان پسې را ښکود او دننه ځنګل ته يوړ. د را پريوتې عسکر سر په زمکه د کاڼو سره ټکريده نو قاسم فکر وکړ چې هغه ژوندې نه شي پاته کيدې. په دې اساس هغه يوه لمحه هم تم ونه کړ اودهغه بل يوناني عسکر تر شا يې خپل آس ور وځغلاوه ، اوس نو هغه تښتيدلې عسکر يوکس و او هغه چې کومې لورې ته ورته قاسم هم همغې لورې ته پسې ور روان و. خو پخوا له دې چې هغه قاسم ته په ګوتو ورشي ، روميلي کلا ته په ورننږدې کيدو سره ترکي عسکرو هغه کتلې و ، د ترکانو د ساتونکو يوه ډله يې مخته ولاړه وه، کله چې يوناني عسکر خپل ځان د څلورو خواو څخه محصور وکوت نوسمدستی يې خپله توره و غورځوله اودخپل ژوندې پاته کيدو خير يې وغوښت ، اوس نو دقاسم په څير د يوه غيرتمنده جنګجو له پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ضروري وه چې هغه ژوندې پرېږدي. خو هغه د قاسم د راز ځخه خبر شوې و. اودا خبره دهغه د ستر مقصد دترلاسه کولو په لاره کې زيانمنه ثابتيده. په دې خاطر قاسم د هغه د وژلو په ځای مسلمانو سپاهيانو ته په لوړ اواز وويل چې : «دا يوناني عسکر دې..... سمدلاسه يې و نيسئ»

دمصلح الدين اغا ساتونکې مخته راغلل ، او دغه يوناني عسکر يې په خپله محاصره کې واخست. قاسم دا هم نه غوښتل چې مسلمان عسکر دې د ماهی نيونکو په کلي کې دهغه ځاې ځيرې ځخه خبر شي ، هغه لږ ځه فکر وکړاو بيا يې د مصلح الدين اغا په نوم غږ وکړ. خو مسلمانو ساتونکو هغه ته وويل چې دهغوې سردار اوس دهغو ې سره نه شته. دې مسلمانو ساتونکو قاسم دلته په دويم ځل کوت. اوهغوې پيژندلې هم و ، قاسم هغوې ته حکم وکړ چې دا بندي دې همغې ته ور حواله کړي او يا دې يې د راز د رابربنډولو له ويرې سمدلاسه له منځه يوسي. ځکه دا کس د يوه ډير مهم راز ځخه خبر شوې و . دقاسم د خبرې داوريدو سره سم يو ګرم مزاجه ترکي عسکر را مخته شو او ديوې لمحې د ځنډ پرته يې د يوناني عسکر په ګيډه کې خپله اوږده نيزه ور ننويستله ، فضا کې يوه چيغه شوه اوپه دې توګه هغه يوناني عسکر دزمکې سره زمکه شو.

اوس نو قاسم يو ځل بيا دکلي په لور لکه د مرغه په شير الوت. هغه غوښتل چې ژر تر ژره خپل ځاې ته ځان ور سوي ، همغه و چې دخپلو تلو ځخه پوره يو ساعت وروسته قاسم بيرته د خپلې جونپړۍ تر شا ولاړ و. هغه څو لمحې دمخه دخپله اسه راښکته شوې و او په پښو د خپل د اوسيدو ځاې په لور ور روان و. هغه ته دخپلې جونپړۍ په کړکيو کې د رڼا نښې تر سترګو شوې ، هغه خپل آس همله د خپلې جونپړۍ تر ځنګ په ونو بوټو کې و تړه. اوپه خپله د اوسيدو د ځاې ددروازې په لور ورغې. خو ددروازې نه بيرون يې په تياره کې څوک ناست وکوت ..... خو لږه شيبه وروسته يې روزي پيژندلې وه..

قاسم بې له ځنډه د روزی خواته ورغې ، روزی په خندانه توګه دهغه ښه راغلاست وکړ اوبيا يې په لږه شوخۍ سره ورته وويل:

« په جونپړۍ کې دننه مقدس پلار په عبادت کې مصروف دې. هغه ماته دلته دکيناستو حکم کړې دې ترڅو څوک دننه ورتلو ته پرې نه ږدم ،په دې خاطر تاسې دننه نه شئ ورتلاې...»

قاسم د روزي په خبرو د خندا نه شين شو او ددې حکمت په خپلولو سره يې د روزی ډيره ستاينه وکړه. بيا يې روزي ته وويل چې هلته د جونپړۍ تر شا يې خپل آس تړلې دې ، هغه بايد سمدلاسه دکلي د آسونو په اخور وتړل شي .....روزي دحکم دتعميلولو له پاره سمدلاسه راپورته شوه، قاسم د روزی د نشتوالي نه په ګټې اخستو سره جونپړۍ ته ننوت او خپل کالي يې بدل کړل ،ځکه د جنګ په وخت کې دهغه کالي شکيدلې و اوپه ځينو ځايو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یی د ویني څاڅکي هم تر سترګو کیدل. قاسم خپل لباس بدل کړې و ، خو پخوا تر دې چې هغه د خپله مخه د سپاهیانو د وینو څاڅکي پاک کړي روزي پرې ناڅاپه را ننوتله او قاسم ته یی وویل:

« ستا د تلو وروسته ،زما پلار ستا په اړه له ما پوښتلي و. او یو ځل هغه بدذات باقو هم ستا سره دکتلو له پاره راغلي و. خو ما هغوې دواړو ته ډاډ ورکړ او تم مې کړل.

« باقو؟ .....کوم باقو ؟»

خو روزي قاسم ته د ځواب ورکولو په ځاي تندې تریو کړ او د قاسم په مخ یی د وینو دداغونو په کتلو سره ترې وپوښتل:

« دا .....دا څه دي ؟ ... ستا په مخ باندې د وینو څاڅکي .... ولې ......دا څه در پیښ شوي دي ؟ .... ته خو به نه یی زخمي شوې.....؟»

قاسم بې ځوابه شوي و او سمدلاسه یی لستوڼي راپورته کړ او دمخ څخه یی د وینو د څاڅکو دپاکولو هڅې پیل کړې. او ویی ویل: نه ، زه نه یم زخمي شوي ، بس په لاره کې یوڅو غلو راباندې حمله وکړه،اودهغوې سره مې تر لږه وخته پورې کشمکش درلودَ.»

قاسم نه غوښتل بله کومه بهانه جوړه کړي ، ځکه چې هغه ته معلومه وه چې سهار وختي به د یوناني عسکرو د مرګ خبر د ځنګل داور په څیر په ټوله سیمه کې خپریږي، خو روزي په حیرانونکو سترګو قاسم ته کتل ، قاسم د روزې دکتلو دانداز څخه په ویره کې شو . اوپه ډیر بیړه یی د روزي د کمزورتیا څخه د ګټې اخستو په خاطر هغې ته وویل:

« روزي ! ته دومره حسینه اوښایسته یی چې ماته په خپل دغه راهبانه ژوند باندې پښیمانتیا راځي. کاشکې چې زه راهب نه وې اویو عام انسان واې...»

دقاسم د لهجې دد غه حسرت په کتلو سره روزي هر څه له یاده وویستل.اودهغه ځوان عرب په سترګو کې همداسې ورډوبه شوه. اوس نو قاسم روزي ته د تللو اجازه ورکړه تر څو هغه خپل په وینو ککړ کالي پریمنځلې شي.

روزي ولاړه ، اوقاسم د جنګ ټولي ښې ښباني له منځه یوړې. خو راتلونکي سهار د ټولې سیمې له پاره دقیامت په څیر ګرزیدلې و. د پنځه یوناني عسکرو د وژلو خبر د ابنای فاسفورس څخه نیولي ان د قسطنطنیی تر قصره پورې رسیدلي و . نن مقرون لکه دلیوني سپي په څیر په هر هر ځاي کې خوله اچوله. هغه په هرې پوستې باندې وګرزید او د ډیرو کلو او بانډو اوسیدونکو ته یی اخطارونه اوګواښونه ورکړل. شهنشاه ته یی د خبر ورکولو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاره د خلکو یوه ځانګړې ډله ور واستوله او په خپله د یوې څلور سوه کسیزې عسکری ډلې د برابرولو په هڅو کې بوخت شو. هغه غوښتل چې د رومیلي کلا د جوړولو کارکونکي مسلمانان له منځه یوسي.

د بله اړخه انجنیر مصلح الدین اغا ته هم هره ګړۍ خبرونه ور رسیدل ، په همدې خاطر هغه خپل ټول عسکر او انجنیران را ټول کړل او ضروري لارښوونې یې ورته وکړې. نن د ماهي نیونکو په کلی کې هم ډیره بده ورځ وه. د هر کس په زړه کې د یوناني عسکرو د وژلو هیبت ناست و. یوازې روزې وه چې په ویره کې نه وه بلکه حیرانه وه. هغه په دې فکرونو کې ډوبه وه چې د هغه دخوبونو شهزاده یوازې ځوان او ښایسته رنګه نه دې بلکه جنګجو او میړنې هم دې ، هغه په دې خبره هم حیرانه وه چې څه ډول د کلیسا یو راهب دغسې یو میړنې شخص ګرزیدلې شي .دهمدې فکرونو په بنسټ د قاسم په اړه دهغې آند مشکوک شوې و. ځکه دغه نوي ځوان راهب په یوه شپه کې په ځانته ځان د یوناني عسکرو پنځه وسلوال کسان له منځه وړي و، هغه په دې فکر کې وه چې هسې نه چې دې ځوان د رهبانیت لباس اغوستې وي ! خو دې فکرونو هغه د اندیښنو په ځاې د خوشحالۍ لورې ته ور وړله. ځکه هغې همدا غوښتل چې قاسم رهبانیت پریږدي او خپل عادي ژوند ته راوګرځي تر څو له دې سره واده وکړي. اوس چې کرار کرار روزی ته د قاسم د نه راهبیت په اړه یقین تر سترګو کیده نو تر څنګ یې په زړه کې خوشحالې احساسوله. خو ټول کلې په غم او مصیبت کې اخته و. یوازې روزې چې په دې خبرو یې فکر نه و خراب شوې. خو بیا یې هم فکر کاوه چې دغه نوي ځوان راهب ولې یوناني پنځه کسه فوځیان وژلي دي؟ هغې غوښتل چې ددې راهب څخه پوښتنه وکړي خو له دې ویریده چې قاسم به دهغې څخه هسې نه چې قاسم ترې دا حقیقت پټ کړي او دخپلو دراوغو په واسطه ددې زړه ورمات کړی.

لږ څه نور وخت هم په همدې توګه تیر شو ، دقسطنطنیې د قصر څخه دا حکم راغې چې مسلمان عسکر ښار ته را نژدې پرې نه ږدئ او نه ورسره جنګ جګړه وکړئ. خو مقرون دخپلو عسکرو په وژلو ډیر قهرجن و. هغه غوښتل چې په هره توګه چې شوني وي ددې پنځه یوناني عسکرو د وژلو بدله واخلي. هغه انتظار کاوه چې د شهنشاه د درباره به په دې اړه کوم حکم راځي اودهغې حکم سره سم به دغه یوموتې لږ مسلمانان د تیغه تیروي. دهغه څلور سوه سپاره ملګري هر وخت دهغه دحکم لاندې و. مقرون په خپله مرکزی قرارګاه کې منتظر او نا ارامه ناست و چې په باقو یې سترګې ولګیدې ، هغه ګوډ ګوډ کیده او دهغه لورې ته را روان و. معلومه نه ده چې مقرون ولې سمدلاسه ټکان وخوړ ،هغه د باقو څخه دکوم ښه او ناڅاپي خبر داوریدو هیله درلوده. هغه په خندانه توګه د باقوسره لاس ورکړ اودخپل ځان خواته یې کیناوه.

« وایه ! څنګه راغلې یې ؟... داسې بریښي چې کومه مهمه خبره دې راوړې ده.» مقرون ورته په ډیرې بې صبرۍ سره وویلې. باقو ورته په ځواب کې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« بلي ، هو ! ما يو خبر درکول غوښتل ، چې پرون ماښام دتيارو د خپريدونه وروسته ،زمونږ د کلي راهب په اس سپور شو او د «روميلي کلا » په لور تللې و . اوبيا د يوه ساعت وروسته بيرته راستون شوي .»

د مقرون ته دا خبر دومره مهم ښکاره نه شو . او په لږ څه قهر سره يې وويل: « نوبيا څه وشول ؟... ايا د يوه راهب چيرته تګ راتګ منه دي ؟ هغه به ستاسي په خوا کي بل کوم کلي ته تللې و .»

« نه ! زمونږ دکلي راهب زمونږ په اړخ کې کوم کلي ته نه و ورغلې. هغه چيرې لرې تللې و ،زه په پوره يقين او ډاډ سره ويلې شم چې همدې راهب دغه يوناني عسکر ټول له منځه وړي دي.»

دباقو په خبرو مقرون را نيغ شو او کيناست. بيا يې په پوره شوق سره تري و پوښتل چې:

« ستا ددي دومره پوخ يقين علت څه شي دي ؟»

« زه يې تاته علت وايم. ته زما خبره په ډير غور سره واوره. پرون سهار ته زمونږ کلي ته راغلي وې او بيادې هلته دغه راهب متنبه کړ. دهغې دعکس العمل دکتلو له پاره زما سترګې ټوله ورځ په دغه راهب باندې ښښتې وې. خو کله چې ماښام شو نو ما وکتل چې راهب د روزي سره پټې خبرې کوي ، زما غوږونه ودريدل. د ماښامه وروسته راهب خپلې کوډلې ته ولاړ. او د کوډلې چراغ يې روڼ پريښود. لږه شيبه وروسته روزي راغله او د همدې کوډلې تر مخ يې زنګون وواهه او کيناسته. ما تندي ته ټک ورکړ څکه چې ددوي دواړو تر منځه دغه خبرې دغه ډول حرکت د معمول پر خلاف کار و. زه قصدا د همدې راهب دکوډلې په لور ورغلم ، هلته مې د روزي څخه وپوښتل چې مقدس پلار چيرې دي ؟ نو روزي ځواب راکړ چې مقدس پلار هلته په کوډله کې په عبادت کولو مصروف دې ، او هيچاته اجازه نه شته چې کوډلې ته ور ننوځي. زما شک د روزي دخبرو سره نور هم زيات شو په دې خاطر مې پريکړه وکړه چې په کوم ډول د کوډلې دننه حالت و ګارم. خو د کوډلې دروازه همغه لوري ته وه کومې کې چې روزي ناسته وه. بيا زما په ذهن کې يوه بله خبره راغله اوهغه دا چې: بايد د آس داخور په لور ولاړ شم اود راهب آس ووينم. نو زه هغه وخت ډير حيران شوم چې هلته د آسونو په اخور د راهب آس نه و ترلې. زه دآس داخور نه را روان شوم اوپه يوه ډير پټ ځاي کې کيناستم ، نژدې يو ساعت وروسته روزي په داسې حال کې چې د راهب آس يې د قيضې څخه نيولې و د آس داخور په لور راغله او آس يې هملته و تاړه او بيرته ولاړه. دهغې د تللو وروسته ما يوه رڼا را واخسته او د راهب د آس د کتلو له پاره هلته ورغلم ، نوهغه وخت ډير زيات حيران شوم چې ومې کتل چې آس په خولو کې ډوب دي. او دهغې په زين او جسم باندې د وينو ښښې ښباني دي. بيا ما ته دا ډاډ ترلاسه شو چې هرومرو راهب دکومې وينې تويونکې پيښې د تر سره کولو ورسته راستون شوي ،ما نن ټوله ورځ دهمدې خبرې څخه د خبرولو له پاره ستا دپيدا کيدو هڅې کولې ، خو ستا درک راته چا نه راکاوه. سالارصيب ! زه تاته په ډاډ سره وايم چې همدا راهب ستا د عسکرو اصلي قاتل دي. »

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باقو د خبرو دمکملیدو سره سم مقرون سمدلاسه راپورته شو او د خپلې تورې په لاستې یې لاس کیښود او ویې ویل « که چیرې هغه ریښتیا هم قاتل وي نوزه به همدا اوس او همدا ګړی د هغه سر له تنې نه جدا کړم.»

مقرون په ډیر ټینګ عزم سره دا خبره کوله. د هغه ددې عزم سره د باقو سترګې را خلاصې شوې ، مقرون د باد اوتوپان په څیر بیرون را ووت. اودخپله ځانه سره یې د پنځوسو عسکرو یوه ډله هم واخسته. لږه شیبه وروسته دغه ټول د ماهی نیونکو د کلي په لور الوتل.

د بله اړخه په کلي کې قاسم او روزي د کلي څخه لږ څه لرې د انځیرو د ونو په سیورې کې ناست و او په خپلومنځو کې یې خبرې کولې، نن روزي ډیره خوشحاله وه. ځکه نن هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده تر لاسه شوې و. یو ډیر ښایسته ، د ښه قد و خال او جنګجو ځوان د هغې سره مینه کړې وه. حال دا چې قاس به څه ډول د روزی سره مینه او محبت کړې واې؟ هغه خو لا د پخوا څخه دخپل یو ورک شوي محبت د قاتل ابوجعفر څخه د «مارسي» د پوښتنې له پاره دلته راغلې و خو هغه ته دهغې محبت څخه هم خپل مقصد اوپروګرام ډیر اهمیت درلود. اودهغه مقصد د قسطنطنیې د دفاعي نظام په اړه کره معلومات تر لاسه کول و. هغه خو روزي دخپل ځان سره ملګرې کړې وه تر څو د ماهی نیونکو په کلي کې یو څو شپې په ارامه تر سره کړي.... همداراز هغه د روزی سره د درواغو کومه ژمنه هم نه وه کړې. خو هغه ته دا په ډیره ښه توګه ډاګیزه شوې وه چې روزی اوس د هغه په اړه په غلطه انګیرنه کې را ښبتې ده. هغه همدلته د روزي تر څنګ ناست و. په همدې فکر کې و چې د روزی کوچنۍ خور چې یولس یا دولس کلنه نجلۍ وه په ډیره تیزه منډه دوې ته را ورسیده. او دخپلې ساه د جوړولو پرته یې دوې ته وویل:

« مقدسه پلاره !.... د یوناني فوځونو همغه پرونی سالار د ګڼ شمیر سپرو عسکرو سره یو ځاې لوڅې تورې په لاسو کې نیولې او په ګړندۍ توګه زمونږ دکلي په لور را روان دي. مونږ په هغه غونډۍ لوړې کولې او هغوې مو وکتل چې د کلي په لور په تیزۍ سره را روان دي.»

قاسم سمدلاسه راپورته شو او د یوه پورته ځاې په لور یې ورمنډه وکړه او ودرید ، په خپل تندي یې د لاس سیورۍ وکړ اودغرب په لور یې وکتل. د لمر پریوتو ته لا ډیر وخت و. دروزی خور ریښتیا ویل ، دمقرون اس سپاره اوس کلي ته ور رسیدونکې و. دا خو ډیره دخوشحالۍ خبره وه چې قاسم د روزي سره یو ځاې دکلي څخه بیرون راوتلې اودانځرو د ونوپه سیوري کې ناست دي. روزي چې د لرې څخه خپل کلی ته لوڅې تورې په لاس د یونانیانو داسې ورتګ وکوت نو وویریدله او رنګ یې تک ژیړ شو. هغه سمدلاسه قاسم ته ددې ځایه دپټېدو د ویستلو مشوره ورکړه ، دقاسم له پاره هم همداسې کول مناسب و. خو هغه به د سپرلۍ پرته ، له دې ځایه په پټو څنګه تښتیدلې وې. په دې اساس روزی قاسم ته د کلي څخه لرې په یو پټځاې کې د پټیدو وویل اوپخپله د آس د راوستلو له پاره دکلي په لور ور روانه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقرون د لیوني سپي په څیر کلي ته ورغي او سمدلاسه دکلي دغه یوائني کوچني چرچ ته ،چې د یوې کوډالې ښځه جوړ شوې و ورننوت. دهمدې چرچ تر څنگ د قاسم د اوسیدو ځاې هم و. کله چې یې راهب په چرچ کې ونه موند نو سمدلاسه یې د راهب د اوسیدو ځاې ته ورمنډه کړه ،خو قاسم یې هلته هم و نه موند ، نو د قهره تک سور شو ، تر دې وخته پورې د کلي سردار او نور واړه او زاړه ټول ددې چرچ تر مخې را ټول شول. د پنځوسو وسلوالو کسانو ډله هم همدلته منتظر ولاړه وه. مقرون د غصې اوقهر نه سور راووت او بیرون یې د کلي سردار ته اواز کړ ، دروزی پلار چې پخپله ډیر قهر جن و د مقرون مخې ته راغي ، مقرون دهغه د کتلو سره سم خپله توره را پورته کړه او دهغه په سینه یې کیښوده:

« مقدس پلار مو چیرې دې ؟ زه همدا اوس او همدا شیبه دهغه سر غواړم.»

د روزی پلار چې لا دپخوا ښځه دقهره اوغضبه تک سور اوختي و د مقرون په دې خبرو نور هم وقهریده او په خپله سینه یې د ایښوول شوې توري کومه پرواه ونه کړه او په غضب سره یې وویل:

« سپه سالاره ! ته دخپل حد ښځه بیرون وځې ، زه به همدا سبا سهار د قیصر په دربار کې ستا له لاسو شکایت وکړم .... تا پخوا هم زمونږ د میلمنو سپکاوي کړي دي،مونږ د کلي خلک ټول په یوه خوله تا ته وایو چې ته د معمولي مذهبي اختلافاتو په اساس زمونږ دروند او عزتمند راهب مه تنگوه. او که نه دا کار به ستا له پاره ښه نه وي.

خو د روزی پلار ته دا ډاگیزه نه وه چې د راهب مسئله دومره کوچنۍ اومعمولي مسئله نه ده چې هغه یې گڼي. دهغه دخبرو دختمیدو سره سم مقرون خپله توره په هوا کې پورته کړه او سمدلاسه یې پرې د زوړ سردار سر پرې کړ..... د سردار د سر دپرې کولو نه وروسته مقرون په لوړ اواز سره وویل :

« دکلي خلکو ! ستاسو ښځه هر څوک چې ددې سردار اویا ددې راهب دوستان وي نومخته دې راشي ، زه نن ستاسو د راهب دسر دپرې کولو له پاره راغلی یم.

خو دکلي هیڅوک مخته را نه غي. د زاړه سرد ار وژلو ټول په وحشت او دهشت کې غورزولي و. مقرون یوځل بیا خپله خبره په لوړ اواز تکرار کړه ، دهغه دغه درونداواز د هوا په څپو باندې سپور دکلي بل اړخ کې د روزی غوږو ته هم ور رسیدلې و. روزي خو د راهب له پاره دآس د ور وړلو پسې راغلې وه خو دخپل پلار د مرگ د اوریدو سره سم یې هر څه له یاده ووتل. هغه لکه د لیونۍ په څیر د خلکو د ټولي په لور ور منډې کړې ، غوښتل یې د چرچ په مخ کې دخپل پلار لاش ته ځان ور ورسوي، هغې د پاگلو اولیونیو په څیر چغې سورې وهلې ځکه هغې ته یې پلار دهر څه ښځه زیات محبوب و. مور یې تري هم د کوچنیوالي په وخت کې جدا شوې وه. پلار یې د ا او ددې کوچنۍ خور لکه د مور په څیر پاللي وو. هغې ته په خپله هم نه وه معلومه چې د راهب نیول د مقرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پاره څومره قیمت لري. هغې رامنډې کړې او د خپل پلار په لاش باندې یې ځان را و غورځاوه او په زوره زوره یې چغې ووهلې ، مقرون هغه کتله ، هغه خپله په وینو ککړه توره را واخسته او د روزي لورې ته راغې اوپه ډیره سخته ژبه یې ورته وویل:

« نجلۍ !.... ستا هغه مقدس پلار چیرې دې چې ته ورسره عشق او معشوقي کوې؟ژر یې راته ووایه او که نه ته به هم د خپل ژوند څخه ډیره ژر بیغمه شې»

خو مقرون ته د روزي ځواب غیر متوقع شانته و. ځکه روزی ورته وویل:

« هو !هو ! .....ته ما هم ووژنه. ځکه اوس نو زما دژوندي پاته کیدو ارزښت هم له منځه تللې دې. زما پلار له منځه ولاړ ، زه هم اوس نور په دې دنیاکې اوسیدل نه غواړم.»

هغې په ډیره بده توګه ژړا اوفریاد کاوه او خپل حواس یې هم له لاسه ورکړي و چې دمقرون دخبرو ځواب یې ورکړې واې. همغه و چې مقرون دهغې دحالت دکتلو سره سم خپلو عسکرو ته حکم وکړ چې روزي له ځانه سره مرکزی چونۍ ته یوسي. په دې وخت کې یې دکلي خلکو ته مخ کړ او ورته یې وویل: چې هغه د هغوې د سردار لور نیولې او له ځانه سره یې خپلې پوستې ته وړي. دمقرون عسکر رامخته شول اونازک اندامه روزي یې په خپلو سختو لاسونو کې و نیوله. پاته سپاهیانو ته مقرون حکم وکړ چې هغوې دې د کلی څلورو اړخونو ته او ان تر ځنګله پورې و غځیږي او د ځوان راهب لټه دې وکړي.

دمقرون عسکرو روزي له ځانه سره یوړه. اوباقو هملته په کلی کې ولاړ پاته شو او روزی ته یې کتل. قاسم لا تر اوسه هم هملته په یو پټنځای کې پټ ناست و. هغه غوښتل د ماښام د تیارو نه مخته یو آس تر لاسه کړي ، هغه په ډیره بې صبرۍ سره د روزي د بیرته راستنیدو انتظار کاوه ، دلمر دپریوتو نه لږ څه مخته یې چې کله د روزي د راتلو هیله له لاسه ورکړه نو ډیر نا ارامه شو او په ذهن کې یې د خطر زنګونو وهل پیل کړل. په دې فکر کې شو چې حتما کومه داسې خبره شته چې روزي یې دلته د راتلو څخه و ځنډوله. هغه په همدې فکر کې و چې د لرې څخه یې د یوه آس د شنهار اواز واورید. هغه داسې و انګیرله چې روزي له ځانه سره آس را خستې او را روانه ده. سمدلاسه د پټنځای څخه بیرون راووت. خو په خپل مخکې یې یو یوناني عسکر چې توره یې لوڅه په لاس کې نیولې وه ولاړ وکوت. قاسم دخپل راهبانه لباس لاندې دپټ کړي خنجر په راویستلو کې دریغ ونه کړ ، دغه یوناني هم قاسم د یوه راهب په څیر پیژندلې و. قاسم پیدل و او یوناني په آس سپور و. دواړه یو دبل مخته را غلل....اوبیا د لمر دلویدو نه مخته قاسم هغه یوناني له تیغه تیر کړ او دهغه آس یې واخست او د رومیلي کلا په لور باندې ولاړ......

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلح الدين اغا په يوې جدا خيمه کې د قاسم ټولې خبرې واوريدې اودقاسم په غوښتنه يې ددې کلي د حال د معلومولو له پاره دوه تجربه لرونکې هوښيار سپاهيان د ليږلو له پاره تيار کړل. هغه دا سپاهيان بيرته و ليږل اود راستنيدو په وخت کې يې د خوراک يو پطنوس په لاس کې نيولې و اورا غې. خيمې ته د راننوتلوسره سم يې قاسم ته وويل: « قاسم بن هشامه ! ستا لمړنې خبر مې سلطان ته پرون ور ليږلې دې....را ځه اوس ډوډۍ هم راغله .....

اغا دسترخوان خپور کړ او د ډوډۍ لوښې يې پرې کيښودل « د ابنای فاسفورس»ماهيان خو قاسم بن هشام د ځو ورځو راهيسې خوړل ، خو د زيتون په تيلو کې وريته کړل شوې ماهيانو ورته خپل وطن او هيواد را ياد کړ ، که څه هم د روزې په اړه يې انديښنه درلوده خوبيا يې هم د خوراک څخه پوره پوره ګټه پورته کړه. د خوراک د خوړلو په وخت يې د مصلح الدين اغا څخه وپوښتل:

« د کلا تعمير تر کومه ځايه رسيدلې ، سلطان ورته په ډيره بې قرارۍ سره منتظر دې»

مصلح الدين اغا ورته په خندا کې وويل چې « مونږ په ۲۴م د اپريل ددې کلا د تعمير کار پيل کړې دې او نن ۱۸ م د مئ مو ددې د تعمير کار تر ځلورمې برخې پورې رسولې دې. که چيرې ددې په تعمير باندې همدا ډول کار و کړل شي نو شوني ده چې د اګست په مياشت کې يې تعمير تکميل کړل شي. دکلا ټوله زمکه درې زره متره ټاکل شوې ده چې په کې اولس برجونه هم شامل دي ، په دې برجونو باندې به ستا ددوست «اربان» په لاسو جوړ کړل شوې توپونه نصب کړل شي. ما ددې کلا نقشه داسې را جوړه کړې ده چې که د هوا څخه ورته وکتل شی نو د «محمد ص».....لفظ به ليکلې تر سترګو کيږي. په دې کلا کې درې ستر برجونه جوړيږي چې اوږود والی به يې تر ۹۰ فټو پورې رسيږي ، ما ددې برجونود لاندېنيو ديوالونو پلنوالې نهه متره کړې تر څو برجونه ډير قوي او مضبوط و دريږي »

« خو ددومره پلن ديوال لوړوالې به په يقيني توګه کم و ساتل شي که څنګه ؟»

« هو ! دديوال پلنه برخه به پنځه متره او تنګه برخه به يې پنځلس متره پورته کيږي.»

قاسم په ډير خوند سره د روميلي کلا د تعمير په اړه تفصيلات اوريدل. او تر ډيره وخته يې د همدې کلا په اړه د مصلح الدين اغا سره خبرې کولې. ان تر دې چې هغه خبر راوړونکې بيرته را ورسيد . دغه سپاهيانو وويل چې : يوناني سالار مقرون د کلي سردار وژلې دې اودهغه ځوانه لور يې تښتولې ده .....د قاسم له پاره دا خبر د يوې زلزلې په څير ثابت شو. ځکه هغه په دې پوهيده چې زوړ سردار ته دغه مصيبت دهمغه په خاطر ور رسيدلې دې. اوبيا سپاهيانو دا هم ويلي و چې هلته د رومن کتوليک د ډلې ديوه راهب لټون روان دې ،ځکه هغه د شپږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوناني عسکرو د وژلو نه وروسته تبنتېدلي دي ، سپاهیانو خبر ورکړ او نور بیرته ولاړل. مصلح الدین اغا قاسم ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« اوس به څه کوو ؟.... مقدس پلاره ؟»

خو د مصلح الدین اغا ټوکو قاسم خوشحاله نه کړ. البته قاسم لږ څه فکر وکړ اوبیا یې وویل: « مونږ باید د سردار دغه بې ګناه لور را خلاصه کړو. ځکه په هغوي دغه ټول مصیبت زما په خاطر راغلي دي.»

ددې نه وروسته دا خلک دشپې تر ډیره پورې د روزي د خلاصون د پلانونو په اړه په خبرو کې بوخت شول. اوبیا یې یو ډیر په زړه پورې حکمت خپل کړ چې دسهار دلمانځه وروسته یې د هغې دپلې کولو هوډ اوعزم وکړ.

سهار وختي مصلح الدین اغا او قاسم د خپلو تکړه فوځیانو یوه پنځوس کسیزه ډله و ټاکله او د مقرون دمرکزي ځارن ځاې په لور چې د«پاسفورس» په غاړه پروت و ، ورغلل. دهغوي اسونه په ګړندۍ توګه هغه لورې ته روان و اوداسې بریښېدل لکه هغه لورې ته چې ور الوزي. لا تر اوسه د لمر لمړنۍ وړانګې نه وې راخپرې شوې چې دمصلح الدین اغا دغه عسکرۍ ډله لکه د توپان په څیر د مقرون عسکري مرکز ته ور ورسیده. دا مرکز په یوه ډیر کوچني تعمیر کې جوړ کړل شوې چې څلورو خواو ته یې د انسان په قد دیوالونه ولاړ و. په منځ کې یې څلور پنځه خوني د خټو اوتیږو څخه جوړې کړل شوې وې. دعمارت په یوه کونج کې یو لوې برج هم ولاړ و چې په هغې کې د مقرون دوه کسه غشي ویشتونکې د ډیرو شرابو د څښلو له امله بې هوشه پراته و. دمصلح الدین اغا عسکري ځوانانو دسترګو په رپ کې په دې مرکز حمله وکړه او په خونو کې دننه پراته د خرګوش په خوب ویده یوناني ټول عسکر یې د تیغه تیر کړل. هلته په برج کې ناست یوناي عسکر هم له منځه ولاړل او په دې مرکز کې هیڅ کس ژوندي پاته نه شو. خو مقرون اوروزي هلته موجود نه وو.

او هغوي به څه ډول ددوي لاسو ته را تلل ؟ هغوي خو د تیرې شپې راهیسې ددې ځایه وتلې و ، مقرون دخپله ځانه سره په زنځیرونو کې تړلې روزۍ د « غلاطه د برج» په لور وړې وه ، ترڅو هلته د روزي د ځوانۍ څخه پوره پوره ګټه پورته کړي. او د غلاطې برج ددې ځایه پوره لرې پروت و. دا یو پخواني زوړ څو پوړیزه مینار و چې پلنوالې یې دومره و چې انسان پرې د یوه سهي عمارت ګمان کولې شو. په دې برج کې لاندې باندې کمرې وې اود یوناني فوځیانو په ولکه کې و. دمقرون مرکزي دفتر هم همدلته و او دهمدې ځاې دفوځي څوکیو ځارونکې هم و. دا برج قسطنطنیې ته نژدې د ګولډن هارن په څنګ کې جوړ کړل شوې و. دغلاطې برج په ۵۰۷ کال بازنطینې پادشاهانو د جهازونو او کشتیو دلارښود په څیر « د رڼا کور یا لائټ هاوس» په توګه جوړ کړې و. دا ډیر اوږود و او ډیر منزلونه یې درلودل. مقرون غوښتل خپله دا شپه د روزي سره په همدې برج کې تیره کړي ، هغه به ټوله شپه شراب څښل او دروزی په عزب به یې حملې کولې خو روزي لکه د یوې وینه تویونکې پیشو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیر هغه خپل ځانته نه پرېښوده. که رېښتیا هم مقرون په هوش کې واې نو د روژی د عصمت خوندي پاته کیدل شوني نه و. خو د زیاتو شرابو د څښلو په اساس هغه خپل ځان نه شوکنترولولاې او ټول وجود به یې لړزیده. بلاخره دسهار په وخت کې یې سترګې سره ورغلې، او په دې توګه یې روژی هغه وخت د شرنه خلاصه شوه.

د ورځې ناوخته دمقرون سترګې په یوه ډیر بد خبر سره پرانستلې شوې..... ځکه چا دهغه په مرکزی پوسته باندې حمله کړې وه اودهغه ټول عسکر یې له تیغه تیر کړي و. د مقرون له پاره دا یو تباه کونکې خبرو. ځکه چې هغه د قسطنطنیې د قیصر تر مخه د خپلې مرکزي پوستې څخه دخپلې غیرحاضرۍ کوم دلیل نه شو وړاندې کولې. سخت وویرید او د لمړي ځل له پاره ورته داسې ډاګیزه شوه چې هغه مفرور چې دوې ورته عیسایی راهب وایه ، هغه د سره راهب نه و ، ځکه چې په دغه مرکزی پوسته باندې حمله کول د یوه کس کار نه دې اومقرون په دې هم پوهیده چې دلته یې ډیر دښمنان مسلمانان دي. څنګه یې چې په ذهن کې داخبره را وګرزیده چې دا حمله مسلمانانو کړې ده نو اندیښنه یې نوره هم زیاته شوه. اوس نودهغه تر مخه بله لاره نه وه چې شهنشاه ته ددې خبر د ورسیدو تر مخه هغه د رومیلي کلا د مسلمانانو څخه بدله واخلي. رومیلي کلا دهغوې څخه په پنځه میله واټن کې جوړیده. او د مقرون سره په دې وخت کې څلور سوه وسلوال کسان موجود و و. مقرون د غلاطه د برج د اوم منزل څخه را کیوت اویوه کشتۍ یې و نیوله او دګولډن هارن د دروازې څخه تیر شو اوبیرته په هماغه ساحل باندې ښکته شو چې تیره شپه ترې د برج غلاطه په لور راغلې و.

په دې ساحل دهغه عسکرو خیمې وهلې وې ، مقرون په ډیر احتیاط سره خپل عسکر له ځانه سره واخستل ، هغه له دې ویریده چې هسې نه چې د دیوالو څخه د بیرون حالاتو څخه د دیوال دننه شهنشاه خبر شي. دښار څخه په لږ واټن کې مقرون خپل آس ته پونده ورکړه ، اوس نو د څلور سوه وسلوالو سپرو لښکر دخاورو او ګردونو په وریځو کې د ورمیلي د کلا په لور ور روان دی...

دمصلح الدین اغا تیز رفتاره جاسوسانو ، هغه ته په دې اړه د وخت نه مخکې خبر ورکړې و. کله چې دمقرون د یونانې عسکرو ډله رومیلي کلا ته ور نژدې شوه نو هلته ورته تمکیدل اړین وګرزیدل. ځکه مخکې ورته د رومیلي کلا عسکر تیار په لیکو کې ولاړ و. مصلح الدین اغا مقرون ته د یوه لښکر په بڼه ښه راغلاست ووایه. او سمدلاسه یې د مقرون په عسکرو باندې حمله وکړه. مسلمانان دشمیر له اړخه کم و او دهغوې د سپرو شمیره هم د اتیاو په شاوخوا کې وه. اودپیاده جنګیدونکو شمیره هم تر سلو نه زیاتیده. خو په کومه منظمه توګه چې مصلح الدین اغا د جنګ پیلامه وکړه هغه د مقرون د عسکرو د هیلو نه ډیره پورته وه. د سهار په نهو بجو دا جنګ پیل شو او یوائې په نیم ساعت کې پاې ته ورسید اومقرون خپل شاته ګڼ شمیر لاشونه پرېښنول او بیرته د غلاطې د برج په لور په شا و تښتید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د مقرون له پاره د يوه عذاب په څير راغلي وه. ځکه کله چې هغه د غلاطي برج ته ورسيد نو هلته ورته د شهنشاه پيغام راوړونکې منتظر ناست و. هغه ته د خپل ځان له پاره د قيصر له خوا د مرګ او يا عمري بندي کيدو سزا ترسترګو کيده. خو د شهنشاه په لور د تللو دمخه يې يو په زړه پورې کار وکړ او هغه دا چې په اووم منزل کې بندي روزي يې دځه ويلو پرته ازاده کړه، شوني ده چې دا به هغه اخري نيکي وه چې په اخري وختو کې يې په کار راغله. او شهنشاه د ټولو پيښو د اوريدو وروسته ورته همدومره سزا ورکړه چې هغه يې د خپلو څوکيو د څارنې څخه را بدل کړ او يو عام سپاهي يې وګرځاوه. اودهغه په ځاي يې «ويلاروس» و ټاکه. او بيا يې د يوه هنګامي حکم په اساس د قسطنطنيې ټولې دروازې و تړلې. دا په حقيت کې د عوامو تر مخه د اضطراري حالت اعلان و. اوس نو د قسطنطنيې خلکو په ښه توګه درک کړې وه چې په قسطنطنيه باندې يوه ځواکمنه حمله کيدونکې ده.

د قسطنطين دقيصر له پاره ددې احکامو ګټه دا شوه چې د ښار خلکو چې په هغه وختو کې يې شميره تريولکو زياتيده، د قيصر د مصارفو له پاره په خپلو منځو کې چنده ورکول پيل کړل. تر څنګ يې خلکو د سلطان د مذهبي فکرونو په اړه خبرې او تبليغات بند کړل او د عيسويانو د دواړو ډلو د رايوځاي کيدو له پاره يې خبرې پيل کړې. کله چې شهنشاه د خلکو دا رويه وکتله نو سمدلاسه يې د «سينټ صوفيا» په چرچ کې، چې د شرقي کليسا اوبطريق اعظم ستر مرکز و، ددواړو عيسوي ډلو د يوه متحده مجلس د راغونډتلو پريکړه وکړه، ددې غونډې د مشرۍ له پاره يې د رومي کليسا «پنځم پوپ جان نيکلسن» ځانګړي نماينده «کارډينل اسيډور» ته، چې په دې وخت کې همدلته په قسطنطنيه کې موجود و، ځانګړې بلنه ورکړه.

دديوال نه بيرون د يوناني عسکرو سره د لاس نښتې وروسته، شهنشاه يو بل کار هم وکړ. هغه سمدلاسه د تجربه لرونکو کسانو يوه ډله د سلطان محمد خان لورې ته وليږله. اوهغه ته يې دمسلمانو سپاهيانو د اوسنۍ حملې څخه شکايت وکړ. خوسلطان محمد خان ددې شکايت ځواب د جنګ د ډول د وهلو سره يو ځاې ورکړ. اود شهنشاه دسفيرانو د بيرته راليږلو په وخت کې يې ورته وويل:

«د قسطنطين قيصر ته ووايه چې سلطان محمد خان د يوه فاتح په څير قسطنطنيې ته را روان دې. په دې خاطر هغه ته په کار دي چې د سلطان د فوځونو د ښه راغلاست په خاطر د قسطنطنيې دروازې پرانستې پريږدي او که نه د ترکانو اسونه به د شهنشاه دغه ستر ښار د عبرت يوه ښه وګرځوي.»

دسلطان دغه خبرې د شهنشاه په غوږونو کې لکه دتوپ د ګوليو په څير ولګيدې، او هغه يې په ډيره خرابه توګه را ومروره. هغه سمدلاسه ټولو اروپايي هيوادونو ته خپل سفيران و استول او دهغوې څخه يې د دغه ستونزمن وخت له پاره مرسته وغوښته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم لا تراوسه پورې په روميلي کلا کې و چې د قسطنطنيې د پادشاه د کړچار او نوو اقداماتو څخه ورته خبر ور ورسيد. هغه غوښتل د مصلح الدين اغا څخه اجازه واخلي او د قسطنطنيې په لور ولاړ شي خو په زړه کې يې د روژې سره د شوي تيرې اوظلم په اړه درد را پيدا کيده ، هغه هوډ وکړ چې قسطنطنيې ته د تللو مخته به يو ځل هرو مرو د روژې حال احوال ځانته ډاګيزه کوي تر څو دې معصومې پيغلې ته د دې مصيبت نه نجات ورکړای شي . په همدې فکر کې ډوب د ماهي نيونکو دکلي په لور ور روان شو ، اوس نو هغه د عامو خلکو په څير کالي اغوستي و .اود قسطنطنيې د خلکو خاصه خولۍ يې په سر کړې وه. د روميلی کلا څخه يې يو ځواکمن اوغښتلي آس را واخست او دماهي نيونکو دکلي په لور وخوزيد خو هلته درسيدونه مخته تم شو. هغه دداسې يو چا لټه کوله چې د روژې په اړه ورته سهي معلومات ورکړي . په همدې وخت کې يې سترګې په يوې نهه کلنې نجلۍ ونښتې ، خپل مخ يې په دستمال کې را تاو کړ او هغه نجلۍ ته يې ورغږ کړ ، نجلۍ په يوه منډه د قاسم لورې ته راغله. قاسم هغه وپيژندله ، هغه دهغې کلي يوه عامه نجلۍ وه. اوقاسم يې ډير ښه پيژانده. خو قاسم ترې خپل مخ پټ و ساته او ترې و يې پوښتل:

« لورې ! ستاسو دسردار لور خو يوناني سپاهيانو له ځانه سره وړې وه..... هغې ته څه پيښ شول ؟»

هغه نجلۍ په ډيره تعجب سره د قاسم مخ دکتلو هڅه کوله او غوښتل يې هغه وپيژني ، خو قاسم ترې يو ځل بيا همغسې وپوښتل ، نو نجلۍ ورته وويل:

« زمونږ دسردار لور روغه رمټه ده او بېرته را ستنه شوې ده......خو ډيره غمژنه او انديښمنه ده.»

دقاسم زړه ټکان وخوړ. خو خپل ځان يې سنبال کړ او کوچني يې له ځانه رخصت کړ. اوس نو دقاسم بل منزل د قسطنطنيې ښار و. خو په دې فکر کې و چې هلته به څنګه او څه ډول ور داخليږي. ځکه دښار ټولې دروازې بندې وې ، که څه هم ددروازو کړکۍ پرانستې وې خو ښار ته داخليدونکې هر شخص به ډير زيات څارل کيده ، اوبله مهمه خبره دا وه چې قاسم د ښار په جنوبي اړخ کې د ابناې پاسفورس په غاړه و او د ښار د اصلي دروازې څخه ډير لرې واټن کې و. دا دروازه د وچې او دغربي هيوادونو په لور پرانستل کيده ، قاسم ته دا ضروري وه چې يا د ښار د سترې دروازې « سينټ رومانس» پورې لرې واټن ووهي يا د ابنای پاسفورس د شاخ ګولډن هارن څخه د کشتۍ په واسطه تير او دښار بندرګاه ته ځان ورسوي.

قسطنطنيې ډيره په زړه پورې نقشه درلوده. دا د اروپا د لويې وچې په غاړه داسيا د لويې وچې تر مخه پرته وه. د اروپا او اسيا دلويو وچو تر منځ د ابنای فاسفورس همدا شنې اوبه حايل وې. د نن څخه شپږ لکه کاله مخته ، کله چې د وچې دغه دوه سترې ټوټې يعنې اسيا او اروپا په سمندر کې د لامبو په واسطه يو بل ته را نژدې شوې نو دواړو په خپلو منځو کې د يوه نه تر درې ميله پورې واټن و ساته اوپه خپلو ځايو کې تم شوې. او قسطنطنيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځاې دې چې هلته د دریدو په واسطه د اسیا څخه اروپا او د اروپا څخه اسیا په اسانۍ سره کتلې شي ، اوبیا د قسطنطنیې موقعیت د اروپا په ساحل باندې په ډیره په زړه پورې توګه جوړ کړل شوې دې. که چیرې د فضا څخه ورته وکتل شي نو ددواړو لویو وچو ترمنځ دغه ابنا د غوایي د ورمیږ یا سر په څیر ترسترګو کیږي چې یواځې یو ښکر لري او هغه هم د وچې په لور راغلې چې په وچه زمکه کې یې یو درز راپیدا کړې او دیوه کوچنې خلیج شکل یې ځانته خپل کړې دې. همدغې ته طلاې ښکر هم وایي ، او ځینې خلک د پاسفورس دغه شاخ ته «زرین شاخ » هم وایي. د قسطنطنیې جغرافیه داسې جوړه شوې ده چې ددې ځاې د زمکې وچې ټوټې دمثلث شکل اختیار کړې دې ،په همدې مثلث د قسطنطنیې ښار اباد شوې دې ، او دښار دیوالونه هم د همدې ساحل ترڅنګ غځیدلې دي ، دښار یوې لورې ته پراخه ابنا پرته ده اوبل اړخ ته یې د «ګولډن هارن» اوبه دي. دهمدې ګولډن هارن په خوله کې یو زنځیر پروت دې چې د اړتیاو په وخت کې یې دکشتیو د تګ راتګ له پاره تړي، دغه مثلث شکله ښار دوه اړخونه د سمندر ترڅنګ دي نو په دې اساس یې امنیت خوندي دي ، دیوالونه یې هم دومره ستر او لوړ نه د ي، ددې ښار یواځنې اړخ چې د وچې لور ي ته غځیدلې د یوه قوي او مضبوط دیوال په واسطه خوندي کړل شوې دې.

قاسم د بندرګاه په لور ښار ته د ورننوتلو پریکړه وکړه. هغه په حقیقت کې غوښتل د ګولډن هارن د زنځیر په اړه هم معلومات ترلاسه کړي اوترڅنګ یې د غلاطه برج هم په سهي توګه وکتلاې شي. خو ددې لارې دقاسم په پیژندګلوي کې شک را پیدا کیده ځکه چې دغلاطې برج د یوناني عسکرو په لاسو کې و اودهغوې د ډلې څخه یو څو یې قاسم پخوا لیدلې هم و. خوبیا هم قاسم غوښتل دهمدې لارې ښار ته ور ننوځي.

د ګولډن هارن په دې غاړه ،کومې ته چې اوس قاسم ور روان و د یوناني عسکرو یو مستقل کمپ هم لګیدلې و .او دا همغه ځاې و چې مقرون ترې د څلور سوه کسانو عسکرو یوه قوي ډله تیاره کړې وه. خو قاسم په هغه لاره روان و چې عام خلک پرې تلل را تلل. دهمدې لارې د یوشمیر هیوادونو تجارتي سامانونه او ډیرې نورې قافلې قسطنطنیې ته ور داخلیدې. دښار د دروازو دبندیدو وروسته ، که څه هم په دغه لاره د عامو مسافرینو تګ راتګ کم شوې و خو په لویو لویو غواې ګاډو باندې به تجارتي سامانونه بار کړل شوي و او ښار ته به ور روان و. دا ټول هغه وسایل اوسامانونه و چې د ابناې پاسفورس په مختلفو ځایو کې به د کشتیو څخه را ښکته شوي و اوبیا به دهمدې ګاډو په واسطه شار ته وړل کیده.

کله چې قاسم د مال څخه ډک د غوایانو ګاډې وکتل نو فکر یې وکړ..... چې قیصر د قسطنطنیې د کلابندۍ له پاره ډیر زیات سامانونه راټولوي. هغه دومره سامانونه راټول کړي و چې شوني و چې څو میاشتې یې په پوره زړه بې غمۍ سره ځان کلابند ساتلې واې. په حقیقت کې ګولډن هارن ددې ښار ستره بندرګاه وه. دهمدې ځآیه به د تورې بحیرې او مارمورا د بحیرې څخه راغلې ټول سامانونه او مسافرین را ښکته کیدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په خپل آس سپور دګولډن هارن ساحل ته ورسيد. اوس نو دهغه تر مخه د ګولډن هارن دخليج اوبه وې اود خليج نه اخوا د قسطنطنيې دښار ديوالونه اود بندرګاه دروازه وه. قاسم د يوې عامې لارې دلته راغلې و په دې اساس دښار ددروازې مخې ته راورسيد. دا ځای ډير ښايسته جوړ کړل شوې و او تر ډيره پورې د خوراک څښاک او نور وسايل چې د غوايې د ګاډو په واسطه دلته را رسيدلې و خواره واره پراته و. د ګولډن هارن تر څنګ دښار دروازه هسې په رسمي توګه تړلې وه خو په حقيقت کې دهغې يوه پله بلکل پرانستې وه، دعامو خلکو په تګ راتګ باندې بنديزونه لګيدلې و اودقسطنطنيې عسکر و به هر تلونکې راتلونکې پوره پوره تالاشي کاوه. لويو لويو کشتيو به دهغې لورې سامانونه دې لورې ته را منتقلول. ټول چاپير يال کې يوډول عجله او بيړه محسوسيده. ددروازې دننه، ددروازې شاوخوا، ښې اوچپ لورو ته، مخامخ، په ګولډن هارن کې په موجودې هرې کشتۍ او جهاز باندې، اوپه دغه ساحل چې قاسم پرې کيوتې و، هرې لورې ته د قيصر درويشي لرونکې عسکر ولاړ تر سترګو کيدل. قاسم د يوه عام وګړي په څير دلته راغلې و خو دلته عام خلک ډير کم وو، قاسم د بندرګاه سره ولاړ دهغو جهازونو د کتلو له پاره ورغې چې په دې سا حل او په ترمخه ساحل کې ولاړ و او سامانونه يې ترې کيوستل. په دې سامانونو کې غله، کالي، وسايل، ادويات او نور ډير شيان شامل و. د کشتيو نه د سامانو د راښکته کيدو له پاره لويې لويې تختې دسمندر لورې ته ور غځيدلې وې. دا تختې ډيرې مضبوطې او پيړې وې، قاسم ته په دې بندرګا ه باندې دمختلفو هيوادونو خلک تر سترګو شول، چې قسطنطنيه ته يې د خپلوخپلو هيوادونو مرستې راوړې وې، مخامخ ساحل هم د ښار او دښار ديوالونو تر منځ پوره غځيدلې و اوپه دې توګه د اوبو او ديوال تر منځ يوه پټۍ دښار په سمندرې چاپيريال کې را ګرزيدلې وه. خو دا پټۍ دومره ستره هم نه وه چې کوم لښکر دې پرې پياده کړل شي، ددېوال تر څنګ دا پټۍ په ديوال پرتو ساتونکو په اسانۍ سره په نښه کولې شوه.

قاسم په دې فکر کې وه چې په څه ډول ښار ته ور ننوځي. دهغه سترګې په ګولډن هارن کې په ګرزيدونکې کشتيو نښتې وې، په همدې وخت کې يوه کوچنۍ کشتۍ راغله چې يو ځوان سپاهيې په کې ناست و. قاسم هغه عسکر ته په غور سره وکتل، هغه هم کوم يوناني عسکر معلوميده. خود هغه قدوخال او قامت دهغه د بهادرۍ او ميړانې څخه خبرې کولې. سپاهې خپله کشتۍ راکښوده او دساحل سره يې يو ځای کړه او دکشتۍ رسۍ يې د تمځاې د تنبتو سره و تړله اوپخپله يې ترې را ټوپ کړ اوساحل ته راغې. دقاسم په ذهن کې يو ډير عجيب اوغريب ترکيب راغې، هغه په بيړه بيړه ددغه ځوان لورې ته ورغې.د قاسم په لاسو کې د آس قيضه وه اوپه بدن يې دعامو خلکو لباس و. د څو قدمه اختسو وروسته قاسم دهغه ځوان تر مخه و درید. او ورته يې وويل:

« دا سې څرګنديږي چې ته د بازنطينې سلطنت کوم عسکر يې ..... زه له تاڅخه په دې وخت کې د تکليف د درکولو څخه ښښنه غواړم. خو زه ډير بې وسه يم نوپه دې خاطر مې درته تکليف در کړ. زه غواړم دقسطنطنيې ښار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ور ننوځم. خو هیڅوک ما له ځانه سره هغه لورې ورلو ته تیار نه برېښي. که چیرې ته له ماسره کومک وکړې نو دا به ستا پر ما ډیر احسان وی.»

درویشي لرونکي عسکر قاسم ته په غور سره وکتل. اوبیا یې ورته وویل: « ستا له لهجې څخه څرګندیږي چې ته د قسطنطنیی اوسیدونکې نه یې.....ته د کومه ځایه راغلې یې ؟ او په قسطنطنییه کې څه کول غواړې ؟»

سپاهي په ډیره مؤدبه توګه خبرې کولې.. قاسم فکر وکړ چې نوموړې یا د کومې سترې کورنۍ وګړې دې اویا یې زما په لاس کې ددې قیمتي آس واکې وکتلې اوزه ورته کوم امیر او مهذب وګړې ښکاره شوې یم. قاسم ورته په خندا کې وویل:

« هو ! زه د بوسنیا څخه راغلې یم. او په قسطنطنیه کې دیوه شخص نه پرته بل څوک نه پیژنم. اودا هم راته ډاګیزه نه ده چې هغه شخص به ماته چیرې تر لاسه کیږي. ما اوریدلي دي چې په قسطنطنیه باندې مسلمانان کومه ستره حمله کوي اوزه غواړم چې د قسطنطنیی په فوځ کې د یوه رضاکاره په توګه شامل شم.»

قاسم کومه نوې خبره نه وه کړې ځکه د ټولې عیسوي نړۍ څخه رضاکاران د خپل مرکزیت د خوندې ساتلو له پاره دلته را روان و. اودقیصر په فوځ کې ور شاملیدل. په دوې کې یو شمیر رضاکاران په خپله خوښه اویو شمیر نور به دخپلو هیوادونو دبیرغونو لاندې اوپه ډله ایزه توګه راتلل. خو په دې ډله کې د بوسنیا څخه لا تر اوسه څوک نه و راغلې. دقاسم د جذبې د کتلو په اساس د هغه سپاهي په سترګو کې د قاسم له پاره دستاینې جذبات را وپاریدل. شونې ده چې په هغې کې به دقاسم دخبرو د انداز اغیز هم شامل و. قاسم په ډیره ساده او عاجزانه توګه خپله مدعا بیان کړه. په دې خاطر هغه یوناني عسکر چې شونی وه په خپل فوځ کې به کوم افسر و قاسم ته د شک په سترګو دکتلو څخه لاس واخست اوپه ډیرې نرمې لهجې سره یې ورته وویل:

« په قسطنطنیه کې هغه څوک دې چې ته یې لیدل غواړې ؟ او ته یې پیژنې هم ؟ »

« ډیمونان ..... ډیمونان د هغه نوم دې . هغه اته کاله مخته یو ځل بوسنیان ته راغلې و اوهملته مې ورسره پیژندګلوي شوې ده.» دقاسم په ځواب سره دهغه یوناي عسکر سترګې دحیرانیتانه وازې پاته شوې.« ډیمونان ؟؟..... دا خو « ایاصوفیا » بطریق دې . د قسطنطنیی د « دی هولې ارتوډکس چرچ ایاصوفیا » بطریق. سپاهي په ډیره حیرانتیا سره داخبرې کولې اوبیا یې قاسم د لاسه و نیوه او په دیر درنښت سره یې ورته وویل « ته خو د یوه ډیر ستر انسان میلمه یې. له ماسره راځه ،..... زه دلته لږ څه کار لرم ، ددې ځایه دفراغت وروسته بیرته ستنیږم نو تا به هم دخپله ځانه سره په کشتۍ کې یوسم.»

قاسم ته نو نور څه په کار و .....همدا چې هغه دکومې خوندې لارې قسطنطنیی ته ور داخل شي ، دهغه دا چال بریالی شو ، خو ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« بیا دغه آس چې ما د عیسوي فوځ له پاره له ځانه سره راوړې دې ؟....دا به څه کړم ؟...» یوناني سپاهي په ستاینه کونکو سترګو د آس لورې ته وکتل او وېې ویل چې دا آس به مونږ د بندرګاه د آسونو په اخور و تړو بیا به د مال وړونکې جهاز په واسطه هغه لورې ته راوړل شي ، تر سبا پورې به یې مونږ بېرته تر لاسه کړو.»

قاسم د هغه یوناني عسکر سره یو ځاې په کشتۍ کې کیناست اودښار هغه لورې ته ولاړ. په لاره کې قاسم دهغه سپاهی څخه وپوښتل.

« که بده یې و نه ګڼې ، ستا نوم پوښتلې شم. لږ تر لږه دخپل محسن نوم خوباید راته یاد وي.»

« اوه ! ما خو له تاڅخه ستا دنامه پوښتنه و نه کړه .... هو ! زما نوم « کلاډیوس » دې. اوس نو ته هم راته خپل نوم وښایه.»

قاسم د همداسې پوښتنې هیله درلوده. په همدې خاطر یې ګلاډیوس ته خپل فرضی نوم و ښوده.

« زما نوم ...مورګن دې. مورګن. ....دبوسنیا د شاهي کورنۍ لرې خپلوان یم. هغه شاهي کورنۍ چې دمسلمانانو له اړخه تباه او برباد کړل شوه.

قاسم د خپل نوم پرته نوره خپله ټوله پیژندنه سهي او په ریښتیا نۍ توګه کړې وه. ځکه هغه د بوسنیا د شهزادګۍ حمیرا مېړه و اوپه همدې خاطر د بوسنیان د شاهي کورنۍ خپلوان و ، دقاسم د پیژندګلوۍ نه وروسته هغه سپاهی نور هم تر اغیز لاندې راغې. اوبیا یې په رسمي توګه وویل:

« دلته له مونږ سره یو ډېر پخوانی عسکر دې ،هغه هم د بوسنیان اوسیدونکې دې ، هغه لمړۍ دهنګري په فوځ کې و بیا یې خپل مذهب بدل کړ اورومي کلیسا یې پرېښوده او زمونږ په کلیسا کې شامل شو ، هلته د هنګري په فوځ کې هغه د مشهور سالار « هونیاډي» د بیرغ لاندې په ډېرو جنګونو کې برخه اخستې وه. زه په دې خاطر تاته دا خبره کوم چې ته هم د بوسنیا اوسیدونکې یې او زمونږ ملګري « رومیل » هم د بوسنیا اوسیدونکې دې. اوس نو چې ته خپل یو هموطنه عسکر ووینې نوحتما به یې په کتلو سره خوشحاله شې.»

قاسم د رومیل نومي سپاهی دکتلو سره کومه دلچسپې نه درلوده. هغه خو دبل کوم مقصد له پاره قسطنطنیې ته ور روان و. خو دکلاډیوس د خبرې د تائید له پاره یې وویل:

« هو ! دا خو به ډېره په زړه پورې وي ، دخپل یو هموطنه په کتلو سره به زما زړه وغوړیږي ، خو هغه به چیرې وي ؟ او زه به یې چیرې وینم ؟ قاسم له دې ویرې چې هسې نه چې کلاډیوس یې هرو مرو د رومیل سره مخامخ نه کړی ، درومیل په اړه پوښتنې پیل کړې. خو د کلاډیوس د ځواب په اوریدو سره یې زړه ټکان وخوړ. ځکه کلاډیوس ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« روميل به مونږ ته همدلته تر لاسه شي. دلته د ښار د دروازې تر څنګ. نن سبا ټول تجربه لرونکي سپاهيان دکلابندۍ له پاره د ځانو په تيارولو کې مصروف دي..... دغه دې ته يې په خپلو سترګو ګورې که نه. تا ته به هرې لورې ته سپاهيان تر سترګو شي....

قاسم په دې فکر کې شو چې يو بل مصيبت يې هم غاړې ته راپريوت. ځکه هغه نه غوښتل دکوم روميل سره ووينې. اوبيا يې ځان د بوسنيايي په شکل کې په ښوولو سره نور هم په خطر کې اچولې و. ځکه چې روميل په رېښتيا هم بوسنيايي و او دا شوني وه چې هغه داسې پوښتنې ګرويزنې وکړي چې د قاسم پټ رازونه ترې راوسپړي. قاسم دهمدې انديښنو په بحر کې ډوب د ښار د دروازې مخې ته راورسيد. دا د بندرګاه تر ټولو لويه برخه وه. د کلاډيوس کشتۍ غاړې ته شوه او هغه قاسم ته دخپله ځانه سره يوځاى د کشتۍ څخه ښکته کيدو اشاره وکړه. دهغوې مخه د ښار لورې ته وه ، او تر مخه يې د زياتو خلکو تګ رتګ تر سترګو کيده. د ديوال دا دروازه د ګولډن هارن په لور پرانستل کيده ،په دې اساس دلته ډير زيات ملاحان ګرزيدل. خو نن دعسکرو شميره د ملاحانو او کشتۍ ورونکو څخه ډيره وه. د سلطان محمد خان د جنګ د اعلان نه وروسته دقسطنطنيې د خلکو ژوند ډير ګډوډ شوې و اود شاهي قصر بنستونه لړزيدلي و.

قاسم د کلاډيوس سره يو ځاى ددې ښار دروزاې ته ورسيد او په زړه کې يې خپل ځان د سلطاني فوځ لمړۍ سالار انځوراوه او په همدې مزو کې ډوب و .خو زړه يې د انديښنو نه هم ډک و. ځکه که ښار ته د ورننوتلوسره سم و نيول شي نو ټول کارونه به په ټپه و دريږي خو دکلاډيوس سره د يوځاى والي په خاطر قا سم ته په د روازه کې هيڅچا هم دتم کيدو اشاره و نه کړه. دا دواړه په ډيره ګړندۍ توګه مخته ولاړل او د دې تاريخي ښار سترې او ديوشکله دروازې ته ور ورسيدل. ددروازې د چت لاندې دتيريدو په وخت کې د قاسم حالات ډير عجيب و غريب ګرزيدلي و. ددروازې د جوړښت نه داسې ډاګيزه کيدل چې يو وخت بازنطينې سلطنت ډير ستر او شکوهمند و. حال داچې دا دقسطنطنيې يوه کوچنۍ دروازه وه. ددې ښار تر ټولو لويه دروازه « سينټ رومانس» و چې د وچې په لور پرانستل کيده. اوهمغه دښار مخه ګڼل کيده. د دروازې د چت لاندې دتيريدو په وخت کې قاسم ته داسې ډاګيزه شوه لکه څنګه يو څوک د يوې سترې خونې له منځه تيريږي. ددروازې دننه ښي او چپ لورې ته د فوځي افسرانو او د چونګي د محصول داخستونکو کسان ناست و ، کلاډيوس پرته له ځنډه دريمې خونې ته ور ننوت ،په دې وخت کې دقاسم وينه تيزه شوه. هغه په خپل زړه کې د خپلې ښځې حميرا څخه د بوسنيا اوريدلې قصې د خپله ځانه سره تکرارولې. کمرې ته دورننوتلو سره سم هغه وکتل چې يو لحيم اوشحيم پير د منځنې عمر يو فوځي افسر په خپل مخکې نقشه غوړولې او د څو عسکرو سره پرې خبرې کوي. کلاډيوس دغه افسر ته سلام وکړ اوسمدلاسه يې ورته قاسم ور وپيژانده.

« دا مورګن دې ،..... د بوسنيا د پخواني شاهي کورنۍ يو غړې. غواړې د قسطنطنې په فوځ کې ورشامل شي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم فکر وکړ چې دغه د منځني عمر فوځی افسر پخپله رومیل دي. قاسم هم ورمخته شو او په ډېر آدب یی ورته سلام او درنښت وکړ. کله چې رومیل قاسم وکوت نو دخپله ځایه راپورته شو اوپه ډېره خوشحالۍ سره مخته راغې اودخپل هموطنه سره ورغاړیوت. د قاسم له پاره دا ډېر ستونزمن وخت و هغه خپل ځان بوسنیایی ښوولې و او اوس یی هڅه کوله چې رومیل یی په بوسنیایی والي باندې شک و نه کړي. رومیل قاسم له خپله ځانه سره کیناوه او ورته یی وویل:

« ستا میلمستیا به ماته ډېره ستره نیکبختي وي ، زه خو دخپل هیواد بوسنیا د شاهي کورنۍ ډېر درنښت کوم. کلاډیوس ډېر ښه کار وکړ چې ته یی دلته زما خواته راوستې.»

اوس نو دقاسم د خبروکولو نوبت و. هغه لږ څه په ځنډ سره وویل: « بلې ! دا خو ستا مهرباني ده اوکه نه اوس خو شاهي کورنۍ له سره پاته نه ده. زمونږه شاهي کورنۍ خو سلطان مرادخان ثاني دخپلې زهري توري په واسطه ټوټه ټوټه کړه ...»

« ګوره چې سلطان مرادخان ثاني ته څه ونه وایی .. زه د مسلمانانو ددې سلطان سخت مداح یم. تاسې به حیران شئ..... چې واورئ چې زما د اوه کلن زوې نوم هم « سلطان مراد » دې .»

درومیل خبر ې د قاسم له پاره لکه د برق د ټکان په څیر ثابتې شوې. هغه د رومیل دخبرو څخه برعکس مقصد واخست. دهغه زړه په ډوبیدو شو. هغه داسې وانګیرله چې د رومیل ژورو سترګو هغه پیژندلې دې. په دې خاطر رومیل د قاسم ترمخ بیا بیا دسلطان مراد خان نوم اخلې ، ترڅو دقاسم د زړه غلا پرې را وکاږي. هغه ډېر وارخطا شوې و اوپه دې نه پوهیده چې اوس رومیل ته څه ووایی او څه ورنه پټ کړي....

رومیل هم دقاسم په مخ باندې درنګونو تګ راتګ کوت. او د قاسم له پاره دا خبره نوره هم داندیښنې وړ ګرزیدلې وه. د عثماني سلطنت دغه تجربه لرونکې جاسوس دلمړي ځل له پاره خپل ځان په تلک کې کوت. رومیل دقاسم حیرانتیا درک کوله. د لږڅه خاموشۍ وروسته یی یو ځل بیا وویل:

« اوهو هو ! تو خو وویریدې ... زما خبره واوره ... ته اندیښمن کیږه مه ، زه دمسلمانانو جاسوس نه یم ، دیسوع مسیح خداې ریښتوني خادم او پیرو یم.....»

اوس نو قاسم پوره ډاډمن شوې و چې رومیل پیژندلې دې ، په دې خاطر یی خپل ځان د قیصر په بندیخانه کې کوت. خو دقیداوبندې کیدو تر مخه د تیښتې په فکر کې شو خو په ناڅاپی توګه یی د رومیل یوه بله خبره واوریده اوذهن هغې لورې ته واوخت او په دوه لارۍ کې و درید ، نه پوهیده چې درومیل په اړه دکومې زاویی څخه فکر وکړي. رومیل ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته به زما په اړه غلط فکر نه کوې. ما دخپل زوې نوم ، سلطان مراد ، د یوه خاص علت په اساس اېښودې دې. ستا په څیر یوشمیر نور خلک هم دزما دغه کار ته په ښه سترګو نه ګوري. په دې خاطر زه اوس خپل زوې ته « سولتېن » وایم. زه هر چا ته ددې علت نه وایم. خو تاته به یې ووایم. ځکه چې ته زما د وطن سړې یې. لږه شیبه وروسته به زه تا خپل کورته بوځم. هلته به کله چې زما ښځې او زوې سره ووینې نوډیر به خوشحاله شې.»

قاسم ترې په ویره ویره یوه پوښتنه وکړه. « ایا ستا ښځه هم بوسنیایی ده ؟»

« هو ! مونږ په خپل بوسنیایی والي باندې ویاړو.»

اوس نو د قاسم ویره لږه لږه کمیده. هغه ته درومیل شخصیت ډیره حیرانونکې ښکاره شو. کلاډیوس هم د رومیل څخه اجازه واخسته. کله چې قاسم درومیل سره یواځې شو نوبیا یې ترې وپوښتل:

« ایا دا رېښتیا ده چې په قسطنطنیه باندې ستره حمله کیدونکې ده؟ ما خو دهمدې خبرې په اوریدو سره دلته په جهاد کې د ګډون په خاطر ځان را ورساوه.»

قاسم په ذومعنې توګه خپله خبره وکړه. هغه خو په حقیقت کې د جهاد له پاره دلته راغلې و ، رومیل د قاسم په خبرو باندې دشونډو لاندې په خندا و .خو قاسم ته درومیل خندا ډیره اسرار امیزه لګیده. خو اوس د سلطان محمدخان دا جاسوس په مکمله توګه ډاډمن شوې و. رومیل ورته ځواب ورکړ:

« هو !دا خبره رېښتیا ده.... ته نه ګورې چې په ښار کې څومره توکې را ټولول کیږي.. ستا احساسات د قدر وړ دې . که چیرې ستا په څیر ځوانان د شاهي بیرغ لاندې سره راټول شي نو قسطنطنیی ته به هیڅ سلطان زیان و نه شي رسولې.»

معلوم نه ده چې دقاسم د زړه نه ولې د رومیل په اړه شک نه لرې کیده. نن قاسم د خلکو دپیژندنې په اړه خپل ځان د مکتب د لمړي ټولګې هلک ګاڼه. هغه تر اوسه پورې په همدې فکرونو کې ډوب و چې یو ناڅاپه ترې رومیل وپوښتل.

« پخوا دې هم کله په کوم جنګ کې ګډون کړې دې ؟... اوکله دې هم مسلمانان د جنګ په حال کې کتلي دي؟»

قاسم سمدلاسه کوم ځواب پیدا نه کړای شو ، ویی ویل « نن....نه ، ددې نه مخته زما ډیر وخت په غربي اروپا کې تیر شوې دې...»

رومیل دقاسم په خبرو باندې حیرانتیا و نه ښووله. په خاموشۍ سره یې سر و خوځاوه اوبیا یې وویل:« خو ما د جنګ په میدان کې مسلمانان کتلي دي ، دهغوې هلالي تورې د برق په څیر پرقیږې.....ما دمسلمانانو په خلاف

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځو جنګونو کې برخه اخستې ده ، زه دمشهور سالار هونیاډي تر بیرغ لاندې په هغه جنګ کې هم شریک وم چې دسلطان مرادخان ثاني ځخه مو د «اورنه» په سیمه کې ماتې وخوړله.

دقاسم زړه یو ځل بیا په درزار شو ، هغه په زړه کې انګیرله چې رومیل هغه پوره پوره پیژندلې دې ، ځکه دا خو همغه جنګ و چې قاسم په کې په پوره میړان جنګیدلې و ، اوپه همدې جنګ کې یې د روم د پاپا نماینده ، کارډینل جولین یې دوه ټوټې کړې و ، رومیل هم دهمدې جنګ یادونه کوله. یقینا چې هغه به قاسم هملته کتلې و ، نوپه دې خاطر هغه دپلټونکې په ځیر لوبه کوله..... قاسم په همدې خبرو کې ډوب و. ان تر دې چې رومیل خپل کار اخر ته ورساوه. اوقاسم ته یې دخپل ځان سره یو ځاې دکورپه لور د تللو اشاره وکړه.

قاسم لا تر اوسه د اندیښنو د نړۍ ځخه نه و وتلې خوبیا هم دمجبوریت له مخې د رومیل سره دهغه دکور په لور روان شو .....خو قاسم هغه وخت ډیر حیران شو چې رومیل په ریښتیا هم قاسم له ځانه سره خپل کورته یوړ.

هغه قاسم په دروازې کې ولاړ پرې نه ښود بلکه دخپل هموطنه ورور په نوم یې کورته دننه یوړ. کورته د ورننوتلو سره سم رومیل خپلې ښځې ته ورغږ کړ:

« بریټا ! بریټا !.....بریټا ! ته چیرې یې؟ ته وګوره چې زمونږ کورته ځوک راغلې دې.»

دا یوکوچنې شانته کور و چې ددرې ځلورو خونو ځخه جوړ شوې و. په دې وخت کې د یوې خونې ځخه یو شپږ کلن کوچنې راووت او بیرون لورې ته یې رامنډې کړې. دا د رومیل زوې چې رومیل یې نوم سلطان مراد خان ایښودې و ، کله چې دا کوچنې مخې ته راغې نو قاسم هم د رومیل په خبرو باندې باورې شو، کوچنې رامنډه کړه او دخپل پلار سره ورغاړیوت. رومیل په خندا شو او دخپل د زوې په اوږه یې لاس کیښود او قاسم ته یې وویل:

« دا زما زوې دې چې ما یې نوم سلطان مرادخان ایښودې دې. خو اوس ورته زه سولتن وایم.....»

رومیل لا تر اوسه پورې خبرې نه وې پوره کړې چې دهغه ښځه د یوې کمرې ځخه را ووته ، دا یوه ډیره ښایسته او د لږ عمر ښځه وه ، قاسم چې د رومیل ښځه وکتله نو په ذهن کې یې د بریټا کلیمه ، چې لږه شیبه مخته پرې رومیل خپلې ښځې ته غږ کاوه ، را وګرزیده. هغه ته دا لفظ اشنا ښکاره شو. خو هیځ یې یاد ته را نغلل...... د رومیل ښځه مخته راغله او قاسم ته یې په پوره حیرانتیا سره وکتل ، بیا یې په ډیر آدب سره قاسم ته سلام وکړ.
رومیل ددوې تر منځ پیژندګلوې وکړه:

« دا زما ښځه بریټا ده ...... اودا مورګن صیب دې ، زمونږ میلمه. نوموړې د بوسنیا دپخواني شاهي کورنۍ خپلوان دې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دپیژندګلوۍ په اوریدو سره بریټا د خوشحالۍ نه په کالیو کې نه ځاییده. ډیره خوشحاله وه ، تر ډیره پورې د دعاییه کلیماتو د ادا کولو وروسته رومیل او بریټا خپل دغه نوې میلمه له ځانه سره دننه سالون ته ور ننویست.

بریټا د خوراک په دسترخوان باندې ډیر شیان کیښودل. د ابناې فاسفورس د مرغاوې وریته کړې غوښته ، او د بوسنیا په څیر جوړشوې کباب .... قاسم هم لوږې راخستی و. خو د ډوډۍ د پیلولو دمخه یې رومیل ته وویل:

« تا ماته تر اوسه پورې دا ډاګیزه کړې نه ده چې د یوه راسخ العقیده عیسایی په څیر دې ولې دخپل زوې نوم سلطان مراد ایښې دې. زه ستا ددې وضاحت سره ډیره مینه لرم.»

قاسم ورته په خندا کې وویل ، ددې خبرې سره سم بریټا او رومیل دواړه په خندا شول اوبیا دلږ څه خاموشۍ وروسته رومیل په خبرو پیل وکړ : خو هغې لا څو جملې نه وې ویلې چې دقاسم د لاسو نه نژدې و چې ډوډۍ را پریوزي. .....رومیل ورته وویل:

« هغه وخت چې زما دا زوې پیدا شو نو هغه وخت د سلطان مراد فوځونو بوسنیا فتحه کړې وه. اودښار خلک د فاتحو عسکرو څخه دخوندي پاته کیدو په خاطر په خپلو کورونو کې پټ ناست و ، په دې وخت کې نا څاپه زما په کور کې د کوچني دپیدا کیدو له پاره زما ښځه ناروغه شوه. خوزما ښځه بریټا.... په کور کې ځانته وه. او د کوچني د راپیدا کیدو په سختو او کرکجنو دردونو اخته وه. په ښار کې دسلطان مراد فوځ ګشت کاوه. په همدې وخت کې د عثماني فوځ څو کسان زمونږ د کور خواته راغلل. هغوې دبریټا چغې او واویلاوې اوریدلې او سمدلاسه یې دهغې سره کومک وکړ ،په دې توګه نه یواځې زما ددې خوږې او محبوبې ښځې ژوند خوندي پاته شو ...بلکه زما یواځنې زوې هم سلامت او روغ رمټ پاته شو چې دادې اوس ستا تر مخه دې..... بریټا ته خو اوس دهغه عسکر نوم یاد نه دې نوپه دې خاطر یې دمسلمانانو دپادشاه دسلطان مراد په نامه دهغه نوم سلټین وړاندې کړ. زه په هغه وخت کې د هونیاډي په فوځ کې وم.»

د رومیل قصه د قاسم له پاره لړزونکې وه. ځکه چې دا خو دهمدې خپله قصه وه. دا خو پخپله قاسم و چې په بوسنیا کې یې د یوې دردمنې ښځې سره په خپل وخت کومک کړې و. اوبیا یې هملته د حمیرا ، مریم او عباس سره هم لیده کاته شوي و. قاسم د قدرت په دې حسن اتفاق باندې حیران دریان پاته و. ډوډۍ یې په ستوني کې ننښتله. او دحیرانتیا له لاسه یې ستونی وچ شوې و. هغه ته دا احساس و شو چې رومیل ورته سهي خبرې کړې وې . هغه بریټا ته په ډیر غور سره وکتل. دا همغه ښځه وه چې قاسم یې په وخت خدمت ته ور دانګلې و. خو په هغه وخت کې قاسم هغه نه وه کتلې ، ځکه چې هغه ناروغه وه اوبیا قاسم دسولټین په لور وکتل..... هغه د قدرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه حيرانونكي كرشمه باندې حيران پاته شوی و. خداې په څه ډول هغه د بريتها اودهغه د زوې سره يوځاې كړې. دقاسم په دغه حيرانتيا باندې روميل لږ څه انديښمن شو او سمدلاسه يې وويل:

« مورګڼ.... مه ويريږه ...... مونږ يوا ځې دخپل زوې نوم سلتهن ايښودې دې.... ترڅو ديوه محسن د احسان بدله مو وركړې وي. مونږ خو مسلمانان نه يو ..... نو ته ولې انديښمن كيږې ؟...»

روميل د لمړي ځل له پاره قاسم ته د «ته» لفظ استعمال كړ. قاسم ته داسې څرګنده شوه چې مشر ورور، طاهر يې ورته خبره كوې.... ځكه چې د روميل په خبرو كې تلقين و، كله چې قاسم، روميل په غلط فهمۍ كې وكوت نو ورته يې وويل:

« نه ، نه ، هيڅ داسې خبره نه شته...... زه خو ددې خبرو په اوريدو باندې ډير خوشحاله يم.... دا چې تا د خپل زوې نوم سلطان مراد ايښې دې ، ډير دې ښه كړې... زه خو د عثماني عسكرو كړچار ته حيران پاته شوې يم ،.... چې هغوې دمسلمان په څير هم او د فاتح په څير هم .....ددومره لوړو اخلاقو خاوندان دي ، تا خو په دې خبرو دمسلمانانو دكتلو له پاره زما شوق نور هم ورزيات كړ.»

قاسم په رينښتيا توګه هم ډيره خوشحاله شوې و. اوس نو هغه ددې خلكو سره خپل ځان يوشان ګاڼه. هغه ته خپله ښځه حميران تر ستركو شوه ...... چې دبريتها پيژندګلوې وه. عباس اومريم دواړه د بريتها ګاونډيان و و. په دې وخت كې مريم د قاسم دمشر وورور طاهر ښځه وه.....

قاسم ددې خلكو سره ډير ژر ورخپل شو. خو دخپل زړه خبره يې په خپل زړه كې وساتله.»

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایا صوفیاء

قسطنطنیه د خپل جغرافیایی جوړښت او تاریخ له اړخه په نړۍ کې یوائنې ښار و. ددې ښار نوم هم په مختلفو زمانو کې بدلیده رابدلیده. ددې ښار تر ټولو پخوانې نوم « زارغراد» و بیا « میکله غارو» ترې جوړ شو. په یوناني او رومی وختو کې یې ورته «بیزنطیه » وایه بیا په دریمه عیسوي پیړۍ کې رومي پادشاه قسطنطین هغه خپل پایتخت وګرځاوه او بیا دهمدې رومي پادشاه په نامه قسطنطنیه وګرزید. په هغو وختو کې یې ورته « نوې روم » هم وایه. په لمړیو وختو کې ورته بازنطینی خلکو « هیپولس» وایه او عربو ورته په هغه وخت کې د « مدینة الروم» نوم ورکړې و.

په حقیقت کې دغه ښار ته د رومي سلطنت یو ستر ښاخ ویل په کار دي. دروم ښار چې په ایټالیا کې دې د عیسي علیه السلام د پیدا ایښت نه اوه نیم سوه کاله مخته اباد شوې و ،په ایټالیا کې یو دریاب دې چې ټایمر نومیږي ، دا دریاب د شمال له لورې راځی او د « روما » څخه تیریږي او پنځه ویشت میله لرې د روم په بحیره کې توییږي. په یو وخت کې دا دریاب د تجارت لویه لاره وه ، په همدې دریاب کې به یې ستر ستر شیان لاهو کول او کوچني شیان به یې په کشتیو کې ایښول او د « فلورنس څخه تر نیپلز» پورې به یې پرې تجارت کاوه. ددې دریاب په غاړه یو ځای دې چې دخپل شینوالي او په زړه پورې والی له اړخه ډیر مشهور دې ، هلته تجاران خیمې وهې او شپې شپې تیروې اوبیا دهمدې دریاب په غاړه سفر کوې. دمسیح د پیدا ایښت نه ا وه نیم سوه کاله مخته ، تجارانو په خپلو منځو کې پیسې واچولې او دلته یې یو سراې اباد کړ اوبیا همدا سراې په لوې ښار باندې بدل شو. چې اوس ورته د روم ښار وایی. په هغو وختو کې هرې کورنۍ ځانته جدا جدا سردار درلود. همغه به کورنۍ جګړې سرته رسولې ، ودونه اوخوشحالۍ به یې تر سره کولې ، په هره معامله کې به یې حکم صادراوه. اوخپلې قبیلی به یې د کوچنیو غلو او داړه مارانو څخه خوندي ساتلې ،د مسیح دپیدا ایښت نه مخته په شپږمه پیړۍ کې هلته یوې اسیایی قبیلې سر راپورته کړ چې د «تاریکینو » په نامه یادیدل. دې تاریکینو په ۵۰۹ قبل مسیح کې دلته یو ډیر ښه حکومت جوړ کړ. چې د اروپا لمړې جمهوریت ورته ویل کیږي. همدې جمهوریت کرار کرار په شاوخوا قبایلو باندې هم حاکمیت پیدا کړ ، ان تر دې چې ۲۲۵ قبل مسیح کې روم دیوه ځانګړې ځواک مرکز وګرزید ، اوس نو د فتوحاتو لړۍ پیل شوې وه ، په ۱۹۷ ق م کې «سپین» ، یو کال وروسته په شمالي افریقه او مقدونیا ، په ۲۴ ق م کې « شام» په ۵۰ ق م کې « فرانسه » او بلجیم ، په ۹ عیسوي پیړۍ کې « جرمني» او په ۴۴ عیسوي پیړۍ کې « برطانیه » په ۱۰۵ ع کې « فلسطین» او په ۱۱۴ عیسوي پیړۍ کې « ارمینیا» او په ۱۱۷ عیسوی پیړۍ کې عراق د رومیانو د سلطنت برخې وګرزیدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کارنیلیس سلا» دعیسي علیه السلام د پیدا ینبت نه ۷۸ کاله مخته د روم یو ستر او مشهور جرنیل و. خو بیا د سیاست پوهانو د خپلمنځي رقابت نه تنګ شو او په ۸۳ ق م کې یې پارلمان معطل کړ او مارشلایي نظام یې قایم کړ. په هغو وختو کې به جمهوریت یو اځې د خواصو او اشرافو دطبقو پورې را نغښتې و. د جرنیل «کارنیلیس سلا» د مارشلا په خلاف دهغه وخت فلسفي «سسرو» تحریک و چلاوه، چې په پایلو کې یې په ۷۹ ق م کې «سلا» مجبور شو چې بیرته جمهوریت ته را وګرځي او په خپله د سیاست نه ځان څنګ ته کړي.

«جولیس سیزر» د سنا دغونډې غړې و او په ۵۸ ق م د فرانسې والي تاکل شوې و. هغه تر لمړۍ شاوخوا سیمې فتحه کړې، بیا یې په برطانیه باندې یرغل وروست اود ټیمز تر دریابه مخکې ولاړ، د سیزر ددې بریالیتوبو څخه په سنا کې ویره را پیدا شوه، هغوې ددې وویریدل چې هسې نه چې د سیزر څخه دیکتاتور جوړ شی، په دې خاطر په ۵۰ ق م کې سینټ حکم وکړ چې سیزر دې فوځ بیرته له منځه یوسي. سیزر په دې خبره ډیر په قهر شو او په روم یې ولکه وکړه او په ریښتیا هم یو دیکتاتور وګرزید.

د سیزر سره د رومي شهنشاه لړۍ پیل شوې او بیا تر پنځو پیړیو پورې په همدې ښار کې را غځیدلې وه. ان تر دې چې په ۳۰۵ عیسوي کال د روم شهنشاه «لمړي قسطنطین» و زیږید، په ۳۳۰ عیسوي کال یې یو کلي د بائیز په نامه خپل پایتخت وګرځاوه او بیا یې دا د بائیز دکلي په ځاې د قسطنطین په نامه و نوماوه. د لمړي قسطنطین د مړیني وروسته دهغه د زامنو تر منځ اختلافات راپیدا شول او سلطنت یې په دوو برخو ویشه. هغه برخه چې په قسطنطین کې وه د قسطنطین په نامه او هغه برخه چې په روم کې وه د روما په نامه یاده کړل شوه. له دې وروسته ددې دواړو برخو تر منځه مذهبی اخلافات هم را وتوکیدل. د روم خلکو د رومن کتولیک مذهب اختیار کړ خو په قسطنطنیه کې د یوناني کلیسا تر مشرۍ لاندې د «دې هولي ارتوډکس» مذهب رایج شو. د لمړي قسطنطین نه وروسته تر دولسم قسطنطینه پورې په قسطنطنیه کې دوه اتیا شهنشاهان تیر شوی دي، چې په دې ډله کې یوازې دقسطنطین تر نامه لاندې د شهنشاهانو نومونونه دولسو ته رسیږي. دې شهنشاهانو ته د روم قیصر هم ویل کیده. اوس نو رومي سلطنت په دوو برخو ویشل شوې و غربي برخې ته یې «رومن ایمپائر» اوشرقي برخې ته یې «بازینټاین ایمپائر» ویل کیده.

هرقل یا «دریم قسطنطین» چې د ۶۱۰ نه تر ۶۴۱ کالو پورې ددې هیواد شهنشاه و، په دې خاطر ډیر مشهور شوې و چې هغه ته نبي کریم صلی الله علیه وسلم په ۶۳۰ کال یو لیک ور استولې و او د اسلام په لور یې بلنه ورکړې وه. د سلطان محمد فاتح د سلطنت په وخت کې په قسطنطنیه کې ددولسم قسطنطین پادشاهي وه، په پخوانیو وختونو کې د روم، ایتهنز، او قسطنطنیه ډیر ستر ښارونه و چې تر یولس سوو کالو پورې د رومي سلطنت ستر مرکزونه ګڼل کیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم بن هشام ته د قسطنطنیې په اړه ډېر معلومات ترلاسه شوي و . هغه ته د عیسویانو د ډلو ټپلو اوفرقو په اړه هم پوره پوره پوهه ترلاسه وه ، تر څنګ یې د شهنشاه د حسب ونسب څخه هم ډېر ښه خبرو . هغه په دې پوهیده چې هغه وخت چې د قسطنطنیې قیصر عیسوي مذهب ومانه نو دعیسوي او د ایران د مجوسي سلطنتونو ترمنځ څو ځله جنګ جګړې شوي وې ، دا دقیصر او کسرې او یا روم اوفارس ترمنځ جګړې وې ، ددې سلطنتونو ترمنځ جنګونه روان و چې په عربو کې اسلامي حکومت منځته راغې او عیسویانو او مجسویان یې په حیرانتیا کې و غورځول . دمجوسیانو سلطنت د مسلمانانو په لاسو ټوټه ټوټه شو او له منځه ولاړ خو د قسطنطنیې عیسوي حکومت تر ډیره پورې قایم پاته شو . خو نن قاسم بن هشام د عیسوي ددغه حکومت د پاې ته د ورسیدو په خاطر په هوډمنه توګه دغه ښار ته ور ننوتې و . هغه هلته د رومیل په کور کې د یوه رضا کار په څیر اوسیده . رومیل دهغه نوم د فوځ درضاکارانو په نوملړ کې لیکلې و . خو هغه یې سرکاري بیرکونو ته د ورلیږلو په ځاې هملته په خپل کور کې ساتلې و . قاسم هم غوښتل همدلته پاته شي ، رومیل د شاوخوا ګاونډیانو ته ویلي و چې مورګن یې وررور دې او د بوسنیا څخه راغلې دې . رومیل د قاسم آس د محصول د دفتر څخه هم را خلاص کړې و ، اوس نو د قاسم له پاره دخپل کار د کولو موقع ترلاسه شوې وه ، ځکه په قسطنیه کې ورته دهغه دهیلو نه پورته خوندي ځاې ځیږې ترلاسه شوې و ، هغه تر ټولو نه زیات د بریټاسره په کتلو باندې خوښمن و . ځکه چې په بوسنیا کې د عباس او مریم دګاونډۍ په څیر یې د بریټاسره د خپلوۍ احساس کاوه .

قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په خپل آس سپور د « ایاصوفیاء » ترمخه تیریده . خپل مخ یې د څادر په یوې څنډې کې را تاو کړې و . ځکه هغه پوهیده چې ابوجعفر همدلته په ایاصوفیا کې اوسیږي او نه یې غوښتل چې سمدلاسه دهغه مخې ته راشي . دا د « دې هولي ارتوډکس » چرچ و ، او دروما د پخواني مرکز په څیر یې دعیسوي نړۍ په زړونو کې ځاې درلود . که څه هم دا چرچ د روم څخه وروسته اباد شوې و . خو د مذهب له اړخه قسطنطنیه په پخواني مذهب باندې روانه وه . ددې برعکس رومن چرچ درومن کتولیک د مذهب تر اغیز لاندې و . د ایاصوفیاء د تعمیر په کتلوسره قاسم هک پک پاته شو . دا یو ستر او عظیم الجسه عمارت و ، خو د خپل زړښت سره سره یې بیا هم په کوم ځاې کې د زوړوالي نښې نه تر سترګو کیدې . ځکه چې دا دعیسویانو روحاني مرکز و اوهر شهنشاه به دهغه د ښایسته کولو او ترمیم کار په ډیره ښه توګه تر سره کاوه . د مانۍ دروازه ددوو سترسترو برج شکله ستنو ترمنځه د ځلیدونکې پتیل څخه جوړه شوې وه ، په دې دروازو باندې د سروزرو څخه جوړ شوي صلیب نصب کړل شوي و . دا کلیسا لمړي قسطنطین په ۳۲۰ عیسوي کال د لرګیو څخه جوړه کړې وه ، بیا په شپږمه پیړۍ کې یې اور واخست او وسوځیده ، خو « جستینین » قیصر په **۵۳۲** عیسوي کال به همدې ځاې یو نوې پوخ تعمیر جوړ کړ ، دا تعمیر په پنځو کالو او لسو میاشتو کې تکمیل شو ، لس زره معمارانو پرې کا و وکړ او لس لکه پونډه مصرف پرې راغلې و . قیصر ددې کلیسا دتعمیر له پاره د نړۍ دمختلفو ځایو څخه دمرمر تیږه راوسته ..... د «فریجیا» سپنیه د « لکونیا» شنه ، د « لیبیا» نیله ، « سلینګ توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د «باسفورس» توره تیره څنډه لرونکې دمرمر تیږه یې دې کلیسا ته راوړه. دمصر د «دستاراتیږې» او «دسماق تیږې» یې هم ورته راوغوښتې. او په دې کلیسا کې یې استعمال کړې. د ټولې نړۍ کلیساو د دې کلیسا دجوړښت له پاره ډیر څه نذرانه کړل اوډیرې ارزښتناکه تحفیې یې ورته را ولیږلې. ددې کلیسا په جوړښت کې د نړۍ ډیرې مسالې استعمال کړل شوې، هماغه و چې «جستینین» ددې کلیسا د جوړښت نه وروسته د لمړي ځل له پاره ورننوت نو ویې ویل:

«سلیمانه ! زه له تا نه مخکې شوم...»

سیدنا سلیمان علیه السلام بیت المقدس اباد کړې و. او د جستینین دغه بې ادبه اشاره هم همغه لورې ته وه.

قاسم د ایاصوفیاء تر مخه د آسه را ښکته نه شو. هغه تر ډیره پورې ددې شانداره ماڼۍ او قصر په لیدلو کې ډوب و. قاسم ددې سترې کلیسا دتعمیر څخه لږ شاته لرې په آس سپور ولاړ و. اوددې عبادتځاې سیل یې کاوه. دهغه تر مخه چرچ ته د ورننوتلو طلاې دروازه پرانستې پرته وه..... دتیرو زرو کالو راهیسې د ایاصوفیا دغه ماڼۍ د عیسویانو د روحانی مرکز په توګه استعمالیده. دهغې په بیرونۍ دروازه باندې د عیسې علیه السلام او د پولس رسول ستر ستر انځورونه را ځړول شوي و، قاسم، په داسې حال کې چې په غاړه یې د صلیب انځور را ځړول شوې و، د ایاصوفیا دروازې پورې ورتلل مناسب ونه ګڼل، خو کولې یې شول چې د یوه عیسایې عبادت کونکې په څیر ایاصوفیا ته ورننوځي خو هغه هلته دعبادت له پاره نه وراغلې. یواځې د ایاصوفیا د کتلو له پاره راغلې و، ځکه په دې کلیسا کې د رومې او بازنطینی کلیساګانو د اتحاد له پاره ډیره ستره غونډه را غوښتونکې وه، اوقاسم غوښتل چې ددې غونډې راز ځانته معلوم کړي او دهرې لارې چې شوني وې هڅه وکړي تر څو ددې دواړو ډلو تر منځ اتحاد او یووالې منځته را تلو ته پرې نږدي.

«دې هولي ارتوډکس چرچ» او د «رومن کتولیک چرچ» د اتحاد څخه سلطان محمد خان ته ډیر زیات زیان ور رسیده. ځکه د رومیانو ستر روحانې مشر پاپاې روم، یا «پنځم پوپ جان نکلسن» په ټولې غربې اروپا کې پرته له کوم بل ګډون کونکې څخه دپوره واکمنۍ خاوند و. او دا شونې وه چې دهمدې پاپ د هڅو په پایلو کې ددې اتحاد د راتلو نه وروسته د قسطنطنیې د خوندې پاته کیدو په خاطر دجرمنې، فرانسې، بلجیم، سپین، او برتانیې فوځونه دلته را شي، ځکه نژدې څلور سوه کاله مخته دهمداسې یوپوپ «پطروس هرکولیس» د غوښتنې له مخې د غربې اروپا دټولو هیوادونو دسلطان صلاح الدین ایوبې په خلاف یوستر اتحاد جوړ کړې و. اوبې شمیره جنګې بیړۍ یې دې جنګ ته را ښکلې وې. سلطان محمد قاسم په دې خاطر هلته ور استولې و چې هغه دې د هرې لارې چې شوني وې دغه ډول اتحاد جوړیدو ته پرې نږدي. اولاتر اوسه ددې دواړو کلیساو ګډې غونډې جوړیدو ته څو ورځې پاته وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم تر ډیره پورې په پوره خاموشۍ سره ولاړ و .بیا یې خپل سر و ښنډه او آس ته یې لغته ورکړه ، اوس دهغه په فکر کې دې چرچ ته د ننوتلو په پلان باندې غور پیل کړ. اوغوښتل یې په داسې بڼه ور ننوځي چې ابو جعفر یې ونه شي پيژندلې. په همدې فکرونو کې ډوب د روميل کور ته ورسید.

دهغه وخته چې هغه قسطنطنیې ته راغلې و نو په سر اوذهن باندې یې د ابوجعفرفکر سپور و. هغه پوهیده چې ابو جعفر په ایاصوفیاء کې دې اواصلي نوم یې « ډیمونان» دې. خو د کوم سهي او کوټلي پلان پرته یې په ډیمونان باندې لاس اچول نه غوښتل. کله چې کور ته را ننوت نو بریټا په انګړ کې ناسته وکتله ، دقاسم په کتلوسره هغه ددرنښت له پاره و دریده. قاسم هم په خندا سره بریټا ته سلام وکړ بیا یې ترې و پوښتل چې « سلتن نه تر سترګو کیږي ؟»

هغه د روميل دزوې خبره کوله بریټا هم ورته په خندا کې ځواب ورکړ:

هغه لا تر اوسه د مدرسې نه دې راستون شوې....خو ته نن سهار وختې چیرې تللې وې. ماخو تاته سهار ناري تیار کړې اوایښې مې دې.... لمړی هغه وخوره !»

بریټا بلکل لکه د سکه ورندار په څیر ښکاریده. قاسم لا تر اوسه هغې ته کتل او خندل یې. خو په لږ څه نیولي لهجې یې وویل: « ما غوښتل د سهار د عبادت له پاره ایاصوفیاء ته ور شم ،خو چرچ ته په ور رسیدو سره زما اراده بدله شوه. ما له ځانه سره ژمنه وکړه چې تر هغې پورې به دې عبادتځای ته ور نشم ترڅو پورې مې چې دمسلمانانو د هلالي تورې ګواښ مې دهغې څخه نه وي تم کړې.... زما دا خبره ،زما له اړخه یو ډول سوګند و ګڼه ».

بریټا په ډیره حیرانتیا سره قاسم ته کتل. خو قاسم په زړه کې دخندا شین و ، ځکه هغه په یوه غشي دوه ښکاره کړي و . یو خو یې د بریټا پوښتنې ته ځواب ویلې و او بله دا چې دخپله ځانه یې داسې حواله ورکړه چې ددې وروسته هغه د یکشنبې په ورځ هم ددې خلکو سره یوځای ایاصوفیاء ته د عبادت د تللو څخه خوندي پاته شو. هغه خپل ځان ته افرین ووایه. خوبریټا ورته یوه په زړه پورې خبره وکړه او هغه یې سخت متوجه کړ.

« مورګن ! ستا په کتلو مې ولې زړه شاهدي ورکوی چې زه دې پیژنم »

قاسم سمدلاسه محتاطه شو او په بیړه یې یوه بهانه جوړه کړه « هو ! دا خو دومره ستر خبره نه د ه ،مونږ دواړه د یوه ځای اوسیدونکي یو ، هرومرو به دې په ژوند کې زه چیرې کتلې اوسم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتها ورته په ژورو سترګو کتل او دهغه ځواب یې اورید. په همدې وخت کې د قاسم په زړه کې یو فکر را وګرزید او دهمغې په اړه یې فکر کول پیل کړل ، هغه په دې فکر کې و چې په ایا صوفیا کې د ورننوتلو او د ایا صوفیا په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره د بریتها څخه کار واخلي. دهمدې فکر په بنسټ یې د بریتها څخه وپوښتل:

« ته خو به ځې راځې.....آیا صوفیاء ته...»

« هو ! زه په اونۍ کې یوځل « دی هولي ارتوډکس چرچ» ته هرو مرو ورځم.»

قاسم ورته یو ځل بیا وویل: « بیا خو به هلته ستا پیژندګلوي هم څوک وي ؟»

« هو ! زه خو هلته څو کسه راهبان پیژنم. بطریق ثاني ،عزتمند ډیمونان سره هم ښه پیژنم ، ډیر مهربانه سړې دې ..... خو که ریښتیا درته ووایم ، دغه پادري خلک زما ښه نه راځي .. زه خو د خداوند یسوع اومسیح عبادت ته ورځم اوکه نه دا مذهبي مشران ، چې مونږ یې خپل مذهبي مشران ګڼو ډیر غلط خلک دي ،په دوې کې مې یوازې عزتمند ډیمونان ډیر خوښ دې ، زه دهغه لیکچر هم اورم. هغه په میاشت کې یوځل لیکچر وکوی....»

دقاسم له پاره دا خبر د احتیاطه ډک و . بریتها د ډیمونان سره نیک اړیکی درلودل. او ډیمونان قاسم ډیر ښه پیژانده. ځکه دا همغه ابوجعفر و چې په اورنه کې یې شل کاله د مسلمانانو امامت کړې و. اوبیا د قاسم محبت ، مارسي ، یې په زخمي حالت کې دهغه ځایه را تښتولې وه.

دمارسي د رایادیدو سره سم قاسم په زړه ټکان وخوړ او بیا یې د مارسی په اړه فکر پیل کړ. په دې وخت کې بریتها د خوراک د تیارولو له پاره ورغلې وه. اوقاسم په خپلې خونه کې ناست اود یوه کتاب په لوست یې ځان مصروف کړې و خو هغه په حقیقت کې دخپل راتلونکې پلان په اړه فکر کاوه. کله چې بریتها ډوډۍ راوړه نو هغې ترې وپوښتل:

« خو دا دې را ته ونه ویل چې تا ولې په ایاصوفیاء کې زما څخه دکوم پیژندګلو په اړه وپوښتل ؟»

قاسم لا دپخوا څخه په دې اړه د ځواب د پیدا کولو هڅه کړې وه. هغه ورته وویل چې: « په حقیقت کې زه غواړم خپله یو ارزښتناکه تحفه خپلې کلیسا ته هدیه کړم. خو غواړم چې زما نذارانه هلته دداسې لاسو په واسطه ورسیږی چې ایمانداره اوخداوند یسوع اومسیح ددین ریښتونې پیرو وي ،خوتا راته وویل چې دهغه ځای ټول راهبان بد دیانته دي...»

«نه ، نه ، ما کله دا ویلي دي ، ما خو ویلي دي چې په هغوی کې یوازې معزز ډیمونان ایمانداره او پاک انسان دي. ما په خپله ددې مقدس جنګ له پاره خپل ډیر قیمتي لاکټ چرچ ته دنذراني په توګه ورکړې دې. اوهغه مې هم د معزز بطریق ډیمونان په لاسو کې ایښې دې.... حال دا چې هغه لاکټ ماته دخپل ځان څخه هم ډیر محبوب و

(c) ketabton.com: The Digital Library

. ځکه هغه ماته زما يوې ډيرې خوږې ملګرې د نښې په توګه راکړې و . کله چې بريټا دملګرې يادونه وکړه نو دقاسم ذهن سمدلاسه د مريم په لور ولاړ . ځکه چې همغه د بريټا سره په ګاونډي کور کې اوسيدله . د بوسنيا شهزادګۍ حميرا خو د بوسنيا د جنګ نه وروسته دعباس کور ته ورغلې وه . هغه په زړه کې مسکې و او په همدې فکر کې ډوب چې بريټا ترې وپوښتل:

« ليکن ، ته چرچ ته او دې جنګ ته ،څه نذرانه کول غواړې..... تا خو هلته د جنګ دګوابنې تر پايې ته رسيدو پورې د نه تللو هوډ کړې دې.....راوړه ، ماته يې راکه ، زه به ستا نذرانه هلته ورکړم...زه به يې په خپله دمقدس پلار ډيمونان په لاسو کې ورکړم»

حالات ډير په زړه پورې او نازکه شوې و . د قاسم پلان بلکل په سهي توګه پلې کيده . اوس نو هغه د خپلې لارې د نورې هوارۍ له پاره وويل :

« دا خو ډيره ښه خبره ده ، که ته يې له ځانه سره يوسې نو دا خوبه زما له پاره د خوښۍ سبب وګرځي ،ځکه چې ډاګيزه ده چې ته به زما نذرانه دکوم ايمانداره وګړي په لاسو کې ورکړې »

خو قاسم کله چرچ ته نذرانه ورکول غوښتل. دهغه سره کومه تحفه نه وه ..... که ورسره واې نه بيا به يې چرچ ته نذر کړې واې. هغه خو دقسطنطنۍ دحکومت د کمزوره کولو له پاره راغلې و .

په دې ورځ قاسم د بريټا سره بس همدومره خبرې وکړې. اوبيا يې په دې خبره باندې و ځنډولې چې ، ډير ژر به خپله قيمتي تحفه را ښکاره کوي. لا تر اوسه قاسم دخپل پلان د پلې کولو له پاره ډير څه ته اړ و . هغه ددواړو کليساګانو د متحده غونډې د سبوتاژ کولو له پاره هم دمهرو دبدلولو هڅه کوله. مګر لا تر اوسه دلته نوې و . بيا هم هغه دبريټا په ذهن کې دخپل پلان څه خاکه ورځاې کړه. اوس يې نو هڅه پيل کړه چې بريټا نوره هم په خپل ځان باورې کړي. هغه د روميل ، بريټا اودهغوي دزوې سره خپل ځان ډير زيات ورنژدې کړ ، بريټا به اوس قاسم ته د ورور په نامه غږ کاوه. کله به هم چې قاسم د بيرون څخه راغې نو دبريټا او سولټين له پاره به يې نوي نوي کالي اوشيان راوړل. روميل په وړاندې د قاسم عزت اودرنښت نور هم زيات شو. هغه خو دقاسم نوم په رضاکارانو کې ليکلې و خو قاسم لا تر اوسه دخپلو دندو د اجرا په خاطر هلته نه و ورغلې. قاسم به ويل چې هغه غواړې تر څو ورځو پورې د قسطنطنيې ښار په ښه توګه ووينې.

د « اياصوفياء» ترمخ د يو وار ګرزيدو وروسته ،قاسم بيا هلته ورنغې. هغه نه غوښتل د پوره تيارۍ نه مخته د ډيمونان سره ټکر وکړي. په دې خاطر يې دخپلو پلانو دپلې کولو له پاره د کليسا په اړه د نورو زياتو معلوماتو د تر لاسه کولو هڅې پيل کړې. هغه غوښتل د اياصوفياء په داخلي نظام باندې ځان ښه خبر کړي. هغه د بازنطينې ځواکونو دسالار « نوټاراس» د ورتياو اوکمزورتيا و ،اوارادو څخه سطان ته خبر ورکول غوښتل. اودمحاصرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمخه یی دښار ددیوال د«سینټ رومانس» دروازه ، دګولډن هارن بندرګاه ، دقسطنطنیی خلکو ته د غذای اونورو موادو د ترسیل لارې چارې ، او ترځنګ یی په ګولډن هارن کې را څرول شوې هغه زنځیر هم کتل غوښتل چې دګولډن هارن لاره یی بندولې شوه. هغه د رومیل څخه هم یو ځل دوه د ګولډن هارن ددې عجایبو د کتلو له پاره غوښتنه کړې وه ، اوبیا رومیل هغه په یوې فوځې کشتۍ کې کینولې هم و او ګولډن هارن یی ورته ښوولې و ،کله چې قاسم دغه دیوشکله ستر زنځیر وکوت او دهغې ددوارو سرونو جایزه یی واخسته. نو هغه په دې ناهیلي شو چې دکلابندۍ په وخت کې ددې زنځیر ماتول ناشونې دي. شونی وه چې د «اربان» د توپ دیرش انچه غټه ګولۍ هغه دورې ورې کړې خو دې ځاې ته د یوه توپ راوړل اوبیا دلته نصبول له یوه سره ناشونې وو. ځکه د اربان توپونه د نقل وحمل له اړخه ډیر ستونزمن و . ان تر دې چې د جنګ په وخت کې دهغوې دیوه ځایه بل ته وړل څه اسانه کار نه و. قاسم د زنجیر دماتولو فکر د زړه نه وویست اوبیرته کورته ستون شو. خو پریکړه یی وکړه چې هغه به په یوه یا دوو ورځو کې لاسته راوړې ټول معلومات سلطان محمدخان ته ورلیږې. خو ددې معلوماتو د لیږدلو له پاره هغه باید تر رومیل کلا پورې تللې وې.

قاسم دسلطان په نامه یو تفصیلي لیک ولیکه ،اوپه ډیره ګړندۍ توګه د رومیل دکلا په لور ورغې ، اوس نو هغه د قسطنطنیی د فوځ یوعسکر و ، هغه هیڅ اندیښنه نه کوله ، هغه د ګولډن هارن لاره پریښوده او دښار د سترې دروازې « سینټ رومانس» له لارې درومیلي کلا په لور ولاړ ، درومیلي کلا د قسطنطنیی څخه پنځه میله لرې وه. قاسم سهار وختي ددې ځایه ولاړ او دغرمې دمخه بیرته راستون شو اوخپل لیکلې تفصیلي لیک یی مصلح الدین اغا ته ور وسپاره.

څو ورځې همداسې په همدې ډول مصروفیاتو کې تیرې شوې ، په دې وختو کې قاسم دبریټاسره دیوه ورور په څیر ډیر ورنژدې شوې و. اوس به نو بریټا په هر ځاې کې د قاسم خبره کوله. اوبیا یی یوه ورځ په ټوکو ټوکو کې قاسم ته وویل:

« پریږده وروره ! ته داسې ورور یی چې تر اوسه د ې ماته هغه تحفه و نه ښودله. تا ویلي و چې زه به هغه تحفه چرچ ته نذرانه کوم.»

قاسم غالبا د همدې خبرې انتظارکا وه. سمدلاسه یی وویل: اوهو ! زما درنې اوخوږې خورې ، دهغې تحفی به څه ارزښت وي ، زه خو په تاباندې خپل ځان هم ځارولې شم. خویوه خبره ده ، اوهغه داچې زه به هغه تحفه هغه وخت چرچ ته نذرانه کړم چې ته به دا دنده په خپل لاس تر سره کوې. ایا داسې شونې نه ده چې مونږ نن یا سبا یا بل کوم وخت معزز ډیمونان ته د خوراک له پاره بلنه ورکړو. که داسې وکړل شي نو زه به په خپل لاس دا تحفه معزز ډیمونان ته ورکړم. ته خوپوهیږې چې ما ایاصوفیاء ته د نه تللو هوډ کړې دې ، که چیرې ته هغه مقدس پلار کور ته راوبلې نو مونږ به ترې برکتونه هم تر لاسه کړو اوهمغه ته به دمقدس جنګ له پاره تحفې هم نذرانه کړو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم ددې خبرې کولو سره دا هیله نه درلوده چې همداسې به وشي. خو دبریټا د ځواب په اوریدو سره حیران پاته شو.

« اوهو ! ....دا خو دې ډیره پښنخه خبره وکړه. ما پخپله د ډیره وخته همدا ډول فکر کاوه چې کوم وخت دغه مقدس پلار خپل کورته د خوراک له پاره را وبولم. ما د رومیل سره هم خبره کړې وه. خو هغه فوځې دې که نه.... هغه د مذهبی خلکو سره زیاته دلچسپي نه لري.....خو مورګنه ! ته ډیر زیات مذهبي انسان یی...... که داسې نه ده.؟»

دقاسم غشي په نښه لګیدلی و. هغه په زړه کې دخوشحالۍ نه ګوړې ماتولې. اوس نو هغه دخپلې چالاکۍ په واسطه غوښتل ډیمونان دخپلې سوړې نه راوکاږي، غوښتل یې په کوم ډول د ډیمونان څخه دمارسي د راز پوښتنه وکړي. خو دې کار ډیرې هوښیارتیا ته اړه درلوده. او هغه ته په کار و چې هغه تر هر څه لمړۍ بریټا په ذهني توګه دې کار ته تیاره کړي. نو په دې اساس یې د ځانه سره پریکړه وکړه چې بریټا ته به د مارسي په اړه ټول څه وایی. ښکاره ده چې هغه بریټا ته دمارسي په اړه همدومره څه ویلي شول چې مارسي نومې یوه نجلۍ دده سره محبت کاوه او ډیمونان په یوه ډول دده څخه لرې کړه او له ځانه سره یې بوتلله. هغه نه غوښتل بریټا ته دډیمونان څخه شکوه او شکایت وکړي ،په دې خاطر یې یوه کوچنۍ قصه له ځانه سره جوړه کړه....

په حقیقت کې قاسم د ابوجعفر څخه دمارسي د راز د را بربنډیدو وروسته دهغه څخه دانتقام اخستلو په فکر کې و. هغه د ایاصوفیاء دغه دویم ستر بطریق ابوجعفر یا ډیمونان واژه اوبیا یی دهغې تور په رومن کتولیک چرچ باندې ور اچاوه تر څو ددواړو کلیساو تر منځ داختلاف خلیج نور هم زیات کړل شي. په دې خاطر یی فکر کاوه چې تر هر څه لمړۍ بریټا په سهي لاره روانه کړي. هغه دمارسي په اړه یوه دردناکه قصه جوړه کړه. او فکر یی کاوه چې څه ډول یی بریټا ته واوروي، په همدې وخت کې ترې بریټا وپوښتل:

« تا خو تر اوسه پورې هغه تحفه ماته و نه ښووله. اخر هغه څه ډول تحفه ده چې ته یی له ماڅخه پټوې.»

قاسم به څه ویلي وي.دهغه سره هیڅ ډول تحفه نه وه. خوبریټا یی په دې خبره خاموشه کړه چې « هو، هو، هرومرو به یی درته وښایم. خو دهغې د ښوولو نه مخته زه درته یوه په زړه پورې قصه اورول غواړم. اودا زما دخپل ژوند قصه ده.

بریټا سمدلاسه په یوه لمځي کیناسته. اوسترګې یی په پوره دلچسپۍ سره په قاسم ور ونښتې او ورته یی وویل: « هرو مرو یی راته واوروه. زه به ستا دقصې په اوریدلو ډیره خوشحاله شم.»

خو قاسم د خپلې جوړې کړل شوې قصې د اورول نه مخته ډیمونان ته د بلنې دورکولو خبره پښنخول غوښتل. هغه دبریټا سترګو ته وکتل او ورته یی وویل چې زه خپله قصه هغه وخت درته اوروم چې ته به همدا نن د مقدس پلار د بلنې کار سرته رسوې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریټا دهغه دخبرې سره موافقه شوه اوپه همدې ورځ يې ايا صوفيا ته د تللو اراده وکړه ، د تللو دمخه قاسم هغه تم کړه او ورته يې وويل: « ګوره ، چې ته اوس دمقدس پلار تر مخه زما يادونه و نه کړې. زه غواړم چې دهغه سره د مخکني تعارف پرته ووينم.»

بريټا سمدلاسه و دريده او د قاسم په لور يې په حيرانتيا سره وکتل. « مورګن ! څه خبره ده ؟....ته خو نن ډير پراسراره شانته خبرې کوې. اول خو دې ماته هغه تحفه و نه ښووله ،بيا دې غوښتل خپله قصه دې راته واوروې ، هغه دې هم راته وا نه وروله ، او اوس ته دخپل نوم د پټولو خبره هم کوې.. را ته ووايه ، چې په زړه کې دې څه دي. زه ستا سره هر ډول تعاون ته تياره يم. ته خو پوهيږې چې زه بل ورور نه لرم او تا دخپل کشر ورور په څير پيژنم. ستا د نوم د يادولو پرته به زه هغه ته څنګه بلنه ورکړم. ته غواړې هغه ته د چرچ قيمتي تحفه نذر کړې او د همغې په خاطر خو زه دغه مقدس پلار ته د بلنې د ورکولو له پاره ورځم.»

قاسم په ډيره بده توګه را ننښتې و. هغه نه غوښتل چې بريټا د ډيمونان سره هغه د يو اجنبي ميلمه په څير ياد کړي ،هغه د ابوجعفر دشيطاني ذهن څخه پوره خبر و. نو که د جنګ په ورځو کې کوم اجنبي شخص ابوجعفر ته دميلمستيا بلنه ورکړي نو هغه ته به هرومرو په دالو کې څه تور والي تر سترګو شي. په دې اساس قاسم دبريټا څخه وپوښتل:

« نو ته به بيا .....ته به څه ډول ما هغه ته ور وپيژنې ؟»

« دخپل ورور په څير .... خو زه به ستا دشان د پورته والي په خاطر هغه ته خامخا دا ووايم چې ته ډير شتمن او رئيس شخصيت يې.»

قاسم د بريټا په دغه ساده فکر باندې و خندل اوهغې ته يې دتللو له پاره اجازه ورکړه. هغه چې په خپل ذهن کې کوم پلان جوړ کړې و دهغې پلې کول پيل شوي و.

دبريټا دراتلو دمخه دهغه زوې « سلطان مراد » راغې. قاسم ورسره لوبې پيل کړې ، يوساعت وروسته چې بريټا بيرته راستنه شوه نو د ورايه په خندا وه ، کله چې ترې قاسم دهغې دخندا علت وپوښت نو هغې ورته وويل:

« زمونږ بلنه ومنل شوه ... د روميل څخه ما لا دېخوا څخه اجازه اخستې وه. مقدس پلار به زمونږ په بلنه سبا شپه زمونږ سره د ډوډۍ خوړلو له پاره تشريف راوړي.»

قاسم هيله نه درلوده چې ډيمونان به دومره ژر دغه بلنه و مني. هغه داسې انګيرله چې هغه به دخپلو مصروفياتو له مخې دې بلنې ته څو ورځې وروسته وخت ټاکي. اوس نو چې قاسم څه کول غوښتل بايد ډير ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې تر سره کړې وې. هغه سمدلاسه خپلې کوټې ته ولاړ او دخپل سامان څخه يې څه قيمتي اشرفۍ را وويستلې ، اوپه يوه کڅوړه کې يې واچولې اوبريتا ته يې د ورکولو له پاره راوړې.

« واخله خورې ! .... مقدس پلار ته ما بلنه ورکړې ده اوپه دې بلنې باندې به تول مصارف هم زه ورکوم.» قاسم ډيره هڅه وکړه چې بريتا هغه اشرفۍ واخلي خو بريتا بې داخستلو څخه انکار وکړ او ورته يې وويل: « مونږ ته خجالت مه راکوه .... مونږ تا دد ې کور يوغړې او زه دې خپل ورور ګڼم. ته دا اشرفۍ دخپله ځانه سره کيږده.»

قاسم هغه اشرفۍ بيرته واخستې او په ډيرې محتاطې لهجې سره يې بريتا ته وويل: « اوس زه تيار يم چې تاته خپله قصه واوروم. که ته يې مناسبه وګڼې نوزه به درته دخپل زړه راز ووايم. زما قصه ډيره په زړه پورې هم ده او دردناکه هم ....»

قاسم قصدا دغسې تجسس پيدا کول غوښتل. د بريتا زوې بيرون په انګړ کې لوبې کولې اوقاسم دبريتا سره په برنډه کې په يوې لوبې چوکۍ ناست و ، د قاسم د تجسس نه ډکې لهجې دبريتا په زړه پورې والې نور هم ورزيات کړې و. دهغه زړه درزيده او له ځانه سره په دې فکر کې وه چې : خداې خبر مورګن يعنې قاسم به هغه ته د څه قصه کوي... په دې خاطر يې قاسم ته وويل:

« هو ، هو ، ...... ولې نه ...... ته ولې د دومره تکلف نه کار اخلې ؟ زه په پوره غور سره ستا قصه اوريدل غواړم.»

قاسم بريتا ته په ډيره مينه وکتل اوبيا يې ورته وويل: « خورې ! اصلا خبره څه دا ډول ده چې ما ته يې ستا تر مخ ويل د شرم احساس راپيدا کوي.....»

کله چې قاسم د خپلې درواغو د قصې دپيل کيدو دمخه دشرميدو نوې اداکارې وکړه نو بريتا ورته په زوره زوره وخندل : « اوهو هو ! ته خو شرميږې.... داسې څه خبره شوې ده چې ته پرې شرميږې ؟.....داسې بريښې چې زما د ورور په زړه کې کومه ماجبينه پېښه شوې ده....»

بريتا دقاسم دهيلو سره سم خبره کړې وه. قاسم خپل سر د شرم څخه تيټ کړ او بيا يې په همدې لهجه باندې وويل: « تا سهي درک کړې ده..... ريښتيا هم ما د يوې البانوې پيغلې مارسې سره ډيره مينه درلوده ، دا پيغله نه يوازې ښايسته او حسينه وه بلکه ډيره ذهينه او د پوهې خاونده هم وه... خو هغه زما څخه جدا کړل شوې ده...... اوس به ته ډيره حيرانه شې چې درته ووايم چې ستا همدې مقدس پلار ډيمونان هغه له ماڅخه را جدا کړې ده ......»

قاسم د خبرو په دوران کې لږ څه تم شو ،ځکه چې بريتا دحيرانتيا څخه ټوپ کړ اوپه لږ څه لوړ اواز يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوهو هو !.... داسې برېښي چې ته مقدس پلار د مخکې نه پېژني.... دا خو ډېره بده خبره وشوه... ته خو ما هغه ته دخپل ورور په څير ورپېژندلې يې...اوس چې هغه له تاسره ووينې ، نو تا به وپېژني.. نو زه به هغه ته له تاسره د خپلې خپلولۍ کومه پېژندګلوي وړاندې کوم....»

خو قاسم هغه تسلي ورکوله او ورته يې وويل: « بريټا خورې ! ته مه انديښمنه کيږه.... ته خو زما د قصې د اوريدو دمخه وويريدې. اول خو ته زما خبره واوره...... ډيمونان خو ما پېژني خو دومره مې نه پېژني چې زما هم مه خور لټه شته او که نه. هغه دخپلولۍ اړيکې چې تا ښوولې هغه په خپل ځاې سهي دي.»

« خو که چيرې تا ډيمونان د پخوا څخه پيژنده نو زه دې دهغه دبلنې نه مخته ولې بې خبره پريښوم» زه خو درته همدا خبره کوم ... شايد چې تاته به معلومه وي چې دويم بطريق اعظم نژدې اوه کاله مخته د « اورنې ، ابانيې او بوسنيا » په سيمو کې اوسيدلې دې ، دا دهغو ورځو خبره ده چې هغه په البانيه کې اوسيده او زه هم هملته وم. هلته ماته د يوې شاهي کنيزې مارتها د لور مارسي سره مينه پيدا شوه ، خو فادر ډيمونان د البانې پادشاه سکندر بيګ له پاره هغه له ما څخه يوړه. اودهغې مور مظلومه يې ووژله. خو مارسی د سکندربيګ خواته هم نه ده ور رسيدلې ، بلکه بې درکه شوې ده. دهغه وخته راهيسې اوه کاله تير شوي دي اوزه يې په لټه کې يم. زه په حقيقت کې قسطنطنيې ته دهمدې له پاره راغلې يم ، فادر ډيمونان ما ډېر ښه پيژني ،په دې خاطر زه نه غواړم دهغه مخې ته ورشم. زه غواړم چې ته په خپله خوښه دهغه څخه په دې اړه پوښتنه وکړې او دمارسي د درک د مالومولو هڅه وکړې....بريټا ، ته خو زما خور يې . اوخوينديې د ورونو له پاره هر راز قرباني ورکوي....»

بريټا دقاسم خبرې په ډېر غور سره اوريدې. کله چې خبره پاې ته ورسيده نو هغې يو دم وويل:« واخله....دا کومه ستونزمنه خبره ده .... ته داسې پلانونه جوړوې...زه به نيغ په نيغه د فادر ډيمونان څخه وپوښتم چې مارسی چيرې ده ،که چيرې فادر ته معلومه وي نو هرو مرو به يې ووايي....»

قاسم دبريټا په سادګۍ باندې وخندل ،ځکه د ډيمونان دذهن څخه خبره ويستل اسانه کار نه و،هماغه و چې قاسم دخپل ځانه جوړه شوې قصه د اول نه تر اخره پورې بريټا ته واوروله. په دې قصه کې داسې ډېر ځايونه هم راغلل چې د بريټا دسترګو نه ورته اوښکې ولاړې. دقصې ټول مقصد همغه و چې قاسم مخته بيان کړې و. خو جزئيات او تفصيل يې ډېر په زړه پورې و. اوبريټا په ډېره دلچسپۍ سره هغه اوريده. قاسم هغې ته دا تأثرورکړ چې هغه ته د ډيمونان کرچار مشکوک تر سترګو کيږي..اوپه ډېره سنجول شوي توګه يې وويل:

« سهي ده. زه ستا په ټوله خبره وپوهيدم.اوستا له پاره دهر څه کولو ته تياره يم. خو په يوه خبره مې لا تر اوسه سر خلاص شوې نه دې چې زه د فادر ترمخه مارسي څه ډول را ياده کړم. اودهغه څخه حقيقت را وسپړم......اوته به څه کوې ؟ ...ايا ته په دې دعوت کې ګډون نه کوې ؟ که ګډون ونه کړې نو خبره به ټوله خرابه شي....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبریتا پوښتني په خپل ځاي سهي وې ، همغه و چې قاسم هم ورته ځوابونه وویل : « بریتا ، خورې ! ته ولې اندیښنه کوې.. زه به دډیمونان نه تر هغه وخته پورې پټ پاته شم ، ترڅو چې تا ترې د مارسی په اړه خبره نه وي را ویستلي . کله چې هغه دمارسي په اړه خبره وکړي ،زه به هم مخته راشم او په دعوت کې به ګډون وکړم او خپله خاص تحفه به هم چرچ ته نذرانه کړم. زه ډاډمن یم چې هغه وخت به تاسې ټول زما ددې تحفې په کتلو سره حیران پاته شئ. پاته دا شوه چې ته به څه ډول د فادر ډیمونان تر مخه د مارسي خبره راو سپړې ..... نو واوره !...»

دا دخبرو هغه ځاي دې چې قاسم یې د ډیره وخته راهیسې انتظار کاوه. اودهمدې فکر په بنسټ یې ډیمونان ته د خوراک بلنه ورکړې وه. قاسم په خپلوکالیو کې لاس ور ننویست. یوه ډیره ښکلې ګوته یې راوویسته. چې په شنه غاړه یې د صلیب نښه کندل شوې وه..... دا هغه ګوته وه چې مارتها خپلې لور مارسی ته ورکړې وه. اومارسي بیا په خپلې اخري لیدنه کې هغه ګوته قاسم ته ورکړې وه. قاسم دا ګوته بریتا ته ورکړه او په پلټونکي لهجې یې ورته وویل:

بریتا خورې !دا ګوته ماته مارسی پخپله راکړې وه،دا دهغې دمور مارتها ګوته ده. خو اوس به دا ته په ګوته کوې .کله چې ته د فادر ډیمونان تر مخه کیني نو هغه به ددې ګوتې په کتلو سره هرو مرو له تا څخه پوښتي ، خو ته دا یاد لره چې ته به ددې ګوتې په اړه هغه ته څه ځواب ورکوې.

قاسم چې خبره بس کړه . نوبریتا ترې په ډیرې پلټونکې لهجې سره وپوښتل: « هو !....راته ویې وایه چې زه به د فادر ډیمونان تر مخه ددې ګوتې په اړه څه وایم ؟»

اوس نو قاسم بریتا ته وویل: ته به فادر ډیمونان ته وایې چې دا ګوته ما د قسطنطنیې په بازار کې اخستې ده.... کله چې فادر ډیمونان ته دا محسوس شي چې دا ګوته ستا تر سترګو دومره ارزښتناکه نه ده او ته یې د قصې څخه بلکل بې خبره یې ،نوزه ډاډمن یم چې هغه به له تا څخه دا ګوته وغواړي...ته بې شکه هغه ته ګوته ورکړه.... په دې توګه به هغه لمړی په خپله تاته دمارسي په اړه بیان وکړي اوکه هغه بیان ونه کړ نوبیا به هم مونږ زیان نه وې کړي ،ځکه چې مارسی ژوندۍ ده او فادر ډیمونان ته دهغې په اړه پوره پوره معلومات شته. هغه به دا ګوته هرومرو مارسي ته ور رسوي ، په دې توګه به مارسی ته هم ډاګیزه شي چې ګوته دکومه ځایه راغلې او څه ډول دې ته بیرته را رسیدلې ده......او که ته غواړې نو د ګوتې د ورکولو دمخه په فادر باندې دا شرط ولګوه چې ددې ګوتې په اړه درته قصه وکړي....

داخو نیغه خبره ده ......نه ستونزمنه او نه نغښتې.....ایا داسې کولې شې ؟ زه ډاډمن یم چې هغه به هرو مرو څه ووایي. اوزه به یې ددغې دریڅې څخه د اوریدلو هڅه وکړم....اویا به یې وروسته له تا څخه وپوښتم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په دې پوهيده چې ډيمونان د چې د کوچني والي څخه د مارسی کورته راته او د مارتها سره يې ډېر ژور اړيکي درلودل نو هرو مرو به د مارتها داګوته وپيژني. اوکله چې بريتها په دې اړه خپله بې خبري څرګنده کړې او ورته ووايې چې دا ګوته يې په بازار کې رانيولې ده. نو هغه به حيران پاته شي او که چيرې تر اوسه پورې يې د مارسي سره اړيکي وجود ولري نو په ډاډمنه توګه به د ا ګوته مارسي ته د ورښولو له پاره تر لاسه کړي... او همدا به هغه وخت وي چې بريتها ترې د مارسی په اړه خبره را برسيره کړي. اوس نو بريتها هم په دې مسئله کې ډيره دلچسپي پيدا کړې وه، هغه په ټول پلان پوه شوې وه اوقاسم سره يې د پوره کومک لاس ورکړې و.

د بلې ورځې دشپې پورې وخت په قاسم باندې ډېر سخت تير شو ، نن روميل هم دهمدې دعوت په خاطر کورته وختی راغلی و. بريتها هم د ډيمونان دخوراک له پاره تر ټولو ښه غذا تيار کړې وه.تر څنګ يې دمقدس پلار د راتلو په خاطر خپل کور هم ډير ښايسته کړی و ، هغه د ډيمونان د ناستي له پاره په هغه خونه کې ځای جوړ کړ چې په ترڅنګ کمره کې يې د ډيمونان خبرې په ډيره ښه توګه اوريدل کيداې شوې. ځکه په منځني ديوال کې د لرګي يوه دروازه وه اوهغې قاسم ته ددې دروازې په اړه ويلي و. قاسم هم پوره ډاډمن شوې و چې بريتها ورسره پوره مرستې ته ملا تړلې ده.

دلمر د پريوتو لږ څه دمخه ، قاسم چاته د څه ويلو پرته د روميل د کوره ووت. او د کلي څخه لږ څه لرې د کجورو د ونو تر شا و دريد. هغه کولې شو دد ې ونې د تنې څخه د اړتيا په وخت کې ډيمونان تر څارنې لاندې ونيسي. د ونې سره دهغه د دريدو انداز بلکل عام اوساده شانته و.

هلته په کور کې روميل د بريتها څخه وپوښتل : « اوهو ! .... مورګن چيرې ولاړ. هغه خو تر اوسه پورې همدلته ولاړ و ....»

« هغه د اړتياوړ سامان د اخستلو له پاره وتلې دې. ژر به بيرته راستون شي.»

بريتها په دې پوهيده چې قاسم د څه له پاره ددې ځآيه ولاړ. بريتها د مقدس پلار ډيمونان دراتلو تر مخه په ځان اوبه تيرې کړې ، پاک کالی يې واغوستل او ځان يې پوره ښايسته کړ ، تر څنګ يې د ښې لاس په ګوته يې دمارسی ګوته ور ننويسته. هغه تياره شوه اوبيرته کمرې ته راغله. نو روميل ترې په خندا کې وپوښتل:

« واه قسمته !....نن د مقدس پلار د راتلو په خاطر مونږ ته هم ستا دښايست او ښکلا دکتلو چانس تر لاسه شو...»

بريتها ورته په خندا شوه . خو روميل دهغې په ګوته باندې ددې نوې ګوتې په کتلو ورڅخه وپوښتل : « اوهو ! ...دا څه دې؟ دا دومره ښکلې ګوته دې د کومه کړې ؟.... ايا اخستې دې ده ؟ ...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتیا سمدلاسه ګوته د بل لاس په ګوته پاکه کړه او ویې ویل: « هو ! په ډیر مناسب قیمت مې را نیولې ده. ما یې چې کله ښایست وکوت نو را ومې نیوله.»

نن د رومیل زوي سلطان مراد هم د باغونو شهزاده معلومیده. بریتیا د ډیمونان له پاره ډیرښه خوراکونه جوړ کړي و. په هغوي کې د اوزي د وریتوکړو ورنونو څخه نیولې د مرغابیو تر وریتو غوښو پورې هر څه موجود و.

دلمر د پریوتو څخه لږه شیبه وروسته د ایاصوفیا دسپنیو پردو لرونکې مخصوصه ګاډۍ دروميل دکور مخې ته ودریده ، لا تر اوسه پورې تیاره دومره نه وه راخپره شوې ، قاسم د ونې د ډډ تر شا دمیلمنو جایزه اخسته. تر هر څه لمړۍ دوه ځواني راهباني دګاډۍ څخه راکیوتې اودهغوي تر شا چې کوم شخص د ګاډۍ څخه خپله ښښه لاندې کیښوده نو دهغه په کتلو سره دقاسم ټول حسونه سره را ټول شول. دقاسم هر رګ د قهر اوغصې څخه رپیده. دهغه تر مخه دهغه پخواني دښمن ابوجعفر ولاړ و ،که هغه غوښتلي نو هغه کولې شو چې مخته راشي او خپل دښمن ابوجعفر هملته له منځه یوسي. خو دصبر څخه یې کار واخست.

ابوجعفر بطریق په ډیر ښه لباس ملبس و. دا د ایاصوفیا مخصوص لباس و. دابوجعفر سره راغلې دواړه ځواني راهباني هم د ایا صوفیا په مخصوص لباس کې را نغښتي وې. دهغوي په سرونو باندې د سور رنګ سکارف (دستمال) تړلې و. اودهغوي د حرکاتو څخه څرګندیده چې هغوي د ابوجعفر سره کارونکې اودهغه دخاصو راهبانو څخه دي. دوي ټول دننه ولاړ ل. د چرچ خاصه بګۍ د رومیل دکور تر مخه ولاړه وه. د بګۍ کوچوان څو قدمه مخته ولاړ اوخپله بګۍ یې په یوه ازاد ځاي کې و دروله ، اود بګۍ د اخري برخې څخه یې شنه واښه را وویستل او دبګۍ آسونو ته یې واچول ، دا بګۍ دوه تکړه اوغښتلو آسونو پورې تړلې وه. دوي ټول دننه ولاړل اوددهغوي ددننه تللو څخه پوره وخت تیر شوې و ، په دې وخت کې قاسم هم د هغې ونې د ډډ څخه په ډیر احتیاط سره راووت ، قاسم په ډیره بې پراهۍ سره مخته راغې او درومیل ددروازې شاته را ورسید. اوبیا په ډیره بیړه ډیوډۍ ته ورننوت. لا تر اوسه د ډیوډۍ مشال نه و روښانه شوې. قاسم د یوه کونج څخه د دننه ځاې څارنه وکړه ، ټول خلک په خونه کې په خپلو خپلو ځایو ناست و . قاسم په پوره احتیاط سره ولاړ او تر څنګ خونې ته و رننوت.دلته هم لا تر اوسه پورې مشال نه و روښانه شوې. خو دمیلمنو خونه د درې څلورو چراغونو په واسطه روښانه شوې وه. ددې ځایه دمیلمنو دخبرو اوازونه په پاکه توګه تر غوږو راتلل.

قاسم د یوې دروازې د سورې څخه هغوي کتلې شول. په دې خونه کې ډیمونان ، دهغه راهباني ، رومیل او بریتیا ټول ناست و. د سولتېن په لاسو کې د ګلونو یوه ګیډۍ وه چې لږ وروسته یې دمقدس پلار تر مخه وړاندې کړې وه اودهغه نه یې ډیره مینه تر لاسه کړې وه. قاسم هغه وخت ډیر ډاډمن شو چې ویې کتل چې بریتیا بلکل اندیښمنه نه ده. او په ځانګړې توګه هغه وخت کې ، چې ډیمونان ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوهو ! زمونږ د ګراني لور بریټا هغه شتمن او رئیس ورور چیرې دې چې دمقدس جنګ له پاره مونږ ته نذرانه راکول غواړي او دچا له پاره چې مونږ دغه بلنه منلې ده ...»

رومیل په بیړه ځواب ورکړ « مقدسه پلاره ! مورګن د بریټا کوچنې ورور دې ..... مونږ فکر کاوه چې ستاسې په راتلو کې به پوره ځنډ راځی ، په دې خاطر هغه د څه سامان دا خستو له پاره بازار ته تللې دې. خو تاسې ډیرژر را ورسیدئ په دې خاطر مونږ ستاسې تر مخ دمورګن په نه موجودیت باندې خجالت باسو.

« نه زویه !... تاسې ته د خجالت د ویستلو اړتیا نه شته .... هیڅ خبره نه ده ... مونږ به دهغه انتظار وکاږو.»

کله چې ډیمونان دا خبرې کولې نو بریټا قصدا د مارسي ګوته په خپلو ګوتو کې خوځوله ، په ښکاره توګه هغه داهر څه دارادې پرته ترسره کول ، دډیمونان سترګې سمدلاسه د مارسی په ګوته و نښتې ،خو اول یې څه خاص محسوس نه کړل ، بریټا د ډیمونان تر مخه په پوره ادب او درنښت سره ناسته وه. قاسم په زړه کې بریټا ته دعاوې کولې ، خو لږه شیبه همغه څه وشول چې ګمان یې کیده. د ګوتې دبیا بیا خوځولو په اساس دډیمونان فکر د یادونو پخوانیو دریچو ته ولاړ. او یو ناڅاپه یې په ذهن کې څه را وګرزیدل. هغه ته د مارتها ګوته را په زړه شوه .....

اوهو !... دا خو هماغه ګوته ده چې البانوي کنیزې مارتها به هر وخت په ګوته کوله .... داسې انګیرل کیده چې هغه ته دپخوانیو وختو قصې را په یاد شوې دې. دهغه دماغ سخت ټکان وخوړ . اوپه حیرانتیا سره یې د ګوتې په لور کتل پیل کړل. هغه په دې فکر کې ونښت چې د مارتها ګوته د بریټا لاسو ته څه ډول راورسیده. دهغه شاطر ذهن یو ناڅاپه سیخ شو او د بریټا دغه بلنه یې د یوې بلې زاویې څخه هم و څارله. خوبیا یې هم صبر و نه شو اوبلاخره یې د بریټا څخه وپوښتل:

« ګرانې لورې ! .... زه وینم چې د خپل لاس دګوتې سره په پرلپسې توګه لوبې کوې ،داسې بریښې چې دا ګوته درته ډیره ګرانه اومحبوبه ده ..»

د ډیمونان د پوښتنې انداز دهغه دشیطاني ذهن غمازي کوله. بریټا په خپلو هڅو کې بریالۍ شوې وه. ډیمونان دمارسي ګوته پیژندلې وه. بریټا د ډیمونان خبرو ته بلکل عام اومعمولي ځواب ووایه.

« مقدسه پلاره ! ..... ددې ګوتو د اخستو یوازې څو ورځې کیږي ، زما په ګوته کې لږ څه تنګه ده. په دې خاطر یې کله کله هسې بې له فکره دسهي کولو هڅې کوم. .....زه دخپل دغه حرکت په اړه بښنه غواړم»

اوس نو بریټا د ګوتې خوزول پریښول ، او د ډیمونان سره د راغلیو راهبانو په لور یې توجه وکړه. خو دډیمونان ذهن په پوره توګه د مارسي د ګوتې سره را ښتې و. بریټا ورته ددې ګوتې د اخستو خبره کړې وه په دې اساس د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جعفر ټول غیر ضروري شکونه لرې شول. خو اوس هغه په دې فکر کې شو چې دا ګوته دلته قسطنطنیې ته څه ډول را ورسیده. اوبیا څنګه بریتا ته تر لاسه شوه. هغه ټول هر څه له یاده وویستل او ذهن یې د اوو کالو پخوانیو یادونو لورې ته ولاړ. بریتا د نوو ځوانو راهبانو سره په خبرو کې بوخته وه. په همدې وخت کې ترې ډیمونان یو ځل بیا وپوښتل:

« لوري ! که زه له تا څخه څه وغواړم.... نو ایا ته به یې مونږ ته عنایت کړې ؟»

رومیل د ډیمونان د خبرې څخه نا ارامه شو او د بریتا ګوتې ته یې په غور سره وکتل. خو بریتا په ډیره ښه توګه ډیمونان ته ځواب ورکړ.

« ولې نه ! مقدسه پلاره ! د دې مقدس جنګ له پاره زه خپل ځان قربانولو ته هم تیاره یم.... تاسې حکم وکړئ»

« ما ته د مقدس جنګ له پاره نه ، بلکه د خپل ځآن له پاره یو څه په کار دي »

رومیل اوس د پخوا څخه نور هم زیات حیران پاته شو. هغه په دې فکر کې شو چې اسماني پلار ته خو په نړۍ کې د هیڅ شي اړتیا نه پیښیږي ، بیا دا بشپ د بریتا څخه څه غواړي. په همدې وخت کې بریتا یو ځل بیا خپله خبره تکرار کړه.

« مقدسه پلاره !.....تاسې زمونږ له پاره اسماني پلار یاست. د خپلو دنیاوي بچیانو څخه څه غواړئ ؟ زه د دې غوښتنې له پاره په پوره نا ارامۍ سره انتظار کوم»

ډیمونان سخت را ننښتې و. بریتا هم همداسې خبره کړې وه چې هغه پرې حیران کړې.دا سهي وه چې د یوه راهب له پاره چې د دنیوي مسایلو سره هیڅ ډول اړیکي نه لرې نو بیا هغه د بریتا څخه څه غواړی. خو ډیمونان د بریتا څخه د ګوتې د غوښتلو په اړه اخوا دیخوا کیده. ځکه دا د ښځینه ګوتې له پاره جوړه شوې یوه کوچنۍ ګوته وه. او د فکر وړ خبره وه چې د یوه نارینه راهب له پاره به د داسې ګوتې سره څه دلچسپي وي.. حال دا چې نارینه راهب یو خوا ته ، د چرچ راهباني ښځې هم زیورات نه اغوندي. اوبیا هغه ته د مارسي د دې ګوتې د غوښتنې هیڅ جواز نه و چې هغه د دفاعي خزانې له پاره کومکونه راغونډوی. خو هغه پخپله بریتا ته ویلي و چې هغه د خپل ځان له پاره ترې یو څه غواړي.... د بله اړخه دا ګوته دومره ارزښتناکه هم نه وه چې د دفاعي خزانې له پاره یې ترې وغواړي. هغه په همدې فکر کې و چې د ګوتې خبره څه ډول رامنځته کړي.....د لږځنډ وروسته یې اوږده ساه واخسته اوبیا یې په خندا کې وویل:

« په اصل کې ستا دا ګوته زما له پاره د ډیرې دلچسپۍ سبب ده. لمړۍ خو راته دا ووایه چې دا دې د کومه ځایه اخستې ده ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روميل په پرلپسې توګه په حيرانتياو کې ډوب پاته و. هغه دخپلې ښځې بريټا په لور په پلټونکو سترګو کتل، بريټا وويريده ..... هغې به څه ويلې واې چې ګوته يې دکومه ځايه اخستې ده. خو خپله انديښنه يې پټه کړه اوسمدلاسه يې وويل: «دا ګوته ما تير کرسمس د غير ملکې سوداګرو څخه په يوه دکان کې اخستې وه. مقدسه پلاره ! په دې کې به څه راز وي ؟»

«ددې ګوتې ځانګړتيا داده چې دا يسوع مسيح ديوې ريښتونې خدمتګارې ګوته وه..... اوهغه ديسوع مسيح په دين باندې قربان شوې ده....يعنې شهيده شوې ده... دهغې نوم مارتها و. اوهغې يوه لور هم درلوده.....»

ډيمونان دهمدې خبرې وروسته خاموشه شو او دقاسم ساه دهغې په سينې کې ګرميده. قاسم غوښتل چې ډيمونان ژر تر ژره د مارسې په اړه څه نورې خبرې هم وکړي. په بې صبرۍ سره يې اړخ بدلاوه را بدلاوه. د بله اړخه بريټا هم نا ارامه وه. ځکه چې ډيمونان دمارسې په اړه په خبرو خبرو کې تم شوې و. بلاخره بريټا په خپله ترې وپوښتل :

«مقدسه پلاره !.... ماته خو دومره نه وه معلوم چې دا ګوته به دومره عظيمه او ستره و خيژي. مقدسه پلاره ! زه داګوته تا ته نذرانه کول غواړم. خو که تاسې را ته په دين مسيح باندې دقربان شوې مارتها په اړه لږ څه هم وواياست. ځکه تاسې دهغې د يادولو وروسته خاموشه شوئ.. زه هم ديسوع مسيح وينځه يم. تاسې ماته دهغې عظيمې ښځې اودهغې دلور په اړه هرو مرو څه ووايابست. »

ډيمونان د بريټا دخبرو د اوريدو وروسته په ژورو سترګو هغې ته کتل. دهغه په سترګو کې مکاران ځلا راپيدا شوه. معلوم نه ده چې هغه په کومو فکرونو کې ډوب و خوبيا يې هم د لږ شيبه خاموشۍ وروسته يوه اوږده ساه واخسته اوويې ويل:

«دهغې لور مارسې هم د خپلې مور په څير د عيسوی دين ريښتونې خادمه ده...او د ايا صوفيا مقدسه راهبه ده. ما همغې راهبې ته د تحفې په خاطر دغه ګوته له تا غوښتې ده..»

ډيمونان د شونډو لاندې په خندا کې دا خبره وکړه.. دهغه دخبرو په واسطه بريټا او روميل دواړه سخت متوجه شول ، بريټا ترې په حيرانتيا سره وپوښتل:

«څه ؟؟..داياصوفيا مقدسه راهبه ؟..... دهغې څه نوم دې ؟..... مقدسه پلاره ! زه دهغې عظيمې مورد لور او د سترې مارسې زيارت کول غواړم.....»

«سسټر ميرې .....دهغې نوم سسټر ميرې دې. دتيرو اوو کالو راهيسې مارسې په ايا صوفيا کې دراهبې په څير دنده تر سره کوي... خو دلته هغه دمارسې په نوم څوک نه پيژني ، ټول ورته سسټر وايي. ..... يوائې څو پخوانيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ته دهغه پخواني نوم معلوم دي. د چرچ نورې راهباني ورته سستر میري وایې اودا دهغې مذهبی نوم دې
......

دډیمونان دخبرو دپای ته در سیدو سره سم بریټا ترې په ډېرې جذباتي توګه وپوښتل:« اوه !....بې چاره سستر میري !..... زه به دا ګوته خامخا دهغې په خدمت کې د وړاندې کولو له پاره تاسې ته نذر کړم»

خواوس د ډیمونان سره دراغلیو راهبانو په سترګو کې حیرانتیا او استعجاب را ځلیده. بریټا د همدې خبرو په وخت کې دخپلې ګوتې څخه دمارسی ګوته را وویسته اوپه لاس کې یې و نیوله. بیا پاڅیده اوپه ډېر درنښت سره یې هغه ګوته ډیمونان ته وړاندې کړه. ډیمونان هم په ډېره احساساتي توګه دمارتها دغه یاددانښتي ګوته واخسته.

د لږ څه وخت لپاره په خونه کې پوره پوره چوپتیا حاکمه وه. بیا ډیمونان په خبرو پیل وکړ او د مارسي اومارتها ټوله قصه یې بریټا او په خونې کې ناستو خلکو ته تکرار کړه ... دا هغه نازکه وخت و چې قاسم د څنګ دکوټې څخه وتلې و. هغه ، هغه وخت چې دمارسي نوم یې دسستر میرې په نامه واورید نو د کوټې څخه ووت. کله چې دهغه غوږونو قسطنطنیې ته دمارسی دژوندی اوسلامته رارسیدلو خبر واورید نو په وجود کې یې د جوش او احساس په خاطر لړزه راغله.

د خپل محبوب څخه د لرې کیدو غم او درد نن یو ځل بیا را ځوان شوي و. ځکه ، هغه د مارسی ډېره زیاته مینه اومحبت کاوه. د هغه په فکر کې هم نه وچې مارسي په قسطنطنیې ته ژوندۍ او سلامته را رسیدلی وي هغه داسې انګیرله چې هغه یې اوه کاله دمخه البانیې ته وړې ده اوبیا هملت چیرې بې درکه شوې ده. خو کله یې چې واورېدل چې مارسي دقسطنطنی د ایاصوفیا په چرچ کې ده نو د بدن وینښتان یې ودریدل .... هغه اوس دخپلې مارسي سره کتلې شول..... مارسي چې کله دهغه سره ووینی نو څه ډول احساس به کوي. همدې دردناکه پوښتنو هغه سرشاره کړې و. اوس نو هغه ته د څنګ په خونه کې د کیناستو اړتیا نه وه. هغه سمدلاسه راپورته شو اوپه پوره احتیاط سره نه یوازې د کمرې څخه بلکه د ټولې حویلۍ څخه بیرون را ووت. اوس یې خپل بل قدم اخست .اوبل قدم یې لږ څه وروسته را ډاګیزه کیدونکې و.

دبله اړخه هلته په خونه کې هغه نازکه حالات را مخته شوي و چې دبریټا تر مخ یې د قاسم ټولې پټې را بربنډې کړې وې. قاسم خو تللې و خو د مارسی د اصلی قصې په اوریدلو سره دبریټا دپښو څخه زمکه بیرون تللې وه. قاسم ددومره اوږده پلان د جوړولو په وخت کې دا خبره له یاده ویستلې وه چې کله چې ډیمونان بریټا ته دمارسي اصلي خبره وکړې نو دقاسم ټول رازونه به را بربنډ شي. او اوس خوبریټا ټوله قصه اوریدلې وه. ددومره ستر راز د خبریدو وروسته دهغه بدن ټول لړزیده او سر یې په ګرزیدو راغلې و. هغه د ډیمونان څخه اوریدلې و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څه ډول مارسی د یوه مسلمان عسکر قاسم بن هشام په فریب کې راغلې وه ، ډیمونان ورته دا هم ویلي و چې په لمړیو کې هغه مارسی له ځانه سره راتښتولې وه ، خو تر څنګ یی ډیرې نورې خبرې پټې کړې وې. دنمونې په توګه دا یی ونه ویل چې هغه په « اورنه» کې شل کاله د ابوجعفر په نامه اوسیده ، بلکه برعکس ډیمونان خپل ځان د اورنه د یو پادري په څیر و ښود. او دا یی وویل چې هغه وخت هغه په اورنه کې دباج ورکونکو اوعیسویانو دپادري په څیر هلته اوسیده.

تر اوسه پورې بریټا په دې فکر کې وه چې هغه ددې خلکو تر مخه د مورګن راز را برسیره کړي او که نه. په همدې وخت کې د کور دروازه چا و ټکوله. په خونه کې ټول خلک سخت متوجه شول ، په دې وخت ډیمونان په حیرانتیا سره وویل: «ایا ستا ورور کورته د رانوتلو په وخت دروازه ټکوي اوبیا راځي ؟»

ددې پوښتنې په ځواب کې بریټا او رومیل دواړه حیران پاته شول. رومیل سمدلاسه پورته شو او دکور ددروازې په لور ولاړ تر څو ووینې چې څوک راغلې دي؟ خوبریټا تر اوسه هم په مخمصې کې راګیر وه. هغې دا فکر کاوه چې په دغه څنګ کوټه کې مورګن پټ ناست دي د بله اړخه دهغه ټول راز را برسیره شوې دي ، له ځانه سره یی فکر وکړ چې هسې نه چې .... مورګن د خپلو رازونو د رابرسیره کیدو وروسته وتلې وي ، هغه ډیره خفه او غمژنه هم وه ځکه مورګن ورته خور ویلي و.او په همدې خورولۍ کې یی ورته دروا غ ویلی و اودخپل مقصد له پاره یی ترې کار اخستې و. بریټا د وینې غړپ کړې و. خوپه خوله یی د څه ویلو جرءت نه کاوه. لږه شیبه وروسته رومیل بیرته راستون شو ، دهغه په لاسو کې یوه زیړه ځرمنیزه لفافه وه ، دا د بازنطینی دربار ځانګړې لفافې وې چې د پیغاماتو د لیږدلو له پاره به یی ا ستعمالولې. ډیمونان د ځرمی لفافې په کتلو سره حیران شو اوسمدلاسه یی د رومیل څخه وپوښتل: « دا څه دي ؟... د ا خود شهنشاه له اړخه پیغام ښکاري ؟.....چاراوړ ؟»

ډیمونان ډیر بې صبره شوې و. رومیل لفافه ډیمونان ته ورکړه او ویی ویل:

« ستا کوچوان ته کوم سپاهي ورکړې وه.»

ډیمونان ته په لمړي ځل دا ډول اتفاق ور په برخه شوې و چې د قسطنطنیی پادشاه هغه ته په ځرمي لفافه کې لیک ور استولې و. هغه په دې کار ډیر حیران هم و. ځکه چې دا ډول لفافې به هغه ته ددربار څخه اوه کاله مخکې هغه وخت چې هغه په اورنه کې و راتلې. سمدلاسه یی لفافه پرانسته ، اودهغې څخه یی ځرمنې کاغذ را وویست او ژر ژر یی ولوست. دا ریښتیا هم د شهنشاه پیغام و. که څه هم مهر یی لږ څه پخوانې شوې و خو د لیک په پای کې اصلي مهر لګیدلې و. په لیک کې راغلی و:

مقدس پلار ، ډیمونان !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا شهنشاهي پیغام دې ، چې ته همدا اوس ، په همدې وخت کې دقسطنطنيی د شهنشاه قيصر ، قسطنطين ، په خدمت کې حاضر شې ، په ډېرې مهمې او پټې مسئلې باندې د خبرو له پاره تاسې دلته را بلل کيږئ.

فقط

شهنشاه قسطنطين

دډيمونان ذهن د حيرانتيا ځخه نور شکيده ..... ځکه تر ننه پورې ورته داسې کوم پيغام نه وراغلې. لمړی خو دشهنشاه قاصد د ډيمونان سره د کتلو نه مخته بيرته نه ستنيده. اوبيا دا لمړی ځل و چې شهنشاه هغه په دا سې بيره خپل ځانته باله. خو ځرميزه لفافې او د شهنشاه مهر دا ډاګيزه کوله چې ليکنه ريښتونې ده. ډيمونان يوه لمحه هم ځنډ مناسب و نه ګاڼه او را پاځيد ، هغه د خوراک له پاره روميل او بريټا ځخه ښښه وغوښته اوبيا يی د شهنشاهی پيغام عذر وړاندې کړ او دهغوې ځخه يی د تللو اجازه واخسته اودخپلو ښځينه راهبانوملګرو سره يو ځاې د شهنشاه دمحل په لور روان شو.

دا چې مابنام څه وخت شروع شوې و او شپه څه وخت پيل شوې وه ، خو کله چې ډيمونان دخپلو راهبانيو سره د روميل دکوره ووت نو په کوځه کې پوره تياره خپره شوې وه. کوچوان دکليسا د ځانګړې بګی ددروازې سره تيار ولاړو. ډيمونان د کوچوان ددې تيار دريدو په اړه هغه ته په زړه کې افرين ووايه. او کوچوان ته يی د څه ويلو پرته د بګی شاتنی پرده پورته کړه اوپه بګی کې سپور شو ، راهباني هم دهغه سره يو ځاې سپرې شوې. ډيمونان په ګاډی کې د کيناستوسره سم کوچوان ته په لوړ اواز وويل :

« د شهنشاهي قصر په لور ولاړشه »

بګی د قسطنطنيی په سړکونو ځغليده. ډيمونان نن د پخوا ځخه ډير نا ارامه و. نن دهغه شپږم حس هغه د نامعلومه پيښو ځخه خبراوه .او اوس دمارسې د ګوتې او د شهنشاه د ليک وروسته خو هغه نور هم ډير احساساتی او نا ارامه شوې و.

ناڅاپه يی احساس وکړ چې دهغه دغه دپردې بګی په کوم وران سړک باندې ځغلې. ډير زيات انديښمن شو او ويی ويل ...دا څه دې ؟..... کوچوان مونږ کومې لورې ته راوړو ؟ دا سړک خو دشاهي محل لورې ته نه ورځی. بلکه د ښار اسيايی برخې ، کومې لورې ته چې ابنايی فاسفور س دې ، ور ځې ، ددې لورې خو قسطنطنيی ته کوم ګواښ نه دې متوجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دډېمونان بګۍ اسونو د هوا سره خبرې کولې او په همدې لورې روانه وه. ډېمونان ډېر وارخطا شوې و.او اوس هغه دا محسوسوله چې دهغه شپږم حس دکومو خطراتو په اړه هغه ته خبر ورکاوه. هغه په ډېره اندېښنه د ګاډۍ کوچوان ته ورغږ کړ..کوچوانه... کوچوانه....کوچوانه.... !»

خو که کوچوان واې نو دهغه غږ به يې اوريدلې واې. دهغه کوچوان اوس په دنيا کې موجود نه و. دهغه لاش د نوي کوچوان تر پښو لاندې پروت و.

اوس نو ډېمونان کوچوان ته غږ کول بند کړل اوخپل خنجر يې را وويست. اوغوښتل يې ددې خنجر په واسطه د کوچوان کار و خلاص کړي. هغه په رواني ګاډۍ کې دخپله ځايه پورته شو اود بګۍ مخکينۍ پرده يې څيري کړه . په دې وخت کې ددواړو راهبانيو رنګ د زيړ لړګي په څير ژيړ شوې و ، ډېمونان د بګۍ مخکنۍ پرده و څيرله اوغوښتل يې د کوچوان پورې ځان ورسوی. اوغوښتل يې د شا له اړخه پرې حمله وکړي. خو څرنګه چې کوچوان په دې وخت کې قاسم و ....اوهغه ددې ټول پلان جوړونکې و نوپه دې اساس ددې کار څخه لا تر مخه خبر و. کله چې ډېمونان دشا له اړخه په قاسم باندې وار وکړ نو قاسم يوې لورې ته ښکته شو او د ډېمونان ګذار خطا ولاړ. خو ډېمونان پخپله دقاسم په خواکې راپريوت ، قاسم سمدلاسه په خپل ښي لاس دهغه څټ راتاو کړ ، اوس نو بګۍ هم د ښار ديوال ته ور نژدې شوې وه. قاسم سمدلاسه په خپل چپ لاس د بګۍ داسونو واګې راښکودې او لږه شيبه وروسته بګۍ تم شوه. قاسم د ډېمونان څټ دومره سخت نيولې و چې ډېمونان و نه توانيد په هغه باندې دخپل خنجر بل ګذار وکړي. قاسم خپل مخ په تور نقاب کې پوښلې و. په دې خاطر ډېمونان قاسم و نه شو پيژندلې. کله چې بګۍ و دريده نو قاسم د ډېمونان د خنجر لاس و مروړه ، د ډېمونان خنجر د بګۍ په منځ کې ولويد....راهبانې دومره ويريدلې وې چې ددې ځايه دوتلو اوتيښتې هيمت يې هم له لاسه ورکړې و. اوبيا داټول هر څه په ناځاپي توګه مخته راغلي و.

قاسم د ډېمونان څټ په همغسې سختۍ سره نيولې و ، د بګۍ څخه يې را ښکته کړ او د ديوال په لور يې ورټيل واهه ، هلته دديوال د تيږې سره د ډېمونان دسر دلګيدو نه وروسته ډېمونان همهلته لاندې پريوت. اوس نو قاسم خپله توره راويستلې وه. معلومه نه ده چې دقاسم توره به د څومره کالو راهيسې د ډېمونان وينو ته تږې وه ، دهغه ډېمونان ، چې شل کاله هلته د عثماني سلطنت د ستر خطيب په څير يې په سلطنت کې دبغاوتونو د راپارولو له پاره هڅې کړې وې او مسلمانانو ته يې فريب ورکړې و اوبيا يې د قاسم ورندار سکينه دهمدې بغاوتونو په پايلو کې شهيده کړې وه. دقاسم په ذهن کې دهغه ټول جرمونه را ګرزيدل خو دډېمونان د ژولو تر مخه قاسم دواړه راهباني د بګۍ څخه را ښکته کړې او د ډېمونان سره يو ځاې د ښار ديوال ته و درولې. اوس هغه غوښتل ابوجعفر ته د مرګ سزا ورکړي خو په هغه يې دپريکنده وار کولو نه مخته دخپله مخه نقاب پورته کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم د ډیمونان مخته ولاړ و.... دواړه پخواني اشنایان داوو کالو وروسته یو دبل مخې کې ولاړ و. ډیمونان سمدلاسه قاسم و پیژانده ، بیا ورته قاسم وویل:

« ابوجعفره ! ....ته به په یقین سره ما پیژني ،ماتاته ویلي و چې ستا مړینه زه په خپله توره لیکم. اوس ګوره ، زه دخپلي ژمنې د پوره کولو له پاره ستا ښار اوستا کور ته راغلې یم..... اوستا تر مخه ولاړ یم... داخري ځل له پاره دخپلو ګناهونو څخه توبه وکړه. ځکه چې ستا ګناهګانې ډیرې زیاتې دي ، شوني ده چې ددې توبې په واسطه به یې څه در ته وبښل شي.»

د ډیمونان ټول جسم سخت لړزیده. ځکه نن ورته دخپلې مړینه په اړه سل په سله ډاډ ورپه برخه و. هغه دقاسم په مخکې په ژړا او فریاد سره وویل:

« قاسم بن هشامه.....دخداې له پاره ما مه وژنه.... ماته بښنه وکړه... ته چې له ماڅخه څومره دولت اوشتمنې غواړې زه یې درکولو ته تیار یم خو ماته بښنه وکړه....»

خو قاسم دلته د ذاتي بدلې اخستلو له پاره نه و راغلې. او ه راغلې وې نو دهغه د ژړا اوفریاد په واسطه به یې هغه ته بښنه کړې وې. هغه خو د یوه ډیر ستر مقصد له پاره دلته راغلې و. اوهغه د ډیمونان په وژلو سره تر سره کیده. قاسم دډیمونان د ژړا اوفریات لورې ته هیڅ توجه و نه کړه اوپه یوه ګذار یې دډیمونان کار پاې ته ورساوه. د ډیمونان سره لاندې د ښځینه راهبانو په پښو کې ولوید. هغوې یو وارې چغې اوسورې جوړې کړې ،اوس نو قاسم ته یو ناخوښه کار کول هم ور په غاړه و. هغه باید دغه دواړه ښځینه راهبانې هم له منځه یوسي ځکه چې دهغوې څخه دراز د راڅرګندیدو ویره وه..... په همدې اساس یې زړه سخت کړ اودواړه ښځینه راهبانې یې هم یو په بل پسې له منځه یوړې. بیا یې دهغه ځاې د راستنیدو نه مخته د ډیمونان کالي ولټول اودمارسی ګوته یې ترې بیرته راواخسته ، ددې وروسته قاسم یو ډیر عجیبه کار وکړ ، دخپله جیبه یې د رومن کتولیک یو صلیب راوویست ، دا صلیب د سرو زرو څخه جوړ شوې و. هغه یې د ډیمونان په لا س کې داسې و رکړ لکه د مړینې څخه مخته چې ډیمونان دقاتل سره لاس و ګریوان شوي وي خو وروسته یې هغه د ډیمونان دلاس څخه بیرته واخست او د یوې راهبې په لاس کې ورکړ.....په حقیقت کې ددې راهبې لاش په یوې داسې زاویې کې غورزیدلې و چې په قاتل باندې یې حمله را څرګندیده. اوس نو قاسم د خپله کاره فارغه شوې و. خپله توره یې په تیکې کې کینبوده ، خپل کالي یې لرې کړل ځکه هغه په وینو ککړ شوې و ، هغه ددې کالیو لاندې نور کالي درلودل اوس نو قاسم د بګۍ څخه یو آس را پرانست اوپرې سپور شو ، لږ شیبه وروسته هغه دښار په لور بیرته ور روان و. دښار د منځه د تیریدو په وخت کې قاسم دخپل په وینو ککړ لباس څخه چې په لاسو کې یې نیولې و ، ځان خلاصول غوښتل. کله چې دښار ګنده لښتي ته ورسید نو په دې لښتې کی یې خپل په وینو ککړ لباس ور واچاوه. دهغه ځایه د لږ څه تلو وروسته یې دبګۍ آس هم په یوې تیارې کوڅې کې پریښود ، اوس نو قاسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د په وینو ککړې تورې پرته بله څه کومه نښه نښانه نه وه پاته. قاسم فکر وکړ چې توره به هلته په کور کې پاکه کړي.

قاسم ته نه وه معلوم ، چې په بریټا باندې څه ډول انقلاب تیر شوی دی. ځکه بریټا د هغه د اصلیت څخه خبره شوې وه. خو قاسم په پوره بې خبرۍ سره د کور په لور روان و. نن قاسم د خپل مشکل او ستونزمن پلان لمرۍ برخه په ډیره ښه توګه پای ته رسولې وه. قاسم نن هغه وخت د کوره ووت چې د مارسي ذکر یې واورید ، تر هر څه دمخه یې د شهنشاه یو جعلي لیک کوچوان ته ورکړ او ورته یې وویل چې دا لیک فادر ډیمونان ته ورسوي. اوبیا دا جعلي لیک هم په حقیقت کې د شهنشاه یو پخوانې لیک و چې اوه کاله مخته شهنشاه د ډیمونان په نامه لیکلی و. په هغه وخت کې قاسم په اورنه کې شاهي سراغ رسانه و. او دا لیک یې لاسو ته ورغلې و ، خو هغه وخت ډیمونان د اورنه څخه تښتیدلی و. قاسم یوه ورځ مخته همدا لیک د خپلو کالیو څخه را وویست او د یوه تیزې پترۍ په واسطه یې د هغې لیکې خرابې کړې او په ځای یې په لاطیني ژبه کې څه نوې کرښې پرې و ښکلې. او په دې توګه قاسم د شهنشاه اوه کاله پخوانې خط په ډیره ښه توګه استعمال کړې و.

کله چې قاسم دا لیک کوچوان ته ورکړ ، نو پخپله د بګۍ شاته پټ شو اوکوچوان یې تر ځارنې لاندې ونیو. کوچوان نیغ ورغې او د رومیل د کور دروازه یې ور وټکوله..... اوبیا کله چې کوچوان د لیک د ورکولو نه وروسته بیرته راستون شو نو قاسم پرې حمله وکړه او ګردن یې ورمات کړ.

دا ټول هرڅه سهي و ، خو قاسم د بریټا د زړه نه بې خبره و. بریټا په دې وخت کې هم په خپله بستره باندې پرته وه او د دردمن زړه د درد د هیرولو هڅې یې کولې. د سترګو یې اوښکې راتلې ، د هغې تر څنګ ولاړ رومیل ډیر اندیښمن و ځکه چې هغه د حالاتو د حقیقت نه بې خبره و. په دې اساس یې د بریټا څخه په ډیر قهر وپوښتل:

« بریټا ، نور نو بس دې. تا مقدس پلار ته د خوراک له پاره بلنه ورکړې وه څه وشول که هغه د مجبورۍ له مخې زمونږ دعوت و نه خوړ.... د مورګن په اړه هم غم مه کوه. هغه خو هسې هم اواره انسان دې. د سهار نه تر ماښامه پورې د ښار کوڅه کوڅه لټوي..... پریږده چې راشي... نن به یې زه پوښتنه وکړم.»

د رومیل اخري خبره د بریټا په زړه باندې لکه د نشتر په څیر ولګیده. هغه په دې پوهیده چې مورګن به له دې وروسته بیرته دلته رانشي. هغه خو یو مسلمان جاسوس قاسم دې. هغه غوښتل چې د فادر ډیمونان څخه اصل قصه واوري ،هغې ته بلکل دا ډاګیزه شوې وه چې هغه مورګن نه بلکه مسلمان جاسوس دې ، هغې دا فکر هم کاوه چې که چیرې قاسم یې کورته راشي نو څه ډول عکس العمل به ورته ښیئ ، د هغه زړه دا ویل چې هغه باید ووژل شي ، ځکه چې مورګن ورته په درواغو خور ویلې و .او فریب یې ورکړې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیا درومیل خبره سهي وختله. لږه شیبه وروسته بریتا دخپل کور په دروازه باندې همغه مخصوص ټکار احساس کړ چې قاسم به د راتلو په وخت کې کاوه. یو ناڅاپه یې راټوپ کړ او کیناسته. زړه یې په زوره زوره درزیده ...... بیا یې دا فکر وکړ چې ایا هغه دغه مسلمان جاسوس وژلې شي ... خو هغه دا هر څه د رومیل څخه پټول غوښتل. هغه په همدې کشمکش کې وه چې رومیل قاسم لاس نیولې خونې ته راننویست.....دبریتا سترګې په قاسم و نښتې سمدلاسه په خپله بستره باندې را پاڅیده او کیناسته. سولتن په همدې بستره دخپلې مور سره یو ځای په خوابه خوب ویده و ......شپه ډیره تیره شوې وه. اوس نوبریتا قاسم ته همداسې په زیر سره کتل. قاسم د بریتا د پرلپسې تیزو کتلو څخه وویرید او هغه یې ځانته یو ګوابښ وګاڼه.

« بریتا خورې ! ..... خیریت خودې ؟ ..... داسې بریښې چې دمقدس پلار دعوت ډیر ژر پای ته ورسید. ما به څه کړې و. زه خو ددې ځایه د لږې شیبې له پاره ولاړم خو کله چې بیرون ووتلم نوهغه وخت حیران پاته شوم چې د رومن کتولیک پادریان مې وکتل چې په ښار کې ازاد ګرزیږي او دخپل مذهب په لور خلکو ته بلنه ورکوي ، ددې حالاتو په کتلو سره زه ډیر غمژن شوم او دهغوې څخه د یو څو سره مې بحث پیل کړ. همدا علت دې چې پر ما نا وخته شو. دلته په راتلو سره را ته څرګنده شوه چې پر ما نا وخته شوې دې ، ځکه دلته راڅخه دعوت هم تیرشوې و. »

دقاسم دخبرو په اوریدو سره خو رومیل خندل خو دبریتا په مخ کې کوم بدلون رانه غې. او راغلې به څنګه و. ځکه هغه خو اوس د ټول حقیقت څخه خبره شوې وه. بریتا په ډیر غور سره دقاسم په لور کتل. ..... قاسم شرمنده شانته شو او خپلو اړخونو ته یې کتل. .....بلاخره یې وویل : « بریتا خورې ! ..... داسې بریښې چې ته له ماڅخه ډیره زیاته ناراضه شوې یې. زه له تاڅخه د زړه له کومې بښنه غواړم او ژمنه کوم چې په راتلونکې کې به تا له ځانه نه خفه کوم. »

خو بریتا د ټس نه مس نه شوه. یعنې په حال کې یې کوم بدلون رانغې. اوس نو قاسم ته هم اندیښنه زیاته شوه او فکر یې وکړ چې هرو مرو کومه خبره شته. را وګرزید او رومیل ته یې وکتل. خورومیل په خپل همغسې سادګۍ سره ولاړ و او خوله یې دخندا نه وازه وه .....قاسم یو دوه قدمه ور وړاندې شو او دبریتا تر څنګ و درید. اوس نو هغه د بریتا په سترګو کې ور لیدل ، دلته خاموشي نه وه ، بریتا یوائې په خپلو شونډو خاموشه وه. خو سترګې یې ؟...... سترګې یې د درد ، تکلیف ، غم او اذیت له لاسه ډیرې سختې شوې وې. قاسم د لمړي ځل له پاره دا احساس کړه چې د بریتا دغه قهر اوغضب دکوم علت پرته نه دې. هرو مرو کومه داسې خبره شوې ده چې بریتا پرې دومره په غضب شوې ده. اوس نو رومیل هم تر یوه حده پورې بدل شوې و. قاسم یو قدم نور هم ورمخته شو .....او خپل یو لاس یې ور اوږود کړاو د بریتا په اوږه یې کیښود تر څو هغه راضی کړی. خو بریتا داسې یو حرکت

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ چې قاسم اوروميل يې دواړه حيران کړل. بريتا دغم اوغصې ډک انداز کې لاس را اوږود کړ او قاسم يې دګريوانه و نيوه او په سختۍ سره يې راښکود او په چغو چغو کې يې ورته وويل:

« درواغجنه ، مکاره ، دوکه بازه .....تا د يوې خور اعتماد ته دوکه ورکړې ده ....اوبيا رېښتونې خور ته .... زه به هيڅکله هم تا ونه بښم .... زما دسترګو اخوا شه ....»

بريتا ډېره په غصه وه ، سلګۍ يې وهلې ..قاسم بيا بيا دروميل په لور کتل ترڅو هغه ورته اصل خبره وکړي .. خو روميل ته هم دخبرې حقيقت نه و څرګند . نوقاسم ته به يې څه ويلې واې . هغه پخپله دخپلې ښځې ددې حرکت څخه حيران شوې و خوبيا هم ډېر ژر رامخته شو اوبريتا يې تر کنترول لاندې راوړه .اوتسلې يې ورکړه :

« بريتا !....بريتا ! ..... ځان سنبال کړه .... په تا څه وشول ....څه خبره شوې ده ؟ چې ته په مورګن باندې دومره په غضب شوې يې ؟ ماته يې هم ووايه ...بريتا ! .....بريتا ! .....»

خو بريتا داسې ښکاريده لکه هيڅ چې نه اوري. هغه د روميل په ورمخکې کيدو باندې دقاسم ګريبان پريښود . خو سختې سلګۍ يې وهلې اوژړل يې. بيرته ولاړه او په بستره باندې کيناسته. روميل يې هم تر څنګ کيناست. په همدې وخت کې قاسم وويل:

« داسې برېښي چې دبريتا خور طبيعت ډېر خراب دې. پرېږده چې پر ما د خپل زړه براس را وکاږي. هغه ماته په قهر ده. پرېږده چې خپله غصه وکاږی ...»

روميل هسې په يوه بې نومه شانته توګه دقاسم لورې ته وکتل. قاسم ته هم ډېره عجيبه شانته ښکاره شوه. دبريتا سلګې نورې و دريدې. قاسم نور هلته خپل ځان غيرضروري احساساوه ، دهغه ځايه راووت اوخپلې خونې ته ولاړ.تر هر څه لمړی يې خپله توره د تيکې څخه را وويستله او دتېولو د سترګو پټه يې ښه پريمنځله. اوس نو هغه بلکل صافه اوپاکه وه. هغه دابوجعفر او دهغه دملګرو دوژلو اخرې نښه هم له منځه يوړه. بيا يې توره راواخسته په ديوال يې وځړوله اوبيا په پوره ارام سره ويده شو. بيرته کورته د راستنيدو وروسته دبريتا د کړچار په کتلو سره قاسم ډېر انديښمن شوې و....يا الهي دا څه پيښ شول.. په همدې فکر کې وه چې په بريتا باندې څه وشول؟ خو هيڅ ځواب يې په ذهن کې نه راګرزيده. په همدې فکرونو کې ډوب تر يو وخته پورې اوخت را اوخت ، او کله چې ورته خوب راغې نو دخوب په ښايسته واديو کې يې سترګې پټې کړې.

بريتا ډېر زيات ژړلی و. په دې اساس يې د زړه ټول قهر اوغضب د ژړا سره له منځه تللې و . هغې تر ډېره پورې ژړل ، روميل تر ډېره پورې دهغې سر په خپل زنګون ايښې و او ورڅخه يې پوښتل چې اخر تر څه وخته پورې به ژاړې اوتر څه وخته پورې به په مورګن باندې په غصه وې. خوبريتا روميل ته هيڅ هم نه ويل نه غوښتل. يواځې همدومره يې وويل اوخاموشه شوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«روميله !......بس ما پرېږده چې پرېوځم...... زما سر ډېر زيات دردمن دی....»

روميل برېښا په بستره باندې پرېښوده ..... او په پوره مينه يې دهغه په سر زور کاوه . ..لږه شېبه وروسته برېښا په خواږه خوب ويده شوې وه.

خو روميل ته خوب نه راته. هغه به بيا اړخ بدلاوه. دهغه په ذهن کې دبرېښا الفاظ را ګرزېدل.....درواغجن ، مکاره ، فريبي ، دوکه بازه ...تا يوې خور ته دوکه ورکړې دې ..... هغه په دې فکر کې وه چې اخر مورګن برېښا سره په څه کې دوکه کړې ده ؟ تر يوه وخته پورې همداسې و او بيا دخرګوش په خوب ويده شو .

خو نيمه شپه وه چې دروميل سترګې خلاصې شوې.....خپل اړخ يې بدلاوه نو حيران شو چې خپل ښځه په بستره ونه کتله ، برېښا به چېرې وي ؟..... هغه په فکر کې شو . اوبيا معلومه نه شوه چې دهغه په زړه کې به څه انديښنې راټوکېدلې وې چې راپورته شو ، کيناست او بيا په ډېره پټه توګه دخپلې کمرې څخه راووت ،هغه غوښتل برېښا پيدا کړي دهغه په زړه کې دا راګرزېدل چې هرو مرو کومه خبره شته. هغه تر ټولو دمخه د مورګن کمرې ته ورغې ..... او کله يې چې وکتل چې برېښا په رېښتيا هم د مورګن په کوټه کې ده نو په زړه کې يې ډول ډول انديښنو سوړه وکړه ، په ډېر احتياط سره يې قدم اخست ترڅو د قدم څخه يې کوم اواز را پيدا نه شي ، لږه شېبه وروسته هغه د قاسم د کوټې نه بيرون دکړکۍ سره ولاړ و . ددې ځايه هغه د کمرې دننې حالات کتلاې شول ځکه په کمره کې مشال روښانه و . روميل وکتل چې برېښا دقاسم دبسترې سره نژدې ولاړه ده اوقاسم تر اوسه په بستره پروت دی ، د روميل زړه ددې منظرې په کتلوسره په درزهار شو اوساه يې په سينه کې سوزيدله ...ځکه هغه دمشال په رڼا کې دکوټې دننه حالات په ښه توګه کتلاې شول...هغه وکتل ...... چې برېښا...... په قاسم باندې ور پرېوځې ..... اوبيا د قاسم دسينې په لور ورښکته کيږي......

د روميل شونډې او حلق وچ شوي و ...... ځکه معلومه نه ده چې برېښا د قاسم په سينې باندې دورښکته کيدو څخه څه مقصد لري..... بيا برېښا په ناڅاپي توګه راپورته شوه.....ښې لاس يې په هوا کې پورته کړ، روميل ته د برېښا په لاسو کې يو ځلانده خنجر تر سترګو شو . خو هغه هيڅ هم نه شو کولاې ..... ځکه چې برېښا په خپل خنجر باندې ....ګذار کړې و .... برېښا دخپل ورور په سينه باندې دخنجر ګذار کړې و ، په دې وخت کې روميل خپلې سترګې بندې کړې، ځکه چې دا دهغه په زغم کې نه وه چې دمورګن په څير يو روزل شوې عسکر دې ديوې ښځې په لاسو په داسې خوب کې ووژل شي ... خو هغې هيڅ هم نه شو کولاې. هغه خو د نور څه د کتلو له پاره راغلې و ..... خو دلته قصه بدله تر سترګو شوه ، برېښا خو مورګن وژلې و ..... خو دا څه و ؟ ؟.....روميل يو بل منظر هم وکوت ..... قاسم بچ پاته شو ..... هغه وخت چې برېښا د يوې خور په څير د قاسم تندې ښکل کړ ...نو همغه وخت د قاسم سترګې خلاصې شوې وې خو ځان يې بې خبره واچاوه . اوکله چې برېښا د يوې عيسوي مذهبې په څير د يوه مسلمان جاسوس د وژلو له پاره خپل خنجر په هوا کې پورته کړ نو قاسم په پوره توګه خپلې سترګې پرانستې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتا د خنجر لاس یی کلک و نیوه. بریتا په دې خاطر په قاسم ور ښکته شوې وه چې هغې په نړۍ کې همدا یو ورور درلود او غوښتل یی دې ورور ته په اخري وخت کې هم خپله مینه ورکړي. خو بریتا د قاسم د تندي د ښکلولو نه مخته تم شوې وه. هغه ته دا فکر پیدا شوې و چې هسې نه چې دغه چالاکه قاسم را بیدار نه شي ،هغې خپله اراده بدله کړه او په زړه یی تیره کینبوده او د مسیح د دین د پیروۍ په خیر یی د خپل دښمن کار پای ته رسوه. خو قاسم لا دمخه بیداره شوې و ، په دې خاطر یی په خپل وخت دهغې ګذار تم کړ او په خندا را پورته شو .

« خورې څه خبره ده ؟..... له ما څخه څه ګناه شوې ده ؟..... چې ته دهغې ګنا په بدل کې زما ژوند ختمول غواړی...»

« ته ...ته ... درواغجن اوفریبکاره یی. تا د یوې خور باور او اعتماد ته دوکه ورکړې ده . تا ماته دخپلې مینې ددرواغو قصه کړې وه او زه دې دمسیح ددین پر خلاف استعمال کړې یم. زه ستا د ژوند په ختمولو سره خپله دنده تر سره کول غواړم. زه به هیڅکله هم تا ژوندې پرې نږدم.....»

بریتا ډیره په غصه وه ، قاسم حیران پاته شوې و چې اخر د بریتا تر مخه دهغه راز څنګه رابر سیره شوې... هغه په همدې فکر کې و چې بریتا یو ځل بیا ورته وویلې...

« تا مارسي ته دوکه ورکړې وه . او هغه د ې د مسیح ددین پر خلاف استعمال کړې وه ..... اوبیا دې ماته دوکه راکړه او دخپلو ناولو مقصدونو له پاره دې زه هم استعمال کړم. ماته ستا حقیقت ټول را څرګند شوې دې... ته مورګن نه یی ..... قاسم بن هشام یی.....»

اوس نو دقاسم له پاره ددې نه زیات پټیدل مناسب نه و . ځکه دهغې ټول رازونه را برسیره شوی و . تر یوه وخته یی خپل سر ټیټ کړ ، بریتا ورته په ډیر غضب سره کتل.... یو ناڅاپه په ژړا شوه او سلګۍ یی ووهلې.

« ما خو له تا داهیله نه درلوده ، ولې دې د همغه لمړۍ ورځې څخه راته ونه ویلې چې ته مسلمان یی.بیا به هم زما ورور وای. زما خو مسلمانان بدې نه ایسي ..... وای .... یو هغه مسلمان و چې د جنګ په دوران کې یی د فاتح لښکر په خیر زما د کوچني دپیدا کیدو په وخت کې زماسره په وخت مرسته کړې وه ، اویو ستا په څیر مسلمان وي چې زما د سادګۍ نه یی ګټه پورته کړې او دیوې خور په څیر یی ماته دوکه راکړې ده.

هغې په زوره زوره ژړل. قاسم د هغې ترمخه ټیټ سر ولاړ و . بیا یی دلمړي ځل له پاره سر را پورته کړ.... دهغه په سترګو کې هم د اوښکو لمدوالي و. او په ډیره حسرتناکه توګه یی بریتا ته وکتل او ورته یی وویل:

«بریتا خورې ! ماتا ته هیڅ ډول دوکه اوفریب نه دې درکړې. زه اوس هم ستا همغسې ورور یم ، ما د ډیمونان سره څه پخواني حساب کتاب درلود. هغه نه یوازې زما دپلار او ورندار قاتل و بلکه هلته په « اورنه» کې دشلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالو راهیسي د « ابوجعفر » په نامه اوسیده ..... هغه د سلګونو مظلومو مسلمانانو قاتل هم دي .... هغه د کلیسا پخوانی خدمتګاره مارتها بیګم په خپلو لاسو وژلې ده . اودهغې لور مارسي یې راتښتولې ده ... خو که چیرې ماتاته دا خبرې پخوا کړې وې نوبیا خو به دا دومره رازونه نه راسپړیدل کیده . زما د کړچار په اساس مسلمانانو ته څه مه وایه ... زه همغه مسلمان یم چې دبوسنیا په کوڅه کې مې ستا د اولاد د پیداکیدو چغې واوریدې اوستاکومک ته مې دروځغاستل..... هو زه همغه شخص یم .... اوزه تاته دا هم ویل غواړم چې ستا دهغه وخت سهیلۍ «ماریا» اوس زما د ورور ښځه ده ....اونوم یې مریم دي ..... اوستا بوسنیایی شهزادګۍ زما ښځه ده ... اودهغې نوم حمیرا دي .... ستا بارتا کوزین اوس عباس ګرزیدلې دي .... ما خو ته همغه ورځ خپله خور ګرزولې وې ، په داسې حال کې چې تا ماته یواځې څو ورځې دمخه ورور ویلي دي . اوس ته راته ووایه ... ایا ماتاته دوکه درکړې ده .....؟ »

په بریتا سکته راغلې وه ... هغه حیرانه دریانه ولاړه وه ..خوله یې دحیرانتیا نه خلاصه پاته وه . کله چې قاسم د حمیرا ، مریم او عباس په اړه خبرې وکړې نو بریتا د استعجاب په سمندر کې ورلاهوشوه. هغه مسلمان ځوان ته چې هغې د تیرو اوو کالو راهیسي په ناسته ، ولاړه ، ملاسته ، ویښه او خوب کې دعاوې کولې ، هغه همدلته دهغې تر مخه ولاړ و . که چیرې په هغې ورځ قاسم نه واې نو بریتا به هم نه واې او نه به یې دغه د ګل په شان کوچنې داسې سلامت اوروغ رمټ ګرزیداې. پخپله بریتا او رومیل دخپل زوې نوم هم دهمغې شپې دکومک په مناسبت سره ایښودې و ، خو اوس یې هغه ته دسلطان مراد په ځاې سلتن ویلې. دا خو هم دسلطان خراب کړل شوي لفظ و . دبریتا سترګې تر اخري حده پورې پرانسې وې ، ان تر دې چې دښو رپول یې هم هیر شوې و . قاسم د تیرو څو ورځو راهیسي دهغې سره په کور کې وه خو هغې نه و پیژندلې او څنګه به یې پیژندلې وې ، د اولاد دپیدا کیدو په وخت کې خو هغې قاسم په سترګو هم نه و کتلې . هغه یواځې همدومره پوهیدله چې یو مسلمان ځوان په دومره ستونزمن وخت کې ورسره مرسته کړې وه ...

دکمرې نه بیرون د ټکار اواز راغې . قاسم اوبریتا دواړه هغه لورې ته متوجه شول ..... دا به څوک وي ؟... قاسم را وګرزید اوخپله توره یې دتیکې راوویسته . خوبریتا پوهیدلې وه ، قاسم دلوڅې تورې سره بیرون وتل غوښتل خوبریتا یې لمن و نیوله »

«وروره ! بیرون مه ځه ! داسې بریښې رومیل زمونږ خبرې اوریدلې وې ، توره دې بیرته په تیکې کې کیږده ، رومیل ستا دښمن نه دې.»

کله چې قاسم درومیل نوم واورید نواعصاب یې ارام شول ، بریتا ورته یو ځل بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« وروره ! ما وبښه. دا خبره به دې همغه لمړۍ ورځ راته کړې واې ، زه خو دتیرو اوو کلنو څخه په ناسته پاسته کې تا ته دعاوې کوم. خو ته ماته په داسې حالاتو کې تر لاسه شوې.... که نن مې دلاسه څه بد پیښ شوی و نو دحشر په ورځ به مې تا ته ځنګه سترګې دراړولې...»

خو پخوا تر دې چې قاسم د هغې ځواب ورکړې ، رومیل د توپان اوباد په څیر کمرې ته راننوت ، په لاس کې یې لوڅه توره نیولې وه او مخ یې د غضب څخه تک سور شوې و. کمرې ته د راننوتلو سره سم یې په غرنده اواز سره وویل:

« فریب ورکونکې میلمه ! زه ستا د وژلو له پاره نه یم راغلی... زه تا ته یوآځې همدومره ویل غواړم چې سهار وختې د قسطنطنیې څخه بیرون ووځه ، مونږ چې تا ته ستا دا حسان کومه بدله درکوله ، دهغې نه موخو ځله زیاته بدله درکړې ده. خوبیا هم زه دخپلې ښځې او زوې د صدقې له پاره ستا ژوند ببنم.... هو که چیرې د لمر خاته نه وروسته مې په قسطنطنیې کې وکتلې نو دټول ښار پولیس به ستاپسې واچوم او تا ته به همغسې چې مناسب وی سزا درکړم.»

قاسم هم په خپلو لاسو کې لوڅه توره نیولې وه ، خو خپله توره یې د زمکې لورې ته کړې وه اوبریتا ته یې په حسرتناکه سترګو کتل. د بریتا مخ د غم او خفګان څخه بلمنګه شوې و. نن هغه دقدرت په واسطه د یوه دردناکه منظر یوه برخه ګرځولې وه. هغې ته په دواړو حالاتو کې غم او مصیبت ور په برخه کیده. رومیل غوښتل قاسم رسوا کړې او ویې کاږي.. خو بریتا ته په حقیقت کې خپل وروړ همدا نن تر لاسه شوې و. بریتا د قاسم سره خپل ټول خفګان پاې ته رسولې و ، خو اوس به یې څه کولې ، ځکه یوې لورې ته یې خاوند و اوبلې لورې ته یې محسن. بریتا په ډیره عاجزانه توګه دخپل خاوند لورې ته وکتل اومنډه یې کړه دهغې په پښو کې کیناسته.

« رومیله ! دخداې له پاره قاسم ته هیڅ مه وایه. دا به ولاړ شي ، زه ژمنه کوم چې دا به ولاړ شي..»

خو پخوا تر دې چې هغه خبله خبره پوره کړې قاسم ورته وویل:

تاسې اندیښنه مه کوئ.. زه له دې ځایه ځم ، زه دسهار پورې هم نه پاته کیږم. زه همدا اوس له دې ځایه ځم خو دتلو تلو په وخت کې یوه خبره ضرور کوم اوهغه داچې « ماتاسې ته هیڅ ډول دوکه نه ده درکړې. زه ډیر ستر مقصد لرم او تاسې به یې ډیر ووینئ. زه به تاسې تل یادوم. او که چیرې مونږ قسطنطنیې ته دفاتح په څیر راغلو نو زه به تر ټولو لمړۍ له تاسې سره دکتلو له پاره راځم...»

اوس نو له دې ځایه دقاسم له پاره تلل مناسب و .ځکه چې اوس ورته رومیل د تللو اجازه ورکوله. خو کله چې سهار رومیل ته د ډیمونان اودهغې دراهبانو د وژلو خبر تر لاسه شي نو شوني ده چې هغه وخت به قاسم ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرون تللو اجازه هم ور نه کړي.. خو قاسم ددي نه ډاډمن و چي که رومیل د ډیمونان د وژلو خبر واوري نوبیا به یی هم د افشا کولو څخه ډډه وکړي.. او که نه هغه به په خپله په کې راګیر شي.

شهنشاه به په ډاډمنه توګه هغه ووژني ځکه چي هغه په خپل کور کي د سلطان یوه خطرناک جاسوس ته د ځآې د ورکولو دروند جرم کړي و . همغه و چي قاسم خپل سامان را پورته کړ او درومیل داصطبل نه یی خپل آس راپرانیست او دشپي په تیاره کي روان شو . بریتها اورومیل هغه په ډیرو دردناکو سترګو کوت ..... هاې ... دا مذهب څومره ستر دیوال ګرزیدلي دي. د دواړو خواو انسانان یوبل غواړي خو مذهب لکه دسیسی د دیوال پهڅیر ددوي تر منځ حایل دي. بریتها دقاسم دجدایی منظر و نه شو کتلي ، سلګي یی وهلي اودخپلي کوټي په لور یی منډی کړي.. قاسم رومیل ته هم په اخري ځل وکتل او دهغوي دانګړ ددروازي څخه بیرون شو ....

بله ورځ سهار د ډیمونان اودهغه سره یو ځاې د راهبانو دوژلو خبر په ټول ښار کي له لکه د اور په څیر خپور شو . دهمدي سهاره خبري او اوازي خپري شوي وې چي درومن کتولیک جاسوس د ایاصوفیاء ستر بطریق په ډیره وحشیانه توګه وژلي دي. ویل کیده چي ددي بطریق سره دوه راهباني او یو کوچوان هم په ډیره بده توګه وژل شوي دي. د ښار کوچنیو کلیساو دخلکو په راپارولو کي لږ ځنډ هم و نه کړ او د ماسپښین پورې د یونانی کلیسا پنځه نوي سلمه پادریان دزرګونو خلکو سره یو ځاې دشاهي ماڼۍ تر مخې موجود وو. دشهنشاه ساتونکې ډلي دغه مظاهرین د شهنشاهي ماڼۍ څخه لرې ساتل. خلکو په ډیر جوش اوجذبې سره د کتیولیک چرچ په خلاف ناري وهلي او د روم پاپا ته یی ښکنځلي کولې. نن په قسطنطنیه کي درومن کتولیک چرچ ټول پادریان اوراهبان چي همدا اوس اوس د شهنشاه په بلنه را غلي و دخلکو د قهر اوغضب نه پټ پراته و . دروم دپاپ ځانګړي نماینده « کارډنیل اسیډور» په خپل د خپل ځان دخوندي ساتلو په خاطر د شهنشاه تر څنګ ناست و . دښار پولیسو د مظاهرینو دکنترولولو هڅي کولي . خو دخلکو د احساساتو توپان همدا سې را خوټیده . وزیراعظم شهنشاه ته مشوره ورکړه چي سمدلاسه دروم پادریان بیرته و استوی ، خو قسطنطین داسي کار نه غوښت چي تر سره شي. ځکه هغه غوښتل ددواړو کلیساو تر منځ سوله او مصالحت رامنځته شي. هغه غوښتل څو ورځي وروسته د ایا صوفیا په ستره کلیسا کي ددواړو مذهبونو دخلکو ترمنځ ستر غونډه جوړه کړي او د غونډی مشری یی هم « کارډینل سیډور» ته ورسپارلي و . خو داسي معلومیدل چي اوس نود شهنشاه په ټولو هڅو باندي سیلۍ راغلي وي. بلاخره شهنشاه مجبور شو چي پخپله د خلکو مخې ته ودریږي، هغه دخپلې ماڼۍ په بلخانه کي و دریده او په لوړ اواز یی وویل:

«د قسطنطنیې خلکو !

زما خبره په غور سره واورئ ! زه خو وایم چي دا هر څه چي شوي دي دعثمانیانو یو سازش دي....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په همدې توګه یوه اوږده وینا وکړه او په دې توګه یې خلک بیرته خپلو کورونو ته ولیږل. خو حقیقت دا و چې د شهنشاه د وینا څخه ډیر لږ خلک ډاډمن شوي و.

بریټا او رومیل د ډیمونان د وژلو د خبر د اوریدو سره سم بې هوښه شانته شول او بیا دواړو یوه بل ته په ډیره بې وسۍ سره کتل. رومیل د مذهب سره هیڅ مینه نه درلوده. په دې خاطر هغه د ډیمونان وژنه دومره جدي وانه خسته. خو بریټا داسې وه لکه څوک چې په غشي لګیدلې وي.

هغې ته یوې لورې ته مذهب و او بلې لورې ته احساسات و. د رومیل په زړه کې هرو مرو دومره اندیښنه وه چې که چیرې د قتل د پلټنې مخ که د هغه د کور لورې ته شو نو هغه به څه ځواب ورکوي ، ځکه چې د ایا صوفیا سپنه بګۍ د هغوې د کور ترمخه نژدې نیم ساعت ولاړه وه...... خو دا به هسې یو اتفاق و چې د پلټنې مخه د هغې کورته را ونه ګرزیده ، په خپله د ایا صوفیاء بطریق اعظم ویلي و چې ډیمونان په اخری وختو کې دیوه پادری په بلنه د هغه ځای ته ورغلې و. خو دا یې نه وویلي چې د کوم پادري په بلنه. د قاسم پلان همداسې و چې د ډیمونان د قتل یوه معما پاته شی. د قسطنطنیې پولیسو خپلې ټولې لارې ګودرې و لټولې خو د قاتل په اړه یې هیڅ تر لاسه نه کړه. ان تر دې چې څو ورځې تیرې شوې او د کلیسا د غونډې ورځ سر ته را ورسیده.

د کلیساو د غونډې څخه یوازې درې ورځې مخته قاسم یو ځل بیا د ایا صوفیا ترمخه ودرید. په دې وخت کې هغه په یوه سراې کې اوسیده ، او خپل کار یې لکه د پخوا په څیر دوام ورکړې و. هغه په همدې ورځو کې په قسطنطنیه کې د میشتو مسلمانو تاجرانو سره هم اړیکي غزولې و. څه پټ کارونه یې هم کړې و چې پایلې یې ډیرې ژر مخته راغلې. هغه خپل کالي هملته په سراې کې اېښودې و ، نن قاسم ایاصوفیا ته د ورننوتلو له پاره راغلې و ، اس یې هم له ځانه سره نه درلود ، په خپله غاړه یې یو ځل بیا د پادریانو صلیب را ځړولې و ، خو دا ځل یې د رومن کتولیک د صلیب په ځای د ایاصوفیاء د یونای کلیسا صلیب په غاړه کې ځړولې و. قاسم په ساده او پاک لباس کې و ، په سر یې شنه قیمتي خولۍ په سر کړې وه. د چرچ په ډیر ښکلي باغ کې تیریده او مرکزي دروازې ته ورسید . د دروازې دواړو خواو ته ډیر ارزښتناکه کاني نصب کړل شوي و ، تر څنګ یې درویشي لرونکې ساتونکي د اوږدو نیزو سره یو ځای ولاړ و. دا ساتونکې د زرو کالو راهیسې د همدې تیرو تر څنګ ولاړ وي او پهره کوي.

قاسم په ډیره بې پرواهۍ سره ولاړ او رچرچ ته ورننوت ، مخې ته یې یو ډیر پراخه سالون راغې چې مربع شکله و.

د قاسم تر مخه ۱۷۰ ستنې د « ابوالهول» په څیر ولاړې وې. په سالون کې د عبادت کونکو له پاره ډیرې قیمتي چوکۍ اېښودې وې چې د ټولو مخونه د شرق لورې ته و و. د دې نه علاوه د ایاصوفیا عمارت تر ډیره پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غځېدلي و . د سالون څلورو خواو ته دمرمر تیرې اینبول شوي و ې ، په لارو کې یې د راهبانو ، اوپادریانو له پاره پراخه دفترونه جوړ کړل شوي و ، ددې سالون په دویم منزل کې ستر ستر پادریان اوسیدل ، د دویم بطریق اعظم د اوسیدو خونه هم همدلته وه . د چرچ د ټولو ښځو راهبانو داوسیدو خوني هم په دویم منزل کې وې ، دې راهبانو ته یې « نن» یا « سسټر» ویلې . هغوې به سپین کالي اغوستل او د کمیسونو غاړې به یې سور رنګه وې. هغه پیغلې به چې راهباني ګرزیدلې نو هغوې به ددنیا د ټولو خوشحالیو څخه بې برخې ګرزیدلې . خو څوک پوهیدل چې په دې سپینو کالیو کې ملبوسې « نننې» ،د چرچ د تیاره کمرو په داخل کې خپل لباس په سور رنګ ککړوی.

قاسم ولاړ اوهلته په لمړیو څوکیو کې په یوې کیناست . تر مخه یې د سیدنا عیسې علیه السلام او سیدنا ابراهیم علیه السلام فرضی مجسمې نصب وې. په یوناني کلیساو کې دغسې فرضي مجسمې نصبیږی. قاسم په ډاګیزه توګه په خپل عباد ت کې مشغول و . هغه تر ډیره وخته پورې په همدې حالت کې ناست و ، سترګې یې پټې کړې وې او داسې یې ښکاره کوله چې مناجات لولي. خو په حقیقت کې هغه دمارسی په اړه فکر کاوه. ځکه مارسي په همدې چرچ کې راهبه وه. دهغه وخته چې هغه دې چرچ ته ور ننوتې و نو د ویني دوران یې زیات شوې و ...... هغه نه پوهیده چې څه وخت به یې مارسی مخې ته راځي . هغه تر یوه ساعته پورې ټیټ سر همدلته ناست و . په دې وخت کې په ناڅاپې توګه چا په اوږه باندې و ټپاوه . دقاسم وجود باندې یخنې راغله . سترګې یې پرانستې ، ویې کتل چې دا د یوه زوړ فادر لاس و . دهغه په مخ باندې د شفقت او مهربانۍ نښې نښاني وې ، دا دایاصوفیا یو پخواني زوړ پادري و . قاسم ته دهغه په کتلو سره خپل پلار هشام تر سترګو شو او په خپل زړه کې یې دې پادرې ته ډیر ښه احساسات را وپاریدل قاسم په خندا شو ، نو زوړ پادري هم وخندل.

« ماته فادر بروس وایی. زما عمر اویا کاله دې ..... داسې بریښې چې ته دلته میلمه یې. دکومه ځایه راغلې یې.؟»

کله چې دې زوړ پادرې قاسم ته په ډیر شفقت سره داخبرې کولې نو قاسم ورته په ډیرې عاجزۍ سره وخندل او ورته یې وویل« درونده پلاره ! زه د تهریس د چرچ څخه راغلې یم دیسوع مسیح په خدمتګارانو کې شامل یم ، او د خپل مرکز دپاینبت له پاره دعا کوم...»

« د تهریس چرچ.....هغه......هغه چې بشپ یې لیمارک دې»

قاسم سمدلاسه ځواب ورکړ ، « هو ! زه د عزتمند لیمارک په اجازه دلته قسطنطنیی ته راغلې یم. هغه ماته زما دراتلو په وخت کې د کلیسا بطریق اعظم له پاره یو لیک هم راکړې دې .»

د تهریس کلیسا دعثماني حکومت په واکمنۍ کې پرته وه ، هلته حکومت د عثمانیانو سره و خو د تهیریس ډیرکې خلک عیسویان و . قاسم په دې خاطر د تهریس نوم واخست چې هغه دهغې ځایه څخه پوره پوره خبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلود. دتهريس دكليسا د بشپ ليمارک سره ډيمونان نيغ په نيغه اړيکي درلودل. قاسم د ليمارک له اړخه ليک هم پخپله ليکلې و ، دقاسم دخبرو د اوريدو وروسته زوړ پادري ډير خوشحاله شو .او قاسم ته يې د راپورته کيدو او دهغه سره د ورغاړي وتو له پاره غوښتنه وکړه. دلږ ځنډ وروسته قاسم د هغه زوړ پادري سره يو ځاې د بطريق اعظم د خونې په لور روان و ....

دبطريق اعظم د اوسيدو د ځاې په کتلوسره قاسم سخت حيران دريان پاته شو ، ځکه دا دکوم پادشاه دخوب دځاې څخه کمه نه وه. دپادري په دورازې باندې ساتونکي ولاړ و. د دې بطريق دغه خونه په حقيقت کې يو لوې سالون و ، چې په کې يوه ستره قالينه غځيدلې وه. کړکيو ته يې د اطلس او وريښمو پردې را ځړيدلې وې ، په چت کې يې قيمتي فانو س را ځوړند و چې د قيمتي تيږو ياقوتو څخه جوړ شوې و . دپردو نه مخته وروسته د بطريق اعظم ځانګړې خادماني وې چې په خپلو خپلو کارونو کې مصروفه وې. يوه ډيره ښايسته خادمه چې د ننانو لباس يې اغوستې و ، دغه زوړ بروس او قاسم دواړه له ځانه سره دبطريق اعظم د ليدلو کمرې ته يې يوړل. هغې دغه دواړه د بطريق د کمرې د ښايسته دروازې ترڅنګ پريښول اوبيرته راستنه شوه. بروس دروازه پرانسته اودننه ورننو ت.

دکمرې دغربي ديوال سره يو ډير ستر تخت اينښوول شوې و چې دواړو خواو ته يې دبطريق اعظم ښايسته خادماني ولاړې وې ، پخپله بطريق په دغه تخت باندې ناست و ، ډير ساده لباس يې درلود، بطر يق قاسم اوبروس ته د کيناستو حکم وکړ ، هغوې هم هلته په هغو ارامو کرسيو کيناستل .بيا نو بطريق د بروس څخه وپوښتل:

« بروسه څه خبره ده ؟ ځنګه راغلی ياست ؟ اودا له تاسره راغلي ميلمه څوک دې ؟»

« اسماني پلاره ! دا ځوان بشپ د ليمارک د چرچه راغلې دې چې « فادر ايرون » نوميږي. او له ځانه سره يې د بشپ ليمارک له اړخه يو ليک تاسې ته هم راوړې دې.»

بطريق سخت متوجه شو او د قاسم په لور يې وکتل. اوبيا يې په سخته لهجه وويل.

« دبشپ ليمارک خط.....؟ چيرې دې هغه خط ؟......»

بطريق اعظم په دې پوهيده چې بشپ ليمارک يواځې د ډيمونان په نامه ليکونه ليکل. خو د بدقسمتۍ څخه چې بطريق اعظم د بشپ ليمارک د ليکونو سره بلدتيا نه درلوده. اونه يې کله دهغه ليک کتلې و. په اصل کې دغير ملکي جاسوسانو سره يواځې ډيمونان اړيکي درلودل. که څه هم بطريق اعظم د اسلام په دښمنۍ کې د ډيمونان څخه ځو قدمه مخته و خو دعثماني سلطنت تر کنترول لاندې ټولې کليساوې ډيمونان کنترولولې. په دې خاطر د بشپ ليمارک د ليک په کتلوسره هغه لږ څه انديښمن شانته شو . اوپه دې فکر کې شو چې اوس به د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو سیمو څخه لیکونه او پیغامات دهغه لورې ته راځي ، څکه ډیمونان له منځه تللي و . دبطریق اعظم له پاره دا کار ستونزمن و ،په هر صورت هغه د بشپ لیمارک لیک راواخست او وېی لوست. په لیک کې راغلی و:

« دعزتمند ، مقدس پلار !د قسطنطنیې د کلیساګانو دمشر ، د ایا صوفیا د بطریق اعظم په نوم !

...... د یسوع مسیح ددین د خادم او د تهریس دشاوخوا دکلیساګانو دمسؤل بشپ لیمارک له اړخه:... هولي فادر ! دغه ځوان فادر ایرون ستاسې په خدمت کې حاضر دي د معزز ډیمونان د شهادت نه وروسته ما دډیر غور اوفکر نه وروسته پریکړه وکړه چې دې ځوان ایرون ته هلته په ایا صوفیا کې سخته اړتیا ده.

ایرون زما په لاسو کې را لوی شوی او ځوان شوی دي او زه دهغه له اړخه هر ډول مسؤلیت منلو ته تیار یم ، فادر ایرون د مختلفو وړتیاو نه ډک ځوان دي ، چې هیله ده چې ستاسې تر سیورې لاندې په پاته کیدو سره به د هولي چرچ له پاره ډیر زیات ګټور ثابت شي....

په مناجاتو کې ددعاو دغوښتنې سره یو ځای

فقط

د تهریس د کلیساو بشپ.....لیمارک»

د لیک دلوستلو سره د بطریق اعظم په مخ کې دلکیرو زیادښت را ته. هغه د لیک په اخر کې لګیدلی مهر ته په ډیر غور سره وکتل ، دا مهر خو ورځې مخته په قسطنطنیه کې یوه ساده شکلې زرګر ته د ډیرو پیسو په ورکولو سره جوړ کړې و .....د مهر دکتلو وروسته بطریق اعظم ته لږ څه ډاډ ور په برخه شو خوبیا یې پوره تسلي و نه شوه ، په خپلو کوچنیو کوچنیو سترګو یې قاسم ته وکتل اوبیا یې ترې وپوښتل:

«ګوره ځوانه ! نن سبا په قسطنطنیه کې پخوانیو پیژندګلوو کسانو ته هم د شک په سترګو لیدل کیږي ، مونږ یوازې د لیمارک د لیک په کتلوسره سره په تا نه شو ډاډمن کیدې. له تاسره بل څه داسې ثبوت شته چې هغه ثابته کړې چې ته د تهریس دکلیسا څخه راغلې یې.»

قاسم و درید او ددرنښت په خاطر مخکې لورې ته ورښکته شو اوبیا یې د بطریق اعظم تر مخه غرض وکړ: « مقدسه پلاره ! تا سهی خبره وکړه .... زما سره ددې خبرې حل دادې چې تاسې ما د ایاصوفیا په بندې خانې کې بندې کړئ اوپه همدې وخت کې خپل قاصد ولیږئ او د تهریس دچرچ نه یې تائید راوړئ ، زه به په دې اړه هیڅ ډول شکایت و نه کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بطریق اعظم قاسم ته په ستایونکو سترګو وکتل. خودهغه مکار د ډاډ له پاره لا تر اوسه هم د څه شک لرې کولو ته اړتیا وه. په دې خاطر هغه وویل:

« بلکل سهي ده ...... همدا لاره چې تا وښووله سهي لاره ده .... مونږ د لیمارک څخه ستا په اړه د ځواب د ترلاسه کولو پورې تا د ایا صوفیا په بندي خانه کې اچوو .»

هغه غوښتل د قاسم عکس العمل ووینې.. خو قاسم داسې کوچني جاسوس نه و چې د بطریق اعظم په جال کې راو نښلي. قاسم خپل ځان همغسې وساته. بطریق اعظم تر دې پورې مخته ولاړ چې وسله وال دروازه چیان یې هم د قاسم د نیولو له پاره راو بلل. خوکله یې چې وکتل چې قاسم د تښتېدو هېڅ هڅه نه کوي او نه یې په څېره کې د ډار او وېرې کومه نښه ښکاري، نو دروازه چیانو ته یې د بیرته تللو حکم وکړ او بیا یې قاسم ته په ډېره نرمه ژبه وویل:

« نه مونږ تا نه نیسو . که چیرې ته لیمارک راليږلی یې نو يقينا چې دا به د قسطنطنیې له پاره ګټوره وي ....ښه شو چې ته راغلې.... په عثماني سلطنت کې زمونږ د سلګونو کلیساګانو مسؤل ډیمونان و . خو ډېمونان نه وروسته مونږ ته دا ستونزمنه ده چې مونږ د عثماني سلطنت دخورو ورو سلګونو کلیساګانو کار سنبال کړو .....که څه هم ته لا تر اوسه پورې فادر یې . او د ډیمونان ځای نه شې نیولې خو ته به نیغ په نیغه زمونږ تر لاسه لاندې دعثماني سلطنت دکلیساګانو دکارو په تر سره کولو کې زمونږ سره مرسته کوې. په دې اساس زه غواړم تا د خپل ځان له پاره دخارجي کلیساګانو د سلاکار په څیر و ټاکم. درې ورځې وروسته دلته دکلیساګانو تر منځ غونډه جوړیدونکې ده نوکه چیرې په دې وخت کې د شرقی کلیساګانو خبره منځته راغله نوبیا ماته ستا د مشورې اړتیا وې ، ایا ته ددې کار له پاره خپل ځان وړ ګڼې...؟»

قاسم په زړه کې د خوشحالۍ نه ګوړې ماتولې. هغه هیڅ هیله نه درلوده چې هغه به په دومره مهم کار باندې ماموریږي ، هغه خو غوښتل چې په یوه ډول ددواړو کلیساګانو تر منځه غونډه سبوتاژه کړی. په دې اساس یې سمدلاسه وویل:

« هو ! مقدسه پلاره ! زه تاته همدا اوس ویلې شم چې ایډریانوپل ، تهریس ، سربیا ، بوسنیا ، والیشیا ، او د البانیا نه علاوه د اناطولیه دساحل تر څنګ څنګ د « دې هولی ارتوډکس» څلور سوه کلیساګانې دې،او دا ټولې د ایاصوفیا په واسطه کنترولیږي . اوبیا دا ټوله سیمه یواځې د څلورو یوناني الاصل بشپانو له خوا سنبالیږي ..... زه غواړم یواځې د یوه چرچ په اړه تاسې ته ، ستا سې دمعلوماتو په خاطر تفصیل بیان کړم ، ددې نه علاوه دسلطان محمدخان او مسلمانانو په اړه زه هم ډیر معلومات لرم ....تر هغې چې دعیسوي ښوونو پورې اړه لري نو د خدای په کرم چې زه په هغې کې هم دهیڅا څخه کم یا وروسته نه یم پاته شوې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په ډیر تفصیل سره بطریق اعظم ته ځواب ورکړ .او دلمړي ځل له پاره یې د بطریق اعظم په سترګو کې ډاډ او اطمینان وکوت. دا دقاسم خوش نصیبې وه چې د غونډې د پیلیدونه یوائې درې ورځې مخته هغه په دومره لوړ مقام باندې و ټاکل شو. اوس نو هغه ته په ډیر احتیاط سره په دغه منصب باندې کار کول ورپه غاړه و . خو هغه لا تر اوسه د یوې خبرې څخه ډیر زوریده اوهغه دا چې هغه وارخطا و چې مارسي به یې کله تر سترګو کیږي.

قاسم په خپلو خیالاتو کې ورک و چې په دې وخت کې پرې بطریق اعظم ور غږ کړ « سهي ده. ایرون زویه ! زه به دخپلې خونې سره څنګ کې ستا دخونې او د اوسیدو د ځاې له پاره هم حکم وکړم. ته به دهمدا نن څخه د ټولو پیغامونو د اخستو مسؤل یې. سمدلاسه خپل کار پیل کړه ترڅو مونږ د رومن کتولیک دخلکو تر مخه خپل ټول معلومات په پوره شان وشوکت سره وړاندې اوپه غونډه کې په پوره دبدبې سره کینو.»

زوړ بروس یو ناڅاپه د بطریق نه وپوښتل چې « مقدسه پلاره !..... ایا په دې غونډه کې به دقسطنطنیې پادشاه هم ګډون کوي .....؟»

« هو ! شهنشاه به درې وروسته دلته ایا صوفیاته راځي ، خو ماته د رومی کارډینل سیډرو تر مشرۍ لاندې په دې غونډه کې کیناستل خپل سپکاوې ښکاري. په دې خاطر زه غواړم چې پخپله دشهنشاه د صدارت لاندې ددې غونډې د جوړیدو وړاندیز وکړم »

د قاسم په زړه کې د خوشحالۍ ډیوه رڼا شوه. هغه وکتل چې ددوې تر منځ د خپلمنځې نفرت زمکه لا د پخوا څخه تیاره شوې ده. قاسم ته یوائې دفصل کشت ته اړتیا وه. قاسم په ډیر افسوس سره وویل:

« اوهو ! مقدسه پلاره ! دا ته څه وایې ؟ایا قسطنطین ددې غونډې مشري کارډینل اسیډرو ته ورسپارلې ده. اوس خو به د رومي کلیسا خلک دخوشحالۍ نه په کالیو کې نه ځاېږي. مقدسه پلاره ! ته پوهیږې چې د فادر ډیمونان د وژلو مسؤلیت هم د همدې خلکو په غاړه دې . په داسې حالاتو کې به مونږ څنګه دا وزغمو چې کارډینل دې زمونږ ددې سترې غونډې مشري وکړي ، ته هرو مرو په دې اړه یو څه وکړه.»

په بطریق اعظم د قاسم خبرې ډیرې ښې ولګیدې. په حقیقت کې هغه پخپله ددې غونډې مشرۍ ته بډې وهلې وې. هغه د ایاصوفیا مشر و نو څنګه به یې دا زغملې وې چې درومی کلیسا یو معمولې کارډینل دې ددې په شتون کې دداسې یوې مهمې اوسترې غونډې مشري وکړي. هغه خو د رومي کلیسا پنځم پوپ جان نکلسن هم دخپله ځانه ښکته ګاڼه. نوبیا به دده ترمخه دیوه کارډینل څه حیثیت وي ؟ دقاسم دخبرو څخه هغه داسې احساس کړه چې د ډیمونان د وژلو وروسته د مشرۍ له پاره په شهنشاه باندې به لږ څه فشار راوړل د پخوا په نسبت اسانه وی. په همدې خاطر یې قاسم ته افرین ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ایرونه زویه ! زما په زړه کې خو تاته ډېرې هيلې راپيدا شوې. خداې دې وکړې چې ته په هغوې هيلو باندې پوره پوره وخيژې. ته به داسې وکړې چې همدا نن شپه به زما د نماينده په څير دقسطنطنيې د فوځونو دمشر سپه سالار «ګرانډ ډيوک نوټآراس» کورته ورشې اودهغه سره به ووينې. اوهغه به د اياصوفيا د دريځ څخه خبر کړې. هغه ته ډاګيزه کړه چې د اياصوفيا دبطريق اعظم په شتون کې کارډينل سيډرو ته د غونډې مشرې ورکول د اياصوفيا له پاره سپکاوې دې ، زه هيلمن يم چې سپه سالار به زمونږ ملاتړ وکړې ځکه چې نوټارس يو سخت مذهبی انسان دې او ديوناني کليسا سخت پيرو دې.

قاسم ته داسې ځرګنده شوه لکه لاټرې يې چې راوتلې وي ، هغه ته داسې وبرېښيده لکه په رښتيا چې دقسطنطنيې د خاتمې او دقيصر د هلاکيدو وخت رارسيدلې وي. هغه ته د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا مبارک حديث په ياد راغې چې ويلې يې وو....« اذا هلک قيصرا ، فلاقيصر بعده ..... کله چې قيصر هلاک شي نودهغه وروسته به بل قيصر نه راځی ...» هغه په دې فکر کې و چې په هر قدم کې د خداې ملاتړ ورسره دې. هغه د بطريق اعظم حکم ته لبيک ووايه ، او سپه سالار نوټاس دکور په لور د روانيدو له پاره يې ځان تيار کړ. ددې وروسته بيا د بطريق اعظم او قاسم ترمنځ په ډيرو امورو باندې خبرې اترې وشوې ،نژدې يوساعت بطريق اعظم قاسم ته ک دخپلو راتلونکو پلانونو په اړه خبرې اولار ښوونې کولې. اوبيا بطريق اعظم قاسم ته د تللو اجازه ورکړه.

دبيرته راستنيدو په وخت کې دقاسم سترګې د اياصوفيا په دروازو او ديوالو باندې ګرزيدې. هغه به په هر موړ کې چې راګرزيده زړه به يې ټکان خوړ .... فکر به يې کاوه چې په دغه بل قدم کې به مارسې ورسره مخ کيږی. ....خو مارسې ورته تر سترګو نه شوه. دبطريق خادمانو قاسم دخپلې کوټې په لور رهی کړ. قاسم ته يې يوه پراخه او هوا لرونکې خونه ور وښوده چې په کې د ژوندانه ټولې اسانتياوې موجودې وې. دا د قاسم د اوسيدو ځاې و ، چې اوس د تهريس دپادري ايرون ترنامه لاندې راغلې و. او د بطريق اعظم وفاداره سلاکار ګرزيدلې و. لږ وخت لا نه و تيرشوې چې زوړ بروس له ځانه سره يوه خادمه او يو خادم دقاسم کوټې ته راوړل. او ورته يې وويل :

« بطريق اعظم دغه دواړه ستا د خدمت له پاره را استولې دي.....دوې به هر وخت ستا په خدمت کې حاضر وي.»

زوړ بروس ولاړ اوقاسم دهغوې دواړو خادمانو څخه دهغوې د نومونو په اړه وپوښتل ، د پيغلې نوم سونيا او د هلک نوم ډيوډ و. سونيا د واليشيا اوسيدونکې وه اودمور وپلار د مړه کيدو نه وروسته په نړی کې ځانته پاته شوې وه. بيا دزمانې دپيښو څخه د خوندي پاته کيدو په خاطر يې هوډ وکړ چې دکوم چرچ دخدمت له پاره به ځان وقف کوي. همغه و چې اياصوفيا ته راغله. ډيوډ دجرمنی اوسيدونکې و چې په خپل تير ژوند کې د يوه ظالم يهودې تر لاسو لاندې را پورته شوې و ، کله چې د اياصوفيا يو پادري جرمنی ته ولاړ نو هغه ډيوډ ته د مسيح

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددین د منلو بلنه ورکړه ، ډیوډ چې دغلامۍ څخه نورتنګ ته راغلي و دغه بلنه سمدلاسه و منله. بشپ د غه ظالم یهودی ته د کلیسا پیسو نه رقم ورکړاو ډیوډ یې دهغه د غلامۍ څخه ازاد کړاو د ایاصوفیا په غلامۍ کې یې را ګیر کړ.

سونیا یوه ښکلې نجلۍ وه ، کله به یې چې خندل نو دمخکې ژاملې غاښونه به یې لکه د مرغلرو په څیر تک سپین ځلیدل ، قاسم دواړه خادمان په کمرې کې د اړتیا وړ شیانو په برابرولو مؤظف کړل ، اوپخپله هغوې ته د څه ویلو پرته د خپلې کمرې څخه بیرون ووت. هغه ولاړ تر څو د سراې څخه خپل ضرورې سامانونه راټول اودلته یې راوړې...

تر مابنامه پورې قاسم په ایا صوفیا کې په ډیره ښه توګه میشت شوې و. یو یو کس یې وکوت خومارسې یې تر سترګو نه شوه.نوره یې نو دصبر پیمانه ډکه شوې وه. هغه دلته دتهریس دپادرې په توګه راغلې و په دې خاطر یې د چا څخه د مارسی په اړه پوښتنه هم نه شوه کولاې. اوپه ځانګړې توګه خو یې په خپلو خادمانو باندې لږ څه باور هم نه شو کولاې. ځکه چې هغوې دواړو ددې دیوه یوه قدم خبر بطریق اعظم ته ور رساوه.په داسې حالت کې به یې څه کړې وې...... د ډیرې ناارامۍ په فضا کې راپورته شو اوپه خپله خونه کې ګرزیده را ګرزیده. هغه خو خپله دنده په ډیره ښه توګه مخته وړله. خو دخپل محبت قرض یې هم ورکول غوښتل. څومره یې چې ژر غوښتل خپله مارسی ووینې نو همغومره یې دمارسې د لیدلو سره واټن پیدا کیده. خو دستر مقصد دترلاسه کولو له پاره قاسم یو ځل بیا د صبر او استقامت هوډ وکړ. هغه د مابنام دمناجاتو په بهانه دخپلې کمرې څخه ووت او دبل منزل هغه ګیلرې ته ولاړ چې ډیرې قیمتې قالینې په کې خپرې شوې وې ، دغه ګیلرې دچراغونو په رڼا و کې ځلیدله. ګیلرې ډیره اوږده وه ، قاسم یې اخرې برخې ته ورسید او بیا هلته را وګرزید او ښه نیولې شو. دلته یو ستر محراب جوړ کړل شوې و. په دې ګیلرې کې چې دکومو کوټو تر مخ محرابونه موجود وو نوهغه کوټې دسترو سترو خلکو د اوسیدو ځایونه و. قاسم دلته په دې خاطر تم شو چې هغه وکتل د یوه ستر محراب په فرش باندې ګڼ شمیر ښځې را ټولې شوې دې. اوپه یوه خاص ډول عبادت کې مصروفه وې. دوې ټولو یو ډول خاورین لباس په تن کړې و. قاسم ددې ښځو تر شاولاړ و. دغه ښځې هملته دمحرابې برنډې په فرش باندې ناستې وې خو ددې محراب تر مخه دکوټې دروازه تړلې وه. قاسم فکر وکړ چې دا به دکوم عبادت کونکې راهب خونه وې چې ښځې مریدانې یې ترې بیرون ناستې اودهغه انتظار کوې. قاسم تر لږه وخته پورې همدلته ولاړ و اوبیا په خپل فکر کې ډوب شو.

دمناجاتو نه دفراغت وروسته بیرته راستون شو ،نوبیا دهمغه لارې څخه را تیر شو. خودا ښځې اوس هم همغسې ناستې وې ، قاسم چې دعبادت کولو دا شکل وکوت نو ډیر حیران پاته شو ،کله چې خپلې خونې ته راغې نوسونیا په کمره کې موجوده وه. قاسم هسې په سرسرې توګه د سونیا څخه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونيا !.... دغه بل لورې.....ګيلري په ښي لورې کونج کې ګڼ شمير ښځې په يوې برنډې کې سره راټولې شوې دی او ټولنيز عبادت کوي. هسې پوښتنه مې کوله چې دا څوک دي ؟ ،،»

قاسم په لمړي ځل د سونيا نوم اخستې و . دهغې په مخ باندې دخوشحالۍ نښې را پيدا شوې ،بيا يې په ډيره معصومه توګه قاسم ته وکتل او ورته يې وويل:

« بلې ! هغوې !...هغه ښځې دي چې دسسټر ميري مريدانې دي. هغوې د اياصوفيا تنانې يا راهبانې نه دي بلکه د قسطنطنيې عزتمندې ښځې دي چې د سسټر ميري په نوم ژوندۍ دې......»

قاسم نور څه او ريدل نه غوښتل. ځکه هغه ته د سسټر ميري نوم اخري لفظ ثابت شو ، دهغه په شريانو کې دويني ګردش نور هم تيز شو ، هغه د ډيمونان ښخه اوريدلې و چې مارسي ته په اياصوفيا کې ټول خلک سسټر ميري وايي ، دقاسم په سترګو کې ځلا نوره هم زياته شوه اودواړه لاسونه يې په اضطراري توګه په حرکت راغلل. هغه دخپلو لاسو ګوتې يو په بل کې سره ننويستلې اوبيرته ويستلې..... اوبيا دلږ ځنډ وروسته ، معلومه نه شوه ، چې ولې يې د سونيا له پاره غوړه مالي پيل کړه.

« سونيا ! ته خو دومره حسينه اوښايسته يې چې ته بايد دکوم شرقي هيواد شهزادګۍ وې. ستا په سترګو کې د بدخشان د لعلو په څير ځلا ده. اوپه شونډو دې دګلابو په څير سوروالې. زه چې تا وينم نوحيران پاته کيږم چې خداوند به ستا په جوړښت کې څومره روښنايانې را ټولې کړې وي.....»

دا خبرې ديوه سړي له اړخه کلکه حربه شميرل کيږي ... يعني دکومې ښځې په دام کې د راګيرولو له پاره دا اخرۍ حربه ده. او دا ريښتيا هم اخري حربه وه. په نړۍ کې هيڅ داسې ښځه نه شته چې په خپلې ستاينې باندې خوشحاله نه شي. که څه هم دا ستاينه په درواغو ، ولاړه وه او يا غير متوقع هم وي. په هر صورت دادښځو کمزوري ده. قاسم هم د سونيا د همدې کمزورتيا نه ګټه پورته کول غوښتل. دقاسم دخولې څخه دغسې ناڅاپې او پرته له هيلې ستاينه اوريدل سونيا د نشو په زانګو کې وروغورزوله. دهغې يو لاس ناڅاپه دهغې په زړه کيښوول شو او غوښتل يې په ژبه څه ووايي خوژبه يې د څه ويلو نه وتلې وه. هغې قاسم ته دا ويل غوښتل چې .....ته ولې خاموشه شوې .....وايه اوهمداسې زما ستاينه وکړه ..... دقاسم په څير دښه قامت او قوارې انسان د قسمت خاوندانو ته ترلاسه کيږي. سونيا هم په خپل بخت باندې ونازيده ، کله چې قاسم دهغې هيجانې کيفيت وکوت نو پوه شو چې تير يې په نښه لګيدلې دې. نوپه دې اساس يې ورته وويل:

« سونيا ته ډيره حسينه يې او ښايسته خلک درواغ نه وايي. ماته ريښتيا ريښتيا ووايه ،زما خدمت ته د راليږلو نه مخته بطريق اعظم تاسو ته څه ډول هدايت کړی دی....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو سونيا دموم په ځير ويلي شوې وه. هغه به دقاسم څخه ځنګه خبره پټه کړې وې ،همغه و چې سمدلاسه يې ورته وويل چې بطريق اعظم هغوې ستا د جاسوسۍ له پاره ټاکلي دي. قاسم په زړه کې خپل ځانته شاباش وويل . اوس نو هغه غوښتل سونيا نوره هم په اعتماد کې واخلي اودخپلو خبرو په جال کې يې راګيره کړي.خو قاسم ددې يوې خبرې ډير خيال ساته اوهغه دا چې هغه په خپلو ټولو خبرو کې دې لورې ته هيڅ اشاره ونه کړه چې هغه په سونيا باندې عاشق شوې دی. ځکه هغه نه غوښتل کوم دروا غ خبره دخولې وکاږي .. لږه شيبه وروسته سوينا د زړه او ځان دواړو له مخې د قاسم په مريدۍ کې راپريوتې وه. او کله چې هغه بيرته تلله نو قاسم ترې هسې په سرسري توګه وپوښتل چې:

« او هو ! ..... دا سستر ميري ځوک ده .... ايا کومه راهبه ده ...؟»

« هو ! هغه يوه البانوي راهبه ده ،خو دټولو راهباو څخه مختلفه ده . هغه چرچ ته دعبادت له پاره يوازې د يکشنبي په ورځ راځی ، پاته ټول وخت په بنده کمره کې ناسته وي. داسې بريښي چې دروحانيت کوم غټ پړاو ته رسيدلې وي، ځکه کله چې هغه ليکچر ورکوی نو ټولې ښځې ورته ژاړي. د ښار ډيرې ستړې ستړې ښځې د سستر ميرې څخه برکت ترلاسه کوی. يقين وکړه چې په ايا صوفيا کې دهغه درنښت او قدر د « مادر سوزينا » څخه هم ډير دې.»

قاسم په پوره دلچسپۍ سره د سونيا خبرې اوريدلې. هغه حيران و چې مارسی په دې ځوکالو کې ځومره بدله شوې ده. معلومه نه ده چې قاسم څه فکر کړې و چې يو ځل بيا يې وپوښتل:

« ايا دهغې په ليکچر کې يوآځې ښځې ګډون کوې نارينه په کې نه وی ...؟»

« هو ! بلکل نه ، هغه خو د نارينه و مخې ته بلکل راځی نه ، ډير وخت په پرده کې اوسيږي. هو !.....کله کله دميلې يا کرسمس په وختونو کې په ټولنيزو عباداتو کې ګډون کوې ، نوکله چې د حجابه پرته محفل دهغې مخ ووينې نو دسپوږمۍ په ځير روښانه مخ يې ټول محفل تر اغيز لاندې راوړي. سونيا دا اخری خبرې د شرارت له پاره په خندا خندا کې کولې .. ځکه هغې غوښتل د قاسم سره خپل ځان درسمياتو څخه وکاږي. دقاسم سره هغه ښايسته ډيره و ځنډيده او غوښتل يې نوره هم هلته دهغه سره پاته شي. خو بيا هم په پوره نازړه توب سره ددروازې په لور ولاړه او دخوشحالۍ نه ډک زړه سره دهغه ځايه ووتله.

قاسم ته اوس دمارسې درک لږيدلې و . ددې خبرو په اوريدو سره دهغه په زړه کې نوې اندېښنې را وټوکيدې ،کله به يې فکر کاوه چې دا د البانوي کنيزې هغه لورنه ده چې د لاله شاهين په يادګار کې به يې ورسره کتلې. اوکله به يې فکر کاوه چې مارسی اوس يوه باعزت او باوقاره راهبه ګرزيدلې په دې خاطر به دسستر ميری څخه دهغې بيرته مارسی ته راوړل شوني نه وي. هغه دا فکر هم کاوه چې ايا مارسي بيرته داسلامه ګرزيدلې او عيسويت

(c) ketabton.com: The Digital Library

یی خپل کړې دي ، حال دا چې هغه مسلمانه شوې وه او د اسلام لمرنی ښوونې یی هم تر سره کړې وې. خو زړه یی ځواب ورکاوه چې نه. مارسي اسلام نه پرېږدي.

د سونیا د تللو وروسته ، قاسم تر ډېره پورې په همدې خیالاتو کې ډوب و . هغه په همدې کشمکش کې و چې ډیوډ ورته د بطریق اعظم په لور د ورتللو پیغام راوړ. هملته قاسم ته دا هم په یاد راغلل چې هغه خو به نن د فوځ سپه سالار «نورټاس» سره د کتلو له پاره هم ورځي ، ټوپ یی کړ ، راپورته شو او د بطریق اعظم ځانګړې خونې ته ور روان شو.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډوډۍ په سر اختلاف

په قسطنطنیې کې د جنګ له پاره ځانونه تیارول په پوره بیړې سره روان و. دښار ټولو اوسیدونکو لکه د میږیو په خیر دمیوو او غلو په را ټولولو کې منډې ترړې وهلې. شهنشاه دغربي اروپا څخه د مرستو د ترلاسه کولو له پاره خپل تجربه لرونکې سفیران استولي و. هغه د « پوپ جان نکلسن » د ملاتړ د تر لاسه کولو له پاره د روم د کلیسا ټولې غوښتنې منلې وې او د هغې سره د یوناني کلیسا د یوځاي کولو هوډ هم ښوولې و. د « وینس» او «جینوا » بحري بیړۍ د فاسفورس ابنا ته را رسیدونکې وې ، په قسطنطنیه کې دیوه لکو نه زیات خلک اوسیدل ، دښار ټولو معمارانو د ښار دیوالونه ترمیمول . د اهنګرانو بازار شپه او ورځ پرانستې و او په سلګونو کار ګرانو شپه او ورځ د جنګ سامانونه تیارول. په ګولډن هارن کې پروت زنځیر نورهم غبنتلې کړل شو ، دښار د دیوال چې څلوارلس میله نیم دایره شکله پروت و یوناقابل تسخیر دیوال و ګرزید. د دیوال شاوخوا ته یو ستر خندق هم وکندل شو چې د اړتیاو په وخت کې په کې د سمندر اوبه راپریښوول کیدې شوې ،په دې توګه د ښار څلور واړه خواوې اوبه ګرزیدلې. د پخوانی تعمیر دوه ستر برجونه چې توپونه پرې ایښول شوي و له نوي سره مضبوط او مستحکم کړل شول.

د جینوا په فوځونو کې هغه مشهور او معروف سالار هم و چې « کمانډر جان جستیماني» نومیده. نوموړې داروپا ډیر میړنې جنګجو او تجربه لرونکې سالار و. شهنشاه جستیماني ته په نا ارامۍ سره انتظار کاوه ، دهغه جهاز ډیر ژر د دانیال د دروازې څخه را تیریدونکې و.

مقصد داچې د قسطنطنیې خلکو د سلطان محمد د راتلو له پاره ځانونه پوره پوره تیار کړي و. د بله اړخه سلطان محمد خان هم په دې ښار باندې د یرغل له پاره دخپلو تیاریو په اخري پړاونو کې و. په دې خاطر چې هغه د قسطنطنیې د کلابندۍ په وخت کې بلې کومې لورې ته متوجه نه شي نو د کرمانیا دامیر سره یې سوله کړې وه اودهغه لور یې ځانته نکاح کړې وه. بیا یې د هنګرې دپادشاه هونیاډې سره ددرې کالو له پاره س وله وکړه ، هونیاډې دکاتولیک مذهب پیرو وو او دقسطنطنیې سره داختلاف په اساس یې د سلطان سره سوله وکړه. په دې توګه سلطان خپل شاته د شمالي اروپا ګوابښونه تم کړل ، خو د موریا سیمې ته یې چې هلته د قسطنطین بل ورور حاکم و د تجربه لرونکو سپاهیانو یو لښکر ورولیږه تر څو د اړتیاو په وخت کې دهغه د راتلو مخه ونیسي.

دفاسفورس په ابنا باندې د رومیلې کلات جوړښت هم په خپل اخري پړاو کې و ، سلطان په اورنه کې اتیا زره سپاهیان را ټول کړل. خو لا تر اوسه دسپاهیانو د راټولو کار جریان درلود. ځکه سلطان پوهیده چې دقسطنطنیې د سوبې له پاره یواځې دعسکرو را ټولول بسنه نه کوي. په همدې خاطر د سلطان انجیر « اربان» شپه او ورځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ستراو تباه کونکي توپ په جوړلو مصروف و ، تر څنګ يې دسلطان بحري بیړه هم په پوره تیزۍ سره د تکمیل په لور روانه وه.

د «اورنه» په سلطاني قصر کې د کوچني معصوم شهزاده د وژلو نه وروسته دملکې سروین حالت ډېر خراب شوې و. سلطان پخپله دملکې تر مخه حاضر شو او په دې پیښه یې خپل غم او ژور خفګان و ښود او هغې ته یې د هر اړخه ډاډ ورکړ چې دهغې کوچني شهزاده په وژلو کې دهغه هیڅ ډول لاس نه و. د سلطان مشهور سالاران « احمدکدک پاشا» او محمود پاشا» د فوځې تیاریو په لړ کې یو دبل نه مخته روان و. اغاحسن هم دیني چري د ځوانانود روزنې له پاره د مصنوعې دیوالونو په ورختلو اودهغو څخه دتیریدلو تمرینونه کول. په دې تمرینونو کې داغا حسن په ګډون پنځه نور سالاران او دوه سوه غښتلې عسکر شامل و. اغا حسن پاته فوځ ته د غشي د ویشتلو او د توریې د وهلو د فن روزنه هم پیل کړې وه. که له یوه اړخه په اورنه کې دهر وګړي په سترګو کې د جوش او ولولې احساسات تر سترګو کیدل نو دبله اړخه په قسطنطنیه کې دهر وګړي دسترګو اومخ څخه خاورې بادیدې.

قاسم د سپه سالار نورټاس میلمستون ته ورننوت. نو دهغه پوزې ته دشرابو بوې راغې. دروازه چې قاسم ته یوه ستره څوکۍ وړاندې کړه اوپخپله د سپه سالار نورټاس د رابللو له پاره دهغه خونې ته ورغې...... کله چې د پیړ او غټ وجود خاوند نورټاس د قاسم خواته راغې نوقاسم ور پورته شو اودهغه سره یې لاس ورکړ ، خو نورټاس د شرابو په نشه کې مست و ، سترګې یې درنې وې ، دقاسم تر څنګ کیناست اوبیا په دروند اواز سره وویل:

« تاسې د بطریق اعظم ځانګړې نماینده یاست. په همدې خاطر زه یو ځل بیا میلمستون ته راغلم ، اوکه نه ستا څخه لږه شیبه مخته ما د شهنشاه ددوو کسو نماینداګانو سره پوره وخت تیر کړې و »

سپه سالار همدومره وویل اوبیا لاس ور اوږود کړ او یو ځل بیا یې دخپل ځان له پاره دشرابو پیاله ډکه کړه ، دسپنیو زرو جام یې راواخست او قاسم ته یې وویل:« بده یې مه ګڼه ، زه ډیر زیات شراب څښم ، اوبیا په ځانګړې توګه مې کله چې د سلطان محمدخان له اړخه د حملې کولو خبر اوریدلې دې نو په ذهن مې ډېر زیات دروندوالې راغلې دې.....په همدې خاطر ډېر څښم. زه نه غواړم چې زما په زړه کې دنوې ځوان سلطان څخه ویره راپیدا شي.....زه ډیر تجربه کاره یم ، او ته خو ما ډېر ښه پیژنې...»

دنورټاس د خبرو څخه څرګندیده چې هغه ډېر زیات شرا ب څښونکې دې ، قاسم د دې فرصت نه ګټه واخسته اوسمدلاسه یې وویل« درونده سپه سالاره ! ته یې بې شکه څښبه. دشرابو د څښلو سره به ستا میړانه دوه هومره زیاته شوي ..... هسې خو هم ته ډېر میړنې اوبهادر انسان یې. ستا په شتون کې به څوک جرءت وکړي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقسطنطنیی په لور سترګې راپورته کړي ،خو تا د شهنشاه د نمایندګانو په اړه ماته څه ویل غوښتل. اوستا خبرې په نیمایی کې پاته شوې....»

قاسم چې که وکتل چې نورتا د دې جام څخه هم څلور پنځه ګوټه وکړل نو دخپل مطلب خبره یې ورته وکړه ، اوس نو د نورتاس نشه نوره هم زیاته شوې وه، دقاسم دخبرو په اوریدو ډیر زیات خوشحاله شو ، دخوشحالۍ په تال کې کیناست اوقاسم ته یې دهغه په ستاینې باندې افرین ووایه. دقاسم د خبروپه ځواب کې نورتاس په نشه کې به خبرو پیل وکړ:

« دشهنشاه نمایندګان !......هو ! هغوې بې عقله په دې خاطر ماته دلته راغلي و چې له ما وپوښتي چې د جنرال جستېماني د ښه راغلاست له پاره څه ډول تیارې ونیول شي ؟ .....اوس ته راته ووایه چې زه د یوه کوچني کلي د قومندان له پاره لاس په سینه دریدلي شم ؟ نوتارس دقاسم په سترګو کې سترګې ور ننویستې اودا خبره یې ورته وکړه.

« بلکل نه !دا کار خو د بازنطینی سلطنت د ډوبیدو په خیر دې. ستا خبره سهي ده. د جینوا په څیر د یوه کوچني ریاست د قومندان باید ستا په څیرد ستر سالار د حکم لاندې وي....تا دشهنشاه کسانو ته څه ځواب ورکړ.

قاسم د هر وخت څخه پوره پوره ګټه اخستله ، او د نورتاس د غوښتنوو سره سمه خبره یې کوله. اوس نو نورتاس په مکمله توګه د هوا په څپو سپور شوې و.

« واه ،...واه..... فادر ! ته څومره نیک انسان یې. ته زما په دردونو ښه پوهیږې ، دهغه وخته راهیسې چې جستېماني د قسطنطینې په لور را خوزیدلې دې د شهنشاه په سترګو کې زما قدر را کم شوې دې. خو زه به په دې جنګ کې شهنشاه ته دا ډاګیزه کړم چې زه څومره ستر سالاریم .... هغوې چې نن سبا زمونږ په سرونو باندې مسلط شوې دي...... هغوې...... هغوې خو ته ښه پیژني ...... زه دکارډینل خبره کوم.......کاردینل اسیډرو ..... غلط او ناولې انسان......» سپه سالار نورتاس دخپلې نشې په وخت کې همغې لورې ته ولاړ کومې ته قاسم دهغه بوتلل غوښتل. سپه سالار په خپله دکارډینل خبره راوسپړوده. په دې وخت کې ورته قاسم وویل:

« ته د کارډینل اسیډرو په اړه خبره کوې. زه خو پخپله په همدې لړ کې تاته راغلي یم ، ته خو خپل غم او درد د شرابو دڅښلو په نشه کې له یاده باسې ،خو بطریق اعظم داسې نه شي کولي..... خداوند دې خیر وکړي ، معلومه نه ده چې په شهنشاه باندې څه شوي دي چې دقسطنطنیی دټولو امراو دسپکاوې له پاره په منډو ترړو کې مصروف دې. دیوې خوا یې تاته حکم کړې چې د یوه کوچني حنرال جستېماني د استقبال له پاره ځان تیار کړې اودهغه ترمخه ټیټ شې اودبلې خوا یې په ایاصوفیا کې ددواړو کلیساو د ګډې غونډې درابللو اعلان کړې دې اوبیا یې دهغې مشري هم کارډینل استیډرو ته روکړې ده. ته خو پوهیږې چې کارډینل د دروم دکلیسا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معمولي مامور دې. په داسې حال کې چې دبطريق اعظم دنده دټولې عيسوي نړۍ تر ټولو ستر دنده ده. همدا علت دی چې بطريق اعظم ډېر زيات انديښمن شوی دی ، هغه دلته زه تاته په دې خاطر را استولی يم تر څو تا دبطريق اعظم د احساساتو څخه خبر کړم. دهغه فرمان دی چې د کارډينل مشري به د يوناني کليسا له پاره د سپکوالي سبب وګرځی.

قاسم دهمدې خبرو دکولو وروسته خاموشه شو .هغه دخپلو خبرو په وخت کې دنورټاس مخ او ذهن هم مطالعه کاوه . نورټاس پخپله يوناني و او سخت مذهبي انسان و. په دې اساس د يوناني کليسا دسپکوالي دخبرې د اوريدو سره سم په غضب شو او ويې ويل:

« هيڅکله هم نه ! زه به هيڅکله هم د « دي هولي ارتودکس » چرچ سپکوالي و نه زغمم. بطريق اعظم ته زما دا پيغام ور ورسوه چې ته هيڅکله هم انديښمن کيږه مه. بلکه هغه ته زما له اړخه دا مشوره ورکړه چې هغه دې سبا د ښار د ټولو پادريانو او راهبانو يوه ګډه غونډه راوبولي او په هغې کې ټولو چرچونه ته دا حکم وليږي چې هغوی دې په ولس کې د شهنشاه ددې کار په خلاف غورنګ پيل کړي. او خلک دې راوګماري چې هغوی دې دکارډينل مشري او د رومن کتوليک د چرچ برلاسي په هيڅ توګه و نه مني.»

قاسم په دې پوهيده چې سپه سالار په نشې کې ډوب شوی دی خو د سپه سالار دمشورې د اوريدو وروسته قاسم داسې و انګيرله چې سالار د نشې څخه راوتلی دی ،نورټاس ډېر زيات شراب څښونکی و په دې خاطر کم نشه کيده. قاسم دنورټاس د مشورې څخه ډېر خوشحاله شو او نورټاس يې ډېر وستايه او ژمنه يې ورسره وکړه چې هغه به بطريق اعظم ته د ګډې غونډې دپيليدو تر مخه د يوناني کليسا د يوې ځانګړې غونډې د رابللو له پاره مشوره ورکوي....

په همدې وخت کې د قاسم په ذهن کې يوه خبره راغله او په ډېرې ښې سليقې سره يې د نوټارس څخه يوه ډېره مهمه پوښتنه وکړه.« درونده سپه سالاره ! که ته يې بده ونه ګڼې نو زه دخپل ډاډ په خاطر يوه پوښتنه کول غواړم ...... او هغه دا چې ايا مونږ د رومي کليسا د بسپنې نه پرته د سلطان محمد خان دځواکمن فوځ دمقابلې توان لرو او که نه ؟..... زما مقصد دادی چې له مونږ سره اوس څومره فوځ شته.

دقاسم دپوښتنې په اوريدو سره نوټارس يو ناڅاپه تک ژيړ شو ، دا سې معلوميده لکه چا يې چې وينه زبيښلې وي ، په حقيقت کې دا د سلطان محمد د نوم داوريدو ويره وه ، ځکه نوټاراس د عثماني سلطانيو په اړه ډېر ښه معلومات درلودل. خوبيا يې هم په ډېر احتياط سره قاسم ته ځواب ورکړ.

« زمونږ سره اوس خپل پنځوس زره فوځ موجود دی. چې د نيمايي څخه ډېر يې سپاره فوځيان دي ، ددې نه علاوه د قسطنطنيې د شاو خوا او يونان د سيمو څخه هم د همدومره فوځ د راتلو هيله شته. او په دې توګه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ د فوځونو شمیره د سلطان محمد د فوځونو په اندازه برابره شي. خو مونږ د سلطان څخه په یوه شي کې ډیر مخکې یو او هغه زمونږ بحری ځواک دې. ځکه د عثمانیانو سره نه بحري ځواک شته او نه په دې اړه کومه تجربه لري. دهغوې په مقابله کې خو مونږ د بحر په منځ کې اوسیږو او په بحر باندې حاوي یو. او ددې ټولو نه ستره خبره داده چې زمونږ دیوالونه دومره مستحکم دي چې تر اوسه پورې ترې کوم فاتح نه دې راتیر شوې ..»

قاسم ترې دډیرو زیاتو مهمو معلوماتو د اخستلو پروګرام پیل کړې و. او په قسطنطنیه کې ددې مهمه دنده هم همدا وه. کله چې نوټاراس د دیوالونو مهمې خبرې ته ورسید نو قاسم ترې یو دم بیا وپوښتل:

« خو ما اوریدلې دي چې دښار دیوالونه په یو شمیر ځایو کې ناکاره شوی دي..... ایا دا سهي خبره ده ؟»

« هو ! دا سهي ده ، خو اوس په ډیره بیړه دهغو ناکاره ځایونو جوړښت روان دې...... مونږ به دمسلمانانو په لاسو مات نه کړل شو . ځکه چې په قسطنطنیه باندې دیسوع مسیح سیورې دې.

ته خو پخپله فادر یې اوله ماڅخه په دې خبرو ښه پوهیږې. نوټاراس دخپل ذهني اوزړه د داډ په خاطر د مذهبې برکتونو په لور مخه کړه. قاسم کله دا فرصت له لاسه ورکاوه. سمدلاسه یې ترې وپوښتل:

« ولې نه ! په کوم ښار کې چې دایاصوفیا په څیر ستر مرکز وي نو په هغه ښار باندې به څه ډول مصیبت راشي. زه تاته په پوره ډاډ سره ویلې شم چې دا ښار به د دنیا تر پایّ ته رسیدو پورې همداسې خوشحاله او اباد پاته وی....»

« افرین ! ځوان فادر !..... ستا حوصله ډیره ستره ده. .... زه ډاډ من یم چې مونږ به د رومن کتولیک د چرچ تر مخه د سپکاوي څخه خوندي پاته شو .»

په همدې توګه خبرو کولو کې د وخت دتیریدو فکر هم چاته نه و پیدا شوې. حال دا چې ډیر زیات وخت تیر شوې و . قاسم دنوټاراس څخه ډیر زیات مهم معلومانونه تر لاسه کړي و ، قاسم له همدې ځایه هوډ وکړ چې همدا نن شپه به د سلطان په نامه یو اوږود لیک چې دغه ټول معلومات په کې درج شوي وی لیکي.

کله چې قاسم د نوټاراس د خوني څخه بیرته ستون شو نو سونیا یې په کمره کې منتظره ناسته وه. هغې لمبلي و او نوي کالي یې په ځان کړي و تر څنګ یې د سترګو د ښو له پاره هم ځانګړې تور رنګ استعمال کړې و. سونیا راهبه نه وه بلکه یوائې یوه خدمتګاره وه. خوبیا د ایاصوفیا د چرچ په څیر یو عبادتځاي کې دهغې دغه ډول ځان ښایسته کول څه حیرانونکې معلومیدل. خو قاسم په هدف دخپل غشي په لګیدو باندې په زړه کې ډیر خوشحاله و ، سونیا په دې خاطر دومره ځان جوړ کړې و اوراغلې وه چې قاسم یې د ښایست اوښکلا ډیره ستاینه کړې وه. خوبیا هم قاسم ته په خپله کمره کې د سونیا منتظر پاته کیدل دحیرانتیا وړ و . خو هغه خپله پخوانۍ رویه په ځاي وساتله او د سونیا څخه یې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونیا ! که ته ځان داسې ښایسته او ښکلې کړې نو د کوم لیوني په سترګو کې به راشې. زه خو وایم چې د خپل ځان خیال و ساته...... او هو ! په دې وخت کې زما خوني ته څنګه راغلې یې ؟»

د قاسم د خبرو لمړۍ برخې سونیا ته نوره هم خوشحالي او فرحت ور ببښلې و. خو په ناڅاپي توګه یې خپله دنده ورته رایاده شوه او قاسم ته یې وویل: « زه خو د بطریق اعظم په حکم دلته راغلې یم ، هغه ویلي و چې تاته ووایم چې کله هم راستون شوې نو له ماسره یو ځل ووینه.»

قاسم د یوې لمحې له پاره په فکر کې شو اوبیا یې د لږ څه فکر کولو وروسته د بطریق اعظم د کتلو له پاره هغه لورې ته مخه کړه. وروسته ورپسې سونیا ورغږ کړ.

« بطریق اعظم زما څخه ستا په اړه هم پوښتلي و...»

قاسم ددې خبرې په اوریدو سره تم شو. او بیا یې سونیا ته مخ کړ او ورته یې وویل چې له تاڅخه یې څه پوښتلي و: اوبیا تا ورته څه ویلي دي.؟»

« ما هغه ته وویل چې تاسې د یسوع مسیح ددین ریښتونې خادم اومخلص عیسوي یاست. ستاسې په زړه کې د قسطنطنیې د خوندي ساتلو له پاره پوره ولولې شته اوتاسې بلکل یو ریښتونې او میړنې انسان یاست .....ایا ما ورته سهي خبرې کړې دي ؟»

اوس نو قاسم ډېر حیران پاته و ، ځکه هغه فکر هم نه کاوه چې ددومره لږې ستاینې په اساس به سونیا پرې دومره فدا کیږي. د بله اړخه هغه اندیښمن هم شو چې هسې نه چې دغه پیغله پرې ځان مین نه کړي. دهمدې فکرونو په اسا س هغه سونیا ته د لمړي ځل له پاره لږ څه دروند ځواب ورکړ.

« سونیا ! ستا نه ډیره ډېره مننه . چې بطریق اعظم ته دې ریښتیا ریښتیا خبرې کړې دي.»

قاسم دخپلې خونې څخه ووت او سونیا یې تر شا ورته په خوږو خوږو سترګو کتل.

بله ورځ د قاسم له پاره ډېره مصروفه ورځ وه ، بطریق اعظم د نوټاراس په سلا دیوناني کلیساو د راهبانو اوپاد ریانو غونډه رابللې وه. قاسم د بطریق اعظم په حکم باندې د ضروري کاغذونو په راټولو اوجوړولو کې مصروف و. ځکه بطریق اعظم دیوناني کلیساو راهبانو ته دشهنشاه دهر تیرې په اړه ثبوت وړاندې کول غوښتل. دبطریق اعظم اغیز او رسوخ د کوچنیو کوچنیو پادریانو او راهبانو په واسطه په عوامو کې پوره خپور شوې و. او دا همغه دور و چې په «روم» کې دپوپ ځواک د شهنشاه د ځواک څخه زیات و ، اوهمدې وخت ته د اروپا د زوال وخت هم وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبي کرکه اونفرت خپل اوج ته رسیدلي و. لا تر دې وخته پورې د «مارټن لوتر» ډله نه وه را پیدا شوې. د روم پاپ نه یوازې د ټولې اروپا روحاني مشر و بلکه د ټولو سرو اوسپینو مالک هم و. په دې وختو کې د روم د کلیسا عدالت په عوامو باندې هر ډول ظلم او تیرې کاوه. عیسایت د هوس پالو مذهبی مشرانو د لوبو اله ګرزیدلې وه. او د اروپا مذهبی مشران دبې لاریو ښکار شوې و، دبیا راپورته کیدو د وخت نه نژدې دوه پیړۍ مخته اروپایی عیسوي پادریان د ظلم، تیرې اوهوس بندګان و.

په دیارلسمه عیسوي پیړۍ کې د سسلې او جرمنې په پادشاه (فریډرک ثاني) باندې د روم پوپ د کفر فتوې ولګوله. پر هغې د الزامونو په لیست کې دا هم و چې هغه هره ورځ دمسلمانانو په څیر غسل کوي، د مردارو اوخیرنو کالیو د اغوستلو په پایلو کې به د سپږو دومره زیاتوالې راپیدا کیده چې د «کنټربري» لاټ پادري به کله بیرون وت نو په قبا به په سلګونو سپږې له ورایه معلومیدې. تر ۱۰۲۰ پورې د لندن په بازارونو کې د انسانانو غوښې پلورل کیدې. د روم د پاپا عدالت دخپل جوړښت په همغه لمړي کال دوه زره کسان ژوندي وسوځول اوپه لسو کلونو کې یی اویا زره کسان په اور کې ور واچول. دفرانسې مشهورې ازادی غوښتونکې ښځې «جون اف آرک» هم په ۱۴۳۱ کې په همدې ډول سزا محکومه شوې وه. داخلاقو معیار دا و چې دهغوې د لمړنیو پادشاهانو څخه یی پنځلس همجنس پاله و.

قاسم په خپله کمره کې د نن ماښام د غونډې له پاره د اسناد و د راټولولو په کار کې مصروف و. چې په دې وخت کې شعله کونکې سونیا یو ځل بیا کمرې ته راننوتله. د راننوتلو سره سم یی دروازه د ځان پسې وتړله. هغه په یوه منډه راغله او دقاسم په پښو کې کیناسته. قاسم هغه وخت ډیر وارخطا شو چې ویی کتل چې سونیا ژاړي......قاسم ترې وپوښتل: څه درپیښ شوي دي.... سونیا همداسې ژړل او قاسم خپل سترګې پټولې او همدا یی ترې پوښتل چې: چل څه شوي دي؟ لږه شیبه وروسته قاسم په خپل حال شو او سونیا ته یی مخ کړ: «سونیا! څه درپیښ شوي دي؟ولې ژاړې؟ چا درته څه ویلي دي؟»

«نه! درونده میلمه! ماته هیچا هم څه نه دي ویلي، ماته چې هر څه ویلي دی هغه تا ویلي.....زه اندیښمنه یم، ماته ټوله شپه خوب نه دې راغلې...زه نه پوهیږم چې زه څه وکړم؟...»

قاسم د سونیا په ناروغتیا پوه شوې و. هغه حالاتو وهلی یوه غمژنه پیغله وه. دهغې غوږونه دنرمې لهجې او دمحبت نه ډکو الفاظو اوریدو ته تږی و. هغې ته چې په ژوند کې هر څوک مخې ته راغلي نو د جنسي هوس له پاره یی استعمال کړې ده، هغه د سترو سترو راهبانو اوبطریقانو د پټو رازونو څخه خبره وه. ان تر دې چې دغه زوړ ستر بطریق هم سونیا سلامته نه وه پریښې. خو هیچا هم د سونیا زړه نه و راسپړودې چې ووینې چې هغه څومره زخمي دې. پرون چې قاسم د خپل مقصد له پاره دسونیا سره څو نرمې خبرې وکړې اوهغه یی وستایله. نو هغه ګیچ پاته شوې وه. دهغه په زړه څه داسې هیجان راغلې و چې ټوله شپه یی یوه لمحه هم خوب ته نه وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښني. تر څنګ یې دقاسم انځور د سترګو تر مخه ایښوول شوي و ، هغه دسهار څخه تر اوسه پورې په خپله کمره کې ناسته وه او په خپل قسمت یې ژړل. هغې خپل ځان ددې ځوان لایق او ور نه ګڼله چې ددې لورې ته یې التفات کړی و. هغه د قاسم په پښو کې ناسته وه اوژړل یې ، کله یې چې ښه وژړل نو سمدلاسه پخپله په خندا شوه ، دا نو ډېره عجیبه منظره وه ، دهغې سترګې لا د ژړا څخه لمدې وې اوپه مخ یې د اوښکولیکې نه وې خرابې شوې خو اوس یې دیوه معصوم کوچنی په څیر په خندا لاس پورې کړ.....قاسم فکر کاوه چې دا دایاصوفیا خادمه نه بلکه د اسمانه راغلې کومه پرېښته ده.

قاسم هم دهغې ددې خلوص څخه په خندا شو ، ته خوسونیا ډېره عجیبه پیغله یې ، هم ژاړې اوهم خاندې. پورته شه او دروازه پرانیزه اوبیرته راځه. دغسې په بنده دروازه کې کیناستل ښه نه برېښي.

سونیا ته دقاسم دمحبت او مینی نه ډکه لهجه ډېره خوښه شوه ، سمدلاسه ولاړه او دروازه یې پرانسته ، خو هغې ددروازې کنجې و ګرزوله ، ددروازې کومه پله یې خلاصه نه کړه. بیرته دقاسم مخې ته راغله او دشرارت نه په ډکه لهجه یې ورته وویل:

«ایا سسټر میري ستا ډېره خوښېږي ؟ زه به یې در ته ووایم چې سسټر میری زما هم ډېره خوښه ده. زه د ورځې یو ځل نیم دهغې کټلو ته هرو مرو ورځم. هغه زما سره د یوې خور په څیر ناسته پاسته کوی ، دهغې سره دناستې په وخت کې زما ټول غمونه له منځه ځي»

دمارسی د نوم په یادولو سره د قاسم زړه بل لورې ته ولاړ. دسونیا دا خبره چې هغه د ورځې یوځل د سسټر میري لورې ته ورځې د قاسم له پاره ټکان ورکونکي وه. په دې وخت کې یو ناڅاپه دقاسم په زړه کې یو عجیب فکر راپیدا شو. قاسم تر یوه وخته پورې په خپل دغه فکر کې ډوب و اوبیا کومې پریکړې ته ورسید او د خپل ځان سره یې و خندل. لږه شیبه وروسته هغه دخپله ځایه پورته شو او دخپل سامان څخه یې د مارسی ګوته راوویستله. که څه هم هغه په دې فکر کې شو چې دهغه ددې اقدام څخه به بې چاره سونیا نوره هم په غلط فکر کې ولوېږي، تر یوې لمحې یې صبر وکړ خوبیا یې خپل ستر مقصد په فکر کې راوست او ډاډمن شو ، هغه یو دوه قدمه د سونیا په لور ورغې اوبیا یې دمارسی ګوته دسونیا په لورور نژدې کړه او په ډېر اخلاص یې ورته وویل:

« سونیا ! زه یو راهب یم.....تاته خو جسماني محبت نه شم درکولې ، خو د خپل ورحاني محبت تحفه تاته درکوم. له تانه هیله لرم چې پر ماپورې به خپل امیدونه نه تړې .ځکه چې ته خو پوهیږې چې یو راهب محبت کولې شي خو واده نه شی کولې..... دا واخله اوپه ګوته یې کړه....»

دسونیا حالت دکتلو وړو. د قاسم خبرې دسونیا په غوږونو کې د سختو نیشه کونکو شرابو په څیر ور پریوتې او هغه یې زړه بایلیدونکې کړه. دهغې سترګې د عقیدت په نشې کې ډوبې شوې اوشونډې یې د احساساتو له

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې په رپیدو شوې ، دخپل نصیب څخه په ویره کې شوه . ځکه نن قاسم هغې ته ګوته د تحفې په توګه ورکړه ،ګویا هغه یې دمحبت په غشي وویشتله .هغې خپل لاس ورمخته کړ او د ګوتې د په ګوته کولو له پاره یې خپله ګوته هم رامخته کړه. کله چې دقاسم لاس دهغې په نرمې او نازکې ګوتې ولګیدنو دسونیا په بدن کې د لړزیدو په ځاې ارام او سکون راپیدا شو . هغې ته داسې ډاګیزه شوه چې قاسم دهغې د لاس اوګوتې په نیولو سره هغه د نړۍ د جهنم څخه رابیرون کړې ده. دهغې د سترګو څخه د اوښکو دوه ستر ستر څاڅکې لاندې په فرش باندې را توې شول. سونیا ته داسې څرګنده شوه لکه د نړۍ ټول بار یې چې د اوږو څخه پورته کړل شوې وي.

په همدې وخت کې چې قاسم سونیا ته ګوته په ګوته کړه نو دقاسم د کوټې دروازه په غږ سره پرانستل شوه او یو اجنبی وګړې دهغه کوټې ته راننوت ، د دې اجنبی په کتلوسره دقاسم اوسان وار خطا شول ، سونیا هم په وارخطایې سره یوې لورې ته ودریده. ځکه چې په دروازه کې په خپل سره راننوتې اجنبي قاسم ته په کرکجنه توګه کتل. دا پنځوس کلن زوړ وګړې خو د ځواکمن وجود خاوند و . قوې سترګې یې درلودې ، سترګې یې داسې سرې وې لکه چا چې په کې د اورتکې سرې سکروټې اېښودې وي. دبطریق په څیر کالي یې په ځان و اوپه لاس کې یې امصا نیولې وه.... دا شاګال و ..... د ایاصوفیا پیرې.... سونیا به ورته د ایاصوفیا پیرې وایه.... بلکه سونیا په ریښتیا هم هغه د پیرې په څیر منلې و . ځکه هغه به د ورځو ورځو راهیسې ورکیده ، هیجاته به یې په اړه معلومات نه و چې شاګال چیرې تللې دې ؟ اوبیا به یو ناڅاپه په ایا صوفیا کې را څرګند شو، دهغه په اړه یوه خبره ډیره مشهوره وه چې هیڅوک د شاګال په سترګو کې سترګې نه شي ور ننویستلې. ان تر دې چې د بطریق اعظم پورې د پورته مرتبې خلک هم د شاګال دسترګو څخه ځان تیروي. دخلک ګمان خودا هم و چې دشاګال په سترګو کې د یوې دقیقې له پاره د سترګو ننویستل انسان له منځه وړي ، هغه انسان بیا په څلورویشت ساعتو کې له منځه ځي... داخبره څومره سهې وه او څومره غلطه... خو دسونیا تر مخه شاګال یو دوه کسان په همدې توګه له منځه وړي و، شاګال به عادتا خاموشه و . دهغه څیره د رازونو څخه ډکه وه او هر انسان به چې ورته ډیر وکتل هغه به د ویرې اودهشت سره مخامخ کیده . په چرچ کې نورو خلکو هم دا ګمان کاوه چې شاګال انسان نه دې بلکه دقسطنطین پیرې دې چې عمر یې ددرې سوه کالو څخه ډیر دې . او دقسطنطنیې د خوندي ساتلو له پاره د خداوند یسوع مسیح له اړخه ټاکل شوې دې. د هغه د اوږود عمر دباور کونکو دلیل دا و چې هغوې دغه شاګال د تیرو ډیرو کلونو راهیسې په همدغه شکل سره وینې. دبطریق اعظم تر څنګ د یو شمیر سترو خلکو فکر هم همدا و چې شاګال پیرې نه دې خو دا یې منله چې شاګال د پټو ځواکونو مالک دې او د تور جادو خاوند هم دې.

شاګال په داسې وخت کې دقاسم د کمرې دروازه پرانسته چې قاسم سونیا ته ګوته ور په لاس کوله. خودهغوې بخت ښه و چې د دروازې د پرانستو اواز سونیا او قاسم واورید اوقاسم سمدلاسه د سونیا څخه خپل لاس راښکود. قاسم ته د شاګال تر شا خپل خادم ډیوډ هم تر سترګو شو ، او ډیوډ ورته هم د رازونو ډک انسان معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو . سونیا خو شاګال پیژانده اما قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. ځکه شاګال دقاسم داجازې پرته دهغه خونې ته راننوتې و . دهغه تګ لکه د هندوستان دسوامیانو په څیر و ، دتلو په وخت کې یې د انسان د قد په اندازه امصا په ځمکه وهله او دکمرې منځته راغې. دهغې د سترګو څخه را پورته کیدونکې حرارت قاسم هلته په خپل ځان کې محسوساوه. هغه دقاسم مخې ته راغې او دهغه تر مخه خاموشه و درید. لږه شیبه کې یې د قاسم په سترګو کې خپلې سترګې ورننویستلې ، قاسم ته دشاګال دغه ډول راتګ د زغم وړ نه و. په دې خاطر قاسم هم دغصې نه ډکې سترګې د شاګال په سترګو کې ور ننویستلې ، خو لږه شیبه کې قاسم ته داسې ډاګیزه شوه چې دهغه تر مخه انسان نه بلکه کوم شیطان ولاړ دې. قاسم د شاګال د سترګو څخه د راوتلې حرارت په اساس ناارامه شو اوخپل وجود یې دخپل وزن څخه ډیر دروند احساساوه.

پخوا له دې چې قاسم دهغه د سترګو دحرارت څواک له لاسه ورکړي اوخپلې سترګې ترې را واړوي ، اندیښمنې سونیا رامنډه کړه اوقاسم یې پورې واهه او د شاګال د سترګو څخه یې لرې کړ اوبیا یې په لړزانده اواز سره وویل:

« دا بطریق شاګال نومیږي .....دهغه په سترګو کې سترګې ننویستونکې ژوندې نه پاته کیږي. هغه د زرګونو پیریانو څواک لري.....»

سونیا ددې نه اخوا نور څه و نه شو ویلې. ځکه چې دشاګال څیرونکې سترګې په هغې ور ونښتې ، معلومه نه ده چې قاسم ته څنګه معلومه شوه چې د شاګال شاته دهغه خادم په خندا دې خو قاسم تر ډیره پورې خپله غصه پټه نه کړاې شوه اوشاګال ته یې وویل:

« دورنده بطریقه ! تا به ماته حکم کړې وې چې زه په خپله ستاسې خدمت کې حاضر شوې وې. دغه ډول ، د یو چا کمرې ته ، دهغه داجازې پرته ورننوتل ښه نه ښکاری.....»

« هو هوهو ! .....تا سهي خبره وکړه ..... ما تاسې دواړه هسې په هسې پریشانه کړئ ... خو زه حیران یم چې په قسطنطنیه باندې دمرګ ویره را خپره شوې ده او تاسې دواړه د ایاصوفیا په پاکو حجرو کې رومانس ته ملاتړلې ده ..... ما اوریدلې دې چې ته د تهریس څخه راغلې یې. ایا دا ریښتیا دي ؟»

اوس نو دقاسم غصه یو ناڅاپه په هوا کې ولاړه او دپښولاندې یې ځمکه وښویده. ځکه د شاګال په لهجه کې دګیدړو په څیر مکر اوفریب پټ و. قاسم ته دا لهجه ډیره پر اسراره ښکاره شوه. خو ځان یې سنبال کړ او ویې ویل:

«بلې ، هو ....دا ریښتیا دي ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا خو ډيره ښه خبره ده .....تهريس خوزما ډير خوښ دې.. زه ډير وخت د تهريس کليسا ته ورځم..... حيران يم چې تاسره مې ولې هلته نه دي ليدلې.....»

اوس به قاسم څه ويلې واې. هغه د خپل ځان د خلاصون له پاره خبره شاته وغورځوله « په حقيقت کې به زه ډير وخت په ځانته عبادت کې مصروف ووم ، او د ډيرو خلکو سره به نه شو کتلاې ، دا خو زما ډيره بد قسمتي ده چې ما هلته له تاسره نه دي کتلي.....»

« هووووو !.....دا رينبتيا هم ستا بد قسمتي ده...خير !اوس خو زما اوستا ترمنځ ليدنه وشوه نور نو ته بد قسمته نه يې.... زه به يو ځل بيا له تاسره وينم. د څه ضروري خبره له پاره .... زما منتظر اوسه..»

قاسم ته داسې ډاګيزه شوه لکه شاګال چې ګواښ ورته کوي. خوبيا هم قاسم ورته مسکې شو او ورته يې وويل: «ضرور ضرور .....زه به ستا انتظار کوم»

شاګال لکه څنګه چې راغلې و همغسې د خونې څخه بيرته ووت. خو ډيوډ په خپل ځاې ولاړ پاته شو. قاسم ډيوډ ته مخ کړ او ورڅخه يې وپوښتل « ايا بطريق همداسې وي ؟ انسانيت ته د محبت د درس د ورکولو له پاره ديسوع مسيح راهب دغسې نه وي، دا موصوف دايا صوفيا سره د څومره مودې راهيسې اړيکی لري..»

« په دې خو هيڅوک نه پوهيږي ، د هرچا څخه چې پوښتنه کوې وايی چې شاګال يی د همغې لمړۍ ورځې څخه همداسې کتلې لکه دا اوس چې دې.»

معلومه نه ده چې قاسم ته څنګه څرګنده شوه چې ډيوډ هڅه کوي قاسم د شاګال څخه ووېروي ، قاسم د ډيوډ په خبرو باندې په مسخريی توګه و خندل « ښه ، ډير ښه ، سهی ده. تاسې ولاړشئ ، زه د غونډې له پاره څه ضرور کار ترسره کول غواړم....»

سونيا غوښتل چې تم شي. خو قاسم دواړو ته د بيرته تللو حکم کړې و. نو هغه هم مجبورا دهغه ځايه ولاړه. کله چې هغوې دواړه ولاړل نو قاسم پورته شو او د خپلې کمرې دروازه يی له دننه څخه بنده کړه. اوبيا په خپلو کارو کې مشغول شو. هغه سر ښکته کړې و او څه يی ليکل چې ټکان يی وخوړ او فکر يی وکړ چې شاګال يی تر مخ ولاړ دې اوپه ډيرو بدو سترګو هغه څاري... قاسم سر راپورته کړ ، مخته يی وکتل خو څوک يی و نه ميندل. خو دا د قاسم وهم و. قاسم خپل ځانته په قهر شو او له ځانه سره يی وويل چې د يوه مؤمن په صفت د يوه شيطانه ويره احساسوی. اوبيا بيرته په خپلو کارو کې مشغول شو.

کله چې سونيا خپلې کوچنۍ شانته خونی ته راغله نو زمکې ځاې نه ورکاوه. هغه دقاسم له اړخه ورکړل شوې ګوتې ارام ته نه پريښوده ، خپلې کمرې ته د راننوتلو سره سم يی د کمرې دروازه و تړله. اودقاسم له اړخه ورکړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې ګوته یې په لاس کې را واخسته او په ډېره مینه یې ورته کتل. بیابیا یې هغه ګوته ښکلوله اوبیا بیا یې په خپلو سترګو مخښله. اوبیابیا به یې خپل پخواني ترخه یادونه را یادول او دسترګو څخه به یې پرې اوښکې تللې. هغې خو چرچ ته پناه راوړې وه. خو دلته په راتلو سره یوه یوه راهب په جدا جدا توګه دهغه ابرو او عزت له منځه وړې و ، دا چې دغه د خلکو ترمخ د اوږدو اوږدو وېناو کونکي دخداوند یسوع مسیح یوائې په نوم راهبان دپاکو اوسپیڅلو پیغلو دلوڅو جسمونو څخه څه ډول ګټه اخلي ، دا خبره سونیا ته دلته چرچ ته د راتلو وروسته معلومه شوه. هغوې چې د غمونو د پرېښودو له پاره دلته راغلې وې ، خو په ایاصوفیا کې ورته دهغې نه زیات غمونه منتظر وو. هغې چې کله په ایاصوفیا کې خپل لباس لویدلې وکوت نو ډاډمنه شوه چې په نړۍ کې ورته دعزت د خوندي کیدو له پاره دپناه هیڅ ځاې ځیږې نه شته همدا علت و چې هغې خپل ځان د ایاصوفیا د شرایطو په مطابق ور وغورزاوه.

خو نن ورته قاسم دخپلې مینې نښه ،ګوته ، د تحفې په څیر ورکړې وه اوهغې ته یې یو ځل بیا ژوند وربښلې و. اوس نو هغې په ایاصوفیا کې په خپل تیر ژوند باندې افسوس کاوه. کاش چې هغې خپله ابرو او عزت خوندي ساتلې وې نو نن به یې د ایرون په پښو کې هر څه په پوره ویاړ سره قربان کړې وې ، همدا پیښماني دهغې په زړه اودماغ کې راګرزیده ، ډېره پریشانه وه خو د قاسم له اړخه ورکړل شوې تحفې به بیرته خوشحالیو ته را ستنوله. څومره زیاته چې هغه نن ناقراره وه په خپل ټول ژوند کې پرې دومره ناقراري نه وه راغلې. په همدې وخت کې یې په ذهن کې د سسټر میري روڼ مخ هم را وګرزید. په داسې وختو کې یوائې سسټر میري وه چې هغې ته یې حوصله ورکولې شوه. هماغه وه چې سونیا خپل سترغلې پاک کړل او دسیسټر میري په لور د تللو له پاره یې ځان تیار کړ.

نن د سیسټر میري په دروازې کې دهغې مریداني ښځې یوه هم نه وه. ځکه دهغوې له پاره یوائې د خالي اویکشنبې ورځې مختص شوې وې. او نن ددوشنبې ورځ وه. سونیا په ډېره کراره توګه د سسټر میری دروازه و ر وټوکوله. او کله یې چې ځوابې اشاره ترلاسه کړه نو دننه ور ننوتله.

سسټر میري په خپله کمره کې ناسته وه اودخپل عادت په مطابق یې یو عجیب اوغریب کتاب لوست. دسونیا په کتلو سره یې هغه کتاب بند کړ او هغه یې په یوه صندوق کې کینښود او د سونیا سره د کتلو له پاره راپورته شوه. سیسټر میري سپین کالی اغوستی واومخ یې د وقار او رعب نه ډک و. دا د «ایاصوفیا » یوائنۍ راهبه وه چې تر اوسه یې کوم نارینه ځانته نژدې نه و پریښې.... هغې دهمغه لمړۍ ورځې څخه دیوې عبادت کونکې راهبه شکل او بڼه اختیار کړې وه..... دا پخپله مارسی وه.

مارسي سونیا په ډېره مینه دخپلې سینې سره رایوځاې کړه اوپه خپل څنګ کې یې کینوله اوبیا یې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونیا څه خبره شوې ده ، نن خوستا په څیره کې اندیښنې راولاړې شوې ښکاري. ماته ووایه ، زه به دې دغم دبدلیدو هڅه وکړم.»

خو سونیا د خواب ورکولو په ځاې په ژړا او واویلا پیل وکړ. سر یې دمارسي په سینې کیښود ، مارسي خپل لاس دهغې په ملا کیښود اوهغې ته یې دقرار ورکولو هڅه پیل کړه.....سونیا ژړل خومارسي خاموشه وه . داسې بریښیده چې هغې سونیا ته د ژړا کولو فرصت ورکاوه ..... په همدې وخت کې د سونیا دګوتې لاس چې هغې په خپل وجود کې پټ کړې و په غیر اختیاري توګه بیرون را ووت. او دمارسي سترګې پرې ولګیدې.... دمارسي سترګوپه سرسري توګه دسونیا دا ګوته وکتله خو جدی یې ونه ګڼله . خو لږه شیبه وروسته دمارسی سترګې یو ځل بیا په دغه ګوته باندې ور ونښتې اوس نو مارسی په ډیره جدي توګه د سونیا په لاس کې دغې ګوتې ته کتل. دهغې په زړه کې دماضی یادونه را څرخیدل....دهغې سره د مارتها هغه یادګار ګوته وه چې مارسي قاسم ته ورکړې وه. نو په دې فکر کې چې هسې نه چې دهغې سترګې فریب وخوري نو د ګوتې په جوړښت باندې یې غور کول پیل کړل ، خو دا همغه ګوته وه. وجود یې په لړزان شو ، سونیا یې په ډیر احتیاط سره را سمه کړه او په خپل هیجاني کیفیت یې قابو پیدا کړ اوبیا یې په ډیرې نرمې لهجې سره سونیا ته وویل:

« ګوره سونیا ! ..... دداسې ژړاګانو څخه څه نه جوړیږي ... اوس چپ شه ، شاباس .. اوماته ووایه چې څه خبره شوې ده .؟»

مارسي خپلې پاکې ګوتې د سونیا په مخ ووهلې ، اوس نو سونیا خپل ځان ډیر سنبال کړې و ، رانیغه شوه او کیناسته. اوپخپل لاس کې یې په ګوته کړل شوې ګوته را مخته کړه اوسستر میري ته یې وویل:

« ته خودا ګوته وینې که نه ! داماته هغه ځوان راکړې چې د پریښتو په څیر پاک انسان دې ، هغه د قسطنطنیی اوسیدونکې نه دې ، دبیرون څخه راغلې دې ، خو سیستر .....زه څه وکړم....؟ما په هغه خپل زړه بایلودې دې. خو نه زما په وس کې ده او نه مې په اختیار کې چې زه هغه دخپل ځان کړم. هغه یو راهب دې اوزه د یوه چرچ خادمه یم..... سستر ! زه خپل ځان دهغې ورنه وینم ، زه به هغه ته څنګه ووایم چې زه ښه نه یم پاته شوې ..... هغه ډیر ښه دې.....»

خو مارسی د څه اوریدو ته تیاره نه وه. هغه په خپل ځاې باندې لکه د تیږې په څیر جامده ناسته وه ، هغې ته په خپلو سترګو او غوږونو باور نه و ، هغې په تیرو اوو کلونو کې ډیر زیات ژړلي و ، ډیرې سجدې یې کړې وې ، ډیر لمونځونه یې کړي و اوپه پټه پټه یې دغه تیر اوه کلونه د الله تعالې په مخ کې ډیر ژړلي وخو هیڅکله یې د خپل فریاد ځواب نه و اوریدلې. خو نن بې په ناڅاپې توګه قاسم ته د خپل اړخه ورکړې ګوته وکتله. سونیا ورته ویلي چې هغه ځوان همدلته د ې او دا دمارسي له پاره ډیر عجیبه لمحه وه ، ځکه قاسم بلکل دهغې سره نژدې و ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د زړه ددرزهار انداز هم بدل شوې و ، دا درزهار لمړۍ ديوې راهبې د زړه اوازو چې دټولې دنيا د دنارينه و ښځه يې ځان يوې خوا کړې و او دخپل پروردګار سره يې مينه پيدا کړې وه ، خو نن يې زړه په يوه بل انداز کې درزيده او دا ديوې ځوانې پيغلې د زړه درزارو چې د کلونو کلونو راهيسې يې دخپل محبوب کتلوته ليوالتيا درلوده. هغې يقين نه شو کولې ، په دې فکر کې شوه چې کيدې شي دا ګوته دبل کوم کس لاسو ته ورغلې وی او تر دې ځايه را رسيدلې وي،په دې اساس يې په پوره ناقرارۍ سره دسونيا ښځه وپوښتل:

« دهغه ځوان راهب قواره او څيره څه ډول ده.... ايا ته يې ماته ويلې شې ؟»

سونيا ددې خبرې په اوريدو سره ټکان شانته وخوړ خوبيا يې دقاسم څيره مخته راوړه اوپه ډيره ښه توګه يې هغه تعريف کړه. اوس نو سونيا هم ډاډمنه شوې وه چې تعريف کړل شوې راهب پخپل قاسم بن هشام دې. دمارسی کيفيت هم بدل شو. هغې غوښتل چې همدا اوس او همدا شيبه راپورته شي اودقاسم په لور ورمنډه کړي.د قاسم په غيږې کې سرور ننباسي او دزړه له کومې وژاړي اوهغه ته ووايې چې.....« درځه ! .....ټول هر څه پرېږده او ما ددې ستونزمن ژوند ښخه بيرون کړه....» خوهغې داسې نه شواې کولې. هغې سونيا له ياده وويسته او د خپل تير پخواني ژوند په يادونو کې را ونغښتله. هغې يوه يوه خبره رايادوله.«لاله شاهين» يادګار ، دقاسم کور ، د قاسم خندانه ورندار ، د قاسم وريرونه.... اوبيا يې خپله مور رايادہ شوه. او بيا يې يو ناڅاپه ذهن و دريد اوپه دې فکر کې شوه چې هسې نه چې ډيمونان هم دقاسم په لاسو وژل شوې وي. او بيا يې همدا فکر په زړه کې پوخ شو چې قاسم دلته قسطنطنيې ته د راتلوسره سم ډيمونان وژلې دي ، خو هغه وخت چې هغې اوريدلې و چې دسلطان مرادخان زوې سلطان محمد خان په تخت د کيناستو نه وروسته په قسطنطنيه باندې دحملې کولو ګواښ کړې دې نودهغې په دعاوګانو کې هم ډيرښت راغلې و. هغې به شپه او ورځ دخپل مالک ترمخه همدا دعاوې کولې چې هغه ورځ ډيره ژر راورې چې سلطان محمد په قسطنطنيه باندې حمله وکړي ، هغه په دې هم ډاډمنه وه چې دسلطان په لښکرو کې به قاسم بن هشام هم ورګډ وي ، په تيرو اووکلنو کې به مارسی ډيروخت په دې حيرانه وه چې ولې يې قاسم د لټون هڅه نه ده کړې. هغه په دې پوهيده چې که چيرې قاسم يې دلټون هڅه وکړي نوپيدا کيدل به يې ورته ستونزمن نه وي اودهغې سره کتلاې شي. خو نن ډاډمنه شوې وه چې قاسم دهغې پل تعقيب کړې ، اوس نو دقاسم د کتلو له پاره نا ارامه وه خو دصبر لمن يې پرېښنبوله.او خپل وقار يې په ځاې وساته اوسونيا ته يې وويل:

«ډير ښه.....اوس نو تا دهغه سره مينه پيدا کړې ده. خو دا راته ووايه چې هغه هم له تاسره مينه کوي اوک نه ؟»

«هو کوي يې ! او ډيره زياته يې کوي ، خو هغه مجبور دې ، هغه وايې چې زه تاته جسماني محبت نه شم درکولې ،ځکه چې زه يو راهب يم ، خو روحاني محبت درکولې شم ،هغه ماته روحاني محبت راکړې دې ،اودا ګوته دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت ننبه ده. خو سسټر میري ، زه په دې نه پوهیږم چې روحاني محبت څه ته وایی ؟ تا ته به معلومه وي ، كه څنګه ؟»

مارسي یوه پوهه او رسیدلې پیغله وه. هغه په ډیره اسانۍ سره دخبرو بیخ ته ور رسیدله. هغه په دې فکر کې وه چې قاسم دې نجلۍ ته قصدا داګوته ورکړې ده تر څو یې تر ما پورې را ورسوي. او زه یې و پیژنم. دا دقاسم له اړخه یو ډول پیغام و. مارسي دقاسم دپیغام څخه ډیره خوشحاله شوې وه ، خو هغه په دې ډیره خفه وه چې دا ناپوهه سونیا هسې په هسې د قاسم په محبت کې را ننبتې ده. په ناڅاپې توګه د قاسم په ذهن کې یو خیال راغې او سمدلاسه یې سونیا ته وویل:

« ډیره ښه ! ..... هغه راهب اوس له تاسره روحاني محبت کوي. زه تاته یوه خبره دربنیم ، ته یې هغه ته وکړه .... نو هغه به پرتا نور هم ډیر مهربانه شي .... خو تر هر څه لمړۍ زما یوې خبرې ته كلک غوږ کیږده.چې خپل ځان دهغه په مینه کې دومره مه لیونې کوه ،هسې نه چې خپل یې نه کړې اوبیا یې دجدا والي غم هم و نه شې زغملې....»

سونیا مسکۍ شوه اوبیا یې په ډیره بې صبرۍ سره ورته وویل: « ماته هغه خبره وښیه چې راته دې یې دښوولو ژمنه کړې وه . » ته خو پخپله د یسوع مسیح راهبه یې. نو تاته به دمحبت په اړه څه معلوم وی ؟» معلوم نه شوه چې ولې د مارسي په شونډو باندې عارفانه مسکا را پیدا شوه. هغې یوه اوږده ساه واخسته اودهغې خبره یې تکرار کړه اوویی ویل:

« هو ! ته سهي وایې. ماته به د محبت په اړه څه معلومات وی ؟»

سونیا داسې وانګیرله چې د سسټر زړه یې خفه کړ. سمدلاسه یې بښنه وغوښتله ، اوبیا یې په زارۍ کونکې لهجې سره وویل « سیسټر !که چیرې ماته بښنه وکړې نوبیا راته ووایه چې ماته څه ویل غواړې ؟»

مارسي د یوې لمحې له پاره د سونیا په څیرې باندې سترګې ور ښخې کړې اوبیا یې ورته وویل:« ته هغه ته ووایه ..... د لاله شاهین کوترې الوتې دي.. کله چې نیلا اوبه سرې شي نو بیا به خپلو کورنو ته بیرته راستنې شي.»

سونیا په ډیره حیرانتیا سره د مارسي خبرې واوریدې. یوځل یې هڅه وکړه دا الفاظ په خپله ژبه باندې تکرار کړي او ځان پرې پوه کړي خو بیا یې په حیرانونکې توګه وویل:

« سسټر !دا څه خبره ده ؟.... زه خو پرې هیڅ پوه نه شوم د لاله شاهین کوترې زمونږ دمحبت سره څه اړیکي لري..»

« ته ددې جملې په مطلب پوهیدل پریږده اودا یو ډول روحاني منتر و ګڼه. ماتاته د محبت یو یادګار پیغام در ښوولې دې. دا دیو چا دمحبت پیغام دې...... او ډېر زیات اغیزمن دې....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سونیا پرې بیا هم ونه پوهیده خو د سیستر میري پیغام یې په ژبه یاد کړ.

د ایاصوفیا د پادریانو غونډه چې ماسپښین څخه پیل شوې وه د شپې تر ناوخته پورې یې دوام وکړ. په دې غونډه کې د قسطنطنیې ټولو پادریانو برخه اخستې وه. اوټول په دې خبره ډیر په قهر و چې ولې شهنشاه ددواړو کلیساو د ګډې غونډې له پاره کارډینل اسیډرو د مشر په څیر ټاکلې دې. دا خو د ایاصوفیا دبطریق له پاره سپکوالې دې. دقسطنطنیې ټولو مذهبې مشرانو په ګډه دا پریکړه وکړه چې هغوې به د غونډې په ورځ د شهنشاه تر مخه احتجاج کوي. او کله چې ددواړو کلیساو دغه غونډه خپل اوج ته رسیږي نودوې به یې په همغه شیبه کې بایکاټ کوي او ناکاموي به یې. دا حقیقت و چې دښار د خلکو زړونه او دماغونه د کلیسا دمذهبې مشرانو په لاسو کې و. خلک ددې حالاتو په کتلو سره مجبور و دمذهبې مشرانو لورې ته مراجعه وکړې څکه همدې مذهبې خلکو ، عوامو ته د هغوې دپیسو ، سرو او سپینو زرو په مقابل کې د جنت ټکټونه ورکول. دا ډاډمنه وه چې که چیرې ټولو پادریانو د شهنشاه په خلک راپارول نو خلک به لکه د اور سکروټې ګرزیدلې وې. په دې اساس د بطریق اعظم سازش بریالی شو او ټولو پادریانو ورسره په دې اړه ژمنه وکړه....

کله چې دشپې غونډه پای ته ورسیده نو قاسم د بطریق اعظم څخه اجازه واخسته او په خوشحالۍ سره د خپلې کمرې په لور ولاړ. دهلیزونه ټول خاموشه و او ډیره کې خلک په خپلو خونو کې ویده شوي و.

قاسم په زینو وخوت او دویم منزل ته ولاړ خو معلومه نه ده چې دویم منزل ورته ولې دومره وران ویجاړ ښکاریده. دلته هم په دیوالونو او دروازو باندې دمشالونو په رڼاو پتنګانو نڅاوې کولې. کله چې قاسم په لمړي موړ کې را وګرزید نو یو سورې لرونکې شکل یې وکوت چې ښې او چپ لورې ته یې حرکت کاوه...... داسې څرګندیده لکه کوم کس چې یو ناڅاپه کومې خونې ته ورننوځې... قاسم سخت متوجه شو.

په حقیقت کې قاسم د غونډې د جریان نه وروسته د ګڼ شمیر پادریانو سره د دې ستر مقصد دترلاسه کولو له پاره د یوځاي پاته کیدو تبلیغ کاوه. اوتر دې وخته پورې بطریق اعظم او نور ستر پادریان خپلو خپلو کمرو ته ورغلي و. کله چې د ښاره راغلې د کوچنیو کلیساو پادریان رخصت شول نو د شپې لمړۍ برخه تیره شوې وه او په هغه وخت کې د ایاصوفیا دغه برخه لکه دقبرستان په څیر خاموشه پرته وه.

قاسم په داسې حال کې چې ویښتان یې په بدن را پورته شوي و د دهلیز څخه تیر شو او خپلې کمرې ته ورسید. خو کمرې ته په ورننیژدې کیدو سره یې چې کله وکتل چې دکمرې دروازه یې پرانستې ده نو حیرانتیا یې نوره هم زیاته شوه. قاسم په ډیر احتیاط سره خونې ته ورننوت خو په کمره کې هیڅوک هم نه و. البته دکوټې ټول سامان یې خپور ور شوي و او داسې بریښیدله چې چا یې سامان ټول پلټلې دې. دقاسم ذهن سمدلاسه دبطریق شاګال په لور ولاړ څکه د نن سهاره څخه هغه شاګال نه و کتلې. قاسم خپل سامان راټول کړ او بیرته ولاړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویده شو. خو خوب یې د سترګو څخه لرې تښتیدلې و. اوس نو هغه ډېرو عجیبو حالاتو سره مخ و، تر هغې چې ددندې پورې یې اړونده وه نو دقاسم کار د وړتیا وړ و. خو تر هغې چې دمحبت پورې یې اړه درلوده نو لا تر اوسه دقاسم هڅو او کوششونو کومه د ډاډ وړ نتیجه نه وه ورکړې. قاسم دخپلې خونې دروازه د دننه څخه وتړله او په خپلې بسترې باندې پریوت. اوبیا معلومه نه ده چې څه وخت به یې سترګې ورغلې وې. کله چې دقاسم سترګې ورغلې نو دقاسم دکوټې کړکۍ کې یو حرکت شانته پیدا شو،دا یوه ډېره درنه کړکۍ وه او د یوه نرۍ اواز سره سم خلاصه شوه.

دمشال په ګرزیدو کې په کوټه کې دهرشي سیورې په حرکت راغلې و، کله چې کړکۍ پرانستل شوه نو دمشال رڼا دکړکۍ یوې لورې ته هم ور وغځیده. اوپه دې توګه تر مخه سیورې هم رڼا شو. لړ وروسته دغه سیورې د اواز دپیدا کیدو پرته د قاسم د کوټې په لور را روان شو، د قاسم کوټې ته راننوت او کړکۍ یې د ځان پسې بنده کړه، دشپې دویمه برخه هم تیریدونکې وه، د ایا صوفیا ټوله وادي په خوب کې غرقه وه، هرې لورې ته چپه چپتیا وه او د ستنې د غورزیدو اواز هم اوریدل کیده. خو دقاسم په خونه کې موجود سیورې هیڅ ډول اواز نه راپیدا کاوه. سیورې چې کله د قاسم تر پښو را ورسید نو یو دم تم شو د رڼا سیورې په سیورې باندې پریوتې و. په دې اساس هغه سیورې نه و بلکه یو ژوندې انسان و. کمرې ته د راننوتلو سره سم یې دخپلې خولې پرده لرې کړه رڼا و ښووله چې هغه سونیا وه. سونیا د «ایاصوفیاء» جذباتي کنیزه.

سونیا د قاسم په قدمونو کې کیناسته او دهغه لوڅې پښې یې لکه دلیونو په خیر کتلې. د قاسم وجاهت، د هغه قد و قامت ،دهغه ځواني اوښایست ....ټول هر څه لکه دسپوږمۍ په څیر ځلیدل. سونیا غوښتل چې ورشي او دقاسم تر څنګ څملي.. خو کوم نالیدلې قوت هغه ددې کاره منه کوله ، هغه تر ډېره پورې د قاسم په پښو کې ناسته وه، بیا راپورته شوه او دقاسم په پښو باندې ورښکته شوه اوهغه یې ښکل کړې ..... په همدې وخت کې دقاسم سترګې را خلاصې شوې ،خپلې پښې یې کش کړې او راپاڅید اوکیناست:

«دا څنګه حرکت دې ؟.....سونیا ! دا ته یې؟..... په دې وخت کې....؟ اوبیا زما په خونه کې ؟....»

سونیا ورته په خپلو شونډو لاس کیښود او د خاموشه پاته کیدو اشاره یې ورته وکړه. اوپه ډېره خاموشانو توګه یې ورته داسې وویل لکه څوک چې منتر وایې ......

« د لاله شاهین کوترې والوتې..... کله چې نیلا اوبه سرې شي نوبیرته به خپلو کورنو ته را وګرځي..»

قاسم یو ناځاپه په خپل ځاې باندې ګونګ سونګ کیناست. دا خو نیغ په نیغه دمارسی پیغام و. دهغې د جسم هر رګ دخوشحالۍ نه په نڅا کې و.دهغه نه دا ویرشول چې دا دشپې دویمه برخه ده او سونیا یې په کمره کې ځانته ورسره ده. هغه راټوپ کړ او په بستر کې نیغ کیناست او په ډېره بې تابۍ سره یې د سونیا څخه وپوښتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ځ..ځ...... څه.....تا .... تا څه وویل ؟ یو ځل بیا یې ووایه !»

سونیا یوځل بیا وویل « د لاله شاهین کوترې الوتې دې او کله چې نیلا اوبه سرې شي نو بیرته به خپله ځالو ته را ستنې شي.»

قاسم دمارسي په پیغام و پوهیده. مارسي ورته همدا ویل چې کله چې په ابناې فاسفورس کې دعیسوي فوځیانو ویني وبهیږي نو دې سپین روبې راهبه به هم د خلاصون لاره بیامومي ...

دمارسي پیغام د قاسم په زړه کې نوې روح را وپاراوه ، دا لمړې ځل و چې هغه ته په محبت کې بریالیتوب تر لاسه کیده. هغه د خوشحالۍ نه جذباتي شوې و ، مخته راغي او خپل لاس یې د سونیا په اوږه کیښود ، سونیا د انار د ګل په څیر تکه سره شوه . قاسم سونیا ته وویل:

« سونیا ! تا نن زما زړه د مینې نه ډک کړې دې ، نن چې ته له ما څخه هر څه غواړې اوله ماسره ویې نو زه به یې هرو مرو درکړم»

سونیا په زړه کې سستر میري ته دعاګانې پیل کړې ، ځکه هغې ورته د قاسم درام کولو له پاره منتر ښوولې و. دسونیا زړه د مینې اومحبت نه درزیده .اوپه خپل قسمت یې ناز کاوه. سونیا د قاسم دخبرې په اوریدو سره په شرارت سره وویل:

« ریښتیا ؟......ایا ریښتیا دې چې هغه څه چې زه یې وغواړم ته به یې هرو مرو راکوې ؟»

« هو ! بې شکه ، ما چې کومه ژمنه کړې ده هغه به خامخا پوره کوم»

« نوبیا ما دخپل ځان سره ملګرې کړه»

قاسم حیران شو ځکه دسونیا خبره ذومعنې وه. قاسم ډاډ من و چې هغه به ترې محبت و نه غواړی ،ځکه چې قاسم یو راهب و اوهغه په دې پوهیده. خو هغې دخپل ځان سره یوځاې دده ملګرتیا غوښتې وه. قاسم وویرید او ناڅاپه یې د سونیا په لور وکتل:

« دا ته څه وایې ؟.... ته خو پوهیږې چې زه یو راهب یم »

« نو څه وشول چې راهب یې ؟ که یو راهب واده نه شي کولې نو ما سره خو نزدیکت کولې شي ؟ زه غواړم ستا په قدمونو کې سر کیږدم او دټولې نړۍ څخه په بې خبرۍ کې ژوند و کړم......»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم حالت د کتلو وړ و. هغه په خپل جال کې را نښتی و. هغه په وختي توګه د سونیا د ټالولو له پاره په یوڅو ټکو تکیه وکړه بیا همغه څو ټکي د سونیا د راتلونکې ژوند له پاره د ټولو ستره تکیه وګرزیده .. قاسم ورته وویل:

« سهي ده نوبیا د قسطنطنیې د جنګ پورې انتظار وکړه ، که چیرې مسلمانانو جنګ وګاټه نو زه به درته تکیه و ګرځم. او که چیرې هغوې ناکامه شول نو بیا به دې له ځایه وکاږم.»

دقاسم دغه جمله دهغه د فکر له مخې بلکل په ځای و ه اوقاسم په خپله زړه کې همدا ډول پریکړه کړې هم وه چې هغه به په دواړو حالاتو کې دغې غمځپلې پیغلې سره کومک کوي، سونیا ددې خبرو په اوریدو سره یو دم د خپل مستقبل په خوبونو کې ډوبه شوه. قاسم ورته یوځل بیا وویل:

« لیونۍ ! ته اوس ولاړه شه ،شپه ډیره تیره شوې ده او تر ډیره پورې زما په کمره کې ستا پاته کیدل سهي نه ي ....»

« ولي سهی نه دي ؟ دلته ته کوم داسې راهب وني چې دشپې یې خونه په ښایسته نجونو نه وي ښکل کړل شوی..»

« زه ستا تر مخه ولاړیم ، او ته پوښتې چې داسې کوم راهب شته چې پاک لمني وي....ماته ووینه ، زه پاک لمنې یم. په دې خاطر ته اوس خپلې کمرې ته ولاړه شه....»

دسونیا زړه خو نه غوښتل خو په ډیره ناخوالې توګه دهغه دکمرې څخه ووتله او دتلو تلو په وخت کې یې قاسم ته په ډیرو حسرتناکو سترګو سره کتل. کله چې سونیا ولاړه نو قاسم لږه شیبه وروسته دخپلې کمرې دروازې ته روغې اودهغه ځایه بیرون وکتل ، دهلیزونه وران ویجاړ معلومیدل، هغه شاوخوا وکتل اوبیا یې سترګې په هغه اوږود دهلیز باندې ور ونښلوې ، خو ددهلیز په اخري برخه کی یې د چا په کتلو سره هک پک حیران پاته شو ..... څکه هلته ډیر لرې شاګال بطریق ولاړ و. دمشال په رڼا کې دهغه سره خیره د ورایه ځلیده ، قاسم ته دهغه سترګې لکه د اور د بڅرکو په څیر ډاګیزه کیدې ، هغه دقاسم په لور متوجه و اوپه ډیره کرکجنه توګه یې دقاسم په لور کتل. پخوا له دې چې قاسم څه وکړي ، شاګال یو دوه قدمه مخته ولاړ او د قاسم دسترګو څخه یې ځان پټ کړ. دقاسم د ملا په هډوکې کې یوډول برقي امواج راپیدا شوي و، هغه بیرته کمرې ته راستون شو او دخپلې کمرې دروازه یې د دننه څخه کلکه بنده کړه. قاسم په خپله بستره باندې څملاست خو د شاګال دواړه سرې سترګې یې په ذهن کې وې او دهرې لورې یې کتلې. بلاخره قاسم خپل سر په زوره وواهه او بیا یې سترګې پټې کړې او د ویده کیدو هڅه یې وکړه خو اوس خوب دهغه څخه ډیر لرې تللې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله ورځ اخری ورځ وه ..... ځکه چې د هغې په سبا په کلیسا کې د دواړو کلیساګانو یوه ګډه غونډه جوړېدونکې وه .هلته په کلیسا کې ددې غونډې دګډونکونکو له پاره نوې کرسۍ خپرېدې ، د عبادتځاې پرته نور ټول سالون ددایرې په څېر په دوه سوه څوکیو ښکلې کړل شوې و. په چوترې یې د غونډې د مشر او شهنشاه له پاره دوه ستر تختونه اېښودې و ، دسالون په منځ کې یو ستر اوپراخه میدان جوړ کړل شوې و ، نن د ایاصوفیا د پاکولو کار روان و. ځکه چې یوه وروسته یې د یونان او روم ددوو کلیسا ګانو تر منځ دجوړ جاړی او اتحاد له پاره خبرې کیدې. خو قاسم غوښتل دا اتحاد له منځه ولاړ شي ، نن یو ځل بیا قاسم د بطریق اعظم په لار ښوونه د فوځ د سالار نوټاس د کتلو له پاره ورغې. قاسم د غونډې د خرابولو په خاطر سپه سالار د سخت قدم اخستو له پاره تیار کړ. دهغه ځاې د بیرته راستنیدو په وخت کې قاسم په ډېره نا محسوسه توګه د یو شمیر پټو دوستانو سره دکتلو له پاره هم ورغې. خو کله چې قاسم دخپلو ملګرو سره دکتلو وروسته بیرته را روان و نو دبازار په منځ کې یې خپل خادم ډیوډ تر سترګو شو ، قاسم تندې ته ټک ورکړ ،چې هسې نه چې ډیوډ دهغه په تعقیب پسې راوتلې وي ،دغه فکر قاسم ډېر نا ارامه کړ. هغه پخپل همدې فکر کې را روان و او په دې توګه د ماسپښین نه مخته ایا صوفیا ته را ورسید ، په ایاصوفیا کې دغونډی له پاره تیاری خپل اخري پړاو ته رسیدلې وه اودسالون دهرې ستنې سره مشالونه روښانه شوي و.

قاسم په بیړه بیړه خپلې کمرې ته ځان ورساوه .... ډیوډ لا تر اوسه دهغه د ذهن څخه نه و وتلې. دقاسم د راتلو څخه لږه شیبه وروسته هغه لیونۍ پیغله یوځل بیا دقاسم تر مخ ولاړه وه ، دراتلو سره سم ترې قاسم وپوښتل:

«ډیوډ چیرې دې ؟»

« نه پوهیږم ، نن سهار مې یو ځل د بطریق شاګال سره کتلې و. هغه وخت هغوې دواړه د ایاصوفیا څخه بیرون روان و..»

دقاسم په زړه کې ډول ډول اندیښنې راولاړې شوې. هغه دکوم خطر څخه نه ویریده خو په دې اندیښمن و چې هسې چې دخپلې دندې د پاې ته رسیدو دمخه یې کار شنډ شي ، قاسم سونیا ته د بیرته تللو اجازه ورکړه اوپخپله دبطریق اعظم د کمرې په لور ور وخوځید. هغه دغه زوړ بطریق ته د نوټاراس دبسپنې په اړه ډاډ ورکړ خو کله یې چې بطریق اعظم په اندیښنو اوفکرونو کې ډوب وکوت نو په ډېر احتیاط سره یې ترې وپوښتل:

« مقدسه پلاره ! ته ډېر اندیښمن معلومیږې ، زه ستا د اندیښنو د لرې کولو له پاره د هر خدمت کولو ته تیار یم. »

زوړ بطریق د قاسم په لور په ډېر غور او دقت سره وکتل او بیا یې په لږخه اندیښمنه توګه وویل: « هو ! ریښتیا هم زه ډیرپه اندیښنه کې یم. سبا ددواړو کلیساګانو غونډه جوړېدونکې ده اوشهنشاه هوډ کړې چې په هر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې به د رومی کلیسا سره اتحاد کوي ، زه په دې فکر کې یی چې د رومی کلیسا دواکمنۍ نه وروسته به د هیوادپه کوم کونج کې ځان پټوم.....»

قاسم د لږ څه غور نه وروسته عرض وکړ « مقدسه پلاره ! ته اندیښمن کیږه مه ،دقسطنطنی دټولو فوځونو سالار نوټاراس ماته ډاډ راکړې چې هغه به په هیڅ قیمت شهنشاه پرې نږدي چې دا یووالي راوړي.»

دقاسم دخبرو وروسته دبطریق حوصله لږ څه په ځاې شوه اوبیا یی قاسم خپلې خواته کیناوه او تر ډیره پورې یی ورسره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې ... خو په هر صورت هغه مضطرب او پریشانه وه ، هغه قاسم ته دقسطنطنی او ایاصوفیا په اړه ډیرې د راز خبرې وکړې چې قاسم ته یی دسلطان په لور دلیږلو اړتیا احساسیده.

غرمه سسترمیري دخپلې خادمې په خوله باندې سونیا ته ځواب ولیږه ، سونیا بې له ځنډه د سستر میري خونې ته راغله نو سستر میري په ډیره خوشحالۍ سره هغې ته ښه راغلاست ووایه. او په مصنوعي توګه یی ترې لږ څه ځان مرور شانته کړ.

« سونیا ! ته ډیره مطلب پاله یی..... هغه نسخه چې ما پرون تاته ښوولې وه نو بیا دې زه دهغې دپایلو څخه خبره نه کړم.....»

سونیا ته د سستر میري په څیر د یوې بزرګې اوعابدې ښځې په دې سلوک باندې حیرانتیا پیدا شوه. ځکه هغې دسستر میری په مخ کې یو بل رنګ کوت. اودا د پرېښتوپه څیر دپاکوالي په ځاې باندې بل ډول رنګ و. خو بیا هم دسستر میري په خبرو باندې سونیا خجالت شانته شوه او په خندا یی وویل:

« سستر !......ستا نسخه ډیره بریالۍ وختله. اوس نو هغه ځوان راهب په پوره توګه زما په موټې کې پروت دې. زه چې کله وغواړم هغه د ایاصوفیا څخه دخپله ځانه سره یو ځاې ویستلې شم.» سونیا په هواکې خپل موټې پرانست او ویې ویل. مارسي لږ څخه ځوړنده شوه. غوښتل یی څه ووایی چې سونیا ورته یو ځل بیا وویل: « خو سستر ! زه چې نن تا وینم داسې راته برېښې چې په تا کې د دغو وچو مناجاتو او عباداتو څخه لږ نور څه هم شته. سستر !نن ته د یوې راهبې په ځاې یوه ښځه ښکارېږې»

سونیا په شرارتناکه توګه ډیره ستر خبره کړې وه ... اوس نو مراسي ته هم د خپلو احساساتو په اړه احساس پیدا شوې و ،په خپل ځان یی کنټرول پیدا کړ اوبیا یی وویل: « نه ! داسې څه خاص خبره نه شته ، ما خو ستا دخوشحالۍ له پاره دا ټولې خبرې کولې.....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر اوسه پورې به د سونیا او مارسي تر منځه نورې خبرې هم کیدلې چې په دې وخت کې ډیویډ چې د سونیا د لټون پسې ان د مارسی خوني ته رارسیدلې و نوپه دې خاطر سونیا دمارسي سره خپله خبره په نیمايي کې پریښوده او دډیویډ سره ولاړه.

قاسم د شپې تر ډیره پورې د بطریق اعظم سره په خبرو مصروف و اوبلاخره د ټولو اموراتو د جوړښت نه وروسته بیرته خپلې کمرې ته راستون شو او په خپله بستره کې و غوځید.

بله ورځ د سهار دلمر دراختو نه سمدستي وروسته دقسطنطنیې د ایاصوفیا دکلیسا تر مخه د امرانو ، رئیسانو ، وزیرانو ، دسلطنت دمشرانو ، د شاهي کورنۍ ، دزمکنیو اوبحري قواو دمشرانو او دروم د کلیسا د پادریانو بګۍ په کتار کتار په دریدو شوې. کانفرس ماسپښین پیلیدونکې و ، هغه ګډون کونکې چې راغلې و نو هغوې په خپلو خپلو ځایو کیناستل. د ایاصوفیا سالون د ماسپښین نه مخته دخلکو څخه ډک شو ، اوبیا «چوبدار» ددروازې تر مخه اعلان وکړ چې لږه شیبه کې به دمعظم شهنشاه بګۍ را ورسیږي. د ایا صوفیا بطریق اعظم او د سلطنت نور اراکین ټول راغلل تر څو دشهنشاه استقبال وکړي، قاسم هم دبطریق اعظم سره یو ځاې راغې. په دې وخت کې د شاهي ساتونکې ډلې سالار د شهنشاه استقبال کونکو ته په دوو خواو کې د دریدو لار ښوونه وکړه.

تر ټولو دمخه قاسم ته د سل کسو سپرو یوه ډله تر سترګو شوه ، دا ډله په ډیره منظمه توګه را روانه وه ، د آسونو سرونه یې پورته او په پوره مستۍ کې شنړیدل. ددې معنې داوه چې شاهي بګۍ رارسیدونکې ده. ددې آسونو شاته یو ځانته اس سپور چې بازنطینی بیرغ یې په لاس کې و ، پړکیدونکې لباس یې په تن و او خپله لوڅه توره یې په هوا کې خوځوله هم را روان و. دهمدې سپور شاته د قسطنطین شاهي بګۍ هم را روانه وه. دلرګي په دې بګۍ یې د سروزرو تارونه ګیېولې و ......د بګۍ دواړو اړخونو ته پردې پرتې وې ، ددې پردو خواوې لږ څه راپورته کړل شوې او شهنشاه په کې د ورایه ځلیده ، کله چې دقاسم سترګې په قسطنطین ور ونښتې نو سمدلاسه یې د رسول الله صلي الله علیه وسلم دا حدیث ذهن ته راغې .....اذا هلک قیصرا فلاقیصر بعده ...... کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبل قیصر به بیا نه راځي... قاسم په همدې فکر کې و چې دا همدا قیصر دې چې د هلاکیدو وروسته به یې بل نه راځي. دقاسم سترګې د قیصر په څیرې ور ننښتې وې، دا یوځوان هلک و چې مخ یې لکه دزمري په څیر ښکاریده او سترګې یې لکه دپړانګ په څیر را وتې وې.

کله چې شهنشاه دبګۍ څخه را ښکته شو نو قاسم دهغه د تنومنده جسم په کتلو سره حیران پاته شو ، دا په یقیني توګه دکوم عیش و عشرت کونکې پادشاه وجود نه و. دقسطنطین په سر د بازنطینی سلطنت یولس سوه کلن تاج ایښې و. دبازنطینی سلطنت لمړۍ قسطنطین دهمدې تاج دپه سرولو په اساس پادشاه شوې و، قسطنطین په پوره بیړه ولاړ اوایاصوفیا ته ورننوت. دشاهي بګۍ شاته په پرلپسې توګه درې نورې بګۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلي ،په دې بګيو کې د شاهي کورنۍ ښځيه مشراني سپرې وې. په منځنۍ بګۍ کې ملکه او په دوو نورو کې شهزاګۍ سپرې وې ،دوې هم دبګيو څخه را کيوتل او د اياصوفيا دننه ولاړل.

دشهنشاه د ور رسيدو سره سم دا اياصوفيا غونډه پيل شوه، دايا صوفيا بطريق اعظم د يوه ميلمه پال په څير د غونډې کار روايې پيل کړه. په هال کې تولې چوکۍ ديوې دايرې په شکل کې اېښوول شوې وې ، په ځاې ځآې کې د چوکيو دمنځه دتيريدو له پاره لارې جوړې کړل شوې وې ،په دې توګه ددوه سوو وګړو دغه دايره په څو برخو ويشل شوې وه. دا ويش يې داسې کړې و چې ددواړو کليساګانو مذهبي مشران يې په بيلو بيلو برخو کې کينولي و ،د راهبانو او ننانو له پاره په دايرې کې ځانته نور ځايونه جوړکړل شوي و . شهنشاه ، بطريق اعظم او کارډينل اسيډرو په چوتې باندې ايښول شوو لوړو کرسيو باندې ناست و . دشاهي کورنۍ ښځې هم د ننانو ترڅنګ ناستې وې او د غونډې جريان يې ځاره ..... د کليساګانو د ويش له کبله ددايرې هره برخه په ډلو ډلو ويشل شوې وه . دچوترې تر مخه او ددايرې ترمنځه په مخکنې ځاې کې د فوځونو سالار نوټآراس ته ځانګړې ځاې جوړ کړل شوې و .....

د ټولو ترمخه بطريق اعظم پورته شو او د « مقدس کتاب انجيل» څخه يې لږ ولوسته. اوبيا يې خپله پرانستې وينا واوروله. بطريق په خپلې وينا کې وويل:

دروند شهنشاه او د غونډې معززو ګډون کونکو !

په تاسې دې خداوند دخپل رحمت سيوري وکړي....

نن دا غونډه د قسطنطنيې د شهنشاه ، دبازنطين د تخت وارث ، بهادر، يولسم قسطنطين چې دروم په قيصر مشهور دې...... په حکم دلته رابلل شوې ده.....

د «رومن کتوليک» او « دې هولي ارتوډکس چرچ» ترمنځه اتحاد او يووالې د دروند شهنشاه يواځنې ارزو ده ، تر څو ددواړو کليساو ترمنځ يووالې راشي ، منافرت او ډله بازي له منځه ولاړه شي. ددواړو کليساو ترمنځه دغه اختلاف د نهه سوه کالو راهيسې روان دې ، معظم شهنشاه او دهغې نيکونه او غور نيکونه ټول د « دې هولي ارتوډکش چرچ» ريښتونې پيروان دي . عظيم قيصر ، « جستينين» د ډيرو زياتو مصاروفو په واسطه د اياصوفيا دغه ماڼۍ اباده کړه چې اوس په کې مونږ ټول ناست يو .

تاريخ ګواه دې چې قسطنطنيې د خداوند يسوع مسيح بلنې ته تر ټولو لمړۍ لبيک ويلې و . په دې خاطر د قسطنطنيې چرچ دخداوند يسوع مسيح د لمړنيو منونکو څخه دې. تاريخ ددې خبرې ګواهي هم ورکوي چې ديولسمې پيړۍ په صليبي جنګونو کې قسطنطنيې په لکونو شهيدان ورکړې دي او په دې توګه يې دخپل ريښتونې عيسويت ثبوت وړاندې کړې دي. همدا راز تاريخ ددې هم ګواهي ورکوي چې د يسوع مسيح تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمړۍ کلیسا په اروپا کې همدلته جوړه شوه. اوهغه هم لمړني قسطنطین د ډیرو ښکلو لرګیو څخه اباده کړې وه. اوبیا پیړۍ پیړۍ مخکې د ایاصوفیا یو ډیر ستر بطریق اوزمونږ دټولو مقدس پلار قسطنطین ته یو زیرې ورکړې و چې تاسې ټول ترې خبریاست ، خوزه به ددې خبرې یادول اړین وګڼم « زمونږ مقدس پلار زیرې ورکړې و ، چې یوه ورځ به دترکانو خلک قسطنطنیی ته را ننوځې اود رومیانو پسې به ان د صوفیا سینټ تر هغې ستنې پورې و رسیږې چې د قسطنطین دپادشا په نامه مشهوره ده. بیا به دهمدې ځایه د ترکانو مصیبتونه پیل شي ، ځکه چې په دې وخت کې به داسمانه یو پرېښته توره په لاس راښکته شي.....«ګبن»

درنو میلمنو ! ددې اسماني الهام مقصد بلکل څرګند دې اوهغه دا چې یوائې د ایاصوفیا کلیسا ددې ښار دپایښت او خوندي ساتنې ضامنه ده. نن دشرق اوغرب ټول عیسوي مذهبی مشران دلته په ایاصوفیا کې موجود دي ، مونږ دسلطان محمد خان په مقابل کې ددواړو کلیساو په یووالې هیڅ ډول نیوکه نه کوو. مونږ ته به د ډیرې خوشحالۍ ځاې وي چې زمونږ پخواني ورونه (رومیان) خپل بدعات پریږدي او زمونږ سره بیرته را یوځاې شی.....

د « دي هولي ارتو ډکس چرچ » په ریښتوني توګه د عیسویت نماینده دي. دد ې نه علاوه ، زه د معظم شهنشاه په وړاندې په پوره درنښت سره عرض کوم ترڅو دغه غونډه په خپلو خبرو سره پرانزي. تر څنګ یې ور څخه غواړم چې د غونډې د صدارت د اعلان په وخت کې د یوناني کلیسا « ایاصوفیا» حرمت او تقدس د خپل مبارک آند څخه و نه غورزوي. ددې سره خپلې خبرې پاې ته رسوم..... شکریه.»

بطریق اعظم په خپل ځاې کیناست او شهنشاه د غونډې د صدارت اعلان وکړ. هغه د بطریق اعظم غوښتنه له سترګو و غورزوله او کارډینل اسیډرو یې د غونډې رئیس اعلان کړ. د شهنشاه ددې اعلان سره سم د یوناې کلیساو پادریان په خپلو کرسیو کې په بنګسیو کې اخته شول ، اوس نو غونډه پیل شوې وه ، شهنشاه تر هر څه لمړۍ دغونډې اهداف او موخې بیا ن کړې او ددواړو کلیسا د یووالې او د قسطنطنیی څخه د دفاع له پاره یې ددې یووالې په اهمیت باندې اړوده وینا وکړه. شهنشاه دخپلو خبرو په جریان کې د ایاصوفیا پادریانو ته د ارامو کیناستو مشوره ورکه او په مختلفو جملو کې یې دهغوې دپوهولو هڅه وکړه او هغوې ته یې د ډاګیزه کړه چې د روم دپاپا او غربي اروپا مرسته د قسطنطنیی د خوندي ساتلو او دفاع له پاره څومره اړینه ده. په حقیقت کې شهنشاه ته دکلیسا ګانو تر منځ د مذهبي اتحاد اویووالې څخه دغربي اروپا مرستې ډیرې مهمې وې. په دی خاطر یې غوښتل ددواړو ډلو ترمنځ اختلافات له آنده و غورځوی او د ټولو عیسویانو د یوځای کولو هڅی وکړی. په حقیقت کی دقسطنطین فکر ډیر په ځای و. دا عیسوی نړۍ بدقسمتی وه چې دهغوی دملت په مرکز باندی حمله کیدونکی وه خو هغوی تر اوسه هم په اختلافاتو کی غرق پراته وو. تاریخ ګواه دی چې هغه قومونه هیڅکله هم ژوندی نه دی پاته شوی چې خپل مرکز له یاده وباسي او په خپلو منځو کی ډلی ډلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم په مدینې منورې کې د منافقینو له خوا جوړ شوې د (ضرار جومات) په دې خاطر له منځه یوړ چې الله تعالی هغې ته په قران کریم کې د تفرقې او ضرر رسونې نوم ورکړی و.

په قسطنطنیې باندې ډیر قوي او ځواکمن دشمن حمله کونکی و. او تر ټولو ستره خبره داوه چې قسطنطنیه د اروپايي عیسویت تر ټولو ستر مرکز و. خو ددې سره بیا هم د جنګ په ورځو کې ددوی تر منځ اختلاف په لوړه کچه و. بطریق په خپلو خبرو کې دا ډاګیزه کړې وه چې.....که د رومن کتولیک چرچ خپل بدعات پرېږدي نو دوی به ورسره اتحاد وکړي.... خو شهنشاه ددې برعکس ټول عیسویان د ګډ دښمن د خطر څخه ویرول او ددوی تر منځ یې د یووالی هڅه کوله. د شهنشاه د آند سره د فوځونو سپه سالار ګرانډ ډیوس نوټآرس تر ټولو زیات مخالفت کاوه ، هغه په خپل ځای کې پورته شو اوشهنشاه ترمخه یې ډیره ګستاخي وکړه او په دغې ستری غونډې کې یې هغه ته په ډاګیزه توګه وویل : « که چیرې معظم شنهشاه ددې خطرې او ګواښ احساس کوي چې په قسطنطنیه باندې به مسلمانان ولکه وکړي ،نو زما په آند دا دومره سترګواښ نه دی ، ددې نه سترګواښ په قسطنطنیه باندې د ظالم پوپ ولکه ده. ..... زه غوره ګڼم چې په قسطنطنیه کې د کارډینل د (خولۍ) په ځآی د ترکانو (لونګۍ) ووینم. (عثمانی دولت)

د نورټاس خبرو په غونډې باندې ډیر سخت اغیز وکړ. دیوې لحظې له پاره ټول حیران پاته وو. ټولو د قسطنطین سترګو او مخ ته کتل. د شهنشاه مخ لحظه په لحظه لکه د اور په څیر سور ګرزیده. نورټاس د شهنشاه په مقابل کې ډیره ګستاخي کړې وه. خو شهنشاه په خپله چوکۍ کې تاو راتاو شو او په خپل ځآی کیناست. دا ځای دهغه دربار هم نه و چې جلاد ته یې حکم کړی وای ترڅو د نورټاس سر له تنه غوځ کړي. دا خو مقدسه کلیسا وه اودلته د چا وینه تویول حرام و و. دبله اړخه شهنشاه هم نه غوښتل چې په دې حساس وخت کې د نورټاس په څیر تجربه لرونکی جرنیل له لاسه ورکړي. په دې خاطر شهنشاه هیڅ هم و نه ویل. د نورټاس په خبرو او د شهنشاه په مقابل کې دهغه په دغه ګستاخۍ باندې که له یوه اړخه شهنشاه سخت غصه کړی و د بله اړخه یې د رومن کتولیک پادریان هم په غضب شوي و ، خو د یونانی کلیسا پادریان پرې ډیر خوشحاله و و.

نورټاس اوس هم شراب څښلي و او د شرابو په نشه کې ډوب و او دخولې څخه یې همغه الفاظ راوتل چې قاسم په ډیره مینه دهغه په ذهن کې ورځای کړي و و. قاسم په خپلې کرسۍ باندې خوشحاله ناست و.

نوټاراس دخپلو خبرو وروسته بیرته کیناست، دهغه دکیناستو وروسته کارډینل اسیډورد لمړي ځل له پاره راپورته شو او غوښتل یې چې څه وواېي:

«درنو حاضرینو ! زه د پوپ جان نکلس ځآنګړی نماینده یم. قسطنطنیه یوائې ستاسو له پاره د اهمیت وړ نه ده ، زمونږ له پاره هم همدومره داهمیت وړ ده. هغه زیرې چې بطریق اعظم دخپل تقریر په دوران کې وکړ خو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدس بطریق په پوره توګه بیان نه کړای شو. پوهیږم چې ستاسی ډیر وبه ددی زیری په اړه اوریدلی وی خو زه به یو ځل بیا د مقدس پلار دغه زیر تاسی ته تکرار کړم:

زیری دا ډول وو چی .....یوه ورځ به ترکان قسطنطنیی ته را ننوځی او درومیانو د تعقیبولو پسی به د(سینټ صوفیا) د عبادتځای تر مخه دغی ستنی پوری چی د پادشاه قسطنطین په نامه یی شهرت موندلی دی رارسیږی. خو دهمدی ځایه به دهغوی زوال پیلیږی ، ځکه په دی وخت کی به د اسمان څخه یوه فرشته توره په لاس راکیوځی او د همدی اسمانی وسلی په واسطه به دقسطنطنی سلطنت داسی یو غریب انسان ته ورسپاري چی په هغه وخت کی به دهمدی ستنی سره ناست وي، فرشته به دغه کس ته ووایی.....دا توره در واخله او دهمدی په واسطه د خداوند یسوع مسیح بدله واخله. بس دهمدغی یوی پریکنده جملی د ویلو سره سم به ترکان په تیښته پیل وکړي او رومیان به د فاتحینو په څیر ترکان د غرب او اناطولیه څخه ان د ایران تر پولو پوری و ځغلوي.....(The Decline and fell of the Roman Empire)

دهمدی زیری په اساس دبطریق اعظم څخه پوښتنه کوم چی ایا دا غریب انسان چی د ستنی تر څنګ به ناست وی د قسطنطین د کورنۍ څخه به وی ؟زه پوښتنه کوم چی خدای مه کړه زمونږ شهنشاه به هغه وخت موجود نه وی ؟ بطریق اعظم دی دخپلی وینا په اړه وضاحت وکړي. هغه د شهنشاه په شتون کی د خپلو پخوانیو مشرانو یو ډیر کمزوری حکایت وړاندی کاوه او په دی توګه یی د شهنشاه سپکاوی کاوه .تر دی وروسته یی سپه سالار ډیوک نوټاراس هم ګواښه..... هغه دی په دی پوه شي که مسلمانان په قسطنطنیه باندی ولکه وکړی نوبیا به ستا وطن ته هیڅوک هم دعیسویانو مرکز و نه وایی. مسلمانان به زمونږ په کلیساګانو کی خپل عربی نسله اسونه تړی او په دی توګه به زمونږ د عبادتځایو سپکاوی کوی ، هغوی به د قسطنطنیی هیڅ عیسوی ژوندی پری نه ږدی او زمونږ ښځی به بی ابرو کړي ، خو ددی برعکس د کارډینل هغه خولۍ چی ته تری نفرت او کرکه کوی د عیسویانو له پاره د پناه ځآی و ګرځی. اوبیا به هغه وخت د یوناني کلیسا پادریان پښیمانی کوی چی ولی یی په خپلو رومی ورونو باندی باور نه دی کړی.

قاسم هم په دغی غونډه کی ناست و ، دهغه کرسۍ د ایاصوفیا دراهبانو او بطریقانو سره یو ځآی ایښوول شوی وه . هغه دغونډی جریانات په ډیر غور اودقت سره تعقیبول ، په هغه ځآی کی چی قاسم ناست و هغه ځای د غونډی د ګډونکونکو ددایری دښی لوری اخری برخه وه . دهغه تر مخه د ایاصوفیا راهبانی اوشهزادګۍ ناستی وی. یعنی د قاسم د ناستی ځایو دښځو د ناست ځای سره بلکل مخامخ و ددوی تر منځ څو قدمه واټن و اوهغه هم د چوتری غاړه وه. د چوتری دپاسه شهنشاه ، بطریق اعظم او کارډینل ناست وو. قاسم د خپل ناست ځای څخه په ډیره ناقراری سره یوه راهبه تر سترګو لاندی نیولی وه هغه فکر کاوه چی شونی ده چی دا به مارسي وی خو مارسي په دی غونډه کی دګډون له پاره نه وه راغلی، هلته مخامخ په چو کیو باندی دشاهي کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغلې اونورې مقدسې راهبانې ناستې وې. خو کله چې کارډینل د مسلمانانو د مظالمو یادونه کول نو دقاسم وینه په جوش کې راتله.

ددې غونډې ناظم یو ځوان بطریق و، چې د قاسم ښې اړخ ته ناست و او د غونډې کاغذونه یې په لاسو کې اړول را اړول او دغونډې څارنه یې کوله. په دې وخت کې یو ناڅاپه هغه پورته شو او کوم ضروري اعلان کولو ته یې ځان جوړ کړ.

«د غونډې درنو ګډون کونکو ! نن زمونږ په دې غونډه کې د یسوع مسیح خدای د پیدایښت د ځای (یورشلم) یو مقدس بشپ شتون لري ، هغه د تیرې شپې پورې د معظم شهنشاه میلمه و . زه د هغه څخه غوښتنه کوم چې دمسیح د تعلیماتو په رڼا کې د قسطنطنیې ددغونازکو حالاتو او ددواړو کلیساو ترمنځه د اتحاد او یووالي له پاره خپل آند وړاندې کړي .»

ددې اعلان سره قاسم ټکان وخوړ ځکه هغه ته تر اوسه پورې ددې میلمه د شتون په اړه کوم معلومات نه و . داسې معلومیده چې بطریق اعظم هم د بیت المقدس ددې بشپ د راتلو څخه بې خبره پاته شوی و . په داسې حال کې چې بیت المقدس هم د عثمانی سلطنت یوه برخه وه خو دهغه ځای پادریان اوبشپان تر اوسه پورې په عیسوی نړۍ کې د ډیر عزت خاوندان ګڼل کیدل. دا د شهنشاه یو چال و چې د غونډې په جریان کې یې را مخته کړ. د بیت المقدس بشپ پورته شو او ددواړو کلیساګانو ترمنځه د اتحاد په اړه یې ډیر اغیزمن تقریر وکړ. نژدې و چې ډیر مخلص عیسوی راهبان هم دغه اتحاد ته تیار شي ... چې په همدې وخت کې یو درویشي کړې دروازه چې د شهنشاه څنګ ته راغلی او په غوږ کې یې ورته څه وویل: دهغه په خبرو باندې شهنشاه حیران شانته شو ، شهنشاه تر ډیره پورې د دروازه چې خبرې اوریدلې ، او په اخر کې شهنشاه څه داسې سر وخوځوو لکه دکوم کار دکولو اجازه چې ورکوی. لږه شیبه وروسته همدغه دروازه چې د قاسم تر څنګ ناست د غونډې د ناظم خواته راغی او څه یې ورته وویل ، په همدې وخت کې دغونډې ناظم د خپله ځایه پورته شو او د لږې شیبې له پاره یې د غونډې د جریان د ځنډولو اعلان وکړ. دقاسم تندی تریو شو ، ځکه دغونډې دغسې ناڅاپې ځنډیدل دهغه د هیلې پرخلاف کار و. قاسم په فکرونو کې ډوب شو، داعلان نه وروسته شهنشاه دخپله ځایه پورته شو او د لږشیبې له پاره چیرې ولاړ. دغونډې دګډون کونکو څخه هم څه خلک چې ډیرې یې دشاهي کورنۍ ښځې وې پورته شوی او ولاړې. خوهغوی چې شاته پاته شول هغوی هم په خپلو خپلو کرسیو کې ناست په خپلو منځو کې په خبرو اترو بوخت شول. خو دا خبرې اترې وروسته په یوه اوږده بحث باندې بدلې شوی ، او ددواړو کلیساو پادریانو یو بل ته په لوړ اواز ویل پیل کړل ، په دې وخت کې د قسطنطنیې یو عام پادري په خپل ځای کې ودرید او ویې ویل:

«تاسې خلک ..... د شرابو سره پتیره ډوډۍ استعمالوئ ، دا په کوم کتاب کې راغلې دی ؟ مونږ خو د شرابو سره د پتیري ډوډۍ خوړونکی حرام خوړونکی او د عیسوی دین څخه بیرون ګڼو . مونږ د شرابو سره دخمبیره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوډۍ په خوړولو قایل یو، څوک چې خمبیره شوی ډوډۍ نه خوری او پتیره ډوډۍ خوري ، دهغه خوراک حرام ګڼل کیږی. تاسو بدعتونه راویستلی دی ، تاسی حرام کارونه کوی او حرام خورئ ، دعیسوی دین څخه خارج او کافر یاست.»

په همدی وخت کی د ایاصوفیا یو پادری پورته شو او ویی ویل: « شرم وکړئ شرم !....که دخمبیره شوی ډوډۍ څخه کرکه کوئ نوبیا خمبیره شوی شراب ولی څښئ؟ تاسی خو لا دپخوا څخه کافر واست.»

د تاریخ پاڼو د « ډوډۍ » دغه اختلاف په خپلو زرینو کرښو کی ځای کړی دی. په همدی وخت کی دایا صوفیا ماڼۍ د پادریانو د خپل منځی چغو په واسطه په لړزه کی راغله. څومره راهبان چی هلته د غونډي په خونه کی ناست و ټولو دغه جګړه په پوره غور سره کتله. او څه نورو دغه کار د شرم نه ډک ګاڼه. په دی وخت کی بطریق اعظم او کارډینال هم د غونډی په سالون کی نه و موجود . نوټاراس او یو شمیر نور مشران هم دغونډی د ځای څخه بیرون تللی وو. د تللو په وخت کی بطریق اعظم قاسم هم له ځانه سره وړی و ، کله چی قاسم د بطریق اعظم سره د نیم ساعت وخت دتیرولو وروسته بیرته راستون شو او بیرته دغونډی ځآی ته را ننوت نو د عجیب اوحیرانونکی حال سره مخ وو، ځکه په هال کی ددواړو خواوو پادریانو یوبل ته پوره سپکی سپوری ویلی. نژدی دوو سوو پادریانو د ایاصوفیا دغه سالون د سوک اوڅپیړو ځای ګرځولی و. قاسم ددی حالت په کتلوسره په زړه کی خندل ، لږ شیبه وروسته غونډه بیا پیلیدونکی وه قاسم راغی اوپه خپل ځای کی کیناست اود غونډی دغه بدنظمی یی کتله. خو دا الهګوله هغه وخت یو ناڅاپه پای ته ورسیده چی اعلان کونکی د شهنشاه د راتلو اعلان وکړ. پادریانو په بیړه بیړه خپلی خپلی کرسۍ را سمی کړی. د شهنشاه دراتلو ترمخه بطریق اعظم اوکارډینل هم په خپلو خپلو ځایو کی کیناستل.

دلږ ځنډ وروسته شهنشاه سالون ته راننوت. هغه خپل ناست ځای ته راورسید خو دکیناستو په ځای همداسی ولاړ پاته شو. هغه ډیر قهریدلی معلومیده. اوبیا یی په ډیره تنده لهجه وویل: « بدبخته ولسه ! زه ستاسی تباهی اوهلاکت په خپلو سترګو باندی وینم ، دښمن مو سر ته رارسیدلی دی خو تاسی تر اوسه هم په پتیره او خمبیره شوی ډوډۍ باندی جنګ یاست.... یوه خبره چی ما تر اوسه نه غوښتل تاسی ته یی وکړم ، اوس غواړم تاسی ته یی ووایم:

ای تفرقه اچونکو مذهبی مشرانو ! په غور سره یی واورئ ! ما تیره شپه ډیر خطرناکه خوب کتلی دی ، ما په یوه ستر دیوال باندی په زرګونو کارغان په چغار کتلی دی ، هغوی دومره په زوره ټاغ ټاغ کوی چی ټول اسمان یی په سر راخستی دی. بیا ګورم چی د غرب له لوری د غوښی خوړونکو مرغانو یوه ډیره ستره ډله را الوتلی اوپه همدی دیوال باندی کینی. بیا زه وینم چی دغه کارغان او دغه نور مرغان یو دبل سره په جنګ کی ولویږی اوپه همدی وخت کی هغه دیوال په لړزه راشی. اوبیا زه وینم چی د اسمان څخه ګڼ شمیر بازان په دیوال باندی ناستو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغانو باندی را ولویږی او دسترګو په رپ کی یی سره وخوري. بیا یوه کشتۍ په دریاب کی وینم چی سوری په کی شوی وی او د اوبو څخه ډکه شوی وی ،اوپه اخر کی یو ډیر بد شکله دیو وینم چی سترګی یی داور دبخرکو په څیر سری وی ، دا دیو غواړي ما دخپلی لمنی لاندی پټ کړی خو زه دهغه سره دپټېدو په ځای خپله توره را وکاږم اودهغه دیو سر له تنی بیل کړم.....

مادغه ډول خوب کتلی خو هیڅا ته می نه دی ویلی . ای بدبخته مذهبی مشرانو ! زه نه پوهیږم چی ددی خوب تعبیر به څه ډول وي ،خو دومره حتما پوهیږم چی د قسطنطنیی په اړه ددی خوب تعبیر ښه نه راوزي. زه تاسی ته د اخری ځل له پاره نصیحت کوم چی په خپلو منځو کی متحد شئ او که نه مسلمانان به ستاسی نوم اونښان ورک کړي.

د شهنشاه قسطنطین وینا ډیره اغیزمنه او د جوش نه ډکه وه . ټول ناست خلک چپ چاپ ناست و . بیا د ایاصوفیا یوی زړی راهبی جرئت وکړ او پورته شوه ،د خبرو کولو اجازه یی واخسته ، ویی ویل : « درونده شهنشاه ! ددی خوب هسی غورزول به د عقل نه لری خبره وي. تر هر څه دمخه ددی خوب سهی تعبیر تر لاسه کړئ تر څو دهمدي خوب په رڼا کی د قسطنطنیی د راتلونکی له پاره پلان جوړ کړل شي.»

زوړ فادر بروس هم د دی راهبی دخبرو سره خبره یوه کړه ، نورو څو کسو هم شهنشاه ته سلا ورکړه چی تر هر څه لمړی ددی خوب د تعبیر په اړه باید معلومات تر لاسه کړل شي. شهنشاه دخلکو دسلا له مخی بطریق اعظم او کارډینل ته ددی خوب د تعبیرولو په اړه وویل. خو دواړو خپل څښونه وګرول ، په همدی وخت کی یوی ځوانی راهبی دخبرو کولو اجازه وغوښته او ویی ویل:

« درونده شهنشاه ! دخوبونو دتعبیرولو په لړ کی دلته په ایاصوفیا کی یوه همداسی معتبره او باوری هستی شتون لری او هغه عبادت کونکی سستر میری... غوره به وی چی سستر میری دی غونډی ته را وبلل شي او ددی خوب د تعبیر په اړه تری وپوښتل شی.»

د شهنشاه دحکم سره سم بطریق اعظم سستر میری ته په دی غونډی کی دحاضریدو امر وکړ. د سستر میری دنوم د اوریدو سره سم د قاسم غږی بی ترتیبه شول اوبیا یی چی کله واوریدل چی سستر میري په غونډه کی ګډون کوی نوبیا یی دخوشحالۍ نه زړه ټوپونه وهل. هغه دکوچنیانو په څیر تر جذباتو لاندی راغلی و. دهغه په سترګو کی دبیلتون زخم و او داوو کالو څخه ددی کتلو له پاره تږی ناست و . دهغه بی تابه سترګی په همغه دروازه باندی نښتی وی په کومه چی سستر میری را ننوتله. په کلیسا کی موجود هر کس دغی پیغلی کتلو ته بی تابه و . شهنشاه هم دخپل خوب دتعبیرولو له پاره ناقراره و. بیا هغه وخت هم راغی چی مارسي د غونډی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالون ته راننوتله. کله چې د قاسم سترګې په دغه سپینه فرشته باندې ولګیدې نو هملته په چوکۍ کې وچ کلک شو.

مارسی په ډیره کراره توګه قدم اخست او د راهبانو څوکیو ته ور روانه وه. هغې ته یې هملته په لمړي کتار کې یوه څوکۍ خالي کړې وه ، کله چې خپل ناست ځآی ته ورسیده نو یوځل د شهنشاه او بیا دحاضرینو ترمخ لږ څه ټیټه شوه.....او کیناسته.

شهنشاه مارسی ته وویل: سسټر میري ! ایا تاته ددې دواړو کلیساو د اتحاد دغونډې په اړه بلنه نه وه درکړل شوې ؟ ته خو د ایاصوفیا ډیره پخوانۍ راهبه یې. تاته په کار نه و چې د ننۍ غونډې څخه غیرحاضره پاته شوې وای.

د قسطنطین ددې پوښتنې په اړه مارسي په ډیره ارامه توګه ځواب ووایه.« دورنده شهنشاه ! ددې اختلافي غونډو له پاره زمونږ بشپ او بطریق بسنه کوي. زه خو دیسوع یوه معمولي خادمه یم. اود کلیسا ګانو د اختلافي مسایلو څخه ځان لرې ساتم. خوبیا هم زه دخپلې غیر حاضرۍ په اړه بښنه غواړم»

دخپلو خبرو په وخت کې د مارسی سترګې په قاسم ور ونښتې. او نژدې و چې د زړه حالت یې بدلون ومومي. قاسم هم دمارسي په مخ سترګې ورکلکې کړې وې. ددواړو سترګې یو دبل سره په ټکر کې وې او ددواړو په وجودونو کې په زرګونو برقي موجونو څپې وهلې. د اوو کالو بیلتون مارسی له هر څه غورځولې وه. کله چې دهغې سترګو د قاسم مخ وکوت نو دهغې په مات وجود کې یو نوی ځواک راتازه شو ، تر لږه ځنډه پورې دمارسی څخه دا هیر شوی و چې چیرې ولاړه ده ځکه دهغې دسترګو ترمخ تیرشوی یادونه لکه دتاریخ د پاڼو په څیر تیریدل اوپه همدې خیالونو کې ډوبه اوځان یې د سالون څخه غیر حاضر کوت، هغې ته اورنه را په زړه شوه چې د کوچنیوالی خوږې شپې یې په کې تیرې کړې وې ،هغې ته د سلطانی قصر یو دهیلیز په یاد راغی ، د ملکې سروین د مینې اومحبت نه ډک مخ ، د شهزاده محمد مهربانه کرچار ، دسلطان مرادخان پلرنی شفقت.... او خپله مور مارتها یې هم تر سترګو شوه ، او بیا هغې هغه یادګاره ورځ کله د زړه ویستلې شوه په کومه کې یې چې قاسم بن هشام دخلکو نه په ډک لوبغاړی کې د لمړي ځل له پاره کتلی و. نن یوځل بیا قاسم د هغې ترمخه ناست و .... په یوه ډک سالون کې.. خو نن حالات څه بلمنګه وو، نن قاسم د ګواښونو لاندې و. دهغې ورځې نه چې هغه دلته راغلی و د مارسي وجود په دار ځړول شوی معلومیده. هغه ډیره حیرانه وه چې دهغې قاسم دهغې سره ددومره نژدې والی سره هم د هغې څخه لرې و. هغې د شهنشاه د پوښتنې ځواب و وایه خو بیا یې ځان کنترول نه شو کړای. ځکه دهغې د سترګو مخې ته قاسم ناست و ، معلوم نه شوه چې د هغې په وجود کې کومه برقي بریښنا څپانده شوه چې یو ناڅاپه یې د سترګو څخه دمرغلرو په څیر اوښکې راغلې. خو پخوا تر دې چې د مارسي اوښکې لاندې را توی شي شهنشاه ورباندې غږ کړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مونږ ستا ښښنه منو. او غواړم چې ته زما دخوب تعبير ماته ووايي.»

ددی نه وروسته شهنشاه خپل خوب ووايه. چې په اوريدو سره يې مارسي تر ډيره ځنده پوری د بې هوشۍ په حالت کی ولاړه وه. دټولو خلکو سترګی د ايا صوفيا په دغی پخوانۍ عبادت کونکي سستړ ميري باندی نښتی وی ، هيچاته ډاګيزه نه وه چې دمارسي دسترګو څخه دغه د مرغلرو قطری دکومه ځايه راغلی. په سالون کی ناست خلک د مارسي ددغو اوښکو په کتلو سره بې روحه شوی و. په خپله شهنشاه هم ډير وارخطا شوی و او فکر يې کاوه چې دخوب تعبير يې ډير ګواښمن او خطرناکه دی. په دی خاطر سستړ ميری ژاړی. خو يوازي قاسم په دی پوهيده چې دمارسی دسترګو څخه د مرغلرو را تويدل او د کليسا په فرش باندی دهغی پريوتل دڅومره ستر ارزښت لرونکی دی. اوبيا .....د قاسم په سترګو کی را ټوکيدلی نم د هيچا په ليد کی نه راته.

کله چې شهنشاه ددويم ځل له پاره مارسی مخاطب کړه نو هغه داسی شوه لکه څوک چې نوی دخوبه رابيدار شی، هغی ناستو خلکو ته خپلی سترګی ورواړولی اوبيا يې ډک اواز باندی ووېل:

«دورنده شهنشاه ! تا چې کوم خوب کتلی دهغی تعبير ډير خطرناکه دی. زه وينم چې قدرت د قسطنطين تقدير ليکلی دی. په ديوال ناست کارغان دقسطنطنيی مذهبی مشران او پخپلو منځو کی اختلاف اچونکی عوام دی ، دغرب نه راغلی غوښې خوړونکی مرغان دغه کارډينل او دهغه ملګری دی. او په هغه ديوال چې دوی ناست دی هغه د قسطنطنيی ديوال دی ، د اسمان څخه را تلونکی بازان د عثمانی سلطنت ترکی عسکر دی ، او لکه څنګه چې تا وويل چې شاهين يا بازان په ديوال ناست مرغان خوري نو ددی څخه دا مطلب اخستل کيږی چې فتحه به د مسلمانانو په برخه وی.

تا چې په درياب کی تلونکی کومه کشتۍ کتلی ، دا دسمندر په اوبو کی لاهو شوی قسطنطنيه ده او په کشتۍ کی د سوری دپيدا کيدو نه مقصد کورنی اختلافات دي..... اودا چې په اخر کی تا کتلی چې د سرو سترګو ديو صفته انسان تاته پناه درکوي....نو په حقيقت کی دغه ديو ستا دښمن دی چې غواړی تا د ماتی سره مخ کړی او عيسوی دين رسوا اوسپک کړی...

درونده شهنشاه !دا ټول خوب زمونږ له پاره ښه شګون نه لري ، خو دهغی په اخر کی يوائی يو ښه شګون کتل کيږی اوهغه هم ستاسی د ذات پوری تړلی دی اوهمغه زه د خپلو هيلو اخری تمځای ګڼم. څرنګه چې تا دخوب په اخر کی د ديو سر له تنی پری کړی په دی اساس ته په يوه صورت د شاهين صفته مسلمانانو مقابله کولی شی»

ددی خبری دکولو وروسته مارسي خاموشه شوه. شهنشاه چې دمارسي دګستاخانه تعبير څخه تک سور شوی و.....دتعبير داخری برخی په اوريدو سره را نرم شو اوپه ډيره بې صبری سره يې تری وپوښتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مقدسي راهبی !.....تا ماته زما د خوب دتعبیر په ویلوسره، که څه زه او ددی غونډی حاضرین دی لږ څه ناهیلی کړل خو مونږ غواړو وپوهیږو چی د شاهین صفته مسلمانانو د مقابلې له پاره لاری پیدا کړو. مونږ ته یی ژر ووایه چی څه باید وکړو ؟.....

مارسي دداسی لاری څه تدبیرونه جوړ کړی و چی لمړۍ خو د شهنشاه په ګډون ټول خلک دغصی او قهر د حالته راووتل او یخ شول، قاسم په خپل زړه کی مارسی ډیره وستایله. اوس نو مارسی وویل: درونده شهنشاه ! د سرو سترګو هغه منحوس دیو همدلته ستا ترڅنګ په کوم ځای کی موجود دی، هغه راپیدا کړئ او په خپلو لاسو یی ووژنئ، بیا به د جنګ په ډګر کی حتمی بری ستا په برخه شي.»

د شهنشاه په تندی باندی کرښی را ښکاره شوی، هغه به دسرو سترګو بد مخه دیو چیری لټوو. ډیر پریشانه شو او سمدلاسه یی مارسي ته وویل: « مقدسي راهبی ! مونږ به دسرو سترګو دغه منحوس دیو چیری و لټوو ؟ مونږ ته په دی لړ کی څه لارښوونه وکړئ.

« نه درونده شهنشاه ! زما سترګی ددومره ژور نظر څخه معذوره دی... خو زه په ډاډمنه توګه ویلای شم چی دا شخص به همدلته ستا ترڅنګ کوم ځای موجود وی.»

مارسی دا ځل خپله خبره په داسی بڼه وکړه چی قسطنطین په ډیره ناکرارۍ سره خپلی سترګی د غونډی په ګډون کی ګرځولی را ګرځولی. مارسي بیرته په خپله چوکۍ کیناسته. د غونډی ټول ګډون کونکی ګونګ صم په خپلو ځایو کی ناست و و. بطریق اعظم هم په خپله کرسۍ کی ځان تاوو را تاوو. خو کارډینل استېډ د شونډو لاندی خندل. د رومی کلیسا نور پادریان هم وارخطا نه وو. خو د یونانی کلیسا راهبان داسی شوی وو لکه مار چی خوړلی وی. د شهنشاه خوب هم ډیر خطرناک و او تعبیر یی دهغی څخه زیات خطرناک ښکاریده. خو یو ناڅاپه قسطنطین دغونډی د پاته برخی دپیلیدو حکم وکړ.

دمارسی تعبیر شهنشاه ته ډیره ګټه ور ورسوله. او د قاسم په ټول فعالیت یی اوبه ور وشیندلی ځکه قاسم نه غوښتل ددواړو کلیساو تر منځه یووالی او اتحاد رامنځته شي. خو مارسی د قاسم د عزایمو څخه بی خبره وه. هغی تر اوسه پوری همدا یو فکر کاوه چی قاسم دهغی د اخستلو له پاره دلته راغلی دی. حقیقت دادی چی مارسی د خپل علم په مطابق د شهنشاه دخوب تعبیر کړی و او په هغی کی یی کومه بددیانتي نه وه کړی. دمارسی دخوب د تعبیر ګټه شهنشاه ته دا شوه چی تر اوسه پوری چی د یونانی کلیسا کوم پادریان ویریدلی وو هغوی ددواړو کلیساو تر منځه په اتحاد او یووالی باندی راضی شول کله چی شهنشاه ته دخپل خوب د تعبیر څخه ددغی ګټی داخستو احساس پیدا شو نو ویی ویل:....ډیر ښه شول، هغه خو یو خوب و. خو دهغی د ویری څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول پادریان په لړزه شول ، اوس هیله پیدا شوی ده چې د روم د کلیسا سره به ټول پادریان توافق وکړي .....شهنشاه د غونډې د پیلیدو حکم وکړ اوبیا یې سپه سالار نورټاس ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« نورټاسه ! دا وخت په خپلو منځو کې د جنګ جګړو له پاره مناسب نه دی. زه د یوه شهنشاه په څیر تاته حکم نه کوم خو د قسطنطنیې دیوه سپاهي په څیر تاته په دغه مقدس اتحاد کې د ګډون کولو بلنه درکوم»

نورټاس لا تر اوسه هم په خپله خبره کلک ولاړو . خو اوس یې د شرابو نیشه را کمه شوې وه. په ډیره مودبانه توګه یې شهنشاه ته وویل: « درونده شهنشاه !نورټاس به په هر قیمت د مسلمانانو پر خلاف جنګیږي. او د خپلې وینې داخرې څاڅکې پورې به جنګیږي. که څه هم کلیسا ګانو ترمنځ یووالې راشي او یا رانه شي. زه د معظم شهنشاه په لښکر کې دیوه عسکر په څیر په جنګ کې ګډون کول دخپل ځان له پاره فخر او ویاړ ګڼم.» سپه سالار دغسې ګول مول خبرې وکړې او نور بیرته خاموشه شو .

قاسم او مارسې یو بل ته د سترګو په کونجو کې کتل..... غونډه هم په پوره ځواک سره روانه وه. شهنشاه ، دسلطنت وزیران ، د ایا صوفیا بطریق ، کارډینل او بشپانو ټولو خپلې خپلې خبر ی کولې .... په سالون کې هر ډول اوازونو انګازې کولې خو دقاسم او مارسي له پاره غونډه لا پخوا پای ته رسیدلې وه. په سالون کې ناست هر کس د سټیج په لور متوجه و. خو مارسې او قاسم یود بل په لور متوجه وو. معلومه نه ده چې څومره وخت به تیر شوی و ..... د ایا صوفیا تر ټولو ستره تاریخي غونډه جاري وه ، قاسم خپله دنده له یاده ویستلې وه ، هغه راپاڅید او غوښتل یې چې دمارسي په لور ولاړ شي خو داسې یې نه شوای کولی ، اومارسې هم دداسې کولو جوګه نه وه.

غونډه روانه وه. ان تر دې چې د ایاصوفیا د شلو څخه څلور بطریقان او د سلو څخه دیارلس پادریان د روم دکلیسا برلاسۍ منلو ته تیار شوي و. په دې ډله کې زوړ فادر بروس هم ورګډ شوی و. خو بطریق اعظم لا تر اوسه پورې کومه پریکړه نه وه کړې. اوبیا هغه وخت هم راغی چې شهنشاه د سولې دتړون د تیارولو حکم هم وکړ. چې په هغې کې د قسطنطنیې په کلیسا باندې د روم د کلیسا برلاسې منل شوې وه. اوشهنشاه په خپله په رومي کلیسا کې د یوناني کلیسا د مدغم کیدو اعلان کړی و. داسې معلومیده چې یو ډول اتحاد منځته راغلی و خو په سهې معنی ورته اتحاد نه ویل کیده. ځکه چې ګڼ شمیر پادریان په دې خبرو باندې سخت په غصه اوپه غضب وو.

د شهنشاه داعلان نه وروسته دکوم اړخ نه کوم راهب دبطریق اعظم ثاني ډیمونان د وژلو خبره رایاده کړه. دې خبرې قاسم سخت متوجه کړ او دلمړي ځل له پاره یې د غونډې په لور مخ واړاوو. په غونډې کې د ډیمونان د وژلو دخبرې د یادولو سره دا هم وویل شول چې لا تراوسه یې وژنکې نه دې نیول شوي. په داسې حال کې چې ددې خبرې څرګندښوتونه تر لاسه شوي و چې په دې وژلو کې د روم د کلیسا دپادریانو لاس وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ترون نه وروسته په قسطنطين باندی دا خبره ښه و نه لګیده. په دی خاطر یی د دربار حاضرینو ته سختی سپکی سپوری وویلی. خو په همدی وخت کی چی دښمونان د قاتل د نه پیدا کیدو خبری کیدی هغه د اسرارو او رازونو ډک شاګال دغونډی ځای ته راننوت. خپله امصا یی په فرش ټکوله او مخته را روان وو. دهغه د امصا په ټکار د غونډی ټول ګډون کونکی دهغه لوری ته متوجه شول ، قاسم چی کله شاګال وکوت نو سمدلاسه یی په زړه وخوړه. د قاسم شپږم حس د خطر زنګ احساساوو. د شاګال په کتلوسره قاسم په خپلی چوکۍ کی دورندوالی احساسوو. زړه یی غوښتل چی سمدلاسه ورپاڅی او د شاګال کار ورختم کړي اویا هم ددی ځایه و تښتی. خو شاګال د خپلی امصا په کوم سره د غونډ له منځه را ووت ، که څه هم هغه یو بطریق و خو دهغه کړچار د مصر د پخوانیو جادوګرانو په څیر و. هغه دخلکو له منځه راووت او دشهنشاه مخی ته راغی او ودرید ، سترګی یی په شهنشاه باندی نښتی وی او دخپلو سرو سترګو له لاری یی شهنشاه ته په غور سره کتل.

په دی وخت کی یو ناڅاپه شهنشاه ته هغه د سرو سترګو دیو په فکر کی راغی. اوکله چی شهنشاه د شاګال شکل و صورت ته وکتل نو داسی ورته څرګنده شوه چی دا به په حقیقت کی همغه دیو وی چی تیره شپه یی په خوب کی کتلی و، شهنشاه ته د سستړمیری له اړخه ویل شوی دخوب تعبیر په یاد و. سمدلاسه یی د ټولی نړی دپروا کولو پرته دخپلی توری په لاستی باندی لاس کیښود ، غوښتل یی مخته راشی او دغه د سرو سترګو دیو له منځه یوسی. هغه لا تر اوسه د راپورته کیدو اراده کوله چی شاګال په مخ یی مکروه خندا وکتله ، ودرید. کله چی شاګال د شهنشاه په لور خپله ګوته راپورته کړه او خبری یی پیل کړی نو دهغه داواز په اوریدو سره قاسم داسی وبریښیده لکه دهغه د ستونی څخه چی په یوه وخت کی دوه انسانان خبری کوی. شاګال وویل:

« درونده شهنشاه ! دخپلی توری څخه دی لاس لری کړه. اوس خو زه تاته په خپله لمن کی پناه درکونکی یم. او که نه زمونږ د اسلافو دغه تاریخی ښار به د نابودۍ سره مخ شي.

شهنشاه دشپی په خوب کی کتلی و چی هغه د سرو سترګو خاوند دیو به هغه ته په خپلی لمن کی دپناه ورکولو خبره کوی ، او اوس شاګال هم شهنشاه ته په خپله لمن کی دپنا دورکولو خبره وکړه. شهنشاه فکر وکړ چی دا همغه شخص دی چی په وژلو سره به یی قسطنطین د تباهۍ نه خوندي شی او سوبه به یی په برخه شي. خو دشاګال په سترګو کی داسی ځواک و چی شهنشاه دخپله ځایه یو قدم هم وانه خست. شاګال ورته یو ځل بیا وویل :

« درونده شهنشاه ! زه تاته دداسی یو خبر په اړه معلومات درکوم چی دهغی په اوریدو سره به ته ما بی اختیاره د قسطنطنیی خوندي پاته کونکی و ګڼی »

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د شهنشاه په ذهن کی همغه یوه خبره گرزیده او هغه دا چی یوازی د سرو سترگو خاوند شاگال همغه دیو د ی. شاگال خپله خبره جاری و ساتله او ویې ویل:

« درونده شهنشاه ! ما دډیمونان بطریق قاتل پیدا کړی دی. »

د شاگال دخولی څخه ددی خبرو د راوتلو سره سم قاسم په خپله چوکۍ کی هک پک شو ، یوائی قاسم نه بلکه مارسی هم د ویری احساس وکړ. ځکه چی هغی هم دا گمان کاوه چی ډیمونان به قاسم وژلی وی. خو شهنشاه په ډیره حیرانتیا سره خپلی سترگی را وویستلی او تری ویی پوښتل:

» درونده بطریقه ! هغه کوم بدبخته قاتل دی چی ددواړو کلیساگانو اتحاد ته یی دزیان رسولو هځی کړی دی. او داسس مذموم حرکت یی کړی دی ؟

دشهنشاه دخبری د تکمیل سره سم د بطریق سر و گرزید او د قاتل په لور یی ور واړاوه. اوس نو دهغی سری سترگی د قاسم په سترگو ورنښتی وی. ناڅاپه یی خپل ښی لاس پورته کړ اود قاسم په لور یی اشاره وکړه او شهنشاه ته یی وویل:

« دا دبطریق اعظم ثانی قاتل دی. چی همدا اوس ستا تر مخه ناست دی ، دهمدی توری د ډیمونان سر دهغه له تنی څخه جدا کړی دی. »

مارسی داسی وپوهیده چی دهغی دنیا چی یوازی دوه ورځی ترمخه رونبانه شوی وه بیرته تیاره شوه. قاسم هم په خپل زړه کی د شهادت کلیمه و لوسته او ځای یی د مرگ سزا ته تیار کړ. په دی وخت کی یو ناڅاپه دقاسم د زړه څخه ټوله ویره ووتله او یو ډول ډاډ ورته پیدا شو. څه داسی ډاډ چی مسافر یی منزل ته درسیدو په وخت کی تر لاسه کوی. ټول سالون داسی وو لکه مار چی خوړلی وی. هغه بطریق اعظم چی قاسم یی خپل سلاکار ټاکلی و په لړزه کی راغلی و. شهنشاه هم قاسم ته په سختو سترگو کتل. په دی وخت شهنشاه د برق په څیر و گرزید. « دا شخص څوک دی ؟... او له تاسره کوم ثبوت دی چی هغه به د ډیمونان قاتل وی ؟ «

« زما سره ثبوت شته ....» شاگال وویل: شاگال په خپلو لاسو کی څه کاغذونه را واخستل او د شهنشاه مخی کی یی کیښوول. او ویی ویل: « درونده شهنشاه ! دغه دری لیکنی دی ، ددی څخه یو هغه جعلی لیک دی چی د ډیمونان د جسد څخه تر لاسه شوی دی. دا په نیلا رنگ شاهی لفافه کی پټ کړل شوی و. اوکوم الفاظ چی په کی لیکل شوی دی هغه ټول ستا تر مخه دي. دویم لیک د تریس دبشپ لیمارک له اړخه لیکل شوی دی او هغه هم جعلی دی چی دی ځوان بطریق اعظم ته ورکړی ، خو کله چی ماته معلومه شوه نو زما تندی و سوزید ځکه چی زه دتریس چرچ ته ډیر ځم راځم. ما هیڅکله هم دا وگړی هلته نه دی کتلی. او دریم لیک ما دهغه د کمری څخه په هغو کاغذونو کی تر لاسه کړی دی چی هغه همدا اوس پخپل لاس لیکلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروندہ شهنشاه ! په دغو دری وارو لیکونو باندی یو نظر واچوئ نوکیدای شی تاسی ته هم معلومه شی چی دا دری واړه د یوه لاس لیکل شوی خطونه دی. زه په ډاډمنه توګه ویلی شم چی دا شخص مسلمان دی او د سلطان محمد خان جاسوس دی.»

د حاضرینو دمخونو څخه رنګونه الوتی وو. بطریق اعظم د حیرانتیا په سمندر کی غوټې خوړی. اود شهنشاه مخ دغصی اوقهر څخه تک سور ګرزیدلی و. شهنشاه په ډیر لوړ اواز سره په کرکجنه توګه وویل: « جلاده ! ددی بداخلاقه سر پری کړه او زمونږ په پښو کی یی واچوه»

قاسم ددی حکم د اوریدو سره سم دخپله ځایه راپورته شو ، هغه په ظاهری توګه یو راهب ښکاریده ، نو په دی اساس هیڅ ډول وسله یی نه درلوده خو په زړه کی یی دا هوډ کړی و چی د شهید کیدو نه مخته به د څو عیسویانو روح دخپله ځانه مخته باسی. شهنشاه خو جلاد ته ورغږ کړ او حکم یی ورته صادر کړ خو هیڅ جلاد مخی ته را نه غی. ځکه چی د امقدس چرچ و اودلته هیڅ جلاد نه و موجود. یو ناڅاپه شهنشاه ته دخپلی بی عقلۍ احساس وشو اوسمدلاسه یی وویل:

«سپاهیانو !.... دغه مسلمان ونیسئ ، مونږ به دا د عامو خلکو تر منځه په سخته سزا باندی محکوم کړو.»

کله چی قاسم د شهنشاه دویم حکم واورید نو دجنګیدو اراده یی پریښوده. له ځانه سره یی وویل چی نیول و بندی کول یی په ګټه دی. ځکه هغه یو جاسوس دی او دزندانه د تیښتی لاری ورته معلومی دی. د ساتونکی ډلی کسان را مخته شول او دقاسم په لاسو اوپښو کی یی زنځیرونه ورواچول.

غونډه د لمر د پریوتو نه مخته پای ته ورسیده. او د قاسم د نیولو نه وروسته څه نور خلک هم په خلاص زړه دکلیساګانو په یووالی کی را ګډ شول. شهنشاه غوښتل شاګال ته انعامونه ورکړي خو شاګال د څه اخستلو څخه انکار وکړ. اولکه څنګه چی را غلی وو همغسی بیرته ستون شو او دایا صوفیا د سالون څخه ووت. غونډه پای ته رسیدلی وه او خلکو ددننۍ پیښی اغیز هم له ځانه سر یو ځای یوړ ، خو په دی وخت کی دبطریق اعظم او نوربارس حالت د کتلو وړ وو. ځکه دوی دواړه د قاسم په دام کی را ښتی وو. په دی خاطر یی خپل سرونه د شرم نه ښکته اچولی وو . د ټولو نه زیات دمارسی حالت و. هغی خو خپلی کمری په لور قدم اخست خو داسی معلومیده چی دهغه هر قدم یو یو من ګرزیدلی دی. هغه په خپل قسمت باندی حیرانه پاته وه ، هغه چی دا یی د قاسم سره اوه کاله وروسته یوځای کړه خو دهغی سره یی دوه خبرو ته هم وخت ور نه کړ. مارسی په خپل ژوند کی ددی نه زیاته نه وه غمګینه شوی ،اوس نو هغی ته د قاسم د ژوند نه زیات نور څه مخکی نه و. هغی سر ښکته کړ او په ډیره درنه درنه توګه دخپلی کمری په لوری ولاړه.

****** ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روم قیصر

قاسم یې د نیولو وروسته د شاهي زندان د زمکې لاندې تیاره کوټه کې ور واچاوو. سلطان محمد خان ته د قاسم اخرې لیک همدا ور رسیدلی و چې په کې یې لیکلي و چې ددواړو کلیساو تر منځ اتحاد مې سبوتاژ کړی دی. او دا چې سپه سالار نوټاس د رومي کلیسا په خلاف سخت قهریدلی دی. قاسم سلطان ته دا هم ښکلي وو چې (جان حستیاني) به ډیر ژر دفاسفورس ابنا ته را ورسیږي. ددې ترځنګ په ښار کې د کلونو کلونو محاصرې په خاطر په ټنونو مواد راټول کړل شوي دي. سلطان دتیرو څو میاشتو راهیسې د قاسم دغه ډول لیکونه تر لاسه کول ، چې په دې کې یې تر ټولو مهم لیک د ښار دديوالونو او د « ګولډن هارن» په اړه وو. خو نن سلطان ته خبر ورغلی و چې قاسم یې د بطریق ډیمونان په وژلو باندې نیولی دی. او ډیر ژر به ورته شهنشاه دمرګ سزا ورکړي . سلطان په لوړ اواز .....مرحبا وویله اوقاسم بن هشام یې ډیر و ستایه. ترځنګ یې دخپلو سالارانو سره دقاسم بن هشام په اړه خبرې اترې پیل کړې.

لا تر اوسه قاسم ته دمرګ سزا نه وه ورکړل شوې ، پخپله شهنشاه خپل محل ته د راتلو وروسته دغه سزا ځنډولې وه هغه یې بوازې په یوې تیارې خونه کې ور غورځولی و. شهنشاه فکر کاوه چې هغه به دقاسم څخه د سلطان محمد د ځواکونو په اړه ډیر څه را وکاږي ، په قسطنطنیه کې دقاسم هغه دوستان چې د قاسم سره یې اړیکې وو هم دخپلو کورو څخه پټو ځایو ته ولاړل. دا خبر په ډیره بیړه د رومیل کورته هم ورسید . او بریټا هم واوریدل چې د فادر ډیمونان قاتل چې یو مسلمان جاسوس و .....د ایاصوفیا څخه و نیول شو .

مارسې لا تر اوسه هم بې هوشه پرته وه. اوځان یې د بې وسه مرغۍ په څیر بند احساساوو. داسې مرغۍ چې په یوې اوسپنیزې پنجره کې بنده کړل شوې وي، هغه به ښکته پورته کیده او دقاسم د ازادیدو په اړه یې فکرونه کول خوهیڅ ممکن لاره یې مخې ته نه راتله. دا د مارسي حال و ، اخوا « سونیا» چې قاسم به د لیونۍ پیغلې په نامه یادوله ، د قاسم د نیولو وروسته په خپله کوچنۍ کوټه کې بې سده پرته وه. هغې ته د قاسم د مسلمان په څیر ډاګیزه کیدل هم یو شوک وو. که څه هم هغه ډیره مذهبي پیغله نه وه خوبیا هم په دې ویریده او فکر یې کاوه چې ، ښه نو، یو مسلمان جاسوس د یوې عیسوي خادمې سره ولې دومره مخلص و. ورځې په چټکۍ سره تیریدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په «اورنه» کې د سلطان قصر دخلکو دګڼې ګونې ځخه خوزیده ، نن سلطان محمد دخپلې بحرى بیړۍ د کتلو له پاره د «بحر اسود» په لور ور روان وو. دهغه تر ټولو غوره سالار احمدکدک پاشا ، او محمود پاشا هم دهغه سره یو ځای تلل. دسلطان دتلو سپرلۍ تیاره وه چې په همدې وخت کې دسلطان یو قاصد ورته رامخته شو. قاصد ورته پیغام ورکړ چې د روميلي کلا تیاره شوی ده ، یوازې یوه میاشت معمولي کار ته اړتیا لري. اوډیر ژر به دکلا برجونه د توپونو د نصبولو له پاره تیار کړل شي

دسلطان له پاره دا تر ټولو ښه خبرو. د بله اړخه دهغه بحرى بیړه هم د تیارۍ په حال کې وه. ستر ستر بحرى جهازونه تیارکړل شوی و و او نن سلطان دهمدې جهازونو دمعاینه کولو له پاره دتورى بحیرى په لور ور روان وو. سلطان لکه د نورو پادشاهانو په څیر د بګیو په کتارونو کې د تګ عادی نه و. دهغه سپرلۍ یوازې یو عربی نسله « ابلخ» اسپ و ، سلطان دخپلو ملګرو سره دلمر د راختلو سره سم هغه لورى ته وخوزید ، دا دعثمانی سلطنت لمړنی سلطان و چې په طبیعت کې یې د فنون لطیفه سره محبت او دلچسپی وه. « محمود پاشا» هم یو شاعر و. نوکله به چې هغه د سلطان سره یو ځای کومې لورى ته ورته نوپه ټوله لاره به یې زعفرانو په څیر محفل جوړ کړی و. سلطان محمد خان ته په زرګونو فارسی اشعار په یاد وو. هغه په فارسی او ترکی دواړو ژبو باندی ډیر ښه شعرونه ویل ، په دی اساس تر تورى بحیرى پورى دغه اوږود سفر په ټوکو ټکالو اوشاعرۍ کې په خندا اوخوشالۍ تر سره شو. سلطان محمد دبحری فوځ څنګ ته راغی ، دا یو ستر او پراخه ساحل وو ، دسلطان بحرى بیړۍ په ازادو اوبو کې ولاړې وی او هرى لورى ته یې د زانګو په څیر موجونه خوړل. ګڼ شمیر سپاهیانو هلته تګ راتګ کاوه ، یوه ملاح چې کله سلطانی ډله وکتله نو سمدلاسه یې منډه کړه او امیر البحر ته یې ځان خبر ورکړ ، په دی وخت کې امیر البحر « بلوط اغلن» د یوه بحرى جهاز په چت ولاړو او د سمندر په لور یې دخپلو ځواکونو ننداره کوله. کله چې امیر البحر ته څرګنده شوه چې سلطان دخپلو دوو سوو کسانو سره یو ځای دلته رارسیدلی دی نو ډیر وارخطا شو او دلیونو په څیر یې لاندی را و دانګل ، کله چې هغه ساحل ته را ورسید نو ویې کتل چې سلطان د یوه زوړ ملاح سره په خبرو بوخت دی. هغه وکتل چې ګڼ شمیر سپاهیانو اوملاحانو د سلطان دروند استقبال کړی دی ، امیرالبحر هم دسلطان خواته راغی ، هغه ته یې په ډیر ادب سره سلام وکړ او هلته تورى بحیرى ته یې دهغه د راتګ له پاره ښه راغلاست ووایه.

زوړ کپتان «عباس» هم دسلطان سره یوځای روان و. د ساحل هوا د سلطان توره لونګۍ په هوا کې الوزوله. دغه زوړ ملاح د یونانی جهازونو پخوانی کیپتان (بارټا کوزین) وو چې د مسلمانیدو وروسته همدلته اورنه ته راغلی و. او بیا سلطان ورته همدلته په توره بحیره کې د دبحری فوځونو د تیارولو حکم ورکړی و. اصل مسؤلیت خو د امیرالبحر و خو زوړ عباس دهغه دمعاون په څیر دهغه سره یو ځای و. سلطان دخپلو معاوینینو او نورو ملګرو سره یو ځای د یوه ستر جهاز په چت ور وخوت ، دا د بحری بیړۍ بیرغ وړونکی جهاز و. دغه ډول بیرغ وړونکی جهازونه څلور و ، سلطان د جهاز د چت نه لمړی خپله بحرى بیړه وکتله چې دهغوی په کتلو یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سینه دخوشحالۍ نه خلاصه شوه او د بحر دمستی هوا په لګیدو سره یې خوله دخندا نه وازه شوه ، په دې وخت کې یې دمحمود پاشا په لور مخ کړ او ورته یې وویل:

« محمود پاشا ! وینې یې ، د دانیال هوا زمونږ دبللو له پاره دلته را رسیدلې ده. د فاسفورس نیلا اوبه زمونږ د جهازونو د استقبال له پاره نا ارامه دي..... محمود پاشا ! نن درته یوه خاصه خبره کوم...»

ټول خلک دسلطان لورې ته متوجه شول. سلطان د جنوب غرب ساحل لورې ته چیرې چې قسطنطین پادشاهي کوله مخ کړ او ویې ویل:

« محمود پاشا ! مونږ کوچنیان وو چې د قسطنطنیې په اړه به قصې اوریدلې اوبیا مو کله چې دروم د قیصر ، دقسطنطنیې دپادشاه د سازشونو په اړه خبرې اوریدې نو زمونږ د زړونو څخه به یوازې یوه خبره را وتله چې کله چې زه سلطان شم نو د کفر دغه ستر مرکز قسطنطنیه به حتما داسلامي سلطنت یوه برخه ګرځوم.» سلطان ددې خبرې سره سم دعربې ژبې یو شعر ووایه چې په کې راغلي وو: ای دقسطنطنیې لوړو دیوالونو ! ته به د لیونیانو په لاره کې خنډ نه شې ،مونږ خو لیونیان یو اودخپل محبوب په عشق کې لیونیان.»

محمود پاشا د سلطاني ذوق ډیره ستاینه وکړه او په خند کې یې ورته وویل: درونده سلطانه ! ستا د احساساتو په کتلوسره ددې وړاند وینې له پاره د هیڅ ډول بصیرت اړتیا نه شته چې ووایو د قسطنطنیې ورځې شمیرل شوې دي او ډیر زر به دا ښار قسطنطنیه نه بلکه « اسلام بول» وګرځي.

د سلطان د محمود پاشا د خولې څخه د قسطنطنیې نوی نوم واورید . او ډیر زیات یې خوښ شو ، سلطان پریکړه وکړه چې هغه به د «رومیلی کلا» او د « اناضول کلا» په لور د خو جهازونو او کشتیو یوه ډله ور استوي. په همدې خاطر یې زوړ عباس د څلورو جهازونو د ډلې مشر وټاکه او هغه ته یې هدایت وکړ چې په ابنای فاسفورس کې ورننوځي او د همدې لارې د « ابنای مارمورا» څخه تیر شي . دڅلورو واړو جهازونو سره یې لس لس کشتۍ هم وتړلې. سلطان زوړ عباس ته هدایت وکړ چې هغه دی دده ترمخه ددې مبارک جهاد دلمړني ډلګې په خیر حرکت وکړي. همغه و چې د زوړ عباس اودهغه د ملګرو دجهازونو دتللو له پاره وخت و ټاکل شو او سلطان بیرته خپل تمځای ته چې همدلته د بحیرې په غاړه ورته جوړ کړل شوی و راستون شو. نن شپه دسلطان او د بحری بیړۍ د عسکرو له پاره د رڼا ګانو شپه وه ، سلطان تلونکې ډلې ته د جشن د جوړولو لار ښوونه وکړه ، ترکي عسکرو نوی کالي واغوستل ، مشالونه یې روښانه کړل ، او ځای ځای یې په رڼاو ښایسته کړ ، یو شمیر سپاهیانو د جنګ ډول راو خست او په هغې یې خپل وخت خوشحاله تیراوو ، د تورې دوهلو مقابلې ، غیږې او کبډې ....د ا ټولې مقابلې رواني وې سلطان ددوی د میلمستیا په خاطر بې شمیره میږې او ګډې حلالې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه یې په مکمله توګه وریتی کړي. دخوراک ښنباک وروسته سلطان په ټولو باندی انعامات وویشل او په دی توګه د عثمانی سلطنت د بحریې لمړنۍ ډلې د خپلو تللو جشن و لمانځه.

بله ورځ سهار دلمر خاته سره سم د عباس جهازونو د توری بحیری ساحل پرینښود ، زوړ عباس دخپل جهاز په چت باندی ولاړ و ،په ټولو جهازونو د عثمانی سلطنت بیرغونه رپانده وو. سلطان ، امیرالبحر ، محمود پاشا ، احمد کدک پاشا او اغا حسن ټول ساحل کی ولاړ وو او د عباس بیړۍ ته یې دخدای پامانۍ په خاطر لاسونه خوځول. د ساحل ټول کارکونکي ، ، ټول سپاهیان اوملاحان دخدای پامانۍ په وخت کی حاضر وو. او په دی توګه د توری بحیری لکونو کالو ساحل د ۱۴۵۲ کال په سهار کی د «الله اکبر» په نارو کی را و نغښت. دهغه زاړه په رګونو کی یو ځل بیا وینه را څوانه شوه، په تن کی یې جوش او خروش ډیرښت و مونده او یواځی په څوارلس ورځو کی یې توره بحیره ووهله اوخپل جهازونه یې د فاسفورس د ابنا غاړو ته ورسول.

مصلح الدین اغا د خپلی جوړی شوی کلا په یوه برج باندی ولاړ و او په ابنای فاسفورس کی را ننوتونکی جهازونه یې څارل ، هغه ته دا جهازونه د لری څخه ډیر کوچني کوچني تر سترګو کیدل ، کله چې دا جهازونه د توری بحیری څخه ووتل او په ابنای فاسفورس کی ور داخل شول نو مصلح الدین داسی وانګیرله چې شونی ده چې دا جهازونه به د قسطنطنیې ته دشمالی اروپا څخه کومکونه راوړی. دمصلح الدین اغا عصابو ځواب ورکاوه. څکه دا جهازونه اوس د رومیلی دکلا تر څنګ نه تیریدل. مصلح الدین اغا سمدلاسه خپل عسکر سره راټول کړل اوهدایت یې ورته وکړ چې د کلا دروازی بندی کړی. په دی وخت کی مصلح الدین اغا د برج په سر ولاړ و و او ددی جهازونو د راتلو انتظار یې کاوه ، خو کله چې مصلح الدین اغا په جهازونو باندی د عثمانی سلطنت بیرغونه وکتل نود تکبیر په ویلو یې دکلا ټول دیوالونه په لړزه شول ، سمدلاسه یې دکلا ټولی دروازی پرانستی اوخپلو سپاهیانو ته یې حکم وکړ چې مخته ورشي او دعثمانی بحری بیړۍ دغی دلی ته ښه راغلاست ووایی.

دعباس جهاز رومیلی ته د رارسیدو سره سم هملته لنګر واچاوو. مصلح الدین اغا د زاړه کپتان عباس ډیره ښه استقبال وکړ ، عباس ورته وویل چې سلطان د بانای فاسفورس د کلابندۍ کولو حکم کړی دی ، په حقیقت کی دا زمونږ له اړخه د جنګ پیلامه ده، اوس زمونږ سره څلور ستر جهازونه او څلویښت کوچنۍ کشتۍ د یوی بیړۍ په خیر موجود دی او په ځانته ځان دابنای فاسفور محافظ او ساتونکی یو.

د عثمانی سلطنت بحری ځواکونو دغی ډلې د ابنایې فاسفورس په تر ټولو لویې برخې چې د توری بحیری خوله وه خپله حکمرانی جوړه کړه. په پیل کی څو عیسوی جهازونو دی لوری ته مخه کړی وه خو د عباس بهادرو سپاهیانو هغوی ابنا کی داخلیدو ته نه و پری ایښی. او داور په اورولو سره یې هغوی بیرته په شا کړی وو. بیا د ګولډن هارن خو کشتۍ هم دی لوری ته راغلی وی خو دعباس شاهین صفته عسکرو هغوی ونیولی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کشتۍ یې ضبط کړې. اوس نو عثماني فوځونه په ابنا کې په پوره میړانه ګرزیدل. دغه ابنا چې ددوو سمندرونو د یوځای کیدو ځای او دکشتیو د تلو را تلو لاره وه اوس د جنوب له اړخه د نیمایي څخه زیاته د مسلمانانو په ولکه کې راغلې وه. خو د شمال له لوري په ابنا کې داخلیدونکې د دانیال دره تر اوسه پورې پرانستې وه. او دهمدې درې له لارې به د روم د بحیرې عیسوي جهازونو په اسانۍ سره قسطنطنیې ته مال او وسایل ور رسول. وینس، اسپین، جینوا، او د روم له اړخه ټول کومکونه دهمدې دانیال ددرې څخه قسطنطنیې ته ور رسیدل.

کله چې د ابنایي فاسفورس د محاصرې خبر شهنشاه ته ورسید نو دهغه اوسان وار خطا شول، سمدلاسه یې خپل خاص وزیر را وباله او په غصه ناکه توګه یې ورڅخه وپوښتل:

خاص وزیره! د عثماني سلطنت بحري بیړۍ زمونږ په ابنا کې په سرو سترګو ګرځی راګرځي، او جان حتیناني تر اوسه پورې نه دی رارسیدلی......ایا د جینوا د بحري بیړۍ د ملاحانو په متو کې د کشتیو د بوتلو زور نه شته ؟ دوی خو د ابنای فاسفورس د خوندي ساتلو له پاره راتولونکي وو. خو اوس د ابنا دا برخه د مسلمانانو په ولکه کې راغلې ده...که چیرې په ګولډن هارن او دقسطنطنیې په ساحل باندې زمونږ خپل جهازونه موجود نه وای، نو تر اوسه پورې به د عثماني امپراطورۍ لمړۍ ډله زمونږ تر دیوالونو پورې را رسیدلې وه. خاص وزیره! زه ډیر اندیښمن یم، ماته ووایه چې څه وکړو؟

د شهنشاه دخبرو په اوریدو سره وزیر را ټیټ شو او دخاص ادب وروسته یې وویل: « زمونږ قاصد خبر راوړی دی چې د جان حستیماني بحري جهازونه به په یو دوو ورځو کې ددانیا ددرې نه را ووځي او په ابنا کې به ور ننوځي. درونده شهنشاه! ته اندیښنه مه کوه د جان جستیماني بحري جهازونه چې زمونږ دبحري بیړۍ سره یو ځای شي نو مونږ به و توانیږو چې دعثماني سلطنت بحري ځواکونه د ابنا څخه وشړو.»

خو شهنشاه ډاډمن شوی نه و. هغه سمدلاسه سپه سالار نورټارس ته پیغام ولیږه چې د ښار د ټولو دروازو او دیوالونو مسؤلیت دی نیغ په نیغه په خپله ولکه کې واخلي. ورځ یوه په بله پسې تیریده او دقسطنطین په زړه کې ویره زیاتیده، هغه ته سمدلاسه خپل خوب په یاد راغی، او د سستر میری تعبیر یې هم په ذهن کې انګازې کولې، هغه د کانفرنس په ورځ هغه دسرو سترګو خاوند دیو شاګال ښه پیژندلی و خو شاګال په ټولې غونډې کې داسې یو کار وکړ چې شهنشاه دهغه په مقابل کې هیڅ نه شوکولی. په دې توګه شاګال شهنشاه په خپله پناه کې اخستی و، یا په بل عبارت دشهنشاه خوب پوره شوی و. هغه ته سستر میري ویلي و چې هغه دی د سرو سترګو خاوند دیو بې له ځنډه ووژني خو شهنشاه داسې و نه کړای شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسطنطین به نن سبا ډیر پریشانه وو. دهغه خوب دسترګو څخه الوتی وو. هغه به هره ورځ په یوه نه یوه ځای کی د جنګ په کارونو کی اخته و. خو کله به چی ځانته شو نو شراب به یی څښل.

د جان حستیمانی بحریه چی د څو جهازونو او سلګونوکشتیو څخه جوړه شوی وه دیوه ستر فوځ سره یو ځای د ابنا په شمالی برخه کی را ننوتل. دبحریی په لمړي جهاز باندی د صلیبیانو بیرغ رپیده. په جهازونو کی سپاره سپاهیان د جهازونو چتونو ته را وختل او دلری څخه یی دقسطنطنیی ننداره کوله ، قسطنطنیه دهغوی څخه یوازی دری میله لری واټن کی پرته وه. دقسطنطنیی یوه برخه ګولډن هارن سره نښتی وه ، خو د ابنای فاسفورس بله یعنی جنوبی برخه دمسلمانانو په ولکه کی وه چی دقسطنطنیی څخه یی پنځه میله واټن درلود. خو عثمانی کشتیو به کله کله ګشت کاوه او ان تر دیوالو پوری به یی ځانونه را رسول. د جان جستیمانی جهازونه د دیوال تر څنګ تر ګولډن هارن پوری ورسیدل. د ګولډن هارن اوسپنیز زنځیر یی خوشی کړ او ډیری کشتیۍ او جهازونه دننه ور ننوتل. خو یو شمیر نور وجهازونه د ګولډن هارن څخه بیرون د ابناا په ساحل کی لنګر ونه واچول. هغه ځای چی د جستیمانی کشتیو د لنګر اچولو له پاره ټاکلی و هغه په حقیقت کی د ماهی نیونکو ځای ځیګی و. هغوی به د ورځی ماهیان نیول اوبیا به یی خپلی کشتیۍ هملته په ساحل کی پریښودی ، دماهی نیونکو کوچنیانو به هلته په هغی کی لوی کولی. کله چی کوچنیانو دا ستری ستر کشتیۍ و کتلی نو وویریدل او دخپلو جونپړو په لور یی ورمنډی کړی.

ټارمن چی د عیسوي بیړۍ ددی برخی قومندان و دخپل جهاز د چت څخه یی د ماهی نیونکو دغه کوچنی کلی کوت. ټارمن د جینوا یو ډیر تجربه لورنکی سپاهی او سپه سالار و. په حقیقت کی هغه یو بحری قزاق وو خو جستیمانی د زیات رشوت په مقابل کی دلته ټاکلی و. دهغه د زوند څلویښت کاله دبحر په اویو کی تیر شوی و. دهغه په مخ باندی دزخمونو د نښو څخه دا ډاګیزه کیده چی ټارمن څو جنګونه تر شا پری ایښی دی، هغه وخت چی هغه بحری قزاق و نو شهرت یی تر لری لری پوری خپور شوی و. څومره چی ټارمن په خپلی میړانی او توری وهلو کی مشهور و نو دهغی نه زیات په وحشت او بربریت کی مشهور شوی و ، دهغه تر ټولو ستر بد عادت داو چی ډیر زیات شراب به یی څښل او هره ورځ به یی یوه نوی ښایسته پیغله په خپله بستره باندی درلوده. ټارمن د ماهی نیونکو کلی وکوت. نوخپل جهازونه یی هملته لنګرګړل او پخپله یی د ساحل په غاړه خیمی ووهلی.

ددی نه اخوا په څلور میله واټن کی مسلمانان پراته وو. او دمسلمانانو کشتیۍ به د ورځی څو ځلی راتلی او د ماهی نیونکو تر کلی پوری به یی چکر واهه اوبیرته به ستنیدی. نن چی د ټارمن کشتیو دلته لنګر واچاوو. نو په ګشت باندی ماموری د مسلمانانو دوه کشتیۍ په ډیره بیړه خپل سالار ته د اطلاع ورکولو له پاره ورغلی. داګست میاشت وه. او د رومیلی کلا په برجونو باندی د اربان په لاسو ستر توپونه نصب کړل شوی وو. کپتان عباس هملته په رومیلی کلا کی موجود وو. کله چی خبر شو چی د جینوا جهازونه هغوی ته نژدی راغلی دی نو دهغوی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور پرمختګ د مخنیوي له پاره یې خپلو جهازونو ته دمخکې تلو حکم وکړ. ترڅنګ یې په کلا باندې د نصب توپونو خولې هم د شمال لورې ته راواړولې ، اوس نو دعباس په شریانو کې جوش او جذبه را پاریدلې وه. عباس خپلو ګشتي کشتیو ته حکم وکړچې دعیسویانو دجهازونو په تلو راتلو باندې کلکه څارنه وکړي.

د جستیمانی د استقبال له پاره شهنشاه په خپله ترګولډن هارن پورې راغلی و ، دجستیمانی دکومک په کتلو سره په بندرګاه کې دموجودو عیسوي فوځیانو حوصلې غښتلې شوې او دخوشحالۍ څخه یې چغې وهل پیل کړل. خوپخپله شهنشاه دومره خوشحاله نه و. جستیمانی خو راغلی و خو دهغه جنګی کومک د شهنشاه دهیلو څخه ډیر کم و. خوبیا هم شهنشاه په ډیره ښه توګه د جینوا د فوځونو استقبال وکړ. اودهغوی دخوشحالیو له پاره یې په شاهی قصر کې د شپې جشن جوړ کړ.

دشپې تر ډیره وخته پورې په شاهی محل کې د شرابو جامونه کړنګیدل ، هلته د ځوانۍ اوکبابو له پاره هم خاص پروګرام جوړ شوی و. د جستیمانی د فوځ په کتلوسره شهنشاه دومره ویرې اخستی و چې په بله ورځ یې د ټولو هیوادونو په لور خپل ګړندی قاصدان و لیږل او د نور کومک غوښتنه یې تر ی وکړه. په دوی کې د اسپین د شمالی ولایت اراګون او فسطله نه علاوه دغربی اروپا نور هیوادونه هم شامل و. دهغه وخته راهیسې چې عثمانی بحریې ځواکونو د توری بحیرې لاره بنده کړې وه نو د شهنشاه اړیکې د شمالی اروپا سره پرې شوې و. په شمالی اروپا کې بلغاریه ، یوکرائن ، چیکوسلواکیه او د جرمنی ځینې سیمې شاملې وې. شهنشاه به ډیر دی فکر ځوراوه چې هسې نه چې قسطنطنیه یې دلاسو څخه ووځی.

هغه خپل ځان د قسطنطنیې د ډیرو بدقسمته شهنشاه ګانو څخه ګاڼه. هغه په دې ویره کې و چې د یولس سوو کالو راهیسې دهغه دپلرونو او نیکونو دغه جوړ کړل شوی نظام به پای ته ورسیږي. خو نه یې غوښتل قسطنطنیه له لاسه ورکړي.تر اخری حده یې هڅه کوله د قسطنطنیې څخه دفاع وکړي هغه ته دخپلو نیکونو اوپلرونو تاریخ ډاګیزه و چې په تیرو اوه سوه کلونو کې یې مسلمانان قسطنطنیې ته نژدې هم نه و راپریښې..... شهنشاه د جشن په خوشحالیو کې لږ څه مصروف شو خو نن سبا یې زړه په هیڅ شی نه راټولیده. قسطنطین یوائې په یوه فکر کې ډوب و او هغه دا چې څه ډول به وتوانیږي دخپلو پلرونو جوړ کړل شوی دغه سلطنت دسلطان محمد خان د یرغل څخه خوندي وساتي. هغه د عثمانیانو دهوډ څخه ښه خبر و ، همدا ځوکاله مخته چې هغه د «موریا» په تخت باندې ناست و نو هغه د سلطان محمد خان د پلار سلطان مرادخان دلاسه دعثمانی تورو خوند څکلی و. هغه وخت چې قسطنطین د موریا حکمران و نو دخپلو ولکه شوو سیمو دخوندي ساتلو له پاره یې د « دکورت سیمه» کلابنده کړې وه اوبیا یې دهغه ځایه د ډاډ اخستو وروسته د « تهیس» په ښار چې د عثمانی سلطنت تر څنګ د عثمانیانو په ولکه کې و ناڅاپی حمله وکړه او هغه یې و نیوه. قسطنطین ته دا په یاد وو چې دپیښې د خبریدو سره سم سلطان مراد خان سمدلاسه د «موریا» په لور روان شوی و. خو په لاره کې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «کورتهې» مستحکمه کلا خنډ ګرزیدلی و . اوبیا هغه وخت قسطنطین ډیر حیرانه شوی و چی عثماني توپونو په ګولیو ورولو پیل وکړ او دکورتهې دغه مستحکمه کلا یی دخاور سره خاوری کړه. دا د توپونو د استعمال لمړنۍ تجربه و چی عثمانی فوځونو تر سره کړی وه. هغه وخت قسطنطین ته په ټوله «موریا» کی د پناه او پټیدو ځای نه پیدا کیده په دی خاطر قسطنطین او دهغه ورور تهامس د سلطان مراد خان سره سوله وکړه ، په ځان یی باج کینبود او موریا یی هم د عثمانی سلطنت د باج ورکونکو ریاستونو څخه وګرځوله. قسطنطین به دا هر څه څه ډول هیر کړی وای. دا خو دهغه خپل برخلیک و ، په داسی حال کی چی دهغه دنیکونو برخلیک هم تری پټ نه و پاته.

بازینطینی سلطنت چی یو وخت په اروپا کی د «ډینوب د دریاب» اوپه اسیا کی د «اناطولیه» او «شام» پوری غځیدلی و ، نن یوائی تر قسطنطنیی پوری را نغاړل شوی و . دا سلطنت د بازنطینیانو له پاره د زوال سبب و ګرزید . شهنشاه په دی فکر کی و چی دهغه نیکونو پخپله مسلمانانو ته اجازه ورکړی وه چی په اروپا کی میشت شي، همدا راز هغه ته دا هم څرګنده وه چی په ۱۳۳۸ کال ، ددریم شهنشاه «اینډرو نیکس» د مړینی وروسته چی کله دهغه زوی «جان پلیولوګس» کوچنی ماشوم پاته شو نو ملکی اینا» خپل ستر چانسلر کنټا کوزین د کوچني شهزاده جان پلیولوګس له پاره ساتونکی او دهغه لار ښوود ټاکلی و. خو د شهزاده دغه ساتونکی کنټا کوزین ډیر زر په لالچ کی راغی او هڅه یی وکړه چی د قسطنطنیی تخت په خپله ولکه کی واخلی او شهزاده د مخی څخه لری کړی. د کنټا کوزین همدا خیانت ددی سبب شو چی مسلمانان اروپا ته راننوځی. کنټا کوزین د ساتونکی اولارښود ټاکل کیدو نه څو کاله وروسته یعنی په ۱۲۴۳ کال کی خپل ځان د شهنشاه په نامه اعلان کړ. په دی وخت کی کنټا کوزین په «نیکوتیکا» کی میشت و. ملکی ته دا خبره د زغم وړ نه وه او د کنټاکوزین ددی کار مخالفت یی وکړ. پایلی یی داشوی چی ددواړو ترمنځه ښتی پیل شوی ، دواړو د عثمانی فرمانروا د زوی «اورخان» څخه دمرستی غوښتنه وکړه. ددی نه مخته هم عثمانی فرمانروا یانو د قسطنطنیی د تخت تر منځ د جنجال کونکو څخه د یوی نه یوی ډلی سره همکاري کوله ږ

کنټا کوزی د اورخان څخه شپږزره فوځیان وغوښتل او ددی په بدل کی یی خپله لور «تهیوډورا » هغه ته د ژوند د شریکی په څیر وړاندی کړه. اورخان هم دا شرط و مانه. اوپه ۱۳۴۵ کی یی شپږزره فوځیان د کنټا کوزین د مرستی له پاره اروپا ته ور ولیږل. کنټا کوزین دهمدی سپاهیانو په مرسته قسطنطنیه، چی دا وخت دملکی په لاسو کی وه ، کلابنده کړه. ملکه مجبوره شوه سوله وکړی اوسوله هم په دی حیرانونکی خبره وشوه چی کنټا کوزین اوښځه یی اوهمدا راز ملکه اینا او شهزاده جان پلیولوګس ....څلور واړه به په یوه وخت دتخت خاوندان اوسي ، همغه و چی دڅلورو واړو د تخت د کیناستو رسم ادا کړل شو. ددی اتحاد د نور ټینګښت له پاره کنټا کوزین خپله کوچنۍ لور شهزاده جان پلیولوګس ته واده کړه. په همدی وخت کی اورخان هم د شهزادګۍ تهیوډورا سره واده وکړ. اورخان خپلی نوی ناوی ته په خپل پلرنی مذهب د پاته کیدو اجازه ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا اتحاد تر ډېره پورې پاته نه شو ځکه کنتاکوزین یو ځل بیا د تخت او اقتدار دنیولو له پاره لیونتوب پیل کړ او دعثماني فوځ ځخه یې مرسته وغوښتله. په ۱۳۵۳ کال یې دحکومت ټولی چارې په خپلو لاسو کې واخستی تر دې وخته پورې شهزاده لوګس هم ځوان شوی و، شهزاده د کنتا کوزین سره مخالفت وکړ او په دې توګه کورنۍ شخړې پیل شوې. په دې وخت کې عثمانی سلطان اورخان دکنتا کوزین د مرستی له پاره شل زره عسکر را واستول، ددې فوځ له پاره یې خپل زوی سلمان سپه سالار ټاکلی و. کنتاکوزین د اورخان له پاره داځل په اروپایی ساحل کې خپله یوه کلا د معاوضی په توګه وړاندې کړه، دا همغه ورځ ده چې په اروپا کې دمسلمانانو د ولکې او پښې ایښودو له پاره لمړۍ ورځ ګڼل کیدای شي. کنتا کوزین د عثماني فوځونو په مرسته خپل زوم پلیو لوګس ته ماتې ورکړه او د قسطنطنیې په تخت یې ولکه وکړه. سلیمان پاشا د تړون له مخې د اروپایی ساحل یوه کلا د «زنپ» په نامه په خپله ولکه کې راوړه او هلته یې د عثمانی سلطنت فوځونه میشت کړل. ددې کار ځخه ځو ورځې وروسته په تهریس کې سخته زلزله راغله. او دډېرو ښارونو دیوالونه را پریوتل. په دې کې د «ګیلی پولی» دکلا دیوالونه هم شامل و. دا کلا د دانیال د درې په غربی ساحل کې تر ټولو ستره او مستحکمه کلا ګڼل کیده. دا کلا د زنپ دکلا ځخه په ډېر لږ واټن کې پرته وه، سلیمان پاشا همغه یو غیبي تائید وګاڼه او سمدلاسه یې په دې کلا هم ولکه وکړه. دکلا یونانی عسکرو دا فکر وکړ چې د خدای تقدیر به همداسی وی په دې خاطر یې د عثمانی فوځونو تر مخه کومه ستونزه پیدا نه کړه.

د ګیلی پولی د سوبې وروسته د ترکانو په تاریخ کې یوه نوی دروازه پرانستل شوه، ددې پیښو وروسته دکنتاکوزین په خلاف په قسطنطنیه کې سخته کرکه راپیدا شوه، اودی کرکی د بغاوت او انقلاب بڼه خپله کړه. هر وګړی به په کنتاکوزین باندی د غدارۍ ټاپه لګوله اوهمغه یې اروپا ته دترکانو په راوستلو باندی تورن کړ. دعوامو دغه تحریکاتو کنتاکوزین مجبور کړ چې دتخت او تاجه لاس په سر شي او دخپل ژوند پاته دیرش کاله په یوی خانقاه کې په عبادت تیری کړي، په دې وخت کې کنتاکوزین دخپلی دورې یو تاریخ ولیکه. اودا همغه کتاب و چې قسطنطین په ډېره ښه توګه لوستی و. کله چې جان پلیولوګس په تخت کیناست نوهغه مجبور شو دمسلمانانو سره سوله وکړي او په اروپایی دغو کلاګانو باندی د اورخان ولکه په رسمیت و پیژنی. په دی توګه بازنطینی سلطنت په یوه ډول د مسلمانانو باج ورکونکی وګرزید. تر ځه مودې پورې د قسطنطنیې شهنشاه مسلمانانو ته په پټه خوله باج ورکاوه خو وروسته ورته دا کار د زغم وړ نه ښکاریده. هماغه و چې په ۱۳۶۹ کال شهنشاه په خپله روم ته ولاړ او د پوپ په خدمت کې حاضر شو او دهغه ځخه یې د مسلمانانو پر خلاف د اروپایی حکومتونو کومک وغوښت. هغه د پوپ د ملاتړ د تر لاسه کولو له پاره داسی دذلت اوسپکاوی نه ډکه لاره خپله کړه او خپل ځآن یې د یونانی کلیسا د ټولو هغو عقیدو ځخه منحرف و ښود چې د رومی کلیسا سره یې ټکر درلود. په دی توګه هغه په مذهبی معاملاتو کی دروم دکلیسا علویت و مانه. خو ددی ټولو هځو سره سره بیا هم هغه خپل مقصد ته و نه رسید. ځکه مسیحی حکومتونو د عثمانی ترکانو په خلاف د جنګ کولو ځخه ډډه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه و چې شهنشاه ناکامه او نامراده بیرته قسطنطنیې ته راستون شو، دبیرته راستنیدو په وخت کې ، کله چې هغه د وینس ښخه راتیریده نو د «دیان» یو شمیر خلکو ، چې روم ته د تللو په وخت کې یې ورته قرض ورکړی و هغه ونیوه. دهغه سره دومره پیسې هم نه وې چې پور کونکو ته یې ورکړي. دهغه مشر زوی ایډرونیکس چې دخپل ځان نه وروسته یې ولیعهد ټاکلی و د حکومت او واکمنۍ ښخه دخوند د اخستو وروسته یې د خپل پلار د راخوشې کولو هیله هم څرګنده نه کړه. او نه یې دخپل پلار د پور د ورکولو هڅه وکړه. خو دهغه کشر زوی مینوئیل خپله شتمنی وپلورله اودخپل پلار پور اخستونکو ته یې دهغوی پوره ونه ورکړل او شهنشاه یې ازاد کړ ، قسطنطنیې ته د را رسیدو سره هغه خپل مشر زوی اینډرونیکس د تخت ښخه وشړه. اودهغه په ځای یې مینوئیل خپل ولیعهد و ټاکه.

اینډرونیکس هم یو زوی درلود چې دخپل پلار په حق تلفۍ باندې سخت خواشینی شوی و. هغه په یوه ډول د سلطان مراد خان زوی « شهزاده صادو جی » دې خبرې ته تیار کړ چې دواړه به یو ځای شهنشاه او « مرادخان» دتختونو ښخه کیباسي اودهغوي په ځای به پخپله حکمرانان کرځیږي. په دې وخت کې مراد خان په کوچنۍ اسیا کې و او صادوجي په اروپا کې د ترکې فوځونو سالارو. هغه د مرادخان په غیرحاضرۍ کې بغاوت اعلان کړ ، دبله اړخه د اینډرونیکس زوی هم د بازنطینې ځوانانو د یوې ډلې سره یو ځای دخپل نیکه شهنشاه په خلاف د جنګ له پاره ځانونه تیارول. ددې شهزادګانو ګډ بغاوت حالات ډیر کړکیچن کړي وو. مرادخان ددې خبر داوریدو سره سم اروپا ته راورسید، شهنشاه هم دخپل لمسي د جرم ښخه د برائت اعلان وکړ او ددې فتنې د له منځه وړلو له پاره یې ځان تیار کړ. هغه د مراد خان دا وړاندیز هم ومانه چې د نیولو وروسته به ددواړو شهزادګانو ښخه سترګې ویستل کیږي. د صادو جی فوځ چې کله د خپل پادشاه مراد خان دخولې ښخه دبښنې خبره واوریده نو سمدلاسه یې خپل سپه سالار پریښود. صادو جی ، داینډرونیکس زوی او نور ځوان بازنطینې امراء ټول ونیول شول ، مرادخان تر ټولو اول دخپل زوی شهزاده صادو جی په سترګو کې ویلې شوی سیسه ور واچوله او ړوند یې کړ. اوبیا یې دهغه د وژلو حکم وکړ. دبازنطین امراء هم د « مارتیزا » په دریاب کې غرق کړل شول ، خو د اینډرونیکس زوی یې د شهنشاه مخې ته ور وست ، شهنشاه هم د ژمنې مطابق دخپل لمسي په سترګو کې ویلې کړې ګرمه سیسه ور واچوله خو ددې سره هم دهغه د سترګو لید د ضایع کیدو ښخه خوندي پاته شو.

نن قسطنطین دخپلو پلرونو تاریخ را سپړودی و اودهغوی په کمښتونو باندې یې ژړا کوله. هغه ته دا هم ډاګیزه وه چې د عثمانې سلطان «بایزید یلدرم» په وخت کې هم شهنشاه ته ګوابښ شوی و چې هغه به دهغه مشر زوی اینډرونیکس د تورې په زور په تخت کینوي. په دې خاطر پلیولوګس د یوه نوي تړون له پاره ځان تیار کړ اوهمدی تړون د بازنطینې سلطنت هغه پاته وقار اوعزت هم دخاورو سره خاورې کړ. جان پلیولوګس اودهغه کشر زوی مینوئیل چې په سلطنت کې دخپل پلار سره شریک و ، ژمنه وکړه چې دیرش زره طلایې سکې به هر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دخراج په توګه ادا کوي او د شهنشاه له لوری به ددولس زره کسیز فوځ یوه ډله تل دبایزید په خدمت کی حاضره وي، په کوچنی اسیا کی د بازینطینی سلطنت په مقبوضاتو کی یوازی یوه کلا د «فلاډلفیا» په نامه پاته شوی وه. خو ددی ترون په وخت کی هغه هم بایزید په خپل نامه ولیکله. خو ددی کلا یونانی افسرانو د شهنشاه دحکم سره سره بیا هم دکلا دخالی کولو څخه ډډه وکړه. همغه و چی د بازنطینی سلطنت د سخت زوال وخت هم راورسید ، څکه یونانی فوځیانو په خپله په فلادلفیا باندی یرغل ورووست ، هغه یی فتحه کړه او بایزید ته یی ورحواله کړه. همدی کار دقسطنطنیی د پای نښی نښانی ښوولی.

د جان بلیولوګس د مړینی وروسته دهغه کشر زوی مینوئیل په تخت کیناست. اوهغه د شهنشاه له اړخه دبایزید په دربار کی دحاضریدو پابند ګرزیدلی و. په دی توګه هغه تر څارنی لاندی و ، دپلار د وفات نه وروسته هغه د سلطاني دربار څخه و تښتید او قسطنطنیی ته ورسید او په تخت کیناست ، بایزید ته دهغه دا حرکت د زغم وړ ښکاره نه شو. هماغه و چی سمدلاسه یی قسطنطنیه کلابنده کړه ، نژدی اوه میاشتی دا کلابندي روانه وه اوبیا هغه د لسو کالو له پاره یو ژمن لیک لاسلیک کړ او کلابندی یی پای ته ورسوله. ددی کلابندۍ د سولی شرایط هم ډیر سخت وو. د خراج رقم یی دیرش زره طلایی کراون و ټاکل ، په قسطنطنیه کی یی دمسلمانانو له پاره د یوه شرعی عدالت د جوړولو کار ترسره کړ ، بایزید ددی کار له پاره یو ترک قاضی و ټاکه او شرق د کلیسا په دی مرکز یعنی قسطنطنیه کی یو ډیر ستر او علیشان جومات جوړ کړ چی د منارو څخه به یی هر وخت د توحید اعلان کیده.(ګبن ځلورم ټوک ، ۳۹۲مخ)

د ترون له مخی مینوئیل اوه سوه کورونه مسلمانانو ته ورکړل ، د «غلطی» نیمایی برخه یی بایزید ته ورکړه چی هغه په کی شپږ زره عثماني فوځونه ځای په ځای کړل ، دښار نه بیرون د انګورو باغونه اوفصلونه وو ، ددی پیدا وارو عشر هم عثمانی خزانی ته ورکول کیده،دهمغه وخته راهیسی عثمانیانو قسطنطنیی ته د «اسلام بول» نوم ورکړی و.

د قسطنطین شهنشاه دخپلو دوو ورونو وروسته د ددی هیواد شهنشاه ګرزیدلی و ، دقسطنطین نه مخته جان پلیولوګس نومی شهنشاه تیر شوی و اودهمدی دویم پلیو لوګس د مړینی وروسته دا قسطنطین د دولسم شهنشاه په څیر په دی هیواد واکمن شوی و ، که څه هم قسطنطین دخپلو اسلافو پرخلاف ډیر د میړانی ، بهادرۍ او جنګی تجربو خاوند ګڼل کیده او غوښتل یی ددواړو کلیساګانو تر منځ اتحاد او یووالی راوړی خو دهغه دا ټولی هڅی هسی خوشی تللی. هغه په دی هم پوهیده چی د سلطان محمد مقابله نه شي کولی خو بیا یی هم هوډ کړی چی دخپلی وینی د اخری ځاڅکی پوری به د قسطنطین څخه دفاع وکړي.

د جان جستیمانی د جشن څخه د خلاصیدو سمدستی شهنشاه دښار د دیوالونو دکتلو له پاره ولاړ او ددیوالونو د خرابو شوو برخو د سمدستی جوړښت له پاره یی خلک په کار واچول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم روم یو ځانګړی ښار و خو مسلمانانو به د پخوانیو اړیکو په اساس د قسطنطنیې شهنشاه ته د روم قیصر ویلې . ددې قیصرانو دغه سلطنت په څوارلسمه پیړۍ کې جوړ شوی و ، داسې وخت هم راغلې چې د روم دقیصر واکمنې دشرق او غرب تر لرې لرې ځایو پورې خپره وه . د قسطنطین شهنشاه هم دروم قیصر و .... کیدی شی چې د روم اخری قیصر به و .

که څه هم قیصر د کلیسا ګانو تر منځ اتحاد راوست خو هغه ډیر ناکامه اتحاد و . دروميې او یونانې کلیساګانو تر منځ دومره اختلافات و چې هغه په داسې معمولې اتحادونو له منځه نو شو تللای . دغونډې په ورځ ددواړو کلیساګانو پادریانو په خپلو منځو کې خپرې لګولې وې ، سپه سالار نوټاس خو تر دې ځایه ویل چې د کارډینال د خولۍ په ځای راته د ترکانو لونګۍ او عمامې ښه ښکاري. د غونډې په ورځ پخپله د یونانې کلیسا مذهبې مشران په دوو ډلو باندې ویشل شوی و ، یوه ډله یې د شهنشاه خواخوږې و چې د کلیسا ګانو تر منځ یې یووالې غوښت.او هیله یې درلوده چې پوپ ورته مرسته ورکړي. خو بله ډله هغه خلک وو چې په دغسې نازکو حالاتو کې یې هم نه غوښتل چې دکلیساګانو تر منځه اتحاد اویووالې راشي . دا دویمه ډله د لمړۍ ډلې څخه ستره وه په دې اساس ددې ډلې ګرجاګانو شهنشاه ته خپلې مالې بسپنې و درولې. او ددوی د ډلې څخه چې کومو خلکو غوښتل په جنګ کې ګډون وکړی هغه هم په ډیر لږ شمیر کې یواځې دديوالونو دخوندي ساتلو له پاره حاضر شول ، قسطنطنیه د ډیر ګڼ شمیر خلکو میشت ځای و خو دمتعصبې یونانې کلیسا له اړخه ورته یواځې شپږزره عسکر ،هغه هم په ډیره ناخوالې توګه تیار کړل شوی و . سپه سالار نوټاس هم په همدې ډول خلکو کې ورګډ و . قیصر کتل چې قسطنطنیه یې دلاسو څخه وځې. خو حوصله او همت یې له لاسه نه ورکاوه.

هغه ته ډیر ژر یو ښه خبر تر لاسه شو اوهغه دا چې د سپین او ایټالیا ځواکونه د قسطنطنیې څخه ددفاع له پاره را روان دی . اوبیا چې کومه ورځ د «کټالونیا» او « اراګن» فوځې ډلې دګولډن هارن سره را یوځای شوی نو دروم قیصر ته یې نوی همت ورکړ . دهغه په وجود کې وینه و چلیده او دسلطان محمد خان په خلاف یې د جنګ له پاره پلانونه جوړول پیل کړل . دشرق او غرب عیسوی ځوانان په پوره شوق او ذوق سره د قسطنطنیې د دفاع له پاره په دې ښار کې سره راټول شول خو عیسوی حکومتونو اوپه ځانګړې توګه فرانسی ، جرمنی ، هنګری او پولینډ د قیصر سره هیڅ ډول کومک ته زړه ښه نه کړ . نه یوازې کومک یې ونه کړ بلکه دداسې بې حسۍ او بې پرواهۍ څرګندونه یې وکړه چې د مسیحیت تاریخ ورته حیران پاته دی . په حقیقت کې په تیرو څلورو پیړیو کې مسلمانانو د عیسویانو داسې ستر او ځواکمن اتحادونه مات کړي او د جنګ په میدان کې یې ځغلولي و چې اوس دغو اروپایي هیوادونو دمسلمانانو په مقابل کې د بل اتحاد دکولو جرئت له لاسه ورکړی و . د تیرو پنځه شپیتو کالو راهیسی عیسوی اروپایانو داروپا څخه د مسلمانانو د ویستلو له پاره څلور ځلې مذهبې اتحاد کړی و ، ،(کسووه ۱۳۸۹ ، هائکولس ۱۳۹۲ ، وارنه ۱۴۴۴ ، او بیا کسووه ۱۴۴۸) خو په دې ټولو اتحادونو کې هغوی ملا ماتونکې ماتې خوړلې وه ، هغوی به هر ځل اتحاد وکړ او دستر لښکر سره به راغلل خو بیرته به د سختې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتې او شکست څخه په تېښته و تښتیدل. په دې اساس اوس نو دغه اروپایي حکومتونه د بل کوم اتحاد له پاره تیار نه و. قیصر د کلیساګانو تر منځ اتحاد هم وکوت خوبیا هم هغه د تیرو وختو په څیر د یوه صلیبي اتحاد په راوستلو کې بریالی نه شو.

وخت په بیړه بیړه تیریده. د **۱۴۵۲** کال د اپریل دمیاشتې **۲۴** مه ورځ وه. رومیلي کلا د **۱۴۵۲** کال د اګست په **۲۸** مه مکمله شوې وه. کله چې د شهنشاه جاسوسانو هغه ته د رومیلي کلا د تکمیلیدو خبر ورکړ نو هغه د مسلمانانو معمارانو دغه ډول ګړندي کار حیران کړی و. اوس نو جنګ پیل شوی و و. د «ټارمن» جنګي جهازونه دفاسفورس د ابنا په شمالي برخې کې او عثماني بحري ځواکونه په جنوبي برخو کې ګرزیدل. کله کله به یې یو دبله سره مخامخ ټکر هم کاوه. په یوه بل به یې غشي ورول، په توپونو به یې یو بل ویشتل. پخپل ټارمن هملته دماهي نیونکو په کلي کې پروت و، دغه ماهي نیونکي چې پخپله هم یوناني عیسویان و دخپلو لښکرو په خدمت کې یې یوه لحظه هم نه ضایع کوله. «باقو» خو به ټوله ورځ هملته د فوځونو په قوماندانۍ کې پروت و و. دهغه اوږده اوږده ویښتان به تل دهغه په تندي باندې راځړیدلي وو. هغه په پښه ګوډ و خو د رومي سپاهیانو له پاره به یې د ښه شرابو دراپیداکولو دنده تر سره کوله. هغه دټارمن سره هم نژدې دوست ګرزیدلی و و.

دوه میاشتې په همدې توګه تیرې شوې، کله چې یخنې پیل شوه نو د ټارمن په فوځي کړچار کې کمښت راغی، دا غرنۍ سیمه وه او دبلقان تیزې هوا به د رومي عسکرو وینه یخوله. دروم په بحیره کې شپه او ورځ اوسیدونکي دغه سپاهیان د توري بحیرې د یخو هواګانو سره نا اشنا وو. ټارمن به خپل ډیر وخت همدلته په ساحل کې تیروو. یو ماښام د لمر پریوتو څخه دمخه په ساحل باندې دتورو وریځو لړۍ راغلې، اسمان د تورو وریځو څخه ډک شوی و، کله چې د باران څاڅکي پیل شول نو ټارمن د خپلې خیمې په لور ورغی. نن دهغه له پاره ډیر غوره موسم وو او شراب یې هم په خیمه کې پراته وو. سر یې راپورته کړ او کله یې چې په اسمان کې غوړیدونکې وریځې وکتلې نو په ډیره مکروه توګه یې و خندل اوبیا یې فکر وکړ چې ډیر وخت وشو چې د ځوانۍ څخه یې خوند نه دی اخستی، خیمې کې پروت د شرابو یو بوتل یې را واخست او ټول یې خولې ته ونیوه. لږه شیبه سخت باران وریدل پیل شول. دټارمن ذهن په پرلپسې توګه د کوم ځوان جسم په لمسولو کې مصروف وو. دهغه یوه عسکر ورته د پسه د پښې وریته کړې غوښه راوړه نو ټارمن ورته وویل:

اوهو......دا باقو ماهي نیونکي چیرې ورک شوې ...... دا وریت کړې وروڼ همدلته کیږده اوباقو زما مخې ته حاضر کړه.»

ټارمن دشرابیانو په لهجې خبرې کولې، سپاهي بیرته دخیمې څخه ووت اوپه یوه منډه ولاړ. په دې وخت کې ټارمن هغه وریت کړل شوی وروڼ راواخست، دخولې څخه یې دشرابو څاڅکي را څڅیدل، بیرون د ژمي سخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا او د فاسفورس په ابنا کی د سخت باران وریدو دغه چاپیریال ډیر هیبت ناکه ګرځولی و. ځکه شپه پیل شوی وه اودهغو مشالونو نه پرته چی په خیمو کی روښانه کړل شوی وو نوره ټوله سیمه تیاره تیاره وه. باقو هم ډیر ژر بیرته خپل کور ته ستون شوی و خو د ټارمن فوځونو هغه دخپلی تیاری کوټی ځخه په دغه سخته یخنۍ کی را وویست اوپه شرابو کی بدمست ټارمن ته یی راوست. باقو د یخنۍ ځخه لړزیده ، کله چی ټارمن باقو وکوت نو په خپل څنګ کی بوتل په لوری یی اشاره وکړه او ورته یی وویل:

« واخله .... ویی څښه ، او خوند تری واخله. سمدلاسه به دی یخنی ورکه شي خو یاد ساته چی ستا په څیر چټل انسان ته ټارمن خپل بوتل ورورړاندی کوی. ځنډ مه کوه او که نه زه په غضب کیږم.»

د ټارمن ګوا ښ په خپل ځای و خو د باقو له پاره دداسی شرابو یو بوتل موندل پخپله ستره خزانه ده ، باقو د وږی کارغه په څیر پری ور پریوت او په جرمنی کی جوړ شوی دغه شراب یی دخپل ستونی ځخه تیر کړل ، دسترګو په رپ کی د باقو سترګی درنی شوی ، ټولی اندیښنی یی له یاده ووتلی اودموسم اوهوا ځخه یی خوند اخستل پیل کړل په همدی وخت کی ورته ټارمن ورغږ کړ:

« ایا ستاسی په کلی کی کومه نجلۍ .... نه شته ؟ چی زمونږ په درد وخوري. زمونږ خدمت وکړي ، مونږ ماهیان نه خورو خو ماهی نیونکي پیغلی خورو. ولاړ شه او زمونږ عسکر هم له ځانه سره واخله اودخپل کلی کومه ځوانه له لاسه ونیسه او زمونږ خدمت ته یی راوړه. دومره یخه او اوږده شپه اوبیا دخپله کوره هم لری پاته کیدل .... ته پخپله پوهیږی .... په هر څه پوهیږی ..... ته اندیښنه مه کوه ، زمونږ په موجودیت کی تا ته هیڅوک هم ستونزه نه شي پیدا کولی. زه د جستینیانی دفوځ سالار یم....سپه سالارټارمن......»

د باقو سترګی دشرابو ځخه درنی وی او ذهن یی دکاره وتلی و. کله یی چی د شرابو د نشي په مستۍ کی د پیغلی ځوانی نجلۍ خبره واوریدله نو په تن اوبدن کی خوندونو او لذتونو لاری پیدا کړی. یو ناڅاپه یی ذهن د ځوان راهب په محبوبی روزی باندی پریوت. دشیطانت نه په ډکه لهجه یی وویل:

« ستره سالاره ! ته اندیښنه مه کوه زه به د ماهی نیونکی د کلی هغه نیګینه ستا په خدمت کی وړاندی کړم چی په کتلو سره به یی د خپل تیر ژوند ټولی ښایسته او ښکلی نجونی له یاده و کاږی. درونده سالاره ! هغه زمونږ دکلی دټولو نجونو ښایسته او ښکلی پیغله ده ، او کیدی شی چی ځوانی یی تر اوسه پوری خوندي پاته شوی وی ، ته له ماسره څوکسه عسکر و استوه زه به سمدلاسه هغه ستا حضور کی را حاضره کړم.

بریښنا ټول اسمان نیولی و. او دژمی یخی هوا د ونو د پاڼو بیخ راویسته. چی د جینوا شیطانی عسکر د باقو سره یوځای د روزي په مقدر باندی د برق په څیر د ور پریوتلو له پاره روان و. .... باران د پخوا ځخه نور هم زیات شو او کوچنۍ کوچنۍ ویالی د اوبو د شور ځخه ډکی روانی شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ عباس د روميلی کلا څخه د يوه نوی فوځی ميشن په لور دتللو له پاره ځان تياروو. دهغه سرتيرو ورته خبر ورکړی و چی نن د عيسايی بحريی سپاهيان د ابنايی فاسفورس څخه غافله شوی دی. او ديخو هواو نه د پټيدو په خاطر په خپلو خيمو کی ځآی په ځای شوی دی ، که څه هم دهغوی جهازونه په سمندر کی موجود وو خو ټولو لنگرونه اچولی وو . په دی وخت کی د ټارمن د څو جهازونو څخه يی اوه د ترک بحريی تر اور لاندی راتلل. دا جهازونه په خلاص سمندر کی ولاړ و په داسی حال کی چی نور يی په ساحل کی لنگرکړل شوی و و. د ټارمن عسکرو د ځآنو دگرمولو له پاره اورونه بل کړی و او په خبرو اترو کی مصروف و و. د عباس له پاره دا ډير ښه فرصت و اوهغه غوښتل دهمدی فرصت څخه گټه پورته کړی. هغه پريکړه وکړه چی دشپی دپښيدو سره سم به په عيسوی جهازونو حمله کوی اوهغه به سوزوي. په دی يخه شپه کی ټارمن اود هغه ملگرو داگمان هم نه کاوه چی دتوحيد پتنگان به د يخو هوا د پروا کولو پرته دهغوی په بحری بيړۍ باندی يرغل راوړي. په همغه وخت کی چی د ټارمن دشيطانی غوښتنو د تر سره کولو له پاره دهغه د ځواکونو يوه ډله د ماهی نيونکو د کلی په لور د شيطانی موخو له پاره ورغلی وه ... د زاړه عباس يوه جهاز او څو بادي کشتيو ... دمسيحی بيړۍ په لور حرکت وکړ. زوړ عباس دهغه عسکرو دهغه دعمر په لحاظ ددی کشتيو سره د تگ څخه منه کړ....خو ...هغه کله ځان زوړ گڼه. هغه خو اوس ځوان وو.... ځکه چی د هغی جذبه او احساسات ځوان وو. عباس غوښتل چی مسيحی جهازونو زوندی ونيسي تر څو دمسلمانانو په بحری ځواک کی ډيرښت راشي ، خو د جنگ په صورت کی به ورته اور ولگوي. عباس غوښتل دمسحيانو جهازونه په بی خبرۍ کی را گير کړي ، نژدی يو ساعت وروسته د عباس سرتيرو د مسيحی جهازونو خواو ته ورسيدل. مسيحی ملاحان او عسکر د جهازونو په تاخانو کی په شرابو اوکبابو باندی مست وول ، کله چی دعباس سترگی دمسيحی جهازونو په رڼاو پريوتی. نو سمدلاسه يی خپلو ملگرو ته د تم کيدو اشاره وکړه او حکم يی ورته وکړ چی دجهاز تر څنگ تړل شوی کشتۍ راپرانيزی اوپه هره کشتۍ کی اوه اوه توره وهونکی سپاهيان سپاره شی او دمسيحی جهازونو په لور دی ورشي ، هغه دا حکم هم وکړ چی په ډير احتياط سره دی د دښمن په جهازونو باندی ولکه وکړل شی، لږه شيبه وروسته د عثمانی بيړۍ شل کشتۍ د عيسوی دښمنانو په لور په حرکت کی راغلی ، سخت طوفان او باد وباران پيل شوی و .په اسمان کی وريځی په تندۍ سره گرزيدلی او بريښنا او برق په غورس کی راغلی و. خو د عثمانی فوځ سرتيری ددی هر څه د پروا کولو پرته د عيسوی دشمن د کشتيو په لور ور روان وو . زوړ عباس د ځوانو هلکانو په څير هغه او دغه لوری ته منډی ترړی وهلی او د کشتيو دغه کوچنی لښکر يی په ډير مهارت سره رهبری کاوه.

ډيره ژر منځنۍ فاصله ختمه شوه او د عباس کشتۍ د عيسوی جهاز سره يو ځای شوی ، د جهاز مسؤلين په پوره بی خبرۍ کی پراته وو ، بادبانونه يی راپريوتی وو او کشتۍ په سمندر کی لنگر اچولی وی، عباس دخپله ځانه سره د پنځه کشتيو سپرو ته په دی جهاز باندی د ورختلو حکم وکړ،پاته کشتۍ د بل مسيحی جهاز په لور ورغلی. هغه بل جهاز دری سوه متره واټن کی ولاړ وو . عباس د کوم مزاحمت پرته ددشمن جهاز ته ور داخل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول. دوی ټول ۳۵ کسان وو. ټول دباران په اوبو کې د سر نه ترپښو پوری لامده شوی وو. خو ځرمنیزو کالیو دهغوی وجودونه دنم څخه خوندي ساتل. دهغوی په سرونو اهنی خولونه وو او وجسمونه یې په زرو باندی پوښل شوی وو. هغوی د کوم شور پیدا کیدو پرته د جهاز په چټ ور وختل اوبیا به خویدو خویدو سره دجهاز لاندی برخې ته ورښکته شول، تر ټولو دمخه عباس و اوبیا ورپسی دهغه نور سرتیری یو په بل پسی د جهاز لاندی برخې ته ورکیوتل. دلته دری غوړیدلی وی اودوه کسه غلامان په کونجونو کې د یخنۍ له لاسه غونج پراته وو. عباس خپل ساتونکی د هغوی په سرونو باندی ودرول. اوپخپله د نورو عسکرو سره یو ځای تاخانی ته ورکیوت. خو په دی وخت کې د عباس د سرتیرو د بوټانو ټکار په تاخانی کې په شرابو مست ملاحان اوعسکر متوجه کړی وو. کله چې دعباس ډله لاندی ورغله نو مسیحیان هم په وسله سنبال وو. همغه و چې څو لمحی او سپنه د اوسپنی سره ټکرشوه او ددی شور د بیرونی طوفانی هواو څخه هم زیات و. خو په شرابو کې مستو سپاهیانو دعباس دعسکرو سره مقابله و نه شوه کولای. او د ګازرو اومولیو په څیر لاندی پریوتل. اوس نو په جهاز باندی عثمانی فوځ ولکه کړی وه. عباس سمدلاسه د بادبانونو د دریدو حکم ورکړ او جهاز یې د لنګر څخه پورته کړ، عباس په یوه منډه د جهاز چت ته راغی او په دی کتلو سره یې ډیره خوشحالی احساس کړه چې دهغه سرتیرو ملګرو دمسیحیانو په هغه بل جهاز باندی هم ولکه کړی وه. عباس دخوشحالۍ نه په کالیو کې نه ځایده. هغه اوس د اسمانی برق په رڼا کې غوښتل د مسیحیانو پاته نور پنځه جهازونه هم په نښه کړی. د عباس بحری سرتیری دخپل سالار دحکم منتظر وو. ددواړو نیول شوو جهازونو بادبانونه پرانستل شوی و او تیزو هواو هغه دواړه سره یوه بل ته را نژدی کول. کله چې هغه دواړه جهازونه یو بل ته سره را نژدی شول نو زوړ عباس خپلو سرتیرو ته حکم وکړ چې د مسیحی لښکرو دنظر څخه د خوندي پاته کیدو په خاطر دی یو اوږود چکر ووهی او د ماهی نیونکو دکلی سره دی لنګرونه واچوي. هغه فکر کاوه چې دمسیحیانو پاته پنځه جهازونه به د وچې له لاری په خپله ولکه کې راوړي، هغه په دی ډاډمن و چې د دغو دوو جهازونو د عملی په څیر به د ټارمن نور جهازونه هم په همدی توګه خپله ولکه کې واخلی دعباس ددی فکر لوی علت طوفانی شپه وه. نن اسمان په عثمانیانو باندی رحمت را وراوو خو اسمانی تندر د ټارمن اودهغه د فوځونو په برخه وو.

ولکه شوی جهاز او عثمانی کشتۍ اوس د ماهی نیونکو کلی ته را نژدی شوی وی، دلته د ماهی نیونکو ډیری کشتۍ دپخوا څخه ولاړی وی، یخنی په خپله لوړه کچه وه خو د زوړ عباس وینه ګرمه شوی وه، هغه را ټوپ کړ او دجهاز نه را کیوت، بیا یې خپل دیرش کسه سپاهیان ددی کشتیو او جهازونو دخوندي ساتلو له پاره پریښوو ل اوپخپله یې د څو کسو ملګروسره یو ځای د عیسوی جهازونو په لور حرکت وکړ. هغه د ساحل تر څنګ روان و. او دخپله ځانه سره یې د ۹۰ کسانو یوه ډله اخستې وه، دوی په سخت باران کې روان وو، ټول لامده او دبرق او تندر په څیر د عیسوی بیړۍ دنیولو له پاره ور روان وو. د زوړ عباس دماغ هم ډیر اغیزمن کار کاوه. هغه د احتیاط هر اړخ په نظر کې درلود. هغه د ساحل تر څنګ په غونډیو او ځنګلونو کې په ډیره پټه توګه ور تیر شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

، شپه دخپلې لمړنۍ برخې په اخرې پړاو کې وه ، دفاسفورس ټوله وادې به توپان اوباد وباران کې راګیر شوی وه خو توره په لاس مجاهدینو په خپلو عقابي سترګو باندې د عیسوي بحري جهازونو په لور مخه کړې وه.

د ټارمن په بحري ډله کې یواځې همدا اوه جهازونه نه و بلکه ددې بحریې نور و جهازونو د ګولډن هارن په سیمه کې لنګرونه اچولي وو ، ټارمن په خپله پاساحلي غرنیو برخو کې عالیشانه خیمې نصب کړې وې اوهملته دخپلو دوو سوو سپاهیانو سره پروت و. ننی سخت باران او توپان د ټارمن جنسي غریضه ډیره راپارولې وه. په همدې خاطر یې باقو دخپلو څو کسو عسکرو سره یو ځای د ماهي نیونکو کلي ته د ښایسته او ښکلې پیغلې روزې د راوړلو له پاره وراستولی و.

په همغه وخت کې چې باقو د څو کسه وحشي عسکرو سره د روزې کور ته ور ننوت. نو د عباس سرتیرې دمسیحې جهازونو څنګ ته ور رسیدلي وو. خو پخوا له دې نه چې د ساحل څخه تیر او جهازونو ته ورسیږي په سمندر کې یې کوم څیز وکوت چې دهغوی په لوری په حرکت کې دی. عباس د اسماني بجلۍ په مرسته باندې وکتل چې هغه متحرک شیان دوه کشتۍ دي چې په بیړه د لنګر اچونکو جهازونو په لور ور رواني دي. عباس فکر وکړ چې یا خو دا کشتۍ د هغو ماهي نیونکو دي چې د کورنو تر څنګ یې عثماني جهازونو لنګرونه اچولي دي اویا دنیول شوو جهازونو څخه خوندي پاته شوی خلک دي چې دی لوری ته ځانونه را رسوي. عباس هوډ وکړ چې دهغو جهازونو د راتلو تر مخه به په خپله دهغې مخې ته ورځي خو هغه په خپلې دغې پریکړې باندې عمل و نه کړای شو . ځکه چې مخامخ راتلونکو کشتیو دجهاز عمله خبره کړې وه. هغوی اوبه څیرې کولې او مخامخ کشتیو ته یې خآن ورساوه. هلته په لنګر اچول شوو جهازونو کې هم شور و غوغا تر غوږو کیده ....هغوی ته اوس یوه لاره پاته وه اوهغه دا چې بیرته شاته ولاړ شي او د ماهي نیونکو کلي ته ولاړ شي اوهلته خپل ولکه کړل شوي جهازونه له ځانه سره واخلي اود هغه ځایه یې وکاږي. عباس دهمداسې خطر د احساسولو له پاره خپل دیرش کسه عسکر هلته پریښې وو.... او هغوی ته یې حکم کړی و چې دخطر د احساسولو سره سم دې دغه جهازونه رومیلي کلا ته ورسوي. ځکه چې عباس او دهغه ملګري په ساحل کې وو او هغوی ته دزمکې له لارې بیرته ستنیدل اویا درې څلورمیله فاصله وهل اوبیا د رومي کلا پورې رسیدل دومره ستونزمن کار نه و و.

د ښکر د اواز داوریدو سره سم مسیحي جهازونه ټول متحرک شول. خپل لښکر یې راواخست ، بادبانونه یې پرانستل او لنګرونه یې پورته کړل. ټارمن ددې څخه بې خبره و چې د ابنای فاسفورس په دغه دوه دری میله چاپیریال کې څه تیریږي، دهغه غوږونو ته د ښکر اواز ډیر کمزوری ور رسیدلی و. خو هغه هیڅکله هم په دغسې توپاني شپه کې د دشمن د حملې تصور نه کاوه. ترڅنګ یې د یوې ځواني حسینې انتظار دهغه په ذهن باندې سپورو ، هغه به ددې انتظار دکوفت دکمښت له پاره وار په وار دشرابو جامونه په سر را اړول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیا د ډیر انتظار نه وروسته د ټارمن عسکرو هغه معصومه پیغله .... مظلومه «روزی» را پورته کړه او د ټارمن خیمی ته یی راوسته. روزی په باران کی لمده شوی وه ، او کالی یی په ختو ککړ و ، داسی معلومیده چی دغو وحشی عسکرو دهغی په راوړلو کی هغه په ختو کی را ښکودی وی ،کله چی ټارمن روزی وکتله نو ورنونه یی په رپیدو شول ، ریښتیا هم دا پیغله په لکونو کی یوه وه. حکم یی وکړ چی دی نجلۍ ته په ګرمو اوبو کی غسل ورکړئ او نوی لباس ورته واغوندئ اوبیا یی ددی مخی ته راوړئ. خو روزی کله داسی کول. هغی د ټآرمن د حکم د اوریدو سره سم لیونۍ شوه اوپه زوره زوره یی چغی وهل پیل کړل او ټآرمن او باقو ته یی بد رد ویل پیل کړل ، د عسکرو له پاره دا ستونزمنه شوه چی دغه ناتوانه پیغله کنترول کړي اویا یی د ټارمن دعیاشئ له پاره سینګار کړي ، دعیسوی لښکرو د جنسي اړتیاو د پوره کولو له پاره به ځوانی نجونی دهغوی سره یو ځای راوستل کیدی او دا شونی وه چی د ټارمن په ډلګۍ کی هم دغسی نجونی موجودی وی او هغوی روزی د ټارمن د عیاشۍ له پاره ښایسته کړی وای خو په همدی وخت کی یوه پیښه رامنځته شوه اود ټارمن ټول شیطانی هوس یی په هوا کی والوزاوه. دهغه نشه راښکته شوه ، ټول هر څه یی له یاده وویستل او فوځی لباس یی واغوست.

په همدی وخت کی په ختو ککړ یوځوان د ټآرمن خیمی ته را ننوت دا د هغو جهازونو دعملی څخه یو کس و چی د عباس سرتیرو ملګرو د صلیبیانو څخه ولکه کړی وو. اودا د هماغه سپاهیانو څخه و چی په دی حمله کی ژوندی پاته شوی و او د ابنای فاسفورس یو میل اوږدی اوبه یی په لامبو سره وهلی وی او تری را وتلی و. کله چی دا فوځی د ماهی نیونکو دکلی د ساحل سره را وتلی و نو هلته یی خپل د لاسه ورکړی جهازونه کتلی وو ، دوی ټول شپږ کسان و کله یی چی وکتل چی دمسلمانانو پیاده لښکر د نورو جهازونو دنیولو اوولکه کولو له پاره دساحل په غاړه روان دي نو دوی سمدلاسه د ماهی نیونکو کشتۍ راپټی کړی او دنورو جهازونو دخبرولو له پاره یی هغی لوری ته وروخوځولی. په ختو ککړ پکړ دغه ځوان ټارمن ته وویلی چی د مسلمانان پیدل ډله یی په همدی ساحل کتلی ده چی همدلته چیری په غرنۍ سیمه کی پټه شوی ده ټارمن ته دا ټول خبرونه لړوزونکی وو. دهغه نشه له منځه ولاړه او هغه د خپلو د لاسه تللو جهازونو دبیرته تر لاسه کولو له پاره دمسلمانانو پر خلاف دجنګ له پاره ووت. خو پخوا ددی چی خپلو سپاهیانو ته حکم وکړي یو غریدونکی غشي دهغی په خیمی ولګید او په فرش کی ور ننوت. هلته په خیمی کی موجود ټارمن او ورسره نور عسکر دحیرانتیا نه وازه خوله پاته شول ، د ټارمن رنګ تک ژیړ شوی و، خو د روزی حال بلمنګه وو. هغه دخپل عزت دخوندی پاته کیدو په خوشحالیو کی نه ځایده ، هغه ډاډمنه شوی وه چی دحمله کونکو ډله د ټارمن خیمی ته را رسیدلی ده او ټارمن هم په همدی فکر کی ډوب و. هغه دخیمی څخه د وتلو اراده ترک کړه. اوسپاهیانو ته یی حکم وکړ چی خپل ځانونه په وسله سنبال کړي اود مقابلی له پاره تیار شي ، ټارمن خپله توره دتیکی څخه را وویستله او په خیمی کی دننه د نه لیدونکی دښمن څخه په ویره کی ولاړ وو. د روزی راوړنکی څو کسه سپاهیان اوباقو هم همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

موجود وو . په همدې وخت کې دخيمې نه دباندې ټک و ټوک پيدا شو او دسترګو په رپ کې څو کسه وسلوال سپاهيان دټارمن خيمې ته راننوتل.

په حقيقت کې هغه وخت چې عباس د عيسوي عسکرو د خبريدو نه وروسته د بيرته په شاتګ اراده کړې وه نوهمغه وخت يې دکومې مظلومې نجلۍ چيغې اوريدلې وې. سمدلاسه يې مخ واړاوه او د اواز لورې يې ځانته معلوم کړ ، په همدې وخت کې يې د نارمن خيمه تر سترګو شوه، هغه وکتل چې دا اواز دساحل څخه او هلته د نصب شوو خيمو څخه راپورته کيږي. هغه وکتل چې مسيحي جهازونه د ساحل څخه د فرار او تيښتې په درشل کې دې په دې اساس يې د نارمن په خيمې د حملې کولو هوډ وکړ. تر ټولو دمخه دنارمن خيمې ته ورغی ، اوسمدلاسه يې دهغه په سپاهيانو باندې حمله وکړه. ددواړو اړخونو څخه سخت جنګ ونښت ، نارمن پخپله يو توره وهونکی و ، هغه زوړ عباس وکوت نو هغه ورته کمزوری معلوم شو او حمله يې پرې وکړه خو نارمن ته هغه وخت دخپلې غلطۍ احساس وشو چې د عباس تجربه لرونکي دواړ نارمن په سختو ستونزو کې راګير کړ. کله چې مسلمانانو عسکرو خپل سالار د يوه وحشي سره په جنګ کې وکوت نو دهغه دمرستې له پاره مخته راغلل.

باقو بې وسلې و او د خيمې په يوه کونج کې ولاړ و، حالات يې وکتل اودخيمې څخه د تيښتې له پاره يې د خيمې شاته لاره ونيوله.که د روزې سترګې پرې نه وای لګيدلې نو هغه به دخيمې څخه وتلی وای. روزي چغې کړې او يو مسلمان عسکر يې د هغه لورې ته متوجه کړ.

« هلئ !هغه خو تښتي !.... هغه ګوډ شيطان ، چې زه يې دلته دبدبخته کيدو له پاره راوستی يم. هغه تښتي...»

باقو خپل بخت بيلودی و، که څه هم هغه د ګوډ والي په اساس تښتيدی نه شو ، سمدلاسه را وګرزيد او د خپل ځآن په لور د راتلونکی عسکر په پښو کې پريوت. « د خدای له پاره ما مه وژنئ ،ما هيڅ نه دی کړي دخدای له پاره ما مه وژنئ ، ما هيڅ نه دی کړی..»

اوس نو ديوه مسلمان سپاهي له پاره دا شونې نه وه چې هغه دې يو زاري کونکی ګوډ انسان ووژني. همغه و چې دغه مسلمان عسکر د باقو د وژلو څخه لاس واخست. په همدې وخت کې عباس د جنګ په ميدان باندې برلاسي پيدا کړې وه. نارمن سخت زخمي شوی و اوپوی لورې ته په خپلو وينو کې ډوب پروت و.دهغه د خوندی پاته کيدو امکان ډير کم وو. دهغه پاته ملګری هم د تيغه وتلي وو. دنارمن په خيمې خو دعباس يو څو ملګرو حمله کړې وه. په داسې حال کې چې دهغه پاته ملګرو په نورو مسيحي خيمو باندې يرغل وروستی و. په دې ساحل کې د نارمن ددوو سوو څخه زيات عسکر په خيمو کې پراته وو. خو دعباس سره د سلو څخه کم عسکروو. خو په شرابو کې مستو عيسوی عسکرو دمسلمانانو مقابله و نه شوه کړای. همدا علت و چې په ډير لږ وخت کې دعباس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتیرو مجاهدینو دنارمن ټول سپاهیان تر خپل ځان لاندې کړي وو. په دې جنګ کې د ۷۰ څخه زیات عیسویان ووژل شول او نورو پاته کسانو د قسطنطنیې په لور تیښته وکړه. مسلمان عسکرو دهغوی څخه دغنیمت مالونه راټول کړل او په بیړه یې دبېړته تللو له پاره ځانونه تیار کړل. اوس نو روزي د زاړه عباس سره یوځای روانه وه. کله چې عباس دماهي نیونکو کلي ته ورسید نو روزي ته یې وویل: «ګوره لوری!... ستاسې کلي را ورسید.... اوس نو ته خپل کور ته تللی شې...»

«کوم کور.... زه خو کور نه لرم.... زه اوس په دې دنیا کې هېڅوک نه لرم.... ما دخپله ځانه سره یوسه. زه به ستا د لور په څیر ستا خدمت کوم...»

د عباس له پاره دروزي ځواب غیر متوقع و. هغه پخپله دکوره لرې اود جنګ په محاذ کې مصروف وو. نوځنګه به یې روزي له ځانه سره وړې وی. د بله اړخه روزي عیسوې وه او دمسلمانانو په جنګي محاذ کې دهغې اوسیدل ددفاعي نظره درست نه و. خو عباس مجبور شو چې یوې بې اسرې او مظلومې پیغلې ته په خپله لمن کې پناه ورکړي، په دې اساس هغه انکار و نه شو کړای.

د عثماني بحریه مجاهدین دخپلو عملیاتو ته بریمند راوتلي وو. دهغوی لمړۍ شپنۍ حمله ددښمن له پاره ملاماتونکې ثابته شوه. نارمن هم په اخری وختو کې قسطنطنیې ته رسول شوی و او هلته یې علاج کیده. په دې جنګ کې دعیسویانو د سلو څخه زیات کسان هلاک شوي وو. باقو هم خوندي پاته شوی و. خو روزي بیرته دخپل کلي ته د تللو په ځای د زوړ عباس سره دهغه د لور په څیر د رومیلي کلا په لور ولاړه. په دې شپینۍ حمله کې د عیسویانو هغه پنځه جهازونه هم خوندي پاته شوي و چې هلته په ساحل کې ولاړ وو. خوبیا هم دا حمله سل په سلو کې بریالۍ وه.

دشهنشاه له پاره دا یوه کلکه ضربه ثابته شوه. هغه د جینوي بحري بېړۍ سپه سالار جستېماني راوباله او د نارمن دغلطیو په اړه یې متوجه کړ، جستېماني ته یې حکم وکړ چې سمدلاسه دې د عثماني بحري بېړۍ څخه ددې جنګ بدله واخلي اوکه نه د قسطنطنیې د ښاریانو باور به له لاسه ورکړو. که څه هم شهنشاه جستېماني ته د مسلمانانو په خلاف د جنګ حکم ورکړ خو په دې باور و چې جستېماني به دمسلمانانو سره د جنګ توان ونه لري. ددې پیښې وروسته د فاسفورس په ابناء کې د مسلمانانو ولکه نوره هم ټینګه شوې وه. دماهي نیونکو په کلي کې لا تر اوسه پورې باقو همغسې سهي اوسلامت اوسیده. خو پاته ماهي نیونکو دعیسوي فوځیانو سره خپل ملاتړ بند کړی و.

کله چې د مسیحي جهازونو د نیولو خبر هلته «اورنه» ته ورسید نو سلطان دخوشحالۍ څخه په کالیو کې نه ځایده. سلطان محمد خان سمدلاسه دخپلو سپه سالارانو غونډه را وبلله. اوهغوی ته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« د اسلام سرښندونکو مجاهدینو !.... اوس وخت را نژدی شوی چی مونږ د یونوی تاریخ د لیکلو له پاره مخته ولاړ شو .مونږ هیله لرو چی د یخنۍ د موسم د پای ته رسیدو سره سم به خپل میړنی فوځ له ځانه سره اخلو او د قسطنطنیی په لور به خوزیږو .اوهغه ښار به کلابندوو »

دسلطان محمد خان په باوقاره مخ باندی دغرونو په څیر عزم تر سترګو کیده ، دینی چری د فوځونو سپه سالار اغاحسن دسلطان خبری ته لبیک ووایه او خپل لښکر یی د قسطنطنی په لور دلیږد له پاره تیار کړ. د یخنۍ دموسم پای لری نه و. یوازی د څو ورځو خبره وه. همغه وو چی په غونډه کی دراپو په اتفاق دا پریکړه وشوه چی د ۱۴۵۳ کال د جنوري د میاشتی په اخر کی سلطانی لښکر ته دکوچ کولو حکم ورکړل شي.

دروم دقیصر (دولسم قسطنطین) له پاره دا خبر دمرګ زیری ثابت شو. په قسطنطنیه کی یی دعثمانی شاهینو څخه ددفاع له پاره هری لوری ته تیاری پیل کړ. اوس نو دقیصر زیات وخت په دفاعی تیاریو کی تیریده. ټوله ورځ به په جنګی کارونو او د دیوالونو د استحکام له پاره په منډو ترړو کی مصروف و. اودشپی به یی دخپلو خاصو سلاکارانو او مشرانو غونډی را بللی.

د جنوری په اخر کی شهنشاه د شاوخوا ټولی لښکری هلته په قسطنطنیه کی سره راټولی کړی ، خپل فوځ یی د نوی سره منظم کړ ، دیونان تکړه توره وهونکی یی د پاته فوځ څخه جدا کړل او هغوی ته یی د پنځه پنځه سوو جنګجویانو قومندانی ور وسپارله. او دا یونانی سالاران یی د دیوال جنوبی او غربي سیمو کی و ټاکل. شهنشاه د ټولو فوځونو څخه زر کسه تکړه توره وهونکی را جدا کړل او خپلی ساتونکی ډلی یی هم له سره منظمی کړی. اوس نو دساتونکی ډلی هر سپاهی په خپل ځای یو سالار ګرزیدلی و. په همدی سپاهیانو کی په اطرافو کی ټاکل شوی پخوانی قومندان مقرون هم شامل و. دا همغه مقرون و چی څلور سوه سپاره یی د قاسم بن هشام او مصلح الدین اغا له اړخه د توری څخه تیر شوی و، مقرون ډیر بدطینه او خپل سری فوځی و. کله چی په شاهی ډله کی شامل شو نو دبدبه یی نوره هم ډیره شوه.

دنوی کال د پیل سره سم دروم د قیصر په پخوانی قصر کی جنګی فعالیتونه هم زیات شول. دغه شاهی محل د یوی جنګی کلا څخه کم نه و. د سرو مرمری تیږو څخه جوړ شوی ددغه شاهی محل ستره دروازه د زمکی څخه ۲۴ فټه لوړه وه. پراخولی یی اتلس فټه و او د اوسپنی څخه جوړه شوی وه. ددی دروازی ښی اوکیڼ لوری ته د شاهی فصیل دوه دیو شکله برجونه جوړ کړل شوی و چی لوړوالی یی د څلویښت فټو څخه هم زیات و. د لوی دروازی څخه د تیریدو وروسته یو ستر میدان و چی دنړۍ دمختلفو سیمو میوه داری اوګلداری ونی په کی کرل شوی وی. په فرش باندی دقالین په څیر شنه واښه راشنه شوی و، دفصیل د ستری دروازی څخه د راننوتلو سره سم یو ستر اوږود پوخ سړک جوړ شوی و ، د سړک دواړو اړخونو ته د نکریزو په څیر سور دیوال جوړ کړل شوی و، دمحل داخلی عمارت پخپله د لری څخه د خپل عظمت اعلان کاوه. دا پیړیو پیړیو راهیسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړ کړل شوی دشکوه او جلال نه ډک عمارت وو. دشاهی محل په داخلی عمارت باندی د پیتلو یو ستر صلیب را ځړول شوی و اود عمارت په دروازو کی د ببرشیر دوه ستری مجسمی ولاړی وی ، دهغوی خولی وازی وی . دهمدی مجسمو تر څنګ په شاهی لباس کی ملبس نیزه لرونکی پهره داران ولاړ و، دمحل دداخلی عمارت لمړی برخه قسطنطین د جنګی امورو له پاره په دفتر باندی بدله کړی وه ، دلته به اعلی افسران ، او د شاهی ډلو ساتونکی قومندانان اوسالاران را ټولیدل.

دروم دقیصر محل په ډیره پراخه زمکه کی پروت و ، د محل د جنوبی دیوال سره یوځای د شاهی داروغه صدر دفتر پروت و. دمحل څو فټه پلن دیوال دزمکی څخه دومره پورته و چی ټوله قسطنطنیه تری لیدل کیدی شوه ، ددی دیوال په سر په ځای ځای کی کوچني کوچنی برجونه جوړ کړل شوی وو. چی هروخت به پری تجربه لرونکی غشي ویشتونکی موجود و. شاهی داروغه د شهنشاهي پولیسو مشر و او دهغه صدر دفتر په څو سترو خونو باندی مشتمل و. په دی دفتر کی به هر وخت تر پنځوسو پوری تکړه سپاهیان موجود وو .او همدی سپاهیانو به د اړتیاو په وخت کی دشاهی ساتونکی ډلی کرچار هم تر سره کاوه.

دهغه ورځی څخه یی چی قاسم د شاهی محل په تاخانی ته راوستی نه و داروغه دپخوا څخه زیات مستعد او چالاکه تر سترګو کیده. هغه ته دا ډاګیزه شوی وه چی بندی جاسوس د سلطان محمد خان دلښکرو خاص سړی دی ، ځکه دی ځای ته د قاسم د راوستلو سره سم همدی داروغه دهغه څخه پوښتنی ګرویزنی کولی ، قاسم هم دپوره پوهی څخه کار واخست او شهنشاهی پولیسو ته یی دسلطان محمد دلښکر ټول حالات بیان کړل ، هغه په دی فکر کی وو چی که چیری د شهنشاه مستنطیقینو ته د سلطان محمد دلښکر ټول حالات وویل شي نو دوی به دهغه د هیبت او ویری لاندی راشي په دی خاطر یی د سلطان لښکر دهغه څه څخه چی و نور هم ډیر ځواکمن او تجربه لرونکی وښوود. قاسم ته ددی هر څه د ویلو دوه ګټی تر لاسه شوی. لمړی خو شهنشاه د هغه څخه د دی هرڅه داوریدو په واسطه دهغه د مرګ سزا و ځنډوله . دویم دا چی قاسم د اذیت ورکونکو د اذیت څخه خوندي پاته شو.

شاهی داروغه په دی پوهیده چی قاسم یو ډیر خطرناکه جاسوس دی ، په دی خاطر به کله چی دهغه څخه دپوښتنو ګرویزنو له پاره راته نو له ځانه سره به یی د لسوکسو خطرناکه سپاهیانو یوه وسلواله ډله هم راوړه. قاسم ته به دهغوی څخه د تیښتی لاری نه تر سترګو کیدی. په کوم ځای کی چی قاسم بندی ود هغی شاوخوا ټولی اوسپنیزی پنجری وی خو دکومی ورځی څخه یی چی قاسم دلته راوستی و نو هغه دخپل ځان څخه اخوا د بل کوم بندی اواز نه و اوریدلی. په کوم ځای کی چی قاسم بندی و دهغه ځایه تیښته څه اسانه کار نه و.

قاسم په یوی تیاره خونه کی پروت و. دا ځای د شاهی محل تاخانه وه چی د زندان په څیر تری ګټه اخستل کیده. په دی تاخانه کی کومه کړکۍ او یا روشندان نه و. په زمکه باندی وچ وابښه خپاره کړل شوی و ، ددی تاخانی چت

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د قاسم د قد څخه زيات لوړ نه و .که قاسم غوښتلي نو دلاس په اوږيدو سره يې چت مسح کولی شو ، ددی کوچنۍ خونی دروازه د اوسپنيزو سيخانو څخه جوړه شوی وه ، خو يوی وړی کوخی ته پرانستل کيدای شوه ، په دی کوخه کی څو نوری خونی هم وی چی د زندان په توګه استعماليدی. ددی کوخی په اخری برخه کی پاتخی وی ، ددی شميره شلو ته رسيده چی د شاهي محل شاتنۍ برخی ته ور پورته کيدی. په سر کی يی د شاهي داروغه دفتر و . شاهي داروغه به تل دخپلو خطرناکو سپاهيانو سره دلته موجود وو . خو دهغی ورځی څخه چی قاسم په دی ځای کی بندی شوی و نو تل به يی د تيښتی له پاره پلانونه جوړول. د اوسپنی د سيخانو ماتول د هغه د وسه وتلی وو . هغه هڅه وکړه چی د خوراک ښباک راوړونکی غلام سره اړيکی کلک کړی تر څو کوم وخت دهغه سره دهغه د تيښتی په اړه مرسته وکړی. خو دقاسم بدبختی داوه چی دغه غلام په ژبه ګونګی وو . دلته په زندان کی په قاسم باندی يوه يوه ورځ د پيړيو د عمر په څير اوږده تيريده. خوبيا هم قاسم دلته په زندان کي بی شميره ورځی تيری کړی. ان تر دی چی اوس د ژمی موسم هم په تيريدو و.

د جنوری دمياشتی په لمړيو کی ،يوه يخه شپه د زندانی شوی قاسم په ژوند کی ډيره مهمه ثابته شوه. دتياره زندان يواځنی روڼ مشال لکه د يوه لری ستوری په څير په يوه کونج کی ځليده .دتاخانی نوری خونی چی هره ورځ به ورانی ويجاړی پرتی وی په دغه يخه شپه ډکی معلوميدی. يخنی دومره زياته وه چی هلته دورځی ګرزيدونکی مږی او موږکان هم د يخنۍ له لاسه په خپلو سوړو کی پټ شوی وو . پاس عمارت کی هم د چا دپښو ټک و ټوک نه اوريدل کيده ، ټول ساتونکي په خپلو بسترو کی بدمسته پراته وو . د قيصر په ټول شاهي محل کی هری لوری ته خاموشي خپره وه.

خو دلته په تاخانی کی قاسم بيداره ناست و . دهغه چټله او شکيدلی کمبله د دی يخنی له پاره په هيڅ ډول بسنه نه کوله. خو د تاخانی موسم د بيرون په نسبت ښه و. قاسم دخپلی خونی په يوه کونج کی ډه ډه وهلی وه او ناست و او د عثماني فوځونو د راتلو په اړه يی فکر کاوه . هغه په همدی فکر کی و چی اوس نو دسلطان محمدخان د فاتحانه راتګ په واسطه به هغه د زندان څخه خلاصون مومی. د تاخانی په دهليز کی يو کوچنی مشال روښانه و خو روښنايی د قاسم تر کوټی پوری پوره نه رارسيدله. هغه ديوال ته چی قاسم تکيه کړی وه هغه شاتنی ديوال و اوقاسم دهغه ځايه دخونی دروازه ښارلی شوه. په همدی وخت کی قاسم ته په ناسته ناسته يو عجيب شانته احساس راپيدا شو ، دهغه شپږم حس رابيداره شوی و او هغه ته دا احساس را پيدا شوی و چی دلته په تاخانی کی دهغه نه علاوه يو بل څوک هم شته.ځکه هغه دلته په تاخانی کی يو ډول اواز اوريده. خو د تاخانی هيبتې همغسی په خپل ځای و . معلومه نه ده چی د قاسم په زړه کی دکومه ځايه د پيريانو او جادوګرانو خبری راګرزيدی ، هغه په دی ښه پوهيده چی تاخانه يوازی يوه دروازه لری چی د ټولو خونو څخه د تيريدونکی دهليز په اخری سر کی پرته ده. هرڅوک به چی دی تاخانی ته راننوت نودهماغه دروازی څخه به راته. هغه ګونګی غلام به هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې راته نو دهغه دپښو د ټکار نه به قاسم ته معلومیده چې ځوک راغی. خو نن دا دروازه بنده وه. نوبیا قاسم ته ولې داسې ځرګندیده چې زندان ته ځوک را ننوتی دی.

هغه سمدلاسه را نیغ شو او کیناست.سترګی یې د خونی په اوسپنیزو سیخانو کی ور ښخی کړی ، هغه ته یو ناڅاپه داسی ځرګنده شوه چې د مشال رڼا په خپله بنده شوه. اوبیا دقاسم غوږونو د لمړي ځل له پاره نری شانته ګړګړار واورید ،اوس نو هغه ډاډ من شوی و چې د زندان په دهلیز کی کوم مافوق الفطرت هستی موجوده ده. هغه ددی انتظار کاوه چې اوس به دهغه تر مخه کوم پیری یا دیو را ښکاره کیږی. اوبیا قاسم د خپلی خونی تر مخه دسرو سترګو یو دیو وکوت....دا شاګال و. دهغه پلن وجود او ګنجی سر په دی تیاره دهلیز کی څه ډیر عجیب شانته معلومیده. دقاسم روح تر یوی لحظی پوری و درید ، هغه د سونیا په خبرو باندی یقین پیدا کړ چې شاګال پخپله یو پیری دی. خو قاسم سمدلاسه خپل ځان ملامته کړ او خپل سر ته یې یو ټکان ورکړ ځکه هغه یو بهادر سپاهی و. په دی خاطر ویره او خوف دهغه څخه په کوسو تښتیده. کله چې دهغه د زړه څخه ویره ولاړه نو ځای یې غصې او قهر و نیوه ، اوس نو هغه ته ددی پرواه نه وه چې شاګال د کومې لاری تا خانی ته راننوتی دی خو دا فکر یې ضرور کاوه چې کاش هغه ددی سلاخونو څخه وتلی شوی او په شاګال یې حمله کړی وی.

شاګال ډیر کرار کرار روان و اوکله چې دهغه د زندان کوټې ته ورسید نو ددروازی تر مخه یې و درید ، قاسم راپورته شو اوهمدلته کیناست ...... دشاګال په ښي لاس کی همغه مخصوصه امصا وه اوپه توره تیاره کی هم دهغه شیشناکه سرو سترګو قاسم په کلکه څاره. شاګال تر ډیره پوری همهلته ولاړ و. داپخوانۍ تاخانه ، د زندان ستر ستر سلاخونه ، د مشال په رڼا کی په زمکه باندی پروت د شاګال خطرناکه سیوری ،..... دغو هرڅه د شاګال په هیبت کی نور هم ډیربنت راوست. کله چې شاګال د زندان دی خونی ته ډیر را نژدی شو نو په خپله امصا یې د هغه دخونی اوسپنیزه دروازه ووهله او قاسم ته یې وویل:

« ځوانه ! ته پوهیږی چې ستا دغه تکلیف ورکونکی اوستونزمن قید زمونږ په یوی اشاری سره ترسره شوی دی. او اوس زمونږ یوه اشاره ستا دازادۍ له پاره کافی ده. خو دهغی له پاره به ته عظیم شاګال ته دمقدسی نقشی په اړه معلومات ورکوی.»

د شاګال په ستونی کی عجیب شانته غرغرا وه. داسی معلومیده لکه دوه کسان چې په یوه ځل یوه خبره کوی ، په حقیقت کی دا ویرونکی اواز و په دی وخت کی دقاسم سترګی د شاګال په امصا باندی ور پریوتی. دا د انسانی قد په اندازه اوږده امصا په حقیقت کی یوه ستره ډنډه وه. قاسم وکتل چې د شاګال امصا دهغه څخه خویه شوی او د یوی لویشت په اندازه ددروازی دننه را غلی ده . معلومه نه ده چې ولی دقاسم ذهن د شاګال په امصا باندی متمرکزشوی و خو قاسم د شاګال د ځواب څخه غافله نه و ، هغه د مقدسی نقشی په اړه اوریدلی و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه ته دا ډاډ ور په برخه وچې مقدسه نقشه به د قسطنطنیې اویا د ایاصوفیا په اړه کوم مهم سند وي. اوس نو قاسم غوښتل د شاګال څخه د مقدسې نقشې په اړه نور معلومات هم تر لاسه کړي. نوقاسم تري وپوښتل:

« شاګاله ! ته د یسوع مسیح سهی راهب نه یې. که ریښتیا درته ووایم نو ته یو مکاره جادو ګر یې. ما مقدسه نقشه تر لاسه کړې ده خو تاته یې نه شم درکولی. که په دې لاره کې بندي خانه خو لا پریږده چې روح مې هم له جسده ووځي هم د نقشې د ورکولو له پاره تیار نه یم.

د دې خبرې سره سم قاسم د شاګال په څیرې باندې سترګې ور ښخې کړې ،ځکه هغه غوښتل د شاګال عکس العمل ووینې. د شاګال عکس العمل د هغه د هیلې په مطابق راووت. ځکه چې د شاګال په سترګو کې د تجسس او پلټنې ځپې تر سترګو شوې. هغه یو قدم نور هم رامخته شو او د اوسپنیزو سیخانو سره یو ځای و درید. قاسم هم خپله کمبله واغوسته او په خپلو کمزورو قدمونو رامخته شو او همدلته د دروازې تر څنګ و درید. خو پخوا تر دې چې قاسم دروازې ته را نژدې شي شاګال خپله امصا ور نیغه کړه او هغه ته یې په خپل ځای د تمکیدو حکم وکړ.

« ځوانه جاسوسه ! همدلته و دریږه. یاد ساته چې زه به په هر قیمت له تاڅخه مقدسه نقشه تر لاسه کوم. ځکه چې په هغې مقدسې نقشې کې د ټولې قسطنطنیې ځان پروت دی.»

حقیقت خو دا دی چې قاسم پخپله هم د مقدسې نقشې په اړه هیڅ نه پوهیده. خو د مقدسې نقشې په خبری سره یې په تیاره کې غشي ویشتلي و. خواوس ورته د مقدسې نقشې د اهمیت په اړه معلومات ور په برخه شوي و.

په همدې وخت کې شاګال یوځل بیا خپله امصا را پورته کړه. او قاسم ته یې د اخرې ځل له پاره وویل:

« ځوانه ! زه پوهیږم چې تا د سپه سالار نورټاس په واسطه دا مقدسه نقشه تر لاسه کړې ده اوبیا دې د بطریق اعظم سره د کار کولو په وخت کې په کوم ځای کې پټه کړې ده ....که چیرې تا ماته د نقشې په اړه څه و نه ویل نو ژوند به دې د عثماني لښکر له پاره د عبرت نښه وګرځوو.»

د شاګال امصا همغسې د هغه په لاس کې پورته نیول شوې وه. په دې وخت کې د قاسم په ذهن کې یو عجیب ترکیب را پیدا شو ، سمدلاسه یې د شاګال په امصا باندې حمله وکړه ، د قاسم دغه حرکت د هغه مکار بطریق له پاره غیر متوقع و. شاګال هڅه وکړې چې ځان سنبال کړي خو قاسم په دواړو لاسو هغه امصا د خپل ځان په لور راښکوده. شاګال د سلاخونو هغه لورې ته ولاړ و نو د امصا د راکشکیدو سره سم هغه ځآن کنترول نه شو کړای او په پوره زور سره د سلاخونو هغه لورې ته راپریوت. د قاسم دغه ټکان ډیر اغیزمن و. د شاګال سر او تندی د اوسپنیزو سلاخونو سره ولګید او زخمي شول. امصا یې د لاسو څخه ازاده شوه. اوس نو د قاسم لاسو ته د شاګال دغه امصا راغلې وه. خو شاګال د تندی اوسر د زخمي کیدو سره سم لکه د پیرې په څیر د هغه ځایه ورک شو. قاسم سمدلاسه ښي او چپ لورې ته وکتل غوښتل یې شاګال ووینې ، او غوښتل یې په دې وپوهیږي چې شاګال

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې اخري وخت کې کومې لورې ته ځان غيب کړ. دهغه په لاسو کې د شاګال کلکه امصا وه. په همدې وخت کې هغه د دهليز په چپ لورې کې يو اواز واوريد، اوس نو دقاسم په ذهن کې يو عجيبه فکر را وګرزيد .....بنه، ډيربنه.... داسې معلومه شوه چې دې لورې ته هم کومه لاره شته. ځکه چې د ديوال د ګړګړا ښخه داسې ښرګنديږي چې د دهليز په چپ اړخ کې په ديوال کې کومه سوړه شته. اوس نو قاسم ته د لمړي ځل له پاره دا احساس راپيدا شو چې که چيرې هغه په کوم ډول ددې سلاخونو دخونې ښخه بيرون شي نو دهمدې پټې لارې په واسطه د تاخانې ښخه تښتيدای شي. قاسم فکر کاوه چې شاګال د همدې پټې لارې ښخه بيرته ستون شوی دی. د قاسم ذهن په چټکۍ سره خپل کار پيل کړ ، هغه داسې فکر کاوه چې شاهي داروغه به ددې لارې ښخ بې خبره وي خو دهغه داخيال غلط و ځکه شاهي داروغه د تاخانې ددې پټې لارې ښخه بنه خبرو.

بيا داسې وشول چې.... د شاګال د تللو وروسته د دهيليز ددروزای د پرانستلو اواز واوريدل شو...داسې معلوميده چې اوس نو د نيغې لارې ښخه ښوک دلته راځي. دنيغې لارې ښخه يوازې کوم سپاهي راتلای شو اويا پخپله شاهي داروغه د پوښتنو ګرويزونو له پاره. شونې ده چې د شاګال د راپريوتو اودسلاخونو سره دهغه د سر او تندي د لږيدو ښخه راپورته شوی زوګ به بيرون هم اوريدل شوی و. او دهمدې اواز په اوريدو سره به سپاهي دلته راغلي وي ، ددې اواز داوريدو سره سم قاسم د شاګال اوږده امصا همدلته په پرتو وښو کې پټه کړه. د قاسم خيال سهي و ، رينښتيا هم درې کسه سپاهيان توری په لاس د زينو له لارې را کيوتل ، دهغوی په نورو لاسونو کې مشالونه و. سپاهيان په ډير احتياط سره راغلل اودقاسم د خونې مخې ته و دريدل.دهغوی دډلې ښخه يوه يې د راتلو سره سم د قاسم ښخه وپوښتل:

دا اواز دڅه شی و؟

«کوم اواز ؟»

«د بم اواز ،چې لږ څه دمخه دلته په تاخانې کې و چاوديد.»

د قاسم اوسپاهيانو تر منځه مکالمه روان وه. قاسم ورته وويل:

«په حقيقت کې کوم پيری دلته تاخانې ته راغلی و.» قاسم دا خبره د طنز په توګه هغه سپاهي ته وکړه.

«پيری ؟....ته سهي خبره کوې ؟»

داسې معلوميده چې درې واړه سپاهيان توهم پرسته وو . د پيری د ذکر سره سم يې د ويری احساس وکړ ،اوس نو قاسم په خوند خوند سره ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوْ! پیری. د سرو سترګو خاوند دیو شکله ګنجی پیری.... په حقیقت کی هغه یو دیو وو. قاسم په ریښتیا هم دا عسکر وویرول....

اوس نو هغوی دری واړو دلته ځنډیدل نه غوښتل. دهغوی په لاسوکی مشالونه وو. هغوی ته دلته تاخانی ته دشاګال د راتلو یویو ثبوت تر مخه و. خو د پیری د ذکر سره سم هغوی بیرته شاته ستانه شول اوس نو قاسم پری اخری وار هم وکړ او ورته یی وویل:

« بهادرو سپاهیانو ،لږ څه صبر وکړئ ! لمړی خو دا سلاخونه ووینئ...»

قاسم شاګال ته دومره سخته ټیله ورکړی وه چی هغه د دروازی دسلاخونو سره ټکر وکړ او ددی سلاخونه سیخونه یی کاږه کړل. دقاسم دوینا سره سم هغه سپاهیان راغلل او دقاسم دکوټی دروازه یی وکتله خوکله یی چی د سلاخونو دپاسه د وینی قطری وکتلی نو د ویری څخه یی پښی په لړزیدو شوی اوس نو هغوی ډاډمن شوی و چی دلته ریښتیا هم کوم پیری راغلی د ی. هغوی دکومی خبری پرته سمدلاسه بیرته وګرزیدل.

دسپاهیانو د تلو څخه ډیره شیبه وروسته شاهی داروغه تاخانی ته راکیوت ،دهغه په لاس کی مشال و او ورپسی دوه سپاهیان هم را روان وو. داسی معلومیده چی هغو عسکرو دشپی په دی ناوخته وخت کی شاهی داروغه دخوبه رابیدا ر کړی او ټوله خبره یی ورته ور رسولی وه. شاهی داروغه توهم پرسته نه و. هغه سمدلاسه تاخانی ته راغی او نیغ د قاسم خونی ته ورغی. په وینه ککړ سلاخونه یی معاینه کړل اوبیا یی د دهلیز په فرش باندی دمشال د رڼا په واسطه نښی نښانی وکتلی ، شاهی داروغه ته دلته تاخانی ته د یوچا د راتلو نښی د ورایه ښکاره کیدی. د دهلیز د شمال لوری ته وانبه خپاره واره پراته و. او په همدی وښو کی د چا دقدمونو چاپ تر سترګو کیده چی ددیوال د شمال لوری ته تللی و. دغه تیرلوری دیوال ددهلیز دغه برخه نوره بندوله.د ا ځای د تاخانی تر ټولو تیاره ځای و او د مارانو اوموږکانو ځاله وه. داروغه ددی دیوال په تیرو باندی ښه نظر وکړ ، غوښتل یی چی وپوهیږ چی څوک خو د پټی لاری نه دلته نه دی را داخل شوی. داروغه ته دا لاره معلومه وه. دا دیوال د یوی پټی خښتی د خوزولو په واسطه دخپله ځایه د ګړګړاسره پرانستل کیږی. شاهی داروغه ته دا ډاګیزه شوه چی کوم څوک دهمدی پټی لاری څخه دلته راغلی دی ، ځکه دا یو سورنګ و چی د شاهی محل څخه بیرون وتلی و.

په حقیقت کی ددی سرنګ د راز څخه د شهنشاه او داروغه څخه بل څوک خبر نه و. شهنشاه هم د داروغه په واسطه ددی سرنګ څخه خبر شوی و په دی اساس شاهی داروغه په دی ډیر حیران و چی ووینی چی دا دریم کس چی ددی ځای د حاله خبر دی هغه څوک دی ؟ هغه ته دا نه وه ډاګیزه چی هغه کس پخپله بطریق شاګال دی. داروغه غوښتل دی سرنګ ته پخپله ور ننوځی نوپه دی خاطر یی له ځانه سره راوړی دواړه عسکر بیرته رخصت کړل ، کله چی عسکر بیرته ستانه شول نو شاهی داروغه بیرته زیر خانی ته راکیوت اودهغی دروازه یی بنده کړه ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو هیڅوک ددی نیغی لاری څخه زندان ته نه شو را ننوتلی. شاهی داروغه خپله توره را وویستله او په لاس کی یی و نیوله. دقاسم د خوني څخه د تیریدو په وخت کی پښه نیولی شو او ویی ویل:

« اوریدلی می دی چی تا کوم پیری کتلی دی ؟..... دسرو سترګو خاوند دیو ؟»

« هو ! هغه ګنجی هم و .....او د غوایی په څیر پلن او پړسیدلی هم»

دقاسم په لهجی کی دریښتونولۍ په اساس شاهی داروغه په فکر کی پریوت. خو بله لمحه یی په هغه سرنګ کی د ورننوتلو پریکړه عملی کړه. شاهی داروغه ته دا فکر هم راپیدا شوی و چی هسی نه چی قاسم د دی پټی لاری د راز څخه خبر شي ، په دی خاطر یی د ډیر احتیاط څخه کار اخست. هسی هم د دهلیز دا بل سر دقاسم د سترګو نه پټ وو. خو قاسم لا دپخوا څخه دا انګیرلی وه چی دلته بله پټه لاره هم شته.

شاهی داروغه د شمالی دیوال سره و درید اوبیا یی په خپل ښی لاس دخپل سر د پاسه د چت لاندی یوی ښختی ته زور ورکړ. لږه شیبه وروسته د دهلیز په دیوال کی ګړګړاهټ پیدا شو او دیوال دخپله ځایه وخوزید. دا یو تیاره سرنګ و ، کله چی د مشال رڼا سورنګ کی ور ننوتله نو شاهی داروغه دسرنګ دحالاتو په کتلو سره داسی و انګیرله لکه سرنګ چی د پیړیو پیړیو راهیسی همداسی وران ویجاړ پروت وی، ددیوال دپاسه دغنو جالی او نور حشرات په خپلو ځالو کی د رڼا د کتلو سره نا ارامه شول. خو ددی لاری څخه د شاګال د وتلو په وخت کی دغنو په ځالو کی محراب شکله دروازی جوړی شوی وی. د سرنګ په فرش باندی خاوری پرتی وی او د شاګال قدمونه یی په څرګنده توګه ډاګیزه کول.

معلومه نه ده چی ولی به د شاهی داروغه زړه ټکانونه خوړل ، ځکه هغه په پیری او نورو شیانو باندی یقین نه درلوده. خوبیا یی هم زړه د غمونو په ولکه کی پروت و . دشاهی داروغه په لاس کی د مشال رڼا نڅا کوله اوپه سرنګ کی جوړی کړل شوو هیبت ناکه سیورو دبدو روحونو په څیر ټوپونه وهل. سرنګ ډیر اوږود و خو دداروغه په لاس کی د شته مشال رڼا دومره لری نه وررسیده. بلکه لږ څه مخته به رڼا او تیاره دواړه سره داسی را یوځای کیدی چی هرسیوری به په خپله د یو دیو په څیر څرګندیده.

اوس نو د شاهی داروغه په زړه کی هم دهشت او ویره خپره شوی وه. کله چی داروغه څو قدمه مخته کیښودل نو په خپل مخکی یی د سرو سترګو خاوند ،په داسی حال کی چی سترګی یی ددی لوری ته ځلیدی وکوت. دهغه سترګی داسی وی لکه د شپی په تیاره کی چی د توری پیشو سترګی د ورایه ځلیږی. د شاهی داروغه قدمونه و دریدل او پښی یی په لړزیدو شوی ، هغه ډاډمن شوی و چی په سرنګ کی پیری دی ، د لږځنډ له پاره پری سکته راغله خو ډیر ژر یی ځان راکنترول کړ ، سمدلاسه بیرته شاته راستون شو، هغه شاته د کتلو پرته د سرنګ دخولی څخه راووت ، د سرنګ په خوله کی د چت ښخته یی زور کړه او سرنګ یی بند کړ ، خو هغه تر اوسه پوری

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویریدلی و ، ساه یې په سختۍ سره اخسته. اوذهن یې په پرلپسې توګه دهغو سرو سترګو د کتلو په کشمکش کې مصروف و. کله چې شاهي داروغه دشمالي دیوال څخه بیرته ستنیده اویو ځل بیا دتلو په وخت کې دقاسم دزندان خونې ته راغی نو قاسم دخپلې لمړۍ او اخرۍ پلان سره یو ځای هلته مستعد ولاړ وو.

قاسم د سلاخونو سره یو ځای ددهلیز سره نژدې په تیاره کې ولاړ و. په لاسو کې یې دشاګال کلکه امصا نیولې وه. کله چې شاهي داروغه د قاسم د خونې څخه تیریده نو د قاسم په لور یې وکتل خو پخوا ددې چې قاسم په دریدو باندې حیرانتیا ښکاره کړي اویا ورته څه ووایي نو د قاسم ډنډې خپل کار کړی و. دا د شاګال همغه امصا وه چې قاسم هلته په وښو کې پټه کړې وه ، قاسم دشاګال امصا په دواړو لاسو کې و نیوله او د شاهي داروغه په سر یې راپریښوده ، د ټس اواز راغی او شاهي داروغه په زمکه پریوت دهغه سر دوه ټوټې شوی و او ماغزه یې په دیوالونو باندې نښتي و . هغه جهنم ته رسیدلی و .د هغه جسد په خوزیدو خوزیدو سره په دهلیز کې شرقا اوغربا پریوت ، دلاسو څخه یې مشال و لوید او ومړ. قاسم سمدلاسه کیناست ، او د شاهي داروغه جسد یې دخپل ځان په لور راښکود. ددې ټولو پیښو څخه پاس موجود سپاهیان بې خبره وو. قاسم د شاهي داروغه لباس چاڼ کړ او دخپلې زنداني کوټې کونجې یې ترې راوویستله. اوس نو دقاسم له پاره ددې ځایه د تیښتې ستونزه حل شوې وه. سمدلاسه را پورته شو او د اوسپنیزې دروازې قلف یې په کونجې پرانست ، د شاګال امصا هم د قاسم په لاسو کې وه ، قاسم ځو میاشتې وروسته دخپل زندان اوسپنیزه دروازه په لغته ووهله او دخوشحالۍ نه مست دهلیز ته راووت.. په دهلیز کې یواځې یو مشال ، هغه هم د پاتخو په لور، روښانه و. قاسم په ډیر احتیاط سره د هغه مشال د رانیولو له پاره ورغی ،مشال یې راواخست او د پټې لارې د لټون پسې دشمال دیوال ته ورغی ، قاسم دغه تیرلوړه دیوال ته د ورسیدو سره سم و درید اوددیوال په څلورو خواو یې لاس وواهه تر څو هغه ښخته پیدا کړي چې ددې لارې د پرانستو له پاره د کونجې حیثیت لري.

دبله اړخه ، کله چې قاسم د پاتخو څخه مشال راواخست نو دپورته منزل عسکرو ته دا ډاګیزه شوه چې مشال یا خو تیاره شوی دی اویا دهغه ځایه لرې کړل شوی دی ، ځکه چې دتاخانې بیرونۍ دروازه چې پورته منزل کې پرانستل کیده دکوچنیو کوچنیو سوریو په واسطه د تاخانې رڼا بیرون رسوله. خو کله چې سپاهیانو ته په تاخانې کې دغیر معمولي حرکتونو احساس وشو، متوجه شول ، خپلې توری یې را وویستلې خو د پیرې او دیو هیبت هغوی لاندې تاخانې ته دراښکته کیدو څخه منه کول ... یوعسکر جرئت وکړ او خپل شاهي داروغه ته یې اواز وکړ ،خو کوم ځواب یې تر لاسه نه کړای شو ، هغوی درې واړه د پیریانو او دیوانو په ویره کې اخته شوي وو. هغوی خو د ټس اواز اوریدلی و خو دهغوی په وهم او ګمان کې هم نه و چې دا جاسوس قیدی به ازادیږي ، قاسم لا تر اوسه پورې هم د دهلیز په دیوال کې د سورنګ کونجې لټوله ، هغه د سپاهیانو د چغو اوازونه اوریدل ، دهغه زړه درزیده ، هغه چې هر څه کول باید ډیر ژر یې کړي وي ، دقاسم په ښي لاس کې د شاګال امصا او مشال دواړه وو خو په چپ لاس یې ددیوال ښختې لټولې تر څو هغه ښخته را پیدا کړي چې سورنګ پرې پرانستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږي، قاسم د ډیره وخته راهیسی دا ښخته لټوله ،بلاخره هغه په خپل سر باندی دشته چت په ښختو باندی لاس وهل پیل کړل او بیا یې یو ناڅاپه د کړکړاهټ اواز واورید او دسرنګ دروازه پرانستل شوه.

کله چې قاسم سورنګ ته ور ننوت نه بیا یې خپل وخت د سرنګ د دروازې په بندولو باندی ضایع نه کړ او د مشال په رڼا کې په بیړه مخته ولاړ. دمخکې تلو په وخت کې ورته فکر را پیدا شو چې شونی ده چې مکروه شاګال هم همدلته وی..... اوبیا هغه وخت هم راغی چې شاګال یې مخکې ناست و. په حقیقت کې هغه دوه سترګې وی چې قاسم یې دلری څخه کوت ، همدی دوه سرو سترګو شاهی داروغه تیښتی او شاتګ ته مجبور کړی و ، یعنی شاګال تر اوسه په سورنګ کې موجود و ، د قاسم اعصابو کار ورکړ او د شاهی داروغه هغه توره یې بی تیکی کړه چې دهغه څخه یې راخستی وه. په داسی حال کې چې د قاسم په چپ لاس کې مشال هم و او هغه ډنډه هم. ددی دواړو شیانو په یوه لاس کې نیول قاسم ته ستونزمن شوی و. په همدی خاطر قاسم د ډنډی او مشال څخه د یوه انتخاب وکړ او هغه هم د مشال دنیولو .د شاګال منحوسه ډنډه یی یوی لوری ته خطا کړه ، کله چې قاسم هغه ډنډه و غورځوله نو یو عجیبه پیښه یی وکتله چې په خپله هم ورته حیران پاته و. ویی کتل چې همغه ددوو سرو سترګو خاوند چې سترګی یی لکه د پیشو د سترګو په څیر ځلیدی یو ناڅاپه د ډنډی په لور ور ټوپ کړ، اوبیا قاسم و کتل چې یوه ستره تور رنګه شادو را ټوپ کړ او د شاګال امصا یی واخسته اوبیرته د برق په څیر و تښتیده. په دغه تیاره او تنګ سورنګ کې قاسم ددغسی شادو په کتلو سره نزدی بی هوشه شوی و ، خولی پری راماتی وی ، خو ځان یی کنترول کړ ، توره یی په هوا کې خوځوله او په شادو یی دحملی له پاره ځان تیاروو. خو د زندان د سرنګ دغه د اسرارو ډکه شادو د سترګو په رپ کې ورکه شوه ، قاسم تر ډیره پوری دحملی له پاره مستعد ولاړ وو خو اوس په سورنګ کې پوره پوره خاموشي خپره شوی وه اوهغه سری سترګی اوس دهغه ځایه غیب شوی وی.

قاسم فکر وکړ چې د شاګال په امصا کې کومه خاصه خبره وه. په همدی خاطر دهغی د اسرارو ډکه دغه شادو دلته په سورنګ کې دډنډی د تر لاسه کولو له پاره موجوده وه. تر یوه وخته پوری خو قاسم داسی انګیرله چې پخپله شاګال د شادو شکل اختیار کړی دی خوبیا یی خپل سر ټیټ کړ او خپل ځان یی وپوهاوه چې دا د شاګال پالل شوی شادو وه چې دهغه د امصا د اخستوله پاره دلته موجوده وه ، اوس نو قاسم محسوس کړه چې په سرنګ کې خوک نه شته په دی خاطر په چټکۍ سره دسرنګ څخه بیرون ووت. اوڅو ساعته وروسته هغه ازاد شوی و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسه نقشه

دروم په قیصر دقاسم د تیښتې خبر د تندر په څیر راپریوت. د پخوانی او تجربه لرونکی داروغه مړینی د سلطنت ټولی ستنی سره وخوزولی ، کله چی د تیښتی دقصی حقیقت قیصر ته معلوم شو نوسترګی یی دحیرانتیا څخه پرانستی پاته شوی اوبیا کله چی ساتونکو سپاهیانو ورته دا وویل چی تر ټولو د مخه تاخانی ته د سرو سترګو یو دیو را ننوتی وو نو دروم دقیصر فکر دخپل خوب په لور ولاړ ، مارسی قیصر ته دا تعبیر ویلی و چی تر هغی چی د سرو سترګو دیو شکله انسان دروم قیصر په خپله و نه وژنی د قسطنطنیې نجات ممکن نه دی. قیصر هم شاګال ته د خپل خوب د دیو په سترګو کتل. دقاسم د نیولو په ورځ په ایا صوفیا کی کله چی قیصر شاګال وکوت نو هغه سمدلاسه د مارسی د ویل شوی تعبیر سره سم دهغه د وژلو له پاره راپورته شو خو دشاګال خطرناکو سترګو هغه ددی کار څخه منه کړ . او نن ورته خبر ورکړل شو چی د قاسم د تیښتی نه لږه شیبه مخته د سرو سترګو دیو شکله انسان د زندان په تاخانه کی کتل شوی دی ، اوس نو قیصر ته دمارسي تعبیر نور هم باوری څرګند شوی و ، ځکه په دی نازکو ورځو کی د قاسم تیښته د روم د قیصر له پاره ښه شګون نه درلود.

دقیصر جاسوسانو اوقاصدانو به د روم قیصر ته د سلطان محمد خان د لښکرو یوه یوه خبره رارسوله ، سلطانی لښکر د «اورنه» څخه را روان شوی و ، دیخنۍ شپې نوری ختمیدونکی وی ،کله چی د اورنه څخه دمسلمانانو لښکر را روانیده نو دهغه ځای خلکو خپل لښکر ته تر لری لری ځایو پوری خدای پاماني ویله. دهغوی محبوب پادشاه سلطان محمد خان د مرادخان ثانی زوی د یوه ستر تاریخی جنګ په لور روان و په دی اساس د سلطان دلښکر هر عسکر خپل ځان ددغی مبارک لښکر یوه برخه ګڼله چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته بهترین لښکر ویلی و. لښکر خپل لمړنی پړاو یوائی په پنځوس کوسه واټن کی کاوه، دسلطان لمړنۍ ډله عسکر چی دینی چری د میړنو ځوانانو څخه جوړه شوی وه په خپلو اسونو سپاره د ټول لښکر دمخه په ډیره عجیبه شان باندی روان وو. د جاګیرلرونکو فوځ که ورسره یو ځای شي نو دسلطان د ټول لښکر شمیره تر سلو زرو پوری رسیده.

د سپروفوځونو تر شا د درنو وسلو او توپونو بګئ او ګاډۍ روانی وی ،دهغوی شاته دپیاده فوځونو او زره پوش فوځونو ډلی روانی وی، دینی چری د لمړۍ دستی سپه سالار «اغاحسن» ښی اړخ کی «احمد کدک» چپ اړخ کی «محمود پاشا» ټول موجود و. د لښکر په قلب کی پخپله سلطان په یوه سپین لوړ قدی اسپ باندی سپور د ټولو فوځونو قومندانی یی کوله. د لښکر شاته په سلګونو غوایی ګاډی ، خرو ګاډی ، داوښانو ګاډی اوبی شمیره نورحیوانات را روان وو. په دی ټولو باندی د لښکر دخوراک څښاک سامانونه بار وو. دزخمیانو دمرهم پټۍ له پاره د «اورنه» دمسلمانو پیغلو او نجونو یوه ستره ډله هم روانه وه. ددی ډلی مشري د بوسنیا دشهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

...حمیرا په غاړه وه. په دې ستر لښکر کې د ګډون دتبرک څخه د قاسم بن هشام مشر وروړ طاهر بن هشام هم بې برخې نه و. په دې توګه د قاسم ټوله کورنۍ په دې مبارک لښکر کې موجوده وه. د طاهر دواړه زامن عمر او علی اوس ستر ستر ځوانان شوي و او دکوچنیو مجاهدینو په څیر یې دلښکر په خادمانو کې ځانونه ورګډ کړي و. د زاړه عباس لور مریم هم دزخمیانو دتداوۍ په ګروپ کې شامله وه.

په لښکر یک تر ټولو ستر او د ویاړ شی د پیتلو څخه جوړ شوی هغه ځلیدونکی توپ و چې تر څنګ یې په یوه ځای کې دهغه جوړونکی اهنګر «اربان» ناست و. دغه دیوه هیکله توپ به چې دهر ځای څخه تیریده نو سلطان محمد خان د سوبې خبر به یې روکاوه. اسلامی فوځونو به په لړلړ واټن کې پړاو کاوه ودقسطنطنیې په لور مخته ورتلل.

دا همغه لښکر و چې په قسطنطنیه باندې یې پریکنده یرغل وروست. ددې لښکر په اړه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي وو « تاسې به ضرور قسطنطنیه سوبه کوئ ، نو بهترین امیر به ددې لښکر امیر وي او بهترین لښکر به همدا لښکر وي»

دهمدې لښکر یوه برخه دعثماني بحریې ځواک څخه جوړه شوې وه چې امیرالبحریې د سلطان محمد خان له اړخه یو ډیر ستر ملاح «بلوط اغلن» ټاکل شوی و. د سلطان په بحری فوځ کې ډیري بیړۍ نوی جوړکړل شوی وی ، ددې بحری ځواکونو لمړۍ ډلې لا دمخه ابنای فاسفورس کلابنده کړی وه. دعثمانی لښکر دراتلو د اوازو سره په قسطنطنیه کې یو ډول اندیښنی را پیدا شوی وی ، د قسطنطنیې د فوځونو سپه سالار به دخپل غم دغلطولو له پاره شراب یو په بل پسې په سر را اړول ، شهنشاه د نورو هیوداونو دکومک منتظر و ، خو عامو خلکو دخدای تعالی په حضور کې ددې خطر د له منځه وړلو له پاره شپه او ورځ دعاګانی کولی. په ایاصوفیا کې به هم په دې ورځو کې دخلکو ګڼه ګونه زیاته شوی وه ، په ځانګړې توګه به د یکشنبې په ورځ په دې عبادتځای کې دخلکو د کیناستو ځای نه تر سترګو کیده.

او بیا کله چې د یکشنبې په یوه سهار چې د جنګ وریځې دقسطنطنیې په اسمانو کې ګرزیدې نو ایاصوفیاته د عبادتکونکو ګڼه ګونه دومره زیاته وه چې اندازه لګول یې مشکل وو. سونیا هم دخپلې کمرې څخه را ووتله او سالون ته راغله. هغه تر اوسه هم دخپل خدای تر مخه په ژړا وه او دخپل محبوب د راخوشې کیدو دعاوی یې کولی. دهغې زړه مات مات وو.، دهغه وخته چې قاسم نیول شوی د سونیا د زړه دنیا تیاره شوې وه ، خو دا تاریکی یوازې په غم کې تیریده او که نه دقاسم سره د سونیا دکتلو وروسته دسونیا ژوند ته رڼا راغلې وه ، دهغې ورځې نه تر ننه پورې هغې خپل ځان دهیچا د بستری ښایست نه و ګرځولی ، هغه د قاسم پسې لیونۍ وه او ددې ثابتیدو وروسته هم چې قاسم مسلمان جاسوس دی دهغې په لیونتوب کې کوم کمی نه و راغلی. هغې شپه او ورځ د شاهی تاخانو د تورو زندانو څخه دقاسم دخوشې کولو له پاره دځانه سره پلانونه جوړول. خو هغې څه کولی شول ، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو یوه معمولی خادمه وه ، دهغی سره یوآځی یوه وسله وه اوهغه وه دهغی ښایسته او ښکلی ځواني ..... خو په خپل زړه کی یی داپریکړه کړی وه چی پس له دی به د هیڅا د هوس له پاره خپل ځان په ګناه کی نه اچوي. دهغه وخته چی سونیا په ښه اوبد پوه شوی وه نو مخی ته یی یواځی هوس پاله نارینه راتلل خو دقاسم سره دهغه لیدنه دهغی له پاره یوه نوی تجربه وه ، قاسم په هغی کی د یوی نیکی پیغلی خوی را وپاروو .... ددی سره هغه داسی شوه لکه نوي چی رابیداره شوی وی، هغه خو تر اوسه پوری د بدبویه راهبانو دهوسونو وسیله وه ، خو اوس هغی دقاسم نه پرته دبل چا له پاره ژوند نه کاوه. دهغی په ګوته کی دقاسم لخوا ورکړل شوی ګوته وه چی هغی به هروخت دخپلی سینی سره لګوله.

نن یوځل بیا دخپل خدای تر مخه د ژړا او فریاد له پاره هغه د ایاصوفیا سالون ته راغلی وه. ټول سالون د ویریدلو ښاریانو څخه ډک وو. هغوی دا ګمان کاوه چی د ایاصوفیا په شتون کی به هیڅوک هم قسطنطنیه سوبه نه کړای شي ...خلک ډلی ډلی دلته دعبادت له پاره راتلل .په حقیقت کی په خلکو کی دپیړیو راهیسی دا خبره مشهوره شوی وه چی یوه راهب ته دالهام په واسطه خدای تعالی ویلی وو چی په قسطنطنیه باندی به ترکان حمله کوي او ترکان به د رومیانو په تعقیب پسی دایا صوفیا دغی ستنی پوری رارسیږی چی د قسطنطین په نامه مشهوره ده. خو دهمدی ځایه به دترکانو په شاتګ او ماتی پیلیږی. نن سبا دهمدی زیری په خاطر په ایا صوفیا کی دمذهبی خلکوتګ راتګ ډیر زیات شوی و.

نن هم چرچ دعبادت کونکو څخه ډک شوی و، سونیا د عبادتځای دخالی چوکیو څخه په یوی سر ټیټ کړ او کیناسته. دهغی زړه مات مات و او سترګی یی دټولی شپی د ژړا په واسطه پړسیدلی وی، سونیا په خپل ښی او چپ اړخه کی ناستو ښځو ته هیڅ هم و نه کتل.....

د چرچ بشپ د چوتری په ممبر و درید اوپه لوړ اواز یی مناجات وویلی ، ټولو حاضرینو دغه مناجات په ډیر شوق سره اوریدل. هر چا په زړه کی د ترکانو د حملی څخه د خلاصون له پاره دعاوی کولی خو د سونیا دسترګو څخه را څڅیدونکی هری اوښکی د ایرون ایرون چغی وهلی.

د قاسم سره محبت د سونیا ژوند بدل کړی و ، هغه بلکل بدله شوی وه. اوس هغه هغه پخوانۍ سونیا نه وه ، خلکو د سلطان محمد خان د قهر څخه پناه غوښتله ، خو سونیادخپل قاسم دلیدلو له پاره دخداوند به حضور کی په ژړا کی ډوبه وه. هغی قاسم دهمغه ایرون په نامه پیژانده ، هغی ته قاسم د یوه راهب په شکل کی ورغلی و. او دیوه مسلمان په شکل کی تری جدا شوی و. خو دسونیا له پاره یی خپل خواږه یادونه پری ایښی و..... ایرون ، دقاسم جعلی نوم و. چی هغه د ایاصوفیا د جعلی راهبیت له پاره اختیار کړی و. سونیا دایرون د خوشي کیدو له پاره دعاوی کولی ، دهغی دواړه لاسونه مخته غوځیدلی و ، په یوه لاس کی یی د قاسم دلاس ګوته په ګوته د ورایه ځلیده. د سونیا تر څنګ ناستی ښځی تر ډیره پوری د سونیا په ګوته کی ګوتی ته په ډیر زیر زیر سره کتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دا ښځه «بریټا» وه. د رومیل ښځه، چې هره یکشنبه به چرچ ته دعبادت له پاره را تلله. هغې سونیا مخته هم څو ځلې کتلې وه ، خو نن یې چې کله د سونیا په ګوته کې هغه ګوته وکتله نو حیرانه پاتې شوه. دا خو همغه ګوته وه چې دهغه ویل شوی ورور قاسم بن هشام ورته د «ډیمونان» ددعوت په شپه دي ته ورکړې وه. بریټا به کله ګوتې ته کتل او کله به یې دسونیا د سترګو څخه را څڅیدلو اوښکوته. په بریټا باندې سر و ګرزید. اوذهن یې په تیزۍ سره کار پیل کړ. هغې سوچ کاوه چې ایا دا همغه پیغله ده چې دقاسم سره یې لمړۍ محبت کړی و اوبیا قاسم دهغې د پیدا کیدو له پاره دلته د ډیمونان پسې راغی، دبریټا په زړه کې سترو سترو موجونو ټوپونه وهل. سونیا همغسې په عبادت کې مصروفه وه خو بریټا د تجسس اوپلټنې له لاسه عبادت و نه شوکړای. او بیا کله چې بشپ اعظم دعا پای ته ورسوله نوبریټا په ډیره بې صبرۍ سره د سونیا مړوند کلک کړ.

« ای نجلۍ ! ایا ستا نوم سسټر میری دی ؟...تا دا ګوته د کومه کړې ده ؟...ته خو سسټر میری کیدی نه شي... یوه مقدسه راهبه ګوتې نه په لاسوی ؟ دا ووایه چې دا ګوته دی څنګه تر لاسه کړې ده ....؟

بریټا په یوې ساه څو پوښتنې را وورولې. هغه یوه عامه کورنۍ ښځه وه ، هغې ته د ژورو رازونو د ساتلو فن نه و زده . هغې په دیر احساساتې توګه د سونیا مړوند کلک کړی و او د سونیا څخه یې پوښتنې ګرویزنې پیل کړې وې خو سونیا ...... هلته نه موجود نه وه.....هغه چیرې ورکه وه .... د سسټر میری معامله څه وه ، اودې ګوتې د سسټر میری سره څه اړیکې درلودل. اوهغې ته دا هم په یاد راغله چې سسټر میری څو ورځې دمخه دسونیا څخه ددې ګوتې دترلاسه کولو هڅې کړې وې ، دهغې په دماغ کې یو توپان را پیدا شو ،اوس نو هغه ته ایرون قصه نوره هم پیچلې شوې وه ، هغه نا ارامه وه..... هغې غوښتل چې ډیره ژر وپوهیږي چې د ایرون لخوا د ورکړل شوې ګوتې شاته کوم رازونه پټ دي...اودا ښځه څوک وه چې په ډکه کلیسا کې یې د هغې لاس ونیوه ....هغې د یوې شیبې له پاره فکر وکړ اوبیا یې په بیړه بریټا له لاسه و نیوه او له ځانه سره یې یوړه ......

سونیا خپلې کمرې ته درسیدو په وخت کې هم بریټا ته دا ونه ویل چې هغه څوک ده خوپخپله یې د بریټا څخه پوښتنې پیل کړې.

« خورې !.... ماته لمړۍ دا ووایه....چې دا ګوته.....ته د کومه درکه پیژنې.... او ددې ګوتې د سسټر میری سره تعلق دی.؟

سونیا خپله ګوته رامخته کړه او ویې ویل خواسو بریټا په خپلو احساساتو باندې کنترول پیدا کړی و ، دخپل زړه خبره یې پټه کړه او لنډ شانته ځواب یې ورکړ.

« دا د سسټر میری ګوته د ه. ماته ددې نه اخوا نور څه نه دي معلوم. خو ته لمړی ماته دا ووایه چې ته څوک یې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سونیا پوه شوی وه چی اوس بریټا سهی حقیقت نه وایی ، په دی خاطر یی یو عجیب پلان جوړ کړ. اوبریټا ته یی وویل:

« خور جانی !... زه په حقیقت کی سسټر میری یم ،زه یوه راهبه یم. او داګوته په د ی خاطر په ګوته کوم چی ددی ګوتی سره زه ډیر جذباتي اړیکی لرم.

بریټا د سونیا په دام کی راګیر شوی وه. دخوشحالۍ نه یی چیغی کړی اوسونیا یی په غیږ کی راکلکه کړه.

« واه زما خوری ! .....مارسي ....بلاخره تاته خپل جداشوی محبت بیرته ترلاسه شوی دی.ما د مقدس ډیمونان څخه ستا ټوله قصه اوریدلی وه ، تا ډیر غم ګاللی دی.... مورګن زما ورور دی ،ماته معلومه ده چی هغه مسلمان دی ماته دا هم معلومه ده چی ته د هغه سره ډیره مینه کوی . ما غوښتل چی له تاسره ووینم . خو دهغه وخته راهیسی چی مورګن ډیمونان وواژه ، نو زه وویریدم او چرچ ته می تګ راتګ کم کړ. شکر دی چی تاته خپل محبت ترلاسه شو. ماخو اوریدلی دی چی مورګن یی دایا صوفیا څخه نیولی دی ، هغه له تاسره کله کتلی و ؟ څه خو راته ووایه !»

بریټا ډیره جذباتي کیدله خو سونیا د تیرې په څیر ګرزیدلی وه ، دهغی په ذهن کی ټولی کړکیچ خلاصی شوی وی ، اوس نو هغی ته داهم معلومه شوی وه چی هغه مسلمان جاسوس په حقیقت کی د سسټر میری محبوب و. دهغی زړه مات شوی و. دیوال ته یی تکیه وکړه او ودریده .....لکه چا چی ورسره دوکه اوفریب کړی وی. یواځی یو څوک و چی په دی دنیا کی یی دهغی زړه ګټلی و ،....هغه هم دوکه کونکی وخوت. هغه خو دلته دمارسي په چکر کی راغلی و ، دبطریق ډیمونان قتل کونکی مسلمان جاسوس و اوغوښتل یی یوه اوه کلنه عباد کونکی راهبه تر لاسه کړی، ایرون هغه هم استعمال کړی وه.او دیوی لوبی دالی په څیر یی استعمال کړی وه. هغی سونیا ته ګوته په دی خاطر ورکړی وه چی هغه دا ګوته واخلی او سسټر میری ته یی وښئی. اوسسټر میری هم دوکه ورکړی وه ځکه چی اصل حقیقت یی ورته نه و ویلی. دسونیا زړه د غم او درد نه ډک شوی و غوښتل یی په چغو چغو وژاړی خو معلومه نه ده چی ولی یی خپله ژړا په سینه کی پټه کړه ، یواځی اوښکی وی لکه د سیلاب په څیر یی د سترګو څخه را روانی وی ، هغی خو یواځی څو ورځی دمخه دخپل ګناکونکی ژوند لاره بدله کړی وه او دا ټول بدلون یواځی او یواځی دقاسم په خاطر ترسره شوی و ، خو اوس دا څه پیښ شوی و .... دی چی څوک دخپل ځان ګانه هغه دبل چا وخوت. هغی چی چاته خدایه وایه .... هغه د بل چا عبادت کونکی و.... دسونیا له پاره د ټولو غمونو څخه دا غم ستر غم او ټکان و. هغه بی هوشه کیدله . اوبریټایی تر څنګ ولاړه وه او هره شیبه یی دهغی بدلیدونکی حالت کوت. هغه حیرانیده چی دی نجلۍ ته څه ورپیښ شوی دی ، حقیقت دا و چی سونیا اوس هم دقاسم څخه نفرت نه کاوه. خو په زړه کی یی په خپل حیثیت باندی غور کاوه ، یو بیګانه ځوان د سونیا په ژوند کی ور داخل شوی په حقیقت کی هغه د سسټر میری په څیر دیوی پاکی ښځی سره مینه کوله ....په داسی حال کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سونیا دسسټر میري په مقابله کې خپل ځان یوه بازاري نجلۍ تصور کوله ، هغې ته خپل ځان سپک ښکاریده ، تر ډیره پورې یې د بریټا سره کومه خبره ونه کړه. بلاخره بریټا ورته پخپله وویل:

« سسټر میری ! څه خبره ده ، ته خو ډیره پریشانه شوی. فکر مه کوه. که مورګن مسلمان دی نو څه وشول. زه په ډاډمن زړه ویلی شم چې کله هم هغه د بندی خانی څخه ازاد شي نو نیغ به ستا خواته راشی ، زه پوهیږم چې مورګن ستا نه پرته ژوند نه شي کولی. هغه ماته ستا او خپل ټوله قصه په پوره تفصیل سره کړی ده.

دسونیا له پاره ددی نه زیاتی خبری اوریدل د زغم وړ نه وی. سر پری ګرزیده. د مخ رنګ یې الوتی و او شونډې یې وچې شوی وی ، په بستره باندی کیناسته. نن هغې په خپل زوند کی تر ټولو سرګردانه اودغم نه ډکه ورځ تیره کړې وه، دهغی د سترګو تر مخه تیاره خپره وه.

بریټا تری ولاړه. خو د سونیا له پاره دغمونو نه ډکه دروازه خلاصه شوه. تر څو چې هغه نه پوهیده چې ایرون د سسټر میری سره مینه کوی نو خپل ځان یې د ایرون په مینه کی ور ستی کړی و . خوکله چې ورته حقیقت معلوم شو نوبیا د شیشی دګیلاس په څیر ټوټې شوه.

اوبیا په همدی شپه « د ایاصوفیا » پورتنی منزل کی د سسټر میري د دروازی مخی ته یو نقاب پوشه وکتل شو. د ایاصوفیا په پورتنی منزل کی دا وخت هیڅوک هم نه و. په فرش باندی دستنی دلویدو اواز هم اوریدل کیدی شو ، دګیلري په دیوالونو باندی دمعمول په مطابق مشالونه روښانه وو. نقاب پوشه دمارسی ددروازی تر څنګ و درید او دمارسی دخونی دروازه یې ور وهله. او دځواب په انتظار شو، خو دومره منتظر پاته نه شو ځکه مارسي سمدلاسه دخپلی خونی دروازه پرانسته. خو دیوه نقاب پوشه په لیدلو ډیره حیرانه شوه ، یو ناڅاپه تم شوه اوبیا څو قدمه شاته ولاړه ، او دغه نقاب پوش ته یې په بربندو بربندو سترګو کتل. دا څوک دی چې په نیمه شپه یې نقاب په مخ را خپور کړی او مارسی دخونی دروازه ورټکوی ؟

خو لږه شیبه وروسته دمارسي ذهن ډیر قوی ټکان وخوړ. دهغی تر مخه قاسم ولاړ و .....قاسم بن هشام...د« اورنه» قاسم بن هشام. دسلطان مرادخان ثانی سراغ رسان ، دسکندربیګ په څیر یوه ماهر توره وهونکی ته په ډک ستېډیوم کی ماتی ورکونکی عرب ځوان چې د حجاز دودي اوسیدونکی دی ....قاسم بن هشام ....دنن څخه اوه کاله مخته ، دچا محبت چې مارسي د عیسویت نه د اسلام په لور راواړوله. همغه قاسم چې مارسی یې په ډول ډول غمونو او ازمیښتونو کی راګیر کړی وه ، نن د کلونو کلونو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و . دهغی جدا شوی ملګری ، د چاسره یې چې دژوندانه د سختیو د یوځای تیرولو ژمنه کړی وه ، د قاسم مخ او سر په نقاب کی راپوښل شوی و خوبیا هم هغه مارسي وپیژانده. هغی دخپل غم او غمګساره خوشبویی محسوس کړه ، قاسم یې دسترګو درنګ نه وپیژانده ، هغی د همدی سترګو له پاره خپل ټول ژوند په داو کی ایښی و . دمارسي جسم وچ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی و او د سکتی په حالت کی وه ، دهغی خوله خلاصه وه او شونډی یی پرانستی پاته شوی وی ، دمارسي ژبه ګنګه شوی وه اوسترګی یی په پرلپسی توګه په قاسم کی ورښنتی وی.

قاسم په کرار دهغی خونی ته ور ننوت .کمری ته د ورننوتلو سره سم یی دروازه د دننه څخه بنده کړه ، دی مقدسی حجری ته نن دلمړي ځل له پاره یو نارینه ور ننوتی و ، مارسی تر اوسه هم د سکتی په حال کی وه ، قاسم منتظر و چی مارسی به څه ووایی. لیکن مارسي .....مارسي د یوی تیږلوړه مجسمی په څیر بی حرکته اوساکته ولاړه وه . داوو کالو جدایی او د پرلپسی مصیبتونو دتیریدو نه وروسته مارسي دحالاتو سره یوځای کیدل زده کړی و . دخبرو څخه یی ځان لری ساته. خونن حالات بدل شوی و . کله چی قاسم دمارسی حالت وکوت نو دوه قدمه نور هم راوړاندی شو او دمارسي سره نژدی و درید ، لږ شیبه وروسته دهغه دواړه لاسونه دمارسي په اوږو ایښوول شوی و او مارسی یی خوزوله او ورته یی ویل:

« مارسي !.....مارسي !..... په هوش کی راشه.....مارسي ! زه قاسم یم ، ستا قاسم.....قاسم بن هشام.....»

د قاسم غږ ډیر اغیزمن و . دهغه د اواز داوریدو سره سم دمارسي په وجود کی دژوندانه څپی را ولاړی شوی. یودم رابیداره شوه. او په چغو چغو یی وژړل. د اوښکو سیلاب یی دسترګو څخه را روان و. داهغه سیلاب و چی دکلونوکلونو مصیبتونو ورته بندونه اچولی و . خو نن یی د سترګو له لاری دبیرون راوتلو لاره پیدا کړی وه . مارسی د خپل قاسم د سینی سره یوځای شوی وه ، دژړا په واسطه یی ټول وجود نور په لړزه کی راغلی و ، نن مارسي غوښتل د سترګو له لاری دزړه ټول داغونه پریمنځی. خو دقاسم سره ددی خوشحالیوله پاره ډیر وخت نه و. هغه خو دمارسي د وړلو له پاره راغلی و .دخپله ځانه سره د وړلو له پاره. هغه د مارسی اوږی په خپلو ګوتو لږ څه زور کړی او ورته یی وویل:

« مارسی !...زه راغلی یم، زه ستا د بوتلو له پاره راغلی یم ، تا خو ډیرغمونه تیر کړی دی ، خو اوس ستا ټولی دعاګانی قبولی شوی دی.... راځه زما سره یوځای راځه ، زه به هیڅکله هم له تا څخه جدا نه شم.»

مارسي اوس هم د ژړا ډکه وه ، تر اوسه یی په ژبه یوه کلیمه هم نه وه ویلی. د مارسي په خوبصورته جسم کی دزلزلی په څیر کیفیت جاری و. په دی خاطر قاسم هوډ وکړ چی مارسی د سمدستی بوتلو په ځای پریږدی لږ څه په حال کی راشي. مارسی یی له لاسه ونیوله اوخپلی بستری ته یی راوړه .خو اوس دمارسي حال هم لږ څه راښه شوی و . په بستری باندی د کیناستو نه مخته یی دقاسم دواړه لاسونه په خپلو لاسو کی ونیول اوبیا قاسم ډیر حیران شو چی مارسي دهغه لاسونه یی په ډیره والهانه توګه ښکلول. هغی د قاسم ګوتی دخپلو لمدو ګوتو سره بیا بیا مښلی ، اوس نومارسي غوښتل خبری وکړی. خو الفاظ یی په ستونی کی نښتی و. قاسم د مارسي والهانه محبت او مینه محسوسوله. نوپه زړه کی ډیر پښیمانه شو ، ځکه چی هغه خو یو واده هم کړی و او یوه ډیره مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکه ښایسته لور یې هم درلوده ... یا الهی ! دا څه حال دی ؟ مارسي خو هغه د زړه له کومې غوښته . خو هغه دخپل زوند ملګرې بل څوک ګرځولی وه ، خو په دې کې قاسم څه قصور درلود . هغه ته خو اوه کاله مخته همدا خبر ورکړ شوی و چې مارسی شهیده شوی ده ، بیا قاسم د بوسنیا دشهزادګۍ سره وکتل ،رېښتیا خو داو چې قاسم اوس هم مارسی همغسی غوښتله.

قاسم د مارسی سره په بستره کیناست . مارسی اوس دلمړی ځل له پاره خبری پیل کړې « زه ډاډمنه وم چې ته به خامخا زما د بوتلو له پاره دلته راځی ،ما ستا دانتظار له پاره اوه کاله خو پرېړده چې اوه پیړۍ هم انتظار کولی شو . . قاسم ! ..... نن ستا په کتلو باندی زه نه پوهیږم چې په ما څه چل کیږی .....زه نه پوهیږم...... ته خو څو میاشتی مخته دلته په ایا صوفیا کی وی او زمونږتر منځه لیدل کتل هم شوی و لیکن .... » دمارسی خبرو دهغی سره ملګرتیا نه کوله . هغی غوښتل هره خبره یوځل وکړی ، په ایا صوفیا کی سکوت و . یوا ځی دمارسي په کمره کی یو مشال روښانه و . دمارسي رخسار په اوښکو لوند و اودقاسم په شونډو باندی نری شانته خندا و . مارسی ته یې وویل:

« مارسی ! اوس یې هیر کړه ....هغه وخت چې تیرشوی دی په هغی ژړا کول بی ګټې دی . زه راغلی یم ، اوراغلی یم چې تا له ځانه سره یوسم .ماته معلومه ده چې په تا ډیر غمونه تیر شوی دی ، مونږ باید دډیر څه په اړه خبری وکړو . اویو دبل څخه ډیر څه واورو . خودا ټولې خبری دلته شونی نه دی ،شاګال زمونږ دښمن دی ، او زما پسی ګرځی . په دا خاطر دا به ډیره مناسبه وی چې مونږ د دی ځایه سمدلاسه ووځو .

خو مارسی د قاسم په خوشبیو کی مسته وه . هغه ته په خپلو غوږونو او سترګو باندی باور نه راته ، هغه دپخوانیو یادونو په هره لحظه کی غوټه کیده ، قاسم یې دخپله ځانه سره نژدی وکوت نو هرڅه یې هیر کړل ، هغه به بیا بیا احساساتی کیدله او د قاسم لاسونه به یې په خپلو لاسو کی نیول اوژړل به یې.

قاسمه ! اوس نو زه له تا نه شم جدا کیدی. ما اوه کاله په سولۍ ځوړند تیر کړی دی. د سکندربیګ دهوس او دهغه د لاس اوړودونی څخه می دلته دراهبی شکل اختیار کړی دی او اوه کاله می په دی بنده خونه کی دزندانی په څیر تیر کړی دی. دلته می په خونه کی په پټه لمونځ کاوه ، قاسمه ! زه مسلمانه وم ، او اوس هم مسلمانه یم...»

مارسی یوځل بیا په چغو چغو ژړا پیل کړه ، دمارسی زړه داحساساتو څخه ډک و ، دقاسم په اوږو یې سرکیښودی و او سلګۍ یې وهلی. معلومه نه ده چې په دی وختو کی څه څه وشول ، نړۍ بدله شوی وه ، سلطان مرادخانی ثانی وفات شوی، دقاسم مور و پلار اوس په نړۍ کی نه و . بوسنیایی شهزادګۍ دقاسم سره واده کړی و او مارسي د تیرو اوو کالو راهیسی دیوی عیسوي راهبی په بڼه ، په حقیقت کی شپه او ورځ په اسلامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباداتو کې مصروفه وه ، دمارسی له پاره دقاسم سره دا لیدنه دمعجزې څخه کمه نه وه. هغې همداسې ژړل او سلګۍ یې وهلې. اوښکې یې بهیدې اوخبرې یې کولې ، هغې یوائې خپلې خبرې کولې ، اوس نو قاسم هم ارام ناست و ، ټول ګوابنونه یې له یاده ویستلی و ، دمارسی ترڅنګ ناست و او د هغې خبرې یې اوریدلې. دا لمړۍ ځل و چې مارسی دقاسم بدن مسحه کړ ، هغې نه غوښتل دا پاکیزه لمحې له لاسه ورکړي. هغې قاسم ته وویل:

« ابو جعفر زه په زخمی حالت کې د اورنه څخه البانیا ته راو ستلم. دالبانیه په شاهی محل کې سکندربیګ زمونږ انتظار کاوه ، لمړۍ خو سکندربیګ زما سره ډیره ښه رویه وکړه ،زما دزخمونو علاج یې وکړ اوما ته یې هر ډول اسانتیاوې را کړې ،خو زه پوهیدم چې سکندر بیګ دا هر څه زما د ترلاسه کولو له پاره کوی.هغه زه د کوچینوالی څخه خوښولم خو ما نه غوښتل دهغه منحوس شکل ووینم. زه ابو جعفر د سکندر بیګ له پاره را وتښتولم ، ما د ناروغتیا په ورځو کې را انګیرلې وه چې زما دروغتیا وروسته به سکندر بیګ ما خامخا خپلوی ، که څه هم هغه د زور او تزویر له لارې وی. خوما شپه او ورځ فکر کاوه چې څه ډول دسکندربیګ د لاسو څخه خپل عصمت اوعزت خوندي وساتم. بلاخره یوه ورځ زما په ذهن کې عجیب شانته فکر را پیدا شو ،ما ابوجعفر را وباله او ورته می وویل چې زه غواړم یوه راهبه واوسم. غواړم د عیسوی دین خادمه واوسم ، د ابو جعفر له پاره دا خبره ټکان ورکونکې وه. زما دا حربه ډیره بریالۍ ځکه وه چې یو پادشاه هم راهبه نه شي تر لاسه کولی. هماغه وچې ما دخپلې ابرو او ستا د امانت دخوندي ساتلو په خاطر د عیسوی راهبی ښه اختیار کړه. او ددی پرته ماته بله لار هم نه وه. ابو جعفر چې په حقیقت کې بطریق ډیمونان و زما ددی پریکړې څخه ډیر خوشحاله شو خو دسکندر بیګ له پاره زما پریکړه په هیڅ توګه دمنلو وړ نه وه.کله یې چې زما دراهبه کیدو خبر واورید نو ډیر قهرجن شو ، خوبطریق ډیمونان د ارتوډکس کلیسا ډیر ستر پادری و او زه په دې پوهیدم چې هغه به زما د خوندي کیدو په خاطر دسکندر بیګ سره ټکر ته هم تیار شی ، اوبیا همغسی وشول ،بطریق ډیمونان ګڼ شمیر پادریان له ځانه سره کړل او سکندر بیګ یې په خاموشه کولو مجبور کړ. بطریق ډیمونان زه دخپله ځانه سره دلته قسطنطنیې ته راوستم اوما دیوی راهبی په شکل دلته ژوند پیل کړ. دلته د هر راهب اوپادری سترګې په مالګیدی ، دا چې ما دهغوی دبدو سترګو او هوس څخه خنګه او څه ډول ځان خوندی وساته یوائې زما مالک پرې ښه پوهیږی. که څه هم بطریق ډیمونان زه دلته راوستم خو دهغه نیت ماته پخپله خراب و .ما دبطریق ډیمونان دبدو سترګو څخه دخوند ي پاته کیدو په خاطر د بطریق اعظم لمن و نیوله. زوړ بطریق اعظم زما ډیر عزت اوتکریم کاوه ، ماته یې هیڅ ډول زیان و نه رساوه. په ایاصوفیا کې هر شخص زما د ښایست اوحسن اختسونکی وو. ما ستا دامانت د خوندی ساتلو په غرض ډیر څه کړې چې اندازه یې نه شی کیدی. ما په دی وختو کې د الله تعالی څخه یوازی یوه دعا غوښتله چې هغه دی تاله ماسره یوځای کړي ، نن ددومره اوږد وخت وروسته زما دعا قبوله شوی ده....قاسمه ! ما هیڅکله هم ځانته مه پریږده. زه ستا نه پرته ژوندۍ نه شم پاته کیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي دغم نه ډکی قصی په اوریدو سره قاسم دا هیر کړی و چی هغه یو مفرور قاتل دی.او په ایا صوفیا کی د شاګال په خیر تیز دشمن ورپسی نښتی دی ، یو ناڅاپه قاسم ته د ډیر زیات وخت دتیریدو احساس و شو . سمدلاسه یی مارسي ته وویل:

« مارسي ! اوس خو مونږ یو دبل سره یو ځای شوی یو . هیڅکله هم یو دبل څخه د نه جدا کیدو له پاره یوځای شوی یو .مونږ به ډیر خبری کوو . دا چی په دی وختو کی په مونږ څه تیر شوی اویا موڅه کړی دی ؟ خو اوس بایددی ځایه ووځو ،شپه د نیمایی څخه ډیره تیره شوی ده اومونږ ددښمن په کور کی ناست یو . ما شاهی داروغه وژلی او تری راتښتیدلی یم ،په ټول ښار کی زما لټون روان دی ، زه غواړم چی دشپی په تیارو کی ددی ځایه ووځم ،مونږ به ددی ځایه نیغ اورنه ته ورځو ، سلطانی لښکر دقسطنطنیی دسوبی له پاره راوتلی دی ،دا لښکر به مونږ ته په لاره کی مخی ته راشي. اوس باید مونږ ددی ځایه سمدلاسه ووځو .

اوس نو مارسي هم ځان پوره کنترول کی کړی و . دهغی د زړه بړاس دهغه داوښکو سره وتلی و . مارسي د حالاتو نزاکت ښه درک کړی و . سمدلاسه راپورته شوه ، دخپلی خونی څخه یی هیڅ شی را وانه خیست.یوازی دقران کریم هغه نسخه یی له ځانه سره راواخسته چی د تیرو اوو کالو راهیسی یی له ځانه سره درلوده. درهبانیت په ژوند کی مارسي تر ټولو زیاته فایده دا تر لاسه کړی وه چی قرانکریم یی ټکی په ټکی یاد کړی و ، اوس نو ددی ستر کتاب ټکی ټکی دهغی په ذهن کی موجود وو. هغه اوس قاریه وه. دوتلو څخه مخته مارسی دقاسم څخه وپوښتل:

قاسمه ! مونږ دکومی لوری څخه وځو .د نیغی لاری څخه خو مونږ ته وتل شونی نه دی ،مونږباید د عقبی زینو څخه ښکته شو او دباغ له لاری بیرون ولاړ شو . په دی لاره د تیښتی په وخت کی به مونږ د ایا صوفیا شاتنۍ دروازه پرانزو. اویا به ددیوال څخه ځان اچوو. خو دیوال ډیر پورته اولوړ دی.

قاسم دمارسي خبری په ډیر غور سره اوریدی . هغه پخپله غوښتل د عقبی لار څخه ولاړ شي ...خوکله چی هغه ایاصوفیا ته را ننوتی و نو هغه وخت د چرچ دروازی پرانستی وی، قاسم د شپی د لمړۍ برخی پوری په ایا صوفیا کی پټ ناست و او وخت یی تیراوه. خو اوس هغه ته ریښتیا هم د شاتنۍ دروازی اړتیا وه ، قاسم او مارسي خپل مخونه پټ کړل او دهلیز ته راغلل. په ډیر احتیاط سره روان وو ، قاسم په هر قدم کی خیال کاوه چی د شاګال سره به ټکر کوي ،دا د ایا صوفیا مانۍ وه ، دلته د قاسم له پاره په هر قدم کی مرګ منتظر و . او اوس خو دمارسي له پاره هم د بیرته ستنیدو لاره نه وه پاته. ځکه چی هغه د یوه مسلمان جاسوس سره دتیښتی په حال کی وه ، دواړه په ډیر احتیاط سره عقبی زینو ته ورسیدل ، قاسم به په هره زینه باندی داسی په احتیاط قدم اېښوده لکه مار یی چیچي . اوس نو قاسم خپله توره په لاس کی نیولی وه او اعصاب یی په ډیره سخته توګه ستومانه شوی و. په بریالیتوب سره د زینو څخه ښکته شول او باغ کی ور داخل شول ، دایا صوفیا تر څنګ یو څو سوه ګزه لوی باغ پروت و . په زمکه باندی شنه واښه لکه دفرش په خیر راشنه شوی و و.ګنې ونې په کتارونو کی ولاړی وی ، ددی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونو په منځ منځ کې يوه پټه لاره تللې وه ، قاسم او مارسي په همدې لاره باندې روان شول ، دوی په بيړه او چټکۍ سره مخته روان و چې قاسم يو ناڅاپه تم شو . ځکه دهغې مخې ته شاګال ولاړ و ....ګنجی بطريق.... دهغه غټ پټ وجود د يوه ديوال په څير د قاسم او مارسي په لاره کې خنډ ګرزيدلی و . قاسم سمدلاسه مارسي خپل شاته کړه او پخپله يې توره راواخسته او په شاګال يې ورحمله کړه خو شاګال بې فکره و او مسکی مسکی کيده . دهغه دغه مسکا هم د مکر او فريب نه ډکه وه . څنګه چې قاسم ورمخته شو نو د شاګال اوازيې دغوږونو سره ټکر وکړ .

« همدلته ودريږه . ته ددې ځايه دغه غداره حسينه له ځانه سره نه شې بوتللی .ددې ځای يوه يوه ذره به ستاسو تر مخ ددېوال په څير خنډ جوړيږي ، خو که چيرې ته غواړې نو خپل ژوند دې خوندي کولی شې. ځکه چې ته بايد ماته يو اځې دمقدسې نقشې په اړه معلومات راکړې.

اوس نو قاسم ته مقدسه نقشه په ياد راغله .ځکه شاګال تری ددويم ځل له پاره دمقدسې نقشې په اړه پوښتل . هغه به داسې کوم څيز و چې شاګال د قاسم له پاره د هغې دمعلوماتو د تر لاسه کولو وروسته دهغه د ژوند ببښنه کوله، د قاسم په زړه کې د مقدسې نقشې د پيدا کولو له پاره ډير تجسس را پيدا شو . په دې خاطر يې په شاګال دحملې کولو ترمخه يې غوښتل دهغه څخه په دې اړه نور معلومات هم تر لاسه کړي ، هغه د شاګال څخه وپوښتل :

« په مقدسې نقشې کې څه شی دی؟...ايا ته ماته ويلی شې ؟ ځکه چې که له ماسره کومه نقشه وی هم نو زه دهغې په اړه دومره معلومات نه لرم.»

« ته په هر څه پوهيږې ، ته درواغ وايې ، مقدس نقشه هم تاسره ده. اوهمتا نورټاس دمقدسې نقشې د غلاکولو له پاره هڅولی و. مقدسه نقشه اوس په خپل ځای کې نشته .نو څرګنده ده چې هغه به له تاسره وي. نو که چيرې ته ماته هغه مقدسه نقشه راکړې نوزه به ستا ټولې ګناوې وبښم .»

دقاسم تجسس نور هم زيات شو . ځکه هر هغه څه چې شاګال ويل دقاسم له پاره نوي وو . قاسم به د سپه سالار نورټاس د غلولو هڅې حتما کړې وی خو قاسم دکومې مقدسې نقشې په اړه څه معلومات نه درلود. قاسم شاګال ته وويل: زما دلاری څخه لری شه. ستا نقشه له ماسره نه شته.که چيری تا زما دلاری دبنديدو هڅه وکړه نو زه به په خوشحالۍ سره تا له لاری لری کړم.

قاسم د دې خبری دکولوسره سم توره پورته کړه او مخکې ورغی ،خو پخوا تر دې چې هغه ورمخته شي دهغه د بنی ، چپ اود شا له لوری دری کوچنۍ ونی په حرکت کی راغلی ، قاسم اومارسی وويريدل ، دا چې د اکوچنۍ ونی ولی پخپله په حرکت کی راغلی ؟...هو ! دا د ارنډ کوچنۍ کوچنۍ ونی وی خوپه حقيقت کی ددی ونو شاته د شاګال خپل کسان ناست و ، د شاګال کسانو خپلی توری را وويستی او په قاسم باندی يی يرغل راوست ، دا دری واړه سپاهيانو و چې د راهبانو لباس يی اغوستی و اوپه سرګنجيان وو . دوی دری واړه د توری د ګذار په فن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی هم پوره پوهیدل. قاسم دری واړه پخپله توره و درول او دهغوی سره په جنګ کی مصروف شو ،قاسم د ځو میاشتو راهیسی دتوری وهلو د تمرین څخه بی برخه پاته شوی و په داسی حال کی چی دا دری واړه ډیر تورزن او پوه ځواکمن کسان وو. قاسم ددری واړو توری له ځانه لری ساتلی خو دهغوی دری واړو سره دمقابلی په وخت کی قاسم ته دلمړي ځل له پاره احساس وشو چی د توری وهلو دا مقابله به ونه ګټی. خوبیا هم قاسم خپل زړه ته تسلی ورکړه اودا فکر یې وکړ چی دا خو ډیر ستر شهادت دی.... په پوره بی پروایی سره یې جنګ پیل کړ. د ډیر اوږود کشمکش نه وروسته قاسم یو حجازی داو وچلوو. سمدلاسه په زمکه کیناست او دیوه سپاهی پښی یې ور وهلی. بله لمحه راپورته شو او ددوو نورو سره یې مقابله پیل کړه ، اوس نودهغه تر مخه دوه دښمنان وو،په دی یخه شپه کی د قاسم وجود دخولو څخه ډک و. په دی وخت کی قاسم داسی محسوس کړه چی شاګال اومارسي په خپلو ځایو کی نه شته. دمارسي نه موجودیت دقاسم قهر او غضب را وپاروو او دلیونی په څیر یې په دواړو توره وهونکو باندی ور حمله کړه اوپه ډیر لږ وخت کی یې ددواړو څټونه ورپری کړل. خومارسی تری بیا ورکه شوی وه.

کله چی قاسم د جنګ نه فارغه شو نو مارسي اوشاګال دواړه ورک وو. یقینا چی شاګال به مارسی له ځانه سره وړی وی ، قاسم په دی فکر کی شو چی دمارسی سره قرانکریم هم شته ، نو اوس خو به دمارسي د تیرو اوو کالو راز را ښکاره شی اوټولو ته به ډاګیزه شی چی دا راهبه نه بلکه مسلمانه جاسوسه وه. قاسم ډیر اندیښمن شو او فکر یې کاوه چی شاګال به دمارسي سره ښه سلوک ونه کړي ،شپه تر نیمایی زیاته تیره شوی وه، ټول مرغان اوخزندی په خپلو خپلو ځالو کی پټ شوی و خو د ایاصوفیا شاته قاسم د خپل تندی خولی وچولی. تر اوسه پوری په دی فکر کی و چی څه وکړی او څه و نه کړي... چی د ایا صوفیا د عمارت څخه د ځو سپاهیانو در اتلو اواز یې تر غوږو شو ،اوس نو دقاسم له پاره دلته پاته کیدل حماقت و. قاسم یو ناڅاپه پریکړه وکړه او د یوه زمری په څیر یې منډه کړه او دایاصوفیا بیرونی دیوال ته یې ځان ورساوه. قاسم دلته هم صبر ونه کړ او د انځر د ونو څخه یوه منتخب کړه او پری وخوت. هغه دمارسي پرته دایا صوفیا څخه په تیښته کی و ، مارسی دهغه سره دیوځای کیدو وروسته یوځل بیا جدا شوی وه. خو اوس ددی ځایه دقاسم تیښته ډیره اړینه وه. لږه شیبه وروسته د ایا صوفیا د چرچ ساتونکو د چرچ کونج کونج و لټاوه خو اوس قاسم بن هشام دهغوی دلاسو څخه وتلی و.خو بله ورځ قاسم د یونانی عسکر په کالیو کی د «رومیل» دکور تر مخه ولاړ و. دلته یې غوښتل دبریټا سره ووینی. هغه د شاهی ډلی لباس په ځان کړی و. چي په اسانۍ سره نه پیژندل کیده. دقاسم په سر باندی یو ستر اوسپنیز خول و چی په غاړو یې اوسپنیز زنځیرونه را ځړول شوی و ، دقاسم ملا صلیب شکله توره را ځوړنده وه، راغی او د بریټا دکور دروازه یې ورووهله. بریټا هم په کور کی موجوده وه ، د ټک ټک نه وروسته یې دروازه پرانسته اودپرنستو سره سم هکه پکه و دریده ، ځکه دهغه ورور اوس دځومیاشتو بندی کیدو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و. بریټا چی قاسم وکوت نو په احساساتی توګه یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ته !...ته دلته څنګه راغلی يې؟...ته خو په بندی خانه کی وې ؟»

دبريټا په مخ باندی دخوشحالۍ ، ويری او حيرانتيا ګډوډ احساسات اوختل را اوختل. کله يې چې قاسم دسپاهيانو د سپاهيانو په لباس کی وکوت نوپوه شوه چې قاسم خپل ځان بدل کړی دی ،قاسم هم ورته په خند کی وويل:

«بريټا خوری !...ايا خپل ورور ته دی د کور ته در انونتلو نه وايې ؟»

معلومه نه ده چې د قاسم په لهجه کی څه راز پټ و چې بريټا سمدلاسه دروازه پرانسته او قاسم ته يې دکور دننه د راتلو وويل. په دی وخت کی دبريټا خاوند روميل په کور کی نه موجود. قاسم لا د پخوا څخه د روميل د نه موجوديت په اړه خپل ځان ډاډمن کړی و ، کله چې قاسم دننه راغی نوپخوا ددی چې خبره وکړی بريټا ورته په خبرو پيل وکړ.

« وروره ! ته بايد دلته نه وی راغلی ، روميل تا ته سخت په قهر دی. که چيری هغه خبرشي چې ته دلته راغلی يې نو سمدلاسه به دی بندی کړی.»

قاسم د بريټا دخبرو په اوريدو سره مسکی شو او ورته يې وويل:« ماته معلومه ده ، په همدی خاطر خو ستا سره د کتلو له پراه په دی وخت کی راغلی يم چې روميل په کور کی نشته.»

بريټا قاسم ته د مينی او محبت نه په ډکو سترګو کتل ،هغه قاسم ته ورور ويلی و. هغه وخت چې قاسم دهغوی دکوره ووت نو هغی ډير زيات ژړلی و. خو کله يې چې نن قاسم يو ځل بيا په کور کی وکوت نو سترګی يې د ژړا ډکی شوی خو ډير ژربيې خپلی اوښکی پټی کړی او په خندا يې وويل:

« وروره ! زه پرون ستا دمارسي سره ناسته وم. هغه له تاسره ډيره مينه کوی ، ترهغی چې زه ورسره ناسته وم نو ته يې يادولی او دسترګو څخه يې داوښکو سيلاب راروان وو. ما هغه دهغی ګوتی نه وپيژندله چې يو ورځ تا ماته هم را کړی وه.، وروره ! مارسی دی ډير زيات غواړی.»

قاسم د بريټا په خبرو باندی حيران پاته شو ، دا څه چل دی ؟ ايا بريټا بل څوک دمارسي په نامه پيژندلی ده؟ ځکه چې د مارسي ګوته خو د چرچ د خادمی سوينا په ګوته وه. هو ! په يقين سره چې بريټا به سونيا کتلی وی و د سسټر ميری ګمان به يې پری کړی وی. قاسم د خبری اخر ته رسيدلی و. خو کله يې چې دسونيا په اړه واوريدل نو زړه يې بيا خفه شو. ځکه چې هغه په ناپوهۍ سره د سونيا زړه خپل ځان ته راښکودی وو. نن هغه د همدی مقصد له پاره راغلی و تر څو دبريټا سره په دی اړه خبری وکړی تر څو هغه د مارسي په پيداکيدو کی د هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړي. خو دلته معامله څه بلمنګه وه ، بریټا د چرچ خادمه سونیا د سستر میري په نامه پیژندلی وه. په همدی وخت کی دقاسم په ذهن کی یو فکر راغی او بریټا ته یی وویل:

« بریټا خوری ! تا چی دکومی پیغلی سره کتلی دی ،هغه له ماسره هم مخ کړه. ځکه چی زه ایاصوفیا ته نشم تللی بلکه ته تللی شي. زه دلته دهمدی کار له پاره راغلی یم. زه غواړم خپله مارسي تر لاسه کړم ، تا له ما سره تر اوسه پوری دومره ښیګڼه کړی ده نو دا ښیګڼه راسره هم وکړه او دهمدی ګوتی لرونکی پیغلی سره می یو ځل بیا مخ کړه.

بریټا لا د پخوا څخه دخپل ویل شوی ورور او پخوانی محسن باندی ځان ځاراوه ، په دی خاطر یی سمدلاسه هوکړه وکړه خو دقاسم څخه یی وپوښتل:

« وروره ! ته به دهغی سره چیری ووینی ؟ په دی ښار کی خو هر ځای ستا له پاره خطرناک دی. ... » قاسم په بیړه د بریټا خبری غوڅی کړی او ورته یی وویل: « د هغی سره د کتلو ځای ما لا د پخوا څخه په نظر کی نیولی د ی..... ته هغی ته د پخوانیو بازنطینی کنډرو درک ورکړه او ورته ووایه چی دلمر دپریوتو څخه یو ساعت دمخه دی همغه کنډرو ته راشي زه به یی همتله انتظار کوم. »

که څه هم دا کنډری دښار په منځنۍ برخه کی پرتی وی ، خو هغه لوری ته هیڅوک نه ورته. قاسم په دی خاطر دپخوانیو بازینطینی کنډرو یادونه وکړه چی هغه به هلته د ټولو د نظرونو نه په پټه د سونیا سره ووینې. هغه په زړه کی دا هوډ کړی و چی هغه به سونیا ته هر څه وایي. او د دوی تر منځه د راپیدا شوی غلط فهمۍ په اړه به تری ښښنه غواړی. هغه دا فکر هم کړی و چی د مارسی په اړه به هم دسونیا سره خبره شریکوي. بریټا دخپل ویل شوی ورور قاسم سره ډیره مینه کوله. هغی ددی نه مخته هم دقاسم له پاره خبره کړی وه. دا ځل هم بریټا د قاسم ملاتړ اعلان کړ او سمدلاسه ایاصوفیا ته دتللو له پاره تیاره شوه.

د لمر د پریوتو دمخه د پخوانۍ بازنطینی په کنډرو کی ، د تیاره چتونو لاندی ، دخلکو د نظرونو څخه په پټه قاسم د چرچ دخادمی سونیا سره لیدنه کوله. دسونیا په ګوته د مارسي ګوته وه او په سترګو کی یی د زمردو په څیر د اوښکو سیلاب. هغی نه سلګی وهلی او نه یی ژړا معلومیده ، بس یوازی اوښکی یی دسترګو څخه را روانی وی. هغی دخپل محبوب نه ګیله او شکوه کوله ، ځکه چی هغه دهغی زړه مات کړی و. نن هغه دخپل محبوب تر مخه ناسته وه او اوښکی یی تویولی. قاسم د سونیا څخه دخپلو غلطیو په اړه بیا بیا ښښنه غوښتله. هغه سونیا ته د لمرۍ ورځی څخه تر دی وخته پوری دخپل ژوند ټول داستان ووایه. او په پوره تاکید سره یی ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سونیا ! تاته یاد دی چی ما در ته ویلی و چی زه له تاسره روحانی محبت کولی شم. جسمانی محبت درسره نه شم کولی.تا ماته ډیره محبوبه یی او زما په زړه کی تا ته ډیر زیات ځای شته. زه به ستا نه پرته دقسطنطنیی ښخه ولاړ نه شم....خو زه له تاسره واده نه شم کولی. ... که شونی وی نو ما به وبښی....»

سونیاته خو لا دپخوا ښخه د ټولو خبرو په اړه معلومات تر لاسه شوی و. هغی دبریتا ښخه ټول حقیقت را سپړودی وو. ځومره یی چی د لاسه کیدل وبی ژړل ، خو نن ورته د خوشحالۍ وخت و چی دهغه محبوب په کتلوسره یی زړه یخ شوی و چی په دعاو کی یی غوښته. سونیا په خندا کی دقاسم خبرو ته ځواب ووایه.« زما د جسم او ځان مالکه !....زه له تانه هیڅ ګیله نه لرم. تقدیر زما په اړه دغه ټول هر څه لیکلی دی. ته خو اوس زما محسن یی. زما ژوند دی بدل کړی دی ، اوس زه د چا وینځه نه یم. ستا مینه او دا ګوته زما له پاره د ژوندانه لویه تکیه ده. زه به ستا انتظار کوم. کله چی هم ته په ماپسی راشی نو ما به دخپل ځان له پاره منتظره ومومی.

دسونیا دخبرو څخه د قاسم زړه ټکان وخوړ . خو هغه نور څه کولای شول ؟ خپلی اوښکی یی بیرته تیری کړی. دسونیا او قاسم تر منځه دا لیدنه ډیره اوږده وه. کله چی سونیا د قاسم دخولی څخه د سسټر میری د تبنتولو خبره واوریده نوحیرانه پاته شوه. سمدلاسه یی وویل چی د سسټر میری په اړه به د ولاړو ساتونکو څخه معلومات تر لاسه کړي ، ډیوډ ته به ،چی ډیر وخت به د شاګال سره یوځای ګرزیده، خامخا په دی اړه څه معلومات وی.قاسم د ډیویډ په اړه لږ څه فکر وکړ اوبیا یی سونیا ته وویل:

«زه نن شپه یوځل بیا ایا صوفیا ته ورځم. نن به زه د ډیویډ سره دکتلو له پاره هملته ورځم. زه به د زوړبطریق دخونی پلټنه هم کوم....سونیا ته له ماسره په دی اړه څه مرسته کولی شی ؟»

دزاړه بطریق دخونی پلټنه ، مګر دڅه له پاره ؟....

زه د یوی نقشی په لټون پسی یم..... د مقدسی نقشي لټون......

« مقدسه نقشه....لیکن هغه خو دبطریق اعظم سره نه شته. هغه دیوه بل چا سره ده ،.... دنقشی په اړه زه تاته ویلی شم چی هغه د بطریق اعظم سره نه شته.»

د سونیا څخه د مقدسی نقشی په اړه خبره اوریدل د قاسم د هیلو په خلاف خبره وه. هغه حیران پاته شوی و اوسترګی یی دحیرانتیا څخه برندی راوتلی وی.« ایا تا ته د مقدسی نقشی په اړه معلومات شته. لیکن څنګه ؟ ددومره مهم خیز په اړه تا څه ډول معلومات تر لاسه کړی دی ؟

سونیا مسکی مسکی کیده، په مخ یی دغم او مصیبت نښی د ورایه ځلیدی. سونیا په ماته ژبه وویل: « مالکه !.... زه په ډیرو مهمو خبرو باندی پوهیږم. له ما څخه په زیاتو پټو خبرو باندی دلته بل څوک نه پوهیږي. ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما د ټولو مهمو خلکو سره دهغوی په بسترو باندی شپې تیرې کړې دی ....ستا سره د کتلو مخته به زما هره شپه دکوم بطریق یا حکومتی افسر سره تیریده. همداسې یوه شپه ما د خپل پلار په څیر دزوړ سپه سالار نورټاس په بستره هم تیره کړې ده ،همغې ماته د مقدسې نقشې په اړه هرڅه ویلی دی. هغه ډیر شراب څښلی و او ماته یې د نشې په حال کې وویل چې څه ډول یې د بازنطینې سلطنت مقدسه نقشه د شهنشاه د دربار څخه راوړې ده. سپه سالار نورټاس د قسطنطین مخالف دی ، هغه دغه مقدسه نقشه غلا کړه او د ارتودکس کلیسا پخوانی زوړ روحانی مشر « مقدس بطلیموس» ته ورکړې وه. مقدس بطلیموس اوس د دنیاوی ژوند څخه ګوښه شوی دی. او د تیرو شلو کالو راهیسې د «برج غلاطه» په اتم منزل کې د تجرد ژوند تیروي. سپه سالار نورټاس مقدس بطلیموس د ارتوډکس چرچ ساتونکی او محافظ ګڼي. اوقسطنطین دخپلې ډلې دښمن. همدا علت و چې هغه مقدسه نقشه د شاهی دربار څخه غلا کړه او هلته په برج غلاطه کې یې مقدس بطلیموس ته ور کړه. دا خبره په نړۍ کې یوائې سپه سالار نورټاس ، بطلیموس او ستا دی خادمې ته معلومه ده. خو ما په دې اړه هیڅ علاقه نه درلوده چې وپوښتم چې دا مقدس نقشه څه شی دی ؟

سونیا په ډیر تفصیل سره قاسم ته دمقدسې نقشې په اړه معلومات ورکړل. قاسم دحیرانتیانه جامد او ساکت ودرید. دهغه زړه دخوشحالۍ نه الوت. اوپه دې فکر کې و چې د چرچ معمولې خادمې سونیا دهغه له پاره څومره ستر او نادر معلومات وړاندې کړې دی. اوس نو هغه ته دشاګال خبره په یاد راغله. شاګال ورته ویلې وو چې مقدسه نقشه سپه سالار نورټاس غلا کړې ده. شاګال په شک کې و چې قاسم به دا نقشه د نورټاس څخه تر لاسه کړې وی. قاسم خپل ځان ډیر د ښه نصیب خاوند ګاڼه چې د شاګال په څیر د چالاکه انسان څخه یې هم مخته د مقدسې نقشې په اړه معلومات تر لاسه کړل. اوس یې نو اراده وکړه چې همدا نن شپه به د ډیویډ او مقدس بطلیموس دواړو سره وینی ، قاسم د لمر د پریوتو سره سم سونیا دهغه ځایه رخصت کړه اوپخپله هم دپخوانیو بازنطینې کنډرو څخه ووت اودقسطنطنیې په بازار کې پیدل روان شو. هغه لا تر اوسه پورې هم د یونانی سپاهی په کالیو کې ملبس و. اوپه ډیره بې پروایې سره روان و. غوښتل یې خپل ځان د راتلونکی مشن له پاره تیار کړی ، په همدې خاطر د قسطنطنیې د یوې پخوانۍ محلې په لور ولاړ ، په دې محله کې دهغه دوست صلاح الدین اوسیده. صلاح الدین د یوه عرب تاجر په لباس کې د « محمد اول» په زمانې کې په قسطنطنیه کې میشت شوی و، هغه په اصل کې دعثمانی سلطنت خیر غوښتونکی اودهمدې سلطنت جاسوس هم و. قاسم به هم وخت په وخت د شیخ صلاح الدین څخه کار اخست.

قاسم دشیخ صلاح الدین په میلمستون کې ناست و او دهغه د راتلو انتظار یې کاوه کله چې شیخ صلاح الدین راغی اوقاسم یې وکوت نو ډیر په خوشحالۍ سره یې دهغه استقبال وکړ ، هغه دقاسم د نوی مشن له پاره ټول وسایل برابر کړل اودا یې هم ورته وویل چې دهغه په نامه د سلطان محمد خان له اړخه یو پیغام راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پيغام» قاسم تری په حيرانتيا سره وپوښتل.

« هو ! .... دا پيغام ماته څو ورځی مخته را رسيدلی دی. خو ماستا درک پيدا نه شو کړی..... د سلطان پيغام دادی چی کله هم درته فرصت پيدا شي دهغه په خدمت کی حاضر شه.»

«بس ، ايا همدومره خبره وه ؟»

هو !.....يوائی همدا خبره وه..... نور ته دلته ډير مه تم کيږه. ځکه د ښار پوليس په تاپسی ګرځی »

قاسم د شيخ صلاح الدين د کوره ووت او د خپل راتلونکی پلان د عملی کولو له پاره په نامعلومو لارو روان شو .....

******

د ايا صوفيا خادم په خپلی خونی کی ويده و او خراټی يی دلری لری څخه اوريدل کيدی. قاسم د خپلی توری څوکه دهغه په سينه ورکيښوده ، هغه سمدلاسه راپورته شو ، لا تراوسه پوری د شپی لمرني برخه وه چی قاسم د ډيويډ په سر باندی سپور شو ،کله چی ډيويډ قاسم وکوت نو غوښتل يی چغه ووهي خواواز يی په ستونی کی ونښت. ځکه دقاسم دتوری تيزه څوکه دهغه په سينه باندی ايښی وه ،په دی وخت کی قاسم خپلی وينه تويونکی سترګی د ډيويډ په سترګو کی ور ونښلولی او ورته يی وويل:

«ښښنه غوارم....ماته د سستر ميري په اړه ووايه. رښتيا ووايه چی شاګال سستر ميري چيری پټه کړی ده ؟»

د ډيويډ سترګی د ضرورت نه زياتی خلاصی شوی وی ، دمرګ ويره يی په سر سپره وه ، خوبيا يی هم دمارسي په اړه دڅه ويلو څخه ډډه کوله....ډيويډ د شاګال خاص سړی واوپه دومره اسانۍ سره دقاسم لاسو ته نه شو راتلای. قاسم د ډيويډ په سينه باندی د خپلی توری څوکه نوره هم ور زور کړه اوبيا يی تری وپوښتل: « ووايه !او که نه په داسی مرګ به دی ووژنم چی نه به مړکيږی اونه به ژوندی.»

ډيويډ د ويری څخه لړزيده. رنګ يی الوتی و . قاسم لږه شيبه کی پريکړه وکړه اوبيا دهغه توره په هوا کی پورته شوه او بيرته د ر اخلاصيدو سره سم يی د ډيويد دښی اړخه غوږ پری کړ. د ډيوډ غوږ لاندی پريوت او د توری څوکه بيرته خپل ځای يعنی د ډيويډ په سينی باندی و نښته. پخوا تر دی چی ډيويډ چغی ووهی د قاسم لاسونو دهغه خوله ور ټپه کړی وه، دقاسم په سر باندی وينه ختلی وه او دهغه فکر د ډيويډ په مرګ باندی نښتی و. اوس نوقاسم يو ځل بيا د وينه تويونکی زمري په څير و غريد :

«ژر ووايه ! شاګال سسترميری چيری وړی ده ؟اوکه نه ستا د بدن غړي به يو يو درڅخه پری کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم دډیوېډ د خولې څخه لاس لرې کړ ،اوس نو د ډیوېډ همت ځواب ورکاوه. خپل دواړه لاسونه یې یو ځای کړل اود قاسم نه یې د خپل ژوند غوښتنه کوله.

د خدای له پاره ماته څه مه وایه. زه به درته ووایم.....زه به تاته ټول حقیقت ووایم....چې بطریق شاګال سسټر میری چیری وړی ده....بطریق شاګال سسټر میری تورجهاز ته وړی ده. ددې جهاز ټول لرګی تور رنګه دي. دا د بطریق شاګال خپل جهاز دی. دبطریق شاګال جهاز به ډیر لرې نه وی تللی. هغه به یا د «دردانیال» په اوبو کی وی اویا به د «مارمورا» په ساحل کی ولاړ وي. دبطریق شاګال سپاهیان ډیر خطرناکه دی ، ما به ووژنی.... اوهو ! ما خو تاته راز ووایه اوخپل مرګ می پخپله واخست ....»

ډیوېډ دمرګ په اړه عجیبې عجیبې خبرې کولې ، قاسم د ډیوېډ په خبره ډاډمن نه شو نو دمار په څیر ورته وپرشید او ورته یې وویل:

«ته درواغ وایې ، دا د جهاز مهاز خبره هسې درواغ دی.»

«نه ، د خداوند یسوع مسیح په نامه ، زه رېښتیا وایم.... وای له ماسره به څه کیږی ، زه خو له هره اړخه دمرګ سره مخ یم....»

ډیوید سخت په ویره کی و ، قاسم فکر وکړ چی ولی ډیوېډ د ژوند ددې تکلیف څخه نه ازادوي ، همغه و چی قاسم خپله توره یوځل بیا پورته کړه او د ډیوېډ سر یې د هغه د تن څخه جدا کړ. اوس نو قاسم ته ددې نه زیات ځنډیدل دعقل خبره نه وه. خپله توره یې په نیام کی کیښوده او د ډیوېډ دخونی څخه راووت.نن هغه ایاصوفیا ته د چیتر په څیر ور ننوتی و. دډیوېډ دکمرې څخه د راوتلو وروسته هغه د دیوال ترڅنګ څنګ روان و، خو دلته په رارسیدو سره یو ځل بیا و درید. سونیا دهغه مخې ته ولاړه وه. خونن قاسم ایاصوفیا ته د سونیا سره دکتلو له پاره نه وراغلی. هغه خو غوښتل ډیوېډ ته سزا ورکړی، دهغه سره وخت ډیر کم و. هغه غوښتل چې یوه شپه د غلاطې دبرج کار هم فیصله کړی.دسوینا په کتلو سره هغه پښه نیولی شو اوپه تیزۍ سره یې ورته وویل:

«سونیا !...ما خو ډیوېډ ددې دنیا څخه رخصت کړی دی ،خو ته په دې وخت کی دلته ولی راغلی یې. که چیرې څوک دې زما سره ووینی نوبیا به ستا له پاره ژوند ډیر ستونزمن وګرځي.

خو په سونیا دقاسم خبرو هیڅ اغیز ونه کړ. هغه همغسې په خپل ځای ولاړه وه. قاسم مخ ته ورغی او دسونیا تر څنګ ودرید.دهغې سترګو ته یې وکتل اوپه ډیره نرمه لهجه یې ورته وویل:

سونیا ما له تاسره ژمنه کړی ده ،چې زه به راځم. ته د خپل خدای په دربار کی ماته دعا وکړه.چې ماته په خپل مقصد کی بریا راکړی ، په ما باور وکړه. زه به خامخا راځم....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو نن د سونیا په سترګو کی بله کومه خبره وه. داسی ښکاریده لکه د زمکی او اسمانونو خالق چی دنړۍ ټول حسرتونه او ناهیلۍ دهغی په سترګو کی را ټولی کړی وی. د سونیا په ښیره باندی دغمونو انبار پروت وو. سترګی یی وچی شوی وی او شونډی یی خاموشه. هغی تر ډیره پوری دقاسم په سترګو کی سترګی ور ننویستی وی ، معلومه نه شوه چی په هغوی کی یی څه کتل. اوبیا یو ناڅاپه دلاری څخه لری شوه او په ډیر متانت سره یی قاسم ته وویل:

« ورځه ، ولاړ شه ، ...په تا ناوخته کیږی.. زه به ستا انتظار کوم.. ته چی کله هم راځی نو زما دغه د حسرتونو ډکی سترګی به منتظری بیامومی... زه هم ورځم.....شاید .... پرما هم ناوخته کیږی....

معلومه نه ده چی د سونیا په لهجې کی کومه داسی خبره وه چی قاسم خپل زړه همدلته پریښود. خو دقاسم سره په حقیقت کی وخت ډیر کم و. هغه د سونیا د غمناکه حالت دکتلو له پاره ددی نه زیات نه شو تم کیدی. همغه و چی قاسم د سونیا په اوږه باندی نرم شانته لاس کیښود او دچیتر په ښیر دهغه ځایه ووت.

اوس خو قاسم ته دمارسي په اړه معلومات تر لاسه شوی و،خو دا یی منلی وه چی اوس مارسي یو ځل بیا دهغه څخه لری وړل شوی ده. د شاګال تور جهاز به چیری وی ؟ په سمندر کی د یوه بحری جهاز لټون هم ستونزمن کار و. دبله اړخه قاسم ته دسلطان محمد خان پیغام هم را رسیدلی و . هغه د مارسي څخه ډیر خپل عظیم مقصد ته رسیدل محترم ګڼل. په دی اساس یی هوډ وکړ چی دمقدسی نقشی د ترلاسه کولو سمدلاسه وروسته به دسلطان محمد په دربار کی حاضری ورکوی .اوس نو قاسم ته دښاره دوتلو لاره د ګولډن هارن په لور د ښار ددیوال تر څنګ ، د ښار دستری دروازی څخه تیریده. دقاسم سره د شیخ صلاح الدین له اړخه تیار کړل شوی سامان او وسایل هم و ، هغه په اسپ سپور و او د یویونانی فوځی عسکر لباس یی په ځان و. قاسم ته معلومه وه چی دښار په دروازی کی به تری سخته پوښتنه ګرویزنه کیږی خو په ذهنی توګه دهر ډول حالاتو له پاره تیار و. هغه غوښتل ژومره ژر چی شونی وی د سلطان محمد خان لوری ته ځان و رسوی. هغ باید د قسطنطنیې دښاره دشپې په تیاره کی وتلی وای. په همدی وخت کی هغه دښار لویی دروازی ته ورسید ، دروازه بنده وه ، ددروازی دننه یونانی فوځي ډلګیو خپلو ځانو ته اورونه بل کړی و او شاوخوا ته یی ناست و ، خپلی خبری یی کولی او ساعت یی تیراوه. ددی ستری مانۍ دفترونه هم بند وو ، یوازی دساتونکو دډلی قومندان هملته ددروازی تر څنګ دیوه میز تر شاناست و او په پرلپسی توګه یی شراب څښل ، کله چی قاسم دروازی ته ورنژدی شو نو دهغه د اسپ د سومونو په ټکار ټول سپاهیان متوجه شول ، دساتونکو د ډلی قومندان هم خپل شراب یوی خواته کیښوول او راپورته شو ، که څه هم د شپې په دی وخت کی دیو شاسوار عسکر دی لوری ته راتلل معمولی خبره وه خو بیا هم دساتونکی ډلی ټول پهره داران و دریدل ، د ساتونکو دډلی قومندان دقاسم دکتلو سره دهغه په لور ورغی او دقاسم دخبرو څخه مخته یی په خپله خبری پیل کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ستا دلباس څخه خو څرګندیږي چې ته د شاهي ساتونکي ډلې عسکر یې خو په دې وخت کې ستا دلته راتلل زمونږ له پاره د حیرانتیا سبب ګرزیدلی دی»

قاسم لا د پخوا څخه همدا ډول فکر کړی و چې هغه به خپل ځان د شاهي ساتونکي ډلې عسکر څرګندوي ، دهغه لباس او خول هم د شاهي ساتونکو د عسکرو په څیر وو . خو اوس د ساتونکو د ډلې د قومندان پوښتنې پخپله د قاسم کار اسانه کړ. قاسم ورته ځواب ورکړ.

« هو ! زه د شاهي ساتونکي ډلې عسکر یم . او د معظم شهنشاه یو مهم پیغام د برج غلاطه تر اتم منزل پورې ، بطریق بطلیموس ته ور رسول غواړم.

قاسم قصدا په خپلې لهجې کې لږ څه کړلیچ راپیدا کړ. ځکه چې د شاهي ډلې ساتونکي په همدې لهجې باندې خبرې کوې . د ساتونکو قومندا ن د قاسم د خبرو د اوریدو نه وروسته ګیچ شانته شو ، ځکه هغه ته حکم شوی و چې د لمر د پریوتو نه وروسته او یا د لمر در اختو نه مخکې هیڅوک د ښار د دروازې نه بیرون تلو او یارا ننوتلو ته پرې نه ږدې . که څه هم د اکس کوم لوی افسر هم وی . خو اوس د شاهي ساتونکي ډلې یو عام عسکر د دروازې د پرانستو خبره کوي . په دې خاطر یې لږ څه په تردد سره قاسم ته وویل:

« ګوره صاحبه ! مونږ د سهار د مخه هیڅا ته دروازه نه شو پرانستلې . د سهاره پورې دوه درې ساعته پاته دي ، ته لږ څه دلته زمونږ سره ځنډ وکړه ، د لمر خاته سره سم به تاته دروازه پرانیزو .

قاسم هم د همداسې خبرې هیله درلوده ، سمدلاسه یې د جیب څخه یوه لفافه را وویستله چې په جعلي توګه یې لیکلې وه ، دا اجازت لیک و ، قاسم په دې ډول کارون کې ډیر ماهر وو . هغه د شیخ صلاح الدین سره یو ځای د خپل دغه سفر له پاره ټولې اړتیاوې تیارې کړې وې..همغه و چې هغه په شاهي مهر مهرشوی اجازت لیک د ساتونکو قومندان ته وښوده .سالار سخت وویرید . ځکه چې ستر ستر افسران هم کله کله همداسې اجازت لیکونه له ځانه سره لري.سالار سمدلاسه عسکرو ته د کړکۍ د پرانستلو حکم وکړ او پخپله یوې لورې ته ودرید. قاسم هغه شاهي اجازت لیک بیرته په جیب کې کیښود ،په خپل اس باندې ناست و ، سر یې لږ څه ټیټ کړ او د کړکۍ څخه بیرون راووت. اوس نو هغه د قسطنطنیې څخه بیرون راوتلی و او د برج غلاطه په لور ور روان و. د دې برج په لسم منزل کې ستر ستر مشالونه روښانه و. علت یې په سمندر کې په سلګونو میله لرې جهازونو ته لار ښوونه کول وو. برج غلاطه د قسطنطنیې ډیر پخوانی برج و . دا برج په ۵۰۷ کال د رومي حکومت له اړخه د « رڼآ د برج» په نامه جوړ کړل شوی و . د دې برج په چاپیریال کې جوړو شوو کورونو ته یې د غلاطي کورنه ویل ، دا ځای قسطنطنیې ته د راتلونکو تجارانو ستر مرکز و. دې برج لس ستر ستر منزلونه درلودل . د غلاطه کلې خاموشه پراته و. قاسم برج ته د ورسیدو سره سم د خپله آسه راکیوت ، او خپل چاپیریال یې په ژوره توګه تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګو تیر کړ ، ددی برج لاندی منزل سره څنګ کی څو خیمی نصب شوی وی خو په دی خیمو کی چی هر څوک و و هغوی په خوا ږه خوب ویده وو. قاسم ته همغه وخت دقسطنطنیې په ساتونکی باندی حیرانتیا ښکاره شوه چی دهر خطر څخه بی خبره د شرابو په نشه کی مست ویده وو. کله چی قاسم د برج د لمړی منزل دروازی ته ورسید ، نو دروازه بنده وه . خو قاسم اندیښمن نه شو. دروازه یی و ټکوله ، خو دننه پهره دار هم ویده و. قاسم بیا بیا دروازه و ټکوله اوبیا لږه شیبه وروسته ددننه څخه یو څوک د دروازی لوری ته راغی.

په برج غلاطه باندی د ساتونکو شمیره دومره زیاته نه وه. ځکه دا د رڼا ورکولو ځای و. دلته هیڅ ډول وسله نه وه . دابرج د کشتیو اوبیړیو د لارښوونی له پاره جوړ شوی و ، په دی خاطر دلته د دښمن د راتلو هیله هم نه کیده. ددروازی دپرانستلو سره سم دپهره دار سترګی په قاسم ور ونښتی. هغه سمدلاسه خپل درښت وکړ ، قاسم ورته په تحکمانه بڼه وویل: « ایا ته ویده وی ، ایا تاسی همداسی خپلی دندی تر سره کوئ...؟»

چوکیدار ګونګی شانته شو . څیره یی تکه ژیړه شوه . او پښی یی په رپیدا شوی. هغه داسی وپوهیده چی د شاهی ډلی یو افسر بهورته د خپلی دندی په نه ترسره کولو سزا ورکړی ، هغه لاسونه یو ځای کړل او عذر یی وکړ.

« صاحبه !.... په حقیقت کی می هسی سترګی ورغلی وی ، اوکه نه ددی نه مخته ویخ ناست وم..»

دقاسم سره وخت کم و. نو په نرمه لهجه یی ورته وویل:

« پخوا ویخ وی....ډیره ښه... نوبیا سهی ده. ته همدلته کینه ، دروازه بنده کړه اوترهغی چی زه بیرته نه یم راستون شوی هیچاته هم دروازه خلاصه نه کړی.»

دقاسم د کړچار څخه پهره دار ډیر خوشحاله شو اوسمدلاسه یی دهغه دحکم تعمیل وکړ . قاسم هم مخته ولاړ .اوس نو هغه دغه لس منزله مینار ته ور ختوت. دهغه تر مخه یوه ستونزمنه او سخته دنده وه. د برج غلاطه دټولو زینو شمیره ۱۹۲ ته رسیده ، دا زینی لکه د مار په څیر تاوی راتاوی شوی وی ، قاسم اوس په دی زینو باندی پاس ورختوت.دشپی دریمه برخه پیل شوی وه ، دلږ څه ورختلو وروسته یی د درنو بوټانو ټک ټک لکه د مشینداری د ټکار په څیر تر غوږو کیده. قاسم نور پوره ستومانه شوی و. ساه یی تله راتله. خو هغه نه غوښتل چی تم شی، هغه د هیڅ شي پروانه کوله. هغه بلاخره د ۱۹۲ زینو د ختلو وروسته اتم منزل ته ور ورسید . هلته دکوټی تر مخه و درید . غوښتل یی همدلته د کمری تر مخه لږ څه ساه سمه کړی خو کله یی چی اخری زینه ووهله نو ویی کتل چی دکمری مخی ته یو سپین ږیری معمر شخص مشال په لاس دهغه انتظار کوی. قاسم ته دا حالت دهغه دهیلو پر خلاف معلومیده. دغه سپین ږیری د قاسم ښه راغلاست وکړ اوپه ډیر حلیم اواز سره یی ورته وویل:

« رازه زویه !....دننه راشه... تا دا زینی په ډیره بیړه سر کړی.... دننه راشه او ساه دی سمه کړه. بیرون هوا یخه ده ...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د يخني احساس ځکه نه کاوه چې هغه دومره زيني په دومره بيړه سر کړې وې چې ټول وجود يې دخولو څخه لوند شوی و . هغه ددې زاړه سړي خبره هم په حيرانتيا سره واوريده خو باور يې پرې ونه کړ .ځکه چې هغه فکر کاوه چې دا به په کوم جال کې د راګيريدو چال وي. قاسم سمدلاسه خپلې توری ته لاس کړ . هغه همدا فکر کاوه چې د زاړه بطليموس ژوند ته به د پای ټکی ږدي او مقدسه نقشه به تری را اخلي . خو دلته حالات بلکل مختلف وو. په اتم منزل کې پروت بطليموس د قاسم څخه دکومې پوښتنې پرته هغه ته خپلې کوټې ته د راننوتلو بلنه ورکړې وه. حال دا چې قاسم ته دشپې په دې تياره کې برج غلاطه ته ور ننوتل پخپله د پوښتنې وړ وو. کله چې زاړه بطليموس وکتل چې قاسم خپله توره راباسي نو مسکی شو او ورته يې وويل:

« نه زويه ! نه ، ددې د راويستلو اړتيا نه شته ....ما خو همستا انتظار کاوه ، يواځې نن نه بلکه د تيرو شلو کالو راهيسې مې ستا انتظار کاوه. ما هره شپه همداسې مشال په لاس دروازه پرانستې ، ستا انتظار کاوه. ماته معلومه چې ته به راځې ، يوه ورځ به حتما راځې ...راځه اوس دننه راشه.

قاسم د حيرانتيا نه هک پک و دريد . هغه ته داسې معلومه شوه چې بطليموس پرې کوم سحر کړی دی، دقاسم سترګې تياره شوې. ديوال ته يې تکيه وکړه او و دريد. بيا همه‌لته کيناست. زوړ بطليموس ډير په ويره کې شو ، ژر يې مشال په ديوال کې نصب کړ او قاسم ته يې تکيه ورکړه. کله چې زاړه بطليمو قاسم ددواړو اوږو څخه ونيو او پورته يې کړ نو د قاسم سترګې هم روښانه شوې ، سمدلاسه مستعد شو ، قاسم دبطليموس په تکيه دهغه کوټې ته ورننوت. کوټې کې دننه د تاريک الدنيا بطليموس يوه زړه بستره په يوه کونج کې ايښې وه .دکوټې په يوه بل کونج کې دلرګې يو زوړ صندوق ايښوول شوی و . هلته يې په يوه لوړ ځای رڼا ايښوول شوې وه چې تر څنګ يې مذهبي کتابونه خواره واره پراته وو. بطليموس قاسم ته يو ځل بيا وويل:

« زويه ! ډير ښه شول چې ته راغلې .اوس خو زه ډير زيات کمزوری شوی يم ما ډيره اوږده موده ستا انتظار وکړ ، له ماسره ستا له پاره يو امانت دی. دا په ډير امانت سره خپل امير ته ورسوه ....دا دقسطنطنيې د زرګونو کلونو کونجيګانې دي. ماته يې اوس ساتل ستونزمن شوي و. شکر دی چې ته راغلې ، زه ډاډمن يم چې ستاسې سلطان به قسطنطنيه سوبه کړي ځکه چې ستاسې امير بهتر امير دی او ستاسې لښکر تر ټولو غوره او بهتر لښکر دی.

دبطلليموس داخرې خبرو د اوريدولو سره دقاسم په سينه کې يو ډول څپې څپانده شوې. دا خو دمبارک حديث الفاظ دي. رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي وو چې: « تاسې به ضرور قسطنطنيه سوبه کوئ ، او ددې لشکر امير به بهترين امير وي اودا لښکر به بهترين لښکر وي.» ددې خبرې داوريدو سره سم په قاسم باندې وجد شانته راغې . هغه ددې زاړه خبرې په حيرانتيا سره اوريدلې. د نور په څير د روښانه څيرې دا شخص يقينا چې کوم رسيدلی انسان دی ، دقاسم له پاره دا هر څه د يقين وړ نه وو . داسې وو لکه څوک چې خوب ويني. غوښتل يې څه ووايي خو ژبه يې درنه وه. په دې وخت کې ورته زاړه بطليموس وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«زویه فکر مه کوه ....دقسطنطنیې انجام په اسمانو کې لیکل شوی دی ، اوس به په دې ښار باندې خدای تعالی رحمتونه را وورو‌ي. ته خپل امانت له ځانه سره یوسه او په پوره ډاډ سره د خپل مالک لوری ته ورشه.»

قاسم په دې وخت کې د خبرو کولو جرئت وکړ اوویې ویل:

«مقدسه برزګه ! ماته دا هر څه د یقین وړ نه دی. زما زړه خو وایې چې ته د الله تعالی یو غوره شوی شخصیت یې. زه به خپل سلطان ته ستا د امانت په رسولو کې لږ څه ځنډ هم ونه کړم. خو زه دا خبره کول غواړم... »

هو ! زویه ! بې شکه.....ته خپله خبره وکړه.... ته څه ویل غواړي...؟

مقدسه بزرګه ! زه دلته د پخوانیو کونجیګانو پسی نه یم راغلی بلکه د مقدسی نقشې پسی راغلی یم.

د قاسم خبره لا نه وه خلاصه شوی چې هغه زاړه بزرګ ورته په خندا شو او ورته یې وویل:

مقدسه نقشه خو ماته را رسیدلی ده. هغه به هم تاته حواله کړم... خو ته ډیر ځنډ مه کوه سمدلاسه دبیرته ستنیدو له پاره ځان تیار کړه ، خو د تللو تر مخه دې زه د خپلو څو الفاظو لپاره ګواه جوړوم.

د قاسم له پاره د دې مقدس بزرګ هره خبره حیرانونکې وه .هغه ورته پوره غوږ کیښود او د مقدس بزرګ خبرو اوریدو ته چمتو شو . بطلیموس ورته وویل:

« ای زما پروردګاره !..... زه ګواهي ورکوم چې ستا نه پرته بل څوک بل څوک دعبادت وړ نه ګڼم ، او ګواهي ورکوم چې محمد صلی الله علیه وسلم ستا بنده او ستا استازی دی..»

د قاسم سترګی د حیرانتیا څخه پرانستی پاته شوی ځکه چې بطلیموس د توحید کلیمه ویلی وه. او همدا د هغه د مسلمانیدو له پاره ثبوت و . مقدس بزرګ د توحید د کلیمې د لوست نه وروسته په ژبه څه ویل. د هغه مخ د قبلې په لور وو. او سترګی یې بندی شوی وی. ډیره شیبه تیره شوی وه. قاسم په خپل ځای ناست و او هغه یې کوت. او بیا پوره ساعت وروسته مقدس بطلیموس خپلی سترګی پرانستی او د قاسم په کتلو سره یې وخندل. قاسم غوښتل څه ووایې. خو مقدس بطلیموس هغه ته په شونډو ګوته کیښوده او د خاموشه پاته کیدو حکم یې ورته وکړ. بیا پورته شو او د لرګی د صندوق لوری ته ورغی او د هغې څخه یو دروند سند را پورته کړ او قاسم ته یې ورکړ.

« دا د قسطنطنیې کونجیګانی دی ، د اوه نیم سوه کالو راهیسی دا کونجیګانی دیوه حجازی عرب ځوان دراتلو انتظار کوی. دا په همدی صندوق کی ایښی وی ، دا کونجیګانی د روم هرقل د خپلی مړینی نه مخته دې صندوق کی ایښودی وی ، ټول د دې خبری څخه بې خبره وو. ان تر دې چې د قسطنطین شهنشاه هم په دې راز باندی ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهیده. په دې کې د ښار د پخوانیو دیوالونو نه علاوه د شاهي محل د نوم ورکو تاخانو کونجیګانی هم پرتې دي. په دې ځایو کې د پخوانیو رومیانو ستری ستری خزانی پرتې دي چې اصلي مالکان یې تاسې اوستاسې لښکر دي.

قاسم په پوره خاموشۍ سره د دې زاړه بطلیموس خبرې اوریدلې. کله یې چې د روم د قیصر خبره واوریده نو ټکان یې وخوړ. دا د روم همغه پادشاه و چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته پخپله مکتوب را استولی و. هرقل د ایران د شهنشاه کسری (خسرو پرویز) په مقابل کې د رسالت د دې مکتوب اودهغه د قاصد ډیر درنښت کړی و. په داسې حال کې چې خسرو پرویز د ډیر خباثت نه کار اخستی و او د رسول الله صلی الله علیه وسلم مکتوب یې په ډیره بې باکۍ سره څیرلی و. زاړه بطلیموس اوس د هر قل خبره کوله. قاسم په پوره وجد سره د هغه خبرې اوریدلې. مقدس بطلیموس د زمري په پوستکي باندې جوړه شوې مقدسه نقشه هم قاسم ته ور وسپارله. په دې نقشه کې د قسطنطنیې شاوخوا لارې، کوڅې، داوبو لارې او درکونه ټول په ډیره ښه توګه انځور شوي وو. په دې نقشه کې دهغو برجونو او دروازو په اړه هم معلومات درج وو چې په زرګونو کاله پخوا جوړ شوي وو.

د قسطنطین شهنشاه د دیوالو د مرمت کولو کار په پوره احتیاط سره تر سره کاوه. خو په هغې کې ډیر داسې ځایونه تر سترګو کیدل چې د خرابیدو اویا زړښت اثار هم په کې نه تر سترګو کیدل. او دا همغه ځایونه دي چې د بیرون څخه د درنو تیږو او د دننه څخه د خټو او خاورو څخه جوړ شوي وو. دوچې لورې ته، په کوم ځای کې چې د «سینټ رومانس» دروازه ولاړه ده، د ښار یو دیوال نه و بلکه یو په بل پسې درې دیوالونه په لړلړ واټن کې جوړ کړل شوي وو. دننه هم دوه ستر ستر دیوالونه جوړ کړل شوي و، په دوی کې، په ۱۷۰ فټه فاصلې باندې یو مضبوط برج جوړ کړل شوی و. د دواړو دیوالونو ترمنځه شپیته فټه واټن و. د بیرون له اړخه د دیوالونو ترمنځه خندقونه کنل شوي و چې د هر خندق ژوروالی تر سلو فټو پورې رسیده. د داسې خندقونو څخه تیریدل د هیڅ فاتح له پاره شونې نه وو. دغه دریواړه دیوالونه نه سوه کاله مخته لمړي شهنشاه « دویم تیوډوسیس» جوړ کړی و. او تر اوسه پورې یې د دښمن د یوشت کلابندیو څخه قسطنطنیه خوندي ساتلې وه. د ټولې قسطنطنې څخه د سترو دیوالونو فاصله نژدې څوارلس میله جوړیده.

په دې مقدسه نقشه کې پخوانۍ بازنطیني ژبه استعمال شوې وه نو په دې خاطر زاړه بطلیموس قاسم ته دنقشې په اړه ټول معلومات ورکړل. قاسم دا نقشه دخپلې سینې سره وتړله. او دپاسه یې پرې فوځي لباس واغوست. دخزانو کونجیګانې یې هم د خپلې ملا سره کلکې وتړلې. اوس نو قاسم د تللو له پاره تیار و. زاړه بطلیموس هغه په ډیره مینه او شفقت سره رخصت کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په بیړه د غلاطه دبرج څخه راکیوت ،کله چې لاندی منزل ته راغی نو ویې کتل چې سهار راښکاره شوی دی ،کله چې دقاسم اسپ قاسم وکوت نو به شړنهار یې پیل وکړ ، دا سهار و او مرغۍ رابیداری شوی وی اوس نو دقاسم منزل سلطانی لښکر واو دقاسم په لاره کی هیڅ خنډ خنډ نه حسابیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فاتح یلغار

بلاخره د ۱۴۵۳ کال د اپریل په شپږمه سلطان محمد خان د خپلو بهادرو فوځونو سره یو ځای د وچې له لارې د قسطنطنیې د دیوال سره را څرګند شو ، په دې وخت کې د ښار ټولې دروازې بندې وې. او د ښار ګڼ شمیر خلک په دیوالونو راپورته شوي وو او د لرې څخه یې د سلطاني لښکر د راتلو ننداره کوله.

قاسم د تیرو پنځلسو ورځو راهیسې د همدې لښکر سره را روان و، هغه اوس د خپل پخواني دوست سپه سالار حسن اغا سره په فوځ کې ماموریت تر سره کاوه. د قاسم تر لاس لاندې پخوانیو فوځیانو د قاسم په بیرته راتلو باندې ډیره خوشحالي احساسوله. دا ځل د سلطاني لښکر هر عسکر د فتح یا شهادت شعار له ځانه سره درلود، د اغا حسن په مخ کې د جهاد ولولې د ورایه څرګندیدلې.

کله چې قاسم سلطان ته ورورسید نو سلطان د قاسم د استقبال له پاره د خپلې خیمې څخه بیرون راووت. او قاسم یې داسې په غیږ کې ونیولکه د مدو مدو دوستان چې د جدا کیدو وروسته یو بل په غیږ کې نیسي. قاسم سلطان ته خپل ټول فعالیتونه په تفصیل سره بیان کړل او بیا یې ورته د مقدس بطلیموس په اړه راپور ورکړ او مقدسه نقشه یې د هغو کنجیګانو سره یوځای د هغه تر مخ کیښوده چې مقدس بطلیموس ورته ورکړې وه. سلطان د خوشحالۍ نه یو ځل بیا راپورته شو او قاسم یې په غیږ کې ونیو، قاسم سلطان ته د نقشې ټول تفصیلات واورول او د ځوارلس میله ستر دیوال کمزورې ځایونه یې ورته په نښه کړل ، په هغه ورځ قاسم د سلطان سره پاته شو ان تر دې چې شپه پرې هم تیره شوه او مؤذن د سهار اذان وواېه. بله ورځ قاسم ولاړ او د خپلې کورنۍ د غړو سره یوځای شو، د هغه ښځه بی بی حمیرا د رضا کارو ښځو مشري په غاړه درلوده ، قاسم د حمیرا د دې کار څخه ډیر زیات خوشحاله شو. د لښکر کوچنۍ او د نوي عمر رضاکاران هر یو عمر او علی هم د خپل جدا شوي پلار په لیدو ډیر خوشحاله وو او سمدلاسه راغلل او د خپل پلار څخه را چاپیره شول. کله چې قاسم خپل وریرونه وکتل نو سمدلاسه ورته غزاله هم په یاد راغله ، د حمیرا څخه یې د هغې په اړه وپوښتل « حمیرا جانې !....غزاله دې په «اورنه » کې چاته پریښې ده.؟» حمیرا ورته وخندل او په شرارتي توګه یې ورته وویل « ستا څه فکر دی چې زمونږ لور به هلته په « اورنه» کې د چا سره پاته شوې وي ؟»

د حمیرا پلټونکې لهجې قاسم په فکر کې واچوو . هغه حیران پاته و چې اخر هغه شپږ کلنه کوچنۍ نجلۍ به زمونږ پرځای د چا سره ډیره خوشحاله وي... زه به درته ووایم چې غزاله چیرې ده..؟ .... هغه د غم ځپلې ملکې او د معظم سلطان د دویمې ښځې ملکه سروین په ځانګړې پالنه کې ده...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم دسينې څخه یو اوږود اوسيلی راووت. اوورته دا یاد شول چې د مرحوم سلطان ځوانې ښځې ملکه سروین چې اوس خو د تتاج خاونده ملکه نه ده خو په سلطانی قصر کې میشت وه ،په ریښتیا هم یوه زړه سوانده او غمځپلې ښځه وه. ځکه چې په همغه ورځ چې سلطان محمد د تاج دپه سرولو وخت و ملکه سروین دخپل تي خوړونکی ماشوم زوی څخه بې برخې شوه ، دهغه زوی یوه ظالم سالار وژلی وو ... قاسم په دې ډیر زیات خوشحاله شو چې دهغې لور دملکې سروین تر روزنې لاندې ده .... هغه ډاډمن شو .قاسم ورغی اودخپل ورور طاهر سره یې وکتل ، بیا دواړو ورونو تر ډیره پورې په خپلو منځو کې د نظریاتوبدلون رابدلون وکړ ، د زاړه عباس لور مریم هم چې اوس د طاهر ښځه وه په رضاکارو ښځو کې شامله شوې وه، بیا قاسم ولاړ او د اهنګر «اربان» سره یې وکتل ، دا همغه شخص و چې په اورنه کې یې د ټولو تر مخه د قاسم سره اړیکې ټینګ کړې وو. د تیرو پنځلسو ورځو راهیسې قاسم دلښکر سره یو ځای را روان و. اونن د ۱۴۵۳ کال د اپریل په شپږمه د سلطان دلښکر سره یو ځای قسطنطنیې ته مخامخ را ورسید.

د بله اړخه ، هغه وخت چې دامیرالبحر بلوط اغلن جنګې جهازونه ابنای فاسفورس ته ورسیدل نودهغوی د استقبال له پاره زوړ عباس دخپلو ملګرو او جهازونو سره یو ځای موجود وو. بلوط اغلن د راتلو سره سم د نارمن بحری جهازونه تر ډیره پورې شاته و تمبول. او په ټوله ابنایی فاسفورس باندې یې ولکه وکړه. اوس نو د ښار په شاتنې سمندری اوبو باندې هم سلطاني بحریې خپله ولکه پوره کړې وه. اروپایي جهازونو ابنای فاسفورس خالي کړ او د مارمورا د بحر په لور و تښتیدل. اوس نو درومیانو له پاره یوائې ددانیال دره پرانستې وه او هغه هم په هغه وخت کې چې دعثمانی بحری بیړۍ کشتۍ په اوبو کې لا په ګشت نه وې مصروف شوې. خو په ګولډن هارن کې ستر وسله وړونکې مسیحی جهازونه تر اوسه پورې موجود وو. د رومی بحریې جهازونو به ټوله ورځ د عثمانی بحریې د جهازونو سره سپک ټکرونه کول. هغوی به کله کله د مارمورا دبحر څخه ابنا ته داخلیدل او عثمانی بحریې ته به یې زیان رساوه او بیا به بیرته تښتیدل.

د ګولډن هارن افسرانو به هم وخت په وخت د عثمانی بحریې سره لاس پنجه اچوله. ددې نه داسې معلومیده چې د قسطنطنې په چاپیریال کې د بحریې ځواکونو تر منځ اصولی جنګ پیل شوی و. دقسطنطنیې په دریم اړخ کې چې ګولډن هارن پروت و لا تر اوسه پورې خاموشي وه.

سلطان خپله شاهی خیمه د ښار مخې ته ، بلکل دسینټ رومانس ددروازې مخامخ نصب کړه. سلطان لښکر ته د پړاو کولو حکم وکړ او دقسطنطنیې کلابندی یې پیل کړه. تر څنګ یې سپاهیانو ته د خیمو د نصبولو حکم وکړ اوپه خپله په خپل سپین اس سپور شو او د قسطنطنیې د دیوالونو د جاج اخستو له پاره یې اوږود چکر وواهه. دسلطان سره په دې دوره کې دهغه نوموړي سپه سالاران ښي او چپ لورې ته موجود وو. هغه د کلابندۍ مختلف حالات تر کتنې لاندې راوړل ، هغه خپل میړنی فوځیان په ځای ځای کې و ټاکل اوپخپله یې د دیوال دکمزورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایونو په لور دتوپونو دنصبولو حکم وکړ. همدا راز یې د بیل لرونکو سردار را وباله اوهغه ته یې دسرنګونو او لارو د جوړولو حکم وکړ. بیل لرونکو د سلطان دحکم سره سم د انځیرو ونی را وغورځولی او او سرنګونو په جوړولو یې پیل وکړ. دوی یو ډول ساباط هم جوړول چې دهغه شاته به سپاهیان پټیدل اودښار مهمو ځایو ته به یې ځانونه رسول. دغو ساباطونو به سپاهیان د غشو او تیږو د ویشتلو څخه هم خوندی ساتل. سپاهیانو به د همدی په کومک سره د ښار په دیوالونو باندی غشي ویشتل.

سلطانی لښکر خیمی ووهلی ، شپږم اپریل و. دسهار څخه تر ماښامه پوری ټول عیسویان دښار په دیوالونو باندی سپاره و او دعثمانی لښکر حالات یې کتل ، د ښار دننه قسطنطین دخپلو سرتیرو په جنګی تمرینو کی مصروف و ، د جینوا سپه سالار جان جستیمانی او دقسطنطنیی سپه سالار ډیوک نوټارس د ښار د ستری دروازی څخه ووتل اود جنګ په تیاریو کی مصروف شول. اوبیا په همدی ورځ د ترکانو او رومیانو تر منځ داسمان سترګو دهلال اوصلیب د جنګ نظاره پیل کړه ،سلطان د پړاو په وخت کی دخپلی وړتیا ثبوت ورکړ اومحاصرینو په ډیره بیړه خپله دمحاصری کرښه راتنګه کړه یعنی دديوالونو څنګو ته یې ځانونه ور ورسول. منجنیقان او توپونه یې په مناسبو ځایو کی نصب کړل او د بارودو سره یو ځای یې دتیږو باران پیل کړ.

دقسطنطنیی په داخل کی د پنځم پوپ جان نکلسن نائب کارډینل اسیډرو هم موجود و. دکلابندۍ دپیل کیدو سره سم کارډینل اسیډرو او بطریق اعظم دعیسویانو دمذهبی جذبی د راپاریدو هڅی پیل کړی ، هغوی به خلکو ته د جنګ په لور دترغیب او د شهادت فضایل بیانول ، ټولو سترو سترو پادریانو او بشپانو به وعظونه او نصیحتونه کول. کارډینل اسیډرو په خپله دسپاهیانو لباس وا غوست او د ډیرو ښو عسکرو کمان یې په خپل لاس کی واخست. د ټولو عسکرو او سپه سالارنو څارنه د شهنشاه په لاسو کی وه. د اپریل په اومه د سینټ رومانس ددروازی شاته جان جستیمانی دخپلی اوسپنیزی ډلی دسپرو سره یو ځای ددروازی څخه بیرون راووتلو ته تیار ولاړوو. د لمر د راختو په وخت کی د جنګ دپیلامی له پاره ناکراره عیسوی عسکر دسینټ رومانس دروازه پرانسته او د توپان په څیر تری بیرون راووتل. د راوتلو سره سم دهغوی روزل شوو عسکرو خپل ځانونه منظم کړ ل، او خپل صفونه یې جوړ کړل. دوی په مسلمانانو باندی دحملی کولو له پاره ناکراره و و. دعیسوی لښکرو د راوتلو سره سم د سینټ رومانس دروازه دهغوی تر شا بیرته وتړل شوه اوس نو هغوی د سلطان دلښکرو په مقابل کی په سپین میدان ولاړ وو. مسلمانانو هم خپل فوځ منظم کړ خو پخوا تر دی چې په یوه بل باندی ورپریوځی ،په فوځونو کی د ینی چری د فوځ یو بهادر رامخته شو ، دمیدان منځته راغی ، اوعیسویانو ته یې دمبارزی بلنه ورکړه. دهغه دمقابلی له پاره یو عیسوی ځوان میدان ته راغی ، یو بل ته مخامخ شول ، مسلمان سپاهی عبدالله دخپل دښمن منتظر و. دراتلو سره سم یې خپل مخالف سره ټکر پیل کړ ، د اوسپنو ټکر پیل شو ، دواړو عسکرو خپلی خپلی نعری وهلی ، د عسکرو نه علاوه په دیوالو باندی ناستو خلکو هم د جنګ دا نظاره د ورایه کتله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړو ځوانانو یو د بله سره تر ډېره پوری ټکر وکړ خو بلاخره عبدالله د ټکر د پای ته رسولو پریکړه وکړه ،خپلی حملی یی تیزی کړی او رومی عسکر ته یی دخپل ځان څخه دفاع کول ستونزمن کړل په دی اساس هغه وتښتید . دهغه آس د خپل لښکر په لور په منډه ولاړ. دمبارزی دغه لړۍ تر ډېره پوری پاته نه شوه ، ځکه ددواړو خواو عسکرو خپلی خپلی نعری وهلی اویو دبل په خلاف په جنګ کی مصروف شول ، د ښار ددیوالونو څخه دخلکو شور وزوږ راپورته کیده ، عیسوی نجونو به دخپلو فوځونو د ګرمولو له پاره په هغوی اوازونه کول. په همدی وخت کی بهادر جستیمانی پخپله راووت او د مسلمانانو د لښکر په قلب یی حمله وکړه ، هغه دینی چری بهادر فوځیان تتر بتر کړل او د عثمانی بیرغ په لور ور مخته شو. د جستیمانی توره د برق په څیر ځلیده اودهغه یو یو ګذار د عثمانی عسکرو له پاره د هغه میړانه اوبهادری ښووله .سلطان په خپله په یوی غونډۍ ولاړ و او د جستیمانی بهادری یی کتله. دسلطان په مخ باندی د جستیمانی ددی بهادرۍ له پاره د تحسین اوخوښۍ نه ډک جذبات وو.

دقلب په کمزورتیا باندی دنظر پریوتو سره سم اغا حسن خپل خپاره فوځیان بیرته سره را ټول کړل تر څو د جستیمانی په مقابل کی و دریږی. دواړه لښکری تر دوو ساعتو پوری یو دبل سره نښتی وی ، او بیا عیسوی فوځونه د پخوا څخه د جوړ کړل شوی پلان په مطابق شاته و تمبیدل. اودسترګو په رپ کی یی دجنګ میدان خالی کړ. دښار دروازی دخپلو سپاهیانو له پاره پرانستل شوی اوښاریانو دخپلو بهادرو فوځیانو په غاړو کی دګولو هارونه واچول. کله چی ټول عیسوي لښکر ښار ته ننوت نو د سینټ رومانس دروازه بیرته و تړل شوه اورومیان کلابند شول. دقسطنطین قیصر په خپله د دیوال په یوه برج باندی موجود وو. ددیوال نه مخته یو اوږود خندق کندل شوی و اوهغه یی د اوبو څخه ډک کړی و.

دسلطان محمدخان فوځونو د اربان په لاسو د جوړو شوو توپونو په واسطه د ښار په دیوالونو باندی دګولیو ویشتل پیل کړل ، داربان ستر توپ چی ددی جنګ دناوی حیثیت یی درلود د سینټ رومانس مخامخ نصب کړل شوی و .ددی توپ هره ګولۍ دیرش انچه قطر درلود. اربان پخپله ددی توپ دویشتلو دنده درلوده. دبله اړخه د سلطان پیاده فوځ د ساباطونو په کومک سره خپل ځانونه دیوالونو ته ور رسول. خو دخندق په موجودیت کی هغوی نه توانیدل دیوالونه ته ور ورسیږی. په دی وخت کی ددیوالونو د پاسه نصب شوی عیسوی توپونو په مسلمانانو باندی دنیا سور اور ګرځولی وه. سلطان محمد خان پخپله ټوله ورځ د فوځ قومندانی کوله ،دسهار نه تر ماښامه پوری د اس په شا ناست و اویوی لوری بلی ته یی ځغلاوه.

دلمر د پریوتو سره سم ددواړو خواو څخه جنګ بند شو ، دټولی ورځ جنګ ستومانه کړی عسکر بیرته خپلو خپلو ځایوته راغلل. خو هغوی دخپلو ځانو څخه د وسلی د لری کولو پرته بسترو ته ځانونه ورسول. په دی ورځ چی مسلمانو سپاهیانو دښار دیوالو ته د ورسیدو څومره هلی ځلی کړی وی ټولی ناکامه وی. په همدی خاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان دمشاورت غونډه را وبلله ،اود خندق څخه د تیریدو مشوره یې تری واخسته. بله ورځ سهار وختی مسلمانانو خندق ځای ځای د ډبرو اوخاورو څخه ډک کړ ، دا دښار نه بیرون خندق و اودومره ژورتیا یې نه درلوده. تر غرمې پورې یې خندق په مختلفو ځانو کې وویشه او دتیریدو لارې یې راپیدا کړې ، په دی توګه عثمانی لښکر د ښار تر دیوالونو پورې ورسید. خو ددیوالو دپاسه یې زور نه رسیده. ځکه دپاسه به عیسویانو په غوړو کې مالوچ لمدول اوبیا به یې اور ورته کاوه او په مسلمانانو به یې راشیندل. دغې کار ترکانو ته ډیرزیان ور رساوه. په دی خاطر عثمانی فوځونه مجبور شول تر څو د دیوالونو څخه بیرته شاته شي. دا ورځ هم بې نیله اوبې مرامه تیره شوه.

بله ورځ هم په جوش او جذبې باندی ملبس عیسویانو مسلمانان هیڅ کار ته پری نه ښوول.

اوس نو سلطان یو بل پلان جوړ کړ. هغه د لرګیو مضبوطې تختې یوځای کړې او دهغوی څخه یې ستر ستر مینارونه جوړ کړل. ددی لوړوالی د ښار ددیوالو په اندازه و ، د لرګیو ددی مینارونو په سرونو کې یې پاتخې ونښلولې او ورلاندی یې ورته عربې نصب کړې تر څو په اسانۍ سره حرکت وکولی شي. سلطان خپلو بهادرو سپاهیانو ته حکم وکړ چې دا مینارونه دیوالو ته نژدی یوسی اوهلته یې پاتخې د دیوالو سره یوځای کړي په دی توګه به دوی ته د خندق څخه یوپل جوړ کړل شي. ددی ټول کار مسؤلیت اغا حسن په خپله په غاړه واخست ، هغه خپل مینار ان تر دیوال پورې ورساوه او هلته یې د دیوال سره ونښلاوه خو کلابندو عیسوي عسکرو هم پوره ورتیا ونښوده ، هغوی دغه مینارونه په سور کې وسځول او په دی توګه عثمانی لښکر د ډیرزیات ځانی او مالی تاوان نه وروسته بیرته شاته راغی. او په دی توګه ددی مینارون په واسطه د ښار د نیولو دا ترکیب ناکام شو.

نن د جنګ دپیلامې اوومه ورځ وه ، قاسم بن هشام د څو ورځو راهیسې په لښکر کې نه لیدل کیده. نن چې کله د ټولې ورځې دکاروایې دکتلو وروسته ستړی ستومانه سلطان خپلې خیمې ته بیرته راستون شونو قاسم بن هشام یې منتظر وموند. قاسم هم ډیر ستومانه معلومیده. داسې څرګندیده لکه دکوم ډیر مهم کار څخه چې راستون شوی وی...قاسم ستومانه سلطان ته یو خوشحالونکې خبر ورکړ او ورته یې وویل:

« درونده سلطانه ! زه ستا دحکم په مطابق د تیرو پنځو ورځو څخه په ښار کې وم ، ماته دخپلو سرچینو څخه دا خبر تر لاسه شوی دی چې د نن څخه دوه ورځې وروسته یعنی د اپریل په ۱۵ مه د جینوا نهه ستر جهازونه غله او بارود قسطنطنیې ته را وړي. دوی به د ابنای فاسفورس څخه دجنګ په واسطه را تیریږي او د ګولډن هارن بندګاه ته به ځانونه رسوي.

سلطان دخپل ماهر اوپوه ملګرې ددی خبر په اوریدو سره دخوشحالیو نه په کالیو کې نه ځایده. هغه خپل امیر البحر ته سمدلاسه پیغام ولیږه چې هغوی دی هڅه وکړی چې هغه جهازونه سهي او سلامت ونیسي اوبیا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم د اپریل همغسی وشول چې قاسم یې اطلاع ورکړې وه ، د جینوا څلور جهازونه د غلې او بارودو نه ډک ابنایې فاسفورس ته راورسیدل. دا جهازونه د عثمانی جهازونو په نسبت ډیر غټ او ستر وو. امیر البحر اغلن بلوط هڅه وکړه دا جهازونه تم کړي خو د جینوا دجهازونو ملاحان د شهادت د جذبې نه ډک وو. هغوی د ترکی جهازونو کتار مات کړاو بیرون تری راووتل. او ګولډن هارن ته ور ننوتل او ښاریانو ته یې دا ارزښتناکه هدیه په بري سره ور ورسوله.

سلطان ته چې کله دامیرالبحر بلوط اغلن دناکامۍ خبر ورغی نو ډیر په غصه شو، دهمدی غصی په حال کی پورته شو او په خپل اس سپور شو او پخپله د سمندر لوری ته ولاړ. په بری سره دجینوا د جهازونو تیریدل او ګولډن هارن ته ور رسیدل د ښاریانو په زړنو کی نوی روح راتازه کړی و. عوامو ته دا خبر هم ورسید چې تر اوسسه پوری د جینوا پنځه نور جهازونه هم په مارمورا بحر کی موجود دی چی لړه شیبه وروسته به ابنای فاسفورس ته راننوځی. خلکو ددی جهازونو د لیدلو له پار دديوالونو سرونو ته منډی کړی او ډیره ګڼه ګوڼه هلته سره راټول شول ترڅو د جهازونو دراتیریدو نظاره وکړي ، سلطان په خپل آس سپور و اوخپل امیر البحر ته یې سخت احکام ور لیږل. هغه ورته ولیکل چې دغه پاته پنځه جهازونه په هیڅ قمیت پری نږدی چی د ابنای فاسفورس څخه ور تیر شی.

په زړګونو سترګی د سمندر په لورمرکوزی وی ،خلکو وکتل چی کله چی دجینوا جهازونه سمندر ته را ننوتل نوعثمانی بحریې په ډیر زور وشور سره په هغوی حملې پیل کړی ، دهغوی اوږود قطار یې مات کړ اوهغه ټول په یوه ځای کی مخکی وروسته اویا یو دبل سره یوځای و دریدل. عثماني بحریې دڅلورو خواو څخه دا جهازونه کلابند کړل او اوسپنه او اور یې پری ور خوشي کړل. کله چې عثماني جهازونو په پوره توګه د جینوا جهازونه تر خپل کنترول لاندی راوستل نوبلوط اغلن خپل جهازونه د مسیحی جهازونو سره یو ځای کړل ، د مسلمانو مجاهدینو دا غوښتنه وه چی هغوی دی په دی جهازونو باندی سپاره شي اودهغوی ملاحان دی یا ووژنی اویا دی یې و نیسی. خو د جینوا جهازونه دومره ستر او لوړ وو چی عثمانی سپاهیان دخپلو ټیټواو کمزورو جهازونو په واسطه هغوی ته ور ونه ختلای شول.

په پیل کی ، هغه وخت چی عثماني جهازونو عیسوی بیړۍ په خپلی کلابندۍ کی راوستی نو لیدونکو سترګو ته دا یقین تر لاسه شوی و چی دا ستر پنځه جهازونه به خامخا ونیول شي. خو بیا یو نا څاپه د ښار د دیوالو څخه هغه وخت شور و غوغا راپورته شوه چی کلابند شوو جهازونو د ترکانو محاصره ماته کړه اوپه ډیره بیړه د ګولډن هارن بندرګاه ته را ورسیدل. سلطان محمد خان دخپلی بحریې دا ناکامی په خپلو سترګو کتله. او ډیر غمګین و. کله چی عیسوی جهازونه د ولکی څخه ووتل نو سلطان زغم له لاسه ورکړ اوسمدلاسه یې خپل آس په اوبو کی ور کیوست. ټوله فضا د قسطنطنیې دخلکو خوشحالۍ ډکه کړې وه ، د جینوا د جهازونو دا فتح د اخلاقی اړخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کلابند شوو خلکو باندی ډیر مثبت اغیز درلود. سلطان د ډیری غصی په حال کی خپل امیر البحر را وباله ، او د ډیری غصی څخه یی په هغه لاس پورته کړ. خو په دی کی دامیر البحر کومه گناه نه وه. هغه خو دخپلو کوچنیو جهازونو په واسطه د عیسویانو غول پیکره جهازونه کلابند کړی وو. خو د مسلمانانو له پاره هغو جهازونه ته ورختل شونی نه و. خوبیا هم دسلطان دقهر په واسطه امیر البحر نور هم مستعد شو ، ددی نه وروسته هیڅ جهاز دا جرئت نه کاوه چی د ابنایی فاسفورس څخه تیر شي او دمارمورا په بحیره کی ور داخل شي. په دی جهازونو کی چی کوم کومک را غلی و هغه د قسطنطنیی له پاره اول او اخری کومک و. سلطان دکلابندۍ کار په ډیره ښه توگه تر سره کړ. بیا بیا یی حملی وکړی ، بیا بیا یی ناکامی په برخه شوه اوهر څه بی نتیجی پاته شول. د کلابند شوو حوصلی نوری هم لوړی شوی ، هغوی ته د سامانو نو له پلوه هیڅ تکلیف نه و ،هغوی دکلونو کلونو له پاره دکلابندۍ تابیا کړی وه. هغوی دا هیله درلوده چی د هنگری پادشاه «هونیاډی» به خپله ژمنه ماته کړی او د شمال له لوری به حمله وکړی اود قسطنطنیی کلابندی به پای ته ورسوی.

که په دی حالاتو کی دسلطان محمدخان په ځای بل هر څوک وی نو خامخا به یی دا کلابندي پای ته رسولی وی او په خپله لاره به تللی. خوسلطان په خپله اراده کی کلک او په خپل عزم کی راسخ و.دهغه په عزم او استقلال کی هیڅ کمښت نه و اودهغه ارادی د هری ناکامي وروسته نوری هم کلکیدی.

هغه وخت چی سلطان محمد خان د اورنه څخه سفر پیلاوه. نودخپل ځان سره یی د علماو ، فضلاو اوعابدانو یوه ډله هم راوړی وه ، هغه به دهمدی خلکو د خبرو څخه گټمن کیده. درویش صفته سلطان مرادخان ثانی دخپل ژوند په اخري شپږو کلنو کی سلطان محمد خان د «ایدین» دعلماو محفل ته لیږلی و . دهمدی نیکو خلکو د صحبت څخه دهغه په عزم او استقلال کی لوړوالی راپیدا شوی و. هغه به د محاصری په دوران کی هم ددی خلکوسره مشوری کولی ، دخپلی لمړنی بحری ماتی وروسته د کلابندۍ د لا زیاتی سختیدو له پاره یی یوه ورځ داسی تاریخی فکر په سر کی و گرزید چی سلطان محمد خان یی د تل له پاره په «سلطان محمد خان فاتح» باندی بدل کړ.

سلطان محمد خان ته دا ډاگیزه شوی وه چی د ابنای فاسفورس دغی برخی کی ،چیری چی اوبه ډیری ژوری دی ، ترکی بیړه په مشکله توگه په عیسوي بیړۍ باندی بریالۍ کیدی شي. په دی خاطر یی پریکړه وکړه چی یو زیات شمیر کشتۍ او گڼ شمیر بحری جهازونه چی د عیسوی جهازونو څخه کوچنی دی دبندرگاه پاسنۍ برخی ته منتقل کړي. په دی ځآی کی اوبه تنگی دی ، او یونانی ستر جهازونه هم دلته نه دی بریالی شوی ،دبندرگاه پورتنی برخه گولډن هارن پوری رسیږی او گولډن هارن ته هیڅ ډول زیان نه رسیږی. د کلابندۍ ټول زور د وچی په لور مصرفیږی. په ځانگړی توگه د سینټ رومانس د دروازی په لور دکلا د سوبی ټول سامان اووسایل را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولیږی. په دی خاطر دقسطنطنیی خلک دنور خوا و ځخه بی فکر اوسي او په همدی یوی لوری خپل دفاعی ځواک مصرفوي.

سلطان فکر وکړ چی که چیری دګولډن هارن له لوری که په ښار باندی حمله وکړل شی نو درومی فوځونو توجه به سره وویشل شی او په دی توګه مونږ ته هم ددیوال ماتول او ښار ته ننوتل اسانه شي ،خو دسمندر له لوری حمله هغه وخت شونی ده چی په ګولډ ن هارن کی اوسپنیز زنځیر نه وای ، اوهلته جهازونه ور ننوتلی شوای. په همدی وخت کی سلطان دخپل ذهانت او استقلال ځخه کار واخیست اویو نمونه ی هوډ یی وکړ. دسلطان دغه وړاندیز اغاحسن ، احمدکدک پاشاه ، اومحمودپاشا په خیر پوه او تجربه لرونکی سپه سالاران هم حیران پاته کړل. سلطان د یوه ناشونی کار د شونی کولو هڅی کولی.

سلطان وویل چی د ابنای فاسفورس په زورو اوبو کی خپل ټول جهازونه ګولډن هارن ته ور ننباسي. خو دوی ته به په اوبو کی د تللو په ځای د وچی د لاری تلل په کار وي ، ددی کار له پاره هغه یو ډیر عجیب اوغریب وړاندیز وکړ. دغه وړاندیز د نړی په تاریخ کی ساری نه لری. هغه پریکړه وکړه چی ګولډن هارن ته دجهازونو د ورسولو له پاره به لس میله واټن په وچی وهل کیږی. ددی له پاره د ابنای فاسفورس دغربی ساحل ځخه جنګی جهازونو وچی ته راوړل کیږی اوبیا به دغه جهازونه د یوی سختی غرنۍ او تیږلوړه لاری نه دګولډن هارن شمالی غاړی ته رسول کیږی او همله به په ګولډن هارن کی ځای په ځای کیږی. د وچی دا لاره نژدی لس میله واټن درلود. سلطان دروان کال د جمادي الاول خوارلسمه شپه چی په پوره توګه دسپوږمۍ په رڼا باندی روښانه وی و ټاکله. هغه حکم وکړ چی ان تر ګولډن هارن پوری د لرګیو تختی و غوړوی. دا د سلطان یو عجیب وړاندیز اودهغه محیرالعقوله تجربه وه. سلطان ددی کار د پای ته رسولو له پاره همدا یوه شپه ټاکلی وه ، دهغه دحکم سره سم په دغه لس میله واټن کی دلرګیو تختی و غوړول شوی ، ددی تختیو دپاسه یی غوړی واچول. د دغوړوالی په واسطه دا تختۍ پخپله یو سمندر وګرزید.

دښار ددیوالونو ځخه ټوله ورځ سیل کونکو د سلطان عسکر کتل چی د لرګی تختۍ غوړوی او یو ځای کوی یی. خو هغوی حیران و چی اخر مسلمانان ددی ځخه څه ډول کار اخستل غواړی؟ دشپی درا ختلو سره سم مسلمانو سپاهیانو خپلی ۸۰ جنګی کشتۍ اوجهازونه را ښکودل او د لرګیو په تختیو یی ور وخیژول ، کله چی ددی اتیاو جهازونو ټرین په تختیو باندی سپور کړل شو نو په زرګونو عسکرو هغوی ټیله کولی. په دی شپه دهوا ځپو هم دمسلمانو عسکرو سره پوره مرسته کوله ، په دی اساس د جهازونو ملاحانو بادبانونه پرانستل. د جهازونو ددی ټرین د پر مخ بوتلو له پاره دانسانانو نه علاوه حیواناتو هم خپله دنده تر سره کوله. لاره اوږده او ډیره سخته وه ، دسپوږمۍ رڼا هری لوری ته خپلی وړانګی غوړولی وی ، په دی سپوږمیزه شپه کی هری لوری ته شور ماشور ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحالۍ ناری او فوځی سندری په دیوالو ناستو عیسوی عسکرو اوریدی. او په دی سوچ اوفکر کی حیران و چی اخر مسلمانانو دکوم کار له پاره ملاتړلی ده.

پخپله قسطنطین هم دیوال ته راغی او دمسلمانانو ددی کار نظاره یی وکړه ، هغه دعثمانی فوځ د باجو غږ اوریده. خو ددی نه زیات په نور څه نه پوهیده. خومسلمانانو خوشحالی کوله. ټوله شپه دغو اتیا جهازونو سفر وکړ او دقسطنطنیی عیسویان تر اخری وخته پوری هم هیڅ و نه پوهیدل ، بلاخره د سهار رڼا د دی ستر راز څخه پرده پورته کړه ،په دی وخت کی دسلطان لښکر اتیا جهازونه او درنه توپخانه په ګولډن هارن کی ځای په ځای شوی وه.

کله چی دقسطنطنیی خلکو د سلطان دلښکر اتیا وسلوال جهازونه اودرنه توپخانه په ګولډن هارن کی وکتله نو دښاریانو ساه ګانی و دریدی....دا څه شوی دی ؟...دوی خو یا ناشونی خبره شونی کړی ده.... دقسطنطنیی خلکو په خپلو سترګو باور نه کاوه ، هغوی دا هم وکتل چی عثمانی فوځونو د دیوال تر څنګ یو پل هم درولی دی اوخپل توپونه یی په مناسبو ځایو کی نصب کړی او ددیوال دی لوری ته یی د ګولیو د ورولو له پاره هم ځانونه تیار کړی دی. عیسویان ډیر وارخطا شوی و ، د قسطنطین څومره جهازونه چی په ګولډن هارن کی موجود و ، هغوی ټول د زنځیر تر څنګ په یوه لیکه کی ولاړ و ترڅو پردی جهازونه دننه را داخل نه شي.کله چی دقسطنطین جهازونو دعثمانی بحری بیړۍ جهازونه په ګولډن هارن کی وکتل نوپرهغوی دحملی کولو له پاره رامخته شول. خو سلطان محمد خان د بندرګاه دواړو غاړو ته خپله توپخانه نصب کړی وه. عثمانی توپخانی په عیسوی جهازونو باندی ګوله باری پیل کړه او هر جهاز به چی مخی ته راته نو هغه به یی دهمدی ګولیو په واسطه په اوبو کی غرقاوه. د اربان توپونو سخته ګوله باری کوله اوهر لوری یی ګولۍ ویشتلی. دا د جنګ هغه اساس نقطه وه چی توپونو په کی ډیر بنسټیز اوپریکنده رول و لوبوو. په دی توګه د سمندر له لوری دحملی په واسطه عیسویان محبور شول چی خپل فوځ ځواک سره وویشي. دګولډن هارن اوبه ډیری ژوری نه وی. په دی اساس عثمانی جهازونو په ډیره اسانۍ سره هغه استعمالولی. سلطان په ګولډن هارن باندی دیوه پل د جوړولو حکم وکړ اوپه دی توګه یی دښار شمالی دیوال هم د سختی کلابندۍ لاندی راوست ږ

اوس نود **۱۴۵۳** کال د مئ دمیاشتی څلور ویشتمه ورځ وه. په همدی ورځ قسطنطین سلطان ته پیغام ولیږه: « ته چی پرما څومره خراج ټاکل غواړی زه یی ورکړی ته تیار یم. ما خپل باجګذار وګرزوه او قسطنطنیه ماته پریږده»

خو اوس سلطان په دی ډاډمن شوی و چی هغه به ښار سوبه کوی. په دی خاطر یی قسطنطین ته ځواب ولیږه چی: « که چیری ته اطاعت قبلوی نوتاته به دیونان جنوبی برخه درکړل شي خو زه به په اسلامی دولت کی دقسطنطنیی د یوځای کیدو پرته بیرته ستون نه شم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان په دی پوهیده چی ترهغی چی دقسطنطنی عیسوی سلطنت چی دعثمانی سلطنت تر منځ خنډ ګرزیدلی دی ، په خپل ځای پاته وی نو په ګوانډونو او خطرونو کی به کوم کمښت نه راځی. هغه دقسطنطین اودهغه څخه د پخوانیو قیصرانو د شرارت څخه پوره خبر و. او بیا خو اوس د قسطنطنیی په سوبه کی ډیر کم وخت پاته و. په دی خاطرد قیصر قاصد د سلطان دخیمی څخه نامراده اوناکام و ګرزید. په دی وختو کی د وچی له لاری هم یو پر بل سختی حملی پیل شوی وی ، خود قسطنطنیی پر هغو دیوالونو چی د زرکالو راهیسی یی دهر ډول دښمن څخه دغه ښار خوندی ساتلی وه د عثمانی حملی کوم اثر نه ښکاریده. عثمانی توپونو د دیوالو په دواړو غاړو باندی په پرلپسی توګه ګوله باری کوله ، بلاخره د اوو ورځو پرلپسی ګوله باری نه وروسته دقسطنطنیی ددیوالونو په دری ځایو کی درزونو راپیدا شول.

هغه دیوالونه چی د پیړیو پیړیو راهیسی یی په پوره ځواک سره دهر دښمن مقابله کړی وه دعثماني توپونو په مقابل کی تم نه شول او په ځای ځای کی وشکیدل.... اوبیا داسی وخت هم راغی چی د سینټ رومانس ددروازی تر څنګ څلور واړه برجونه دتوپونو د ۳۰ انچه ګولیو په مقابل کی تر ډیره و نه دریدل او په ځمکه راپریوتل. اوس نو سلطان محمد خان ته خپل اخری بری تر سترګو کیده (ګبن)

سلطان قسطنطین ته پیغام ولیږه چی که چیری هغه دغه ښار په امنناکه توګه ورته حواله کړی نو دښاریانو ژوند ته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی. ددی ترڅنګ به د موریا حکومت هم ده ته ورحواله کړی. خو قسطنطین دا وړاندیز و نه مانه. هماغه و چی سلطان محمدخان په خپل لښکر کی اعلان وکړچی دمئ په ۲۹مه به اخری اوپریکنده حمله کیږی. ددی نه مخته په ۲۸ دمئ سلطان یو ځل بیا خپل فوځ کی اعلان وکړ چی سبا سهار به د هره اړخه په ښار حمله کیږی ، فوځ ته به دښار د تاج او تاخت له پاره اجازه ورکول کیږی. خو سرکاری املاکو ته به څوک زیان نه ور رسوي ، ددی نه علاوه هیڅ عثمانی سپاهی به ، امن غووښتونکو ، وسله غورزونکو ، زړو ، کوچنیانو ، ښځو او ....ته زیان نه ور رسوی. ددی خبر سره سم دمسلمانانو په لښکرو کی دخوشحالۍ څپی خپری شوی او دتکبیر غږونه پورته شول.

دبله اړخه په شاهی قصر کی قسطنطین خپل سپه سالاران ، دحکومت مسؤلین ، قومی مشران ، مذهبی مشران ټول راټول کړل اویوه غونډه یی جوړه کړه ،هغه ته ډاګیزه شوی وه چی سبا سهار مسلمانان یوه هر اړخیزه حمله کوی. په دی خاطر یی ښاریانو ته تر اخری ساعته پوری د جنګیدواو دفاع حکم وکړ. پخپله یی هم په ډکی مجمع کی په خداوند یسوع مسیح باندی سوګند یاد کړ چی دخپلی وینی د اخری قطری پوری به دترکانو په مقابل کی جنګیږی. دغونډی د پای ته رسیدو سره سم ټول سالاران راپورته شو او داخری معرکی له پاره یی ځانونه تیارول پیل کړل. قیصر ددی غونډی د پای ته رسیدو څخه سمدلاسه وروسته ایا صوفیا ته راغی اوپه خپل اخری عبادت کی مصروف شو . په ای صوفیا کی په هر پادری باندی ویره اوخوف سپور شوی و ،قیصر دعبادتځای څخه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارغیدو وروسته خپل ځای ته ولاړ، هلته یې دڅو لمحی ارام نه وروسته په آس پښه واړوله اودسینټ رومانس په لور راغی ، دلته دکلابند شوو لخوا سخته حمله شوی وه.

عثمانی فوځ هم ټوله شپه په ذکر و عبادت کی مصروف وو . پخپله سلطان محمد خان دسهار د لمانځه څخه د فاریغیدو وروسته د علماو اوروحانیونو غونډی ته ورغی اودخپلی اخری حملی دبریا له پاره یې تری دعاوغوښته. په دی غونډه کی دسلطان پیر « ایدنی رحمة الله» هم موجود وو. دغه پیر داخری حملی دبری له پاره ددعاکولو په نیت ځانته خیمه درولی وه ، دخیمی بیرون یې یو ساتونکی درولی و ترڅو څوک یې مزاحم نه شي . په دی توګه د سلطان مرشد په خپله په دعاو کی مصروف وو. سلطان د لمر دراختو نه مخته د خپلو فوځونو لیکی سمی کړی ، اوهغوی ته یې یو په زړه پوره تقریر وکړ.

« نن به مونږ د ماسپښین لمونځ په ایاصوفیا کی اداکوو .»

سلطان د خپلی وینا د ختمولو وروسته خپلو سالارانو ته دحملی کولو حکم وکړ. نن د **۱۴۵۳**کال د مئ د میاشتی **۲۹** مه ورځ وه ، عثمانی فوځونو د مختلفو اړخونو څخه حمله وکړه ، توپونو او منجنیقونو دښار په دیوالونو ګولۍ ورولی ، دیوالونه ځای په ځای سوری شوی وو . خودحملی ډیر زور دسینټ رومانس ددروازی په لور و . عثمانی فوځونو په ځای کی د خندقونو څخه تیر شول ، هغوی دخندقونو دپاسه پاتخی کیښودی ، کمندونه یې واچول اوپه دی توګه د لمر د راختوسره سم د وینو اواور دا پریکند جنګ پیل شو . دسینټ رومانس دیوالونه لا دپخوا څخه د ترکانو په توپونو سوری سوري شوی و. په دی اساس مسلمانو سپاهیانو ددیوالونو د همغه درزونو څخه ګټه پورته کړه اوښار ته دننوتلو هڅه یې وکړه . خو هر ځل به دهغوی هڅی دسختی مقابلی سره مخامخ کیدی . دعثمانی فوځونو بهادرو څو ځلی د لویدلو برجونو او ددیوالو د درزنو څخه دتیریدو هڅی کولی ، خوهلته دننه د جستیمانی اونورټاس فوځونو، دقسطنطنیی عامو ښاریانو ، ان ښځو اوکوچینانو دخپلو ځانو څخه دفاع کوله ،هری لوری ته همدا حال و .... د سمندر او وچی دواړو څخه په یوه وخت کی سختی حملی روانی وی ،یو عجیب اوحیرانونکی قیامت و . یو اړخ هم د تسلیمۍ له پاره تیار نه و ، قسطنطین په خپله په اس ناست و او د سهاره تر غرمی یی دخه خوړلو ښځلو پرته منډی ترړی وهلی ، جان جستیمانی توری کارولو داسی مهارت ښوده چی سلطان محمد ورته په خپله ګوته په خوله و.اوبی اختیاره یی دا خواهش کاوه چی کاشکی دا شخص زما په فوځ کی وای.«عثمانی دولت» ... تر غرمی پوری دعثمانی دولت یوعسکر هم ښار ته ورداخل نه شو . عیسویانو دخپل مرکز د خوندی ساتلو له پاره حیرانونکی شجاعت تر سره کاوو. هر سپاهی به دخپل ځان په قیمت دفاع کوله . هر ځل به یې د ترکانو حملی درولی ، توری د تورو سره جنګیدی ، ترکی عسکر به د عیسوی عسکرو د وژلو اویا پخپله دشهید کیدو ....وروسته ددیوال څخه راغورزیدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوسلطان محمد خان د خپلو لمړنیو ناکامیو څخه ناهیلی شوی نه و . په پوره عزم سره را پورته شو او د ښار ددیوال ځنګ ته ورغی ، دوه رکعته لمونځ یی په جمعه وکړ ، دزمکی هغه برخه چی سلطان اودهغه ملګرو په کی لمونځ ادا کړ دتل له پاره د« فاتح د لمانځه ځای» په نامه مشهوره شوه .(جهان دیده) .... بلاخره سلطان د خپل نازولی فوځ ینی چری زرکسیزه ډله له ځانه سره کړه ، ددی ډلی په لمړی لیکه کی اغا حسن ، عبدالرحمن ، اوریاض بیګ په څیر تجربه لرونکی عسکر شامل و . تردی وخته پوری یونانی اورومی عسکر پوره ستومانه شوی وو . په هغوی کی د تازه حملو تاب نه وپاته. ددی تازه مهم د روانیدو نه مخته سلطان خپل پیرته یو قاصد ور ولیږه او ورڅخه یی وغوښتل چی ځانګړی دعا ورته وکړی. ځکه سلطان اندیښمن و چی که نن قسطنطنیه فتحه نه شی نوبیا به هیځکله هم فتحه نه شي . ځکه چی نن حمله کونکو خپل ټول توان په کار اچولی و . کله چی دسلطان قاصد هلته ورغی نو ساتونکی هغه منه کړ خو عثمانی وزیر ساتونکی ته په قهر شو او ورته یی وویل چی هغه به پیر ته دسلطان پیغام هرومرو ور رسوی.

ددی خبری سره سم هغه خیمی ته ورننوت ویی کتل چی پیر په سجده پروت دی او دعا کوی. دعثمانی وزیر په کتلوسره یی سر راپورته کړاو ورته یی په خندا کی وویل چی ورځه قسطنطنیه فتحه شوه ...(تاریخ اسلام) .

عثمانی وزیر ته د دی بزرګ په خبرو باندی باور را نه غی اوبیرته یی منډی کړی. خو د هغه بزرګ د خیمی څخه د وتلو وروسته یی وکتل چی د ښار په دیوالونو باندی داسلام بیرغ رپانده دی . په حقیقت کی هغه وخت چی سلطان خپل پیر ته دا قاصد ور لیږه نوهغه وخت ډیر نازکه وه . اوبیا په دی وخت کی ددیوال هغه برخه د سلطان تر مخه وه یوناڅاپه را پریوته او د راپریوتو سره سم خندق ډک شو اوښار ته د ور ننوتلولاره پرانستل شوه . د بله اړخه بحري فوځ هم په همغه وخت کی په یوه ستر برج باندی ولکه وکړه اوسلطانی بیرغ یی پری نصب کړ . ددی بیرغ د پورته کیدو او د دیوال د راپرزیدو وروسته سلطان اودهغه ملګری چی په سر کی یی اغا حسن شامل و ښار ته ورننوتل. خو عیسویانو تراوسه پوری خپله ماتی نه منله . په همدی وخت کی قسطنطین ته یو ډیر ژور زخم دا راپیداشو چی دهغه دجنګ نازولی جستیمانی سخت زخمی شو او اوجنګ میدان یی پریښود . سلطان په همدا اسی وخت کی حمله کوله چی جستیمانی دخپلو ملګرو سره لاره پری ایښی وه . اوپه دی توګه یی ښار خپلو دښمنانو ته حواله کړی و. قسطنطین د جستیمانی دتم کولو له پاره ډیری هلی ځلی وکړی و خو هغه د مسلمانانو دتورو څخه ویریدلی و . هغه سمدلاسه د بندرګاه په لور ولاړ . دهغه د تللو سره سم په عیسویانو کی کمزورتیاوی راپیدا شوی ،په دی وخت کی قسطنطین په خپله قومنده په لاسو کی واخسته. خو دینی چری حمله ډیره سخته وه ، عیسویانو یی مقابله ونه شوه کړای.

دینی چری سردار اغاحسن په ډیره میړانه دخپلو ملګرو سره یو ځای په دیوال ور وخوت ....قسطنطین اودهغه ملګرو هڅه وکړه چی اغا حسن شاته و تمبوي. په دی وخت کی ددغو دری مسلمانانو دمقابلی له پاره سل کسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عیسویان راغلل ، خو اغاحسن د پایلونه بی پرواه د قسطنطین په فوځونو کی خپله توره وچلوله. په دی وخت کی داغا حسن وجود زخمی زخمی شو. بلاخره یی دزخمونواوزیاتی وینی له لاسه هملته دشهادت کلیمه ولوسته او ځان یی خالق ته وسپاره ..... په دی جنګ کی دینی چری د دیرشو عسکرو څخه اتلس شهیدان شول. خو دانور بریالی شول ځکه دهغوی شاته نور ترکی فوځونه ور ورسیدل ، اوس نو حمله کونکی دهره اړخه ښار ته ور ننوتی و. هری لوری ته دعیسوی فوځیانو جسدونه پراته وو. اوس دښار په ستر دیوال باندی سور هلالی بیرغ رپانده وو.

قسطنطین چی تر اوسه پوری په پوره زړه ورتیا سره جنګیده دخپلو ډیر و مخلصو ملګرو په دلاسه ورکولو سره یی هیلی له لاسه ورکړی اوپه لوړ اواز یی وویل چی:

« ایا کوم عیسوی شته چی ماپخپلو لاسو ووژنی...؟ ایا کوم عیسوی شته چی ماپخپلو لاسو ووژنی؟»

خو کله چی دروم اخری قیصرته کوم ځواب پیدا نه شو نو بیا یی د روم د قیصر لباس د ځانه لری کړ اودعثمانی فوځ په سیلاب کی ورګډ شو او دیو سپاهی په څیر په پوره میړانه و جنګید او ووژل شو.... په دی توګه دهغه دمرګ نه وروسته یولس سوه کلنه بازنطینی پادشاهی هم له منځه ولاړه ....ددی پادشاهی پیل دقسطنطین له خوا شوی و او اخریی هم قسطنطین و. اوددی نه وروسته ....دقیصر لقب یو تاریخی داستان پاته شو. دعالمیانو دسرور دا ارشاد پوره شو چی فرمایلی یی وو ....«اذا هلک قیصرا ، فلاقیصر بعده ...»

څو شیبی وروسته قسطنطنیه د فاتحینو دلښکرو څخه ډکه شوه ، دعیسویانود مدافعت جوش د منځه ولاړ او حالات ارام شول. عثمانی فوځونو خپلی توری په نیامو کی کیښودی ، سلطان محمد خان دخپلو ملګرو سره یوځای په خپل اس سپور د دیوال د لویدلی برخی څخه راتیر اوښار ته راننوت اوځان یی دایا صوفیا چرچ ته ورساوه. دلته هغه ستنی ته چی د ترکانو ماتی یی ورسره تړلی وه په زرګونو عیسویانو پناه اخستی وه ورغی.

کله چی دسلطان آس دی ستنی ته ورسید نو په زرګونو عیسویانو خپل سرونه راپورته کړل اودا سمان په لور یی کتل چی هغه اسمانی فرشته به توره په لاس راکیوزی او ترک سلطان به دخپلو ملګرو سره یوځای ددی ځایه باسی او دماتی سره به یی مخ کوي، خو سلطان محمد خان دهغی ستنی څخه ور تیر شو اود ایا صوفیا دروازی ته ورغی ، په دی وخت کی نه کومه فرشته د اسمانه راښکته شوه او نه درومیانو ماتی په فتحه بدله شوه. په کلیسا کی را ټول شوی خلک په اخری وختو کی دغیبی کومک منتظر وو. ان تر دی چی ددی کلیسا په اړه دغه توهماتی عقیده دسلطان په لاسو د تل له پاره په خاورو بدله شوه.

نن هغه سلطان محمد خان نه و ....بلکه « سلطان محمد خان فاتح» و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم بن هشام هم د سلطان سره یوځای د ایاصوفیا تر مخه د خپله اسه کوز شوی و ،هغه ددی نه مخته هم ځو ځلی دلته راغلی و. لا تراوسه سلطان همدلته دایاصوفیا په دروازی کی و چی قاسم په ډیره بی صبری سره ایا صوفیا ته ور ننوت. د چرچ په هال کی دهغه پیژندونکی راهبانی او پادریان سره را ټول شوی و. ټول قاسم ته په حیرانتیا سره وکتل اودهغه په فاتحانه راننوتلو سره یی سرونه ټیټ کړل. خوقاسم غوښتل سوینا ته ځان ورسوی. هغه ته سوینا هیچری هم تر سترګو نه شوه. په منډه پاس منزل ته ولاړ. او په بیړه یی ځان د سونیا خونی ته ورساوه.

کله یی چی د سونیا دکوټی دروازه پرانستله نو بی اختیاره یی آه وویل ....ځکه سونیا دخپلی کوټی په منځ کی پرته وه ، دهغی په ګیډه کی یو توره ننویستل شوی وه. د سونیا وینه په فرش باندی بیدله. سونیا په وینو کی لت پت وه خو خپلی سترګی یی د دروازی په لور نیولی وی ،،،

قاسم ورمنډه کړه او سونیا ته یی ځان ور ساوه. خو هغه مړه شوی وه. دهغی سترګی پرانستی وی اوهغه د وعدی په مطابق اوس هم دقاسم منتظریوی. قاسم دهغی په سترګو باندی لاس کیښود او په لوړ اواز یی انا لله و انا الیه راجعون وویل. قاسم دحالاتو څخه داسی وانګیرله چی سونیا په خپله خپل ځان نه دی وژلی بلکه هغه وژل شوی ده. دهغه ذهن د شاګال په لور ولاړ او فکر وکړ چی دا دهمدی مکروه انسان کار دی. دقاسم په سترګو کی د شاګال انځور راګرزیده اوسترګی یی د وینو نه ډکیدی.

سلطان محمد فاتح دخپلو ملګرو سره وعده کړی وه چی دماسپښین لمونځ به په ایا صوفیا کی کوی .په دی اساس سمدلاسه دایاصوفیا د هال څخه چوکۍ لری کړل شوی اوپه ایا صوفیا کی دسلطان محمد د الله اکبر اواز پورته شو. سلطان اودهغه ملګری د الله په دربار کی په سجده پریوتل. په دی وخت کی په ایا صوفیا کی د زرګونو عیسویانو او پادریانو د سترګو څخه اوښکی روانی شوی ، دلمانځه څخه د فاریغیدو وروسته سلطان خپلو جنګیالیو ته حکم وکړ چی ولاړ شي اود قسطنطین لاش ولټوي ،....قسطنطین هلته د سینټ رومانس په دروازه کی د جنګ په جریان کی وژل شوی و. هلته د ډیرو لاشونو تر منځه دقسطنطین لاش وموندل شو چی په جسم یی یوازی دوه زخمونه وو. دسلطان سپاهیانو دقسطنطین سر پری کړ او د سلطان مخی ته یی راوست اوپه دی توګه د قسطنطنیی فتحه مکمله شوه .... بله ورځ سلطان دقیصرانو شاهی محل ته ورغی ، ویی کتل چی په دی پراخه محل کی هیڅ نوع حرکت نه شته. کله چی سلطان دا ورانی ویجاړی وکتلی نو بی اختیاره یی دا شعر له ځانه سره زمزمه کړ.

پرده داری می کند برقصر کسری عنکبوت

چغد نوبت می زند برګنبد افراسیاب (عثمانی دولت)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې جنګ کې د مسلمانانو په لاسو څلوېښت زره عيسويان وژل شوي و. او شپيته زره عيسوي عسکر په بند کې اچول شوي و . دقيصر د کورنۍ هيڅوک هم و نه نيول شول ځکه هغوی ټول په تيښته بريالی شوي وو . ډير يې ايټاليې او يو شمير نورو اروپايي هيوادونو ته تښتيدلي وو. دقيصر يو لمسی څو ورځې وروسته مسلمان شو او همدلته په قسطنطنيه کې واوسيد. بلاخره د دې کورنی نوم او نښه ورکه شوه.

د شاهي محل دکتلو وروسته سلطان هلته داس ځغلولو په ستر ميدان کې خپل لښکر را ټول کړ اود شکرانی لمونځ يې ادا کړ. (هيپوډ روم) يوائې د اس ځغلولو ميدان نه وی بلکه دلته به د نوو پادشاهانو دتاج د په سرکولو اعلان هم کيده . همدلته به فاتحو جنرالونو خپله جشنونه جوړول. همدلته به مجرمانو ته سزا ورکول کيده او منحرف عيسويان به په کی سوزول کيده . په تاريخ کی څو ځله دحکومت پر خلاف بغاوتونه دهمدی ميدان څخه پيل شوی و . معلومه نه ده چی دا ميدان به څو ځله دانسانانو په وينو خړوبه شوی وي،

په هيپوډ روم کی دری ستنی نصب شوی وی ، لمړی يی دمسيح نه مخته په څلورمه پيړی کی بله يی په پنځمه عيسوی پيړی کی اودريمه يی په لسمه عيسوي پيړی کی. داستنی ددری بازينطيني شهنشانو له اړخه د يادګار په توګه نصب کړل شوی وی ، سلطان محمد خان فاتح د تر ټولو کوچنۍ ستنی تر څنګ خپل دربار جوړ کړ. په دی ستنی باندی ددريو اژدهاو انځورونه کندل شوی و . کله چی سلطان دا انځورونه وکتل نو دخپله ځايه راپورته شو اودخپلو جنګي غشو په واسطه يی دهغی ازدهاو سرونه ور پری کړل.

په هيپوډ روم کی دسلطان دربار جاری و ، هغه نوی احکامات ورکول ، په دی ميدان کی دسلطاني فوځونو اومسلمانانو نه علاوه په زرګونو عيسويان هم موجود وو . نن دقسطنطنيي خلک دخپل نوی پادشاه دکتلو له پاره راغونډ شوی وو. عثماني فوځ د پرون راهيسی په ښار کی امن وامان قايم کړی و ، سلطان اعلان کړی و چی دقسطنطنيی دښاريانو هرڅه په امان او محفوظ دی. همدا علت و چی نن د مفتوح قوم هر کس په ويره ويره تر دی ځايه راغلی و .

قاسم بن هشام دسلطان دربار ته لږ څه ځنډن راغلی و . هغه ټوله ورځ په بندرګاه کی ګرزيده . هغه ته دشاګال د پيدا کيدو له پاره يو تيز بحری جهاز او څوکسه عسکرو ته اړتيا وه . خو تر ماسپښينه پوری قاسم کومه پريکړه نه وه کړی ، په حقيقت کی هغه اوس دقسطنطنيي څخه وتلای هم نه شو. ځکه سلطان هر وخت هغه ته اړتيا درلوده . خواوس قاسم پتيیلی وه چی د مارسی دپيدا کيدو له پاره به د سلطان سره نيغ په نيغه خبره کوي. اوبيا به په دی مشن باندی دسلطان د اجازی سره سم کار کوي .دقاسم کورنۍ هم همدلته په قسطنطنيه کی مقيم شوی و . دهغه خلک چی خپل کورونه يی پری ايښی و دهغوی په کورونو کی د مسلمانانو کورنۍ ځای په ځای شوی وی. حميرا هم ورسره همدلته يو ځای وه . خو قاسم غوښتل د مارسي لټون وکړی. قاسم د هيپوډروم ميدان ته راغی...اونيغ د سلطنت د عمايدينو ټولی ته ور روان شو ، تر اوسه هغه څو قدمه اخستی و چی يو ناڅاپه ودريد. هغه ته يو پيژندل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی ځیره مخته راغله اوهغه مقرون وو . دا هغه یونانی سالار و چی قاسم ورسره د ماهی نیونکو په کلی کی لاس و ګریوان شوی و . ځکه همدی مقرون روزی تښتولی وه او بیا قاسم دروزي دپیدا کولو له پاره په یونانی عسکرو حمله کړی وه . مقرون په عام لباس کی و اودعامو کلیوالو خلکو په ځیر یی په سر ټوټه راتاوه کړی وه . هغه ته د مقرون په ځیری کی یو ډول تجسس پیدا شو ، داسی معلومیده چی هغه په چا د لټی پسی دی . مقرون دسلطانی غونډی ځخه بی پرواه دقسطنطنیی په خلکو کی ګرزیده . هغه د یوه یوه شخص مخ ته کتل . دقاسم شبرم حس رابیداره شو په دی خاطر یی دسلطاني دربار په لور د تللو په ځای دمقرون په لور مخه کړه.

مقرون تر ډیره وخته پوری دچاپلټنه کوله.دحالاتو ځخه یی داسی ډاګیزیده چی په بیړه کی دی خوکله یی چی خپل مطلوبه کس پیدا نه کړ نوبیا د غونډی ځخه ووت.قاسم یی تر شا شو ، مقرون پیدل روان و اوقاسم په زړه کی دعا کوله چی همداسی پیدل ولاړ شي . ځکه که مقرون په اس باندی سپور شوی وی نوبیا قاسم هغه نه شو تعقیبولی. مقرون د ښار دکوڅو ځخه ووت او دشرق په لور روان شو ، دی لوری ته دښار ابادی کمه وه . ځکه چی په دیوال کی کومه ستره دروازه نه وه . دادقسطنطنیی شاتنۍ برخه وه . مقرون د اوږدی فاصلی وروسته دشمال شرق په لوری کنډراتو ولاړ . دقاسم تجسس نور هم زیات شو . په دی پوه شو هرومرو کومه خبره شته ....او خبره هم د راز ده... قاسم د مقرون او خپل ځان ترمنځ دومره واټن پریښود چی مقرون د تعقیب احساس ونه کړی.

بلاخره قاسم ته یو مات اووران ویجاړ عمارت تر سترګو شو، دا دکوم پخوانی چرچ عمارت و . دعمارت په دروازی باندی صلیب نصب کړی شوی ، مقرون همدی کنډر شکله عمارت ته ور ننوت. قاسم چی وکتل مقرون هغه زوړ عمارت ته ور ننوځی نو لږ ځه ګرندی شو ، ځکه هغه غوښتل وپوهیږی چی مقرون دلته د چا سره د کتلو اود ځه مقصد له پاره ورغلی دی ، قاسم په ډیره منډه ځان د چرچ عمارت ته ورننژدی کړ.

دقسطنطنیی داسیمه د سترو ستر غونډیو د یوی لړۍ ځخه جوړه شوی وه . اودا کنډر شکله چرچ په همدی غونډیو کی پروت و. قاسم نیغ چرچ ته د ورننوتلو په ځای د چرچ خواته وګرزید او دشا له لوری چرچ ته راغی .دچرچ شاته هم یوه دروازه وه. خو دا دروازه بنده وه ، قاسم دروازی ته ورنژدی شو او د دروازی د سوریو ځخه یی ددننه ځای اندازه واخسته. هغه ته د وچو پاڼو او دغښو دجالو پرته نور ځه تر سترګو نه شول.....هغه حیران شو چی مقرون چیری ولاړ. قاسم رامنډه کړه او د نیغی لاری ځخه چرچ ته راغی .توره یی را وویسته اودهر ډول حالاتو له پاره یی ځان تیار کړ.

قاسم په ډیر احتیاط سره چرچ ته ورننوت. خودلته هیڅوک هم نه وو. دا ډیر کوچنی چرچ و ، قاسم هلته په وچو پاڼو باندی پښی ایښودی او ددیوال تر څنګ ولاړ خو دغه چرچ دیوی ستری غونډۍ سره نښتی و .....یعنی د چرچ دروازه د غونډۍ لوری ته پرانستل کیده. قاسم په احتیاط سره دروازه پرانسته او هلته یی دیوی حجری په کتلو حیرانتیا احساس کړه خو هغه حجره هم خالی پرته وه . هغه دمقرون پسی ګرزیده خو دمقرون درک نه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلوم. دا کوچنۍ حجره په حقیقت کی ددی غونډۍ د تراشلو څخه جوړه شوی وه. اودکوم پادری دعبادتځای له پاره استعمالیده. خو اوس دا خونه هم خالی وه . ددی ځای د خالی پیداکیدو سره دقاسم شپږم حس په حرکت راغی اودخطر احساس یی وکړ. ځکه قاسم په خپلو سترګو وکتل چی مقرون چرچ ته را ننوت. خو اوس هغه غائب شوی و.

په همدی وخت کی هغه فکر وکړ چی شونی ده چی ددی حجری دروازه بلی کومی لوری ته وتلی وی، په همدی خاطر یی دیوالونو ته په غور سره وکتل ، دحجری دفرش دپاسه په یوه کونج کی د وښو ډیری لګیدلی و، قاسم سمدلاسه مخته ورغی او هغه واښه او ګیاه یی دهغه ځایه لری کړه .....دلته ریښتیا هم یوه لاره پیدا شوه. ددی دپاسه د لرګیو یوه کلکه تښته اینبوول شوی وه. قاسم دغه تخته لری کړه ، ورلاندی یو سرنګ و خو دفرش نه سرنګ ته باید قاسم اته فټه ټوپ وهلی وی. په سرنګ کی دومره تیاره وه چی قاسم که په کی ورکیوتی وی نو هر څه په کی شونی وو. ځکه هغه نه پوهیده چی مقرون به دسرنګ په کوم ځای کی پټ شوی وی. خو قاسم ددی خطر اخستو ته تیار و. نو هغه سرنګ ته دورټوپ کولو په ځای ځان په سرنګ کی را ځوړند کړ او لږ شیبه وروسته هغه په سرنګ کی وو .لمړۍ قاسم ته څه نه تر سترګو کیدل خو وروسته یی سترګی د تیاری سره عادي شوی اوخپلی مخی ته یی یو اوږود سرنګ کوت. دا سرنګ دشرق په لور ته او نژدی نیم کوس اوږودوالی یی درلود. قاسم داسی و انګیرله چی داسرنګ به ددیوال شرقی برخی لاندی تیریږی ، ددی معنی داشوه چی دا سرنګ به قسطنطنیی څخه تیریږی او بیرون تر پاسفورس پوری په رسیږی، ځکه چی نژدی لږ مخته قاسم ته رڼا تر سترګو شوه. اوس قاسم په سرنګ کی هر څه کتل خو مقرون یی نه کوت. لږ څه وروسته قاسم بیړه وکړه او په منډه دسورنګ څخه ووت ، ځکه هغه نه غوښتل مقرون په کشتۍ کی کیني او ددی ځایه ووځی. هغه پریکړه کړی وه چی مقرون به نیسي او ډیرو شیانو په اړه به تری پوښتنی ګرویزنی کوي.

لږه شیبه وروسته قاسم د سورنګ نه بیرون ووت. دا د قسطنطنیی شاتنۍ برخه وه ، څنګه چی قاسم د سورنګ څخه راووت نو سمدلاسه یی سترګی په فاسفورس ابنا کی په یوی لنګر اچونکی جهاز ور ونښتی. د جهاز بادبانونه پرانستی و او دساحل څخه پنځوس ګزه لری ولاړ و. په دی جهاز باندی دهیچا بیرغ نه و. خو د جهاز د رنګ د کتلو سره دقاسم تندي وغوړید .ځکه د جهاز ټولی تښتی توری کړل شوی وی ، کیدی شی دشپی په تیارو کی د نه په نښه کیدو په خاطر داکار کړل شوی وي خو دقاسم په ذهن کی د ډیوډ الفاظ راوګرزیدل. ډیوډ ورته ویلی و چی د شاګال جهاز تک تور دی ، دقاسم ټول حسونه رابیداره شول. ځکه هغه چی دکوم جهاز پلټنه کول هغه پخپله دهغه مخی ته ولاړ و. په قاسم باندی قدرت مهربانه شوی و. مکروه شاګال مارسي همدی جهاز ته راوړی وه. خو په دی وخت کی قاسم د خپل شاوخوا غونډیو لوری ته متوجه شو اوس نو قاسم مقرون له یاده ویستلی و. اود شاګال په اړه یی فکر کاوه. د غونډیو له اړخه قاسم یو اواز واورید. بلکل همداسی اواز لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک چې کوم شي په اوبو کې غورځوي....قاسم يو دم ښي لوري ته منډه کړه ، توره يې راوويسته ، او په لاس کې يې ونيوله. په يوه منډه يې ځان غونډۍ ته ورساوه.

قاسم د مقرون تر مخه ولاړ و....ددې غونډيو په منځ کې داوبو په غاړه دمقرون کشتۍ ولاړه وه. خو کله چې قاسم ور ورسيد نو مقرون په کشتۍ کې سپور شوی و. په يقيني توګه چې مقرون به دشاګال د جهاز په لور ورته. مقرون لا تراوسه پورې قاسم نه و کتلی. ځکه قاسم دمقرون څخه په لوړه ولاړ و او دهغه ځايه يې دجهاز څارنه کوله. قاسم پريکړه کړې وه او د لږ څه ځنډ پرته يې په مقرون باندې ور ټوپ کړ.... دوی دواړه په کشتۍ کې ور پريوتل. دټوپ د وهلو په وخت کې دهغه توره د هغه په لاس کې وه. د راټوپ کولو سره سم دهغه توری د مقرون سر دوه ځايه کړی و. خو مقرون لا تراوسه ژوندی و، قاسم يو ځل بيا خپله توره دهغه په وجود کې ورننويسته. مقرون چغې په ستونی کې وچې شوی ، هغه دمړينې نه مخته قاسم پيژندلی و ....مقرون له منځه ولاړ ، قاسم مقرون دکشتۍ نه لاندې په اوبو کې را پريوست ، او د باسفورس اوبه يې پرې تکې سرې کړې.

اوس نو د قاسم کشتۍ د شاګال دجهاز په لور ور روانه وه. قاسم په زړه کې دا ويل چې که همدا جهاز دشاګال جهاز وي نودهغه مارسي به ورته همدلته تر لاسه شي. لمر ښه تيز و او قاسم په پوره بيړه خپله کشتۍ د شاګال د جهاز په لور ورځغلوله

اوبيا لږه شيبه همغه څه وشول چې قاسم ته ورپيښيدل. کوم چا د جهاز د عرشې نه قاسم کتلی و. دا دمقرون په خير کوم عسکر و چې د قاسم کشتۍ يې د جهاز په لور په حرکت کې ليدله، هغه په يوه منډه د جهاز د عرشې څخه راکيوت ، لږه شيبه وروسته قاسم وکتل چې ددې سپاهي سره يو ځای دقسطنطنې تر ټولو پراسراره انسان شاګال هم د جهاز عرشې ته را وخوت. قاسم ډير خوشحاله شو ، او ډاډمن شو چې دا جهاز همغه دشاګال جهاز دی. خواوس دقاسم له پاره تر ټولو ستره خطره پيدا شوې وه. کله چې شاګال وکتل قاسم يې د جهاز په لوری ور روان دی نو هغه کله غوښتل چې قاسم دې دهغه جهاز ته ور وخيژي. خو قاسم هڅه کوله تر مارسي ته ځان ور ورسوی ، هغه دهر ډول خطرې ګاللو ته ځان تيار کړی و. هغه لا د شاګال د جهاز نه کافي لرې و چې شاګال دخپل جهاز لنګر پورته کړ او جهاز يې په اوبو کې خوشې کړ،شاګال دمقابلې کولو په ځای د تيښتې لاره اختيار کړې وه. که شاګال دخپل جهاز بادبانونه هم پرانستي وي نو دهغه د جهاز رفتار به د قاسم د کشتۍ دوه برابره شوی وی اوقاسم به هيڅکله هم نه وی توانيدلی د شاګال جهاز ته ور ورسيږي. خو قاسم هم خپله کشتۍ ګړندۍ کړه او دهغې رفتار يې دوه هومره زيات کړ اوپه ډيره چټکۍ سره يې هغې لوري ته ورځغلوله.

کله چې دقاسم دکشتۍ او هغې جهاز تر منځه واټن يوازې شل قدمه پاته شو نو دجهاز بادبانونه په يوه ټکان سره پرانستل شول.او جهاز په سمندر کې ور پريوت. دقاسم له پاره هغه وخت ډيره ستونزمنه شوه چې د جهاز څخه د قاسم په کشتۍ باندې د غشو باران پيل شو ، قاسم هڅه کوله ځان يوې لوري بلې لوري ته کړي ، په دې خاطر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

غشي د کشتۍ په لرګیو کې ننبتل. خوپخوا تر دې چې قاسم ځان سنبال کړي دغشو بله حمله پرې راتله.د شاګال کسانو په پوره قوت سره خپل غشي ورول ، پخپله شاګال د جهاز په عرش باندې ولاړ واو ددې کار څارنه یې کوله، په دې وخت کې قاسم یوه عجیبه پریکړه وکړه، هغه یو ناځاپه د کشتۍ څخه ټوپ کړ او په اوبو کې یې ځان وغورځاوه. اوس نو شاګال اودهغه کسان ډیر وارخطا شول ځکه قاسم په اوبو کې غوپه خوړلې وه او ځان یې غایب کړی و.

اوبیا چې کله هغه را ښکاره شو نوهغه دتور جهاز په یوې څنډې باندې د ورختلو هڅه کوله. قاسم خپله توره په خوله کې نیولې وه. او په دواړو لاسو یې د جهاز جنګلې نیولې وې. دلږ څه کوشش نه وروسته هغه په جهاز کې سپور شوی و، د شاګال کسان هم دهمدې هیلې سره دجهاز څلورو اړخونو ته ځغلیدل. ځکه هغوی پوهیدل چې دهغوی دښمن به کوم اړخه څخه جهاز ته را خیژي. خو هغوی ته هغه وخت معلومه شوه چې قاسم توره په لاس دهغوی تر مخه ولاړ و. په دې وخت کې د شاګال دوو کسانو په قاسم حمله را اوړه خو د قاسم په څیر تورزن ته ماتې ورکول څه اسانه کار نه و. ددوی څخه یو کس قاسم له منځه یوړ خو د بل سره دمقابلې په وخت کې د شاګال نور سپاهیان هم رامنځته شول ، خو قاسم زړه کوچنی نه کړ ، هغه په یوه وخت کې دشاګال د اوو کسو سپاهیانو سره جنګیده. قاسم په منځ کې ولاړ و او اوه کسه سپاهیان تر ی شاوخوا . هغه د طاهر ورور او د هشام زوی و. دعربو ډیر تکړه ځوان او د توری وهلو ستر ماهر. د لږ څه وخت مقابلې وروسته اوو واړه سپاهیان ستومانه شول ، ځکه چې قاسم غوښتل هغوی په همدې ډول ستومانه کړي،په دې وخت کې قاسم دداسې یوه داو څخه کار واخست چې دشاګال دوه سپاهیان یوځای دخپلو تورو ښکار شول. په زمکه دهغوی د پریوتو سره سم قاسم د یوه بل کار هم وختم کړ.

دجهاز بادبانونه پرانستي و اوپه چټکۍ سره مخته روان و. په همدې وخت کې دقاسم په زړه کې یو فکر راپیدا شو ، د جنګ ځای یې پریښود او په یوه منډه یې ځان د جهاز هغې برخې ته ورسو چې هلته د جهاز اخرې تختۍ لګیدلې وې. پاته پنځه کسه سپاهیانو هم دهغه پسې ور منډې کړي ،هغه د جهاز داخرې کونج پورې منډه کړه ، په دې ځای کې د لرګیو کمزورې جنګلې لګیدلې وې ، دقاسم پسې راځغلیدونکې پنځه واړو خپل ځانونه کنترول نه شو کړای او د لرګیو جنګلې یې ماتې کړې اوپه اوبو کې ور پریوتل. اخرې دوه کسو سپاهیانو ماتې جنګلې نیولې وې او ځوړند شوي و. اوس نو قاسم ور مخته شو اودهغوی دواړو کاریې همله ورختم کړ.

جهاز په پوره قوت سره د بحر مارمورا په لور ور روان و. قاسم ویریده چې هسې نه چې هغه درې کسه په سمندر کې لویدلې کسان بیرته جهاز ته را ونه خیژي خو هیڅ پروا یې ونه کړه او بیرته د جهاز دننې برخې ته ورغی. قاسم دخپل ټول جنګ په دوران کې شاګال هیڅ و نه کوت. دلته درې کابینه جوړ کړل شوي و. قاسم دخپلې تورې سره بیل بیل کابین وکوت. خو شاګال یې تر سترګو نه شو. قاسم سمدلاسه د دننې برخې څخه راووت او د جهاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

عرشي ته يې ځان ورساوه ، هغه وار خطا و تر څو ووينې چې شاګال خو چيرې نه دی تښتيدلی. هغه په دې فکر کې و چې ايا شاګال به ځان پخپله سمندر ته ور غورځولی وي؟ ..

په دې وخت کې قاسم ته د جهاز د تاخانې په اړه فکر راپيدا شو ، سمدلاسه را ښکته شو او د تاخانې د زينې د پيدا کولو په هڅو کې شو. هلته لاندې هغه د لرګيو څخه جوړه شوې يوه پاتخه وکتله. اوس نو هغه د چيتاپه څير سخت متوجه و. د لاندې کيوتو په وخت کې قاسم هڅه کوله چې د پښو اواز يې څوک وا نه وري ،خو کله چې لاندې منزل ته ور ښکته شو نو يو برچه يې مخته وويشتل شوه. سمدستي په خپل ځای کيناست. برچه د هغه شاته ديوال باندې ونښته.

دا برچه دهغه سخت دښمن شاګال ويشتلې وه. په همدې وخت کې د قاسم سترګې په شاګال باندې و نښتې. شاګال د جهاز په تاخانې کې موجود و. خو دقاسم نظر دشاګال تر څنګ دهغه شاته په مارسی باندې هم ولګيدی. قاسم شاګال هير کړ او دمارسي په غم کې شو. دمارسی حال ډير خراب و. لږ څه دمخه شاګال د مارسي رسۍ پرانستې وی ، هغه غوښتل مارسی له ځانه سره وتښتوی خو په همدې وخت کې پرې قاسم را ورسيد. شاګال د قاسم دکتلو سره سم په ديوال ځوړند د اوسپنې تبر راواخست. کله چې قاسم د شاګال په لاس کې تبر وکوت نو ورته په خندا شو ،څکه دې لرګې پريکونکې تبر د قاسم دتورې مقابله نه شوه کولی. اوس نو کله چې قاسم د شاګال په لور دحملې کولو له پاره ورته نو شاګال به سمدلاسه دمارسی شاته ځان پټاوه،دهغې ستونې به يې خفه کاوه او قاسم ته به يې ويل:

« قاسم بن هشامه توره وغورزوه او که نه د محبوبې ښې به دې ورمات کړم.»

کله چې قاسم مارسی ته وکتل نو دهغې سترګې د ډير درد نه بيرون راوتلې وی. دهغې ستونې ددومره فشار لاندې و چې اواز يې هم نه شو ويستلی. قاسم ددی منظر په کتلوسره سمدلاسه خپله توره وغورزوله. د تورې د غورزولو سره سم شاګال مارسی پريښوده او لکه د ورږي ليوه په څير يې په قاسم باندې حمله وکړه ، قاسم د شاګال د ګذار څخه دخوندې پاته کيدو له پاره تيار ولاړ و ، شاګال خپل تبر په دواړو لاسو ونيو او د قاسم سر ته يې راخلاص کړ قاسم خپل سر ټيټ کړ او د شاګال تبر په پوره قوت سره د جهاز په لرګې ولګيد او هملته ونښت. دجهاز دلاندې برخې يوه ستره ټوټه ماته شوه. خو شاګال ډير ژر خپل تبر بيرته راوويست او په قاسم باندې دبل ګذار له پاره په دوو ثانيو کې ځان تيار کړ. د قاسم له پاره دشاګال ددويم ګذار څخه خوندي پاته کيدل ډير ستونزمن وو ،خوبيا هم د قاسم قسمت دهغه سره ياری وکړه او دشاګال دويم ګذار هم خالي ولاړ. د جهاز د تختو دماتيدو په اساس جهاز کې اوبه را ننوتې او رو رو داوبو نه ډکيده. خو شاګال د قاسم په خيال کې پاګل شوی و. په پرلپسی توګه يې په قاسم باندې حملې کولې او قاسم به هر ځل خپل ځان څنګ ته کاوه. داوبو د زياتوالی په اساس د قاسم پښه هلته وښويده. اوس نو د سمندر اوبه لکه دنلونو په څير په جهاز کې را رواني وی اودجهاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغرقیدو خطر وار په وار زیاتیده. داسی وخت راغی چی قاسم د شاګال د حملو نه شاته ورته. په دی وخت کی مارسي د شاګال د نظر څخه غایبه شوه. مارسی د موقع نه ګټه پورته کړه اوپه اوبو کی ولاړه او قاسم توره یی راواخسته. شاګال د مارسي ددی کار څخه پوره بی خبره و. اوس نو مارسی ته د شاګال د خبریدو پرته بله لاره نه وه. دبله اړخه وخت هم کم و. ځکه جهاز هر وخت ډوبیدی شو. په دی خاطر مارسي دشاګال په لور ورمنډه کړه اوددی نه مخته چی شاګال په قاسم باندی اخری ګذار وکړی...ځکه چی قاسم په ډیر بد ځای کی را ګیر شوی و... کله چی شاګال خپل تبر پورته کړ ، نوبیرته یی تبر زمکی ته رانغی ، ځکه چی دمارسي توره د شاګال په ملا کی ور ننوتی وه.او دکوم حلال شوی غوایی په څیررمباړي کړی.

قاسم او مارسي په یوه منډه د تاخانی څخه راووتل او د جهاز سره یوی تړلی کشتۍ ته یی ځانونه راورسول. څنګه چی قاسم او مارسی دجهازه کشتۍ راپرانسته اوپه کی کیناستل په همغه وخت کی دجهاز ټوله برخه په اوبو کی ډوبه شو اوغرق شو. او قاسم اومارسي دواړه د شاګال د جهاز دغرقیدو نه وروسته دپاسفورس په اوبو کی بیرون راوتل.

دبله اړخه د هیوډ روم په غونډه کی سلطان د ټولو عیسویانو له پاره دامن وامان اعلان کړی و. هغوی چی په خپلو کورنو اوشتمنیو باندی پراته دی اوهغوی چی په خوشحالۍ سره یی اطاعت قبول کړی و ، هغوی ته اودهغوی اموالوته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی. دعیسویانو دنورو کلیساو تر څنګ به ایاصوفیا په همغه شکل اوبنه پاته وي. بطریق اعظم د سلطان مخی ته راوغوښتل شو او ورته وویل شول چی ته به همغسی بطریق اعظم اوسی.اوستا په مذهبی واکمنی کی به هیڅ ډول مداخله نه کیږي ،سلطان محمد فاتح په خپله د یونانی چرچ پالنه ومنله. اوبطریق اعظم ته یی همغسی واک ورکړ لکه عیسوی سلطنت چی ورکړی و .دکلیسا د اخراجاتو د پوره کولو له پاره یی ستر ستر جاګیرونه ورو‌بښل ، بندی فوځیان چی دجنګ په وخت کی نیول شوی ، سلطان دخپل فوځ څخه په پیسو واخستل اوازاد یی کړل. اوهغوی یی د قسطنطنیي په یوه خاص ځای کی اباد کړل. ددی سوبی نه وروسته سلطان محمد فاتح و کتل چی د قسطنطنی ډیر کورونه وران ویجاړ پراته دي ، دهغوی د ابادیدو له پاره یی مسلمانانو ته د ورتلو بلنه ورکړه او دکوچنۍ اسیا څخه یی د پنځه زرو مسلمانانو کورونه هلته قسطنطنیي ته منتقل کړل. هغه خلک چی دقسطنطنیي څخه تښتیدلی و سلطان هغوی ته دبیرته راستنیدو بلنه ورکړه او هغوی یی دی ته تیار کړل تر څو بیرته خپلو پخوانیو کسبونو او کارونو ته راوګرځي او دښارپه ابادیدو کی برخه واخلی.

د پخوانیو قرنونو د رواجونو په اساس مفتوحین مال او ځان ټول دفاتحینو په ملکیت کی راته .اروپایی سلطنتونو دهمدی رواجونو په پوره کولو کی هیڅ وخت نه ضایع کاوه او په دی لاره کی یی دهیڅ ډول ظلم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیری څخه دریغ نه کاوه خو ددوی په مقابله کی هغه وخت چی ترکان قسطنطنیی ته ور داخل شول هلته یی امن وامان قایم کړ او د مروت داسی بیلګی یی پریښودی چی دوستان او دښمنان یی ټول ځانته حیران پاته کړل.

د فتح په لمړۍ ورځ سلطان اعلان وکړ چی هر هغه څوک چی سیدنا ایوب انصاري رضی الله تعالی عنه قبر پیدا کړی نو هغه ته به انعامات ورکړل شی. د فتحی په دریمه ورځ یو ډیر زوړ بزرګ دوو مسلمانو عسکرو ته د ابوایوب انصاری مبارک قبر په ګوته کړ ، خو بیا هغه زوړ شخص هیڅکله هم تر سترګو نه شو. سلطان محمد خان فاتح د ابو ایوب انصاری دمزار تر څنګ یو جومات جوړ کړ چی په تاریخ کی د « جامعه ابو ایوب » په نامه مشهور شوی دی. سلطان قسطنطنیه خپل دارالسلطنت وګرځاوه اود همدی ښاره یی نور پاته ممالک لکه یونان ، سربیا ، بوسنیا ، موریا ، طرابزون ، سنیوپ ، مجمع الجزایر ،کریمیا ، والیشیا ، البانیا ، هزریګونیا ، وینس ، روډس او اوټرانتیو .... سوبه کړل . او په عثمانی سلطنت کی یی راګډ کړل.

قاسم دخپلی کورنۍ سره یوځای هملته په قسطنطنیه کی میشت شو ، او په قسطنطنیه کی یی کور د زوړ عباس تر سترګو لاندی شین او سمسور وګرزید . اوس د قاسم دوه ښځی وی ، دقاسم ښځی حمیرا د قاسم لمړۍ ښځه دسر په سترګو و منله ، مارسي دقاسم څخه ټول داستان اوریدلی و ، اوس نو هغی دقاسم په کور کی خپل ځان اوخپل ژوند د خپل وخت دبهترینو او خوشحاله وختونو څخه شمیرل.

دقسطنطنیی دسوبی نه پنځلس ورځی وروسته یوه عجیبه پیښه رامنځته شوه ، قاسم د شپی غذا دخپلی کورنۍ سره وخوړه اوبیا یی خپلی قصی پیل کړی. په دی وخت کی د کور په دروازه باندی ټک ټک وشو. دقاسم وریرونو علی اوعمر ددروازی په لور ورغلل. لږ څه وروسته دهغوی کمری ته یوه محجوبه ښځه را ننوته. زوړ عباس چی دغه په پرده کی ښځه وکتله نو خپلی کورنۍ ته یی وویلی : « ورشي او هغی ته ښه راغلاست ووایی. پوهیږئ چی دا څوک ده ، دا هم زما لور ده ، عباس دی پرده کونکی ښځی ته وویل « لوری نقاب دی لری کړه. داستا خپل کور دی .... ایا ته ځآنته راغلی یی ، عبدالله دی له ځانه سره نه دی راوړی.، عبدالله څه شو ؟ خو تاته زمونږ دکور پته چا درکړه ؟

عباس په پوره جوش سره لګیا و ، دکور ټول خلک حیران پاته وو . دعباس لور مریم ، مارسی ، حمیرا مخته راغلی او دخپلی میلمنی سره یی روغبړ وکړ او هغی ته یی دکیناستو له پاره وویل. هغه ښځی عباس ته وویل چی دهغه خاوند عبدالله هم دهغی سره یو ځای راغلی دی خو بیرون د بګۍ سره ولاړ دی.

عمر او علی دعبدالله پسی ور ووتل. قاسم چی ددی پرده کونکی ښځی اواز واورید نو ټکان یی وخوړ. ځکه هغه ته دا اواز پیژندونکی معلومیده. تر اوسه هغه په همدی فکر کی و چی هغه ښځی دخپل مخ څخه نقاب لری کړ. په همدی وخت کی د زاړه عباس غږ هم تر غوږو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا زما لور «روزی »ده، دا یوه معصومه ماهی نیونکی وه ، تیر کال په همدی ورځو کی د جان جستېمانی عسکرو په زور راپورته کړی وه، اتفاقا چی په هغه وخت کی مونږ هم هلته ور ورسیدو .... مونږ عیسوی ځواکونو ته درس ورکړ. اوبیا مو روزي له ځانه سره د « رومیلی کلا » ته یوړه. روزی هلته په رومیلی کلا کی دری ځلور میاشتی زمونږ خدمت کاوه ، ددی قصه ډیره دردناکه او د اوریدو لایقه ده.

دقاسم دماغ همداسی خوټیده. وجود یی په لړزان و. دا خو همغه روزي وه چی د ماهی نیونکو په کلی کی یی دقاسم له پاره هر ډول خطره په ځان اخستی وه. هغی هم دسونیا په څیر په قاسم باندی زړه بایلودی و.او دهغه په انتظار کی یی هر شپه دمینی اومحبت خوبونه کتل.

هو ! دا هماغه روزی ده ، د رومیلی په کلا کی کله چی زاړه عباس مختلفی قصی بیانولی په دی وخت کی د شهزادګۍ حمیرا نوم هم مخ ته راغلی و ، روزی هم دقاسم په اړه داخبری اوریدلی وی. او په دی پوه شوی وه چی دهغه محبوب چی د یوه رومي پادری په کالیو کی ددی سره یو ځای شوی و دحمیرا خاوند قاسم بن هشام دی. کله یی چی دا واوریدل چی قاسم بن هشام د بل چا شوی دی نوبیا روزی دهغه په اړه خوبونه کتل پریښودل او د زور عباس د لور په څیر یی په رومیلی کلا کی واړول. دری ځلور میاشتی وروسته بیا زوړ عباس خپل یو ډیر تکړه سپاهی عبدالله ته په نکاح کړه او دمسلمانیدو وروسته روزی خپل کور اباد کړ.

نن روزي د خپل خاوند سره یو ځای دعباس کتلو ته راغلی وه نو ناڅاپه یی قاسم مخی ته و درید. که څه هم روزی لږ څه وویریده خو قاسم په ډیره بده توګه ټکان خوړلی و. په څو لمحو کی د روزي سترګود قاسم څخه په زرګونو پوښتنی کړی وی چی د قاسم سره یی دیوه ځواب هم نه و.

کله چی حمیرا د عباس د خولی څخه د روزی قصه واوریده نوبه شرارتی توګه یی د خپل میړه په لور وکتل ،ځکه چی هغی دقاسم دخولی څخه د همدی ځوانی ماهی نیونکی داستان لا دپخوا څخه اوریدلی و. د قاسم څخه نور څه جوړ نه شول نو سر یی ټیټ کړ او دخپلی کمری څخه بیرون راووت.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پای څو ټکي

دسلطان محمد فاتح دوران په ۱۴۸۱ کال کی پای ته ورسید. د ۱۴۵۱ نه تر ۱۴۸۱ پوری ،په دیرشو کالو کی سلطان محمد فاتح په قسطنطنیه باندی حکومت وکړ. د سلطان په وخت کی اسلامی حکومت د اروپا تر لری لری ځایو پوری و غځید.

دسلطان فاتح نه وروسته عثماني حکمران « سلیمان اعظم قانونی » (۱۵۵۰ نه تر ۱۵۲۲) پوری ډیر شهرت وموند . مشهور امیر البحر (خیرالدین باربروسا) دهمدی سلطان په وخت کی مشهور شو ، دخادم الحرمین االشریفین لمړنی لقب تر ټولو دمخه « بایزید» خپل کړی و . خوپه عثمانی حکمرانانو کی د خلافت منصب تر ټولو دمخه (لمړی سلیم عثمانی) ته ورکړل شوی و .

اخری عباسی خلیفه « المتوکل» و چی په قاهره کی یی د سلاطین مملوک تر سیوری لاندی ظاهری شان وشوکت درلود خو په حقیقت کی دواکمنۍ څخه بی برخی وو ..... دخلافت پګړۍ (اول سلیم عثمانی) ته په سر ایښنودل شوی وه . دمقدسو مقاماتو کنجګانی ، د انحضرت صلی الله علیه وسلم مبارکه توره ، علم او څادر د خلافت دسند په توګه « سلیم » ته ورکړل شوی و . دهمدی وروسته د عثمانی خلفاؤ نومونه په خطبه کی اخستل کیدل.

عثماني سلطنت نژدی شپږ سوه کاله دوام وکړ او د عثمانی خلافت اخری بدنصیبه خلیفه « سلطان عبدالحمید خان ثانی » و ، چی حکومت یی د لمړی عمومي جنګ پا پایلو کی له منځه ولاړ. دغه خلیفه په ۱۹۱۸ کال د نظربندۍ په دوران کی ساه ورکړه.

پای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد قریب الرحمن سعید نوري پښتو ژباړې:

1. اسلامي سیات.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی)
2. اسلامي ریاست.(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې)
3. خلافت او ملوکیت..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی)
4. پرده..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی)
5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې.(مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(چاپ شوی)
6. دنبوت پائ.(مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(چاپ شوې)
7. دصلاح الدین یوبي ریښتني پیښې (د ایمان پلورونکو داستان) (التمش) (چاپ شوې)
8. د رسول الله(ص) د انقلاب حکمت.(سید اسعد ګیلاني «رح»)(چاپ شوی)
9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتوژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلائ شئ.
10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول.(چاپ شوې)
11. دسلطان علاو الدین خلجیي په زړه پورې ناول.(چاپ شوې)
12. دشیرشاه سورې مشهور ناول(همدا اوس دچاپ لاندې دې)
13. لاسوندونه او وثیقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاؤ پورې(ترچاپ لاندې دې)
14. په هیواد کې د سولې د پایښت په اړه زمونږ آند (چاپ شوی دی)
15. (مونږ او توحید) د بشیر احمد لودهي لیکنه (د چاپ لاندې)
16. (دسلطان محمد خان فاتح ، دعثمانی سلطنت د ځوان سلطان ، په زړه پوری داستان) د چاپ لاندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

17.زيات شمير پښتو مضامين او دانګليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوي او هم په انګليسي ژبه سياسي شنني ، مقالي او ليکني چي په پښتو او نګليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کي خپاره شوي دي.(په خواشينۍ سره چي ريکارډ يي له ژباړن سره نشته.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library